

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

THE
OTHER
BENNET
SISTER

a novel

JANICE HADLOW

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.

The Other
Bennet Sister
A Novel

Janice Hadlow

HENRY HOLT AND COMPANY
NEW YORK

[Okumaya Başlayın](#)

[İçindekiler Yazar](#)

[Hakkında Telif](#)

[Hakkı Sayfası](#)

Bu Henry Holt and Company e-kitabını satın aldığınız için teşekkür ederiz.

Özel teklifler, bonus içerik ve yeni çıkan kitaplar ve diğer harika okumalar hakkında bilgi almak için,
haber bültenlerimiz için kaydolun.

[Sign Up](#)

Veya us.macmillan.com/newslettersignup adresinden
bizi çevrimiçi ziyaret edin

Yazarla ilgili e-posta güncellemeleri için [buraya](#)
tıklayın.

Yazar ve yayıncı bu e-kitabı size sadece kişisel kullanımınız için sağlamıştır. Bu e-kitabı hiçbir şekilde kamuya açık hale getiremezsiniz. **Telif hakkı ihlali yasalara aykırıdır. Okuduğunuz bu e-kitabın kopyasının yazarın telif hakkını ihlal ettiğini düşünüyorsanız, lütfen yayıncıyı şu adresten bilgilendirin: us.macmillanusa.com/piracy.**

Martin, Alexander ve Louis için, benim parlayan üç yıldızım.

Teşekkür

Menajerim Caroline Michel'in tutkulu teşviki olmasaydı bu kitap asla yazılamazdı. Gerçekler dünyasından kurguya sıçradığımda elimden tuttu ve yolculuk boyunca desteğini hiç esirgemedi. Benim için bir akıl hocası, katı bir görev yöneticisi ve hepsinden önemlisi açık gözlü bir arkadaş oldu. Coşkusu, nezaketi ve endişeli yeni bir romancıya gösterdiği olağanüstü sabır için her zaman minnettar olacağım.

Macmillan'daki editörlerim konusunda da özellikle şanslıyım. Hem Mantle'dan Sam Humphreys hem de Henry Holt'tan Barbara Jones, *The Other Bennet Sister*'ın hayata geçirilmesinde harika birer işbirlikçi oldular. Onların sıkı çalışmalarından, keskin yargılarından ve hepsinden önemlisi hikayeye olan içten bağlılıklarından çok faydalandım. Henry Holt'un Ruby Rose Lee'sinin de yardımlarıyla daha iyi ellerde olamazdım. Ayrıca bu fikre ve bana inanarak *The Other Bennet Sister*'ı ABD'de yayınlatan Stephen Rubin'e de teşekkür etmek isterim.

Ayrıca kitabın İngiltere'deki tanıtımı için büyük bir enerji ve istekle çalışan Rosie Wilson ve Mantle'ın tanıtım ekibine; *The Other Bennet Sister*'ın ABD'deki tanıtımında aynı derecede aktif ve yaratıcı olan Henry Holt'tan Sarah Fitts ve Pat Eisemann'a da *minnettarım*.

İngiltere'deki kopya ve yapım editörlerim Marian Reid ve Kate Tolley ile ABD'deki Kathleen Cook, Kenn Russell ve Janel Brown'a da teşekkürlerimi sunarım. Onların keskin gözleri, titiz soruları ve detaylara hakimiyetleri kitabın sonraki aşamalarında paha biçilmezdi.

Kitabı çeşitli şekillerde okuyan ve yorumlayan dostlarımla cömertliğinin de bilincindeyim. Claire Powell, Daisy Goodwin ve Julie Gardner'ın anlayışlı önerileri ve gözlemleri olmasaydı bu kitap aynı olmazdı.

Jane Tranter. Bana zamanlarını ve yargılarını verdiler ve her ikisinin de değerini bildiğim için çok duygulandım ve çok minnettarım.

Son olarak, her taslağı okuyan, olay örgüsünün her kıvrımı ve dönüşü hakkında görüş bildiren ve cesaretini bir an bile kaybetmeyen eşim Martin Davidson'a büyük bir borçlu olduğumun bilincindeyim. Hiç kimse ondan daha sevgi dolu bir destek olamazdı. Mary Bennet'in de söylemiş olabileceği gibi, "Onu hak ettiğimden emin değilim, ama hak ediyordum gibi davranmaya kararlıyım".

Birinci Bölüm

Bölüm 1

Hayatın acı bir gerçeğidir ki, genç bir kadın dünyaya beklentisiz gelecek kadar şanssızsa, güzel doğmak için elinden geleni yapsa iyi olur. Fakir ve yakışıklı olmak yeterince talihsizliktir; ancak beş parasız ve sade olmak gerçekten de zor bir kaderdir.

Hertfordshire'daki Meryton'da yaşayan beş Bennet kardeşten dördü, içinde bulundukları sınırlı çevrede güzel olarak kabul edilmelerine yetecek kadar yakışıklıydılar. En büyükleri olan Jane en dikkat çekicisiydi; yüzünün ve vücudunun cazibesi, karakterinin mütevazı alçakgönüllülüğüyle daha da artmıştı. İkinci kız kardeş Elizabeth, görünüşündeki küçük eksiklikleri zekâsı ve canlılığıyla telafi ediyordu; en küçükleri olan Catherine ve Lydia ise gençliğin tüm tazeliğini sergiliyor, kahkaha ve çapkınlık zevkiyle birlikte, aynı derecede gürültülü ve ayrımcı olmayan eğilimleri olan genç erkeklere büyük ölçüde tavsiye ediyorlardı. Sadece ortanca kız Mary ne güzelliğe, ne zekâyâ, ne de çekiciliğe sahipti; ama kız kardeşleri o kadar parlıyordu ki, onun başarısızlığını ortadan kaldırıyor ve hatta varlığını tamamen gölgede bırakıyor gibiydiler, böylece büyüdüklerinde Bennet ailesi çevredeki en hoş ailelerden biri olarak kabul edildi.

Bununla birlikte, Bennet kızlarının geleceğinin güzelliklerinden çok daha az kıskanıyorlardı. İlk bakışta aile yeterince müreffeh görünüyordu. Longbourn köyünün başlıca sakinleriydiler ve evleri de sağlam ve dikkat çekmeyen bir yapıda olmasına rağmen, gösteriştten yoksun oluşunu konforla telafi ediyordu. Masada hizmet edecek uşaklar, mutfakta bir aşçı ve bahçeyle ilgilenecek bir adam vardı; Bay Bennet'ın mal varlığı çok geniş olmasa da, özel bir beyefendi olarak itibarını korumaya yetiyordu. Yakınlık kurdukları ailelerden pek azı, Bay Bennet'ın evini ziyaret etmeye tenezzül edecek kadar zengin ya da kibardı.

Bennet'lar, en azından kamuoyu önünde, Hertfordshire sosyetesinin son derece saygın süsleri olarak görülüyorlardı.

Ancak taşrada hiçbir aile kendi işinin patronu değildir ve herkes Bennet'ların dışa dönük refahının çok belirsiz temellere dayandığını biliyordu. Mülkleri, mirası erkek varislerle sınırlayan bir kefalete tabiydi; Bennet'ların oğlu çıkmazsa, mülk eninde sonunda Bay Bennet'ın kuzeninin eline geçecekti. Başlangıçta bunun pek bir önemi yokmuş gibi görünüyordu. Longbourn'a umut verici bir düzenlilikle bebek üstüne bebek geldiğine göre, merakla beklenen Bennet oğlunun gecikmiş de olsa ortaya çıkması an meselesiydi. Ancak kızların sayısı beşe ulaştığında ve daha fazla çocuk beklenemeyeceği anlaşıldığında, bu durum ailenin mutluluğuna giderek daha derin bir gölge düşürdü. Bay Bennet'ın ölümü üzerine dul eşi ve kızlarının elinde beş bin sterlinlik dört sentten başka bir şey kalmayacak, uzak ve bilinmeyen bir akrabanın belirsiz sadakasına aşağılayıcı bir bağımlılık olacaktı. Arkadaşları Bennet'ların durumuna sempati duyuyorlardı, ama bu onların gelecekle ilgili meraklarını azaltmıyordu, çünkü bütün bir ailenin servetinin muhtemel enkazını ve dağılışını ilk elden izlemekten daha zorlayıcı ne olabilirdi?

Bay Bennet, komşularını herhangi bir açık davranışla memnun etmeyi reddetti.

Kaderin acımasız bir oyunuyla, kendisine bağımlı olanları bir zamanlar güvenle bekledikleri güvenceden mahrum bıraktığı için hayal kırıklığına uğramıştı. Dış dünyaya karşı, her zaman olduğu gibi, ilgisiz, eğlenmiş ve görünüşe göre değiştirmeye gücünün yetmeyeceği bir sonuca boyun eğmiş olarak kaldı. Ailesinin kendisine karşı ise çok az endişeli görünüyordu. Belki de kütüphanesinde geçirdiği uzun saatler boyunca, içinde bulundukları kötü duruma bir cevap bulmak için kendisiyle boğuşuyordu. Eğer öyleyse, ne endişelerini ne de vardığı sonuçları onlarla paylaştı.

Ne var ki karısı onun kadar rahat değildi. Bayan Bennet, Bay Bennet öldüğünde kendisini ve kızlarını bekleyen zorluklardan başka bir şey düşünmüyordu ve hem evde hem de dışarıda sık sık bu mirasın kötülüğünden yakındığı duyuluyordu. Sinirlerinin, böylesine talihsiz bir işin kendisine yüklediği yükü kaldıramayacağını söyledi. Bir insan nasıl olur da böyle bir şeyi

kızlarından bir mülkün alınmasını anlayamadığını söylüyordu; ama bu konuda bir şey yapılmazsa, yıkım hepsini yutacaktı. Büyük bir zekâyâ ve hayal gücüne sahip olmayan bir kadındı ama hatırı sayılır bir enerji ve uygulama gücüne sahipti ve elindeki tüm azimle içinde bulundukları kötü duruma bir çözüm bulmaya çalıştı. Çok geçmeden kızlarının içinde bulunduğu sefil durumun tek bir çözümü olduğuna ikna oldu: Mümkün olduğunca çabuk ve avantajlı bir şekilde evlenmeleri gerekiyordu. Eğer babaları kızlarının geleceğini güvence altına alamıyorsa, bunu yapacak bir koca bulmalıydılar.

Kızlarının sadece saygın geliri olan erkeklerle evlendiğini görmek Bayan Bennet'ın endişelerinin çoğunu yatıştırırdı; ama onları geniş gelirli ve önemli mülk sahibi kocalarla bir arada hayal etmek onun için sık sık düşünmekle bile azalmayan bir sevinçti. Onları zarif evlere ve geniş park alanlarına sahip olarak düşünmek kadar onu mutlu *eden* başka bir şey yoktu. Elbette, eş arayan zengin erkeklerin kolay bulunmadığının ve özellikle de büyük çeyizleri olmayan kızlar tarafından yakalanmalarının daha da zor olduğunun farkındaydı. Ama o yılmamıştı. Kızlarının, tüm zorlukları yenmelerini sağlayacak bir avantaja sahip olduklarına inanıyordu: diğer kızlar zengin olabilir, ama onun kızları güzeldi. Bunun onları zenginliğe ulaştıracak bir nimet olduğundan emindi. Kızlarının güzelliği, birinci sınıf erkeklerin ilgisini çekecek, gözlerini kamaştıracak, kalplerini kazanacak ve onları soğuk, çıkarıcı sağduyunun telkinlerini görmezden gelmeye ikna edecekti. Bayan Bennet'a göre, elde on bin sterlin olmadığında, güzel bir yüzün genç bir kadının sahip olabileceği en değerli varlık olduğu bir inanç maddesiydi.

Kendi deneyimleri de bu görüşünü doğruluyordu, çünkü yaklaşık yirmi beş yıl

Daha önce de Bayan Bennet'ın genç güzelliği, aşık Bay Bennet'ı mihraba sürüklemiş ve birlikteliklerinin önündeki tüm engelleri aşmıştı. Onun yakışıklı yüzüne bakarken, babasının Meryton'da bürosu olan bir taşra avukatı olması ya da ağabeyinin Cheapside'daki depolarının yakınında yaşaması onun için hiçbir şey ifade etmiyordu. Onunla evlenmeye kararlıydı ve aksi yöndeki tüm tavsiyelere rağmen bunu yapmıştı. Genel olarak, Bayan Bennet

Sonuçtan memnun olduğunu düşünüyordu. Bay Bennet'ın kaprisli bir adam olduğu ve onu gereğinden fazla kızdırdığı doğruduydu. Ama Longbourn'un hanımı olarak, kibrini tatmin edecek kadar büyük bir mülke başkanlık ediyordu ve kocasının rütbesi ona, mümkün olan her fırsatta daha az şanslı tanıdıklarına patronluk taslama zevkini veriyordu. Ancak Bay Bennet için evliliğinin faydaları çok daha az belirgindi. Eşinin karakterinin kendisine dış görünüşü kadar zevk verip vermeyeceğini düşünmemesi çok daha ciddi ve kalıcı sonuçlar doğurmuştur. Bayan Bennet'ın zihninin sığılığı ve ilgi alanlarının sınırlılığı, onların asla eşitler arasında bir ortaklık olamayacağı anlamına geliyordu. Onun ne arkadaşı ne de yoldaşı olabilirdi. Güzelliği onu kazanmak için yeterliydi, ama Bay Bennet'ın kısa sürede anladığı gibi, onu mutlu etmeye yetmiyordu.

Neyse ki Bayan Bennet düşünen bir kadın değildi ve kocası şimdi eş seçimini hangi ilkelere göre yaptığından pişmanlık duyuyorsa da, o bu gerçeğin farkında değildi. Sonuç olarak, önyargıları tartışılmadan varlığını sürdürdü. Güzellik dışında kadın karakterinin hiçbir özelliğine değer vermiyordu. Zekâ ve akıl, nezaket ve iyi mizah onun için hiç önemli değildi. Güzeli görünüm diğer tüm özelliklerin önüne geçerdi. Kızlarında, onların memnun etme gücü kadar hiçbir şeye değer vermezdi.

Dört kızıyla birlikte Bayan Bennet'ın bu açıdan tatmin olmak için her türlü nedeni vardı. Jane'den büyük umutlar besliyordu, çünkü Bay Bennet'a sık sık söylediği gibi, onun bu kadar güzel doğmasının boşuna olmadığından emindi. Diğer üç kız kardeş, Jane kadar cömertçe kutsanmamış olsalar bile, Bayan Bennet'a göre, gittikleri her yerde dikkat çekecek kadar seçkinlerdi. Kızlarından sadece biri onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Mary, Bennet ailesinin diğer kadın üyelerinin sahip olduğu ne yakışıklılığı ne de çekiciliği miras alma hatasını yapmıştı. Mary'nin kendisinin de çabucak fark ettiği gibi, bu Bayan Bennet'ın gözünde affedilmesi mümkün olmayan bir günahı.

Bölüm 2

Mary sade olduğunu ne zaman fark ettiğini tam olarak hatırlayamıyordu. Çok küçük bir kızken Jane ve Elizabeth'le mutlu bir Gekilde oynarken, elbisesinde çimen lekeleriyle bahçede koçarken ya da çocuk odasındaki ateşin önünde bir araya gelip ayaklarını usturmaçanın üzerinde ısıtırken bunu bildiğini sanmıyordu. Annesinin hizmetçisi Bayan Hill her sabah yüzünü yıkadığında ve elbisesinin üzerine temiz bir önlük bağladığında bunu bildiğini sanmıyordu. Fırın günlerinde ablalarıyla birlikte mutfığa koşup bir parça sıcak ekmek için yalvardıklarında ve bu ekmeği çalıların arkasına götürüp birlikte yediklerinde, sanki hiç durmayacaklarmış gibi güldüklerinde bunu kesinlikle bilmiyordu. O zaman mutlu olduğunu düşünüyordu. Ama yedi ya da sekiz yaşına geldiğinde, bir şeylerin yolunda gitmediğinden şüphelenmeye başlamıştı. Annesinin ona sık sık Jane ya da Lizzy'ye yöneltmediği bir ifadeyle baktığını gördü. Kızgınlıkla şaşkınlık arasında bir şeydi bu, Mary hangisi olduğundan tam olarak emin değildi, ama bunu çok iyi tanımaya başlamıştı. Bunu her zaman bir çağrı izlerdi.

"Buraya gel çocuğum, sana bir bakayım."

Mary sandalyesinden iner ve salonun öbür ucuna, Bayan Bennet'ın oturduğu yere doğru yürür, annesinin bakışları altında huzursuz olurdu. Saç kurdeleleri düzeltilir, kuşağı yeniden bağlanır, elbisesi bir o yana bir bu yana çekiştirilirdi. Ama Bayan Bennet'ı rahatsız eden her neyse, onu düzeltme çabalarının hiçbiri tatmin etmiyordu. Dudaklarını büzdü ve hayal kırıklığına uğramış bir halde uzaklara baktı, suskun bir şekilde kızına yerine dönmesini işaret etti. Mary, ne şekilde başarısız olduğunu henüz bilmece de annesini hayal kırıklığına uğrattığını biliyordu.

Ama o zeki bir kızdı ve kısa sürede iç çekmelerin, kaş çatmaların ve kovulmaların ne anlama geldiğini anladı. Kendini tutamadı, ama Mrs.

Bennet hiçbir zaman dış görünüşünden ablalarını anlattığı gibi zevkle bahsetmedi.

Annesi sık sık, "Jane bir melek kadar güzel," der, büyük kızına şeffaf bir gururla bakardı. "Ona bakmak bile bir zevk."

Jane başını öne eğdi, çünkü alçakgönüllü bir kızdı ve iltifatlar onun yüzünün kızarmasına neden olurdu. Elizabeth'e bakmazdı, Bayan Bennet'ın süslenmesi aşırıya kaçtığında ablasıyla göz göze gelir ve onu güldürmeye çalışırdı. Elizabeth'in kendi görünüşü Jane'inki kadar annesinin zevkine uygun değildi. Koyu renk gözleri ve ısıltılı gülümsemesi, Bayan Bennet'ın tüm kalbiyle onayını kazanmak için fazla canlı bir karaktere sahip olduğunu gösteriyordu. Gerçek bir güzel olarak nitelendirilemeyecek kadar dünyayla eğleniyordu; ama tüm kuşkularına rağmen, Bayan Bennet'ın değerlendirici gözü Lizzy'de çekici bir şeyler olduğunu kabul ediyordu. İkinci kızını sözlerindeki ataklık ve ruhundaki bağımsızlık nedeniyle sık sık azarlarken, görünüşünden şikâyetçi değildi.

Mary büyüdükçe, Bayan Bennet'ın kendisine de benzer takdir sözleri söylemesini umutla bekledi. Önceleri, annesinin onayının zamanla kendiliğinden geleceğini, kendisinin de onun hayranlığının tadını çıkaracağı bir yaşa ulaşacağını hayal ediyordu. Ama kendine daha fazla dikkat ettiğinde, çoraplarının düzgün, yüzünün temiz ve saçlarının taranmış olduğundan emin olduğunda bile, annesinin ona söyleyecek güzel bir sözü yoktu. Aylar geçtikçe, Bayan Bennet'ın kendisiyle ilgili övülecek bir şey bulacağı anı endişeyle bekledi. Belki gözleri güzel ya da vücudu zarif olarak değerlendirilebilirdi. Belki de saçları onun en iyi özelliği olabilirdi. Bayan Bennet'ın onun hangi yönünü dikkate değer bulduğu umurunda değildi; annelerinin onayının ısıltısı içinde kız kardeşlerinin arasında yerini alma şansını verdiği sürece her şey olabilirdi.

Mary bunun asla gerçekleşmeyeceğini anladığında on yaşındaydı. Sıcak bir öğleden sonraydı. Bayan Bennet kız kardeşi Bayan Phillips ile çay içiyordu. Jane ve Lizzy teyzelerinin gelişiyile birlikte ortadan kaybolmuş, Mary'yi kanepeye tünemiş, saçlarının uçlarını ellerinin arasına almış, başka bir yerde olmayı umutsuzca dileyerek yalnız bırakmışlardı. Ne annesi ne de teyzesi ona hiç dikkat etmedi. Sohbetlerine devam ettiler.

Leydi Lucas'ın aşçısının onu terk etme olasılığından - "hem de şişeleme mevsiminden hemen önce"- papazın karısının tam da bu hafta yatağa atılma olasılığına kadar... Ama Bayan Phillips sesini fısıltıya dönüştürüp özellikle seçkin bir dedikodu aktarmak için öne doğru eğildiğinde, Bayan Bennet birden kızının varlığını fark etti.

"Mary, mutfağa git ve biraz daha şeker getir. Kaseyi al. Şimdi, lütfen."

Serbest bırakıldığına sevinen Mary, işi için oyalanabildiği kadar oyalandı, koridor boyunca geri çekildi, ne kadar toz kaldırabileceğini görmek için ayakkabılarını kaldırım taşlarına vurdu. Sabah odasının kapısında elbisesini düzeltmek için durduğunda, alçak sesle yapılan konuşmaların arasından kendi adının telaffuz edildiğini duydu. Kendini açıklaması gerektiğini biliyordu - Bayan Hill ona sık sık dinleyicilerin kendileri hakkında asla iyi şeyler duymadıklarını söylerdi- ama kendini geri çekmeyi imkânsız buldu.

"Sanırım Mary bugün daha iyi görünüyor," dedi Bayan Phillips. "Her zamankinden biraz daha az solgun."

Bayan Bennet burnunu çekti. "Böyle söylemeniz çok nazikçe, kardeşim, ama korkarım aynı fikirde değilim. O kadar genç bir kıza göre hiç çiçek açmamış. Jane ve Lizzy gibi değil. Onların güzelliğinden her zaman çok söz edilir."

"Gerçekten de çok hoşlar," diye kabul etti Bayan Phillips nezaketle. "Ve Mary'nin hiçbir zaman onlar kadar beğenileceğinden kuşkuluyum. Ama kardeşim, acaba onu bu şekilde yargılamakla biraz acımasız davranmıyor musun? Belki de kıyaslamalardan acı çekiyordur. Jane ve Lizzy biraz daha az yakışıklı olsalardı, Mary senin gözünde daha güzel görünebilir miydi?"

"Haklı olmanızı tüm kalbimle isterdim, ama korkarım karşılaştırmalar bu işin içine girmiyor. Mary çok sade biri, hepsi bu. Ailenin Bay Bennet tarafını suçluyorum. Biz Gardiner'lar her zaman dış görünüşümüzle dikkat çekmişizdir."

Bayan Phillips çayını doldurdu ve şekerliği aradı.

"Kız için çok üzüldüm. Bu kadar kuğunun arasında tek çirkin ördek yavrusu olmak kolay olmasa gerek."

"Evet, bu benim için büyük bir hayal kırıklığı ve sinirlerim için aşırı derecede kötü. Ama diğer kızlarıma baktığımda kısa sürede kendimi daha iyi hissediyorum. Şeker konusunda ne durumda?"

Mary gözlerini yere dikerek odaya girdi. Şekerliği masanın üzerine koyarken parmaklarını sıkıca kavradı. Teyzesi ona gülümsedi, ama Bayan Bennet o uzaklaşırken hiç oralı olmadı. Salonda kalbi göğsünde sertçe çarpıyordu. Annesinin sözlerini bir darbe yemiş gibi güçlü bir şekilde hissetti. Artık biliyordu, diye düşündü yukarı çıkarken. Şimdi anlamıştı. Haşlanmış bir patates, ağartılmamış bir patiska, düz beyaz bir yemek tabağı gibi sadeydi. Yatak odasına girdi, sandalyeyi tuvalet masasına doğru çekti ve yüzünü küçük aynaya olabildiğince yaklaştırdı. Cam eski ve kararmıştı ama Mary'nin kendini net bir şekilde görebilmesi için yeterli yansımayı sağlıyordu. Küçük bir yüz ona baktı, yuvarlak ve solgundu. Evet, diye düşündü, bir yemek tabağı. Açık renk kaşlarının altındaki gri gözleri ne Jane'inki gibi iri ve mavi, ne de Lizzy'ninki gibi koyu ve canlıydı. Yüz hatları yeterince düzgündü ama seçkin değillerdi. Ağzı dar, dudakları inceydi. Onda endişeli bir görünüm olduğuna karar verdi. Yüzü Lizzy'ninki gibi her an kahkahalara boğulabileceğini göstermiyordu. Saçları açık kahverengiydi. Jane'inki gibi altın sarısı ve parlak değildi. Onun dikkat çekecek ya da birinin ona zevkle bakmasına neden olacak hiçbir yanı olmadığı sonucuna vardı. Annesi haklıydı; ne parlıyor ne de çiçek açıyordu. Bir süre aynaya baktı, hala onu kurtarabilecek parlak bir özellik, gizli bir varlık bulmayı umuyordu. Hiçbir şey bulamayınca sandalyesinin arkasında asılı duran şalı aldı ve dikkatlice aynanın üzerine örttü. Yüzünden tek bir damla gözyaşı süzüldü ve onu silme zahmetine katlanmadı.

Mary duydukları hakkında Jane ya da Lizzy'ye hiçbir şey söylemedi. O da Zaten bildiklerini sanıyordu; sadeliği şimdi o kadar açık görünüyordu ki, bunu kendisinin nasıl görmediğini bilmiyordu. Onların kendisine sempati göstermelerini beklemiyordu. Onun nasıl hissettiğini asla anlayamazlardı. Nasıl anlayabilirlerdi ki? Güzellikleri, bir kol ya da bacak kadar onların bir parçasıydı; onsuz bir hayatı hayal etmeleri imkânsızdı. Onun koruması altında, geleceklerine doğru sıçrar, yaylanır ve dans ederlerdi; öte yandan o, neşesiz ve zarafetsiz bir şekilde bir ayağını diğerinin önüne koyarak ağır ağır ilerlerdi. Bayan Bennet'tan öğrenmişti ki güzellik olmadan

Gerçek ve kalıcı bir mutluluğa ulaşamazdı. Kendisine öğretilenleri sorgulamak hiç aklına gelmemiştir.

Her zaman temkinli ve dikkatli bir kız olmuştu; şimdi ise etrafındakiler üzerinde bırakması gereken kötü izlenimden başka bir şey düşünmüyordu. Bir zamanlar onu kız kardeşleriyle oynamaya ve koşuşturmaya teşvik eden yüksek ruh hali kaybolup gitmişti. Artık bunu yapacak yüreği yoktu. Jane ve Lizzy birlikte oynadıklarında ya da bahçede koşturduklarında herkes gülümsüyor ve çok hoş göründüklerini söylüyordu; ama Mary kendi kendine aynı şeyi yaparsa gülünç duruma düşeceğini söylüyordu. Neşeli olmak ona uygun görünmüyordu. Ciddiyet, sade bir kızın kendisini başkalarının küçümsemesine ya da acımasına maruz bırakmadan benimseyebileceği tek ruh hali gibi görünüyordu. Yavaş yavaş buna alıştı, ta ki bunun onun doğası olduğuna, bu ciddi, yalnız, garip yaratığın gerçekten kendisi olduğuna inanana kadar.

Jane ve Lizzy'nin kendisinden giderek uzaklaşmasını üzüntüyle izledi. Mutsuzluğu karşısında onu aralarına alma çabalarından vazgeçmişlerdi. Mary buna şaşırmamıştı. Elbette birbirlerini tercih ediyorlardı. Nasıl tercih etmezlerdi ki? Çok geçmeden, paylaşılan sırlar ve fısıltıyla söylenen sözlerle desteklenen sıkı, zaptedilemez bir ortaklık kurdular. Mary, bırakın kendisini, onların sevgilerinde başka bir kız kardeşe yer olduğuna bile inanamıyordu. Jane'in kaybını felsefi bir şekilde karşıladı. Jane'in tüm sevimliliğine rağmen Mary onu her zaman mükemmel yüzünün ardındaki bilinmez, uzak bir varlık olarak görmüştü; ama Elizabeth'le aralarında açılan uçurum Mary'ye gerçek bir acı vermişti. Mary onu ne kadar sevdiğini, onun canlı varlığından ne kadar keyif aldığını ancak birbirlerinden uzaklaştıklarında fark etti. Hiç kimse sizi Lizzy kadar güldüremez, mutlu olmanız için sizi kızdıramaz, bu kadar kolay bir çekicilikle kendi kendinize gülümsemenizi sağlayamazdı. Mary bir süre, kendisini kurtaracak kişinin Lizzy olacağı umuduna sarıldı; Lizzy onun üzüntüsünü fark edecek ve ona yardım etmek için elini uzatacak, onu yavaş yavaş içine battığını hissettiği sefalet çukurundan çekip çıkaracaktı. Ama Lizzy bazen Mary'ye GaÇkıklıkla, bazen de neredeyse piÇmanlıkla baksa da, onu yanında tutmak için ne konuÇuyor ne de bir Çey yapıyordu; çok geçmeden eski yakınlıkları bir anıdan öteye gidemedi.

Ablaları kendisinden uzaklaştıkça, Mary genç kızlardan birinde bir arkadaş bulup bulamayacağını merak etmişti. Küçükken onları dikkatle izlemiş, Jane ve Lizzy'nin güzelliğini miras alıp almadıklarını görmeye çalışmıştı. Umduğu şeyin ne olduğunu itiraf etmekten hoşlanmıyordu. Tombul bir bebeğin büyüüp güzel bir genç kız olmamasını dilemek zalimce bir şey gibi görünüyordu; ama Mary'nin elinde değildi. Kitty ya da Lydia'dan biri sade olursa, o zaman kendini o kadar yalnız hissetmeyebilirdi. İki sade kız kardeş birbirini anlayabilirdi. Birlikte ortak bir neden bulacaklar ve kesinlikle arkadaş olacaklardı. Bunun gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması uzun sürmedi. İlk düzgün elbiselerini giydiklerinde, Mary bile onların kendi izinden değil, Jane ve Elizabeth'in izinden gittiklerini görebiliyordu.

Anneleri memnuniyetle, "Çok yakışıklı küçük şeyler," dedi. "Jane kadar değiller ama yine de çok hoşlar. Beşte dört güzellik çok saygıdeğer bir sayı. Eminim kimse daha iyisini yapamazdı."

Kitty ve Lydia büyüdükçe, Mary küçük kız kardeşlerinin de en az büyük kardeşleri kadar kendisine ihtiyaç duyduklarını çabucak anladı. Kendi haline bırakılsa Kitty zayıf düşebilirdi. Yumuşak başlı, uysal ve memnun etmeye hevesli bir kızdı. Mary'nin arkadaşı olmaya ikna edilebilirdi. Ama Bennet'ın en küçük kızı bunun olmayacağına kararlıydı. Lydia çocukken bile dikbaşı, cesur ve inatçıydı; Kitty'yi kendisi için istediğine karar verdiğinde, Mary onunla boy ölçüşemezdi. Kitty'nin tamamen Lydia'nın kölesi olması, onun demir gibi kaprislerine boyun eğmesi ve tüm fikirlerini itaatkârca tekrarlaması uzun sürmedi. Çok geçmeden Kitty'nin de Mary'ye ayıracak çok az zamanı kalmıştı. On dört yaşına geldiğinde Mary, kız kardeşlerinin hiçbirini için öncelikli olmadığını biliyordu. Kimsenin özel arkadaşı ya da sırdaşı değildi. Ne annesi ne de babası ona özel bir şefkatle bakıyordu. Bu kadar geniş bir ailenin ortasında tamamen yalnızdı.

Bölüm 3

Bayan Bennet'ın davranışları Mary'nin mutsuzluğunu daha da derinleştiriyordu, çünkü dört yakışıklı kızından aldığı zevk, beşincisinin eksikliklerini tamamen telafi edemiyor gibiydi; ve geçen her yıl Mary'nin görünüşü annesini daha da sinirlendiriyordu. Bayan Bennet'ın bir sürü küçük kusurdan kaynaklanan kızgınlığını saklayacak ne sabrı ne de eğilimi vardı; ama onu Mary'nin saçları kadar sinirlendiren çok az şey vardı. Her gece Mary'nin ısrarı üzerine saçlar bukteleli kâğıtlara bağlanıyor ve her sabah Bayan Hill saçları taradığında eskisi gibi düz ve güzel çıkıyordu. Bayan Bennet bu günlük hayal kırıklığını kişisel bir hakaret olarak görmekten kendini alamıyordu.

"Mary, sanırım bunu beni kızdırmak için bilerek yapıyorsun."

"Gerçekten bilmiyorum anne. Elimden gelse kıvrılmasını sağlardım. Belki yüzümden geriye doğru savrulabilir? O zaman kıvrılmadığı fark edilmeyebilir?"

Bayan Bennet kaşlarını çattı.

"Belki de yaşlı ve evli bir kadın gibi şapka takmayı tercih edersiniz? Bu çok sayıda günahı örter!"

Annesi öfkeyle oradan uzaklaşır ve Bayan Hill'i taraklarını ve fırçalarını yeniden alıp imkansız başarılar için bir başka umutsuz girişimde bulunmaya hazır halde bırakırdı.

Kısa süre sonra Mary görünmez olmayı arzulamaya başladı. Hiç dikkat çekmemek, kendisini annesinin huysuz hoşnutsuzluğunun nesnesi olarak bulmaktan daha iyiydi. Ortadan kaybolmak için elinden geleni yapıyor, en anonim renklerde elbiseler seçiyor, en dikkat çekmeyen tarzlarda makyaj yapıyordu. Kendisi için üzüldüğünü bildiği Bayan Hill, daha parlak tonları ve daha güzel şekilleri düşünmesi için onu teşvik ettiğinde, bunu reddetti; hak ettiği tek şey dikkat çekici griler ve bejlerdi. Dünyaya sunduğu figürü hiçbir şeyin iyileştiremeyeceğine inandığından, şapkalar, ayakkabılar ve kıyafetler hakkındaki konuşmalara katılmadı.

Büyüdükçe Kitty ve Lydia'nın zamanının çoğunu alan muslinler. Lydia sivri dilliydi, yargılamalarında anneleri kadar acımasızdı ve Mary, beceriksizce katılma girişimlerini karşılayacağından emin olduğu küçümsemeden korkuyordu. Sessiz kalmak daha kolaydı. Kız kardeşleri harçlıklarını köyün küçük tuhafiye dükkânında harcamak için Meryton'a gittiklerinde, Mary dışarıda, sokakta tek başına beklerdi. İçeri girmenin bir anlamı yoktu. Yeni bir dantel yaka, renkli kurdeleler ya da hasır bir şapkayla ne yapacaktı ki? Bu tür süsler onun gibi kızlara göre değildi.

Huzursuz ve yalnızdı, zamanını geçirmek için başka yollar aradı ama seçenekleri çok azdı. Resim yapma yeteneği yoktu ve iğne işi onu sıkıyordu. Resim yapamıyordu ve kartlardan da hoşlanmıyordu. Ancak müzik farklı bir konuydu. Piyanonun başına oturan Mary, bir an için eksikliklerini ve başarısızlıklarını unutarak kendini neredeyse mutlu hissetti. Bütün Bennet kardeşlere çalmayı öğretmişlerdi. Bayan Bennet bunun bir kızın sahip olması gereken büyüleyici bir beceri olduğunu düşünüyordu ve tüm kızlarının bunu öğrenmesi için ısrar etmiş, hatta onlar için bir öğretmen bile tutmuştu. Kibar ve kendini beğenmiş Bayan Allen her çarşamba öğleden sonra gelir ve Bennet kızlarına teker teker ders verirdi. Mary sırasını beklediğini, Lizzy'nin işi bitene kadar dakikaları saydığını, klavyenin başındaki yerini almak için nefesini tutarak sabırsızlandığını hatırlıyordu. Başlangıçta o kadar küçüktü ki tuşlara ulaşabilmek için bir yastığa ihtiyacı vardı. Orada oturmuş, tehlikeli bir şekilde tünemişti, çocuğunun minik parmakları gamlarını ve arpejlerini çalmak için uzanıyordu. Başından beri çok sevmişti, çıkardığı sesler onu heyecanlandırmış, her hafta yavaş yavaş melodilere ve ezgilere benzemeye başladıkça heyecanlanmıştı. Bu, henüz gençken, kendinden utanmayı öğrenmeden önceydi. Basitliğinin acı verici bilgisini özümstedikçe, bir zamanlar zevk aldığı birçok uğraştan yüz çevirmişti; ama müziğe olan aşkı, Mary'nin büyüdükçe vazgeçmediği birkaç tutkudan biriydi. Kız kardeşleri birbirini ardına piyano derslerini Bayan Bennet'ın izin verdiği en kısa sürede bırakırken bile Mary çalmaya devam etti. Kısa süre sonra sadece Mary ve Lizzy ailenin hırpalanmış enstrümanını düzenli olarak çalmaya başladılar.

Ancak bir şeyler değişmişti. İlk başladığında müzik bir zevkti. Mary için, zevk alınacak çok az şeyin olduğu günlük hayattan bir kaçıştı; ancak ergenlik çağına girdiğinde, artık bunu bir kaçış olarak görmüyordu.

sadece oyalayıcı bir eğlenceydi. Klavyenin arkasına oturduğunda yakışıklılığın hiçbir önemi olmadığını yavaş yavaş fark etmişti. Piyanoda en sade kadın bile, eğer bunu yapmak için gereken hırs ve kararlılığa sahipse, en güzelini gölgede bırakabilirdi. Hayatın pek çok alanındaki eksikliklerinin farkında olsa da Mary, dayanıklılık ve uygulama gücünden şüphe etmiyordu; ve bu güçlerin, sıkıcı varlığının başka yerlerinde ne yazık ki eksik olan bir amaç ve başarı duygusu sağlamak için kullanılabileceği aklına geldi. Neden onları piyanoda ustalaşmaya yönlendirmesin ki? Zaten yetenekliydi, çaba gösterirse daha da başarılı olabilirdi. Kendine ait bir yeteneğe, bir ayrıcalık işaretine sahip olma ihtimali onu heyecanlandırıyordu ve bunu elde etmek için yapacağı çalışmayı bir an bile küçümsemedi. Çay saatine kadar kendisinden başka kimsenin girmeye cesaret edemediği misafir odasına kendi isteğiyle sürgün edildi ve egzersizlerini tekrar tekrar prova etti. Mükemmellik arayışında inatçıydı ve sonunda bunun karşılığını aldı. Teknik ve yeterliliğin tüm yönlerinde kısa sürede çok gelişti. Bayan Allen onun ilerlemesinden çok memnun olduğunu belirtti ve düzenli ve titiz çalışma alışkanlığını sürdürdüğü takdirde daha da iyi olmasını bekleyebileceğini söyledi.

Meryem övülmeye alışık değildi ve bu küçük teşvik kısıntısı kararlılığını sertleştirmeye ve onu saatlerce klavyenin başına bağlamaya yetti. Çoğunlukla, egzersizleriyle baş başa geçirdiği zamana kızmıyordu; ancak bazen, çalışmasının ortasında, anlamadığı bir üzüntünün kendisini ele geçirdiğini fark ediyordu. Hissettiği duygunun, bir zamanlar çalarken onu saran zevk ve heyecan için duyduğu pişmanlık olduğunu kavraması biraz zaman aldı. Kendisine dayattığı amansız disiplin, eskiden piyanoya yaklaşırken duyduğu tüm zevki yavaş yavaş söndürmüştü. Şimdi bu da diğerleri gibi bir görevdi. Sıkı çalışması ve çabası ona özlemini duyduğu uzmanlığı getirmişti; ama bu, diğerlerinden daha çok sevdiği basit bir zevk pahasına elde edilmişti.

Mary genellikle bunun ödemeye değer bir bedel olduğuna, mutluluğuna düşkünlüğünün yeteneklerini geliştirmekten daha az önemli olduğuna kendini ikna edebiliyordu. Ama bazen nelerden vazgeçtiğine dair kuşkulara kapıldığı, müziğin verdiği tatmin ve rahatlama hissini özlediği zamanlar da oluyordu.

Tüm bastırma çabalarına rağmen teslim oldu. Bir sabah, kolunun altına sıkıştırdığı müzikle günlük çalışmasına başlamak üzere salona doğru yürürken, piyanonun başındaki Lizzy'nin kusursuz sesini duydu. Onun tarzını nerede olsa tanırdı -hızlı, kabadayılık dolu, o kadar çekici ki başınızı çevirip dinlememek imkansızdı. Yaptığı birkaç hata onu dinleme zevkini gölgelemiyordu. Mary sessizce odaya süzüldü ve kız kardeşinin parçayı bitirliğini izledi, başını arkaya eğdi, kendi memnuniyetinden başka bir nedenle ekmediği, tamamen kendine ait küçük bir süslemeyle bitirdi. Mary oturdu, Elizabeth'in şarkıyı ele alışındaki enerji ve atak karşısında biraz afallamıştı. Kendi kusursuz ve kesin üslubuna hiç benzemiyordu, ama bunu duyup da hayran kalmayan kimse olamazdı.

"Çok iyiydi, Lizzy," diye haykırdı. "Neredeyse hiç yanlış nota yoktu. Eğer düzgün bir şekilde pratik yaparsan, gerçekten ustalaşabilirsin."

Parçayı çalmanın verdiği yorgunlukla yüzü hafifçe kızaran Elizabeth, yapmak istediğini yaptığını ve daha fazla çalmayacağını belirtmek istercesine tabureyi klavyeden uzaklaştırdı.

"Bu bana hiç uymaz. Bir şeyde ustalaşmak için sabrım olduğundan emin değilim. Zahmetli olmaya başladığı anda yapacak başka bir şey bulurum."

"Ama yeteneğini geliştirmek istemiyor musun? Bunu boşa harcamak büyük bir utanç olur."

"Beni memnun ediyorsa boşa gittiğinden emin değilim." Lizzy parmaklarının basit bir ölçeğin izini sürmesine izin verdi. "Bazen kendini biraz daha az zorlasan daha çok eğlenebilir misin diye merak ediyorum."

"Ama kendimi uygulamazsam, herhangi bir şeyi nasıl doğru çalabilirim?"

"Belki de," dedi Lizzy, "doğruluk ve uygulama başarının tek ölçütü değildir."

Bu tam da Mary'nin bazen kendi düşüncelerini de rahatsız eden bir şüpheydi; ama bu fikri bir kenara itti, çünkü bunu kabul etmesi imkânsızdı.

"Sahip olmaya değer hiçbir şeyin çaba ve fedakarlık olmadan elde edilebileceğine inanmıyorum."

"Öyle olabilir," diye cevap verdi Lizzy, "ama yine de dünyadaki tüm iyi çalışılmış mükemmellikten ziyade mutlulukla ve adımlarında bir baharla çalınan bir parçayı dinlemeyi tercih edeceğimi biliyorum."

"Art arda gelen hataları duymak isteyeceğinden şüpheliyim," diye karşılık verdi Mary, "onları çalan kişi ne kadar neşeli olursa olsun."

Elizabeth müziğini topladı ve piyanonun başından kalktı.

"Muhtemelen. Ama gerçekten, müziğin tüm zevkini yok etmek büyük bir utanç gibi görünüyor. Birkaç yanlış nota, karşılığında ödenecek küçük bir bedel gibi görünüyor."

Odadan çıkarken Mary'nin omzuna hafifçe dokundu. Mary oturdu ve müziğini topladı ama bir türlü sakinleşemedi. Elizabeth'in sözleri onu tedirgin etmişti. Lizzy için sıkı çalışma ve çabadan küçümseyerek bahsetmek kolaydı; ona her şey kolay geliyordu. Kendini zorlamasına gerek yoktu; piyanoda bile cazibesi onu her zaman idare ederdi. Mary müzik kitabını sehpanın üzerine itti. Onun için her şey farklıydı. Parmaklarını esnetti ve gamlarını çalışmaya başladı.

Bölüm 4

Klavye başında daha fazla oturamayacak kadar yorgun hissettiğinde yatak odasına çekilip kitap okumak Mary'nin âdetiydi. Orada küçük bir kitaplığı vardı ve içinde kendisine ait bir düzine kadar kitap duruyordu. Kitaplar o kadar tanıdıktı ki, onlardan bütün bölümleri ezbere okuyabilirdi; yine de onları açmak ve iyi hatırladığı kelimelere tekrar bakmak onu memnun ediyordu. Okumanın hem bir teselli hem de bir sığınak olmadığı bir zamanı hatırlayamıyordu. Gerçekten de, bazen okuma-yazmanın ona verdiği büyük mutluluğu hatırladığını düşünüyordu. Lizzy'nin onun için sabırla çizdiği kâğıttaki siyah çizgiler rastgele *Gekiller* olmaktan çıkıp birdenbire *harflere* dönüştüğünde, çocuk odasındaki *ateşin* önünde *büzülmüştü*.

Bunu bir kez kavradığında, onu tutan hiçbir şey kalmamıştı. Resimli kitaplardan tekerlemelere ve peri masallarına doğru hızla ilerledi. *Little Goody Two-Shoes'un Öyküsü'nü* kısa sürede bitirdi ve *Robins'in Öyküsü* onu fazla oyalamadı. O günlerde Jane ya da Elizabeth'le birlikte kitap okuyor, üçü birlikte çocuk odasında oturuyor, her biri kendi kitabıyla meşgul oluyordu. Ancak büyüdükçe ve daha mutsuz oldukça ve kız kardeşleri ondan uzaklaştıkça, kitaplar aralarında bir bağ olmaktan çok kayıpları için bir teselli haline geldi. Jane ve Elizabeth onu aralarına almadan birlikte fısıldaştıklarında, odalarının kapısını kapattıklarında ve onu yanlarına çağırmadıklarında, Mary kitaplarına kaçıyor, onlarda ruhunu karartan yalnızlıktan kurtulmanın bir yolunu buluyordu.

O kadar çok okuyordu ki, sadece kendi raflarını değil, Longbourn okul odasının yetersiz kaynaklarını da çabucak tüketti. Kısa süre içinde, dünya atlaslarından ev idaresine ilişkin ipuçlarına kadar içerdiği her şeyi bitirmişti; ama ne kadar çok tüketirse, yeni kitaplara duyduğu arzu da o kadar keskinleşiyordu.

okuma konusu büyüdü. Evde bulduğu her şeyi alıyor, boş zamanlarında incelemek üzere yanında taşıyordu. Bayan Bennet'ın kütüphaneden ödünç aldığı romanlar onu bir süre meşgul etti; ama onların güzel ve tehlikedeki kadın kahramanları, yakışıklı ve dürüst kahramanları ve onları adım adım en olanaksız mutlu sonlara götüren olay örgüsünün karmaşıklığı onu memnun etmedi. Onları aptallıkla suçluyor ve daha talepkâr şeylerin özlemini çekiyordu. Gerçeği kurguya tercih edebileceğini düşünerek, Bay Bennet'ın gazetelerini aldı, küçük siyah baskılarına gözlerini kısarak baktı, tanımadığı isimleri ve anlattıkları yerleri kendi kendine heceledi, ta ki gözleri acıyana ve onları bir kenara bırakana kadar. Bennet'ın abone olduğu tarım dergilerini okudu, harman makinelerinin resimlerine ve ekin rotasyonlarının diyagramlarına şaşkınlıkla baktı. Hizmetçiler tarafından eve getirilen, korkunç suçların ve ölümcül itirafların korkunç anlatımlarıyla dolu broşürleri, Bayan Hill onları fark edip öfkeyle mutfığa götürene kadar, asılmış adamların ve öldürülmüş kadınların kaba siyah çizgi çizimlerini inceleyerek uzaklaştırdı. Bazen Bay Bennet'ın bıraktığı daha önemli ciltlere rastlıyor ve bunlara büyük bir merakla bakıyordu; ama onları açmaya cesaret edemiyordu. Babasının kitapları kutsaldı ve kendisinden başka hiç kimse tarafından karıştırılamazdı.

Mary bu şekilde devam edemeyeceğini anladığında on sekiz yaşındaydı. gelişigüzel bir şekilde. Tıpkı müzikal yeterliliğini geliştirdiği gibi entelektüel anlayışını da geliştirmeyi arzuluyordu; ancak bunu yapmak için iki şeyin gerekli olduğunu anladı. Birincisi, çok daha geniş bir yelpazede okuma materyaline başvurması gerekiyordu; ikincisi ise bir öğretmenin yardımına ihtiyacı vardı. Piyano için Bayan Allen'a sahipti. Entelektüel ilgilerini sürdürürken neden benzer bir desteğe sahip olmasındı? Okumalarını yönlendirecek ve çalışmalarına bir şekil verecek sağlam, bilgili bir kişi mutlaka bulunabilirdi. Eğer erkek olsaydı, ona bir özel öğretmen sağlanırdı; ama bir kız için böyle bir şey düşünülemezdi. Okula gönderilmesi de söz konusu olamazdı, çünkü Bayan Bennet'a göre yatılı öğrencilere verilen yemek çok ağırdı ve ten rengine zarar veriyordu. Mary'nin ikilemine verilebilecek tek bir cevap vardı, o da bir mürebbiye atanmasıydı ama Mary'nin cesaretini toplayıp annesine buna izin verilip verilmeyeceğini sorması için aylar geçmesi gerekti.

Bayan Bennet'in mürebbiyelere iyi gözle bakmadığını bildiği için konuya temkinli yaklaştı. Gerçekten de annesinin böyle birini hiç işe almamış olması onun için bir gurur meselesiydi. Yıllar boyunca, kızlarını eğitimlerine son bir cila katacağını düşündüğü konularda eğitmek için Longbourn'a giden yolda art arda ustalar gelmişti. O ve kız kardeşleri bu hocalardan biraz Fransızca, biraz resim ve çokça dans öğrenmişlerdi. Ancak genel eğitim konularında Bayan Bennet, hatırı sayılır sayıda ders kitabıyla desteklenen kendi örneğinin, onları bilmeleri gereken her şeyle donatmak için yeterli olduğunu düşünüyordu. Kızlarına hesap tutmayı, bir evi idare etmeyi ve iyi, düz bir dikiş dikmeyi öğretmişti. Hepsi yeterince iyi okuyor ve bir topluluk içinde kesinlikle aptal görünmeyecek kadar tarih ve coğrafya biliyorlardı. Daha fazlası sadece gereksiz değil, muhtemelen akılsızcaydı da. Bayan Bennet öğrenmenin çoğu erkeğin bir eşte aradığı bir özellik olduğunu fark etmemişti ve kızlarına zekâlarıyla ilgili bir ün yükleyerek onların dezavantajlarını artırmaya hiç niyeti yoktu. Mary bütün bunları biliyordu; ama zihnini çalıştırma arzusu kaygılarına üstün geldi ve bir öğleden sonra annesi ve kız kardeşleriyle çay içerken, isteğini olabildiğince cesur ve sakın bir şekilde dile getirdi. Mary'nin beklediği gibi Bayan Bennet hiç şaşırmamıştı.

"Bir mürebbiye mi? Ne demek istiyorsun? Ne isteyebilirsin ki senin yaşında biriyle?"

"Eğitimimi ilerletmek istiyorum anne, daha çok okumak ve zihnimi geliştirmek istiyorum."

Bayan Bennet, "Başka ne öğrenmen gerektiğini düşündüğünü hayal bile edemiyorum," diye bağırdı. "Kafan zaten gereksiz bilgilerle dolu. Dünyada başkentini bilmediğin ya da başlıca nehirlerini sayamadığın bir ülke olduğunu sanmıyorum. Bir mürebbiye sana daha ne öğretebilir ki?"

"Daha mantıklı bir şekilde çalışmama yardımcı olabilir, beni zekâmı geliştirecek kitaplara yönlendirebilirdi." Mary içindeki coşkunun hızlandığını hissetti. "Ve sadece benimle çalışması da gerekmez. Biz genç kızlara da hizmet edebilir. Eminim hepimiz endüstri alışkanlıklarımızı geliştirmekten fayda sağlarız."

Mary'nin söylediklerine genellikle aldırış etmeyen Lydia dehşete kapılarak ayağa kalktı.

"Tanrı beni endüstri alışkanlıklarından korusun! Ve zihnim yeterince gergin, teşekkür ederim. İhtiyacımız olan son şey, sabah odasında oturup burnunu çeken ve perişan görünen bir mürebbiye, bir elinde vaaz kitabı, diğer elinde bir tutam enfiye olan zavallı bir kız kurusu."

Kitty'ye döndü, burnunun altına hayali bir tutam enfiye tuttu, homurdandı, gözlerini yukarı çevirdi ve inledi. Kitty bir kahkaha patlattı ve pastasındaki kırıntıları masanın üzerine saçtı.

"Bundan daha korkunç bir şey düşünemiyorum," dedi Lydia, "Kitty de eminim aynı şeyi düşünüyordur."

"Korkunç olur, özellikle de koklamak," diye ekledi Kitty itaatkâr bir tavırla. "Lütfen anne, yapma bunu. Biz halimizden memnunuz."

"Hepimizin hoşlanacağı birini bulabileceğimize eminim," diye ısrar etti Mary. "Can sıkıcı alışkanlıkları olmayan, iyi yetiştirilmiş bir kadın. Ve haftada sadece birkaç kez gelmesi gerekir."

"Bu benim için hâlâ çok sık," dedi Lydia. "Ya hiç gelmezse?"

Mary onu görmezden gelerek annesine yalvaran bakışlarla baktı.

"Gerçekten anne, aklımıza getireceği faydaları düşününce-" Ama faydası yoktu. Bayan Bennet kararını çoktan vermişti.

"Bu kadar yeter, Mary. Başka kimse mürebbiye istemiyor; sırf senin iyiliğin için bir mürebbiye'nin masraflarını karşılamayı reddediyorum. Daha fazlasını öğrenmek istiyorsan, bu senin bileceğin bir iş. Bay Bennet'ın kütüphanesinde yeterince kitap var. Lizzy'nin yaptığı gibi oraya çekilebilir ve gönlünüzce okuyabilirsiniz. Bu konuda söyleyeceklerim bu kadar. Bu konudan bir daha söz edildiğini duymak istemiyorum."

Lydia çok rahatlamış bir halde bir dilim pasta daha yedi. Mary daha fazla konuşmanın anlamsız olduğunu biliyordu. Ama orada oturup çayının soğumasını izlerken, annesinin sözlerinin önemi yavaş yavaş kafasına dank etti. Babasının kütüphanesine girmesine izin verilebileceği daha önce hiç aklına gelmemişti. Geçerken sık sık bu odaya bakardı; cumbalı pencereleri doğrudan bahçeye açılan, aydınlık ve havadar bir oda, bilimsel bir dinginlik görüntüsü. Ancak kütüphanenin asıl cazibesi, içinde sıralanan kitaplardı.

Duvarlar, raf raf kitaplar, kendisini meşgul edecek yeni bir şeyler arayan aç bir okur için kışkırtıcı bir görüntü. Bay Bennet her gününün çoğunu orada, yasaklayıcı bir sessizlik içinde geçirirdi. Ailesine hatırlatmaktan hoşlandığı gibi, yabancılar ona katılmaya teşvik edilmiyordu.

"Bu evin diğer tüm bölümlerine yayılmış olan genel aptallık havasına itiraz etmediğim için, bunun dışında tutulduğu bir oda olmasını mantıksız bulmuyorum."

Ne Kitty ne de Lydia, kitap raflarının hiçbir cazibesi olmadığı için bu açıklamadan rahatsız olmuşlardı. Bayan Bennet da öyle. Kocasının kütüphanede nasıl vakit geçirdiğine dair hiçbir merakı yoktu ve bunu öğrenmeye çalışmak da aklına gelmezdi. Sadece Elizabeth arada sırada, yaptığı her şeyi karakterize eden aynı rahat güvenle bir kitap ödünç almak için içeri giriyordu. Ama Lizzy, Bay Bennet'in gözdesiydi ve genellikle alaycı bakışları, küçük kızlarına göstermediği bir sıcaklık ve hayranlıkla sık sık ona yönelirdi. Mary benzer bir karşılaşmanın kendisine de yapılacağını hiç düşünmemişti. Bay Bennet ona nadiren bakıyor ve onun varlığına karşı oldukça kayıtsız görünüyordu. Annesi önermemiş olsaydı kütüphaneye girme olasılığını asla düşünmezdi; ama şimdi onca kitap arasında özgürce dolaşma olasılığı, reddedilme korkusunu yenmişti. Cesaretini topladı ve babasının en az kaprisli ruh halinde olduğuna karar verene kadar bekledi, sonra da onu koridorda durdurup -çok çekingen bir tavırla- Lizzy'yle aynı koğullarda içeri girip giremeyeceğini sordu. Cevap vermeden önce bir an düşündü.

"İsterseniz gelip kütüphaneme sığınabilirsiniz. bundan faydalanabilirsiniz. Ama unutmayın ki burası sohbet yeri değil. Boş sorularla benimle dalga geçilmeyecek. Her zaman mantıklı bir sakinlik hakim olacak. Ve raftan indirilen her kitap tam olarak indirildiği yere geri konulacaktır. Bu kurallar esnek değildir. Bunlara uyabileceğinizi düşünüyor musunuz?"

"Evet, efendim, biliyorum."

"O halde gelmenize bir itirazım yok. Yarın başlayabilirsiniz."

Bölüm 5

Ertesi sabah Mary annesinin gözetiminden kurtulmak için her zamanki işlerini aceleyle yaptı. Düz dikiş işleri her zamankinden daha uzun sürüyor, iğnesi sayısız kez ipliğini kaybediyor, Bayan Bennet ise iki düzensiz paçanın sökülüp yeniden yapılmasında ısrar ediyordu. Ama sonunda kendini kütüphanenin kapısında dururken buldu, içeri girmeye cesaret edemiyordu. İçeri girdiğinde nefesini tuttu, sonunda içeride olduğu için şaşkındı. Bay Bennet masasının arkasındaki alışılmış yerindeydi. Bay Bennet, Mary'yi saygıyla selamladı ve işinin başına döndü. Mary etrafına bakınırken hem heyecanlanmış hem de endişelenmişti. İsteddiği şeyi bulmakta zorluk çekmeyeceğini düşünmüştü; ama toz zerreciklerinin parıldadığı güneş ışığının altında dururken, ne aradığını ya da nereden başlayacağını bilmediğini fark etti. Bir rafa doğru ilerledi ve kitaplara doğru eğilerek başlıklarını seçmeye çalıştı. Dikkatle bir tanesini çekti. Hemen, sıranın sonundaki iki cilt yere çarptı. Gürültü çok büyüktü ve sessizliği bozuyordu. Bay Bennet başını kaldırdı. Paniğe kapılan Mary, kendisine en yakın iki kitabı kavradı ve aceleyle uzaklaştı. Koridorda, onları göğsüne sıkıca bastırarak durdu. İlk ziyaretinin böyle biteceğini hayal etmemişti.

Kendini daha sakin hissettiğinde, ödülleri yatak odasına götürdü ve onları incelemek için oturdu. İlk cildi açtığında bunun bir İngiltere tarihi olduğunu gördü. Bunun onu memnun edip etmediğinden emin değildi. Ama daha yakından baktığında, bir kadın tarafından yazıldığını fark etti. Bu onu şaşırtmıştı. Kadınların çocuklar için kitaplar ve romanlar yazdıklarını biliyordu ama ciddi tarih eserleri yazdıklarını hiç düşünmemişti. İlgisini çekti ve küçük yazı masasına doğru yürüdü, orada bir yer açtı ve kitabı önüne koydu. Bayan Catharine Macaulay'a onunla ilgilenmesi için bir şans verecekti.

Bayan Hill onu bulup yemeğe göndermek için içeri girdiğinde Mary hâlâ odasındaydı.

"Annen on dakikadır seni çağırıyor. Pek memnun değil."

Mary dalgınca başını kaldırdı, kitabını yere bıraktı ve sonra yavaşça aşağıya indi. Yemek boyunca neredeyse hiç konuşmadı, düşünceleri tamamen okuduklarıyla meşguldü. Alışık olduğu daha basit eserleri takip etmek kadar kolay değildi; ama bu onun cesaretini kırmadı. Aksine, zihninin kullanılmayan kaslarının esnediğini ve içinde merakın kıpırdadığını hissetti.

Bayan Macaulay'ın ilk cildini bitirmesi iki haftasını aldı. Bay Bennet'ın kütüphanesine döndüğünde, kadınlar tarafından yazılmış başka tarih kitapları olup olmadığına baktı. Hiçbirini bulamayınca saçma bir hayal kırıklığına uğradı. Araştıran eli Bay Hume'un tarih kitapları üzerinde bir an tereddüt etti, ama raftan onlardan birini almadı. Hayır, başka birine yönelmeden önce Bayan Macaulay ile devam edecekti. İki cildini daha aldı, bir kadının bunları üretecek kadar bilgi ve ilim sahibi olduğunu düşünmek onu heyecanlandırmıştı. Sonraki birkaç hafta boyunca, sabahları kahvaltıdan önce onları incelemek için erkenden kalkarak ve gecenin geç saatlerinde evin geri kalanı uyurken onlara geri dönerek onları hevesle yuttu. Onların yanından ayrılip annesinin gerekli olduğunu düşündüğü faaliyetlere zorlandığı her dakikaya içerliyor, çay masasında geçirdiği ya da yararlı dikiş işleriyle harcadığı saatler boyunca kıpırdanıp duruyordu. Bayan Bennet onun dikkatinin dağıldığını fark etmiş ve bunu onaylamamıştı.

"Arandığında asla bulunamıyorsun. Ve sen buralardayken Size söylenen hiçbir şeye kulak asmayın."

Mary özür diledi ve gelecekte daha iyisini yapacağına söz verdi; ama verdiği sözün boş olduğunu biliyordu. Artık hayatı neredeyse tamamen kitaplarının sayfaları arasında geçiyordu. Bayan Macaulay'ın anlattığı İç Savaş olayları, I. Charles ve Oliver Cromwell'in hikâyeleri, onun için Longbourn'da hiç değişmeden geçen günlerden daha gerçek hale gelmişti. Kitapları onun temel dayanağıydı ve hiçbir şey, annesinin yüksek sesle dile getirdiği hoşnutsuzluk bile onu onlardan vazgeçiremezdi. Aksine, entelektüel iştahı her geçen gün daha da artıyordu.

Ve sonuç olarak babasının kütüphanesine yaptığı ziyaretler giderek sıklaştı ve uzadıkça uzadı.

Bay Bennet'ın kitap raflarını artık daha büyük bir güvenle inceliyor, kendisine giderek daha tanıdık gelen tarihi kitapların ötesine bakmaya cesaret ediyor, felsefe ve teoloji eserlerine merakla bakıyordu. Bunlardan birini almaya cesaret edebilir miydi? Emin değildi. Tarihlerden daha yasaklayıcı görünüyorlardı. Peki hangi yazarla başlamalıydı? Rehberliğe ihtiyacı vardı ve sık sık özlemle babasına bakıyor, onun fark edip kendisine tavsiyelerde bulunmasını umuyordu. Ama babası onun seçtiği kitaplara hiç ilgi göstermiyor, ne okuduğunu ya da nasıl bulduğunu hiç sormuyordu. Bir süre, kısık gözlerinin altından onu izledi, ona yaklaşırsa nasıl tepki vereceğini değerlendirmeye çalıştı; ama sonunda morali bozuldu. Nasıl başlayacağını ya da adam soğuk ve alaycı bakışlarını ona çevirdiğinde nasıl devam edeceğini kestiremiyordu. Bu yüzden başladığı gibi devam etti, kendi muhakemesinden başka güvenecek hiçbir şeyi yoktu.

Haftalar aylara dönüştü ve Mary okumaya devam etti. Jane ve Lizzy onu şaşkın bir hoşgörüyü izliyor, yeni tutkusundan ne anlam çıkaracağından emin olmasa da onu meşgul görmekten memnun oluyordu; ama küçük kız kardeşleri için Mary'nin kitaplarına olan bağlılığı onu gözlerinde daha da düşürüyordu. Onu ne zaman ders çalışırken görseler aralarında fısıldaşmalar ve gülüşmeler oluyordu ve Lydia çok geçmeden onun iş başındaki taklidini mükemmelleştirmişti, omuzları kamburlaşmış, burnu ağır bir cilde gömülmüştü; ama Mary yılmadı. Kendini ilerleme kaydediyor gibi hissediyor ve ne dalga geçilmeyi ne de utandırılarak pes ettirilmeyi reddediyordu. Sonunda cesaretini toplayıp daha kısa felsefe kitaplarından bazılarına başladı ve içlerinde keşfettikleri ilgisini çekti. Ele aldıkları büyük ahlaki meseleleri son derece sürükleyici buluyor, soyut argümanlardan keyif alıyordu. Onların yüce kaygılarının aksine, kendi özel mutsuzluğu çok az önemliymiş gibi görünüyordu ve bu ona oldukça soğuk bir rahatlık hissi veriyordu. Okudukları onu hem teşvik ediyor hem de teselli ediyordu ve bu onu sebat etmeye teşvik ediyordu. Görünüşe göre öğrenmek piyano çalmaktan çok da farklı değildi. Zihin, tıpkı parmakların çalıştırılabildiği gibi, kişinin isteklerini yerine getirmesi için eğitilebilirdi.

ve kişinin tekniğı geliştii. Tek gereken öz disiplin ve sıkı çalışma isteğıydi. Ancak Mary çok geçmeden, müthiş kararlılığının bile üstesinden gelemeyeceğı bazı koşullar olduğunu ve varlığının tüm yönlerinin tam olarak istediğı şeyi yapmaya zorlanamayacağını keşfetti.

Bir süredir görme yetisinin olması gerektiğı gibi olmadığından şüpheleniyordu; ancak giderek artan bir aciliyetle kendisine baskı yapan kanıtları kabul etmeyi reddetmişti. Küçük yazılar her zaman yeteneklerini zorlamıştı, ama şimdi, belki de kütüphanede geçirdiğı uzun saatlerin bir sonucu olarak, neredeyse her kitabı okumak imkânsız hale gelmişti. Metin önünde yüzüyor, kelimeler bulanıklaşıyordu. Elinden geldiğince odaklanmak için gözlerini sımsıkı kapatmayı denedi ama pek bir şey fark etmedi. Odanın içinde dolaşmayı, kitabı ışığa doğru eğmeyi ya da yüzüne olabildiğince yakın tutmayı denedi ama hiçbirisi cevap vermedi. Bir yaz bahçesinin parıltısında, güneş arkasındaysa ve harfler çok küçük değilse bir ya da iki sayfa okumayı başarabilirdi; ama içeride ve karanlık geceler başladıkça, herhangi bir şeyi seçmekte zorlanıyordu.

Bir akşam masasında otururken, kitabının tek bir satırını bile zar zor görebildiğini fark etti. Bir mum yaktı, sonra bir tane daha yaktı, mumları sayfalara olabildiğince yaklaştırdı; ama hiçbir şey fark etmedi. O kadar öfkeliydi ki çığlık atabileceğini hissetti. Tam da hayatına anlam katan bir ilgi alanı keşfetmişken, bunun elinden alınması korkunç derecede adaletsiz görünüyordu. Eğer okuyamıyorsa, ona ne kalmıştı? Hissetmediğı bir sakinlikle kitabı dikkatle kapattı ve yatağına uzanarak ne yapması gerektiğine karar vermeye çalıştı.

Mary iki gün boyunca kitaplar olmadan yaşamaya çalıştı. Piyano çaldı, bahçede yürüdü, salon için çiçek topladı ve dikiş dikiyormuş gibi yaptı. İkinci günün öğleden sonrasında, kendisi için böyle bir varoluşun dayanılmaz olduğunu biliyordu. Eğer delirmek istemiyorsa, annesine bir göz doktoruna danışıp danışamayacağını sorması gerekiyordu. Bu hafife alınacak bir istek değildi. Mary bunun Bayan Bennet'ı mürebbiye bulma çabalarından bile daha fazla öfkeli olacağını biliyordu, çünkü onun cılız cazibesini ağır metal gözlükler takmaktan daha fazla ne yok edebilirdi ki? Ama Mary'nin başka seçeneğı yoktu. Alternatif imkânsızsa, soru sorulmalıydı. Yapabileceğı tek şey

Annesinin en kızgın olduğu zamanlarda, elinden geldiğince cesurca Bayan Bennet'in belirsiz sempatisine sığınuyordu.

Mary nihayet bir öğleden sonra annesine yaklaştı, annesi kilerde geçen sonbaharda konulan şişelenmiş meyveleri kontrol ediyor, eriklerin, kayısıların ve yeşilliklerin hâlâ iyi o l u p olmadığını görmek için kavanozlara bakıyordu. Bu hoşuna giden bir iş olduğu için, Mary onu görmeye neden geldiğini açıklayana kadar Bayan Bennet oldukça neşeliydi. Sonra neşesi kaçtı ve kendisine sorulan soruya inanmadığını itiraf etti. "Ciddi olduğuna inanamıyorum. Eğer bu bir şakaysa, Mary, çok ciddi bir şaka. zevksizlik."

"Bu şaka değil anne, sana söz veriyorum. Okumak için zor görüyorum. Gözlerimin muayene edilmesine izin verilmesi için yalvarıyorum."

"Ne amaçla? Bunun nasıl yardımcı olacağını düşünüyorsunuz?"

"Göz doktoru bundan fayda göreceğimi düşünürse gözlük yazabilir. O zaman tekrar okuyabilirim."

"Gözlükler, gerçekten! Ve siz gerçekten de onları takmaya hazır mısınız? Kendinizi bu şekilde küçük düşürmek için mi?"

"Dilediğim gibi okumama izin verselerdi, evet, onları giymekten mutlu olurum."

Az önce raftan büyük bir kayısı kavanozu indirmiş olan Bayan Bennet, kavanozu masanın üzerine biraz fazla kuvvetle bıraktı. Neyse ki kırılmadı; ama çıkan gürültü Mary'nin sıçramasına neden oldu.

"Hiçbir erkek sana bakmayacak," dedi, "ve her kadın sana acıyacak."

"Eğer mecbur kalırsam, umarım buna katlanmaya eşit olurum."

Bayan Bennet'in bir an için nutku tutuldu, değer verdiği her şeye karşı işlenen böyle bir suçu aklına getiremiyordu. Ama Mary devam etmek için kendini topladı.

"Eğer bana yardım edemeyeceğinizi düşünüyorsanız, o zaman kendim ödeyeceğim. Harçlığımdan biriktirdiğim biraz param var. Göz doktoruna kendim yazacağım ve aramasını isteyeceğim."

Annesi ellerini önlüğüne sildi.

"O zaman bu konuda başka seçeneğim yok gibi görünüyor. Gerekirse göz doktoru gelsin. Ama senden hiç hoşnut değilim Mary. Çok üzgünüm ve

şimdi tedirginim ve hepsi senin suçun."

Kapıya doğru yürüdü, o kadar öfkeliydi ki kavanozları dokunulmadan ve incelenmeden masanın üzerinde bıraktı.

"Geldiğinde size eşlik edeceğimi sanmayın. Bayan Hill ilgilenir. Ben bu yükün altından kalkamam."

Odada yalnız kalan Mary, kayısı kavanozunu alıp dikkatlice rafa geri koyarken elleri titredi. Annesine daha önce hiç bu kadar açık bir şekilde karşı çıktığını sanmıyordu. Ağır ağır oturdu. Ama amacına ulaşmıştı. Bir göz doktoruna görünecekti. Tek umudu bunun yakında olmasıydı.

Bölüm 6

Bir hafta sonra, enfiye rengi paltolu, iri yarı bir adam olan Bay Sparrow Longbourn'a geldi. Yanında bir dizi basılı kart içeren büyük bir portföy, büyük, sert bir deri çanta ve on sekiz yaşında uzun boylu, sessiz bir çocuk olan oğlu John vardı.

"Umarım onun varlığına itiraz etmezsiniz hanımefendi. İşi öğreniyor ve ilk elden görebileceği kadar çok şeyi görmesi için onu yanımda götürmeye çalışıyorum."

Mary kararsız görünüyordu. Yapacakları işlemlere bir seyircinin dahil olacağını düşünmemişti; ancak genç Bay Sparrow kibar ve saygılı görünüyordu, bu yüzden sessizce onayladı. Bayan Hill onları sabahın serinliğinde, ızgarasında hoş bir ateş yanmayan odaya götürdü ve bundan sonra olacakları izlemek için duvara yaslandı.

"Lütfen bu sandalyeye oturun hanımefendi, olabildiğince dik, başınız dik ve gözleriniz ileride olsun. Evet, bu çok iyi olur."

Oğluna işaret etti, o da çantayı babasının yanına getirdi ve yavaş, saygılı bir hareketle açtı. İçinde, özenle etiketlenmiş ve mükemmel bir düzene sahip sıra sıra gözlükler vardı.

"Şimdi, bayan," diye açıkladı Bay Sparrow, "bu çiftlerin her biri farklı bir mercek içeriyor. Sizden bunları teker teker takmanızı isteyeceğim. John size bakmanız için bir kart verecek ve siz de bana ne gördüğünüzü söyleyeceksiniz. Sonra bir başkasını deneyeceğim ve siz de tekrar bakıp kartlardaki karakterlerin daha net mi yoksa daha az mı görüldüğünü söyleyeceksiniz. Böylece, sizin için doğru gözlüğü bulana kadar devam edeceğiz."

Soğuk metal çerçevenin burnunun üzerine kaydığını hissettiğinde Mary'nin endişesi arttı, ancak Bay Sparrow'un alçak, kendinden emin ses tonu onu sakinleştirdi ve onun dikkatli, pratik yöntemlerine karşı bir ilgi duymaya başladı. İlk gözlüğün ardından karta baktığında, gördüğü şey onu çok şaşırttı

harfleri nasıl bozduğunu görünce şaşkınlığı utangaçlığını kırdı ve yüksek sesle ağladı.

"Efendim, hiçbir şey seçemiyorum! Sadece şekiller ve bulanıklıklar var! Bu ne anlama geliyor?"

"Bu, bizi gitmemiz gereken yere işaret etse de aradığımız cevap olmadığı anlamına geliyor."

Ona bir çift daha verdi ve Mary bu kez harflerin biraz daha net olduğunu düşündü. Tekrar tekrar denediler, bazen biraz daha iyi bazen de biraz daha kötü sonuçlar elde ettiler. Kendine rağmen, bu sürece kendini o kadar kaptırdı ki, öz bilinci eriyip gitti. Kendisini Bay Sparrow'un hastası olmaktan çok, sorununa cevap bulmaya çalışırken ona yardım eden bir müttefiki olarak görmeye başladı. Sonunda Bay Sparrow, kızın burnuna öyle bir çift yerleştirdi ki, kız şaşkınlıktan nefesi kesildi. Birdenbire karttaki her harf parlak ve keskin göründü.

"Oh, Bay Sparrow, kartlardaki her karakteri her şey kadar net görebiliyorum! Her harfi, her sayıyı! Hepsini görebiliyorum!"

Bay Sparrow gülerек, "Ah, demek o kişi buymuş," dedi. "Bu kadar kesin bir tepki görmek her zaman sevindiricidir. Sanırım cevabı bulduğumuzdan emin olabiliriz. Bu küçük nesne," dedi eğilip merceği çerçeveden çıkararak, "uygun şekilde hazırlandığında, eminim hayatınızda olağanüstü bir fark yaratacaktır."

"Bu gerçekten olağanüstü bir şey efendim. Bana nasıl çalıştığını anlatabilir misiniz?"

"Belki John'dan size açıklamasını isteyebilirim? Böylece ona öğrettiklerimin ne kadarının zihninde kök saldığını görebilirim. John, lütfen?"

Genç adam ilk başta utangaç ve tereddütlüydü, ancak işini biliyordu ve merceğin hassas eğriliğini, göz üzerindeki dönüştürücü etkisini ve kusurlu görüşü düzeltmek için taşlanması gereken özen ve hassasiyeti anlattıkça kendine güveni giderek artıyordu.

"Bunu kendim yapmayı öğreniyorum ve bundan büyük memnuniyet ve onur duymalıyım.
-Sizin için bir mercek yapımında parmağım olsun diye."

Sözlerini bitirirken babasıyla göz göze geldi, sonra sanki çok şey söylemiş gibi ayaklarına baktı. Babası oğluyla gurur duyarak kolunu okşadı.

"Bunu birlikte yapacağız ve mükemmel bir iş çıkaracağız. Sonuçtan son derece memnun kalacağınızı tahmin ediyorum hanımefendi."

Mary gözlerini kaçırdı, kendisini bu kadar ilgi odağı olarak görmeye alışık değildi. Ancak bu durum hiç de rahatsız edici değildi. Bu sessiz, titiz adamlardan, zihinleri mesleklerinin zorluklarına bu kadar dikkatle odaklanmışken rahatsız olmak imkânsızdı. Küçük çerçeveyi geri verirken onlara doğru döndü ve gülümsedi. Bayan Hill onlara katılmak için yürüdü ve bir an için hep birlikte, başardıkları şeyden mutlu bir şekilde durdular. Sonra Mary koridorda annesinin ayak seslerini duydu ve yüzü düştü.

"Evet, Bay Sparrow," diye bağırdı Bayan Bennet odaya girerken, "bana ne söyleyeceksiniz?"

Göz doktoru bulgularını ve Mary'nin görüşüyle ilgili görüşlerini açıklamaya çalıştı; ama Bayan Bennet sabırsızlanarak onu başından savdı.

"Hepsi çok iyi efendim, ama asıl konuya gelebilir miyiz? Bana kızımın gözlük takmak zorunda kalacağını mı söylüyorsunuz?"

"Evet, hanımefendi, sanırım öyle. Onlar olmadan herhangi bir yakın işi kolaylıkla yapabileceğini sanmıyorum. Keskin görüşe ihtiyaç duyulan tüm meslekler için bunlar gerekli olacaktır."

"Ama evin dışında takması gerekmiyor mu? Halka açık yerlerde ya da insanların onu görebileceği herhangi bir yerde bunlardan vazgeçebilir mi?"

"Buna genç hanımın kendisi karar vermeli, ama eminim ki kamusal ya da özel her durumda düzgün bir şekilde görebilmekten büyük fayda sağlayacaktır."

Bayan Bennet kaşlarını çatı. "Teşekkür ederim, Bay Sparrow. Bay Bennet'a yazabilirsiniz, o da ne yapmaya karar verdiğimizizi size bildirecektir. Size de günaydın."

Bayan Hill'e Serçeleri dışarı çıkarmasını işaret etti. Mary onların uğurlanışını izledi ve onlara hak ettikleri şekilde teşekkür edemediği için pişmanlık duydu. Onlar gittikten sonra annesi kızgın bir şekilde ona döndü.

"Bu çok hayal kırıklığı yaratan bir haber, Mary. Hiç de umduğum gibi değil."

Mary hiçbir şey söylemedi. Annesini daha fazla kızdırmak istemiyordu.

"Gidip bu konuyu doğrudan babanla konuşalım. Ne söyleyeceğini duyalım."

Sessizlik içinde misafir odasına doğru yürüdüler. Oraya vardıklarında Bayan Bennet kapıyı açtı ve Mary bütün ailenin orada toplandığını görünce üzüldü. Herkesin önünde durumunun tartışıldığını duymanın utancından kaçınmayı ummuştu; ama bunun imkânsız olduğu belliydi. Bayan Bennet sesli bir iç çekişle yerine oturdu. Jane ve Lizzy okudukları kitaptan başlarını kaldırdılar; Kitty ve Lydia inceledikleri eldivenlere döndüler. Sadece babaları cevap vermedi, kararlı bir şekilde gazetesini inceliyordu. Sonunda Bayan Bennet daha fazla sessiz kalamadı.

"Bay Bennet, size söylemem gereken bir şey var. Korkarım çok kışkırtıcı bir haber. Ne olduğunu bilmek ister misiniz?"

Bay Bennet elindeki kâğıdı indirdi ve eşit bir şekilde karısına baktı. "Bu konudaki isteğim ne olursa olsun, bana söylemeye niyetli olduğunuzdan eminim." "Mary'nin gözlüğe ihtiyacı var. Göz doktoru onlar olmadan göremeyeceğini söylüyor.

İşte, Bay Bennet!"

Çok önemli ve rahatsız edici bir bilgi vermiş olmanın bilinciyle etrafına bakındı. İlk konuşan Elizabeth oldu.

"Elbette anne, Mary'ye yardım etmek için ne yapılabileceğini bilmek iyi olur. Eğer gözlüğe ihtiyacı varsa, onu alması gerekmez mi? Eğer gerektiği kadar iyi göremiyorsa, gözlük olmadan hayatını sürdürmek onun için çok zor olmalı."

Bayan Bennet küçük bir çığlık attı.

"Gerçekten, Lizzy, ne demek istiyorsun? Bu onun için korkunç bir talihsizlik! Gözlükler bunak ihtiyarlar içindir, on sekiz yağındaki genç kızlar için değil! Gerçekten ihtiyacı olduğuna inanmayı reddediyorum. Ailemden hiç kimse daha önce böyle bir sorun yaşamamıştı. Biz Gardinerlar hepimiz mükemmel görürüz."

"Ama anne," diye devam etti Elizabeth, "o kadar az yakın çalışma yapıyorsun ve o kadar az okuyorsun ki, onlara ihtiyacın olup olmadığını bilemeyebilirsin."

"Nasıl böyle bir şey söylersin! Hiç kimse bir kitabı benim kadar sevemez. 'Çok nadiren okuyorum', gerçekten!"

"Benim de gözlük taktığımı unutuyorsun, canım," diye ekledi Bay Bennet. "Kendimi yaşlı bir adam olarak düşünmek istemem, halsiz ya da

Aksi takdirde, onlar olmadan çalışamayacağımı kabul ediyorum."

"Benimle alay ediyorsunuz Bay Bennet, ama söylediklerimin doğruluğunu biliyorsunuz. Bir erkek gözlük takabilir, sanırım genç bir erkek bile, özellikle de bir avukat, din adamı ya da benzeri biriye ve kimse onun hakkında kötü konuşmazsa. Genç bir kadın içinse durum tamamen farklıdır. Sizce insanlar Mary'yi gördüklerinde ne diyecekler? O zaman onunla kim evlenmek isteyecek?"

Bay Bennet düşünceli görünüyordu. "Belki de az önce tarif ettiğiniz adamlardan biri, kendisi de gözlük takan ve tüm çevrenin küçümsemesine aldırmış olmayan biri ona talip olur. Gerçekten de onları bir araya getiren şey bu olabilir."

"Şaka yapmaktan memnunsunuz ama bu gülünecek bir konu değil. Göz doktoru okumak için gözlüğe ihtiyacı olduğunu söylüyor, ama neden bu kadar çok kitap okuması gerektiğini sorabilir miyim?"

Bunun üzerine Elizabeth sözünü kesmeye çalıştı ama babası elini kaldırdı.

"Eğer Mary okumayacaksa, ona başka hangi uğraşlar açık? Resim yapmaktan hiç hoşlanmıyor ve bana sık sık söylediğiniz gibi, dikiş dikmesi sizi büyük bir hayal kırıklığına uğrattıyor. Ben uzman değilim ama bana öyle geliyor ki, iğneye iplik geçirmeyi beceremediği sürece iğne kullanma becerisini geliştirmesi pek mümkün değil. Sanırım kışlık lahanalar geldiğinde bahçeyi kazmaya yardım edebilir."

Konuşma, Mary'nin sessiz kafasının üzerinde bir ileri bir geri gidip geliyordu. Kimse ondan bir şey söylemesini beklemiyordu. Bunun yerine kendini Elizabeth'in nazik sözlerine odaklamaya verdi. Lizzy'nin kendisi hakkında böyle endişeyle konuştuğunu duymayalı uzun zaman olmuştu. Yine de en küçük kız kardeşinden herhangi bir sempati beklememesi gerektiğini iyi biliyordu.

"Sanırım yüzüme böyle çirkin şeyler sürmektense kör olmayı tercih ederim," diye haykırdı Lydia. "Kitaplardan vazgeçmek, bu korkunç kaderden kaçınmak için ödenecek küçük bir bedel olurdu. Okumaktan öğrenilecek ne var ki zaten?"

Bay Bennet Lydia'ya sürekli bir onaylamama ifadesiyle baktı.

"Bu tür sözlerin sana bu civardaki en kibirli ve ekleyebilirim ki en aptal ve boş kafalı kızlardan biri olma ününü kazandırdı."

"Ben de en çirkinlerden biri olmadığım sürece, gerçekten umurumda değil baba." Bayan Hill elinde taze bir cezve kahve ile tam zamanında geldi. Lydia'nın küçümseyici sözleri. Lydia onu görünce fincanını kaldırdı.

Ama Bayan Hill bunu fark etmemiş gibiydi ve tencereyi kendisinden olabildiğince uzağa, masanın en ucuna götürerek Bay Bennet'a uzattı.

Bayan Hill fincanını doldururken, "Teşekkür ederim Lydia," dedi. "Hiçbir şey benim için bu konudaki doğru seçimi daha açık hale getiremezdi. Bu evdeki aptallık miktarını azaltmaya çalışan bu ailenin hiçbir üyesine engel olmayacağım. Mary, eğer okumak istiyorsan, bunu yapabilmen için gerekli araçlara sahip olacaksın. Gözlüklerini alacaksın."

Bayan Bennet tartışacakmış gibi görünüyordu ama kocası yeterince dinlemişti.

"Hayır, canım, bu iş burada biter. Bu konuda daha fazla rahatsız edilmeyeceğim. Akşam yemeğine kadar kütüphanede olacağım ve rahatsız edilmeyi beklemiyorum."

Mary bir süre oturdu, rahatladığını ve memnuniyetini belli etmemeye çalıştı. Kendini ne zaman bu kadar memnun hissettiğini hatırlamıyordu. Ayağa kalktığı anda annesi ona bakmadı ama Mary buna aldırmadı. Salondan çıkarken adımlarında neredeyse bir sıçrama vardı.

Bay Sparrow'un gözlüklerin hazır olduğunu ve uygun bir zamanda Bayan Bennet'ı beklemekten memnuniyet duyacağını yazması için birkaç hafta geçmesi gerekti. Bu büyük utancı önlemek için elinden gelen her şeyi yaptığını düşünen Mary'nin annesi orada bulunmayı reddetti ve son anda keskin bir alıştırmaya yapılmamasını sağlamak için talimatlarla birlikte Bayan Hill'i onun yerine tekrar gönderdi. Küçük grup yeniden toplandığında ve Mary sandalyesine sırt üstü oturduğunda, Bay Sparrow oğluna taşıdığı deri çantayı açmasını söyledi. Genç adam içinden yumuşak bir beze sarılı bir çift gözlük çıkardı ve ağırbaşlı bir hareketle Mary'ye uzattı. Mary gözlükleri taktı, masadan bir kitap aldı, açtı ve baskı keskin bir şekilde odaklandığında zevkle haykırdı.

"Bakın, Bayan Hill! Artık mükemmel okuyabiliyorum!"

Bayan Hill kollarını göğsünde kavuşturdu ve ona değerlendirici gözlerle baktı. "Buna çok sevindim ama annenizin ne diyeceğinden emin değilim."

Bir anda Mary'nin keyfi kaçtı. Gözlüğünü çıkardı ve kucağına koydu. Dünyayı net ve taze bir şekilde görebilmek için ödemesi gereken bedeli bir an için unutmuştu. Lydia'nın küçümsemesi kulaklarında çınladı.

Şimdi her şeyi daha net görüyor olabilirdi ama sonuç olarak daha da sade görünecekti.

"Oh, hayır, lütfen bunu yapmayın, bayan." John Sparrow'un odaya girip gözlüğü ondan aldığını görünce şaşırdı. "Kendinizi alçaltmanıza izin vermeyin. Düzgün görebilmek harika bir şeydir, etrafı dikizlemek ve yüzünü mahvetmek zorunda kalmamak." Görevine odaklanmış bir halde küçük bezle gözlük camlarını parlattı. "Ve gerçekten, onların içinde çok iyi görünüyorsun. Gülümsediğinizde... çok iyi görünüyorsunuz." Lensleri başını hafifçe sallayarak ona geri verdi ve aceleyle babasının yanına döndü.

"Bay Sparrow, "John her iki konuda da çok haklı," diye kabul etti. Ve onları yeterince sık taktığında, ne sen ne de bir başkası onların farkına varacak. Bundan emin olabilirsiniz."

Mary annesinin aynı fikirde olacağından şüpheliydi ama bu nazik ve iyi niyetli adama karşı çıkmayı da kendine yediremiyordu.

"Teşekkür ederim, Bay Sparrow. Haklı olduğunuza eminim. Bana çok yakışacaklarını düşünüyorum ve onları giymekten büyük zevk alacağım."

Gözlüğü eline aldı ve salona çıktı. Kapıyı kapatırken, John Sparrow'un bakışları odanın içinde onu takip ediyormuş gibi geldi; ama düşününce yanılıyor olması gerektiğini anladı. Bir an durdu ve Bayan Hill'in Serçelere nasıl ve ne zaman ödeme yapılması gerektiğini tartışmasını dinledi. Sonra düşüncelerini toparladı ve hızla uzaklaştı. Gidip gözlüklerini Bayan Macaulay'ın son cildi üzerinde denemeliydi.

Bölüm 7

Meryton toplantı salonlarında yılda birkaç kez halka açık bir balo düzenlenirdi. Zevk sahibi olduğunu iddia eden herkes bu gösterişsiz eğlenceleri küçümserdi - salonlar çok küçük, müzik çok gürültülü, ikramlar dayanılacak gibi değildi - ama katılmamak gibi bir durum asla söz konusu olmazdı. Sezonun ilk balosu büyük bir heyecanla beklenirdi, çünkü her zaman sonbaharda gerçekleşmesine rağmen, etkinliğin kesin tarihi neredeyse son ana kadar nadiren kararlaştırılırdı. Yapraklar ağaçlardan döküldükçe ve akşamlar karardıkça, özellikle dans etmek için fırsat kollayan gençler arasında beklenti artıyordu; ancak haftalarca ne zaman yapılacağına dair kesin bir bilgi edinilemedi. Kaçınılmaz olarak, köye yaptığı oyalanma ve dedikodu gezilerinden birinde, günün nihayet belirlendiğine dair tartışılmaz kanıtı ilk duyan Lydia oldu ve bunu zaferle Longbourn'a geri taşıdı. Kitty'nin de peşinden koşmasıyla salona dalıp doğruca Bayan Bennet'a koştu ve iyi haberi vermek için sabırsızlanıyordu.

"Balo önümüzdeki ayın ilk Cumartesi günü yapılacak! Ben onu Bay Thompson'ın kendisi. Odaların önünden geçiyordum ve oradaydı, ben de ona sordum ve bana müzisyenlerle şu anda sözleşme yaptığını söyledi, bu yüzden ilk bilen benim."

Bir sandalyeye tünedi, şapkası hâlâ üzerindeydi ve keşfettiği her şeyi anlatmak için yanıp tutuşuyordu.

"Akşam yemeği sipariş edildi, odalar süpürülecek ve dansçıların ayaklarını kurtarmak için zemin yeni zımparalanacak. İlan yarın gazetede yayınlanacak."

Neredeyse kızı kadar heyecanlı olan Bayan Bennet ellerini çırttı.

"Aferin Lydia, bunu bulman ne kadar akıllıca. Bunu duydunuz mu, Bay Bennet? Meryton balosu üç hafta sonraya ayarlanmış.

Cumartesi."

"Öyle mi gerçekten? Kendim katılamayacağım için, sevincim sizinki kadar sınırsız olamaz. Ama ben zararsız zevklere düşman değilim. Gidecek misin, Lizzy?"

"Elizabeth, "Jane benimle gelirse gelebilirim," diye cevap verdi. Henüz emin değilim."

Lydia ona içten bir şaşkınlıkla baktı. "Henüz emin değil misin?" Lizzy, nasıl bu kadar sinir bozucu olabiliyorsun? Orada olmasaydım öleceğimden eminim. Sırf hayal kırıklığı yüzünden kendimi öldürmeliyim."

Bay Bennet sakince, "O halde kendini toparlamaya çalışmalısın," dedi, "çünkü gidip gitmeyeceğine henüz karar vermedim. Jane ve Lizzy gelebilirler, daha önce de geldiler ve onların iyi davranmalarından korkmuyorum. Mary de isterse gidebilir; ona güvenilebilecek kadar yaşlı ve sağlamdır. Ama sen ve Kitty başka bir meselesiniz."

Köşede dizlerinin üzerinde kitabıyla oturan Mary, adının bir balo bağlamında anılmasını hiç beklemiyordu. Babasının onu övdüğüne pek inanamıyordu, bu doğrudu ama yine de gururla dolduğunu hissediyordu.

Bu arada Kitty ve Lydia büyük bir protesto feryadı kopardılar.

"Bunu kastetmiş olamazsın baba," diye bağırdı Lydia. "Gerçekten gitmeme engel olmazsın değil mi?"

"Gerçekten Bay Bennet," dedi karısı, "ne Lydia'nın ne de Kitty'nin bizi utandıracak bir şey yapmayacağından eminim."

"Keşke seninle aynı güveni paylaşıyordım," diye cevap verdi. "İkisi de sağduyulu ya da mütevazı olarak tanımlanamaz. Ve Lydia özellikle dik başlı."

Lydia ayağa kalktı, gözlerine yaşlar doldu. "Baba, çok kabasın. Gitmeme izin vermelisin! Bırakmalısın!"

Mary genellikle, istediği bir şey reddedildiğinde en küçük kız kardeşiyle uğraşmaması gerektiğini bilirdi, ama babasının onaylayan sözlerinden cesaret alarak onu desteklemek için konuşmaya cesaret etti.

"Genç bir kadının topluma ilk adımını atarken çok dikkatli olması gerekir. Eğer bunlara karşı koyacak muhakeme ve deneyime sahip değilse, onu bunaltacak pek çok tuzak ve ayartma vardır."

Lydia şapkasını çıkardı, kurdeleyi kasıtlı olarak çözdü ve iğneleri yavaşça çıkardı.

"Öyle mi?" diye soğuk bir şekilde cevap verdi. "Toplum içine çıkmak için doğru yaşta olabilirsin ama tuzaklar ve ayartmalar konusunda endişelenmene gerek yok. Sadece şu gözlükleri takın ve sizi temin ederim ki oldukça güvende olacaksınız."

Şapkasını fırlatıp odadan kaçtı, Kitty ve anneleri onu sakinleştirmek için ellerinden geleni yaptılar; babasının sadece şaka yaptığını biliyordu; fikrini değiştirecekti, bundan emindi.

Bay Bennet, Mary'ye kuru bir sesle, "Kızgın bir arı kovanına sopayla dürttüğünde böyle olur," dedi. "Sokulmayı beklemelisin."

Mary toparlayabildiği kadar ağırbaşlılıkla ayağa kalktı ve üst kattaki yatak odasına çıktı. Orada tuvalet masasının önüne oturdu ve cebinden gözlüklerini çıkardı. Gözlükleri dikkatle burnuna yerleştirdi ve aynadaki yansımasına dikkatle baktı. Bir o yana bir bu yana döndü, kendini her açıdan inceledi, yüz hatlarını bir gülümsemeye dönüştürmek için hiçbir girişimde bulunmadı. Gözleri yaşlarla doldu. Tıpkı Lydia'nın dediği gibiydi. Koyu metal çerçeveler küçük yüzünde ağır duruyordu ve lensler ona baykuş gibi, göz kırpan bir görünüm veriyordu. Kimse bu gözlüklerin onu geliştirdiğini söyleyemezdi.

Yirmi dakika kadar sonra Bayan Hill kapısını çaldığında hâlâ orada oturuyordu. Elinde bir kucak dolusu temiz yatak örtüsüyle gelmiştii ama Mary ziyaretinin asıl nedeninin bu olmadığını biliyordu.

"Bayan Lydia ile aranızda geçenleri duydum." Mary sessizdi, gözlerini aynadan ayırmadı.

"Engellendiği zaman sivri bir dili vardır," dedi Bayan Hill, "ama bunu zaten biliyorsunuz."

Yatak örtülerini indirdi, bir sandalye çekti ve Meryem'e olabildiğince yakın oturdu.

"Umarım bunu çok fazla ciddiye almazsın," dedi alçak bir sesle. "Bu öfke ve inatçılıkla söylenmiş bir söz. Bu onu doğru yapmaz."

"Gerçekten mi?" diye cevap verdi Mary. "Yarım saattir kendime bakıyorum ve onunla aynı fikirde olmamak için kalbimde bir neden bulamıyorum."

"Dürüst olmak gerekirse, gözlüklerin size pek yararı olduğunu söyleyemem," diye itiraf etti Bayan Hill, "ama onları her zaman takmak zorunda değilsiniz."

zaman. Ve onlar olmadan da çoğu kadın kadar iyi görünüyorsun." Mary kuşkuyla kaşlarını çatarak ona doğru döndü.

"Bana inanmadığınızı biliyorum ama bu doğru. Cildiniz temiz, vücudunuz düzgün, ne çok ince ne de çok şişman. Görebildiğin zaman gözlerin tahammül edilebilir ve saçların yeterince hoş bir açık kahverengi, her şeye rağmen kıvrılmıyor."

"Çok nazıksınız Bayan Hill, ama beni şımartmanıza gerek yok. Ayna yalan söyleyemez."

"Belki de. Ama gerçekte, kendinizi tam olarak gördüğünüzü sanmıyorum, bayan. Kız kardeşleriniz yolunuza çıkıyor. Bir nergis, zambakların arasına dikildiğinde oldukça sıradan görünür. Ama onlar olmadan bakıldığında, kendine has bir güzelliği vardır."

"Evet, sanırım uzun boylu, zayıf ve sarı görünümlü olduğum söylenebilir." Mary kasvetli bir şekilde gülümsedi. "Ama eğer kız kardeşlerimle kıyaslanamayacağımı söylüyorsanız, bunu yıllardır biliyorum."

"Acaba onlarla daha az zaman geçersen, görünüşlerinden başka şeylerle de dikkat çeken arkadaşlar bulsan daha mutlu olur muydun?"

"Lizzy güzelliği kadar zekasıyla da hayranlık uyandırıyor."

"Evet," diye itiraf etti Bayan Hill, "hem zeki hem de yakışıklı olduğu için çok şanslı. Ama bence biraz daha dünyaya açılsaydınız, onun gibi kutsanmış olmanın ne kadar sıra dışı bir şey olduğunu görürdünüz. Çoğu insan çok daha sıradan, bilirsiniz, yeni birileriyle tanışıp ara sıra dışarı çıktığınızda fark edeceğiniz gibi."

"İkisine de pek hevesim olduğunu sanmıyorum. Piyanom ve kitaplarım var."

"Bunun senin yaşındaki bir kız için yeterli olduğundan emin değilim. Hadi ama, Meryton balosu ne olacak? Umarım sen de gidersin. Bayan Lydia gidecekse, senin gitmemen için bir neden göremiyorum."

Mary, "Babamız bu konuda henüz bir karar vermedi," diye söze başladı; ama Bayan Hill'in yüz ifadesinden, Bay Bennet'in itirazlarının, en küçük kızı ve karısının kararlı saldırılarına uzun süre dayanamayacağını düşündüğü anlaşılıyordu. "Ben de kararımı vermedim," diye devam etti. "Bundan hoşlanacağımdan emin değilim."

"Neden olmasın ki? Çok görkemli bir Şey olmayabilir ama müzik, dans, bol kahkaha ve yüksek moral olacak. Daha önce hiç baloya gitmedin. Nasıl bir Şey olduğunu görmek istemez misin?"

"Bilmiyorum. Bunu düşünmem gerek."

"EĞer  abuk karar verirsen yeni bir elbise alabilirsin. Seninle gelip güzel bir m slin seçebilirim ve çok parlak ya da Şatafatlı olmayan güzel bir tarzda diktirebiliriz. Saçını da annenin sevdiği gibi değil ama senin zevkine uygun bir Şekilde yapabilirim. Ne dersin?"

"Bilmiyorum. Korkmalıyım... Ya kimse benimle dans etmezse?" "O zaman bir sürü buz yiyeceksin ve aptallıkları için onlara g leceksin! Neden?"

Bir gece bile düŐünmedin mi? Senin gibi genç bir kızın yüzünü zevk ve iyi arkadaŐlıĐa çevirdiğini görmek zor bir Şey. İleride bunun için yeterince zamanın olacak, inan bana."

Bayan Hill gittiğinde Mary yatağına uzanmış, tavana bakıyor ve duydukları üzerine kara kara düşünüyordu. Bayan Hill'in coşkusu merakını uyandırmıştı ve dansa katılmama kararını sorgulamaya başladı. Belki de evde kalmakla hata ediyordu. Sonbaharın soğuk karanlığında dışarı çıkmak, kız kardeşleriyle birlikte kiralık bir arabaya sıkıŐıp Meryton yolunda ilerlemek heyecan verici olabilirdi. Toplantı salonlarını geceleyin ıŐıklandırılmıŐ, k Ğıttan çiçeklerle ve kışın ilk  obanp sk l yle süslenmiş olarak hiç görmemişti. Orkestranın eski tanıda  havaları ve jigleri çalmasını dinlemekten ve insanların eğlenmesini izlemekten hoŐlanabileceĐini düşündü. Gerçekten, neden gitmesin ki? Bu sadece bir köy dansıydı. Onun yaşındaki başka kızlar da gitmiş ve anlatacak kadar yaŐamıŐlardı ve hepsi de güzel değildi. Ve -Şu anda kim tarafından söylendiğini hatırlayamasa da- düşünen bir zihin için hiçbir deneyimin boşa gitmediği söylenmemiş miydi? Yarım saat içinde, gitmenin görevi olduğuna neredeyse kendini ikna etmişti. Ve eğer giderse, o zaman kesinlikle duruma uygun bir kıyafet giymek zorundaydı? EĞer bir insan sosyeteye giriyorsa, onun kurallarına uyması gerekirdi. Hatırlayabildiği kadarıyla ilk kez, hayal gücünün güzel kumaşlar ve zarif kıyafetler, renkler, stiller ve süslemelerle ilgili düŐüncelerle akıp gitmesine izin verdi. Uykuya dalmadan hemen önce nihayet Bayan Hill'in tamamen haklı olduğu sonucuna vardı. Kendini bu fırsattan mahrum etmenin hiçbir anlamı yoktu. Bir kez olsun hayatı biraz olsun görecek ve

Dahası, kendini olabildiğince temiz, şık ve uygun bir şekilde sunmak için çaba gösterecekti. Dansa gidecek ve bunun için de yeni bir elbise alacaktı. Bir kez olsun, başkalarının yaptığını gördüğü gibi eğlenmeye çalışacaktı.

* * *

Ertesi gün kahvaltıda, Bay Bennet'ın kararını verdiği herkes için açıktı ve Lydia'nın muzaffer duruşu, onun lehine karar verdiğini açıkça gösteriyordu. Heyecanını güçlükle bastırabiliyordu, bu da sıcak ekmekleri ve tereyağını hızla tüketmesini engelledi ama tamamen engellemedi.

"Teşekkür ederim baba, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Yemin ederim artık seni sonsuza dek seveceğim."

Bayan Bennet tamamen tatmin olmuş bir halde en sevdiği kızına gülümsedi; ama kocası ciddi görünüyordu.

"Minnettarlığınız beni, huysuzluğunuzdan daha fazla düşündürüyor. Sana boyun eğmekle akıllıca davrandığımdan hiç emin değilim."

Bay Bennet doğal algısı yüksek bir adamdı ve kendisinden ne istendiğini anlamadığı pek az durum vardı; ama çaba sarf etmek onu sıkıyordu ve doğru olduğunu bildiği bir konuda bile harekete geçmeye nadiren zahmet edebiliyordu. Kızlarıyla alay etmeyi, onları düzeltmek için zahmete girmekten çok daha kolay buluyordu. Sadece Lizzy'ye gerçek bir saygı duyuyordu, belki de bu yüzden sadece Lizzy ona meydan okuyabiliyordu.

"O zaman baba, neden böyle yapıyorsun?" diye sordu. "Bu olayda biraz sert davranırsan Lydia'ya her şeyin yaygara kopararak elde edilemeyeceğini anlatabilirsin."

"Gerçekten, Lizzy," diye bağırdı Bayan Bennet, "tıpkı Mary gibi konu uyorsun! Hem seninle ne ilgisi var ki bunun? Lydia ve Kitty'ye göz kulak olmak ve nasıl davranmaları gerekiyorsa öyle davranmalarını sağlamak için orada olacağım."

Bay Bennet bıçağını yere bıraktı ve acı bir memnuniyetle masaya baktı.

"Görüyorsunuz canlarım, endişelenmenize gerek yok. Anneniz, her zamanki nezaketiyle, ne aptallığın ne de kendini beğenmişliğin hüküm s rmemesini sağlayacaktır."

Mary, Elizabeth'in Jane'le göz göze geldiğini gördü ve aralarında geçen bir bakışı izledi; endişe, pişmanlık, acı, kısıcık bir bakışta bir sürü duygu. Küçük kız kardeşleri bu durumdan habersizdi. Lydia her zamanki özgüvenine kavuşmuştu ve umursamaz bir tavırla daha fazla çay ve reçel alıyordu.

"Kitty de gelmeli," diye talep etti Lydia. "Eğer ben gideceksem, onun gelmemesi korkunç bir haksızlık olur."

Kitty öfkeyle başını salladı, ağzı ekmekle doluydu. Ancak Mary, davasını destekleyecek bir savunma yapamadan, kendi duyurusunu yapmaya karar verdi. "Sanırım ben de gitmek istiyorum, baba, eğer benim için bir sakıncası yoksa.

Bunu yapıyorum."

"Gitmek mi istiyorsun?" diye haykırdı Lydia, gerçekten şaşırmıştı. "Ne için?"

"Sanırım dünyadan bir şeyler görmemin zamanı geldi."

Mary bundan fazlasını söylememeye karar vermişti. Lydia'nın kararıyla ilgili daha ayrıntılı bir açıklama yapması için onunla alay etmesine hiç niyeti yoktu. Dünyada hiçbir şey onu baloyu dört gözle beklemeye başladığını itiraf etmeye zorlayamazdı.

"Elbette gidebilirsiniz," diye cevap verdi Bay Bennet sertçe. "Gitmek isteyen herkes gidebilir, yeter ki bu konuda daha fazla bir şey duymak zorunda kalmayayım. Ama Bayan Bennet, yeni kıyafetler almak için bana başvurmanızın bir anlamı olmadığını anlamalısınız. Sanırım birkaç süs, kurdele ve tüyü karşılayabilirim, ama cömertliğimin sınırı budur. Elbise, şal, ayakkabı ve benzeri şeyleri tutarsızca satın almak yok."

Lydia, Kitty ve anneleri bunu duyunca aynı derecede perişan oldular; ama Bay Bennet amansızdı.

"Hayır, hayır, tek kelime daha etme. Zaten bir kez eğilimime karşı hareket etmeye ikna edildim. Bu konuda kararlıyım."

"Biriktirdiğim biraz param var," dedi Mary düşünceli bir ifadeyle. "Harçlığımı hiç harcamam, bu yüzden zamanında yapılabilirse bir elbise için yeterli param olacağını düşünüyorum."

Lydia masanın öbür ucundan ters ters baktı. "Tanrım, sen gerçekten de çok sinir bozucu bir ukalasın!"

"Bu doğru olabilir," dedi Mary, artık oldukça sakindi. "Ama en azından yeni bir elbisenin içinde ukalalık yapmanın zevkine varacağım."

O sabah Mary ve Bayan Hill Meryton'daki manifaturacı dükkânına girdiler ve orada soluk krem renginde -Bayan Hill, Mary'nin ten rengi için beyazın çok sert olacağı konusunda ısrar etti- soluk bir altın iplikle işlenmiş, figürlü bir muslin buldular. Mary bunun o güne kadar gördüğü en güzel kumaş olduğunu düşünüyor, narin dokumasını saygılı bir dokunuşla parmaklıyordu. Paketlendikten sonra, hantal paketi Bayan Hill'e vermeyi reddetti ama böylesine büyük bir adım attığı için hem gurur duyarak hem de biraz korkarak eve kendisi taşıdı.

Yatak odasında Bayan Hill'le bunun nasıl telafi edileceğini tartıştı. Kız kardeşlerinden tavsiye almak imkânsızdı. Jane ya da Elizabeth'le böyle bir konuşmaya kalkışmak için çok geç kalmıştı; Kitty ya da Lydia'yla ise çok utangaç olurdu. Kendisine uygun bir tarz bulma konusundaki kararsız girişimlerine gülerlerdi. Üstelik onun zevki Lydia'nın hoşuna giden firfırlara ve volanlara uygun değildi. Bunlar onun üzerinde sahte ve yanlış dururdu. Kendini fazla belli etmeyen sade bir elbise onu daha çok rahatlatırdı. Belki de, diye düşündü, sade bir kadın için en iyi süs sade bir elbisedir.

On gün içinde hazırды. Terzi elbiseyi alacakaranlıkta getirmiş ve kendisinden istendiği gibi doğrudan Bayan Hill'in ellerine teslim etmişti; Mary'nin kız kardeşlerinin elbiseyi kendisinden önce görmesini istemiyordu. Merdivenlerden hızla odasına çıkarken, Bayan Hill de onu takip ediyordu ve heyecandan nefesi kesilmişti. İçeri girdiğinde, Bayan Hill kapıyı kilitlerken o da bir mum yaktı. Elleri paketin ipiyle uğraştı ama çok geçmeden paketi açtı. Elbiseyi havaya kaldırdığında kollarının üzerinde yuvarlandı, altın iplik mum ışığındaki parıltıyı yakaladı. Bir bulut kadar havadar ve narindi, her zaman giydiği iyi ovulmuş gri ve bej pamuklulardan tamamen farklıydı. Evet, sade bir giysiydi, gözü dağıtacak hiçbir süslemesi yoktu; ama sadeliğinde bir saflık, basitliğinde bir zarafet vardı.

"Her şey çok iyi oldu," dedi Bayan Hill. "Gerçekten de çok iyi." Mary elbiseyi önünde tuttu ve aynaya baktı. "Sence benim için çok mu güzel? Gülünç mü görüneceğim?"

"Hayır, giymeyeceksin. İçinde çok yakışıklı görüneceğinize inanıyorum."

Mary utangaç bir şekilde yansımına baktı. Yakışıklı olduğu kadar ileri gitmezdi ama garip ya da tuhaf olarak göze arpmayacağını düşünüyordu ve bu onun için yeterliydi.

Bölüm 8

Balo gecesini Bayan Hill'e büyük bir talep vardı, odadan odaya koşturuyor, kız kardeşlerin her birine elbiselerinin son ayarlamalarında, iğneleme ve sıkıştırmalarda, kırpma ve düzeltmelerde yardımcı oluyordu. Ama zamanının çoğunu Mary'ye ayırıyor, saçlarını elbisesi kadar düzgün ve sade bir şekilde düzenliyor, kısa ömürlü bukleler empoze etmeye çalışmıyordu. İşini bitirdiğinde önlüğünün cebinden bir kâğıt çıkarıp dikkatlice açtı ve tuvalet masasının üzerine koyarak küçük bir tutam soluk pembe pudrayı ortaya çıkardı.

"Bu ruj mu?" diye sordu Mary kararsızca.

"Gerçekten de Bayan Lydia'nın çekmecesinden ödünç aldım. Bu kadar az bir miktarın kaybını fark etmeyecek kadar çok parası var."

"Bunu giymemi önermiyorsun, değil mi?"

"Sadece çok küçük bir dokunuş, ihtiyacın olan tek şey bu. Parmağınızı içine sokun, olabildiğince hafifçe ve çok nazıkçe yanağınıza sürün."

Mary küçük paketi aldı ve merakla içine baktı.

"Devam edin," diye ısrar etti Bayan Hill. "Çok küçük bir miktar. Kimse bilmeyecek, söz veriyorum."

Birden kararını veren Mary, parmağını olabildiğince hassas bir şekilde pudraya batırdı ve yüzüne sürdü.

"Başlangıçta çok az," diye tavsiye etti Bayan Hill. "Bu biraz yemek pişirmeye benziyor - her zaman daha fazla tuz ekleyebilirsin, ama çıkaramazsın. İşte, bu mükemmel. Biraz rengin var ama boyanmış gibi görünmüyorsun. Eğer geç kalmayacaksanız, şimdi elbisenizi giyme zamanı."

Elbise Mary'nin başının üzerinden kendinden emin, kaygan bir rahatlıkla kaydı; ve aniden, işte oradaydı, hazırды. Kendisine bakmaya neredeyse korkuyordu ama cesaretini toplayıp iskele camındaki yansımasına baktı. Uzun boylu, düzgün vücutlu, düzgün kahverengi saçlı, yumuşak ve düzenli yüz hatlarına sahip, hafif ve hoş bir elbise giymiş genç bir kadın gördü. İçini bir rahatlama kapladı. Biliyordu ki

Kız kardeşlerinin sık sık yaptığı gibi, bir odaya girdiğinde asla başını döndürmezdi; ama her zamanki eleştirel gözüyle kendini incelerken, her zamanki kadar iyi görüldüğünü düşünüyordu. Yapabilirdi.

"Çok sevindirici," dedi Bayan Hill. "Tam da umduğumuz gibi. Ama hala yapmamız gereken bir şey var."

Bununla birlikte, Mary'nin yüzüne doğru uzandı, gözlüklerini çıkardı ve tuvalet masasının üzerine koydu.

"Artık hazırsınız. Ve Bayan Lydia son on dakikadır arıyor."

Odasında yalnız kalan Mary, ne yapacağını bilemez bir halde atılmış gözlüklerine baktı; sonra bir an tereddüt ettikten sonra gözlüklerini aldı, küçük gece çantasına yerleştirdi ve kız kardeşleriyle buluşmak üzere aşağıya indi.

Onun için alışılmadık bir şekilde, Mary aşağıya en son inen kişiydi ve salona vardığında herkes zaten oradaydı, bekliyorlar ve sohbet ediyorlardı. Meryem'in ortaya çıkışı hepsini susturdu. İlk olarak Elizabeth konuştu ve onu takdir eden bir şaşkınlıkla bir aşağı bir yukarı süzdü.

"Bu çok güzel bir elbise. İçinde çok iyi görünüyorsun, Mary." "Gerçekten de öyle," diye onayladı Jane. "Rengi çok doğru. Sana çok yakışmış. mükemmel."

Bayan Bennet kendini koridordaki aynanın önünden çekti; orada kıyafetinde ve kişiliğinde son dakikada yaptığı ve o olmadan evden çıkmayı düşünemeyeceği o hayati ayarlamaları yapıyordu. Mary'yi soğukkanlılıkla inceledi. Uzun zamandır Mary'nin görünüşünde bir iyileşme görmeyi umuyordu, ama onun değişiminde hiçbir parmağı olmadığı için cömert davranmaya meyilli değildi.

"Öyle görünüyor ki, bayan, istediğiniz zaman çaba gösterebiliyorsunuz. Ne yazık ki bunu daha sık yapma zahmetine katlanamıyorsunuz."

Lydia alaycı bir tavırla, "Yeni giysilerin neler yapabildiğini görmek inanılmaz," dedi. "Onlar sayesinde herkes daha iyi oluyor. Giyecek yeni bir elbisem olsaydı, eminim hepinizi hayrete düşürürdüm!"

"Bunu yapacağından hiç kuşku yok," dedi Elizabeth, "yeni elbise olsun ya da olmasın."

Mary pelerinini dikkatlice üzerine çekti, kıyafetinin beklediğinden daha kötü bir şeye yol açmamış olmasından memnundu ve kız kardeşlerini soğuk gece havasında takip etti. Arabaları evden uzaklaşırken Mary sessizdi ve kimse onunla konuşmadı. Jane ve Elizabeth alçak sesle fısıldayarak sohbet ederken, Lydia cevap gerektirmeyen yüksek sesle hepsine hitap etti.

"Düşünsene anne, dün Meryton'da Dick Smythson'ı gördüm ve ikinci dansı ona ayırmam için ısrar etti. İlk dans için o sinir bozucu Bayan Denny ile nişanlı ama o da kuzeni olduğu için sanırım buna mecbur kaldı. Ve Yüzbaşı Carter üçüncüsü için beni ısmarladı. Umarım alay kıyafetlerini giyer; onlarla ne kadar geliştiğine inanamazsınız."

"Oh, ama yapabilirim," diye cevap verdi Bayan Bennet. "Bir zamanlar ben de bir subayı çok severdim. Umarım senin iyiliğin için bu gece onları giyer."

"Dördüncüsü için de," diye devam etti Lydia, annesinin müdahalesini fark etmemişti bile, "William Digby'den umutluyum. Ona daha sonra benim için buz bulması gerektiğini söyledim, çünkü o zamana kadar ter içinde kalacağımdan eminim."

Kitty öfke dolu bir feryat koparırken Elizabeth bıkkınlıkla gözlerini kaldırdı.

"Lydia, Bay Digby'nin beni dördüncü dansa davet ettiğini biliyorsun, onu çalmamalısın. Gerçekten anne, ona yapmaması gerektiğini söyle, bu adil değil..."

Köşeye sinen Mary, bir eş bulma konusunda kendi şansını düşünmeye başladı. Çok az genç erkek tanıyordu. Lydia ve Kitty'nin Meryton'a yaptıkları günlük yürüyüşler, özellikle de birkaç ay önce bir milis alayının gelişinden bu yana, onları çok sayıda erkek tanıdıkla tanıştırmıştı. Sokaklarda dolaşan subaylarla tanışıyor, değirmenci dükkânının önünde onlarla şakalaşıyor ve aralarından birçoğunu samimi arkadaşları olarak görüyorlardı. Jane ve Elizabeth daha mesafeliydiler, ama onlar bile bazen askerlerin daha centilmen olanlarının selamlarını başlarını kibarca eğerek kabul ediyorlardı. Mary'nin balo salonuna girişini kolaylaştıracak böyle küçük tanıştırmalar yoktu. Meryton'a yaptıkları gezilerde kız kardeşlerine nadiren eşlik ederdi; eşlik ettiğinde de

Yollarının kesiştiği herhangi bir subaya söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Hoş sohbet ya da kışkırtıcı muhabbet konusunda hiçbir yeteneği yoktu.

Araba Meryton'a doğru ilerledikçe endişesi de artıyordu. Evden ayrılırken hissettiği tüm heyecan, ileride olacakları düşündükçe yok olmaya başlamıştı. Balo güvenli bir şekilde gelecekte kalırken, onu neredeyse heyecanla düşünebilmişti. Ama şimdi gerçeğe dönüşmek üzereydi ve çok farklı hissediyordu. Toplantı salonlarının önünde durduklarında cesareti kırılmaya başladı. Kimse onu dansa kaldırmazsa ne yapacaktı? Jane ve Lizzy'nin birlikte ayağa kalkacak kimseyi bulamadıklarında gülerек yakındıklarını duymuştu; ama bunu, bunun nadir bir olay olduğu kişilerin neşeli kendileriyle alay etmeleriyle yapıyorlardı. Bu şekilde uzun süre kalmayacaklarından emindiler; her an başka bir eşin ortaya çıkması kaçınılmazdı. Mary onların ne soğukkanlılıklarını ne de güvenlerini toplayabileceğini biliyordu. Longbournlular arabadan inmek için sabırsızlanarak pelerinlerini ve çantalarını toplarken, Mary kalbi ağzında, annesi ve kız kardeşlerini balonun ışıık ve gürültüsüne doğru takip etti.

Bölüm 9

Odaların girişinde toplanan insan kalabalığı, korktuğu kadar yasaklayıcı ve aşılmaz görünüyordu. Mary bir o yana bir bu yana savruluyor, koridorda toplanmış heyecanlı konukların arasından kendine yol açmaya çalışırken başının üzerinde yankılanan selamlama seslerinden neredeyse sağır oluyordu. Kız kardeşlerini gözden kaçırmamak için çaresizce -ki onların bu karmaşadaki ilerleyişini takdirkâr erkek bakışlarının izlediğini fark etti- toplayabildiği tüm cesaretle ilerledi ve sonunda balo salonunun açık alanına çıktı. Bir an, gördükleri karşısında hayretler içinde kıpırdamadan durdu. Bildiği eski odalar tanınmaz haldeydi. Her yerde mumlar vardı, doğru, en pahalı türden değillerdi ve havada belirgin bir donyağı kokusu asılıydı; ama titreyen ışık, aşınmış duvarları dönüştürüyor ve dekorasyon olarak üzerlerine asılmış sonbahar yapraklarının dallarını aydınlatıyordu. Uzakta, bir çift kapının ardından, hanın hizmetkârlarının akşam yemeği masasını hazırladıklarını, uşakların önlüklerindeki servis kaşıklarını parlattıklarını görebiliyordu. Üst katta, balkonda tünemiş müzisyenler enstrümanlarını akort ediyor ve işlerine başlamadan önce son bir bardak biralarını içiyorlardı. Pistte ise sabırsız çiftler toplanmaya başlamış, dansın başlaması için bir aşağı bir yukarı volta atıyorlardı.

Kitty ve Lydia kalabalık tarafından çabucak yutuldular. Mary baktı ama tanıdığı kimseyi göremedi. Bir an için gözlüklerini takmayı düşündü. Küçük çantasını karıştırdı ve parmakları gözlüğüne dolandı, ama sonra Lydia'nın onu gözlüğü takarken gördüğünde yüzünde belirecek ifadeyi hayal etti; zafer kazanmış bir ifadeydi bu, sanki Mary'nin gözlüğünün görüntüsü yeni elbisesindeki hakareti fazlasıyla telafi ediyormuş gibi. Mary elini aceleyle çantasından çekti ve tam paniklemeye başlamıştı ki Elizabeth'in omzuna dokunduğunu hissetti.

"Şurada, Mary, oturmak için oldukça rahat edeceğimiz bir yer bulduk."

Lizzy onu insan kalabalığının arasından ustalıkla geçirerek, oturanların kendileri de katılmak zorunda kalmadan dansı rahatça izleyebilecekleri Gekilde düzenlenmiş bir sıra sandalyeye doğru götürdü. Anneleri orada, özel arkadaşı Leydi Lucas'ın yanında kendine bir yer bulmuştu bile. Zamanlarının çoğunu birlikte geçiriyorlardı, çünkü her biri diğerinde tam olarak bir arkadaşta aradığı şeyi buluyordu. Bayan Bennet'in bir yardımcıya ihtiyacı vardı; çekingen ve hürmetkâr Leydi Lucas da itaatkâr bir öğrenci rolünü oynamaktan mutluluk duyuyordu. Aralarındaki yakınlığın doğal düzeni sadece bir kez bozulmuştu. Meryton'lı zengin bir tüccar olan Bay Lucas baronluk unvanıyla onurlandırıldığında, her şey değişecekmiş gibi gelmişti, çünkü sıradan bir Bayan Bennet, çiçeği burnunda Leydi Lucas'a patronluk taslamaya nasıl devam edebilirdi? Ama Bayan Bennet çok geçmeden arkadaşının unvanının onun uysal mizacını değiştirmediğini ve Bayan Bennet'in sevgi dolu ve değişmez saygısının kaçınılmaz bir parçası olan küçümsemeye şikâyet etmeden boyun eğmeye her zamanki gibi hazır olduğunu fark etti.

Leydi Lucas'ın koltuğunun arkasında büyük kızı Charlotte oturuyordu. Charlotte

Orta boylu, açık yüzlü genç bir kadındı ve güzellik konusunda büyük bir iddiası yoktu. Charlotte'un dikkat çekici olmayan görünüşü Bayan Bennet için büyük bir memnuniyet kaynağıydı ve Leydi Lucas'ın dikkatini sık sık Charlotte'un yetersiz cazibesıyla kendi kızlarınıninki arasındaki tezata çekiyordu. Charlotte'un yirmi altı yaşında hâlâ evlenmemiş olmasının arkadaşında yarattığı hayal kırıklığı üzerinde durmaktan da çekinmiyordu, özellikle de Charlotte'un durumunu değiştirme ihtimali bu kadar az görünürken.

Leydi Lucas, Bayan Bennet'a karşı gelemeyecek kadar korkaktı ve bu gibi durumlarda başını sallıyordu; ama onun yumuşak huyluluğunun talihsiz çocuğuna faydaları da yok değildi. Leydi Lucas, Bayan Bennet'a çok kolay gelen öfkeli huysuzluğu gösteremeyecek kadar yumuşak huyluydu ve Charlotte, Mary'nin başına gelen suçlama ve şikâyetlerin hiçbirine maruz kalmamıştı. Belki de bu nedenle Charlotte güzel olamadığı için utanarak başını öne eğmemiş, dünyayı açık ve dikkatli bir bakışla selamlamıştı. Görünüşü hakkında hiçbir yanılması yoktu, ama

Davranışları, bunlar için özür dilemeye niyeti olmadığını gösteriyordu. Bunun yerine, içinde bulunduğu durumu alaycı bir neşeyle kabul ediyordu ve onu iyi tanımayanlar çoğu zaman algılarının keskinliği ve zekâsının keskinliği karşısında şaşırıyorlardı. Birkaç yıldır onu en yakın arkadaşı sayan Elizabeth'e onu şiddetle tavsiye eden nitelikler bunlardı. Lizzy, kalan son boş koltuğu da kendisi için kapmadan önce Mary'yi Charlotte'un sıcak varlığına doğru yönlendirdi.

"Ne bozgun ama! Yemin ederim kalabalık her sezon daha da artıyor! Yakında dans pistine sırayla çıkmamız gerekecek. Yöneticiler herkese bir numara verecek ve bizi çift çift çağıracak."

"Ya da belki," diye cevap verdi Charlotte, "sadece dansların yarısından fazlasına eş bulacak kadar şanslı olan genç hanımların girişini sınırlayabilirler. Geri kalanımız istenmeyen bir yük gibi, gerektiğinde çağrılmak üzere salonda bırakılabiliriz."

"Oh," dedi Elizabeth, "bu tür konuşmaları dinlemeyeceğim. Ortağınız olduğuna inanmıyorum. Eğer yoksa, bunun nedeni herkesi öyle bir bakışla karşılamanızdır ki, hiçbir erkek size yaklaşmaya cesaret edemez."

"Çok haklısın," diye kabul etti Charlotte. "Benim için sıraya girmiş bir sürü ortağım var - okuldan dönmüş, burada olacak yaşta iki kuzenim ve babamın eski bir arkadaşı, beni büyük bir nezaketle kata çıkaracak, bir yandan da akşam yemeğinin ne zaman servis edileceğini gizlenemez bir endişeyle merak edecek!"

Elizabeth uzandı ve Charlotte'un elinden tuttu.

"Sanırım başrahibelerin arasında çok uzun süre oturdunuz. Bu herkesin moralini bozmaya yeter. Şimdi aklıma yemek yeme düşüncesini soktunuz, çıkaramıyorum! Gidip yemeklere bakalım mı, kalabalıktan önce bize bir şeyler vermeleri için onları ikna edebilir miyiz? Mary, neden burada kalmıyorsun? Çok uzun sürmez ve senin için bir iki lokma bile getirebiliriz!"

Mary kız kardeşinin arkadaşını götürüşünü izledi, kolları birbirine dolanmış, başları birbirine doğru eğilmiş, bir şakayı paylaşıyorlardı. Charlotte'un sözleriyle cesareti daha da sarsılmıştı. Eğer uygun ortakları bulamazsa, Mary için ne umut vardı? Tam o anda, küçük orkestra

Sonunda müziğin sesi yükseldi ve dansçılar bir ayak gürültüsüyle piste fırladılar. Gürültü oldukça olağanüstüydü -müzik, kahkahalar, alkışlar- ve Mary bir an için düşündüğünü bile zor duydu. Çiftler bir aşağı bir yukarı yürüyor, geziniyor ve tırıs gidiyorlardı; bazıları beceriden çok coşkuyla, ama hepsi de eğlenmek için büyük bir kararlılıkla. Mary çok geçmeden onların arasında Lydia'yı gördü, kızarmış, gürültülü, heyecanlı, alay giysileri arzu edebileceği her şeye sahip bir subayla kol kolaydı. Mary ani bir acı hissetti. Neden o da orada olamıyor, tüm bu ortak zevkin içinde kaybolamıyordu? Bunun yerine, dans günleri sona ermiş annelerin, teyzelerin, evli kız kardeşlerin oturduğu çemberin arasında duruyordu.

İlk başta, onların neşeli, arkadaş canlısı bir grup olduğunu düşünmüştü; kendi aralarında sohbet edip olan biteni izlemekten mutluydular; ama ikinci dans başladığında ve kendisi sahipsiz kaldığında, gözlerinin kendisine çevrildiğini hissettiğini düşündü. Bazılarının acıyarak, bazılarının küçümseyerek onu tartışıklarından emindi; birisinin gelip ona teklifte bulunma olasılığını tarttıklarını ve bu olasılığın düşük olduğuna karar verdiklerini hayal etti. Lizzy ve Charlotte neredeydi? Hiç geri gelmeyecekler miydi? Mary giderek artan bir tedirginlikle etrafına bakındı. Annesinin Leydi Lucas'la sohbete dalmış olduğunu ve onun bu yalnız halini henüz fark etmemiş gibi görüldüğünü gördüğüne şükretti ama bunun uzun süre devam edebileceğinden şüpheliydi. Bayan Bennet'ın kızını böyle utanç verici bir durumda görmekten memnun olmayacağını biliyordu. Gittikçe daha da utangaçlaşarak, umursamaz görünmek, hissetmekten çok uzak olduğu bir kayıtsızlığı yansıtmak için elinden geleni yaptı.

Sonra müzik bir sonraki dans için çalmaya başladığında, bir el ona uzattı.

"Sizinle dans etme şerefine nail olduğum için minnettar olurum hanımefendi."

Şaşırarak başını kaldırdı. Kurtarıcısının ne sesini ne de yüzünü tanıyabilmişti.

"Ben William Lucas, Bayan Mary, kız kardeşinizin arkadaşı Bayan Charlotte'un kuzeniyim."

Charlotte'un bile güvenilir bir ortak olarak görmediği genç ilişkilerden biriydi bu. Genç olduğu doğrudu, belki on altı yaşında bile değildi. Ama kendi yaşından çok da uzakta değildi. Neden onu kabul etmesin ki?

Onu mu? Ona içten bir minnettarlıkla gülümsedi ve kendini yere bırakmasına izin verdi.

Ne Mary ne de partneri kendilerini utandırdı. Birbirlerinin ayaklarına takılmadılar ya da tökezlemediler. Adam Mary'ye gecedен memnun olup olmadığını sordu; Mary memnun olduğunu söyledi ve sohbet orada kapandı. Dans sona erdiğinde, adam onu yerine götürdü, kibarca selam verdi ve uzaklaştı. Bu tamamen sıra dışı bir karşılaşmaydı. Ona bir daha evlenme teklif etmesi pek olası değildi ama yine de Mary'nin neşesi yerine geldi. Bir erkek - ya da dürüstlüğün onu kabul etmeye zorladığı gibi, bir oğlan- onunla dans etmişti. Ona sorulması tek istediği şeydi. İlk balosundan eve döndüğünde kimsenin onu seçmediğini söylemek zorunda kalmamalıydı. Etrafında Lizzy ve Charlotte'u ararken neredeyse kendine sarılacaktı. Charlotte'tan hiçbir iz göremedi ama odanın diğer tarafında, her zamanki canlılığıyla dikkatli bir genç adamla konuşan Elizabeth'in tanıdık suretini seçebildiğini düşündü. Bu o muydu, değil miydi? Mary gözlerini kısarak uzaklara baktı. Kız kardeşini aramaya o kadar odaklanmıştı ki, kendisine ilk kez hitap eden o sessiz sesi duymadı.

"Özür dilerim, Bayan Mary, rahatsız etmek istemem, ama bu sizin için çok kötü.

gözlerini bu şekilde mahvetmek için."

Döndüğünde karşısında saygılı ama endişeli, en yeni ve şık kıyafetlerini giydiği belli olan genç bir adam buldu. İlk başta onu tanımadı.

"Belki de aradığınız her neyse ya da her kimse onu bulmanıza yardımcı olmama izin verilebilir?"

"Bay Sparrow? Bay John Sparrow?"

Eğildi ve biraz mahcup bir ifadeyle yere baktı.

"Lütfen beni bağışlayın, Bayan Bennet. Bunu tahmin etmemeliydim ama gözlerinizi yormanızı istemedim. Konuşmamalıydım."

"Hayır, Bay Sparrow, size çok minnettarım. Ne de olsa siz benim ne tür zorluklar yaşadığımı herkesten daha iyi biliyorsunuz. Sizden yararlanabilir miyim, efendim? Kız kardeşim Elizabeth'i arıyorum. Onu şu köşede gördüğümü sanmıştım. Yanılıyor muyum?"

"Hayır, hanımefendi, çok haklısınız. Az önce birlikte a y a ğ a kalktığı bir beyefendiyle konuşuyordu." Dansçı grubuna doğru işaret etti

başlamak için kendilerini hazırlıyorlardı. "Sanırım bu Yüzbaşı Carter. Herts Milisleri'nden."

Bu Lydia'nın hoşuna gitmez, diye düşündü Mary kendi kendine ve yüzünde bir gülümseme hayaleti belirdi. Bu Bay Sparrow'u cesaretlendirmiş gibiydi, tekrar konuşmadan önce biraz gergin bir şekilde yerinde kıpırdandı.

"Acaba Bayan Mary, bir sonraki dansa benimle birlikte ayakta durma onurunu bana bahşeder misiniz?"

Mary çok kısa bir süre tereddüt etti; sonra adamın davetinin uyandırdığı şaşırtıcı hazzın etkisiyle kabul etti.

"Bunu yapmaktan memnuniyet duyarım Bay Sparrow." O da rahatlamış bir şekilde gülümsedi.

"O halde size teşekkür ediyorum, yani çok minnettarım. Hem de çok. Bir sonraki set çağrılana kadar burada kalalım mı?"

Dans pistinin kenarında birlikte beklerken, gözlüklerinin nasıl cevap verdiğini sordu -okumasını ve dikiş dikmesini kolaylaştırmış mıydı?

"Doğruyu söylemek gerekirse, Bay Sparrow, gözlüklü ya da gözlüksüz, iğne kullanmayı pek beceremem. Ama size ve babanıza okumamda sağladığınız gelişme için ne kadar teşekkür etsem azdır. Artık saatlerce çalışabiliyorum ve en küçük yazılar bile beni korkutmuyor."

Bunu duyduğuna çok sevinmişti. Bu kadar keyifle okuduğu şeyi ona anlatabilir miydi? Mary ona ihtiyatla baktı. Onunla alay mı ediyordu? Ama yüzündeki samimi ifade onu gerçekten bilmek istediğine ikna etti ve çok geçmeden kendini ona Bayan Macaulay'ı anlatırken buldu. Adam düşünceli bir şekilde başını salladı. Kendi tercihinin bilim eserleri olduğunu, ama Mary'nin tavsiyesi üzerine bu hanımefendinin eserlerini araştırması ve onları takdir etmek için elinden geleni yapması gerektiğini açıkladı.

"Alim misiniz o zaman,
efendim?" Utanmış
görünüyordu.

"Henüz değil," diye itiraf etti. "Ama öyle olmayı çok istiyorum. Benim ilgi alanım optik ve göz mekaniği. Sanırım bu açıdan elmanın ağaçtan çok uzağa düşmediğini söyleyebilirsiniz."

"Ama bu takdire şayan bir şey," diye cevap verdi Mary. "Zaten aşına olduğunuz bir konuda bilginizi artırmak istemeniz çok doğal."

sen."

"Böyle düşünmenize çok sevindim." Ona doğru biraz eğildi ve alçak, gizli bir ses tonuyla devam etti. "Babamın aklında beni tıp okumaya göndermek var. Doktor olmak için içimde bir yetenek olduğunu söylüyor."

"Üniversiteye gideceksin o zaman?"

"Hayır, babam benim için en iyi yerin Londra'daki tıp fakültelerinden biri olduğunu söylüyor. Barts Hastanesi'ni düşünüyor; ya da belki Moorfields. Her ikisi de kendi alanlarında en iyiler arasında sayılıyor."

Bir an için tüm çekingenliği eriyip gitti; böyle bir geleceği düşününce yüzü heyecanla aydınlandı. Sonra birdenbire kendini hatırladı.

"Ama bu genel olarak bilinen bir şey değil. Daha önce sizden başka kimseye bahsetmemiştim."

"Bu asil bir hırs efendim. Bunun için sizi onurlandırıyorum. Ve bundan başka kimseye bahsetmeyeceğim."

Sonra müzik çalmaya başladı, Bay Sparrow elini uzattı ve piste doğru ilerlediler. Bu kez dansın her anından zevk alıyordu. Müzik heyecan vericiydi; diğer dansçıların eş değiştirirken birbirlerini itip çekmeleri ve sırayla birbirlerine el vermeleri, sanki heyecanlı, mutlu bir arkadaş grubunun merkezindeymiş gibi neşeyle bağlanmış hissetmesine neden oldu. Bir kez olsun bu zevkin bir parçasıydı, uzaktan seyretmiyordu. Bay Sparrow'la yeniden bir araya geldiklerinde, ikisi de birbirlerine gülümsüyor, yeniden birlikte olmaktan mutluluk duyuyorlardı. Müzik durduğunda, dansın bittiğine söyleyebileceğinden çok daha fazla üzüldü.

"Teşekkür ederim Bay Sparrow," diye haykırdı adam ona bir sandalye gösterirken. "Her şeyden çok bunu sevdim!"

"Ben de öyle, ben de öyle! Çok uzun zamandır yaptığım en iyi dansı. Eğer boşsan, seni benimle tekrar ayağa kalkmaya ikna edemem sanırım?"

Bu kez Mary tereddüt etmedi.

"Bir sonraki dans için bir randevum yok efendim ve tekrar eşiniz olmaktan memnuniyet duyarım."

Bölüm 10

Ne Mary ne de Bay Sparrow bir sonraki dansı beklerken pek konuşmadılar. Set çağrılıp dansçılar tekrar sıraya girene kadar nefeslerini toplayarak sessizce oturdular. Bu kez Lydia yakınlardaydı, sıranın birkaç çift gerisindeydi ve Kaptan Carter tarafından zaferle piste çıkarılmıştı. Mary'nin yerini aldığını görünce yüzünde şaşkınlık ifadesi belirdi. Eşinin kim olabileceğini görmek için başını çevirebildiği kadar çevirdi ve kız kardeşine sorgulayıcı bir bakış fırlattı; ancak Mary yanıt vermedi ve kendini yine müziğin ve hareketin akışına bıraktı.

Dans sona erdiğinde, Lydia ona doğru yürüyüp doğrudan sorgulamaya başlayacakmış gibi görünüyordu. Ancak Mary başka bir memurun ona yaklaştığını görünce rahatladı ve kısa süre sonra dikkati dağıldı.

"Şimdi soğuk bir içecek ister misiniz, Bayan Bennet? Gidip sizin için bir tane bulmaktan memnuniyet duyarım."

Mary bunun mükemmel bir fikir olduğunu düşündü ve Bay Sparrow'un hızla yemek odasına doğru yürüyüşünü izledi. En son ne zaman bu kadar mutlu olduğunu hatırlamıyordu; bir erkek onunla bir değil, iki kez dans etmişti! Böyle bir şeyin başına gelebileceği hiç aklına gelmemişti. İçinde daha fazla tutamayacağını hissettiği zevki gizlemek için yere baktı ve bu yüzden Charlotte Lucas'ın neredeyse yanına gelene kadar ona yaklaştığını görmedi.

"Eğleniyor gibi görünüyorsun, Mary."

"Charlotte, bana çok sessizce geldin! Evet, gerçekten de öyleyim! Bu akşam şu ana kadar bana çok nazik davrandı."

"Çok fazla dans ediyorsunuz. Partneriniz genç Serçe çocuk, sanırım?"

"Evet, çok dikkatli davrandı."

"Onunla iki kez ayağa kalktınız mı? Ve sanırım o da size içecek bir şeyler bulmaya gitti?"

Charlotte'un ses tonundan biraz şaşkınlık duyarak tekrar başını salladı.

"Mary, sen çok gençsin ve belki de bu tür Geylerin nasıl anlaGıldığını tam olarak kavrayamıyorsun. Eğer onunla tekrar dans edersen, bu dikkat çekecektir. Arka arkaya iki dans hoşlandığını gösterir. Üç dans daha fazlasını ima edebilir."

"Beni bir daha dansa kaldırmadı."

"Oh, ama sanırım size bir içki bulma zahmetine katlandıysa bulacaktır. Bu onun açısından büyük bir düşüncenin göstergesi. Akşam yemeği odasında tam bir savaş alanı var."

Bunu yapmaması gerektiğini bilmesine rağmen Mary yine gülümsedi. Charlotte ona ciddiyetle baktı.

"Eğer isterse, onu reddetmenizi şiddetle tavsiye ederim. Yorgun ya da çok ateşli olduğunuzu söyleyin. Bir süre daha dans etmek istemediğinizi söyleyin."

"Ama bana karşı çok nazikti! Ve onunla dans etmeyi çok sevdim!"

Charlotte ona belli belirsiz acıyan bir bakışla baktı.

"Korkarım daha açık konuşmak zorundayım. Ne kadar nazik olursa olsun, sizin için uygun bir eş değil. Babası insanların evlerini ziyaret ediyor ve onlara gözlük takıyor. Bay Bennet'ın ne diyeceğini bir düşünün."

Utanc içinde kıvranan Meryem ilk başta cevap vermek için kendini toparlayamadı. *Babam odada olup olmadığını pek fark etmiyor, diye düşündü; benimle neredeyse hiç konuşmuyor. Kibar, saygıdeğer bir genç adamla sohbet etmemi neden umursasın ki?*

"Kendi adıma," dedi Charlotte, sakın bir şekilde dans pistine bakarak, "hiç umurumda değil. Öyle bir zamana geldim ki, kütüphaneyi yöneten adam benimle nazikçe konuGsa ve yeni kitapları benim adıma bir kenara ayırmayı teklif etse, elli yaGını aGmıG ve bir gözü kör olduğu için ona iyi gözle bakabileceğimi düGünüyorum. Ama," dedi Mary'ye doğrudan bakarak, "ben senin annen değilim. Ve sana söz verebilirim ki, eğer o iki dansı ve Bay Sparrow'un seninle paylaşmayı umduğu ikramları fark ettiysem, o da fark etmiş olacaktır."

Yelpazeyle Meryem'in omzuna çok hafifçe dokundu.

"Bunu sadece, bizim gibi kadınların seçilmesinin ne kadar nadir ve ne kadar mutluluk verici olduğunu ailenizdeki herkesten daha iyi anlayan bir arkadaşınız olarak söylüyorum."

bu şekilde. Ama cazibesi ne olursa olsun, korkarım annenizin onun değeri konusunda tamamen farklı bir anlayışa sahip olduğunu göreceksiniz."

Bununla birlikte, kibarca onaylamak için başını eğdi ve uzaklaştı. Şaşkınlık içindeki Mary olduğu yerde kalakaldı. *Charlotte kıskanıyor*, dedi kendi kendine. *Kimse onunla dans etmek istemiyor. Kendisi mutsuz olduğu için başkalarının mutlu olmasına katlanamıyor. Kendisi için sahip olamadığı şeyleri başkaları için bozmaya çalışıyor.* Ama ne kadar karşı koymaya çalışsa da, zihninde rahatsız edici düşünceler şekillenmeye başladı. Bayan Bennet'in, onun Bay Sparrow'la dans etmesi fikrine nasıl tepki vereceğini hayal etmek çok kolaydı. Annesinin küçük altın sandalyesinden kalkıp pistte yürüdüğünü, dehşete düşmüş Bay Sparrow'a kızının ne bir sonraki sette ne de başka bir sette onunla birlikte olmayacağını söylediğini hayal etti. Bayan Bennet onu götürürken, onun alçaldığını ve aşağılandığını gördü, arkalarında yalnız ve utanmış bir şekilde durduğunu gördü. Bunun olacağını bir anda anlamıştı. Nasıl bu kadar aptal olabilmişti? Lydia onu görmüştü; annelerinin bunu bilmesini sağlayacak, gülecek, böbürlenecek ve şakalaşacaktı. Sertçe yutkundu. Buna izin veremezdi. Böylesine iyi bir adamın, sırf ona küçük bir ilgi gösterdiği için aptal durumuna düşürülmesine seyirci kalamazdı. Bay Sparrow'un elinde iki kadehle kendisine doğru yürüyen uzun boylu figürünü gördüğünde ne yapması gerektiğini biliyordu.

"Bu kadar uzun süre uzak kaldığım için üzgünüm, ama kalabalık Akşam yemeği muazzamdı! Meryton'ın bu kadar çok aç insana ev sahipliği yaptığını hiç bilmiyordum."

"Teşekkür ederim efendim," dedi Mary, adamın gülümsemesine karşılık veremeyerek içkisini aldı. "Çok makbule geçti, çünkü çok susadım."

Uzaklara baktı ve göz ucuyla, hâlâ mabetlerinde oturmuş, başları birbirine yakın, konuşmakta olan annesi ve Leydi Lucas'ı gördü. Bunu yaparken ona doğru mu bakıyorlardı? Mary bunu bilemiyordu. Korkudan midesi bulandı. Titrek mum ışığına baktı ama yüzlerini seçemedi.

"Bir kez daha ayağa kalkalım mı?" John Sparrow, kadının kabul edeceği beklentisiyle elini uzattı.

"Teşekkür ederim efendim, ama yapamam, yani korkarım reddetmek zorundayım." Durakladı ve kolunu indirdi.

"Ama neden olmasın? Düşündüm ki..."

Onun şaşkın ve hayal kırıklığına uğramış yüz ifadesini görmeye dayanamıyordu.

"Biliyorum, biliyorum, ben de öyle yaptım ama -annem- korkarım-" Sonunda mantıklı bir şekilde konuğabileceği kadar kendine geldi. "Çok üzgünüm ama sizinle tekrar dans edemem. Bundan çok zevk aldım -gerçekten aldım- ama artık yapamam. Bir gece için yeterince dans ettiğime inanıyorum. Üzgünüm ama artık gitmeliyim."

Kadın içkisini adama geri uzattı ve adam elinde iki bardakla öylece dururken, kadın Bayan Bennet ve Leydi Lucas'ın oturduğu yere doğru körlemesine yürüdü. Gözlerinden birkaç damla sıcak yaş aktı ama onları sertçe sildi. Hiç kimse -en azından annesi- onun üzgün olduğunu görmemeliydi.

Mary, Bayan Bennet'in yanına vardığında, onun son derece hoşnutsuz olduğunu hemen fark etti. Mary yaklaşırken, "Nerelerdeydin?" diye sordu. "Seni iki saattir görmedim. Lydia bana göz doktorunun oğluyla dans ettiğini söyledi! Gözlüklerini yapan çocukla! Bunun doğru olamayacağını, senin bile Mary, beni böyle bir utanca maruz bırakmayacak kadar düşünceli olduğunu söyledim. Babasının bir dükkânı var, biliyorsun. Kapısında da zil var!"

Mary hiçbir şey söylememenin en iyisi olduğunu düşündü. Bir tartışma sadece utancına dikkat çekecekti. Bunun yerine annesinin arkasında, eğlenenler tarafından görülemeyeceği bir pozisyon aldı. Başını eğdi ve krem ve altın rengi elbisesini düzeltti. Kim isterse istesin bir daha dans etmeyecekti. Bundan sonra zaman ağır aksak ilerledi. Arada sırada kız kardeşleri anneleriyle konuşmak ya da kulaklarının arkasına koku sürmek için geri dönüyorlardı. Sadece Elizabeth Mary'nin hüznü, sönmüş varlığını fark etti.

"İyi misin, Mary? Seni daha önce ayakta gördüm. Keyfin yerinde görünüyordu. Bir şey mi oldu?"

"Hayır, Lizzy, hiçbir şey yok. Olduğum yerden memnunum."

"Memnun görünmüyorsun. Son bir koşu için geri dönüyorum. Benimle gelmeyecek misin?"

"Teşekkür ederim, ama hayır. Bir daha dans etmeyeceğim."

Sonunda, tüm yemekler yenilip tüm iyi şaraplar içildikten sonra balo sona erdi. Müzisyenler "Tanrı Kralı Korusun "u çaldı ve hizmetkârlar mumları söndürmeye başladı.

Mary kız kardeşlerinin peşinden salona girdi; konuklar bir yığın pelerin ve palto arasında öfkeyle dolaşıyorlardı. En önde Kitty cesurca tanıdığı bir giysiyi seçip çıkarıyordu.

"Mary! Orada mısın? İşte pelerinin!"

Onu arkasındakilerin başlarının üzerinden fırlattı ama Mary onu yakalamak için çok yavaştı. Başka bir kol uzandı ve onu kurtardı. Mary başını kaldırıp baktığında onun John Sparrow olduğunu gördü. Sözsüzce ona uzattı. Mary de aynı sessizlikle kabul etti. Sonra adam ona boş boş başını salladı ve gitti.

Bölüm 11

Eve dönerken arabada Lydia'nın keyfi yerindeydi. Bütün gece boyunca sadece iki dansa katılmak zorunda kalmış ve o güne kadar hiç tanımadığı üç yeni subayla tanışmıştı. Kız kardeşlerine bağarılarını ayrıntılı bir Ėekilde anlatarak onları eğlendirdi, ama onlar pek dinleyici değillerdi. Jane ve Kitty kısa süre sonra uyudular. Elizabeth pencereden dışarı bakıyor, Mary ise eldivenleriyle oynuyor, parmaklarını birbirine geçiriyor, sonra tekrar çözüyordu. Sonunda Lydia, fetihlerine ilgi gösterilmemesine dayanamayarak etrafına bakındı ve kızdırmak için uygun bir konu aradı.

"Peki ya sen Mary? Seni iki sevgilinle ayakta gördüm, gerçi birinin okul çocuğu, diğlerinin de dükkân sahibi olduğunu söylemeliyim. İlk gezin için ne büyük bir zafer!"

Mary eldivenlerini kucağına fırlattı, kız kardeşinin umduğı kadar öfkeliydi.

"En azından ikisi de beyefendiymi, birlikte görünmek için can attığınız bazı ortaklar için söylenebileceklerden çok daha fazlası!"

Tartışmayı sessizliğe tercih eden Lydia yüksek sesle güldü.

"Bay Sparrow'un bir beyefendi olduğunu gerçekten söylemek istemiyorsunuz. Buna siz bile inanamazsınız. Babasının Hertford'da bir dükkânı var. Sanırım seni orada hizmet ederken, gündüzleri yeşil bir önlük giyerken ve geceleri hesapları hazırlarken görmeyi dört gözle bekleyebiliriz."

"Büyükbabamızın Meryton'da bir bürosu olduğunu ve amcamızın da hâlâ orada bir büro tuttuğunu unuttunuz galiba," diye karşılık verdi Mary. Onlar beyefendi sayılmazlar mı?"

"Gerçekten Mary, ayıp!" diye bağırdı Bayan Bennet. "Deden de amcan gibi avukattı. Bu bir meslektir, ticaret değil."

"Peki ya amcam Gardiner? O bir tüccar, değil mi?" diye karşı çıktı Mary, şimdi annesi kadar öfkeliydi.

"Kendi depoları var!" diye haykırdı Bayan Bennet. "Ve Gracechurch Sokağı'nda büyük bir evi. Arada dağlar kadar fark var."

"Her neyse," diye sözlerini bitirdi Lydia, artık herkes küskün olduğu için mutluydu, "eğer bir gün gözlüğe ihtiyacım olursa -ki böyle bir şey olmayacağını umuyorum- sizin küçük işletmenizden alacağımdan eminim. Umarım bu kadar yakın bir akraba için makul bir indirim yaparsınız."

Bayan Bennet, ailesine yapıldığına inandığı hakaretlerin acısını hâlâ yüreğinde taşıırken, küçümseyerek başını iki yana salladı. Onun için kızlarının sağ salim evlendiğini görmekten daha önemli bir şey yoktu; ama kızlarından birinin, faturasını Bay Bennet'ın ödemesi için gönderen bir adamla evlenmesi düşünülemezdi.

"Onunla sadece iki kez dans ettim," dedi Mary küçük, yenik bir sesle.

"Seni dans ederken görseydim izin vereceğimden iki kat daha fazla.

Öyle," dedi Bayan Bennet. "Bu Serçe hakkında daha fazla bir şey duymak istemiyorum. Doğrusu bu küstahlığı beni şaşırtıyor."

Mary başka bir şey söylemedi. Araba Longbourn'a döndüğünde aceleyle odasına çıktı ve kapıyı kapattı. Bayan Hill'in kapıyı çalmasına cevap vermedi. Bir süre kuru gözlerle karanlığa baktı. Sonra bir mum yaktı ve soyundu. Yeni elbisesini bir sandalyenin üzerine katladı ve alevi söndürene kadar elbisenin altın iplikleri mumun titrek parlaklığını yakalamaya devam etti.

Bölüm 12

Mary, Bayan Hill'in balodan nasıl keyif aldığını öğrenmek için yaptığı tüm girişimlerden kaçındı. Başının ağrıdığını söyleyerek yatak odasına saklandı ya da bahçeye çekilip çalılarının arasında tek başına yürüdü. Kendisini kötü göstermeyecek ne söyleyebilirdi ki? Ona nazik davranmaktan başka bir şey yapmamış olan bir adama hakaret etmişti. Kimsenin istemediği bir zamanda onun arkadaşlığını istemişti ve o da onu iğrenç bir kovulmayla ödüllendirmişti. Kendinden utanıyordu. Charlotte Lucas'ın uyarılarına neden bu kadar çabuk boyun eğmişti? Annesinin onaylamamasıyla tehdit edildiğinde neden bu kadar uysalca geri çekilmişti? Bu hiç de yabancı bir deneyim değildi. Ne Elizabeth'in ne de Lydia'nın bu kadar kolay sindirilemeyeceğinden emindi. Oysa o -Mary kendi zayıflığını küçümseyerek başını salladı.

Takip eden günlerde, suçluluk duygusuyla kıvrınmadığı ya da kendine şiddetle kızmadığı tek bir an bile olmadı. Balodan sonraki üçüncü gece, yatmaya hazırlandıktan sonra, yatak odasının penceresine bir sandalye çekti, açtı ve karanlık, sessiz bahçeye baktı. O böyle biri miydi? Kendi eğilimlerini takip edecek cesareten yoksun bir korkak mı? Kendi yargılarına güvenemeyecek kadar ürkek, başkalarının söylediklerine aptalca boyun eğen aptal bir kız mı?

Gecenin serin havasını içine çekti ve şalına daha sıkı sarıldı. John Sparrow onu dansa kaldırdığında böyle hissetmemişti. O zaman korkusuzdu, değil mi? O zaman kendi aklını biliyordu. Dudağını ısırdı, kendini daha net düşünmeye zorladı. Gerçekte, olanlarda aklının hiçbir rolü olmadığını itiraf etmek zorunda kalmıştı. Onu ikinci kez davet ettiğinde, dans pistine götürmek için elini uzattığında, o çok gurur duyduğu aklına danışmamıştı. Hiçbir şeyi tartmamıştı. Evet mi yoksa hayır mı demesi gerektiğini tartışmamıştı. Bunun nasıl olacağını düşünmemişti.

ya da annesinin ne diyebileceğini. Hiç düşünmemiştir; tamamen duyguları tarafından yönetiliyordu, o sorduğunda hissettiği zevk ve onu kalabalığın içine doğru takip ederken içinde yükselen heyecan tarafından.

Sürdüğü sürece harikaydı. Adam ona gülümserken nasıl hissettiğini hatırladıkça içinden bir zevk ürpertisi geçiyordu. Ama sonra Charlotte konuşmuş, o da boyun eğmişti ve sonuç her ikisi için de aşağılanma olmuştu. Kendisi için buna katlanabileceğini düşünüyordu. Ama tek günahı ona ilgi göstermek olan John Sparrow'u incittiğini düşünmek anlatılamayacak kadar acı vericiydi.

Ayağa kalktı ve yatak odasında volta attı. Böyle korkunç bir şeyin bir daha olmasına asla izin verilmemeliydi. Hepsi onun suçuydu. Duyguları ona ihanet etmişti. Aptal, asi duyguları onu hataya sürüklemiş, bunu hak etmeyen bir adamın acı çekmesine neden olmuştu. Onlara güvenilemezdi ve evcilleştirilmeleri, bastırılmaları gerekiyordu. Güvenebileceği başka bir rehber bulmalıydı.

Masasına oturdu ve gözü orada yığılı duran ciltlere takıldı. Elini yavaşça kitapların sırtlarında gezdirdi ve bunu yaparken aklına bir fikir geldi, o kadar açık bir düşünceydi ki daha önce aklına gelmediğine inanamadı. Kitapları onu kurtaracaktı. Sayfalarında, kendisini daha fazla hatadan korumak için ihtiyaç duyduğu her şeyi bulacaktı. Kapasiteleri kendisinininkini çok aşan yazarlar ona nasıl davranması gerektiğini söyleyeceklerdi. Vardıkları sonuçlar onu yönlendirecek, doğru davranmak için ne yapması gerektiğini gösterecekti. Bir anda, büyük bir hevesle yuttuğu kitapların sadece entelektüel soyutlamalar olmadığını anladı. Kendisi gibi düşünceli bir okuyucu bu kitapları, sakın ve mantıklı bir varoluşun nasıl yaşanacağını açıklayan kuralların çıkarılabileceği el kitapları, talimat kılavuzları olarak ele alabilirdi.

Mary şimdi tetikteydi, düşünceleri hızla akıyordu. Evet, evet, bu çok mantıklıydı. Eğer izin verirse, eğitim ona yol gösterecekti. Çağların bilgeliğine kendi saçma duygularından daha fazla güvenmesi gerektiği kesindi. Ama okuduklarını özümseyip anlayabilmesi için zihninin berrak ve alıcı olması, güçlü duygularla gölgelenmemiş olması gerekiyordu. Doğru davranmak istiyorsa, tutkularını yenmek zorundaydı. Kalbi onu hayal kırıklığına uğratmıştı ve şimdi onun yerini akli almalıydı. Gelecekte ona ne yapması gerektiğini söylemesi için duygularına değil, mantığına güvenmelidir. Düşünmeliydi.

daha fazla ve daha az hissetmeli. Bu şekilde ne kendisine ne de başkalarına daha fazla zarar vermemelidir.

Pencerenin yanındaki yerine geri döndü. Bayan Hill ve hizmetçiler akşam yemeğinden kalan son eşyaları toplarken mutfaktan alçak sesler yükseldi. Mary gözlerini kapatıp kıpırdamadan oturdu ve verdiği kararı kabullenmeye çalıştı. Ama tüm çabalarına rağmen, içinden bir kızgınlık dalgası, benimsemeye niyetlendiği yolu protesto ederek, beklenmedik bir şekilde yükseldi. Vazgeçmek üzere olduğu şeyin değerini biliyor muydu? John Sparrow'la dans ederken onu saran o muhteşem heyecanı bir daha asla yaşamamaya gerçekten hazır mıydı? Bir daha asla bu kadar coşkulu hissetmemeye, düşünmeden anın zevkine dalmamaya? O kısacık mutluluğu hatırladığında, bir yanı kendisine dayattığı önlemlerin ciddiyetinden irkildi. Ama sonra John Sparrow'un onu reddettiği zamanki yüz ifadesini düşündü. Hatırladığı yüz ifadesi onu hemen kesmişti. Hayır, o seçimini yapmıştı. Pencereyi kapattı ve yatağına doğru ilerledi. Ertesi gün yatağına girecekti. Orada uzandı, gözleri açık, tavana bakıyordu. Gecikmenin kazandıracağı hiçbir şey yoktu.

Bölüm 13

Ertesi sabah kahvaltı biter bitmez Mary kütüphaneye doğru yola çıktı. Bay Bennet'ın orada olmadığını görünce sevindi; onun kuşkucu bakışları olmadan istediğini aramak daha kolay olacaktı. Genellikle kendisini oyalayan felsefe ve tarih ciltlerinin üzerinden geçerek Locke, Hobbes ve Rousseau'yu ileriki bir döneme bıraktı. Daha pratik ve doğrudan öğretici eserlerle başlamaya karar vermişti. Onları bulması biraz zaman aldı. Ama sonunda, bir köşeye sıkışmış, başlıkları tam da aradığı şey olduklarını gösteren küçük kitaplardan oluşan bir koleksiyon keşfetti. *Genç Bir Bayana Kibar ve Ahlaki Öğütler Mektubu* ile *Kadın Cinsinin Görevleri Üzerine Bir İnceleme*'yi aldı ve genellikle okuyup çalıştığı masanın üzerine koydu. Her ikisi de çok tozluysa; birileri onları raflarından almayalı uzun zaman olmuştu. Mendilini çıkarıp kirlerin en kötüsünü sildi ve Lydia'nın bu kitaplarla karşılaştığında ne diyeceğini hayal ederek gülümsedi. Ama bu onun için neydi ki? Kız kardeşini memnun etmeyebilirlerdi ama onun amaçları için çok iyi iş görürlerdi. Yığınının benzer birkaç eser daha ekledi ve onları özel olarak incelemek için götürdü.

Çoğu onu uzun süre alıkoymadı. Şu anki moralsiz halinde bile, Mary, herhangi bir bilgiye sahip olacak kadar talihsiz bir kadının bunu gizlemek için elinden geleni yapması gerektiği konusunda ısrar eden yazarlardan pek hoşlanmıyordu. Bu onu memnun etmeyecek kadar annesinin fikirlerini çağrıştıırıyordu. Belki de, diye düşündü Mary, kitapları ilk alan Bayan Bennet'tı? Bu düşünce onları daha fazla tavsiye etmesine neden olmadı ve Mary, onun peşinde koşması konusunda sabırsızlanmaya başladı. Sonunda, tam vazgeçmek üzereyken, küçük bir vaaz kitabına rastladı. Mary, Dr. Fordyce adındaki bu kitabın yazarını daha önce hiç duymamıştı; ama sayfalarını çevirdikçe, onun fikirlerinin kendi zevkine çok daha uygun olduğunu hemen keşfetti.

Yazar arkadaşlarının aksine, bir kadının cehalet içinde kalmasının, zekâsının ihmal edilmesinin ve biçimlendirilmemesinin üzücü bir şey olduğunu düşünüyordu. Ona göre, ciddi okuma eğilimi bir kadında mükemmel bir özellikti ve gizlenmekten ziyade geliştirilmesi gereken bir alışkanlıktı. Pek çok kadının sadece roman okumasının üzüntü verici olduğunu da sözlerine ekledi. Bu tür eserler bilgi birikimlerine katkıda bulunamaz ve bunun yerine dünyanın yanlış ve yanıltıcı bir resmini sunar. Mary bunun üzerine durakladı. Bayan Bennet çok iyi bir roman okuruydu. Dr. Fordyce bazı mükemmel noktalara değinmişti. Okumaya devam etmeye karar verdi.

Bunu yaparken, Dr. Fordyce'in annesinin egemen tutkularının çoğuna kötü gözle baktığını keşfetti. Ona göre, kıyafet, saç ve diğer süsler gibi kadın süslerine harcanan saatler boşa harcanmış zamanlardı; bunlar aklı başında hiçbir kadının ilgilenmemesi gereken boş oyalanmalardı. Ona göre gerçek güzelliğin dış görünüşle hiçbir ilgisi yoktu. Güzellik içten gelir, iyi düzenlenmiş bir zihnin ve doğru biçimlendirilmiş bir anlayışın ürünüdür. Bir kadının değerinin gerçek ölçüsü güzel bir yüz değil, bu niteliklerdir. Mary kalemini aldı ve bu cümlelerin altını dikkatle çizdi. Annesinin inandığı her şeyin o kadar zıttıydı ki, bu onu memnun etmekten başka bir işe yaramadı.

Ancak, diye devam etti Dr. Fordyce, ne yazık ki bazı aptal insanlar için güzel görünüm, bir kadının değerlendirildiği tek standart olarak kalmıştır; ancak daha anlayışlı olanlar, istikrarlı ve bilgili bir karakterin hesaplanamayacak kadar değerli bir ödül olduğunu anlamışlardır. Onlarıki sahip olmaya değer tek iyi fikirdir. Daha yüzeysel niteliklere değer verenlerle ilgilenmeye gerek yoktur. Bu önemli noktayı kavrayan kadın, modanın boş süslerinin peşinde koşarak kendini rahatsız etmeyecektir. Zamanını daha mantıklı kullanacak ve yaşam yolculuğunda doğru seçimler yapmasına yardımcı olacak her türlü bilgiyi özümsemeye çalışacaktır.

Mary sevinçle kitabı kapattı. İsteddiği şeyi bulmuştu. Dr. Fordyce'in sözleriyle Bayan Bennet'ın dünya görüşünün tamamen reddedildiğini, kendi tutkularının ise tamamen haklı çıktığını duymuştu. Balodan beri ilk kez umutsuzluğu biraz olsun dağılmıştı. Yatak odasının penceresinden bahçe kışın ilk ayazıyla ışıldıyordu. Keskin mavi bir gökyüzünde solgun bir güneş parlıyordu. Mary bunların hiçbirini görmemişti,

Yeni amaç duygusu dışında her şeye kayıtsızdı. Çekmecesinden bir kâğıt çıkardı ve Dr. Fordyce'den özellikle tatmin edici bulduğu bölümleri yazıya dökmeye başladı. Çalışmanın çözüm olduğunu düşünmekte haklıydı. Çalışmak, sıkı çalışmak ve Dr. Fordyce onun tekrar yanlışı yapmasını engelleyecekti.

Mary haftalarca kütüphanede yorulmadan çalıştı, okuduğu her şeyi not aldı, düzgün el yazısıyla sayfalarca yazdı. Dr. Fordyce'i tükettikten sonra, onun onayladığı diğer yazarlara geçti; ve onlardan, dipnot ve referans yoluyla, benzer eğilimli daha fazla kişiye aktarıldı. Kütüphanede kendisi ve babası dışında nadiren kimse olurdu; ama babası onun ne yaptığını hiç sormazdı. İlgisizliği yeni bir şey değildi; ama şimdi kendini gerçekten önemli bir işe girişmiş hissettiğinden, bu onu kışkırtmaya başlamıştı. Kendisine verdiği görev hakkında onun ne düşüneceğini bilmek istiyordu. Okuyan bir adamdı o. Kendisi dışında, bilimsel eserlere karşı iştahı olan tek Bennet'ti. Yaşamak için mantıklı bir yol bulma arzusunun aciliyetini anlayacak biri varsa, o da kesinlikle oydu.

Kalemini bıraktı ve durgun kütüphane havasına bakarak bunun gerçekleşmesi halinde nasıl olacağını hayal etti. Kendisini ona planlarını açıklarken gördü, sakin ve istikrarlı bir şekilde, genellikle onun huzurunda kendisini rahatsız eden telaşlı öz-bilinçten hiçbiri olmadan. Onu ne alay ederek ne de küçümseyerek dinledi. Ve konuştukça kendine güveni artıyor, onun onayının sıcaklığında çiçek açıyordu. Bir köprü aşılmış, aralarında bir bağ oluşmuştu; ortak bir çabanın ortakları olmuşlardı. O andan itibaren kütüphane artık sessiz değil, baba ve kızın fikirlerini paylaştığı canlı sohbetlerle doluydu. Bay Bennet Mary'ye okuduğu yazarlar hakkında fikirlerini soruyor ve okumadığı yazarların isimlerini öneriyordu. Mary yavaş ama istikrarlı bir şekilde, sadece babasının entelektüel alanının özel dünyasına değil, aynı zamanda onun sevgisine de davet edildi, her ikisi de şimdiye kadar sadece Lizzy'nin kabul edildiği yerlerdi.

Çok uzaklarda, evin derinliklerinde bir kapı çarpıldı, bir hizmetçi seslendi ve Mary aniden hayalinden sarsıldı. Gerçek dünyaya döndüğünde, kitabının bir sayfasını çeviren babasının yüz ifadesi her zamanki gibi alaycı ve bir o kadar da ulaşılmazdı. Mary sadece rüyasında

ona doğrudan yaklaşmaya cesareti yoktu. Bunu burada, kütüphanede, yüz yüze denemek, hayır, bunu yapamazdı. Nasıl başlayacağını bilemezdi. Onun acımasız gülümsemesinin gücü altında şaşkınlık içinde geri çekildiğini gördü. Yine de pes etmeyi kabullenemiyordu. Onun entelektüel sırdaşı olduğu rüya terk edilemeyecek kadar baştan çıkarıcıydı. Eğer babasıyla konuşmak için kendine güvenemiyorsa, tutkularını ona anlatmanın başka bir yolunu bulmalıydı.

Cevap nihayet bir sabah Meryton'a doğru yürürken aklına geldi. Kütüphaneden ayrılmak istememişti ama Bayan Hill, paltosunu giyip temiz havaya çıkmayı kabul edene kadar onu rahatsız etmişti. Tek başına, düşünceleri yönsüz bir şekilde sessiz yollarda ilerledi. Köyün eteklerine gelene kadar hem heyecan verici hem de korkunç bir düşünceye kapıldı: Ya orada John Sparrow'u görürse? Durdu ve ısırgan otlarının arasında hareketsiz durarak düşünmeye başladı. Eğer yolları kesişirse -eğer onu görürse- belki de nasıl olduğunu soracaktı- cevap verecekti- tekrar konuşacaktı- ve bir şekilde, belki de bir özür dileyecekti, olanlarla ilgili bir açıklama yapacaktı- ve o zaman o da -ama hayır, dedi kendi kendine, bu aptalcaydı. Bu tam da kendini kaptırmamaya karar verdiği türden bir aptallıktı. Bu işe yaramazdı. Karşılaşacak olurlarsa, tek bekleyebileceği, adamın yürürken şapkasını kaldırması olacaktı. Konuşmak için durmayacaktı.

Gözleri yaşlarla doldu. Belki de geri dönmeli? Ama bu Kendisine gösterdiğinden daha da korkak olduğunu kanıtladı. Yüzünü sildi ve soğuğa karşı yakasını yukarı çekti. Meryton'a gidecekti ama oradayken bir an bile John Sparrow'u düşünmesine izin vermeyecekti.

Ne sağına ne de soluna bakarak tek sokak boyunca cesurca yürüdü; ama sokağın sonuna geldiğinde orada ne yapacağına dair hiçbir fikri yoktu, çünkü Longbourn'dan buraya gelmekten başka bir amacı olmadan ayrılmıştı. Dükkânlara bakabileceğini düşündü; kız kardeşleri de böyle yapardı ama Kitty ve Lydia'nın harçlıklarını harcadıkları tuhafiyeci onu hiç ilgilendirmiyordu. Onun yerine kırtasiyeye yöneldi.

Dükkânın vitrinine bakarken, kalın krem kâğıtlara, ince ve keskin kalemlere ve parfümlü mühür mumlarına özlemle baktı. Güzel yazı malzemeleri her zaman ağzını sulandırır ve bunlar özellikle çekiciydi. Elinin altında bunları kullanabileceği faydalı bir uğraş olması ne kadar da tatmin edici olurdu. Örneğin küçük bir kitap yazarken kullanmak için mükemmel malzemeler olabilirlerdi; farklı renklerdeki mürekkepler en sevdiği sözleri resmetmek için çok güzel bir şekilde kullanılabilir. Onlara iştahla bakarken, böyle bir kitabın babası için mükemmel bir hediye olacağı, ona sadece sevgisinin gücünü değil, aynı zamanda ne kadar çok okuduğunu da göstereceği aklına geldi. En sevdiği yazarlardan alıntılar seçebilir, bunları kitabın sayfalarına kopyalayabilir ve babasının ilgisini çekecek ve onu etkileyecek bir şekilde sunabilir. Onun söyleyemediklerini söyleyecek, ilgi alanlarının çeşitliliğini ve derinliğini gösterecekti. Çalışmalarının, tutkularının ona söyleyebileceği her şeyden daha iyi bir savunucusu olacağından emindi.

Bunu düşündükçe daha da heyecanlanıyordu. Ve Entelektüel zorluk, hangi pasajların dahil edileceğine karar vermek, elbette ilk sırada geliyordu. Ama küçük kitabın zihne olduğu kadar göze de hitap etmesini sağlamak büyük bir zevk olacaktı. Alabileceği en iyi kitabı satın alacaktı; yumuşak deri kapaklı ve boş sayfaları için kaliteli kâğıt. Yeni bir kalem setine, renkli mürekkeplere ve belki de abanoz bir cetvele ihtiyacı olacaktı; her zaman bunlardan bir tane istemişti. Alışveriş yapmak için kırtasiyeye girdiğinde tavırları son derece neşeliydi ve başlık sayfasının nasıl görüneceğini planlamaya başladığında neşesi eve kadar sürdü. Ancak masasına oturduğunda Meryton'dan John Sparrow'u hiç görmeden ayrıldığını fark etti. Keskin bir pişmanlık duygusu hissetti; ama bu duygu onu ele geçirmeden önce kararlılığını pekiştirdi. Yeni kitabını açtı, cetvelini çıkardı, kalemlerini bir araya topladı ve yazmaya başladı.

Bölüm 14

Mary yavaş çalışıyor, her şeyin elinden gelenin en iyisini yaptığından emin olmaya özen gösteriyordu. Bay Bennet'ın küçük kitap hakkında ne düşüneceğini öğrenmek için sabırsızlandığı zamanlar oldu; ama acele etme arzusunu dizginledi, çünkü görevinin gerçek önemini yavaş yavaş anlamıştı. Bunu basit bir derleme çalışması olarak görmeyi çoktan bırakmıştı. Artık bundan çok daha fazlası olduğunu biliyordu. Bu, babasını onu gerçekte olduğu gibi tanımaya davet eden bir kartvizitti - benzer düşünen bir ruh, sevmesi kolay bir kız, eğer sadece onu fark etmeye ikna edilebilirse. Bu inanç onu her gün, her saat çalışmaya, kenar boşluklarını süslemeye ve her sayfa numarasını renkli süslemelerle süslemeye zorluyordu. Alıntılar kitabını türünün en başarılısı yapmak için hiçbir şeyden kaçınmayacaktı.

Mevsimsiz sağanakların en cesurlar hariç herkesi kapalı mekânlarda tuttuğu soğuk bir günde, Mary ilk kez kütüphanede yalnız değildi. O masasında oturmuş, kâğıtlarını etrafına yayarken, Elizabeth pencere kenarındaki koltuğa tünemiş, dizlerini önüne çekmiş, elinde bir kitap tutuyordu. Bay Bennet'ın kütüphanesine gelen ziyaretçileri yöneten kuralları herkes kadar iyi biliyordu ve çoğu zaman itaatkâr bir sessizlik içindeydi. Ama arada sırada küçük bir kıkırdama duyuyordu; ta ki sonunda kendini tutamayıp yüksek sesle gülünceye kadar. Mary böyle bir disiplin ihlali karşısında şoke olmuş bir halde başını kaldırıp baktı, ama Lizzy sadece gülümsemekle yetindi ve babasına alçakça olmayan bir özür sundu.

"Özür dilerim, baba. Seni rahatsız etmek istememiştim."

Bay Bennet gözlüklerini çıkardı ve Elizabeth'e öyle bir sıcaklıkla baktı ki, Mary'nin yüreği daraldı. Belki de onun yazdıklarını okuduktan sonra Elizabeth'e de aynı şekilde bakabilirdi.

"Seni bu kadar memnun eden ne okuyorsun canım?"

"Bayan Burney'nin *Evelina*'sı. O kadar sık okudum ki, yine de beni güldürmeyi başarıyor."

Bay Bennet kitabını bıraktı.

"Peki en çok hangi kısımlarını eğlenceli buluyorsunuz?"

"Komik karakterler çok iyi işlenmiş ama sanırım ben en çok mizahın tamamen kasıtsız olduğu anlardan keyif alıyorum. Yalnızca bekar ve çarpıcı derecede yakışıklı olmakla kalmayıp aynı zamanda yılda on bin sterline sahip olan bir kahramana kim gülümsemez ki? Ve kim olağanüstü bir güzelliği ve kahramanın doğumunun bayağılığını görmezden gelmeye hazır olduğu kadar üstün bir zekayı şahsında birleştirecek kadar akıllı bir kadın kahraman tarafından eğlendirilemez ki?"

Kitabı kapattı, yüz ifadesi zevkle canlanmıştı.

"Kaderlerinin birbirleri için yazıldığını fark etmelerinin bu kadar uzun sürmesine şaşırdım sadece. Böylesine olağanüstü bir çiftin kaderlerini en fazla on sayfa içinde anlayacaklarını düşünürdüm. Evet, gülüyorum ama itiraf etmeliyim ki bu neşeli sonu kıskanıyorum. Keşke gerçek hayat da böyle olsaydı!"

"Bu tam da senin için dilediğim türden bir mutlu son, Lizzy," dedi babası yumuşak bir sesle. "Gücüm yetseydi bunu kendim ayarlardım."

"Benim için korkmana gerek yok baba," diye cevap verdi. "Göründüğümde çok daha akıllıyım. Sana söz veriyorum, Bayan Burney'nin kahramanından çok daha sıradan bir şeyle -ya da belki de biriyle demeliyim- yetinmeye hazırım."

Elizabeth ile babaları arasındaki yakınlığı izlemek ve kendisinin bunun dışında kaldığını bilmek Mary için acı vericiydi. Aralarında kolayca akıp giden sevgi, tam da kendisinin yaşamayı arzuladığı şeydi. Masasının üzerinde özenle sıralanmış notlara, hoşuna giden bölümleri hatırlatmak için kâğıtlarla işaretlenmiş kitaplara baktı. Bütün bu çalışmanın amacı buydu. Her gün yorulmadan çalışmasının nedeni buydu. Tek istediği, Bay Bennet'ın kendisine, şimdi Lizzy'ye yönelttiği şefkatin bir parçasıyla bile baktığını görmektir.

Ama zihninin bu yönde çalışmasına izin vermemeliydi; bu sadece onu üzecek ve dikkatini dağıtacak. Daha az üzücü bir Çeye konsantre olmalıydı. Lizzy'nin kitabını yeniden eline almasını izledi. Mary uzun zamandır

bir roman okumuştı. Bayan Bennet'in bu tür romanlardan hoşlanması onu şaşırtmamıştı, ama Elizabeth'in çabuk kavrayışıyla bu tür eserlere bu kadar hoşgörüyle bakmasına inanmakta zorlanıyordu.

"Ama, Lizzy," diye cüret etti, "bu kitapları bu kadar az düşünüyorsan, neden okumaya devam ediyorsun?"

Elizabeth, "Demek istediğimi tamamen yanlış anlıyorsunuz," diye karşılık verdi. "Bunlar benim tarafımdan yapılan sevgi dolu eleştiriler. *Evelina*'nın bütün küçük hatalarına rağmen ben onun her zaman sadık bir dostu olacağım."

"Ama başka bir yerde daha iyi değerlendirilebilecek zamanınızı boşa harcamıyor musunuz? Dr. Fordyce romanların kadınların okuması için çok uygun olmadığını söylüyor; ahlaki değerleri çoğu zaman arzulanan bir şey değil, bize söyleyecek değerli bir şeyleri yok ve doğru dürüst bir eğitim vermiyorlar."

Elizabeth dik oturdu, artık ciddiye.

"Benim için bu onların başlıca tavsiyelerinden biri. Her sayfayı çevirdiğimde ne düşünmem gerektiğinin söylenmesi umurumda değil. Bize söyleyecek bir şeyleri olmadığına da katılmıyorum. Charles Grandison bu şekilde kovulacak mı? Tristram Shandy? Tom Jones? İnsan doğasına dair en kapsamlı bilginin sergilendiği eserler? Zihnin en büyük güçlerinin anlatıldığı eserler? Hayır, oturup romanı savunmasız bırakamam."

Mary notlarını karıştırarak en sevdiği alıntıyı aradı. "Dr. Fordyce tarih ve felsefe kitaplarının bir kadın zihni için daha yararlı olduğunu söylüyor. Bunlar anlayışımızı geliştirirken, romanlar sadece tutkularımızı uyandırır."

"Akıllı başında bir kadının neden ikisinden de zevk almaması gerektiğini anlayamıyorum. Bayan Burney'nin bana verdiği zevklerden mahrum bırakılmayı bir hakaret sayarım, çünkü bu beni Bay Hume'un zevklerine daha az açık hale getirebilir. Dr. Fordyce'i ise size bırakıyorum. Onun arkadaşlığı için rekabet etmeyeceğim."

Konuşmayı ilgiyle izleyen Bay Bennet buna yüksek sesle güldü.

"İyi dedin, Lizzy! Gerçekten de iyi söyledin! Fordyce konusunda da çok haklısın. Sütten çıkmış ak kaşık. Tamamen yapmacık ve dalkavukça, ciddiye alınmaya değmez."

Mary, babası ve kız kardeşi arasında geçen sevgi dolu gülümsemelere dayanamayarak yere baktı. Lizzy'nin onu oyuna getirdiğini biliyordu. Ama

Yenilginin utancı, en sevdiği Dr. Fordyce'in Bay Bennet tarafından bu kadar küçümsenerek konuşulduğunu duyunca hissettiği acının yanında bir hiçti. Babasının, Dr. Fordyce'ın fikirlerine duyduğu takdiri paylaşmayacağı hiç aklına gelmemişti.

Elizabeth pencere kenarındaki koltuktan kayarak kalkmaya hazırlandı. Zaferin verdiği cömertlikle kitabını kız kardeşine uzattı.

"Sana *Evelina*'nın kopyasını bırakayım mı, Mary? Kendine izin verirsen hoşuna gideceğini düşünüyorum."

Mary alçak sesle, "İstersen deneyebilirim," diye cevap verdi. Mary uzanıp kitabı kız kardeşinin elinden alamayınca Elizabeth kitabı masanın üzerindeki diğer ciltlerin arasına koydu ve Mary'nin fark ettiği gibi, Dr. Fordyce'ın iyice küçültülmüş kopyasını oldukça gizledi.

Elizabeth gittikten sonra Bay Bennet kendi okumasına geri döndü, yüzünde belli belirsiz bir memnuniyet ifadesi vardı. Mary birkaç dakika oturup düşündü. Konuştuğunda sesi sessiz odada çok yüksek çıkıyordu.

"Baba," diye cüret etti. "Sana bir soru sorabilir miyim?"

Babası ayağa kalktı, sanki onu hâlâ orada bulduğuna şaşırılmış gibiydi.

"Dr. Fordyce hakkında gerçekten bu kadar kötü mü düşünüyorsunuz? Bir süredir onu inceliyorum."

"Korkarım ki bu saatler iyi geçirilmiş saatler değil. Ben onu sıkıcı ve faydasız bir okur olarak görüyorum; ama siz başka sonuçlara varmış olabilirsiniz."

"İncelediğim diğer kitaplar hakkında fikrinizi alabilir miyim? Blair'in *Vaazları*? Paley'in *Hristiyanlığın Kanıtları*? Hannah More'un kadın eğitimi üzerine?"

"Paley en azından düzgün bir düşünür. Sanırım onun söyleyeceklerinden biraz fayda sağlayabilirsiniz. Diğerleri oldukça değersizdir, tabii eğer kurak ahlaktan ve en bariz türden gösterişli duygusallıktan hoşlanmıyorsanız."

Mary bir an için gözlerini kapadı ve düşüncelerini toparlamaya çalıştı. Açıkça büyük bir muhakeme hatası yapmıştı. Nasıl olur da Bay Bennet'ın, yazarlarını onaylayacağını düşünecek kadar aptal olabilirdi?

O kadar dikkatle ve büyük bir beklentiyle kopyaladığı kelimeler?

"Seçtiğim yazarları onaylamıyorsanız, hoşlanabileceğimi düşündüğünüz, değer verdiğiniz bir yazar önerebilir misiniz?"

"Bunu yapmaya cesaret edebileceğimden emin değilim. Zevkleriniz bu kadar genç bir kız için çok... *yorucu* görünüyor. Hafif, parlak ya da neşeli şeylere pek meyilli görünmüyorsunuz."

"Hayır, baba, öyle olduğunu sanmıyorum. Ben bilgilendirilmek istiyorum, eğlendirilmek değil."

"Gerçekten mi? Size verebileceğim en iyi tavsiye kendi içgüdülerinizi takip etmenizdir. Onlar benim önerebileceğim her şeyden çok daha iyi bir rehber olacaktır. Öyle ya da böyle, sizi ihtiyacınız olan şeye yönlendireceklerdir."

Adam kitabını tekrar eline aldı ve Mary kovulduğunu anladı. Kağıtlarını topladı, kütüphanenin kapısını kapattı ve yatak odasına doğru yürüdü. Üzerinde o kadar özenle çalıştığı kitabın hiçbir işe yaramadığını şimdi anlamıştı. Bay Bennet onda hayranlık uyandıracak hiçbir şey bulamayacaktı. Kitaba dahil ettiği her yazar onun tarafından küçümseniyordu. Yazı masasının başına oturmuş, küçük kitabın sayfalarını çeviriyor, büyük bir umutla yaptığı ve saatlerce uğraşmasına mal olan kayıtlara bakıyordu. Sevgi dolu bir baba, içeriği ne olursa olsun bu hediyeden memnun olurdu, çünkü çocuğu bunu yapmak için zahmete girmişti, ama Mary, Bay Bennet'ın bu kadar hoşgörölü olmayacağını biliyordu. Onun gözünde değerini yükseltecek hiçbir şey yapmayacaktı. Tam tersine, onun aptallığı, fark edilmeye, değer verilmeye ya da sevmeye değmezliğı konusundaki fikrini doğrulayacaktı. Onu kendisine Lizzy'ye baktığı gibi bakmaya kesinlikle ikna edemezdi. Tağ kesilmiş bir yüzle tuvalet masasının çekmecesini açtı, içindeki alıntı kitabını yerleştirdi ve kapağı kapattı.

Bölüm 15

Üzerinde çalışacak bir görevi olmayan Mary, her gün önünde uzanan uzun saatleri doldurmakta zorlanıyordu. Gözleri ağrıyınca kadar okuyor, ama bir zamanlar onu heyecanla ilerlemeye iten hevesini toparlamakta zorlanıyordu. Parmakları sertleşene kadar piyano çalıştı ve artık ona itaat etmediklerinde dışarı çıktı, Meryton'a giden tanıdık patika boyunca yürüdü. Kimse ona eşlik etmeyi teklif etmedi ve o da bir arkadaş aramadı. Dönüşünde nerede olduğu ya da ne yaptığı sorulmadı. Yemek zamanlarında sohbet masanın etrafında akıp gidiyor, nadiren ondan bir yanıt bekliyordu. Lydia ve Kitty'nin en sevdikleri subayların geliş gidişleriyle ilgili nefes nefese anlattıklarına ya da annesinin kız kardeşi Phillips'in yeni hizmetçisiyle ilgili anlattıklarına ekleyecek hiçbir şeyi yoktu. Bir daha asla Bay Bennet ile Elizabeth arasındaki konuşmalara katılmaya teşebbüs etmedi. Çoğunlukla sessiz oturuyor, söylenenlere pek dikkat etmiyordu. Bu yüzden annesinin Netherfield'deki komşu evin nihayet kiraya verildiğini duyurduğunu ilk başta pek fark etmedi. Ama Bayan Bennet bu haberden öylesine heyecanlanmıştı ve bu habere o kadar sık dönüyordu ki, Mary bile çok geçmeden İngiltere'nin kuzeyinden büyük servet sahibi genç bir adamın bir karavanla geldiğini, Netherfield'e şöyle bir baktığını ve hemen oracıkta anlaşmaya vardıklarını fark etti. Yeni kiracının adının Bingley olduğu ve bekâr olduğu anlaşılmıştı ama annesi onun bu durumda uzun süre kalmaması gerektiğine kararlıydı.

Bayan Bennet bir sabah kocasına, "Bilmelisin ki," dedi. Kahvaltı masasında, "kızlarımızdan biriyle evlenmesini düşündüğümü" söyledi. "Gerçekten de," diye cevap verdi, "onun asıl niyetinin Buraya yerleşirken kızlarımız arasından bir eş seçmek için mi? En avantajlı koşullarda bile bir yıllık kira kontratı imzalamak için bu pek olası bir teşvik gibi görünmüyor, özellikle de henüz hiçbirini görmemişken."

"Gidip onu çağırırsanız bu sorun çabucak çözülecektir. Kendinizi tanıttıktan sonra ziyaret etmemizi engelleyecek bir şey yok. Ama siz onu görmeden bunu yapamayız. Bu kibarlık olmaz."

"Aynı fikirde olduğumdan emin değilim. Neden kendimizi geleneklerin tutsağı haline getirelim ki? Sizin ve kızların istediğiniz zaman aramamanız için hiçbir neden göremiyorum. Ya da belki de yalnız gitmeliler? Sen de en az onlar kadar yakışıklısın ve Bay Bingley partide en çok seni beğenebilir."

Bayan Bennet ne kadar haklı olduğunu düşünürse düşünsün, iltifatlardan etkilenecek biri değildi.

"Gelin, Bay Bennet. Siz gelmezseniz gidemeyeceğimizi biliyorsunuz. Bu gerçekten çok tuhaf olur."

"Haklı olabilirsin. Belki de Bay Bingley'ye mektup yazıp kızlarımızdan hangisini tercih ederse onunla evlenmesine peşinen rıza göstermem daha kolay olur. Böylece büyük bir zaman ve zahmetten kurtulmuş oluruz. İsteddiği kızla evlenebilir, ama küçük Lizzy'ye de bir çift sözüm var."

"Benimle bu şekilde alay etmenizin çok kaba bir davranış olduğuna eminim. Eğer sen aramazsan, diğerleri bu kadar hassas olmaz. Ya Sör William Lucas oraya sizden önce varırsa? Charlotte Lucas'ın Netherfield'a yerleştiğini görmek seni mutlu edecek mi? Geciktiğiniz her anın bir sonucu olabilir."

Bay Bennet sandalyesinde arkasına yaslandı, artık karısının iyice tedirgin olduğundan emindi.

"Bir ikilemle karşı karşıya olduğunuzu kabul ediyorum. Hangisi öncelikli olmalı, doğru davranış iddiaları mı yoksa gelecek vaat eden bir damadı kaybetme ihtimali mi? Size tavsiyede bulunabileceğimden emin değilim. Sen ne diyorsun, Mary? Derin düşüncelere sahip genç bir hanımsın, biliyorum, harika kitaplar okuyor ve alıntılar yapıyorsun."

Mary şaşkınlıkla başını kaldırdı. Şaşkınlık aklına gelen her türlü mantıklı tepkiyi bastırdı ve söyleyecek hiçbir şey bulamadı. Babası, dikkatini tekrar karısına yöneltmeden önce, bir an derin bir eğlenceyle ona baktı.

"Mary fikirlerini gözden geçirirken biz de Bay Bingley'ye dönelim."

Annesiyle babası tartışmaya devam ederken Mary şaşkın şaşkın oturuyordu. Bay Bennet'ın ona sunmaya niyetlendiği küçük kitaptan haberdar olması mümkün değildi. Hayır, kitabı kimseye göstermemiştii ve kitap hâlâ Mary'nin evinde güvenle duruyordu.

Çekmecede, ön sayfada onun adı ve şimdi asla göremeyeceği bir ithaf vardı. Kadının kütüphanesinde alıntılar yaparak geçirdiği saatleri belki fark etmişti ama çalışmasının hangi amaca yönelik olduğu hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Kadının bunu ona göstermemekte haklı olduğu, yüzündeki sert ifadeden acı bir şekilde anlaşıyordu. O buna değer vermezdi. Kitty ve Lydia'nın şapkaları süslemek ya da ayakkabı tokalarının özelliklerini tartışmak için harcadıkları saatler kadar saçmaydı onun bilimsel hırsları.

Mary'nin morali akşam yemeğinde ve ertesi gün kahvaltıda her zamankinden daha düşüktü. Babasının küçümsemesi ona ağır geliyordu ve Bay Bingley konuşmanın ana konusu olmaya devam ettiği sürece söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Derken, üçüncü akşam masanın etrafındaki hava birdenbire değişti. Annesinin yüzü güldü; Lydia ve Kitty gülüştüler ve birbirlerini dürttüler. Bay Bennet bile memnun görünüyordu, istediği her şeyi yerine getirmiş olan bu şakadan tamamen memnun olmuştu.

Ailesine Bay Bingley'yi ziyaret etmeyeceğini ısrarla söylerken, Bay Bennet'ın aslında o sabah Netherfield'e gidip saygılarını sunduğu çok geçmeden anlaşıldı. Her zaman gitmeye niyetliydi, ama bunu karısına söyleyerek onu kışkırtma zevkinden mahrum kalmamaya karar vermişti. Bayan Bennet'ın umurunda değildi. Kızlarından birinin Bay Bingley ile evlenmesinin önündeki ilk engel aşıldığı için çok mutluydu ve bundan sonraki zorlukların da aynı kolaylıkla aşılabacağından kuşkusu yoktu.

Birkaç gün sonra Bay Bingley, Bay Bennet'ın ziyaretini iade etmek üzere Longbourn'a geldi; ancak Bayan Bennet'ın büyük hayal kırıklığına uğramasına rağmen, kocası dışında hiç kimse onun huzuruna kabul edilmedi. Bay Bingley kütüphanede kapalı kaldı ve ailenin kadın üyeleri onu sadece birinci kattaki pencereden görebildi, o pencereden de mavi bir ceket giydiği ve siyah bir ata bindiği anlaşıyordu.

Karısı, Bay Bingley'yi onunla tanıştırmayarak duygularını hiçe saymakla suçladığında, Bay Bennet genç adamın Londra'da işi olduğunu ve buluşma zevkine ayıracak zamanı olmadığını söyledi.

"Ama özürlerini size ve evdeki tüm genç hanımlara iletmem konusunda çok ısrar etti. "Ama size ve evdeki tüm genç hanımlara

katılmaya kararlı olduğu bir sonraki Meryton toplantısında hepimizi görme şerefine nail olacak. İki kız kardeşi de kendisine eşlik edeceğinden, diğerk bazı arkadaşları ve akrabalarıyla birlikte, kendisi gibi onları da sizinle tanıştırmayı dört gözle bekliyor. Bence oldukça yorucu derecede kıbar bir genç adam."

Kitty ve Lydia bu habere yüksek sesle sevindiler. Bay Bingley'nin milis kuvvetlerinde olmadığına ve üniforma giymediğine ikna olduktan sonra ona olan ilgileri biraz azalmıştı; ama diğerk genç adamların gelişi sadece coşkuyla karşılanabilecek bir ihtimaldi, çünkü aralarından bazılarının subay olması tamamen mümkündü.

Bölüm 16

Toplantıya sadece birkaç hafta kaldığı için Bayan Hill çok geçmeden harıl harıl çalışmaya başlamış, Longbourn kıyafetlerinin Bay Bingley'nin kadın konukları tarafından giyileceği kesin olan metropol modasının yanında görülmeye uygun olmasını sağlamak için elinden geleni yaparak temizlik, onarım, içeri alma ve dışarı çıkarma işleriyle uğraşmıştı. Bir akşam Mary yatak odasına girdiğinde Bayan Hill'i son balo için aldığı yeni elbiseyi incelerken, düzgün korsajını fırçalarken ve krem ve altın rengi eteklerini sallarken buldu.

"Bunu takmalı mısın, ne dersin? Bu, onu tekrar göstermek için çok doğru bir fırsat olacaktır."

"Son gezisinde bana pek şans getirmedi." Bayan Hill elbiseyi yere bıraktı ve yatağa oturdu.

"Geçen hafta Meryton'da Bay Sparrow'u gördüm. Bana John'un doktor olmak için Londra'ya gittiğini söyledi. Çok memnun bir şekilde beni sokakta durdurdu. Çocuğun sonunda şehirde bir muayenehanesi, saati bir gineden randevuları ve kapıda bekleyen kendi arabası olacağından emin."

Mary pencereye doğru yürüdü. Bayan Hill'in, yüzünde çok açık bir şekilde yazılı olduğundan şüphelendiği pişmanlığı görmesini istemiyordu. Artık davranışları için özür dileme şansı yoktu. Ona davranışını asla telafi edemeyecekti.

"Size söylemek istediğim," diye devam etti Bayan Hill, "onu toplantıda tekrar göreceğiniz için endişelenmenize gerek olmadığıdır." Elbiseyi aldı ve dikkatlice askıya yerleştirdi. "Tatlı huylu bir delikanlı ama sana uygun değil."

"Nazik ve cömertti ve arkadaşlığımdan hoşlanıyor gibiydi. Bu benim için yeterli bir zevkti."

"Ailen bunu asla kabul etmezdi."

Mary bunu düşündü. Babası, diye düşündü, aykırı ruhuyla, böylesine beklenmedik bir bağlantının ortaya çıkışını izlemekten hoşlanmış olabilirdi.

Herkesin zararına olacak şekilde zekâsını kullanma fırsatı sundu. Ancak annesi bu şakayı asla takdir etmeyecekti. Elindeki tüm öfke rezervleriyle buna karşı çıkacaktı ve en azından göz doktorunun asistanı genç Bay Sparrow kendini zengin doktor Dr. Sparrow'a dönüştürene kadar bu konudaki son söz onunki olacaktı.

"Belki de zamanlama konusunda talihsizdim. Eğer Bay Sparrow bahsettiğiniz arabaya çoktan sahip olmuş olsaydı, o zaman her şey çok farklı olabilirdi."

Bayan Hill omuz silkti.

"Korkarım dünyanın düzeni böyle."

"Tek yaptığımız birlikte dans etmektir. Onunla *evlenmek* istemedim, biliyorsun. Onu hiç tanıımıyorken nasıl evlenebilirdim ki? Sadece onunla konuşmak hoşuma gidiyordu. Daha önce hiç kimse beni arayıp sormamış ya da söylediklerimi ilgiyle dinlememişti. Beni fark etti ve güldürdü; bu yüzden de etrafımdaki herkesin nefretini kazandı. Ve ben onların önyargılarından o kadar etkilendim ki, buruşup kaçtım. Bu onun nezaketinin güzel bir karşılığıydı."

"Olan oldu."

Bayan Hill ayağa kalktı; yapacak işleri vardı ve salonda Lydia'nın sabırsız sesini duyabiliyorlardı.

"Çok daha kötü şeyler oldu ve erkekler ve kadınlar hikayeyi anlatmak için yaşadılar. Ama umarım toplantıya gidersiniz ve evde oturup değiştirilemeyecek şeyler için kara kara düşünmezsiniz. Ve bence yeni elbiseni giymelisin. Sana yakışıyor ve gardıropta asılı durarak ziyan oluyor."

Sonraki birkaç gün boyunca Mary'nin düşünceleri bir o yana bir bu yana savruldu, Bayan Hill'in tavsiyesine uyup uymayacağından emin olamadı. Bazen, dikkatsizleri bekleyen tehlikeleri ve aşılanmaları ilk elden tecrübe etmiş biri olarak başka bir balo ihtimalinden korkuyordu. Ama başka bir yanı da kendini saklamak fikrinden rahatsız oluyordu. Eğer gitmezse, bir dahaki sefere ve bir sonrakine reddetmek daha kolay olacaktı, ta ki kendini tam bir münzevi haline getirene kadar. Hayır, ne kadar isteksiz olursa olsun, gitmeliydi.

Ancak sonunda katılmanın doğru olduğuna kendini ikna etse de, hiçbir şey Mary'yi altın ve krem rengi elbiseyi giymeye ikna edemedi. Onun narin

Şıklık onun ruh haline uymuyordu. Bunun yerine, Bayan Hill'in ricalarına aldırmadan sade bir elbise giydi ve saçlarını başının arkasında uygunsuz bir düğüm haline getirdi. Aynaya baktığında renksiz bir figür gördü, yüzü solgun, giysileri sıkıcıydı. Kimsenin dikkatini çekecek bir yanı yoktu; kendisine bile neredeyse görünmez görünüyordu. Birkaç dakika boyunca yüzünde hiçbir ifade olmadan yansımasına baktı. Sonra gözlüklerini küçük bir çantaya yerleştirdi. Onları almamak için hiçbir neden yoktu.

Meryton'a giderken çok az konuşmuştu ama annesi ve kız kardeşleri onun sessizliğini fazlasıyla telafi etmişlerdi. Kitty ve Lydia tek bir dansa bile katılmamaya kararlı olduklarından, kiminle ve hangi sırayla dans edeceklerini tartışmaya başlamışlardı bile. Bayan Bennet, Bay Bingley'yi nihayet görebilmek için sabırsızlandığını açıkça dile getiriyordu ve partinin geri kalanıyla tanışmak için de en az onun kadar istekli olduğunu söylüyordu, çünkü partide başka uygun bir genç adam olup olmayacağını kim bilebilirdi ki? Jane ve Elizabeth balonun neler vaat edebileceği konusunda spekülasyon yapmayı reddettiler, ama Mary onlarda bile bir heyecan duygusu yakaladığını düşündü. Ama araba köye girdiğinde hiçbir şey hissetmedi.

Bölüm 17

Meryton'ın odaları hatırladığı kadar sıcak ve kalabalıktı. Duvarlardaki yeşil dallar aynı çekicilikteydi, mumlar aynı sayıda ve güçlü donyağı kokusundan da anlaşılacağı gibi, eskisi kadar ucuza satın alınmıştı. Büyük çift kapıdan, daha önce de yaptığı gibi, cömert bir akşam yemeğinin hazırlandığını ve balo salonunun ortasında çiftlerin bir sonraki dans için yerlerini almaya başladıklarını gördü. Her şey oraya son gittiğinde olduğu gibiydi; ama bu kez nereye ait olduğunu daha iyi biliyordu. Kararlılıkla annelerin, teyzelerin ve büyükannelerin oturduğu sandalyelere doğru yürüdü ve onların arasında oturacak bir yer aradı. Kız kardeşleri de burada yer kapmışlardı ama Mary onların bu yerleri sadece dans aralarında dinlenmek için tünek olarak kullanacaklarını, başka bir partner gelip onları uzaklaştırmadan önce en iyi şekilde görünmek için hazırlandıklarını biliyordu. Burada kalışının daha uzun süreceğinden şüphelenen Mary, kendini daha az açıkta hissetmeyi umduğu, ön taraftan biraz uzağa yerleştirilmiş bir sandalyeye yerleşti.

Burada otuz dakika kadar kaldı, canlı eğlenceye katılmaya davet edilmemişti.

Dans pistindeki kalabalık. Otururken gözleri yukarıya, balkondaki müzisyenlere kaydı, öyle bir enerjiyle çalışıyorlardı ki neredeyse çabalarının sıcaklığını hissedebiliyordu. Belki de, diye düşündü, olması gereken yer orasıydı; aşağıdaki başarısızlık olasılığından güvenli bir şekilde uzakta, keyif aldığı bir işle meşgul olmalıydı. Ancak kara kara düşünürken, etrafındaki konuşmalarda bir ilgi dalgalanması, oturan anneler arasında bir hareketlilik fark etti. Onların bakışlarını, baş sallamalarını ve el kol hareketlerini takip ederek odanın diğer ucuna baktığında küçük bir grubun gelip etrafı incelediğini gördü. İçlerinden hiçbirini tanımıyordu ama giysileri ve duruşları kim olduklarından kuşku duyulamayacağını gösteriyordu - Bay Bingley ve arkadaşları sonunda gelmişlerdi.

Bay Bingley -küçük grubun en önünde durup onları ilerlemeye teşvik ettiğine göre kimliğinden şüphe etmek mümkün değildi- neşeli ve ilgi çekici bir ifadeye sahip, yakışıklı bir genç adamdı. Arkasında, Mary'nin onun kız kardeşleri olduğunu düşündüğü, ilk moda giyimli iki kadın duruyordu. Kalabalık odaya dalmak için kardeşlerinden daha az istekli görünüyordular. İkisi de gülümsemedi. İki beyefendi daha onlara eşlik ediyordu. Daha sonra en büyük kız kardeşin kocası olduğu anlaşılan biri pek fark edilmedi; ama diğeri odadaki herkesin dikkatini hemen çekti. Uzun boyluydu, yakışıklıydı ve Derbyshire'da güzel bir arazinin sahibi olduğu biliniyordu. Bir süre için görünüşü ve geçmişi erkeklerin beğenisini kazandı ve kadınların ilgisini çekti; ama Bay Darcy'nin tavırları kısa sürede popülaritesinin yönünü değiştirdi. Yüz ifadesi ciddi ve sertti. Meclisi yatıştırmak için hiçbir çaba göstermiyor ve arkadaşının aksine, içinde bulunduğu durumdan hiç zevk almıyor gibi görünüyordu. Bay Bingley'nin memnun etme ve memnun edilme konusundaki istekliliği daha çok tercih edilirdi. Kendisiyle tanışmak isteyen birçok kişiyle tanıştırılmasına izin verdi, odaların görünümünü, müziğin canlılığını ve akşam yemeği olasılığını övdü; ve her dansı yapma niyetini açıkladığında, uzak ve sessiz arkadaşı üzerindeki üstünlüğü tamamlandı. Bay Darcy'nin piste sadece kendi partisinden kadınlarla çıkması, Bay Bingley'nin ise eşlerini Meryton'lı hanımlar arasından seçmesi dikkatlerden kaçmadı. Mary onun Charlotte Lucas'ı piste çıkarmasını izledi. Bu beklenmedik bir jestti; bir sonraki dans için kız kardeşi Jane'i seçmesi olayların doğal akışına çok daha uygun görünüyordu. Jane'in özellikle yakışıklı görüldüğünü, balonun gürültüsü ve sıcağı arasında soğukkanlı, sakın güzelliğinin büyük avantaj sağladığını düşündü. Bingley onunla bariz bir zevkle dans ediyor ve onu bırakmak istemiyor gibi görünüyordu; oyun bittikten sonra da ona eşlik etmeye devam etti ve Jane, Bingley'nin değer biçen gülümsemelerine alçakgönüllülükle gözlerini kaçırırken, büyük bir canlılıkla onunla konuştu. *Ona tekrar soracaktır*, diye düşündü Mary, *şimdi değilse bile daha sonra. Bu bir Jane için muzaffer bir gece.*

Charlotte Lucas yanına oturduğunda şaşırmıştı. Mary son balodan beri ondan uzak duruyordu. O zaman olanların suçunun büyük ölçüde kendisine ait olduğundan kuşkusu yoktu; ama Charlotte'un

Biraz da suçluydu. John Sparrow hakkındaki uyarısını iletme biçiminde bir parça zevk var mıydı? Mary'nin onu terk etmesi konusundaki ısrarında bir kıskançlık dokunuşu? Bunlar Mary'nin aklına getirmekten utandığı değersiz düşüncelerdi; ama bunları henüz aklından çıkaramadığı için, bunlardan kurtulana kadar Charlotte'un yanına gitmemeyi tercih etmişti. Yine de Charlotte onu her türlü dostluk gösterisiyle karşılayınca, Mary buna iyi niyetle karşılık vermek için elinden geleni yapmaya karar verdi.

"Kendinizi burada çok تنها bir yere saklamışsınız," diye söze başladı. "Bu akıllıca bir karar mı? İnsan gözüne görünmez olursanız kimse sizi dansa kaldırmaz!"

Konuşurken gülümsedi ama iyi niyetinin ardında yüzü gergindi. "Bulduğum yerde gayet iyiyim. Burada her şeyi görebiliyorum. Hiçbir şeyi kaçırmıyorum. şey."

"Bunun tam olarak doğru olduğundan emin değilim. Olanları seyretmekle bunun bir parçası olmak aynı şey değil. Bir şeyleri kaçıırıyorsunuz, bundan emin olabilirsiniz."

"Burası benim için en iyi yer gibi geliyor."

"Belki, eğer mücadeleden çekilmeye karar verdiyseniz."

Konuşmanın gidişatından rahatsız olan Mary daha hafif bir ton denedi.

"Bu gece kendi talihiniz de gözünüzden kaçmamış olacak. Bay Bingley'nin birlikte ayağa kalktığı ilk kadın sizdiniz - böyle bir şekilde işaretlenmek ne büyük bir onur!"

Elinden geldiğince samimi ve şakacı görünmeye çalıştı. Charlotte'u pek sevmezdi ama onu böyle kasvetli bir ruh hali içinde görmek de hoşuna gitmiyordu.

Charlotte dans pistine doğru baktı, Bay Bingley Jane'i ikinci bir dans için tekrar dışarı çıkarıyordu.

"Evet," diye yanıtladı düşünceli bir şekilde. "Ben kibar bir seçimdim, isterseniz onun iyi davranışlarının ve hepimizi etkileme isteğinin kanıtıydım. Ama bana Jane'e baktığı gibi bakmadı."

Mary, Charlotte'un bakışlarını takip etti. Doğruydu, Bay Bingley şimdi tamamen kız kardeşine dalmıştı, dansçıların arasında ilerlerken gözleri onu takip ediyordu.

"Bundan sonra ne yapmam ve söylemem gerektiğini çok iyi biliyorum," diye devam etti Charlotte. "Gülümsemeli, başımı sallamalı ve kovulmama aldırış etmemiş gibi görünmeliyim."

ve Jane'e yeni fethi hakkında takılacağım. Ve yapacağım şey de bu. Buna alıştım artık. Ama sana şunu söyleyeyim Mary, bunu daha uzun süre yapabileceğimden emin değilim."

Mary oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. Charlotte'un ani samimiyeti onu rahatsız etmişti ve nasıl karşılık vereceğini bilemiyordu.

"Neredeyse yirmi yedi yaşındayım. On yıldır böyle balolara geliyorum. Ve bir kez olsun kimse bana Bay Bingley'nin şimdi Jane'e yönelttiği hayranlıkla bakmadı. Bir kez bile diğer kadınların etrafında toplandığı, tebrik ettiği ve haykırdığı kişi olmadım. Hayır.

-"Dostlarımın zaferlerini alkışlamak her zaman bana nasip olmuştur." Dikkati dağılmış bir halde eldivenlerini çekti. "Tanrı biliyor ya, fazla bir şey beklemiyorum. Ama çok geç olmadan kendime ait bir şeyim olsun isterim. Bir sevgi işareti, istendiğimi ve tercih edildiğimi gösteren bir işaret."

"Seni seven anne baban var," diye söze girdi Mary, "ve bakman gereken kardeşlerin."

"Evet," diye yanıtladı Charlotte, "ve bunun yeterli olması gerektiğini biliyorum, ama geçen her günle birlikte bunun yeterli olmadığını görüyorum."

Mary elini kararsızca Charlotte'un koluna doğru götürdü. Konuşmak için kendine güvenmiyordu, Charlotte'un sözlerinde kendi karanlık anlarında da baş göstermeye başlayan aynı korkuları fark etti. Ya hiç kimse onu istemezse? Salona baktıkça morali bozuluyordu; orada gördüğü erkeklerin hiçbirini onu, pistte kendinden emin bir şekilde caka satarak yürüyen daha güzel, daha gürültülü, daha canlı kadınlara tercih edecek gibi görünmüyordu. Bu sadece ikinci balosuydu ve şimdiden başarısız olduğunu hissediyordu. Charlotte'un gösterdiği metanetle on yıl boyunca aşağılanmaya ve reddedilmeye dayanabilir miydi? Mary elini geri çekti, dokunuşunun Charlotte'ta Mary'nin nasıl karşılık vereceğini bilemeyeceği bir duygu patlamasına yol açmasından korkuyordu. Charlotte'un umutsuzluğunun gücünü hissetti ve bu onu üzdü. Ama sonra Charlotte başını kaldırdı ve yüz hatlarını her zamanki hoş beklenti ifadesiyle düzenledi.

"Ama işte Lizzy geliyor! Ve bu kasveti dağıtmak için tam da doğru zamanda."

Mary, tıpkı John Sparrow'un ona yapmamasını söylediği gibi gözlerini kapattı ve Elizabeth'in alanın kenarındaki kalabalığın arasından kıvrıla kıvrıla ilerlediğini gördü.

dans pisti, onlara doğru yürüyor. Kısa bir selamlamadan sonra onlara doğru bir sandalye çekti.

"Anlatacak öyle bir hikâyem var ki gerçekten bekleyemezdi, bu yüzden doğruca sizi bulmaya geldim. Beni pek iyi yansıttığı söylenemez, ama o kadar iyi bir şaka ki, gülüşünüzü saygınlığım pahasına satın almaya karar verdim - ne olursa olsun!"

Mary ya da Charlotte cevap veremedi, o anlatmaya devam etti. Bir önceki dans başladığında partneri yoktu - "talihsizliklerimin ilki buydu denebilir"- ve dans pistinin birkaç sıra gerisindeki bir koltukta oturup olanları izlemek zorunda kalmıştı. Bay Bingley ve uzun boylu arkadaşının yaklaşp önünde durduklarını fark ettiğinde orada sadece birkaç dakika kalmıştı. Onların konuşmalarını dinlemek istememişti, "ama gerçekten o kadar kararlı konuşuyorlardı ki, görmezden gelmek imkânsızdı." Böylece, isteyerek ya da istemeyerek, Bay Bingley'nin Bay Darcy'yi dans etmek istemediği için azarladığını duymuştu. Israrla, odanın büyüleyici kadınlarla dolu olduğunu, bunlardan herhangi birinin kendisiyle ayağa kalkmaktan zevk duyacağını söylüyordu. Neden şanslı bir kıza eş olmasını teklif etmemişti? Kendisini bu kadar uzakta tutması hiç de iyi bir şey değildi; memnun olmamak için böylesine bariz bir kararlılıkla odada dolaşmasının hiçbir anlamı yoktu.

Elizabeth, "Böyle haklı bir azarlamaya nasıl cevap vereceğini merak ediyordum," diye devam etti. "Ama Bay Bingley'nin odadaki tek yakışıklı kızla dans ettiğini, bununla da tabii ki Jane'i kastettiğini içtenlikle söyleyerek hiç de mahcup olmadı. Ama arkadaş fkrinden bu kadar kolay vazgeçmeye hazır değildi. Jane'in gerçekten de 'gördüğü en güzel yaratık' olduğunu kabul etmesine rağmen -ve lütfen dikkat edin, bunlar onun gerçek sözleriydi- belki de nezaketten çok centilmenlikle ısrar etti. Peki ya kız kardeşi, diye sordu. O da yeterince güzel ve nişanlı değil. Benimle tanıştırmak ister mi?"

Lizzy nefes almak için bir an durakladı.

"Ve sonra bu gururlu adam - sanırım artık hepimiz onun adının Darcy olduğunu biliyoruz

-Dönüp gözlerimin içine baktı ve -kendisini duymadığımı düşündüğü için ona hak veriyorum- 'Katlanılabilir biri ama beni baştan çıkaracak kadar yakışıklı değil' dedi!"

Gülerek Mary'den Charlotte'a döndü. "Ne düşünüyorsun? Bu duyduğun en olağanüstü şey değil mi?"

"Dinleyicilerin kendileri hakkında asla iyi şeyler duymadıkları söylenir," dedi Mary.

"Eğer durum buysa, o zaman kesinlikle uygun bir şekilde cezalandırıldım," dedi Elizabeth. "'Katlanılabilir,' gerçekten! Böyle süttten çıkmış ak kaşık gibi bir hakaret olabilir mi! 'Beni baştan çıkaracak kadar yakışıklı değil' -sanki biz kadınların onun hoşuna gitmek için kendimizi ortaya koymaktan başka bir işimiz yokmuş gibi!"

Charlotte, "Bu onun açısından büyük bir küstahlığa işaret ediyor," diye düşündü.

"Evet, ama bundan memnunum, çünkü onun hakkındaki fikrimi belirlememi sağladı. Soğukluğu ve nezaketsizliğinden yakınıldığını duyduğumda ilk başta ne düşüneceğimi bilememiştim, çünkü o zamana kadar sadece kötü davranışlarını *görmüştüm*; ama şimdi görüldüğü kadar nahoş biri olduğunu bizzat *duyduğuma* göre, onu elimden geldiğince kınamakta hiç tereddüt etmeyeceğim!"

Charlotte teselli edici bir şekilde gülümsedi.

"Yeni tanıdığın seni hayal kırıklığına uğrattığı için üzgünüm, Lizzy. Ama onun ilgisizliği kalbini çok derinden yaralamış gibi görünmüyor."

"Hayır, hayatta kalacağımı söyleyebilirim." Lizzy ayağa kalktı ve odayı gözden geçirdi. "Tek üzüntüm, ona aynı şekilde karşılık verme fırsatına sahip olamayacağım. Gururunun bir nebze olsun kırıldığını görmek beni gerçekten mutlu ederdi.

-Ama yollarımızın bir daha kesişeceğini sanmıyorum. Ve eminim Mary'nin de kabul edeceği gibi, sahip olamayacağımız şeylerin peşinden koşmanın pek bir anlamı yok, bu yüzden bana yapılan yanlış düşünmeyeceğim. Bunun yerine içecek bir şeyler ve beni sadece 'katlanılabilir' bulmaktan daha fazlasını bulacak zevke sahip olacağını umduğum bir ortak aramaya gideceğim - ya da en azından kulak mesafesinden iyice uzaklaşana kadar herhangi bir karşıt görüş ifade etmekten kaçınacağım."

"Lizzy'nin hayranları hiç eksik olmayacak," diye gözlemledi Charlotte, onun uzaklaşmasını izlerken. "Nereye giderse gitsin her zaman dikkat çekecektir." "Ona kayıtsız kalmak mümkün değil," diye hemfikir oldu Mary. "O bir odadayken, her zaman orada olduğunu bilirsiniz. Hiçbir şey söylemese bile

Öyle görünüyor ki, esprili bir şeyler söyleyecek."

"Oysa sen ve ben... İnsanların bir sonraki sözümüzü duymak için aynı hevesle beklediğini düşünmediğimi söylersem lütfen beni yanlış anlama. Biz onun gibi ışıldamıyoruz."

Mary renksiz elbisesinin eteklerine hüznle baktı. Belki de altın rengi elbiseyi giymeliydi? Kimse fark etmemiş olsa bile, bu ona kendini daha az yavan hissettirebilirdi.

"Hayır, bildiklerini sanmıyorum."

Sessizce oturdular, her biri Elizabeth'le aralarındaki zevk ve olasılık uçuşumunu düşündü. Sonunda Charlotte, Mary'nin daha önce kullandığını duymadığı, sessiz ve kararlı bir sesle konuştu.

"Sana bir sır vereceğim Mary. Bir daha bu balolara bekâr bir kadın olarak gelmeyeceğime dair kendime söz verdim. Eğer gelecek yıl bu zamanlar hâlâ bekâr olursam, bir şapka takıp kendimi yaşlı bir kız kurusu ilan etmek niyetindeyim."

"Gerçekten Charlotte, ne demek istiyorsun? Bu gece moralinin bozuk olduğunu görüyorum, ama bu çok ciddi bir değerlendirme yapılmadan atılamayacak kadar önemli bir adım. Bunu Lizzy ile konuştun mu?"

"Tabii ki hayır, o asla anlamaz. Ama bence sen anlayabilirsin. Ve umarım kendimi biraz açıklamama izin verirsiniz."

"Eğer isterseniz sizi dinlemekten mutluluk duyarım."

Charlotte uzaklara baktı, ifadesi okunamıyordu.

"Sizin yaşlarınızdayken evliliğin iyi davranış ve sabır için bir ödül olduğunu hayal ederdim. İyi ve itaatkâr olursam ve bana söyleneni yaparsam, sonunda birinin karısı olmamın kaçınılmaz olduğunu düşünürdüm. Eğer bu yıl olmazsa, bir sonraki yıl mutlaka olacaktı. Ama bekledim, bekledim, gülümsedim, gülümsedim ve işte buradayım, hala bekar bir kadıyım."

"Peki bu o kadar kötü bir kader mi?" diye cüret etti Mary. "Bazı karı kocaların birlikte nasıl yaşadıklarına bakınca, evlilik her zaman mutluluk getirmiyor gibi görünüyor."

Charlotte biraz da hiddetle, "Yaşlı bir hizmetçi kızın hayatının tercih edileceğini düşünmüyorsunuz herhalde?" diye bağırdı. "Tanıdığınız bekâr kadınları düşünün, aileleri onlara ne verirse onunla geçiniyorlar,

Herkesin alay ettiği ve küçümsediği birkaç piyano dersi ya da küçük bir terzilikle geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar. Hayır, bizim gibi kibar olarak yetiştirilmiş eğitimli bir kadın için gelecek, evlilik ya da sefaletten başka bir şey vaat etmiyor, buna emin olun."

"Ama eğer fikriniz buysa, neden küçümsediğiniz bir hayatı benimsemeye bu kadar isteklisiniz? Sizin deyiminizle şapkanızı takıp, dayanılmaz olduğuna inandiğınız bir varoluşa kendinizi terk etmek için mi?"

"Sanırım zihnimi alternatif üzerinde yoğunlaştırmak için böyle korkunç bir ihtimali önüme koyuyorum. Tehlikeli yıllara yaklaştığımı biliyorum; bir an önce harekete geçmeliyim ya da hiç geçmemeliyim."

"Seni anladığımdan emin değilim," dedi Mary. "Ne şekilde hareket edebilirsin ki? Etrafta dolaşıp erkeklere evlenme mi teklif ediyorsun?"

"Hayır," diye yanıtladı Charlotte hayıflanarak. "Henüz o cesaret derecesine ulaşamadım. Ama kocam olacak saygın bir adam bulmak için elimden gelen her şeyi yapmaya hazır olduğumu -tabii ki edep sınırları içinde-senden saklamayacağım. Böyle biri yarın yoluma çıksa, benden kaçma şansını hesaba katmam."

Sesi çok neşeliydi ama Mary onun söylediklerinde ciddi olduğundan bir an bile şüphe etmedi.

"Bazen düşünüyorum da," diye devam etti Charlotte, "bazı erkekler için, özellikle de toplumda fazla tecrübesi olmayanlar için, bir kadının ketumluğu bir kenara bırakıp onun karısı olmayı ne kadar kolay kabul edeceğini söylemekten çekinmemesi büyük bir rahatlama olmalı. Bir evlilik teklifine verilecek cevabın ne olacağını sormadan önce bilmemek korkunç bir şey olmalı. Kabul edileceğinden emin olmak, teklifte bulunmak için muazzam bir teşvik olmalı."

"Aştan hiç bahsetmiyorsunuz. Sevginin olmadığı bir yerde evlenmenin gerçekten iyi bir fikir olduğunu mu düşünüyörsünüz?"

"Ben romantik değilim, biliyorsun. Son on yıl beni bu konuda iyileştirdi. Ben her zaman peşinden koşulan Lizzy değilim. Benim gibi talipleri fazla olmayan kadınlar duygularını disipline etmeyi öğrenmeli. Artık biraz parası olan ve kesinlikle kaba olmayan birine razı olacağımdan eminim. Artık büyük bir aşk aramıyorum. Tek istediğim rahat bir ev ve düzgün bir yerleşimin güvencesi."

Doğrudan Mary'ye bakmak için döndü.

"Umarım sizi şaşırtmamışımdır. Bu konular üzerinde o kadar uzun zamandır kafa yoruyordum ki, zihnimi açıp biriyle konuşmak beni çok rahatlattı; ve her türlü nedenden ötürü, nasıl böyle düşünmeye başladığımı anlayabileceğinizi düşündüm."

"Kesinlikle çok açık sözlüsünüz."

"Evet, çok açık konuştum ve bunun tek nedeni genellikle konuşulmayan konular hakkında bir kez olsun dürüstçe konuşmanın verdiği zevk değil."

Charlotte'un her zamanki yarım gülümsemesi kaybolmuştu. Artık tamamen ciddiye.

"Sanırım benim deneyimlerimden bir şeyler öğrenebileceğinizi ve bunu kendi gelecek beklentilerinize uygulayabileceğinizi de düşündüm. Eğer kabul etmek isterseniz, size tavsiyede bulunuyorum. Benim yaptığım gibi bir şeylerin olmasını bekleyerek zaman kaybetmeyin. Şans gerçekten cesur olanlardan yanadır, bilirsiniz. Mutluluğu başkalarının iyi talihini kutlayarak bulabileceğinize inanmayın. Sonsuza kadar gülümseyerek ve arkadaşlarınızın iyi şansına sevinerek geçirilen bir ömür, sonunda kalbi hasta eder. Ve her şeyden önemlisi, sahip olamayacağınız şeylerin özlemini çekmeyin, mümkün olanın farkına varmayı öğrenin ve karşınıza çıktığında iki elinizle sarılın. Bana öyle geliyor ki, ne güzellik, ne zenginlik ne de çekicilikle doğan bizler için mutluluğa giden tek yol budur."

Charlotte ayaklarının dibindeki küçük çantaya uzandı.

"İşte! Ne kadar alametli gözlemler koleksiyonu! En sevdiğiniz Dr. Fordyce'in bunu onaylayacağını sanmıyorum ama o benim kadar dünya bilgisine sahip değil." Ayağa kalktı, şimdi tüm canlılığıyla ve gitmek için hazırlandı. "Bu kadar uzun bir itiraftan sonra kendimi son derece aç bulduğuma hiç şaşırmadım. Gidip Lizzy'nin peşine düşüp onu akşam yemeği masasına oturmaya zorlayabilecek miyim bir bakayım."

Mary'den kendisine eşlik etmesini istemedi; yemek odasına doğru ilerlerken de arkasına bakmadı.

Gecenin geri kalanında Charlotte'un beklenmedik açıklaması Mary'nin zihnini meşgul etti. Annesiyle birlikte oturup buz yerken bunu düşündü. Akşam için basılmış programı eline alıp gözlüklerini taktıktan sonra onu inceliyormuş gibi görüldüğünde, Charlotte'un sözleri kulaklarında çınladı. Hala onları düşünüyordu ki, şaşkınlıkla kendi sözlerini duydu

Bir isimden bahsediliyordu. Kimin konuştuğunu görmek için döndüğünde, birkaç adım ötede Leydi Lucas'ın hevesle Bay Bingley'nin kız kardeşlerine henüz tanışmadıkları Bennet ailesini gösterdiğini gördü.

"Ve son olarak, tabii ki," dedi Leydi Lucas, "Bayan Mary Bennet var, mahallenin en başarılı kızı."

Ne olduğunu anlamadan Mary'nin gözleri, onaylamak için mümkün olan en küçük reveransı yapan küçük Bingley kardeşin gözleriyle buluştu.

"Bu kesinlikle büyük bir başarı," dedi, "ve görünüşe bakılırsa bunu fazlasıyla hak ediyor."

Telaşlanan Mary ayağa kalktı ve reverans yaptı.

"Öğrenmeye olan bağlılığınızı onurlandırıyorum," diye devam etti Bayan Bingley yumuşak bir sesle. "Çalışmanın kafanızdaki diğer tüm düşüncelerden üstün olduğu açık. Hepimiz için bir örneksiniz."

Leydi Lucas gülümsedi ve Bingley kardeşler hızla uzaklaştılar. Onlar gittikten sonra Mary hâlâ gözlüklerini taktığını fark etti.

Bölüm 18

Hiçbir balo, gecenin her ayrıntısı ertesi gün iyice incelenmeden, tartılmadan ve irdelenmeden bitmiş sayılamaz; ve Longbourn'da kahvaltı daha yeni toplanmışken Lucas'lardan oluşan bir grubun tartışmalara başlamak üzere gelmesi, tartışılacak ne kadar çok şey olduğunun bir işaretiydi.

"Geceye iyi başladın Charlotte," dedi Bayan Bennet. "Bay Bingley'nin ilk tercihi sendin."

"Evet ama ikincisini daha çok seviyor gibiydi."

Bayan Bennet inandırıcı olmayan bir şaşkınlıkla, "Ah," dedi. "Jane'i kastediyorsunuz sanırım? Onunla iki kez dans ettiği için mi? Doğrusu, ona hayranmış gibi görünüyordu."

"Gerçekten de öyle," diye devam etti Charlotte. "Aslında, sanırım size söylediğim gibi, onun odadaki en güzel kadın olduğunu düşündüğünü söylediğini duydum."

"Öyle demiş olabilirsiniz," diye onayladı Bayan Bennet, "ama bunu doğruladığınızı duyduğuma sevindim. Sanırım 'bu konuda iki görüş olamaz' demişti. Öyle demişti, değil mi?"

Charlotte bunların gerçekten de Bay Bingley'nin sözleri olduğunu kabul etti. Bayan Bennet büyük kızının alenen Charlotte'a tercih edilmesinden duyduğu memnuniyeti gizlemeye çalışmadı; belli belirsiz bir sevinçle Charlotte'tan Leydi Lucas'a baktı. Onu dikkatle izlemesine rağmen Mary, Charlotte'un sabit gülümsemesinde bir tereddüt, yumuşak, iyi huylu teslimiyet ifadesinde bir çatlak göremedi.

Charlotte şakacı bir tavırla, "Benim duyduklarım seninkilerden daha çok işe yaradı, Lizzy," diye devam etti. "Zavallı Eliza! 'Sadece *katlanılabilir*' olarak görülmek!"

Elizabeth alaycı bir ciddiyetle, "Bu büyük bir hakaret," diye onayladı. "Ama buna katlanmaya çalışmalıyım."

Bayan Bennet o kadar kolay yatıştırılamadı. Kızlarının aşağılanması ağır bir hakareten başka bir şey olarak kabul edemezdi, ama davranışları böylesine evrensel bir onaylamamayı çeken bir adamdan ne beklenebilirdi ki? Bay Darcy sevimsiz biri olduğunu göstermişti, bunu herkes söylüyordu. Onun kibirli, soğuk, çekingen ve gururuna yenik düşmüş, sevimsiz bir adam olduğu herkesçe biliniyordu. Bayan Bennet, Lizzy'nin onunla ilgilenmemesi gerektiğini söyledi.

"Tekrar karşılaşacak olsanız ve sizden onunla birlikte ayağa kalkmanızı istese, umarım hayır dersiniz."

"Sanırım anne, onunla *asla* dans etmeyeceğime söz verebilirim!"

Bay Darcy'nin kişiliği, davranışları ve karakteri tartıldı ve yetersiz bulundu. Bayan Bennet'ın, Jane'in Bay Bingley ile olan başarısı gibi daha sevindirici bir konuya dönmeye hazır olması için biraz zaman geçmesi gerekti, ama o bunu yapamadan Mary konuştu.

"Bay Darcy'yi bu kadar çabuk mahkûm etmemizin adil olup olmadığını merak ediyorum. Gururla kendini beğenmişlik arasında fark vardır, bilirsiniz. Biri diğerinden çok daha fazla kınanmalı. Kibirli adam, erdemleri ne olursa olsun başkalarının kendisi hakkında iyi düşünmesini ister. Gurur ise daha çok kendimiz hakkındaki dürüst düşüncelerimizle ilgilidir."

Bir cevap alabilmek umuduyla etrafındaki dinleyicilere baktı; ama kimsenin onun sözlerine ekleyecek bir şeyi yok gibiydi.

"Bay Darcy'nin kendine olan inancı için bazı gerekçeleri olması mümkün değil mi?" diye ısrar etti. Belki de gururlanmaya hakkı vardır."

Bayan Bennet bıkkınlık içinde ellerini havaya kaldırdı.

"Gerçekten Mary, hiçbirimizin o adam hakkında ne düşünmemiz gerektiğine dair bir derse ihtiyacı yok. Hepimiz kararımızı verdik ve senin daha fazla yönlendirmene ihtiyacımız yok."

Mary bir kez daha yanlış notaya bastığını fark ederek kızardı. Bir sessizlik oldu, ta ki kız kardeşi ve annesine Longbourn'a pasta vaadiyle gönülsüzce eşlik etmiş olan genç Lucas kardeş sesini yükseltene kadar.

"Bay Darcy kadar zengin olsaydım, ne kadar gururlu olduğum umurumda olmazdı! Bir sürü av köpeği besler ve her gün bir şişe şarap içerdim."

Bayan Bennet onu bu halde görürse şişesini hemen elinden alacağını söyledi -bunu yapmayacağını söylemişti ama o yapacağına ısrar etti- ve çok geçmeden konuşmalar Mary'nin konuşmasından önceki kadar gürültülü ve canlı bir hal aldı. Luca'lar nihayet ayrıldıklarında Charlotte bir an için onun yanında durdu.

"Müdahalelerimiz ancak kabul edilebilirse hoş karşılanır," diye mırıldandı, "ve bundan kastım, diğer herkesin ne düşündüğünü yansıtmaları ve en itaatkâr gülümsemeyle sunulmalarıdır."

Bölüm 19

Sir William Lucas küçük bir akşam yemeği vermeyi planladığını açıkladığında, bu Bayan Bennet için hoş olmayan bir sürpriz olmuştu. Lucas'ların, Bay Bingley'yi arkadaşlarıyla birlikte, evini seçtiği mahallenin aileleriyle tanışmaya davet etme fırsatını değerlendireceklerini tahmin etmemişti. Bu fikri kendisinin düşünmemiş olması çok ağırına gitmişti ve bu haberi büyük bir öfkeyle karşıladı.

"Böyle bir yemek vermelerini büyük bir küstahlık olarak görüyorum," dedi, "ve bunu kendi çıkarlarına hizmet etmek için yapıyorlar. Bay Bingley'i Charlotte'a götürmek istiyorlar, Bay Bennet, bundan eminim. Böyle bir davranışı çok ender gördüm. Utanmadıklarına şaşıyorum."

"O halde size mektup yazıp katılamayacağımızı açıklayacağım," diye yanıtladı kocası. "Onların entrikalarına ilk elden tanık olmak sizin için acı verici olacaktır."

"Aklından ne geçiyor senin?" diye bağırdı karısı öfkeyle. "Elbette gitmeliyiz. Jane'in Charlotte Lucas'ın hilekârlığına kurban gitmesine izin vermeyeceğim. Gözlerimi ondan bir dakika bile ayırmayacağım."

"Bu durumda, kabulümüzü iletcek ve en eski ve en sevgili dostlarımız arasında geçireceğimiz çok hoş bir akşamı sabırsızlıkla bekleyeceğim."

Böylece Mary, belirlenen akşam gelip çattığında kendini Sir William'ın yemek masasının en az tercih edilen ucunda, göze çarpmayan bir koltukta, yemeğiyle oynarken ve yemeğin bitmesini dilerken buldu. Bay Bingley ve arkadaşlarına daha yakın olan Charlotte ara sıra Mary'nin gözüne çarpıyor, neşesi artık Mary'nin bir zamanlar sandığı kadar doğal görünmüyordu. Balodaki kasvetli itirafı Mary'nin zihninde yankılanırken, hepsi de Mary'nin kasvetli ruh halini bozan bir keyifle eğleniyor gibi görünen konukları inceledi

düşündü. Masanın etrafında toplanan erkekleri izledikçe ruh hali daha da karardı ve içlerinden hiçbirinin onu potansiyel bir eş olarak görmeyeceğini anladı. Bay Bingley, Meryton'daki baloda olduğu gibi memnun etmek için elinden geleni yapıyordu; güler yüzlü, neşeli ve iyi niyetliydi. Ama Mary onun tüm o rahat çekiciliğine rağmen, güzel olmayan bir kadını asla fark etmeyeceğini hissediyordu; ve Jane gözlerinin önündeysen, neden başka birini arasın ki? Mary nadiren Bayan Bennet'la aynı şeyi düşünüyordu ama Bay Bingley ile Jane'i birlikte izlerken, Bingley'nin Jane'e vurulduğuna dair pek şüphesi yoktu.

Bakışları büyük ve sert Bay Darcy'ye doğru ilerlerken Mary, onun kendisini herhangi bir şekilde düşünmesinin imkânsızlığına neredeyse gülecekti. Onun varlığının farkında bile değildi. Onun ara sıra Elizabeth'e doğru baktığını gördüğünü sandı, ama Lizzy kararlı bir şekilde onu görmezden geldi; Darcy'nin kullandığı o ölümcül kelime hafızasında çok tazeydi. Masanın diğer ucunda, üniformalı, fazla şaraptan yüzleri kıpkırmızı olmuş, Kitty ve Lydia ile flört eden gürültülü bir grup genç adam vardı. Mary onları birbirinden ayırmayı imkânsız buluyordu. Onların Bay Bingley ya da arkadaşı kadar titiz olamayacaklarını düşündü; ama yakışıklılığın bulunmadığı yerde, neşeye ve göz yaşartıcı bir neşeye ihtiyaçları vardı ve Mary'de ikisi de yoktu.

Gerçek şu ki, diye düşündü acı acı, yakın çevresinde onu dikkate değer bulan hiç kimse yoktu; ve eğer gençken durum böyleyse, yaşlandıkça neden daha iyi olsun ki? Büyük olasılıkla önümüzdeki on yılı Charlotte'un kayıp on yılı gibi geçecekti; umut edecek çok az şey vardı ve onu mutlu edecek pek bir şey de yoktu. Akşam ilerledikçe Mary bu bilginin kendisini giderek küçülttüğünü hissetti; dakikadan dakikaya, saatten saate gözden kaybolduğunu hayal etti, ta ki tamamen ortadan kaybolmuş gibi hissedene, arkasında orada olduğunu hatırlatacak hiçbir şey bırakmayana kadar.

Ancak yemek bitip de ortalık dağılınca biraz toparlanabildi. Dans çağrısı yapıldı ve Mary mutsuzluğundan kurtulmak için bir fırsat görerek piyanonun başına geçmeye gönüllü oldu. Gecenin geri kalanında Mary İskoç ve İrlanda havaları çalarken, kız kardeşleri ve Lucas'lar da en hevesli subaylarla birlikte piste çıktılar.

Daha fazla alamadığında, dansçıların teşekkürlerini karışık duygularla karşıladı. Sessizce oturmaktan başka bir şey yapmış olmaktan memnundu ama onların arasına katılmayarak partinin minnettarlığını satın aldığını hissetti. Charlotte'un ona, başkalarının mutluluğuyla ellerini ısıtmakla yetinmenin ne kadar kârsız olduğunu hatırlattığını duyduğunu düşündü ve bunun kaderi olabileceğini düşünmek onu üzdü, etrafındakilere zevk verirken kendisi asla zevk alamayacaktı.

Bölüm 20

Longbourn'daki Jane'e Bayan Bingley'den, Netherfield'e gelip oradaki partiye katılması için yalvaran bir mektup geldiğinde Mary için sürpriz olmadı. Ne yazık ki çok sıkılmışlardı ve bir arkadaşa ihtiyaçları vardı; belki Jane onlarla çay içerdi? Akşam yemeği için de ikna edilebilir miydi? Jane davetiyeyi her zamanki ölçülü tonuyla aileye okudu, ama Mary onun utangaçlığının altında memnun olduğunu gördü. Annesi ise heyecandan neredeyse kendinden geçmişti.

"Leydi Lucas'ın planları buraya kadarmış! Charlotte'a ilgi duymadığını biliyordum ve haklıydım. At sırtında gitmelisin Jane, arabaya binemezsin. Daha sonra yağmur yağacak gibi görünüyor ve eğer yağarsa, sana bir yatak vermek zorunda kalacaklar. Orada ne kadar uzun kalırsan o kadar iyi. Senin için ne büyük bir fırsat!"

Jane ve Elizabeth'in bu konudaki itirazları duyulmamıştı. Jane ata binecekti, o kadar. Sırılsıklam olma riski, Bay Bingley'nin misafiri olarak bir gün daha geçirme şansına değerdı. Böylece Jane sadece bir pelerin ve hafif ayakkabılar giyerek yola çıktı. Beklenen sağanak beklenenden çok daha erken bastırıldığında, Jane'in tufana yakalandığına hiç şüphe yoktu; ama Bayan Bennet hiç endişelenmemişti.

"Biraz yağmurun kimseye zararı olmaz, biliyorsun ve şimdi onu tutmak zorunda kalacaklar."

Ancak Elizabeth bu kadar iyimser olmaktan uzaktı. Kız kardeşinin sıırılsıklam ıslanmayı sağ salim atlatacağından hiç emin değildi ve ertesi gün Longbourn'a Jane'in üşütüp yatağa düştüğü haberi ulaştığında Elizabeth endişeye kapıldı. Hemen kız kardeşinin yanına gitmek için arabayı kullanmak için yalvardı; ama annesi acımasızdı.

"Onun ölmesinden hiç korkmuyorum. Ona çok iyi bakılacak. Orada kaldığı sürece her şey yolunda gidecektir."

Elizabeth ertesi günün büyük bir bölümünde Bayan Bennet'ın isteğine huzursuzca boyun eğdi; ama Jane'in tamamen iyileştiğini bildiren bir mektup gelmeyince daha fazla dayanamadı ve Jane'in durumunu kendi gözleriyle görmek için Netherfield'e kadar birkaç mil yürümek niyetinde olduğunu açıkladı. Annesinin, Lizzy'nin orada istenmediği, sadece ayak bağı olacağı ve özenle hazırladığı planı bozacağı konusundaki ısrarlarına aldırmadı. Mary tartışmalar bir ileri bir geri, dönüp dururken onu dinledi. Elizabeth'in varlığının düşündüğü kadar gerekli olduğunu göremiyordu. Eğer Jane gerçekten hasta olsaydı, Netherfield'den bu yönde bir mesaj gönderilirdi. Ve eğer Jane gerçekten ciddi şekilde hasta olacak kadar talihsizse, Lizzy'nin ona ulaşmak için çamurlu tarlalarda ve ıslak yollarda bu kadar yürümesi mantıklı değildi. Kendisi de hastalanabilirdi ve o zaman Jane'e nasıl yardım edebilirdi?

"Yardımseverliğinize hayranım," dedi Elizabeth'e sessizce ve olabildiğince soğukkanlı bir ses tonuyla. "Ama her duygu dürtüsü mantık tarafından yönlendirilmeli ve elbette çaba her zaman gerekenle orantılı olmalı."

Elizabeth ona doğru döndü, Mary'nin onu gördüğünü hatırlayamayacağı kadar öfkeliydi.

"Bu, doğru yaptığım için mutlu olduğum bir hesaplama," dedi soğuk bir şekilde, "bu yüzden benim adıma kendinizi daha fazla rahatsız etmenize gerek yok. Akıl ve duyguların birbiriyle yarışan iddiaları konusunda sana katılmıyorum. Duygular tarafından ısıtılmadığında akıl, hayatınızı yaşamak için çok soğuk ve rahatsız edici bir disiplindir. Bu şekilde konuştuğunu duyduğuma şaşırdım, Mary. Hiç çekici değil. Botlarımı giyer giymez gideceğim. Akşam yemeğine dönmeyi umuyorum."

Aslında Elizabeth'in dönüşü hemen olmadı. Jane'i öyle bir durumda buldu ki, iyileşmesi kesinleşinceye kadar onu terk edemeyeceğine ikna oldu; ve bu beklenmedik şekilde, Lizzy kendini tesadüfen Netherfield'deki ev partisinin konuğu olarak buldu ve bir hafta boyunca orada kaldı.

Jane onları kabul edebilecek kadar iyileştiğinde Bay Bingley, Bayan Bennet ve küçük kızlarını Netherfield'e gelip Jane'i ziyaret etmeye davet etti

ve Mary hariç herkes hevesle kabul etti.

Elizabeth'in azarlamasının etkisinden hâlâ kurtulamamıştı ve evde saklanmayı tercih ediyordu. En sevdiği kız kardeşinin kendisini küçümsediğini hissetmek yeterince acı vericiydi. Elizabeth'in onu azarlamakta çok haklı olduğunu fark etmek daha da kötüydü, çünkü Jane gerçekten de korktuğu kadar hastaydı. Lizzy'nin kalbi Jane için en iyisinin ne olduğu konusunda Mary'nin soğukkanlı mantığından daha iyi bir rehber olmuştu. Mary söylediklerinden utanmıştı ve kendini henüz Lizzy'nin yanında bulmaya hazır hissetmiyordu. Bunun yerine Longbourn'da kaldı, bahçede tek başına yürüdü ve bir kez daha yanlış bir karar verdiği, hiçbir şey söylememesi çok daha iyi olacakken konuştuğu için kendini suçladı.

Charlotte Lucas, Jane'in nasıl olduğunu öğrenmek için aradığında onu burada bulmuştu.

"Umarım Jane hastalığının Netherfield'de geçireceği zamanı en iyi şekilde değerlendirmesini engellemesine izin vermemiştir," dedi. Ziyaretinin asıl amacına ulaşmasına engel olduysa çok yazık olur."

"Sanırım Bayan Bingley onu öncelikle kendisine ve kız kardeşine eşlik etmesi için istedi. Sanırım iskambil masasında yeni bir yüze ihtiyaç duyduklarını hissettiler."

"Davet böyle ifade edilmiş olabilir," diye cevap verdi Charlotte bilerek, "ama emin olun, Jane'i yanlarına çağırımlarının tek nedeni bu değildi. Ağabeylerinin Jane'e olan düşkünlüğünden emin olmasalardı onu asla çağırmazlardı. Sanırım onun nasıl bir kadın olduğunu kendi gözleriyle görmek istediler."

Bir ayva ağacının altında bulunan küçük bir banka varmışlardı. Charlotte oturdu ve Mary'ye kendisine katılmasını işaret etti.

"Yani Jane'in görevinin kız kardeşlerinin dostluğunu kazanmak ve onların onayını almak için elinden geleni yapmak olduğuna mı inanıyorsunuz?"

"Kuşkusuz bunun hiçbir zararı olmaz, hatta çok faydası bile dokunabilir." Charlotte şapkasının kurdelesini gevşetti ve başının arkasına bıraktı. "Ama," diye devam etti, "bir erkeğin kız kardeşlerinin beğenisi, onun bu konudaki kendi duygularıyla kıyaslanamaz. Jane'in eline, Bay Bingley'nin ona duyduğu sevginin gücünü anlaması için olağanüstü bir fırsat geçti. Onun iyiliği için bu fırsattan sonuna kadar yararlanacağını umuyorum."

"Bu konulardaki fikirlerinizi biliyorum," dedi Mary. "Ama Jane'in bağılılığının böyle bir cesareti haklı çıkaracak kadar güçlü olduğundan emin değilim. Bay Bingley için gerçekten ne hissettiğini söyleyemem. Eğer onu sevdiğinden henüz emin değilse, onu buna ikna etmesi de beklenemez."

"Aksine, tam da böyle bir açıklamaya en çok ihtiyaç duyulan zaman olduğunu söyleyebilirim. Gecikme onun şansı için ölümcül olabilir. Ondan hoşlandığı ve arkadaşlığından zevk aldığı herkesin malumu. Başka ne isteyebilir ki? Eğer onu şimdi düzeltmezse, onu tamamen kaybedebilir. Eğer istediği şey aşksa, bunu onunla bulma şansı herhangi biriyle bulma şansı kadar yüksektir."

"Hassas duyguları gerçekten bu kadar az mı düşünüyorsun Charlotte? Onu neredeyse hiç tanımıyor; onu mutlu edeceğinden nasıl emin olabilir ki?"

Charlotte eğildi ve birkaç uzun ot kopardı.

"Bazen büyük bir hevesle okuduğunuz o kitaplarda yer alan fikirlerden herhangi birini gerçekten özümseyip özümsemediğinizi merak ediyorum. Hatırladığım kadarıyla, yazarlarının çoğu gerçekten mutlu bir evliliğin temelini oluşturan şeyin arkadaşlık olduğunda ısrar ediyor. Tutkunun çok kısa sürede tükendiğini ve zaten aile içi saadetin en belirsiz temeli olduğunu söylüyorlar."

Konuşurken tüm dikkatini işine vererek otları birbirine örmeye başladı.

"Mantıklı bir yaratık gibi konuşuyor olabilirsiniz, ama bu disiplinli dış görünüşün altında gerçek bir romantik doğa saklı. Onu iyi saklıyorsun, ama sen onu söndürmek için acele etmeden önce arada bir ortaya çıkıyor!"

Mary kızardı. "Hayır, hiç de değil, sadece karı koca birbirleri hakkında bu kadar az şey biliyorlarsa, bir evliliğin gerçek bir mutluluk olasılığıyla başlayıp başlayamayacağını merak ettim. Ve eğer biri ya da her ikisi de henüz sahip olmadıkları duygulara sahipmiş gibi davranırlarsa, o zaman bu gelecekleri için iyi bir şey vaat edemez."

"Hiçbir zaman aynı fikirde olmayacağımızı görüyorum, ama sizi temin ederim ki evlilikte mutluluk tamamen bir şans meselesidir. Jane bir yıl daha Bay Bingley'nin karakteri üzerinde çalışsa da bir şey fark etmezdi. Onunla da, karşılaşabileceği herhangi bir erkekle olduğu kadar mutlu olma fırsatı var ve bu nedenle, umarım bu fırsatı olabildiğince iyi değerlendirmiştir."

bu son birkaç günün fırsatı. Ona tüm kalbimle başarılar diliyorum, ancak bu avantajını kullanamadıysa, kendinden başka kimseyi suçlayamaz. Onun yerinde olsam böyle bir fırsatın elimden kaçmasına izin vermezdim."

"Söyle bana Charlotte, bu halinle gerçekten bu kadar mutsuz musun?"

Charlotte çimen örgüsünü yere attı ve ayağa kalktı.

"Son konuşmamızdan bu yana duygularımın değiştiğini iddia edemem. Gelin, Bayan Hill'i bulalım ve bakalım bize çay ikram etmeye ikna edebilecek mi?"

Bölüm 21

Jane'in eve dönebilecek kadar iyileşmesi için bir hafta, aşağı inmesine izin verilmesi için de birkaç gün daha geçmesi gerekti. Bayan Bennet olanlardan dolayı hiç pişmanlık duymuyor, Elizabeth'in sitem dolu bakışlarına Jane'in evlendikten sonra kendisine teşekkür edeceğini söyleyerek karşılık veriyordu. Bay Bingley'nin bu açıklamayı yapmasının uzun sürmeyeceğinden emindi. Bu nedenle, bir sabah kahvaltıda Bay Bennet o akşam için iyi bir yemek ısmarladığını umduğunu, çünkü bir konuğun gelmesini beklediğini söylediğinde, Bayan Bennet'in aklına hemen Bay Bingley'nin gelme olasılığının -hem de çok heyecan verici bir olasılığın- gelmesi şaşırtıcı değildi; ama kocası onu hemen düzeltti.

"Seni hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm, canım. O değil, bugün bizi varlığıyla onurlandıracak olan başka bir genç adam. Kuzenim Bay Collins'ten bahsediyorum, ben öldüğümde istediği anda hepinizi bu evden kovabilir."

Bay Bennet'in niyetlendiği gibi, sözleri genel bir şaşkınlık ve hayret yarattı. Herkes aynı anda konuşmaya başladı ve Bay Bennet elini kaldırıp sessizlik isteyene kadar onu soru yağmuruna tuttu. Ancak o zaman ve kendi seçtiği bir hızda, beklenmedik ziyaretçilerinin yaklaşmakta olan gelişinin ardındaki hikayeyi açıkladı. Görünüşe göre Bay Bennet bir ay önce kuzeninden kendisini misafir olarak öneren bir mektup almıştı.

"Yaklaşık iki hafta önce cevapladım, çünkü bunun hassas bir konu olduğunu ve acilen ilgilenilmesi gerektiğini düşündüm. Ne yazdığını duymak ister misiniz?"

Gözlüklerini taktı ve paltosunun cebinden bir çırpıda mektubu çıkardı. Mektup birçok sayfayı kapsıyordu ve Bay Bennet mektubu, yazıldığı dil kadar yavaş ve gösterişli bir şekilde okudu. Bay Collins sözlerine, Bay Bennet ile babası arasında uzun zamandan beri var olan ayrılıktan dolayı üzüntü duyduğunu belirterek başladı. Ancak şimdi saygıdeğer ebeveyni

artık yoktu, zavallı gücünün yettiği kadarıyla, bu kavganın açtığı yarayı iyileştirmekle yükümlü olduğunu düşünüyordu. Kısa bir süre önce papazlığa atanması, uzlaşma isteğini daha da güçlü bir şekilde hissetmesine neden olmuştu.

"Bay Bennet, 'bir din adamı olarak etkim altındaki tüm ailelerde barışın nimetlerini teşvik etmeyi görevim olarak hissediyorum' diye gözlemde bulunuyor." Devam ediyor - ve sanırım bu özellikle senin ilginı çekecek, canım

-'Bu gerekçelerle, şu anki iyi niyet girişimlerimin son derece övgüye değer olduğunu ve Longbourn mülkünün bir sonraki varisi olmamın koşullarının sizin açınızdan nazıkçe göz ardı edileceğini ve teklif edilen zeytin dalını reddetmenize yol açmayacağını düşünüyorum."

Bayan Bennet peçetesini yere atarak tabağındaki ekmek kırıntılarını etrafa saçtı.

"Size yazmasını çok küstahça ve ikiyüzlüce buluyorum. Böyle sahte dostlardan nefret ederim."

"Korkarım ona karşı çok kaba davranıyorsunuz. Günahını sizin isteyebileceğiniz kadar kabul ediyor. 'Sevimli kızlarınızı incitmekten endişe duyduğunu' söylüyor ve gerçekten de 'bunun için özür dilemek için izin istiyor'. Gerçekten de, 'onlara mümkün olan her türlü telafiyi yapmaya hazır olduğunu -ama bunu daha sonra yapacağını' ifade ediyor."

"Bununla ne demek istiyor olabilir?" diye sordu Bayan Bennet, şimdi biraz yumuşamıştı. "Kızlar için önemli bir şey yapmak istiyorsa cesaretini kırmayacağım. Daha ne söyleyecek?"

"Dahası da var - çok daha fazlası, ama bu konuda başka bir şey yok. Bize Kent'te değerli bir yaşam sağlama konusundaki iyi talihinden ve değerli hamisi 'Sir Lewis de Bourgh'un dul eşi Saygıdeğer Leydi Catherine de Bourgh'un' 'cömertliğine ve hayırseverliğine' olan borcundan çokça bahseder. Bu hanımefendiye karşı her zaman 'minnettar bir saygıyla davranmaya' gayret edeceğini bildirir. Son olarak, kendisinin yokluğunda görevini yerine getirmesi için başka bir din adamını görevlendirdiği için, ziyaretinin hanımefendinin tüm kalbiyle onayıyla gerçekleştiğini anlamak hepinizi rahatlatacaktır."

Mektubu katladı ve masaya vurdu.

"Bu barış yanlısı beyefendiyi bugün saat dörtte bekleyebiliriz. Kendisiyle tanışmak için sabırsızlanıyorum."

Elizabeth, "Sanırım tuhaf biri olmalı," dedi. "Onu anlayamıyorum. Üslubunda çok kendini beğenmiş bir şey var. Kefalet için özür dilemekle ne demek istiyor olabilir? Mantıklı bir adam olabilir mi, efendim?"

"Hayır, canım, yapabileceğini sanmıyorum. Mektubunda çok iyi şeyler vaat eden bir uşaklık ve kendini beğenmişlik karışımı var. Onu görmek için sabırsızlanıyorum."

Bay Bennet masanın etrafına içten bir beklentiyle baktı ve Mary talihsiz Bay Collins'e karşı bir sempati duydu. Adamın niyeti ona pek mutlu olmasa da onurlu görünüyordu.

"Kompozisyon açısından," diye önerdi, "mektubu tamamen kusurlu görünmüyor. Zeytin dalı fikri belki tamamen yeni değil ama bence iyi ifade edilmiş."

Sözleri hiçbir etki yaratmadı. Bay Collins'in ziyaretinin olası nedenleri coşkuyla tartışılırken, sohbet yine gürültülü bir hal almıştı.

"Buraya gelmekle iyi bir şey yapmak istiyor gibi görünüyor," diye devam etti, gürültüye karşı sesini yükselterek. "Daha onunla tanışmadan onu mahkûm etmek doğru mu?"

Kimse dinlemedi. Bir süre sonra Mary ayağa kalktı, sandalyesini düzgünce yerine itti, anne babasına saygılı bir selam verdi ve masadan kalktı. Koridorda yürürken ailenin konuşmalarını hâlâ duyabiliyordu. Kimsenin onun yokluğunu fark etmemiş olmasının muhtemel olduğunu düşündü.

O öğleden sonra, tüm bu tartışmanın konusu tam zamanında geldi. Yirmili yaşlarının ortasında, uzun boylu, ağır görünümlü, ciddi ve görkemli bir havası olan genç bir adamdı. Sesi bir aile salonunun gerektirdiğinden daha yüksek, tavırları daha sert ve resmiydi. Ama konuştukça ev sahiplerini daha da memnun ediyordu. Bayan Bennet kendisine hak ettiğini düşündüğü saygılı bir şekilde hitap edilmesinden çok memnundu; kocası ise ziyaretçilerini her yönden umduğu kadar gülünç bulduğu için aynı derecede memnundu.

Bay Collins'in güzel kuzenlerine iltifatları -güzel görünümlerinin en coşkulu raporları bile aştığını keşfetmekten duyduğu memnuniyet, evlilikte çok çabuk ve avantajlı bir şekilde elden çıkarılmayı beklemeleri gerektiğine olan inancı- kuzenlerinin pek hoşuna gitmedi.

hitap ettikleri kişilerdi. Bununla birlikte, annelerinin kulaklarına müzik gibi geliyorlardı, ancak "işler bu kadar garip bir şekilde düzene girmişken" kocalarına götürecekleri uygun bir porsiyonları olmamasının çok talihsiz olduğunu gözlemlemekten kendini alamadı.

"Belki de," diye mırıldandı Bay Collins, "bu mülkün ipoteğini ima ediyorsunuz?"

"Evet, efendim. Bu çok can sıkıcı bir durum."

"Bu konuda çok şey söyleyebilirim," diye gözlemledi kuzenlerine özellikle kibirli ve rahatsız edici bir sırtışla, "ama ileri ve aceleci görünmekten çekiniyorum. Ama genç hanımları temin ederim ki onlara hayranlık duymaya hazırlıklı geldim! şu anda başka bir şey söylemeyeceğim, ama belki daha iyi tanıştığımızda..."

Jane ve Elizabeth sert bir ifadeyle uzaklara bakarken, Kitty ve Lydia sıkıldıklarını gizlemeye  alışmadılar. Sadece Mary ona merakla baktı. Çok etkileyici bir görüntüsü olmadığı inkâr edilemezdi. Ne Kitty ve Lydia'nın hayranlık duyduğu subayların havası, ne de Bay Bingley'nin neşeli sıcaklığı vardı onda. Ve kesinlikle Bay Darcy'nin doğal ağırbaşlılığından, göründüğü her yerde saygı uyandıran otorite ve güvenden hiçbir şey taşımıyordu. Onun annesiyle konuşmasını, odaların düzenini, mobilyaların zarafetini ve perdelerin rengini hayranlıkla seyrederken, onu aptal bulmamak elde değildi. Her şey onu memnun ediyordu; takdirin nerede bittiğini ve dalkavukluğun nerede başladığını anlamıyor gibiydi. Yine de, tüm dalkavukluğuna rağmen, sık sık memnun etmeyi başaramıyordu. Bayan Bennet'ın kendi kanepelerinin, saygıdeğer hamisi Leydi Catherine de Bourgh'un en iyi ikinci sabah odasına yerleştirdiği kanepelerle karşılaştırılmasından hoşlanmadığını fark etmemiş gibiydi. Mary, onun daha az konuşup daha çok düşünmesinin daha iyi olacağını düşündü; ama o sa maladık a bunun asla gerçekleşmeyeceğini anladı. Her zaman kendi ağzından kendini kınayacak ve bunu yarattığı kötü izlenimden tamamen habersiz olarak yapacaktı. Akşam yemeğinde nasıl davranacağı konusunda onun adına endişelenmeye başladı. Bay Collins babasına zekâsını kullanması için öylesine cazip bir fırsat sunuyordu ki, babasının bundan vazgeçebileceği hiçbir koşul düşünemiyordu.

Bölüm 22

Sonuçta Bay Bennet yemek boyunca neredeyse hiç konuşmadı. Bay Collins, evin diğer ayırt edici özelliklerine duyduğu hayranlıkla yemekleri övdükten sonra, aşçılığı hangi güzel kuzenine borçlu olduğunu sorduğunda gülümsemesine izin verdi. Bayan Bennet biraz sert bir tavırla, bir aşçı tutabilecek durumda olduklarını ve kızlarından hiçbirinin mutfakta yapacak bir işi olmadığını söyledi. Bay Collins telafi etmek için acele etti ve Bayan Bennet kendini yatıştırdığını düşündükten sonra da bunu yapmaya devam etti. Herkes utanç içinde tabaklarına bakarken, Bay Collins on beş dakika boyunca özür dilemiş gibi göründü Mary'ye. Ama ancak her şey toparlanıp hizmetçiler çekildikten sonra babasının yüz hatlarını kibar bir sorgulama ifadesine büründürdüğünü ve kahve getirilmeden önce konuğunun mümkün olduğunca çok hatasını ortaya dökmek gibi hoş bir işe giriştiğini gördü. Bay Collins'in hamisi konusunda çok şanslı görüldüğünü söyleyerek söze başladı; onun rahatı ve iyiliği konusunda bu kadar titiz görünen Leydi Catherine de Bourgh hakkında onları daha fazla aydınlatabilir miydi?

Daha iyi bir konu seçemezdi. Bay Collins

Onu övüyor, sevecenliğini ve küçümsemesini, vaazlarını onaylamasındaki nezaketini, onu akşam yemeğine davet etmesindeki cömertliğini, bazen bir cumartesi gecesi başka bir beyefendi onu hayal kırıklığına uğrattığında ondan quadrille havuzunu telafi etmesini istemesindeki olağanüstü nezaketini övüyordu. Onun rütbesindeki bir hanımefendi için bu tür davranışlar hoş olduğu kadar istisnai de sayılırdı. Hatta mütevazı papaz evini ziyaret ederek, orada yaptığı tüm değişiklikleri onaylamış, ancak üst kattaki dolapların daha fazla rafa ihtiyaç duyduğunu söyleme nezaketini göstermişti.

Adam gaf yapmaya devam ettikçe, Mary'nin ona karşı hissetmeye başladığı acıma duygusu da artıyordu. Kız kardeşlerinin onu çoktan kovduklarını biliyordu. Meryem'in onu sevdiğini söyleyemezdi.

Ama bir insanın sözlerinin şaşkınlık, küçümseme ya da kayıtsızlıkla karşılanmasının nasıl bir duygu olduğunu biliyordu ve durumunu daha da kötüleştirmeye kararlı görünse bile ona duyduğu sempati artıyordu.

Bayan Bennet, "Leydi Catherine birçok büyük hanımefendiden çok daha hoş görünüyor," diye gözlemledi. "Sanırım dul bir kadın ve bir de kızı var, efendim?"

Bay Collins bunun böyle olduğunu kabul etti.

"Nasıl bir genç bayan? Çok yakışıklı sayılır mı?"

Bay Collins, Bayan de Bourgh'un genellikle güzellik için gerekli sayılan sağlığa sahip olmaması bir talihsizlik, diye cevap verdi; ama Leydi Catherine'e sık sık söylediği gibi, görünüşü seçkin bir soydan gelen genç kadınlara özgü kibarlıktaydı.

"Mahkemeye sunuldu mu, efendim?"

Bay Collins, "Sağlık durumu ne yazık ki kentte bulunmasını engelliyor," diye açıkladı. "Leydi Catherine'e de söylediğim gibi, bu talihsizlik İngiliz sarayını en parlak süsünden mahrum bıraktı."

Sözlerinden olduğu kadar kendisinden de memnun bir şekilde etrafına bakındı.

"Hanımların her zaman hoşuna giden o küçük, zarif iltifatları her fırsatta sunmaktan mutluluk duyuyorum."

Mary bir an için gözlerini kapattı. Artık kaderini kesinlikle belirlemişti. Babasının doğrulduğunu gördü.

Bay Collins, "Leydi Catherine'e kızının düşes olmak için doğduğunu birçok kez söyledim," diye devam etti. "Bunlar hanımefendinin hoşuna giden küçük şeyler ve ben de kendimi bu ilgiyi göstermekle yükümlü sayıyorum."

"Çok doğru karar veriyorsunuz," dedi Bay Bennet, "incelikle iltifat etme yeteneğine sahip olmanız sizin için mutluluk verici. Bu hoş davranışların anlık bir dürtüden mi kaynaklandığını, yoksa daha önceki bir çalışmanın sonucu mu olduğunu sorabilir miyim?"

"Bunlar daha çok o anda olup bitenlerden kaynaklanıyor," diye cevap verdi Bay Collins, "ve bazen her duruma uygun olabilecek zarif küçük iltifatlar yazarak kendimi eğlendirsem de, onlara her zaman mümkün olduğunca çalışılmamış bir hava vermek isterim."

Bay Bennet başını salladı, kuzeninin istediği kadar saçma sapan bir tip olduğunu görmekten çok memnundu. Yüz hatlarında zevk aldığını gösteren hiçbir şey yoktu; Elizabeth'e bir iki bakış dışında hiçbir işaret vermedi. Bay Collins'in kendisi de hakkında verilen hükümden habersizdi; kadehini, kınandığından habersizce kaldırıyordu. Ama Mary utanmıştı. Bay Collins kadar aptal ve budala olsa bile bir konuğa böyle davranmak onur kırıcı bir şey gibi görünüyordu.

Masadan kalkıp biraz daha kahve içmek için salona geçtiklerinde Mary, kuzeninin gönlünü almak için ona birkaç nazik söz söylemeye çalıştı. Yolculuğunun iyi geçtiğine ve çok yorgun olmadığına inanıyordu. Hertfordshire'a ilk kez mi geliyordu? Gözleri Jane'e mümkün olduğunca yakın oturabileceği bir yer ararken, o da üstünkörü cevap verdi. Yemek boyunca Bennet kardeşlerin en büyüğüne, karşılık görmeyen bir sıcaklıkla gülümsemişti; ama onun soğukluğunu fark etmemiş gibiydi. Genel sohbet sona erip herkes boş nezaket stokunu tüketince, Bay Bennet konuklarının yüksek sesle bir şeyler okuyarak onları eğlendirmesini önerdi. Bay Collins hevesle kabul etti ve kısa bir süre rafları ve yan masaları karıştırdıktan sonra bir kitap ortaya çıktı. Ama Bay Collins'e uzatıldığında ona küçümseyerek baktı. Mary bunun, annesinin kütüphaneden ödünç aldığı son kitap olduğunu gördü.

"Özür dilerim, ama korkarım sizi gücendirmek zorundayım. Ben hiç okumadım

Romanlar. Belki başka bir şeyiniz vardır?"

Mary ona umutla baktı. Belki de onun edebi zevki annesininkinden çok kendi zevkine yakındı? Yeni kitaplar aranırken, Mary'nin aklına kendi favori kitaplarından birinin hoşuna gidebileceği geldi. Alışık olduğu yerden almak için acele etti ve başka bir alternatif sunulmadan önce kitabı hemen ona uzattı.

"Belki bu daha çok hoşunuza gider, efendim?"

"Ah, evet, Fordyce'in *Vaazları*!" diye onaylayarak cevap verdi. "Bununla yanlış yapmayacağız!"

Adam tanıdık sayfaları açıp okumaya başladığında Mary gözlerini kaçırdı ve gizli bir gururla gülümsedi. Tam da beklendiği gibi okudu,

Yavaşça, alamet gibi ve abartılı bir ciddiyetle. Ama Mary bilinen cümlelerin ironi ya da küçümseme olmadan yüksek sesle söylendiğini duyunca heyecanlandı. Sesi yuvarlandıkça, kuzeniyle paylaştıkları başka ilgi alanları olup olmadığını düşünmeye başladı - acaba Blair'in *Vaazları*'nı okumuş muydu, diye merak etti, hatta belki de Piskopos Berkeley'den bir şeyler? Aynı fikirde bir okuyucuyla bunları tartışmak ne kadar heyecan verici olurdu. Düşünceleri öylesine zengin olasılıklar üzerinde yoğunlaşmıştı ki, odanın diğer tarafında can sıkıntısıyla kıpırdanan Lydia'yı görmedi; kız kardeşinin ani haykırışı Bay Collins için olduğu kadar Mary için de büyük bir sürpriz oldu.

"Biliyor musun anne, Phillips amcam Richard'ı geri çevirmekten bahsediyor ve eğer bunu yaparsa Albay Forster onu işe alacakmış? Yarın Meryton'a gidip bu konuda daha fazla şey duyacağım."

Lydia hemen en büyük iki kız kardeşi tarafından dilini tutması için uyarıldı, Bayan Bennet ise bol bol özür diledi. Aslında sadece Mary daha fazla dinlemedikleri için gerçekten üzgündü, çünkü Bay Collins ciddi bir şekilde kırılmış ve kaşlarını çatarak kitabı kapatmıştı.

"Genç hanımların, sadece onların yararına yazılmış olsa da, ciddi kitaplarla ne kadar az ilgilendiklerini sık sık gözlemledim. İtiraf etmeliyim ki bu beni şaşırtıyor."

Tam o sırada kahve nihayet gelmişti; kahvenin hazır olmasının yarattığı dikkat dağınıklığı içinde Mary, Bay Collins'e doğru eğildi ve onun kırılan onurunu yatıştırmaya çalıştı.

"Devam etmediğiniz için çok üzgünüm efendim. Dr. Fordyce'ın büyük bir hayranıyım ve vaazlarını birçok kez baştan sona okudum. Bu benim kopyam, biliyorsunuz."

"Aranızdan birinin faydalı eğitimle ilgilendiğini duyduğuma sevindim. Genç hanımlar için hiçbir şeyin iyi yönlendirilmiş okuma kadar faydalı olmadığı doğrudur, ancak herkes bunun önemini takdir etme eğiliminde değildir."

Kitty'yle alçak sesle, gizli bir sohbete dalmış olan Lydia'ya küstah bir bakış fırlattı, ama o bunu hiç fark etmedi. Mary ısrar etti.

"Dr. Fordyce'i çok beğendiğinize göre, başka hangi yazarlardan hoşlandığınızı duymayı çok isterim. Bütün genç kadınlar ciddi eserlere karşı kayıtsız değildir. Ben de bana faydalı olabilecek başka kitaplar keşfetmeye çok hevesliyim."

"Bu çok övgüye değer bir davranış ve bunu duyduğuma sevindim. Ama umarım konuşmamız başka bir zamana ertelenirse beni bağışlarsınız. İzin verirseniz, mükemmel babanıza tavla oynamak için kendimi teklif etmek niyetindeyim. Hanımların arasında daha fazla işe yarayamayacağımı hissediyorum."

En küçük bir selamla gitmişti.

O gece yatağında uzanırken Mary günün olaylarını zihninde evirip çevirdi. Bay Collins'in sevimli bir adam sayılamayacağına kuşku yoktu. Davranışları kendini beğenmişlikle doluydu ve onların yanında geçirdiği kısa süre boyunca kendini gülünç duruma düşürmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Yine de, tüm bu kusurlarına rağmen -hatta belki de bu kusurları yüzünden- babası onu aptallığının daha da suçlayıcı kanıtlarını sergilemesi için cesaretlendirirken ona karşı hissettiği sempati titreşimi tamamen sönmemişti. Onun sert ve yapay tavrının altında belirsiz bir şey, sırtışının ardına gizlenmiş bir gerginlik yakaladığını düşündü. Kendisiyle barışık değildi ve onun için biraz üzülmekten kendini alamadı. Kendini yersiz ve her zaman hatalı görmenin ne demek olduğunu biliyordu ve onun da öyle olabileceğini düşündü.

Dr. Fordyce'den bir şeyler okumayı seçmesi onun dostluk duygularını daha da artırmıştı. Onunla benzer nitelikteki diğer eserleri tartışma fırsatını değerlendirmedeği doğrudu; ayrıca konuşmalarının, zekâsının en keskin ve parlak türden olduğunu göstermediğini de kabul etmek zorundaydı. Ama belki de kaldığı süre boyunca onun zevkleri hakkında daha fazla şey öğrenebilirdi. Birlikte kitap okuyabilir, sessiz bir çalışma sabahının sonunda fikirlerini tartışabilirlerdi. Kendisini yavaş yavaş onun güvenini kazanırken, onu ciddi bir çalışma ortağı olarak görmeye teşvik ederken görüyordu. Şimdiye kadar tek başına giriştiği uğraşlarda bir yoldaşının olması hoşuna gidecekti.

Birdenbire düşüncelerinin ne yöne gittiğinin şaşırtıcı bir şekilde farkına vardı. Bay Collins'i olası bir talip olarak düşünüyor olabilir miydi? Şok olmuş ve biraz da utanmıştı. Bilinçli olarak onu böyle düşünmek istememişti ama yine de bu olasılığı inkâr edemezdi.

zihninde şekillenmeye başlamıştı. Ne düşünüyordu ki? Onunla sadece birkaç saatliğine tanışmıştı ve karakteri onu büyüleyecek ya da eğlendirecek gibi değildi. Ailesi tarafından gördüğü muamele için üzüldüğü doğrudu; tabii bir de Fordyce vardı. Ama edebiyatı geliştirmeye yönelik ortak bir zevk, onu potansiyel bir koca olarak düşünmeye başlamak için yeterli değil miydi?

Charlotte elbette onun bu kuşkularına gülerek, ortak çıkarların bir araya getirdiği bir çiftin mutluluğu bulma şansının herkes kadar yüksek olduğunu ve Dr. Fordyce'in eserlerini takdir etmenin evlilik için aşkın çalkantılı duygularından daha sağlam bir temel oluşturabileceğini savunacaktı. Mary'nin akli bu tür argümanların mantıklı olduğunu görüyordu; ama bunları kendisine ve Bay Collins'e uyguladığında ruhu bocaladı. Kaderi buysa, sevmediği bir adamla yaşamayı zamanla öğrenebileceğini düşündü. Belki de gözlerini sevgisiz bir birlikteliğin pratik yararlarına dikmekte Charlotte kadar usta olacaktı. Ama saygı duymayacağı bir kocaya sonsuza dek bağlanmaya katlanabileceğinden emin değildi. Her zaman gözünün önünde olan anne babasının evliliği, böyle bir seçimin sefil sonuçlarını çok açık bir şekilde gösteriyordu. Gerçek bir saygının olmadığı yerde, aşağılama ve acı da hemen ardından geliyordu. Eğer Bay Collins'i ciddi olarak hayat arkadaşı olarak görüyorsa, onda değerli bir şeyler bulmalıydı ya da onu düşünmeye hiç devam etmemeliydi.

İlk başta bu kolay bir görev gibi görünmüyordu. Birçok şeyi hatırladığında Akşam boyunca kendisini nasıl açığa vurduğunu görünce kalbi sıkıştı. Ama kendini daha soğukkanlı düşünmeye, adamın bıraktığı ilk izlenimlerin üzerine çıkmaya zorladı; ve biraz çabayla, kararlılığı sonunda neredeyse meydan okumaya eşit olduğunu kanıtladı.

Soğukkanlılıkla bakıldığında, günahlarının hiçbirinin çok kötü türden olmadığı söylenebilir. Evet, aptal ve ahmaktı; ama ahlaksız ya da aşağılık biri gibi görünmüyordu. Adına hiçbir skandal eklenmemişti, ne ayyaş ne de borçluydu ve öfkesi şiddet çağrışımı yapmıyordu. Mary, onun hatalarının çoğunun kendini dünyaya sunma biçiminde yattığını düşündü ve belki de bu o kadar ağır bir suç değildi? Hâlâ genç bir adamdı ve hatalarının sabit ve değiştirilemez olması gerekmiyordu. En kötülerinden bazıları

Zamanla düzelebilirdi, özellikle de duyarlı bir kadının etkisi altına girerse. Onun nazik disiplini altında biraz dizginlenmeyi öğrenebilir; onun inceliği tarafından cesaretlendirilerek biraz saygınlık kazanabilir; ve onun zevki tarafından yönlendirilerek, belki de sonunda bir eşin sevmese bile en azından hafif bir saygı duyabileceği türden bir adam haline gelebilirdi.

Ve eğer Bay Collins daha iyi bir adam olma yeteneğine sahipse, neden onun dönüşümünü sağlayan kişi kendisi olmasındı? Kız kardeşlerinden hiçbiri böyle bir görevi üstlenmeye hazır olmadığı gibi, bunu başarabilecek durumda da değildi. Bay Collins'i kabul ederek onun daha duyarlı bir varlık haline gelmesini sağlayabilecek tek Bennet kızı oydu. Mary düşüncelerinin onu nereye götürdüğünün farkında olarak yatağında kıpırdandı. Belki de Bay Collins'le evlenmek, onu kendinden kurtarmak onun göreviydi?

Elbette onun karısı olarak hem kendi geleceğini hem de onunkini güvence altına alacaktı. Bayan Collins olarak hem rahat hem de güvende olacaktı. Aynı zamanda en büyük ödülü de kazanacaktı, çünkü Collins'le evlenmek Bennet mülkünün Bennet ailesinin soyunda kalmasını sağlayacak ve mirasın gölgesini sonsuza dek ortadan kaldıracaktı. Annesinin, mutlu bir yaşlılık geçirmesini borçlu olduğu kişinin kızları arasında en az sevilen ve en çok göz ardı edilen kişi olduğunu anladığında vereceği tepkiyi hayal ederken karanlıkta kendi kendine acı acı gülümsedi. Bu, Bayan Bennet'ı çok derinden rencide edecek bir zaferdi. Sadece bu bile Bay Collins'le evlenme ihtimalini neredeyse değerli kılıyordu.

Yerinde duramayarak arkasını döndü ve yastığını şiddetle silkeledi. Bütün bunlar çok iyiydi, ama onu elde etmek için ne şansı vardı? Adamın evlenmeye hazır olduğundan pek şüphe yoktu. Bayan Bennet'a niyetinin bu olduğunu ima etmişti ve Longbourn'daki varlığı, beş kuzeninden birini seçmeye eğilimli olduğunu gösteriyordu, ancak Mary, Bay Collins'in onu tercih ettiğini düşünmek için hiçbir neden olmadığını itiraf edecek kadar samimiydi. Onun dikkatini çeken Jane'in güzel yüzüydü. Ama sonra Charlotte'un, bir erkeğin tercihinin, onu kazanmaya gerçekten kararlı bir kadın tarafından tersine çevrilebileceği konusundaki ısrarını hatırladı. Charlotte, Mary'ye görevinin açık olduğunu, her ne şekilde olursa olsun evliliğe hazır olduğunu söylemesi, Bay Jane'in gururunu okşaması gerektiğini söylerdi.

Collins'in gururunu okşuyor, kendine olan saygısını artırıyor ve onu adım adım, sadece ve sadece onun yapabileceği tek mantıklı seçim olduğunu anlamaya doğru yönlendiriyordu.

Bu konuyu kafasında evirip çevirirken Mary'ye öyle geldi ki, Charlotte'un ve aslında bütün sevdiği yazarların şiddetle savunduğu türden tarafsız bir mantık bu konuda hiçbir şüpheye yer bırakmıyordu. Bay Collins'le evlenmek yapılacak en mantıklı şeydi. Böyle bir birliktelikten her ikisi de kazançlı çıkacaktı. Collins ona belirsiz bir kaderden kaçmayı, rahat bir yuva kurmayı ve ailesinin mali durumunu kurtarmayı teklif etmişti. Ona sempatik bir mizaç, ciddi konulara ilgi ve onun en kötü aşırılıklarını kontrol altına alarak dünyaya daha hoş bir görüntü sunmasını sağlama umudu vaat ediyordu.

Ama Mary düşüncesinin berraklığı için kendini kutlasa bile, içinden bir şey direniyor, kalbi aklının kolayca vardığı sonuçları reddediyordu. Kendisini gerçekten Bay Collins'in karısı olarak hayal edebilir miydi? Ya yanılıyorsa ve keşfedebileceği daha iyi bir Bay Collins yoksa? Alay konusu olmadan ağzını açamayan bir adamın boyunduruğu altına girmeye dayanabilir miydi? Onu kendisine bir teklif yapmaya ikna etmesi mümkün olsa bile, birbirlerini gerçekten mutlu etme olasılıkları var mıydı? Charlotte ne derse desin, kadının acıma duygusu ve kişisel çıkarları, erkeğin cehaleti ve saflığıyla birleşince, birlikte bir hayat kurmak için çok kırılgan temeller gibi görünüyordu. Hiç beklenmedik bir anda aklına Meryton'daki toplantıda John Sparrow'un onu dansa davet etmek için elini uzattığı görüntü geldi. Birlikte gülümsediklerini, utangaçlıklarının birbirlerinin arkadaşlığından aldıkları zevkle eriyip gittiğini hatırladı. Adam onun küçük çantasını tutmuş ve kimse bakmıyorken gömleğinin manşetiyle gözlüğünü çıkarıp temizlemeyi teklif etmişti. İkisi de gülmüş ve sonra tekrar dans etmişlerdi.

Bay Collins'le hayat asla böyle olmayacak, diye düşündü; ama sonra John Sparrow gibi bir adamla, hayatında ilk kez kendisini kaygısız ve rahat hissettiren bir adamla tekrar karşılaşmayı beklemiyordu. Kendi kendine, onunla geçirdiği o birkaç mutlu saatin küçük bir şey olduğunu, etrafındakilerin alayları ve kendi çekingenliği yüzünden çabucak sönüp gittiğini söyledi. Ama ona mutluluğun nasıl bir şey olduğunu bir anlığına göstermişti ve bunu silmek zordu

aklından çıkarmıştı. Artık her şey bitmişti, ölmüş ve gömülmüştü, bir daha asla tekrarlanmayacaktı. John Sparrow çok ama çok uzaklardaydı ve geri dönmeyecekti. Hayıflanmanın bir yararı yoktu. Lizzy'ye her duygu dürtüsünün mantık tarafından yönlendirilmesi gerektiğini söyleyeli çok olmamıştı. Şimdi bu dersi kendine uygulamalıydı. Seçimleri azdı ve asi duyguların etkisinde kalamayacak kadar önemliydi. Duygusallık değil, mantık onun rehberi olmalıydı.

Bölüm 23

Sabah Mary saçlarını sabitlemek için fazladan iğneler batırırken Bayan Hill sessizce odasına girdi.

"Demek kuzeniniz geldi,
hanımefendi." "Gerçekten de öyle."

"Peki onun hakkında ne düşünüyorsun? Nasıl bir adam?"

"Korkarım evde pek arkadaş edinemedi. Kız kardeşlerim onun sıkıcı olduğunu düşünüyor ve babam da onun aptal olduğuna karar verdi - ama bunu tekrarlamamanızı rica ediyorum."

"Peki ya siz bayan? Onun hakkındaki fikrinizi sordum."

Mary aynaya baktı. Saçları başarılı değildi. Bayan Hill tek kelime etmeden fırçayı eline aldı, iğneleri çıkardı ve saçı aşağı indirdi. Çalışırken Mary olabildiğince açık konuşmaya karar verdi. Bayan Hill'e güveniyordu ve düşüncelerini yüksek sesle ifade etmenin yardımcı olacağını düşündü.

"Bazen saçmalıyor gibi görünüyor," diye söze başladı, "ama onda gerçekten kötü bir şey olduğuna inanmıyorum. Sanırım emin değil ve kararsız ve bu da onu iyi bir amacı olmayan çok fazla konuşmaya meyilli hale getiriyor. Dalkavukluğunun konuştuğu kişileri memnun edeceğine inanıyor ama sonuç genellikle tam tersi oluyor."

"Onun için üzülüyorsun o zaman?"

"Birazcık. Babamın sataşmaları için o kadar cazip bir hedef ki, ona biraz sempati duymamak mümkün değil, ancak itiraf etmeliyim ki başka kimse benim gibi düşünmüyor."

Bayan Hill şimdi Mary'nin saçlarını ustalıkla düzgün bir düğüm haline getiriyor ve ensesine sıkıca tutturuyordu.

"Bu ona dostça bakabileceğiniz anlamına mı geliyor?" "Bu çok doğrudan bir soru."

"Ne demek istediğimi anladığınızdan eminim," diye cevap verdi Bayan Hill, rahatsız olmadan. "Onun hakkında düşünüp düşünmediğinizi merak ettim... evlilik açısından. O

Okuyan bir adam gibi konuşuyor ve şimdiden kütüphaneyi kullanmak istedi - annen bu sabah tozunu almamı istiyor. Kitaplarınız ortak olabilir. Gösterişli bir beyefendi değil... güzel bir yüze her şeyden çok değer verecek biri değil."

Mary tuvalet masasından yeşil ve altın rengi bir kurdele aldı ve dalgınca parmaklarının arasında gezdirmeye başladı.

"Öyle diyorsun ama geldiğinden beri gözlerini Jane'den ayırmadı."

"Aklının başka yerlerde olduğunu biliyoruz ve öyle de kalacağını sanıyorum."

"Jane onu reddetseydi, eminim Elizabeth'i düşünürdü. Ben çok kötü bir üçüncü seçenek olurum."

"Buna cevap vermeyeceğim -kendinize bu kadar yüklendiğinizi duymak beni üzüyor, biliyorsunuz. Ama Bayan Elizabeth'in onu kabul edeceğinden şüpheliyim. Hâlâ bir şansın olabilir. Şu kurdeleyi saçına takmamı ister misin?"

Mary sanki onun elinde olduğunu bilmiyormuş gibi şaşkınlıkla baktı. "Oh, hayır, hiç sanmıyorum. Benim için çok parlak." Onu aceleyle yerine koydu.

tuvalet masasına geri döndü. "Ama bana bir teklif yapmaya ikna edilebilse bile, sence onunla ne tür bir mutluluk bekleyebilirim?"

Bayan Hill, Mary'nin saçına son bir toka daha takarak el emeğini değerlendirdi. "Evliliğin bir piyango olduğunu söylerler ve hiçbirimiz bir kura çekip çekmediğimizi bilmiyoruz.

Çok geç olana kadar kazanan bilet." Başını arkadan görebilmesi için Mary'ye küçük bir ayna uzattı. "Ama onun hakkında ne düşünürsen düşün, karısı olarak Longbourn'un metresi olacaksın ve bu da düşünülmesi gereken bir şey, değil mi?"

Mary aynaya baktı ve özenle taranmış saçlarını düşündü.

"Bence," diye sözlerini tamamladı Bayan Hill, "onu yakalamak için herkes kadar şansınız var. Başka birinin onu burnunuzun dibinden çalmasına izin vermeden önce çok iyi düşünmelisiniz. Onun gibi bir adam, küçük sıkıntıları ne olursa olsun, sonsuza kadar etrafta olmayacak."

Tarakları yere bıraktı ve her zaman söylemek istediği şeyi söyleyerek odadan çıktı. Mary birkaç saniye kıpırdamadan oturup düşündükten sonra kalkıp şalını çekti. Bunu yaparken, saçından bir tutamın aşağı kaydığını hissetti. Öfkeyle saçına bir toka taktı.

Kahvaltı için aşığı inerken başının zonklamasına neden olacak kadar güçlüydü. Salona vardığında Bayan Bennet'ın Bay Collins'i salondan çıkarken izlediğini gördü. Bay Collins utangaç ama halinden memnun görünüyordu; annesi ise heyecanlı, az önce kendisine söylenenleri zorlukla kabullenmiş gibiydi.

Yemek boyunca Bay Collins'e gülümsedi, ona en sıcak ekmekleri uzattı, tereyağı ve reçel için yardım etti. Mary onu dikkatle izledi; hem onu hem de annesini bu kadar neşelendiren bir konuşmanın içeriğini tahmin edebileceğini düşündü. Adam onunla niyetleri hakkında konuşmuş olmalıydı. Bunun ne anlama geldiğini düşünürken içinden bir ürperti geçti. Artık aklının mı yoksa kalbinin mi sesini dinleyeceğine karar vermeliydi; görevinin ve kişisel çıkarının telkinlerini mi dinleyecekti, yoksa kulaklarını tıkayıp daha iyi bir şey ummaya devam mı edecekti? Çok geçmeden kararını verdi. Herkes gidip de sadece kendisi ve annesi kalana kadar hiçbir şey söylemedi. Bayan Bennet bir dilim tosttan arta kalanlarla boş boş oynarken, Mary ayağa kalktı ve kapıyı dikkatle kapattı.

"Affedersiniz hanımefendi ama size bir şey sorabilir miyim acaba?"

Bayan Bennet dalgınca başını salladı.

"Bay Collins'in buraya bizden birini istemeye geldiğine mi inanıyorsunuz?"

Annesi şaşkınlıkla başını kaldırdı.

"Bana bunu sorarak ne demek istiyorsun? Kapıları mı dinliyordun?"

"Doğrusu, görmedim. Niyetinin bu olabileceğini düşündüren birkaç ipucu verdi."

"Eğer öyleyse, bunun seninle ne ilgisi var? Beni sorgulamakla neyi kastettiğinizden emin değilim."

Mary, hissetmediği bir güveni varmış gibi göstermeye çalışarak çabalamaya devam etti.

"Bu konuda çok düşündüm ve bana öyle geliyor ki, tüm kız kardeşlerim arasında onun için en mantıklı seçim ben olabilirim. Bence ilgi alanlarımız örtüşüyor; ikimiz de ciddi bir zihin yapısına sahibiz ve birbirimize yeterince uygun olabiliriz. Bu kadar cesurca konuştuğum için üzgünüm ama bu konuyu size açmadan önce olabildiğince mantıklı düşünmeye çalıştım."

Sesi sonlara doğru biraz titredi, ama tereddüt etmedi.

Bayan Bennet nutku tutulmuş bir halde kızına baktı; kelimeler kifayetsiz kalmış gibiydi.

"Sürprizlerle dolu olduğunuz kesin. Ama haklısınız, Bay Collins içinizden birini istemeye niyetli. Bunu bana bu sabah söyledi. Tabii ki ilk aklına gelen Jane'di; ama daha önce de açıkladığım gibi, Jane'in kısa süre içinde mevki ve servet sahibi bir beyefendiyle nişanlanacağını ummak için her türlü nedene sahibim."

Orta mesafeye doğru gülümsedi, böyle mutlu bir olayın sadece düşüncesi bile onu memnun etmeye yetiyordu.

"Umutlarını Lizzy'ye aktarmasını önerdim ve bunu yapmaktan yeterince memnun görünüyordu."

"Bu tamamen akıllıca mıydı? Lizzy'nin onu kabul etme şansı olduğunu sanmıyorum; mizaçları çok farklı. Evlenmek için acelesi yok ve başka birçok teklif bekleyebilir."

Bayan Bennet sinirlenmeye başladı.

"Jane'e sahip olamadıysa, istediği Lizzy'ydi ve alternatifler önermek için uygun bir zaman değildi. Ne yapsaydım, onu bir paket gibi aileye mi sunsaydım? Eminim seni hiç düşünmemiştir, adın hiç geçmedi."

Mary irkildi. Beceriksizce kafasına soktuğu iğne canını yakıyordu ama şimdi onu düzeltmenin sırası değildi.

"Sizi kızdırdıysam özür dilerim," diye devam etti. "Kendim için herhangi bir iddiada bulunmak niyetinde değildim. Jane ya da Lizzy'nin cazibesine sahip olmadığımı biliyorum. Ama ona olumlu bakabilecek tek kız kardeş ben olduğum için, ilgisini bana yöneltmesinin mantıklı olacağını düşündüm. Eğer bir teklifte bulunursa, kendimi onu kabul etmek zorunda hissederim. Bu Longbourn'u bizim için korur, ayrıca evlenmeye en uygun kızınızı elinizden alır. Konuşma nedenim sadece ve sadece bunlardı."

Bayan Bennet sakinleşmedi.

"Çok güzel söylediniz ama Lizzy'nin onu reddedeceğini sanmıyorum. Reddetmeyeceğinden emin olmak niyetindeyim. Yedekte kimseye ihtiyaç olmayacak. Seni ilgilendirmeyen işlere burnunu sokmayacaksın."

Elizabeth'e bundan bahsetmek yasak. Açıkçası Mary, bu küstahlığın beni hayrete düşürdü."

Ayağa kalktı, öfkeyle eteğini önünde topladı.

"Bu konuda senden tek kelime daha duymak istemiyorum. Ve saçlarınız arkaya doğru dökülmüş. Lütfen bununla ilgilenin."

Annesi gittiğinde Mary kendine çay doldurdu. Önce eli hafifçe titredi, ama bardağı ağzına götürdüğünde daha sakindi. Bayan Bennet'ın sözleri onu çok şaşırtmıştı. Annesinin, diğer kızları için hayal ettiği türden bir evlilik yapacağına dair hiçbir umudu olmadığını biliyordu; ama Mary şimdiye kadar annesinin planlarında kendisinin ne kadar az yer aldığını fark etmemişti. Görünüşe göre onun için hiçbir şey yapılmayacaktı. Dikkate alınmaya değmezdi, hayal kırıklığına uğramış bir erkeğin teselli ödülü olmaya bile uygun değildi. Charlotte'un, genç bir kadının kendi çıkarlarının peşinden korkusuzca gitmesi gerektiği konusunda ısrar ederken ne kadar haklı olduğunu kanıtlamaya ihtiyacı varsa, bu sabah bunu kesinlikle almıştı. Dışarıda masayı toplamak için bekleyen hizmetçilerin sesini duyabiliyordu ve gitme vaktinin geldiğini biliyordu. Sandalyesinden kalkarken bir an için, annesinin reddinin aslında kılık değiştirmiş bir lütuf olup olmadığını, kendisine yeniden düşünme şansı sunulduğunu, hiç tanımadığı ve sevip sevemeyeceğini merak ettiği bir adamı memnun etmek için kendini ortaya koymasının gerekmediğini düşündü. Ama bu düşünceyi çabucak gömdü. Bay Collins'in başka bir alternatifi yoktu. Bayan Hill bile onu ısrarla istemişti. Başka bir şeyi hak ettiğini düşünmek aptallıktı. Eğer annesi onu elde etmesine yardım etmeyecekse, o zaman bunu tek başına yapmalıydı.

Bölüm 24

Mary salona girerken, nasıl bir yol izleyebileceğini kafasında tasarlamaya başlamıştı bile. Elizabeth'in kolayca kullandığı şakacılık yeteneğinin kendisinde olmadığını biliyordu; flört etmeyi ya da alay etmeyi hiçbir zaman öğrenemeyecekti. Bay Collins'in dikkatini çekmenin tek bir yolunu görebiliyordu: Onu ortak çıkarları konusunda uyarmak için mümkün olan her şeyi yapmalı, zevkleri ve eğilimleri açısından ona makul bir mutluluk şansı sunabilecek tek Bennet kardeş olduğunu elinden gelen her yolla ona göstermeliydi. Bu düşüncelere öylesine dalmıştı ki, iki küçük kız kardeşinin her zamanki zorlukla bastırılmış heyecan havalarıyla geçit boyunca kendisine doğru ilerlediklerini fark etmedi bile. Lydia onun kolunu tuttu ve bitişik odalardan duyulabilecek kadar yüksek bir fısıltıyla konuştu.

"Eğer mahalledeki en sıkıcı adam tarafından rahatsız edilmek istemiyorsanız, kütüphanenin önünden olabildiğince hızlı geçin. İçeride dolaşıyor ve kitaplara bakıyormuş gibi yapıyor."

Kitty sanki takip edildiklerinden korkuyormuş gibi omzunun üzerinden baktı.

"Sanırım bizi gördü, çünkü yanımızdan geçerken seslendi, ama biz duymamış gibi yaptık."

Lydia'yla göz göze geldi ve ikisi de güldü.

"Bu çok kaba ve saygısızcaydı," dedi Mary. "Bay Collins evimizde bir misafirdir ve hepimizden uygun bir ilgiyi hak etmektedir."

Lydia gözlerini devirdi ve yüzünü buruşturdu. "Ona istediğiniz saygıyı gösterebilirsiniz, uygun olsun ya da olmasın, ama biz Meryton'a yürüyerek gidip ondan kaçmak niyetindeyiz. İstersen bizimle gel, tabii kalıp onun derslerinden birini daha dinlemek istemiyorsan."

"Meryton'da subayların peşinde dolaşıyorsa sabahı Bay Collins'in ilginç bir kitap okumasını dinleyerek geçirmeyi tercih ederim."

"Nasıl istersen," diye cevap verdi Lydia umursamazca. "Belli ki neyin ilginç olduğu konusunda çok farklı fikirlerimiz var. Kitty ve ben gidip botlarımızı giyelim ve sizi daha iyi olmanız için yalnız bırakalım."

Onlar telaşla uzaklaştılar ve Mary bir kez daha ukala durumuna düşürüldüğünün bilinciyle kütüphaneye doğru yoluna devam etti. Orada Bay Collins'i buldu, önündeki masada büyük bir dosya açıktı. Mary içeri girdiğinde başını kaldırdı, yüz ifadesinde onun gelişinden ne memnuniyet ne de şaşkınlık vardı. Ona günaydın diledi ve kitabına döndü. Mary küçük masasında her zamanki yerini aldı ve kendi kitabını açtı; ama adamın iç çekişlerinden ve kıpırdanmalarından okumaya dalmadığı kısa sürede anlaşıldı. Mary cesaretini topladı. Bu tam da yakalamayı öğrenmesi gereken türden bir fırsattı.

"Affedersiniz efendim ama seçtiğiniz kitaptan pek memnun kalmamışsınız gibi görünüyor. Babamın kütüphanesini çok iyi bilirim ve beğenimize daha uygun bir şey bulmanıza yardımcı olmaktan mutluluk duyarım."

"Çok kibarsınız ama sizi temin ederim, elimdekilerden memnunum."

"Babamın kataloglama sistemi kendi tasarımıdır ve bilmeyenler için her zaman açık değildir. Ahlaki ve felsefi açıdan ilgi çekici eserleri nerede sakladığını gösterebilirim."

"Teşekkür ederim ama şimdilik bununla yetineceğim."

Sayfaları birbiri ardına çevirdi, dikkatinin başka bir yerde olduğu belliydi. Mary kendini tekrar denemeye zorladı.

"Dr.'den okuduğunuz kitabı bitiremediğiniz için çok üzgünüm. Fordyce'la dün görüştüm. Çok öğretici buldum."

Bay Collins başını hafifçe eğerek onayladı. "Daha fazlasını duymak beni çok memnun eder, eğer içinizden gelirse..."

O daha cümlesini bitiremeden Bay Bennet odaya girdi.

Bay Collins tüm dikkatini toplayarak ayağa kalktı ve resmi bir selam verdi.

"Umarım efendim, çalışma alanınıza izinsiz girdiğim için beni bağışlarsınız. Dün gece büyük bir cömertlikle yaptığınız davete icabet ederek kütüphanenizi kendi kütüphanem gibi görme cüretini gösterdim."

Bay Bennet kısa bir onay mırıldandı ve masasına oturdu.

"Evin kurallarına uymak koşuluyla herkes buraya gelebilir. Mary'nin de size söylemiş olabileceği gibi, medeni bir şekilde düşünmeye en elverişli olduğu için arkadaşça bir sessizliğin korunmasını teşvik ediyorum."

Bay Collins buna uymaya istekli olduğunu söyledi ve birkaç dakika onun sayfa çevirmesinden başka bir şey duyulmadı. Ama Mary onun hâlâ tedirgin olduğunu gördü ve Bay Bennet'a doğrudan hitap etmesi uzun sürmedi.

"Kütüphaneniz, efendim, çok zarif oranlara ve bol miktarda doğal ışığa sahip."

Bay Bennet başını kaldırdı, yüz ifadesindeki kızgınlık belli belirsizdi.

"Leydi Catherine'in kütüphanesinin ne büyüklüğüne ne de ölçeğine sahip. Rosings Park," diye devam etti Bay Collins kayıtsızca, "ama sizin gibi bir beyefendinin konutu için oldukça saygın boyutlarda."

"Onayınızı aldığımı sevindim."

"Gerçekten de öyle, efendim. Bahçeleriniz de takdire şayan. Her ne kadar büyüklükleri hedeflerini sınırlıyor olsa da, son derece iyi korunmuşlar ve çok hoş bir manzara oluşturuyorlar."

"Yine size minnettarım. Ancak Rosings'teki arazinin farklı bir mükemmellik derecesine sahip olduğunu sanıyorum?"

"Evet, Leydi Catherine her zaman uzun yürüyüş yolunun ve bahçenin ilçede bulunabilecek her şeyden daha mükemmel olduğunu söyler. Bunun böyle olduğu konusunda onunla sık sık hemfikir olmuşumdur. Hiçbir şey kuzey terasından ha-ha'ya doğru olan manzara kadar asil olamaz."

Bay Bennet kitabını kapattı.

"Bu sabah düşünceleriniz ders çalışmaktan çok dışarıdaki zevklere yönelmiş görünüyor. Kendinizi içeriye hapsedmeniz büyük haksızlık olur. Lydia ve Kitty sanırım Meryton'a gitmek için hazırlanıyorlar."

Bay Collins kararsız görünüyordu.

"Elizabeth ve Jane onlara eşlik etmek niyetindeler. Onlara katılmanı öneririm.

Hepiniz için çok neşeli bir parti olacak."

Lizzy'nin adı geçince Bay Collins aceleyle ayağa kalktı.

"Onlara katılmaktan memnuniyet duyarım. Hemen gidip onları bulacağım."

Odadan aceleyle çıkarken Mary'ye bakmadı. Onu takip etmeli miydi? Onun peşinden koşmanın uygun olup olmayacağından emin değildi. Mary

kitabını bıraktı ve kararını vermeye çalıştı. Ama o bunu yapamadan Bay Collins'in koridorda güzel kuzenlerine kendisini beklemeleri için yalvardığı duyuldu. Bir bot şakırtısı, bir ses telaşı, ön kapının kapandığı duyuldu ve sonra her şey yeniden sessizliğe büründü.

"Onlarla gitmek istemedin mi Mary?" diye sordu Bay Bennet.

"Varlığımın gerekli olduğunu sanmıyorum."

"En azından kuzeninin arkadaşlığından bir saatliğine kurtulmuş olmanın tesellisini yaşıyorsun."

"Bence iyi niyetli baba. Tavrının talihsiz olduğunu kabul ediyorum ama niyetinin samimi olduğuna inanıyorum."

"Sizce de öyle mi? Eğer durum gerçekten böyleyse, sanırım samimiyetsiz ve mantıklı bir adamın arkadaşlığını... şey, aptal demeyeceğim, çünkü o çok yakın bir akraba."

Konuşmanın sona erdiğini ima eder bir tavırla kitabına döndü. Mary kendi kitabını eline aldı, ama şimdi dikkati dağılmış olan oydu.

Sabahın geri kalanında bir sonraki adımda ne yapması gerektiğini düşündü. Düşünceleri bir o yana bir bu yana gidip geldi ama sonunda harekete geçti. Yatak odasına gitti, Fordyce'in kopyasını aldı ve salona götürdü, birkaç dakika etrafına bakındıktan sonra Bay Collins'in dikkatini çekebileceğini düşündüğü küçük bir masanın üzerine koydu. Altına da Bayan Macaulay'ı yerleştirdi, belki tarihle ilgilenir diye. Tatmin olmuş bir halde piyanoya doğru yürüdü ve müziğini gözden geçirerek onun hoşuna gidebileceğini düşündüğü, çok anlamsız olmayan parçaları seçip klavyenin yanına dizdi. Eğer onun için çalma fırsatı doğarsa, bunu değerlendirmeye hazırdı. Sonra oturdu ve yürüyüş grubunun dönmesini bekledi. Bir süre sonra, annesinin öğle yemeği için masanın hazırlanmasını emreden sesini duydu; bir an sonra da Bayan Bennet sessizce salona girdi ve kapıyı arkasından sıkıca kapattı.

"Diğerleri döndüğünde ve masaya oturduğumuzda, orada olmak istemiyorum.

her birimizin nereye yerleştirileceği konusunda herhangi bir karışıklık olmayacak." "Üzgünüm anne ama seni anladığımdan emin değilim."

"Gerçekten Mary, bence biliyorsun. Tanrı biliyor ya, bu sabahki konuşman yeterince ileriydi. Şimdi bu kadar özlem dolu olmanın sana bir yararı yok."

Utanan Meryem başını öne eğdi.

"Pekala, kendimi ifade etmeme izin verin. Bay Collins Lizzy'nin yanına oturacak. Koltukları değiştirmek gibi bir girişim olmayacak."

"Tabii ki. Kendimi asla bu şekilde öne çıkarmazdım..."

"Bunu duyduğuma çok sevindim. Planlarıma müdahale edilmesine izin vermeyeceğim."

Aile toplandığında Mary kendini Bay Collins'ten mümkün olan en uzak mesafede buldu. Birlikte sohbet etmeleri imkânsızdı. Masanın ucundan, Elizabeth'in nezaket sınırları içinde kalarak onun ilgisini başka yöne çekmek için elinden geleni yapmasını izledi. Mary hayal kırıklığına uğramış bir anlayışsızlıkla bakıyordu. Bayan Bennet, Elizabeth'in ona asla sahip olamayacağını anlamayı nasıl reddedebilirdi? Gerçekten de Bay Collins bunu kendisi neden göremiyordu? Bunun yerine, Lizzy'nin gizlediği hoşnutsuzluğu görmezden gelerek mücadeleye devam etti. İsteksizce Elizabeth'ten uzaklaşıp onun yerine annesine hitap etmesi için birkaç dakika geçmesi gerekti.

"Bu sabah kuzenlerimin tanıdığı bazı beyefendilerle tanıştırıldığım için çok memnun oldum."

"Gerçekten mi efendim?" diye cevap verdi Bayan Bennet, hizmetçiye Mr. Collins bir tavuk budu daha. "Kiminle tanıştın?"

"İki subayla karşılaştık," diye araya girdi Lydia, en sevdiği konu hakkında konuşma fırsatı bulduğu için çok mutluydu. "Bay Denny ve oldukça yeni olan bir başkası, az önce geldiler. Henüz kırmızı ceketini bile giymemişti, ama komisyonu olduğunu söyledi."

"Adı Bay Wickham," diye ekledi Kitty, biraz daha bezelye alarak. "Ve biz onlarla konuşurken Bay Bingley arkadaşıyla birlikte geldi, hiç konuşmayan uzun boylu, gururlu adam."

Bayan Bennet, Bay Collins'e, "Bu Bay Darcy olmalı," diye açıkladı, "çok huysuz bir adamdır."

"Gerçekten, hanımefendi!" diye haykırdı Elizabeth. "Bay Collins'e karşı bu kadar önyargılı olmak doğru olamaz. Beyefendiyi çok az tanıyoruz."

Bayan Bennet etkilenmemiştir.

"Onunla ilgili gördüklerimiz pek de övgüye değer değil. Kendini beğenmişliği son toplantıda herkesin tepkisini çekti. Eminim kimsenin onun için söyleyecek iyi bir sözü yoktur."

"'Yargılamayın ki siz de yargılanmayasınız,' diye cüret etti Mary. "Kutsal Kitap bize bunu emrediyor." Onaylayıp onaylamayacağını görmek için Bay Collins'e doğru baktı.

"Kuzenim haklı, elbette," diye cevap verdi, yumuşak bir gülümsemeyle ona iltifat ederek. "Ama Kutsal Kitap'ın olduğu kadar toplumun da hepimizden talepleri var. Hiçbirimiz kibarlık borcumuzu görmezden gelemeyiz."

Elizabeth'le göz göze gelmeye çalıştı ama o kararlı bir şekilde tavuğuyla meşguldü.

Lydia sırtarak, "Bay Wickham'ın Lizzy'den hoşlandığını sanıyordum," dedi. Elizabeth yüzünde öfke dolu bir ifadeyle masaya döndü.

"Ne demek istiyorsun, Lydia! Gerçekten çok gülünçsün!"

"Seninle hepimizden çok daha fazla konuştu. Ve sen buna aldırmamış görünüyordun."

Bayan Bennet, Bay Collins'e yan gözle bakarak, "Bu kadarı yeter," dedi. "Lydia bu küçük şakaları hep fazla abartıyor."

Yemeğin geri kalanı oldukça sakin bir şekilde geçti. Lizzy utanmış, Bay Collins sinirlenmiş ve Bayan Bennet da kızmıştı. Masa toplanır toplanmaz Elizabeth odasına kaçtı, Bayan Bennet da Lydia'yı gözlerden uzakta azarlanabileceği bahçeye kadar takip etti. Mary amaçsızca salona doğru yürüdü ve orada piyanonun başına oturup çalmaya başladı. Kısa süre içinde kendini müziğe kaptırdı. Birkaç dakika sonra Bay Collins'in içeri girdiğini gördü, ama parçanın bütün yarım kalmış uçları tatmin edici bir şekilde bağlanana ve karmaşıklığı çözülene kadar çalmaya devam etti.

Kadın yüzünü ona döndüğünde, adam gerçek bir zevkle gülümsüyordu. "Tebrik ederim kuzen. Büyük bir titizlikle çalışıyorsun. Böyle bir hassasiyete ulaşmak için çok çalıştığınızı tahmin ediyorum."

Mary bunun böyle olduğunu kabul etti.

"Bunun için sizi takdir ediyorum. Değerli bir şey ancak çok çalışarak elde edilebilir."

"Hoşunuza gitmesine çok sevindim."

"Leydi Catherine'e sık sık, kızı Bayan de Bourgh'un sağlıklı bir enstrüman öğrenmesine izin verseydi şüphesiz mükemmel bir müzisyen olacağını belirtmiştim. Bünyesinin zayıflığı kuşkusuz bizi çok başarılı bir müzisyenden mahrum bıraktı."

"Bunu duyduğuma üzüldüm efendim. Dilerseniz sizin için tekrar çalmaktan mutluluk duyarım."

"Ne yazık ki kendimi bu zevkten mahrum etmek zorundayım, çünkü bana arka kattaki keten dolaplarının nasıl kullanıldığını gösterecek olan annenle nişanlıyım. Leydi Catherine, mütevazı papaz evimde bu konuda bazı iyileştirmelerin fena olmayacağını söyleme nezaketinde bulundu, ben de fırsat varken Bayan Bennet'in uzmanlık bilgisinden yararlanmak istiyorum."

Ayağa kalktı ve alışlagelmiş selamını verdi.

"Ama sizi dinlememe izin verdiğiniz için teşekkür etmeliyim. Boş bir anımı çok hoş bir şekilde doldurdu."

Onun ayrılmasından sonra Mary klavyenin başına oturup düşünmeye başladı. Devam etme teklifini reddetmiş olmasına rağmen Bay Collins onu dinlemekten keyif almış görünüyordu. Gerçekten de daha önce onun huzurunda hiç bu kadar neşeli görünmemişti. Bunun ne anlama geldiğini düşünürken tuşlara sessizce vurdu. Belki de onun dikkatini en iyi çekecek şey okumak değil de müzikti? Boş odada yankılanan tek bir akor bastı. Eğer öyleyse -ve bunu düşündükçe haklı olduğuna daha çok ikna oluyordu- o zaman piyanodaki yeteneklerini en iyi şekilde sergilemek için elinden geleni yapmalıydı, böylece hem onları hem de kendisini fark etmekten başka bir şey yapamazdı.

Hâlâ bunun nasıl başarılabileceğini düşünüyordu ki kapı pat diye açıldı ve Kitty içeri daldı. "Az önce olabilecek en iyi haberi aldık," diye soluk soluğa bağırdı, şapkası ters dönmüştü. "Herkes söylemek için koştuk."

"Evet, evet," diye bağırdı Lydia, onun arkasından hızla ilerleyerek. "Bir balo olacak! Netherfield'de! Ve bugünden bir hafta sonraya ayarlandı." Nefes almak için durakladı. "Bay Bingley bizi davet etmek için bizzat geldi. Lizzy ve Jane'le bahçede buluştu. Gitmeden hemen önce onu gördük. Ne haberler var, ha?"

"Hepimize sordu," diye bağırdı Kitty. "Bay Collins bile. Annem çok heyecanlanacak."

"Bay Bingley içeri girip annemize bizzat sormayı uygun bulmadı mı?" diye sordu Mary.

"Kız kardeşleriyle birlikteydi ve vakitleri yoktu," dedi Kitty.

"Bu pek kibarca görünmüyor."

"Gerçekten mi, Mary!" Lydia haykırdı. "Kimin kime sorduğunun ne önemi var? Her neyse, içeri girmeyi reddedenlerin onun korkunç kız kardeşleri olduğundan eminim. Onlardan daha aşağı olduğumuzu düşündüklerini açıkça belli ediyorlar - Jane'e o yapmacık gülümsemeleri ve birbirlerine o iğrenç küçük kıs kıs gülüşleri - onları görmediğimi sanmayın - ama umurumda değil! Takdire şayan bir şekilde davrandı. Bir balo düzenleyeceğini söylemişti ve sözüne sadık kaldı."

"Gidecek misin, Mary?" diye sordu Kitty.

Mary müziğini eline aldı ve soruyu kafasında evirip çevirdi. Eğer Bay Collins de orada olacaksa ve Mary onun ilgisini çekme çabalarında ciddiye, dansa katılmak zorunda olduğu açıktı. Dans kız kardeşlerinden herhangi biri için olduğu kadar onun için de bir fırsat olabilirdi.

"Sanırım yapabilirim. Sabahları çalışabilirim ve ara sıra akşam eğlencelerine katılmanın doğru olduğunu düşünüyorum. Toplumun hepimizden talepleri var ve bence bazı dinlenme ve eğlenme anları herkes için arzu edilir."

Lydia kahkahalara boğuldu.

"*Tıpkı* Bay Collins gibi konuştunuz! Belli ki birbiriniz için yaratılmışsınız. Ne yazık ki onun gözü sadece Lizzy'de!"

O akşam yemekte bütün konuşmalar yaklaşan baloya odaklanmıştı. Bayan Bennet beklentiyle yanıp tutuşuyordu. Kendisini balonun tamamen Jane'e bir iltifat olarak tasarlandığına ikna etmişti ve kızının utancını bir kenara bırakarak, Bay Bingley'den gelecek bir teklifin bunu ne kadar çabuk takip edeceğini tartışmaya başladı. Kocasını karısının spekülasyonlarına aldırış etmedi, ama ailesini şaşırtarak kendisinin de katılacağını açıkladı. Bingley onu davet etme onurunu gösterdiğine göre, gidip şarabını içmeli, yemeğini yemeli ve böyle bir durumda akli başında bir adamın olabileceği kadar memnun olmalıydı.

Elizabeth genellikle Bay Collins'e nezaketin gerektirdiğinden daha fazla hitap etmezdi; ama şimdi iyi niyetinin hoşnutsuzluğuna galip gelmesine izin vererek, kuzenine bir din adamı olarak davetini kabul edip akşamki eğlenceye katılmayı uygun bulup bulmadığını soracak kadar eğilmedi. Kuzeni çok kararlı bir şekilde cevap verdi.

"Sizi temin ederim ki, karakterli bir genç tarafından saygın insanlara verilen bu tür bir balonun herhangi bir kötü eğilimi olabileceği kanısında değilim; ve kendim dans etmeye itiraz etmekten o kadar uzağım ki, akşam boyunca tüm güzel kuzenlerimin elleriyle onurlandırılmayı umacağım."

Lydia bir kıkırdamayı bastırdı. Kitty, Jane ve Lizzy ondan başka bir yöne bakarken, Bayan Bennet da ona ters ters baktı. Sadece Mary ona umutla bakmak için kendini zor tuttu. Ama Bay Collins, Mary'nin tahmin ettiği gibi Lizzy'ye doğru döndü.

"Bu vesileyle sizden özellikle ilk dans için ricada bulunuyorum, Bayan Elizabeth."

Elizabeth üzgün görünüyordu ama kabul etmek zorunda kaldı. Bay Collins Mary'ye benzer bir teklifte bulunmadı, bu da Mary'nin daha önce vardığı sonucu doğrulamaktan başka bir işe yaramadı. Eğer onun üzerinde herhangi bir etki bırakacaksa, bu piyanodaki yeteneği sayesinde olmalıydı. Görünüşü ona yardımcı olamazdı ve Mary onun önünde gösteriş yapmak için elinden geleni yapmasına rağmen Collins onun çalışkanlığını pek fark etmemişti. Müzik, onu fark etmesi için ikna edebileceği son cazibeydi ve Netherfield balosu, yeteneğini tam anlamıyla sergilemesi için mükemmel bir fırsat sunuyordu. Orada öyle parlak bir performans sergileyecekti ki ne o ne de bir başkası onu görmezden gelebilecekti. Bir planı olduğu için memnun bir şekilde sandalyesine oturdu. Çalgısını en iyi şekilde çalabilmesi için müzik öğretmeninden ekstra eğitim alacaktı. Bu, hiçbir şeyi şansa bırakamayacak kadar önemli bir andı.

Bölüm 25

Mary'nin piyano öğretmeni Bayan Allen zayıf, ağırbaşlı ve sessiz bir kadındı; kendini gizleme sanatını o kadar mükemmelleştirmişti ki, Longbourn'da olmadığı zamanlarda Mary, Bayan Allen'ın tam olarak neye benzediğini ya da kaç yaşında olabileceğini hatırlamakta zorlanıyordu. Bir papaz yardımcısının bekâr kızıydı ve sıkışık ve pis odalarında gece gündüz kibarlığını korumak için çabaladığı değirmenci dükkânının üstündeki lojmanlarda yaşıyordu. Mary'nin en karanlık saatlerine musallat olan Bayan Allen'ın kaderiydi, evlenmezse gelecekte neler olacağını hayal ettiğinde aklına gelen üzgün ve endişeli yüzüydü. Bu nedenle Mary son aylarda Bayan Allen'ın hizmetlerine eskisinden daha az başvurmuştu. Ama bugün, işte buradaydı, Longbourn yolunda çalışıyordu, eski püskü bez çantası Mary'nin düşünmesi için yeni müzik sayfalarıyla doluydu. Sabahı birlikte bunları inceleyerek geçirdiler ve öğlene doğru üç parça üzerinde karar kıldılar. Mary, Haydn'ın bir sonatıyla başlayacak, klavyedeki zor kazanılmış ustalığını sergilemeyi amaçlayacak; dinleyicilerini gülümsetmek için tasarlanmış birkaç İskoç havasıyla devam edecek; ve *The Harmonious Blacksmith*'ten bir seçkiyle bitirecekti.

"Seçimleriniz tamamen doğru gibi görünüyor," diye sözlerini tamamladı Bayan Allen.

Eşyalarını topladı ve bir sonraki dersine gitmek için iki mil yürümeye hazırlandı. "Haydn, onu duyan herkesi etkileyecek ve havalar çok neşeli olacak. Herkesin aklında 'Robin Adair'in sözleri olacak."

Mary piyanonun kapağını kapattı. Sabah erkenden aklına bir fikir gelmişti ve Bayan Allen'ın bu konudaki fikrini öğrenmek istiyordu.

"Sadece şarkıyı çalarak şirkete yeterince katkıda bulunup bulunmadığımı kendime soruyordum. Şarkıyı söylemeye de cesaret edebilirim diye düşündüm. İkisini de başarabilirsem etkisi çok güzel olur. Siz ne düşünüyorsunuz?"

Bayan Allen çantasını bağladı ve eldivenleriyle uğraştı.

"Vokal yeteneklerinizin algıcılığınız kadar gl olduğundan emin değilim. Kendinizi en iyi şekilde göstermek istiyorsanız, en iyi yaptığınız işe odaklanmanızı ve kendinizi klavyeyle sınırlamanızı öneririm."

Genellikle bu Mary'nin hırslarını bastırmak için yeterli olurdu; ama bugün değil. Olağanüstü bir şey başarmayı kafasına koymuştu ve kolayca caydırılamazdı.

"Diğer hanımlar alacak ve şarkı söyleyecek."

"Hepimiz yaptığımız her işte eşit derecede başarılı olamayız." Bayan Allen gitmek üzere ayağa kalkarken yorgun görünüyordu. "Bayan Elizabeth'in yeteneklerinin sizinkilerin tam tersi olduğu söylenebilir. Sesi güçlü ama çalma disiplini eksik. Öte yandan siz son derece yetkin bir algıcısınız ama sesiniz en önemli özelliğiniz değil."

"Emin olmak için çok açık sözlüsünüz." Bayan Allen i çekti.

"Sadece duymak istediklerinizi söyleyerek size hizmet etmiş olacağımı sanmıyorum. aldıklarınız herkesi memnun edecektir, ancak şarkı sylemenizin keyfini belki de en iyi aileniz çıkarabilir. Bunu nazikçe söylüyorum ve sizi kırmak gibi bir niyetim yok."

Mary, Bayan Allen'a sözlerini kötü algılamadığına dair güvence verdi; ama pencerenin önünde durup müzik öğretmeninin yolda ilerleyişini izlerken, Mary onun tavsiyesine uymayacağını biliyordu. Piyanoya geri döndü ve çok kararlı bir tavırla yeni bir nota kağıdını sehpanın üzerine koydu. Bir kez olsun kendisine ne yapması gerektiği söylenmeyecek, Elizabeth'in giriştiği her işte onu geçmesi gerektiğini uysalca kabul etmeyecekti. Balo gününe kadar her sabah üç saat alıştırma yapacak, sesini parmaklarının ustalığıyla eşleşene kadar alıştıracaktı. Sıkı alışma ve özveri, doğanın sağlayamadığını sağlamalı, Bay Collins'in ve hatta diğer herkesin Elizabeth'in performansındaki ustalığa hayran kalmamasını imkânsız kılmalıydı.

Bölüm 26

Mary, Netherfield balosunda giymeyi düşündüğü altın sarısı ve krem rengi elbiseyi ütülemesini istediğinde Bayan Hill çok sevinmişti.

"İnatçı davranıp reddedeceğinden korkuyordum. Bu tam da kendini göstermen için uygun bir fırsat."

Sonraki birkaç gün alıştırmaya ve hazırlık telaşıyla geçti. Sonunda balo gecesi geldiğinde, Mary kendini hiç olmadığı kadar hazır hissediyordu. Her boş saatini piyanoya ayırmış, parçalarını uykusunda bile çalabilecek kadar iyi bilene kadar prova etmişti. Şarkı söyleme konusunda daha ihtiyatlı davranıyordu, çünkü kısmen sesini yormaktan korkuyordu; ama aynı zamanda ailesine çalmanın yanı sıra şarkı söyleme niyetini de açıklamak istemiyordu. Bayan Allen'ın önerisine verdiği yanıt, duymayı umduğu gibi olmamıştı. Bunu başkasına açıklayarak cesaretinin daha fazla kırılması riskini göze alamazdı. Onu çalarken dinlediklerinde şaşkınlığı daha da artacaktı.

Bayan Hill hazırlanmasına yardım ederken, mümkün olan her çabayı gösterdiğini, kimsenin daha fazla çalışamayacağını bilmek sinirlerini biraz yatıştırdı. Elbiseyi giydiğinde, o da doğru olduğunu hissetti. Aynanın önünde bir o yana bir bu yana dönerek, elbisenin parlak havasının hâlâ kendisini okşadığını, sadeliğinin Bayan Hill'in saçlarını düzenlediği sade stille uyumlu olduğunu gördü. Mary tatmin olmuştu. Hayranlık uyandırmayacaktı ama derli toplu görünüyordu. Yansımasına son bir kez baktı ve bunu yaparken, hiç beklenmedik bir anda, John Sparrow'un kendisine gülümsediği bir anı zihninde canlandı. Kalbine bir sızı saplandı ama büyük bir irade gücüyle bunu bastırdı. Bu işe yaramayacaktı. Odasından çıkıp merdivenlerden inerken biraz daha hızlı nefes aldı, ama kendini bunun üzerinde durmamaya zorladı. Tedirgin olmasına izin veremezdi. Performansının gerektirdiği dingin ruh haline hiçbir şey engel olmamalıydı.

Salona vardığında anne babasını, Kitty'yi ve Lydia'yı gitmeye hazır bir şekilde beklerken buldu. Bayan Bennet'ın öfkesi ayakta beklemekle geçmemiştir ve Mary'yi geç kaldığı için şiddetle azarlayarak öfkesinin bir kısmını dindirdi; ama birkaç dakika sonra ne Jane, ne Elizabeth, ne de Bay Collins ortaya çıkınca sabrı tükendi.

"Leydi Lucas bizden önce gelirse çok kızarım. Lydia, yukarı çık ve onlara ne hakkında olduklarını sor!"

"Eminim kendilerini güzelleştirmekle meşguldürler," dedi Bay Bennet, "bu geceki eğlencede bulunabilecek evlenmeye uygun genç erkeklere en iyi şekilde görünmek için can atıyorlar. Onların çıkarlarıyla bu kadar yakından ilgilenmenin senin tüm onayını hak edeceğini düşünmeliydim, hayatım."

"Jane için bu affedilebilir bir şey olabilir," diye cevap verdi Bayan Bennet, "çünkü Bay Bingley'i düşünmesi gerekiyor, ama Lizzy'yi kim memnun edecek?"

"Belki Bay Wickham?" diye sordu Lydia, annesini daha da kışkırtan alaycı bir masumiyetle.

"Şu anda sinirlerimin beni nasıl rahatsız ettiğini bilseydin Lydia, böyle şeyler söylemezdin. Peki Bay Collins nerede?" diye feryat etti. "En azından onun daha düşünceli olduğunu sanıyordum!"

"Hem kendisi hakkındaki yüksek görüşünü hem de mümkün olan her fırsatta üstlerini pohpohlamaya hazır olduğunu gösterecek bir kıyafet seçmekte zorlanacağına şüphe yok," diye gözlemledi Bay Bennet yumuşak bir sesle. "Bir ceket ve gömlek istemek hatırı sayılır bir talep. Burada uzun bir süre kalabiliriz."

Bayan Bennet'ın cevap vermeye fırsatı olmadı, çünkü tam o sırada salona üç geç misafir birlikte gelmişti. Gerçekten de ne onun ne de diğer Bennet'ların uzunca bir süre konuşmalarına gerek kalmadı, çünkü Bay Collins hemen bol bol özür dilemeye ve kaybolan kravatını uzun uzun anlatmaya başladı; bu konuşmalar sık sık tekrarlandığı için Netherfield yolculuğunun büyük bir kısmını işgal etti.

Arabaları Netherfield'in önünde durduğunda, ev Mary'ye hatırladığından daha heybetli göründü. Giriş, Bay Bennet'ın en alaycı gülümsemesini yönelttiği birkaç alevli meşaleyle aydınlatılmıştı; ama Mary özel olarak bunların oldukça güzel olduğunu düşünüyordu. İçerisi daha da görkemliydi, çok heybetli mobilyalar ve resimler vardı. Mary ayakta durdu

Bay Bingley onları karşılamak için ilerlediğinde, her zamanki güler yüzünü herkese yayıyordu ama Jane'i özellikle içtenlikle selamlamıştı. Mary, Bayan Bennet'ın Bay Bennet'ı bu kadar belirgin bir şekilde dürterek bu gerçeğe dikkat çekmemesini diledi; ama insanlarla dolu olan ve heyecanlı konuşmaların gürültüsüyle canlanan halka açık odalara girdiklerinde bunu daha fazla düşünmedi. "Tam bir bozgun," diye mırıldandı Elizabeth, etraflarına bakınırlarken.

Tanıdıkları biriydi. Odanın öbür ucunda Bay Bingley'nin kız kardeşleri, başları dik, buyurgan bir tavırla duruyorlardı; yanlarında da Elizabeth'i görünce beklenmedik bir nezaketle onu selamlayan çekingen ve mağrur arkadaşı vardı.

"Bak, Lizzy," diye fısıldadı Jane, "sanırım Bay Darcy seni selamlıyor. Bakın, doğrudan size doğru eğiliyor."

Elizabeth kısa bir teşekkür konuşması yaptı ve aniden arkasını döndü.

"Benimle bu şekilde alay etmesi gerçekten dayanılmaz! Onu görmezden gelelim. Sanırım Charlotte'u şöminenin yanında görüyorum."

Charlotte Longbourn'a geleli iki hafta olmuştu ve anlatacak çok şey vardı. Elizabeth arkadaşına Bay Collins'i gösterdikten sonra onun tuhaflıklarını ve tuhaflıklarını anlatmaktan zevk alıyor, en aptalca konuşmalarını o kadar etkili bir şekilde tekrarlıyordu ki Charlotte gülmekten kendini alamıyordu.

"Gerçekten bu kadar gülünç bir figür mü? Gel Mary, bana gerçeği anlatmalısın."

"Kendisini her zaman en iyi şekilde sunmuyor, ancak ona gerçekten bir zarar geleceğini sanmıyorum."

"Bu çok ılık bir övgü!"

"Kendin karar ver," dedi Elizabeth, "çünkü şu anda bize doğru yaklaşıyor."

Müzisyenler çalmaya başlamıştı ve Bay Collins dans için Elizabeth'i istemeye gelmişti. Onu büyüleyici arkadaşlarının yanından ayırdığı için üzgün olduğunu söyleyerek kuzenini piste doğru götürdü. Charlotte onlar giderken dikkatle onları inceledi.

"O bir din adamı o zaman. İyi bir yaşamı var mı?"

Mary, Leydi Catherine hakkında hatırlayabildiği her şeyi, onun himayesinin cömertliğini, belirgin küçümsemesini ve Bay Collins'in Kent'teki mütevazı papaz evini mümkün olduğunca eksiksiz anlattı.

"Sanırım zamanı geldiğinde Longbourn da ona miras kalacak."

"Babamın da dediği gibi, kendisi öldükten sonra Bay Collins ne zaman isterse hepimizi kapı dışarı edebilir."

Mary'nin şaşkınlığı karşısında Charlotte elini tuttu, birkaç dakika tuttuktan sonra aynı hızla çekti. Bu hareketi, Mary'ye duyduğu sempatiyi söyleyebileceği her şeyden daha güçlü bir şekilde ifade ediyordu. Charlotte tekrar konuşana kadar ikisi de bir süre sessiz kaldı.

"Yani Lizzy'yi eğlendiren tüm zaaflarına rağmen," diye sessizce gözlemledi, "Mr.

Collins pek çok açıdan çok uygun bir genç adam."

"Annem de kesinlikle böyle düşünüyor," diye cevap verdi Mary. "Onun bizden biriyle evleneceğinden emin. Şu anda onun tercihi -ve öyle görünüyor ki onunki de- Lizzy'den yana."

Charlotte şaşkınlıkla geri çekildi.

"Bunun pek olası olmadığını düşünmeliydim."

Mary, Bay Collins'i ilgisiz bir dinleyiciyle tartışabildiği için rahatlamış bir halde, "Ben de aynen böyle düşünüyorum," dedi. "Söylediği her şey onu rahatsız ediyor ve ondan uzak durmak için elinden geleni yapıyor."

Charlotte alaycı bir tavırla, "Zavallı adam," dedi. "Kız kardeşinin küçümsemesini hiç kimse için istemezdim. Ama Lizzy'yi memnun edecek kadar şanslı olmasa da, başka bir kadının onu kabul etmesi imkânsız değil."

"Haklı olduğunuza eminim," dedi Mary. "Kimse ona mantıklı diyemez, ama akıllı başında bir eş tarafından geliştirilebilecek nitelikleri var. Gerçekten de, düzenli ve düşünceli bir kadının etkisi altına girerse, çok daha iyi bir insan olabilir; ve bu kadının da kendi kaderinden hoşnut olma şansı en az diğerleri kadar yüksek olabilir."

"Aman Tanrım, Mary," dedi Charlotte gülerek, "evlilik hakkında yaptığımız konuşmalar seni çok etkilemiş! Bu şekilde konuştuğunda neredeyse kendimi dinliyor gibi oluyorum!"

Mary cevap vermek üzereydi, çünkü evlilik ve Bay Collins konusunda söylemek istediği daha çok şey vardı; ama Elizabeth'in onlara yaklaştığını gördü ve onun huzurunda devam edemeyeceğini anladı.

Charlotte da bunu anlamıştı ve Lizzy geldiğinde onu çok farklı bir tonda, hafif, parlak ve ilgisiz bir şekilde karşıladı.

"Gördüğüm kadarıyla araftan kurtulmuşsunuz. Bize nasıl olduğunu anlatır mısınız- biz konuşmamıza dalmıştık, size ve Bay Collins'e fazla dikkat edemedik."

Elizabeth inledi ve ayağını uzattı.

"Her adımda yanlış yere basıyor, ayakkabısı hep benimkinin üstüne geliyor. Eğer daha fazla konsantre olup daha az özür dileyseydi, bu kadar yorucu olmayabilirdi, ama bu haliyle, bir süreliğine dans etmeyi bıraktım diyelim."

Odanın uzak bir köşesine bakmakta olan Charlotte birden başını Elizabeth'e doğru eğdi.

"Düşündüğünüzden daha çabuk yere geri dönmek zorunda kalabilirsiniz. Bay Darcy öylesine soğuk bir kararlılıkla bize doğru geliyor ki, bu ancak sizden kendisiyle birlikte ayağa kalkmanızı isteyeceği anlamına gelebilir."

Elizabeth böyle bir şeyin imkânsız olduğunu söyleyerek itiraz etti. Ama tam Elizabeth bunun imkânsız olduğunu söylemeyi bitirmişti ki, beyefendinin kendisi geldi ve Elizabeth'in önünde durdu. En resmi şekilde, dans tekrar başladığında ona elini uzatmasını rica etti; ve kadın o kadar şaşırdı ki kabul etti. Adam hemen topuklarının üzerinde dönerek uzaklaştı ve Elizabeth'i kendi kararı karşısında şaşkınlık içinde bıraktı.

"Ne oldu da kabul ettim? Ne düşündüğümü hayal bile edemiyorum."

"Charlotte teselli edici bir tavırla, "Bir kez yere yattığında onu çok hoş buluyorum."

"Tanrı korusun! Bu, talihsizliklerin en büyüğü olurdu! İnsanın nefret etmeye kararlı olduğu bir adamı hoş bulması! Bana böyle bir kötülük dileme!"

"Buna katlanacağını sanıyorum. Sana yalvarırım Elizabeth, böyle önemli bir adamın gözünde kendini sevimsiz bir duruma düşürme. Bunun sana kazandıracığı hiçbir şey yok."

Elizabeth bir süre aksini savundu ve Charlotte'a Bay Darcy'nin karakteri, huyu ve tavırlarıyla ilgili pek çok itirazı hatırlattı; ama müzik başladığında, onu küçümsemek için geçerli bir bahane bulamadığı için

hak ettiğini düşündüğü için isteksizce dansa katılmaya gitti. Mary ve Charlotte onun bu işi nasıl başaracağını merakla izlediler. Başlangıçta sessiz ve ilgisizdi, ama çok geçmeden Bay Darcy ile birbirleriyle konuşmaya başladılar.

Charlotte, "Kız kardeşinin sevmediğini ısrarla söylediği bir adama söyleyecek çok şeyi var," dedi.

"Evet," diye onayladı Mary. "Bu çok şaşırtıcı."

"Belki de kendi duygularını sandığı kadar iyi bilmiyordur. Onları en ince ayrıntısına kadar incelemeye bizim kadar alışkın olmayabilir. Her şey size bu kadar kolay geldiğinde, bunun neden böyle olduğunu kendinize sormak için çok az nedeniniz olmalı."

Charlotte ve Mary birlikte yemek masasına doğru yürüdüler ve dansın sona ermesini izlediler.

Charlotte kibarca, "Bu gece bizim için çalacağınızı duydum," dedi.

"Sanırım öyle, eğer şirket beni dinlemekten memnunsa. Birkaç parça seçtim

Umarım parçalar memnun eder."

Bir an Charlotte'a her şeyi anlatmak istedi; onun sözlerinden esinlenerek Bay Collins'i potansiyel bir koca olarak düşünmeye başladığını, dikkatini çekmenin ne kadar imkânsız olduğunu ve bu akşam klavyedeki olağanüstü performansı ile onun ilgisizliğini nasıl yenmeyi umduğunu. Onu anlayabilecek, mantıklı tavsiyelerde bulunabilecek biriyle açıkça konuşmak rahatlatabilirdi ama bunu yapamadan Elizabeth, dans partneri hakkındaki izlenimlerini paylaşmaya hevesli bir şekilde yanlarına koştu. Onun eksikliklerini sıralamaya henüz başlamıştı ki, bu kez Bay Collins tarafından sözleri kesildi.

"Sözünüzü kestiğim için özür dilerim hanımlar, ama çok önemli bir keşif yaptığımı bilmenizin doğru olacağını düşündüm."

Büyük bir ciddiyetle onlara doğru eğildi.

"Tuhaf bir rastlantı sonucu, bu odada patroniçemin seçkin bir akrabasının bulunduğunu öğrendim."

"Gerçekten mi efendim?" diye sordu Charlotte. "Kim olduğunu öğrenebilir miyiz?"

"Duyunca şaşıracaksınız," diye açıkladı, "bu beyefendi sizinle son dansı yapacak kadar şanslı bir beyefendi, Bayan Elizabeth. Anlaşılan Bay Darcy, Leydi Catherine de Bourgh'un yeğeniymiş. Buna ne diyeceksiniz?"

"Sanırım," diye başladı Mary, başka kimse cevap vermeye gönüllü olmayınca, "hepimizin içinde hareket ettiği çemberlerin ne kadar küçük olduğunu, bizi birbirimize bağlayan bağların ne kadar yakın olduğunu göstermek için söylenebilir."

"Evet," diye onayladı Charlotte, "nasıl da dikkat çekici-"

Cümlesini bitirmedi. Elizabeth söze girdi; sesi, aklına korkunç bir fikir gelmiş birinin aceleciliğiyle doluydu.

"Efendim, lütfen bana kendinizi Bay Darcy'ye tanıtmayı düşünmediğinizi söyleyin." Bay Collins biraz bozulmuş görünüyordu.

"Elbette yapacağım. Aslında, bunu daha önce yapmadığım için özür dilemem gerektiğini hissediyorum. Aramızdaki bağlantının farkında olmadığımı açıklayacağım."

Elizabeth boş yere onu vazgeçirmeye çalıştı. Bay Darcy'nin gururlu bir mizacı olduğunu ve davetsiz bir yakınlaşmayı hoş karşılamayacağını açıkladı. Eğer bu ilişki kabul edilecekse, o zaman ilk yaklaşmayı yapmak üstün kişi olarak Bay Darcy'ye düşerdi. Ama Bay Collins etkilenecek gibi değildi. Lizzy'ye yalvarışla küstahlığı aynı ölçüde utanç verici bir biçimde birleştiren bir ifade takınarak, Bay Darcy'nin aralarında durduğu gruba doğru ilerledi ve konuşmaya başladı.

Belki *de* söylenenleri tam olarak duyamayacak kadar uzakta oldukları için şanslıydılar; ama Bay Collins'in sesi güçlü ve etkileyiciydi ve *özür dileme* ve *Leydi Catherine de Bourgh* kelimeleri sık sık tekrarlanıyordu ve görmezden gelmek imkânsızdı.

Elizabeth dehşet içinde gözlerini kapadı.

"Kendini bu şekilde nasıl ifşa edebilir?"

Charlotte eğlenerek izledi.

"Bence kesinlikle bir aşağılama yapıldı. Görünüşe göre zavallı Bay Collins sağlam bir şekilde kovulmuş."

"Korkarım haklısın," diye kabul etti Mary. "Bay Darcy onu fark etmeye tenezzül etmedi. Zavallı adam, onun için üzülüyorum."

"Elizabeth aşığılanmış bir halde, "Onun davranışları hepimizi bu kadar kötü yansıtırken, bunu nasıl söylersin?" diye bağırdı. Bayan Bingley'ye bakın, kız kardeşine sırtıyor! Ailemizden birinin bu kadar görgüsüz olduğunu görmekten daha çok onları memnun edecek bir şey olamazdı!"

Charlotte Elizabeth'in koluna girdi. "Gel Lizzy, bu kadar kızmaya gerek yok. Saygı duymadığın kişilerin fikirlerine neden bu kadar önem veriyorsun anlamıyorum."

Elizabeth öfkeyle sustu, ama Bay Collins'in utanç dolu bakışları arasında nazikçe oradan uzaklaştırılmasına izin verdi.

Charlotte yatıştırıcı bir sesle, "Oturacak daha sessiz bir yer bulalım," diye mırıldandı. "Bir kadeh şarap içelim ve bu konuyu aklımızdan çıkaralım."

Şimdiye kadar sandalyelerin çoğı dolmuştu ve boş kalan tek koltuk Bayan Bennet'a Charlotte, Elizabeth ya da Mary'nin tercih edeceğinden daha yakındı. Bulundukları yerden Bayan Bennet'ın söylediğı her şeye kulak misafiri olmaktan kendilerini alamıyorlardı ve annesi Leydi Lucas'a Jane ile Bay Bingley'nin çok yakında evleneceklerinden emin olduğunu yüksek sesle söylediğinde Elizabeth'in siniri hiç düzelmedi. Bay Darcy ve Bingley kardeşler de bir şeyler içmek için yakınlarla geldiklerinde, Elizabeth'in mutsuzluğu neredeyse tamamen sona ermişti. Mary, Bayan Bennet'ın konuşması etraflarındaki herkesin duyabileceğı şekilde uzayıp giderken, onun gittikçe daha da telaşlanmasını izledi. Müzik onu susturamadı. Onun yerine sesini yükseltti ve arkadaşına, Jane'in bu kadar iyi bir evlilik yapmasının en büyük avantajının, küçük kızlarını başka zengin erkeklerin eline düşürme ihtimali olduğunu söyledi. Bunun üzerine Elizabeth daha fazla dayanamadı ve ayağı kalktı. Mary onun Bay Darcy'ye bir bakış fırlattığını gördü; o da ciddi ve onaylamaz bir ifadeyle ona baktı.

"Lütfen hanımefendi, daha az sesli konuşmanızı rica ediyorum. Bay Darcy oldukça yakın ve yardım edemem ama sizi duyuyorum."

"Bay Darcy'nin benim için ne önemi var ki ondan korkayım? Eminim o n a duymaktan hoşlanmayacağı bir şey söylemek zorunda kalacak kadar özel bir nezaket borcumuz yoktur."

Elizabeth aniden ayağı kalktı ve uzaklaştı.

"Elizabeth'in neden bu kadar kızgın olduğunu anlamıyorum," diye fısıldadı Mary Charlotte'a, kız kardeşinin kalabalığın arasından zorla ilerleyişini izlerken. "Annemiz

davranışlar onu genellikle bu kadar güçlü etkilemez."

"Sanırım utanıyor," diye yanıtladı Charlotte. "Bu onun için yeni bir duygu, çünkü etrafındakiler üzerinde iyi bir izlenim bırakmak için hiç bu kadar güçlü bir istek duyduğunu sanmıyorum. Kendi yetenekleri ve canlılığı her zaman yeterli bir tavsiye olmuştur. Ama şimdi sanırım akrabalarının davranışlarıyla yargılandığını hissediyor. Çok rahatsız edici bir fikir."

Elizabeth'in odanın uzak tarafındaki kalabalığın arasından yeniden ortaya çıkışını ve belli ki aramakta olduğu babasını görüş alanında yakalayışını izlediler. Çok kararlı bir şekilde ona yaklaştı ve büyük bir duygusallıkla ona hitap etti. Hâlâ Leydi Lucas'la dedikodu yapmakta olan Bayan Bennet'a, sonra da soğuk bir tavırla Bayan Bingley ile sohbet etmeye çalışan Bay Collins'e baktı. Kızının yalvaran ifadesine sadece her zamanki mesafeli gülümsemesiyle karşılık verdi. Uzaktan bile olsa Mary, Elizabeth'in ailesinin davranışlarını dizginlemesi için yaptığı çağrıya kulak asmadığını açıkça görebiliyordu. Güldü ve Mary'nin omzuna dokundu; ama Elizabeth yatıştırılacak gibi değildi. Tek kelime etmeden onu terk etti. Yerine dönerken yüzü taş kesilmişti. Charlotte ve Mary'den biraz uzakta oturarak konuşmak istemediğini belli etti.

"Elimizden geldiğince onu eğlendirmekten başka yapacak bir şey yok," diye fısıldadı Charlotte. "Bu ruh hali içindeyken onu daha fazla kışkırtmamak gerektiğini düşünüyorum."

Bölüm 27

Mary sonraki birkaç set boyunca sessizce oturdu ve giderek artan bir endişeyle kendi anının gelmesini bekledi. Sonunda zamanı gelmişti. Dansçılar pisti terk etti ve müzisyenler işlerini bırakıp akşam yemeklerini aramaya koyuldular. Şimdi müzisyen hanımların öne çıkma zamanıydı. İlk sırayı Bayan Bingley aldı, kendinden emin adımlarla piyanoya doğru yürüdü, başı havada, salonun genel onayını aldı. Çok canlı bir parça seçmişti ve bu parçaya büyük bir coşkuyla saldırdı. Bir çırpıda bitirdi ve ısılt ısılt seyircisine döndü, neredeyse alkışlamamaları için onlara meydan okuyordu. Onlar da alkışlayınca, birkaç dakika onların övgülerinin tadını çıkardıktan sonra, attığı her mağrur adımda gururu belli olan koltuğuna geri döndü. Mary sertçe yutkundu. Ya şimdi ya da asla. Elinde müziğiyle ayağı kalktı. Elizabeth'in yanından geçerken, Lizzy'nin kolunu kavradığını hissetti. Kız kardeşi dikkatle yüzüne bakarken, eli Mary'nin kolunu sıkıca kavramıştı.

"Bize hayranlık duyabileceğimiz *basit* bir şey verin ve yalvarırım çok uzun."

Mary kendini kurtardı ve piyanoya doğru yürüdü. Lizzy'nin sözlerindeki sertlik onu tedirgin etti. Kendini gergin hissetmeye başladı -içinde bir endişe kabardı- ama cesaretini topladı ve kendine sakin olması gerektiğini söyledi. Oturduktan sonra gözlüklerini taktı, müziğini sehpaye yerleştirdi, ellerini kaldırdı ve başladı.

Başladıktan sonra her şey daha kolay oldu. Parçayı o kadar iyi biliyordu ki üzerinde düşünmesi bile gerekmiyordu; disiplinli parmakları tuşların üzerinde tam istediğı gibi geziniyordu. Morali yükselmişti. Tam da umduğu gibi bir performans sergiliyordu. Hiç hata yapmamıştı -zamanlaması mükemmeldi- ve sonra, neredeyse farkına bile varmadan, sonat sona erdi. Ellerini klavyeden kaldırdı, kalbi çırpınıyordu. Her şey bitmişti. İçini bir rahatlama duygusu kapladı. Kafasını kaldırıp topluluğı baktı ve çok sevindi.

takdir işaretleri, baş sallamalar ve gülümsemeler görmeye başladım. Hatta birkaç dinleyici kibarca alkışladı. Bay Collins'i göremiyordu ama seyirciler arasında bir yerde olması gerektiğini biliyordu. Başarısına tanık olmuş olmalıydı. İçini alışılmadık bir coşku kapladı. İkinci parçasını yeni bir güvenle deneyecekti ve kesinlikle kendisine bir şarkıyla eşlik edecekti.

Neşeli İskoç havasıyla yeniden başladı. Ama ikinci mısraya geldiğinde korkunç bir hata yaptığını anladı. Bayan Allen haklıydı. Onun yeteneği bir şarkıcı değil, bir oyuncuydu. Sesi zayıf, tavırları kararsızdı. Bunu yapamazdı. Korku onu daha da kötüleştirdi ve dinleyicilerini kaybettiğini hemen hissetti. Masanın uzak ucunda mırıltılı bir konuşma başlamıştı. Müzikten başını kaldırdığında, Bingley kardeşlerden en büyüğünün küçüğüne alaycı bir yüz ifadesi takındığını gördü. Paniklemeye başladı ama ne yapabilirdi ki? Durmak ölümcül olabilirdi; elinden geldiğince devam etmekten başka çaresi yoktu. Bunu yaparken, Elizabeth'in babalarına anlamlı bir bakış attığından emindi; babasının karşılık verdiğini gördüğünü sandı ama müzikten başka bir şey düşünmemeye kararlı bir şekilde gözlerini aşağıya doğru kaydırды. Sonunda şarkı söylemeyi bıraktığında, son derece minnettar olduğu sempatik bir alkış koptu. Belki de hayal ettiği kadar kötü olmamıştı? Ama bu alkışlar çabucak kesildi ve iyi karşılandığına kendini inandıramadı. Ellerini klavyeden kaldırdığında titriyorlardı. Bir an için kendini toparlayamadı; sonra babasının sesini duydu, alçak ve genel konuşmanın üzerinde netti. Başını kaldırdığında babası yanında duruyordu, kolunu ona doğru uzatmıştı.

"Bu son derece iyi olacak, çocuğum. Bizi yeterince memnun ettin. Bırakın da diğer genç hanımlar sergileyecek zaman bulsun."

O kadar şaşırmıştı ki -o kadar şaşırmıştı ki- ilk başta ne yapacağını bilemedi. Anlaması biraz zaman aldı. Bay Bennet onun tekrar çalmasını durdurmak, onu piyanodan uzaklaştırmak için oradaydı. Elini uzattı ve onu nazikçe kendisine doğru çağırdı. Kız şaşkınlıkla gözlerini kırptırdı. Tekrar çağırdı, bu sefer daha ısrarlıydı. Kız bayılacağını düşündü ama bunun yerine müziğini topladı ve onu körü körüne takip etti.

Kimsenin bakışlarına yakalanmamak için elinden geleni yaparak konukların arasında ilerledi.

Bayan Bingley hemen ayağa kalktı ve piyanoya doğru ilerlemeye başladı. Kısa süre sonra oda, onun kendisi kadar parlak ve ışıltılı sesiyle bir kez daha çınladı. Bay Bennet Mary'yi koltuğuna geri götürdü. Ağır ağır oturdu. Onunla göz göze gelemiyordu. Bay Bennet bir dakika kadar onun yanında durdu ama Mary'nin konuşmaya niyeti olmadığı anlaşılnca içini çekti ve hızlı adımlarla uzaklaştı. Yüzü utançla yanıyordu. Herkes görmüştü. Annesi, Kitty ve Lydia. Korkunç Bingley kardeşler. Ve tabii ki Bay Collins. Hepsi de onun acımasızca ve herkesin önünde rezil edilşini izlemişlerdi. Hepsi görmüştü. Kısa bir süre sonra Elizabeth gelip yanına oturduğunda Mary onun varlığını kabul etmedi.

"Gel, Mary, kızma. Bu gece tek başına oynamayı bekleyemezsin."

Sesi teselli ediciydi ve elini uzattı; ama Mary artık öfkeliydi, onu elinin tersiyle itti.

"Bunu sen yaptın! Babamızın beni durdurmasını sen sağladın!"

Şimdi gözlerini kaçırma sırası Elizabeth'teydi. Sonunda Mary'nin öfkeli ve yaralı bakışlarıyla karşılaştığında, suçlamanın doğruluğunu kabul etmeye karar verdiği belliydi. Mary'nin haklı olduğunu kabul ederken biraz mahcup görünme nezaketini gösterdi.

"Bu kadar açık bir şekilde yapıldığı için üzgünüm. Babamız daha nazik davranabilirdi."

Elini tekrar uzattı.

"Bu senin iyiliğin içindi. Seninle alay edildiğini görmek istemedim. Niyetim seni incitmek değildi."

Öfkeyle dolup taşan Mary müziği kucağından fırlattı. Sayfalar yavaşça yere süzüldü ve ayaklarının dibine indi.

"Nasıl incinmem? Herkes gördü. Herkes gördü. Ve sakın kendine bunu benim için yaptığını söyleme. Bu bir yalan. Bunu kendin için *yaptın*; etkilemek istediğin insanların önünde utanç duymamak için." Gözleri yaşarmaya başladı. "Bu kadar acımasız olabileceğini düşünmemiştim, Lizzy."

Elizabeth kıpırdamadan oturuyordu; ilk kez söyleyecek bir şeyi yokmuş gibi görünüyordu. Sonra Charlotte geldi ve Mary'nin omuzlarına rahatlatıcı bir kol koydu,

Ağlamaması için onu teşvik ediyor ve yüzünü silmesi için ona bir mendil veriyordu.

"Gidip biraz hava alalım," dedi usulca, "sadece ikimiz."

Elizabeth onları durdurmaya ya da onlara eşlik etmeye çalışmadı, olduğu yerde kaldı. Kalabalığın arasından ilerlerken kimse Mary ya da Charlotte'la konuşmadı. Kapiya vardıklarında Bay Collins'in yanından geçtiler; Collins dinleyen herkese avazı çıktığı kadar bağırarak konuşuyordu. Eğer şarkı söyleyebilecek kadar şanslı olsaydı, dinleyicilerini bir havayla memnun etmekten büyük zevk duyacağını söyledi. "Çünkü müzik çok masum bir eğlencedir ve bir din adamının mesleğiyle tamamen uyumludur." Neşesi yerindeydi ve Charlotte'un koluna yaslanmış olan Mary yanından geçerken hiç aldırış etmedi. Onun bu kayıtsızlığı Mary için son darbe oldu. Mary bunun küstahlığı için uygun bir ödül olduğunu düşündü. Herhangi bir erkeğin ilgisine layık olduğunu, onu memnun etmek için yapabileceği bir şey olduğunu düşünmesine neden izin verdiğini bilmiyordu. Aptallığı yüzünden gerektiği gibi cezalandırılmış, onu sevmesi gerekenler tarafından küçümsenmiş ve aşağılanmıştı. Ve tüm yaşadıklarına rağmen, Bay Collins'in düşüncelerinde Longbourn'a ilk geldiği zamankinden daha büyük bir yer tutmuyordu.

Bahçe terasına vardıklarında Charlotte Mary'yi oturttu ve Mary'yle, mutsuz bir çocuğa hitap edilebilecek bir nezaketle konuşuyor, kendisinden başka pek az kişinin olanları fark edeceğini ve hiç kimsenin Bay Bennet'in müdahalesinin, kendini fazla zorlamaması için babacan bir endişeden başka bir şeyden kaynaklandığını düşünmeyeceğini düşünmeye teşvik ediyordu. Lizzy'ye gelince, Mary'ye gerçekten zarar vermek istemiş olması imkânsızdı. Akşamın erken saatlerinde ikisi de onun tedirginliğini fark etmişlerdi; kendinde değildi ve o anın heyecanı ile hareket etmişti.

Ama Meryem teselli edilmeyecekti.

"Sanırım bunun doğru olmadığını biliyorsun," diye cevap verdi. "Onu utandırdığımı ve devam edersem daha da utandıracağımı düşünüyordum. Tek düşüncesi buydu."

Daha derin nefes alarak tedirginliğini kontrol etmeye çalıştı. "O sadece kendini düşünürdü. Onu her zaman kardeşlerim arasında en çok ben sevdim. Beni eskisi gibi önemsemediğini biliyordum ama bu geceye kadar benden bu kadar acı bir şekilde utandığını hiç fark etmemiştim."

Charlotte onun kolunu sıktı.

"Bu gece herkesten utandı ve eğer onu biraz olsun tanıyorsam, ki tanıdığımı inanıyorum, şimdi kendinden de biraz utanacaktır. Olayları çok fazla kafana takma. Şimdi biraz daha sakın görünüyorsun. İçeri dönüp Lydia ve Kitty'nin bize hiç buz bırakıp bırakmadığına bakalım mı?"

Mary son bir kez gözlerini sildi ve evin içine doğru sürüklendiler. Ama içeri girmeye ikna edilmesine rağmen, annesinin yanındaki eski yerine dönmeyi reddetti. Bayan Bennet'ın merakına dayanamadı ve bunun yerine odanın en arkasında, kimse tarafından fark edilme tehlikesinin olmadığı bir sandalyeye çekildi. Charlotte ilk başta sadık bir şekilde onun yanında kaldı; ama sonunda, Mary'nin nasıl olduğunu görmek için düzenli olarak geri döneceğine söz vererek partiye katılmayı kabul etti. Yalnız kaldığında Mary'nin kendini toparlaması biraz daha kolay oldu ve yavaş yavaş sakinleşti. Düşüncelerinin aşağılandığı ana dönmesini engellemek için kendini gölgelerdeki koltuğundan etrafı incelemeye zorladı. Eğer balonun tadını kendisi çıkaramıyorsa, en azından başkalarının ne yaptığını gözlemleyebilirdi. Bunu garip bir şekilde rahatlatıcı bulmaya başladı. Kendini Netherfield'daki diğer herkesi yöneten duyguların üstünde ve ötesinde hayal etmek zihnini rahatlatıyordu. Bu bağımsız ruh hali içinde, Jane'in Bay Bingley ile tekrar tekrar dans etmesini izledi, gözleri onun hayranlık dolu gülümsemelerinden alçakgönüllülükle uzaklaştı. Bay Darcy'ye cesaret edebildiği kadar yakın duran Bayan Bingley'ye baktı, onun göremediğini düşündüğü zaman keskin yüz hatları özlemle doluyordu. Demek böyle oluyordu? Acı acı gülümsedi ve arkasını döndü. Dansçıların arasında başka bir yerde, sıranın ortasındaki Lydia ve Kitty'yi seçebiliyordu, elbiseleri eşlerinin parlak üniformalarının yanında soluk kalıyordu, Lydia'nın yüzü kendinden geçmiş bir halde dönüyordu.

Aslında hiç de orada olmadığı hissiyle cesaretlenen Mary oturduğu yerden kalktı ve odanın karanlık iç bölgesinde biraz daha yürüdü. Oradan annesini gördü, konuşuyor, konuşuyor, Leydi Lucas'a bir şeyler anlatıyor, arkadaşı ise başını eğmiş, itaatkâr bir şekilde onu dinliyordu. Elizabeth'in etrafında umutsuzca sallanan Bay Collins'i gördü; Collins'in ısrarı Elizabeth'in onu uzaklaştırmak için yaptığı tüm girişimleri boşa çıkarıyordu. Ancak Charlotte onun yanında belirdiğinde Lizzy nihayet kaçabildi. Mary'nin kalbi yumuşadı.

Charlotte'un Bay Collins'i özveriyle yemeğe doğru götürmesini, giderken de sohbet etmesini izledi. Charlotte'un arkadaşlarına yardım etmek için yapmayacağı şey yoktu, Lizzy gibi böyle bir ilgiyi gerçekten hak etmeseler bile.

Görülecek başka bir şey kalmadığına kanaat getirdiğinde Mary yavaşça sandalyesine döndü. Orada, üzerinde gümüş bir kaşık bulunan küçük bir bardak çileği görünce şaşırdı. Şaşkınlıkla bardağı oraya kimin bırakmış olabileceğini görmek için etrafına bakındı, bunun Charlotte olabileceğini düşündü; ama onun yerine, kalabalığın içinde hızla uzaklaşan Bay Bennet'ın geniş sırtını gördü. Bardağı aldı ve elinde çevirdi. Bunun babasının kendini affettirme yolu olduğunu, onu incittiğini kabul etmeye en çok yaklaştığı an olduğunu anlamıştı.

Yaptığı şey hakkında onunla asla konuşmak istemeyeceğini biliyordu. Ama eğer onu, çilekleri kendisi sunmak için kalmadan neden bıraktığını söylemesi için zorlasaydı, vereceği cevabı kolayca hayal edebilirdi. *Bir özrün tüm erdemlerine sahipti ama bir açıklamanın utancını taşımıyordu.*

Kendine rağmen neredeyse gülümseyecekti. Lizzy için hissettiklerini onun için asla hissetmeyecekti; ama ona çilek getirecek kadar onu düğünmüçtü. Onu incittiğini biliyordu ve üzgündü. Bunun da bir şey olduğunu düşündü. Bardağı kendisine doğru çekti ve bir tane koparıp ısırdı, gözleri yeniden yaşarırken.

Kısa bir süre sonra balo sona erdi. Bennet'lar salonda durup arabalarını beklemeye başladıklarında saat ikiyi geçmişti. İçeriye yerleştiklerinde Lydia'nın gevezeliği bile kısa sürede azaldı, başını Kitty'nin omzuna yaslayarak uykuya daldı. Herkes sessizdi; bazıları mutluluktan, bazıları yorgunluktan, bazıları da gecenin umdukları gibi geçmediğinin bilincindeydiler. Sadece Bay Collins Longbourn'a dönerken yol boyunca hiç durmadan konuşmaya devam etti, cevap alamamaktan hiç rahatsız olmamıştı.

Bölüm 28

Mary ertesi sabah geç saatlere kadar yatakta kaldı. Kendini diğerlerine katılmaya hazır hissetmiyordu. Sohbetin balo hakkında olacağını biliyordu ve piyanodaki aşağılanmasının nazikçe görmezden gelinemeyecek kadar zorlayıcı bir konu olduğundan emindi. Bu konunun Lydia'ya onu kızdırmak için sunacağı fırsatları çok iyi hayal edebiliyordu ve kahvaltı bitene kadar olduğu yerde kalmaya karar verdi. Bayan Hill ona bir tabak çay getirdi ve saçını taramayı teklif etti ama odasından çıkmaya ikna olmadı.

Bu yüzden masa toplandıktan sonra gelişen dramatik olayları kaçırdı. Üst katta bile bir şeyler olduğunu farkındaydı. Koridordaki ayak seslerini ve annesinin öfkeyle yükselen sesini duymuştu; ama bunlar olağandışı olaylar değildi ve ancak Kitty ile Lydia odasına daldıklarında bunlara neyin sebep olduğunu anlamıştı.

"Mary, giyinip aşağıya gelmelisin," diye haykırdı Lydia. "Öyle bir kargaşa oldu ki, inanamazsın!"

"Neler olduğunu hayal bile edemezsin!" diye bağırdı Kitty. "Milyon yıl geçse de tahmin edemezsin!"

Mary iç çekti. "Bu muhtemelen doğru. Ama gerçekten umurumda değil." "Bence umursayacaksın," dedi Lydia. "Sen bile bundan zevk alacaksın." "Bana söyleyecek misin, söylemeyecek misin?"

"Bay Collins Lizzy'ye bir teklifte bulundu!" diye haykırdı Kitty, "ve Lizzy onu reddetti!"

Mary ayağa kalktı, kalbi hızla çarpıyordu. Bay Collins'in kendini ilan etmesine şaşırمامıştı; hep böyle yapacağını düşünmüştü. Ama bu kadar çabuk hareket etmesini beklemiyordu.

Lydia kendini Mary'nin yatağına atarak, "Annem çok öfkeli," dedi, "Lizzy'nin bu işle bir ilgisi varsa onu alacağını söylüyor. Onu babasına götürdü, böylece babasının onun aklını başına getirmesini sağlayacaktı. Ama o Lizzy'ye

Çünkü Bay Collins'le evlenmeyi reddederse annesi onu bir daha asla göremeyecekti, evlenirse de Collins onu bir daha asla göremeyecekti!"

Kitty ellerini çırpı. "Öldürücü değil mi?"

"Ve şimdi herkes küskün." Lydia yataktan fırlayıp Mary'nin tuvalet masasına oturdu ve yüzünü bir o yana bir bu yana çevirerek gördüklerinden son derece memnun oldu. "Bay Collins hışımla çıkıp gitti. Babam kendini kütüphaneye kapattı. Lizzy hiçbir şey söylemiyor, annem ise kendini kaybetmiş durumda ve kimsenin onun duygularını dikkate almadığını söylüyor."

Kitty derin bir memnuniyetle, "Bu yaşıma kadar başıma gelen en iyi şey," dedi. "Sen ne düşünüyorsun, Mary?"

Mary yatağına uzandı. Bu güzel bir soruydu ve hazır bir cevabı yoktu. Kız kardeşleri bir süre onun sessizliğini görmezden geldiler ve kendi aralarında bundan sonra neler olabileceği hakkında konuştular. Ama Mary'nin bu işi kendileri kadar eğlenceli bulmadığını görünce uzaklaştılar ve onu yalnız bıraktılar. Meryem kalktı ve saçlarını taramaya başladı. Lydia'nın yaptığı gibi aynanın önünde poz vermedi, ama sanki şimdi ne yapması gerektiğini sorar gibi doğrudan yansımasına baktı.

Çabucak yıkandı. Bayan Hill suyu bir süre önce getirmişti ve şimdi ancak ılıktı; ama o fark etmedi. Yatağının üzerine bir elbise serdi ve ne için orada olduğunu unutmuş gibi boş boş yanına oturdu. Aklı başka yerdeydi. Bay Collins'in evlenme teklif edeceği ilk kız kardeşin kendisi olacağını hiç düşünmemişti; ama onun ikinci tercihi olarak değerlendirilebileceğine kendini inandırmıştı. Eğer çabaları başarılı olsaydı, bu onun için bir fırsat olacaktı. Kendisini asla kabul etmeyecek bir kadın tarafından reddedildikten sonra, evet demeye hazır bir kadını dinlemeye hazır olabilirdi. Mary, Lizzy'nin reddinin acısını hâlâ çektiği şu anda, onun düşüncelerini kendisine çevirmeyi, yaralı gururunu yatıştırmayı ve paylaştıkları çıkarları hatırlatmayı, her sözüyle ve hareketiyle ciddi olarak eşi olarak düşünmesi gereken tek Bennet kardeşinin o olduğunu göstermeyi umuyordu.

Ama elbisesini başının üzerine çekerken, artık bunların hiçbirinin olmayacağını fark etti. Onun için her zaman görünmez olacaktı. Piyanoda maruz kaldığı aşağılanma bile onun dikkatini çekmeye yetmemişti. Yaşadığı utançtan dolayı minnettar olması gerektiğini düşündü.

Ama Bay Collins gibi bir adam tarafından görmezden gelinmek ve kovulmak! Bu, kendi değeri hakkında besleyebileceği tüm fikirler için sert bir düzelticiydi. Kuşağını bağlamak için uğraşırken, kendi kendine gerçekten üzülmeye hakkı olmadığını söyledi. Onun peşinden gitmesi sadece mantıklı düşüncelerden kaynaklanıyordu; kalbinin kırıldığını iddia edemezdi. Yine de içinden bir ses bunun adil olmadığını haykırıyordu. Onun içindeki iyiliği görmeye çalışan, daha mutlu, daha iyi bir adam olma potansiyeline sahip olduğunu düşünen tek kişi oydu ama bu onu kazanmak için yeterli olmamıştı. Görünüşe göre kimse onu istemiyordu, sevmediği bir adam bile.

Sonunda salona indiğinde, fırtınanın ilk dalgası geçmişti; ama öfke ve kızgınlık havada asılı duruyordu. Bayan Bennet kanepeye uzanmış, kendisini dinleyen herkese dert yanıyordu. Lizzy meyve bahçesine bakan cumbalı pencereden dışarı bakıyor, yüz ifadesi sabit ve kararlı, annesinin şikâyetlerine cevap vermeyi reddediyordu. Mary kime yaklaşacağını bilemiyordu ve salonun ortasında kararsızca duruyor, onların öfkesini üzerine çekmemek için konuşmaktan korkuyordu.

Zili duyduğunda ve Charlotte Lucas anons edildiğinde daha fazla rahatlayamazdı. Charlotte günü Longbourn'da geçirmesi için davet edilmişti ama o sabahki olayların dramı içinde bu tamamen unutulmuştu. Şapkasını ve paltosunu çıkarmadan önce Lydia ve Kitty ona olan bitenin tüm ayrıntılarını neşeyle anlatmışlardı ama hayal kırıklığına uğramalarına rağmen Charlotte ne şok ne de şaşkınlık belirtisi göstermişti. Bunun yerine, karakteristik bir soğukkanlılıkla hareket etmişti. Salona girdiğinde Lizzy'nin gergin ve öfkeli omuzlarına yatıştırıcı bir kol koydu; sonra da yüzükoyun yatan Bayan Bennet'a yaklaşarak alçak ve endişeli bir sesle ona yardımcı olmak için yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu.

"Beni düşünmeniz çok nazikçe, sevgili Bayan Lucas, çünkü kimse benim tarafımda değil, kimse benim yerimi almıyor."

Charlotte çay ya da bir bardak su getirmeyi teklif etti; ama Mrs. Bennet onun önerilerini elinin tersiyle itti.

"Eğer bana gerçekten yardım etmek istiyorsan, şuradaki arkadaşınla konuşur, elinden geldiğince çabuk Bay Collins'in peşinden gitmesi için ısrar eder ve tüm cazibesiyle ona fikrini değiştirdiğini söylersin."

Charlotte başını sertçe sallayan Lizzy'ye baktı, bu da annesinin onu daha da azarlamasına neden oldu.

"Bakın ne diyeceğim, Bayan Lizzy, her evlilik teklifini reddetmeyi kafanıza koyarsanız, hiçbir zaman bir koca bulamazsınız ve eminim ki babanız öldüğünde size kimin bakacağını bilmiyorum - sizi tutamayacağım."

Bayan Bennet bir süre daha bu şekilde konuşmaya devam etti, Lizzy'nin gözünün önünde duran iyi bir şeyi görememesinden uzun uzun söz etti, ta ki beyefendinin gelişiyle konuşması kesilene kadar. Bay Collins bahçedeki sürgününden dönmüş, salonun kapısında durmuş, yaralı bir asaletle, eğer uygunsa Bayan Bennet'la konuşmak istediğini söylüyordu. Bayan Bennet isteksizce koltuğundan kalktı ve Bay Collins'in kendisinden isteyeceği her şey için onun emrinde olduğunu söyledi.

Elizabeth hemen penceredeki yerinden kalktı ve tek kelime etmeden Bay Collins'in yanından geçti. Mary ile Kitty de usulca onu izlediler; ama Elizabeth salon kapısının diğer tarafına geçtiğinde Mary, Charlotte ile Lydia'nın hâlâ içeride olduklarını görünce şaşırdı. Sadece mümkün olduğunca göze çarpmamaya çalıştıklarını ve bu nedenle dışarı atılmadıklarını düşündü. Lydia'nın böyle davranması onu şaşırtmamıştı ama Charlotte'un böyle davranması hiç beklenmedik bir şeydi.

Çok geçmeden Bay Collins, ağır bir karar vermiş bir adamın mahcup havasıyla ortaya çıktı. Kendisini bekleyen kuzenlerine üstün bir gülümsemeyle başını salladı ve hızla uzaklaştı. O gözden kaybolunca, ne konuşulduğunu öğrenmek için odaya doluştular.

Bayan Bennet koltuğuna dönmüş, gözleri kapalı, mendilini yüzüne örtmüştü.

"Başımıza gelenleri anlatmaya gücüm yetmez," diye açıkladı alçak sesle, hayal kırıklığına uğramış bir iniltiyle. "Hepiniz gidin ve beni yalnız bırakın. Charlotte ve Lydia size onun ne söylediğini anlatabilirler."

Kapı Bayan Bennet'ın üzüntüsü üzerine kapandıktan sonra Charlotte ağır ağır kapıya yaslandı. Mary onun bile artık biraz heyecanlandığını fark etti.

gözleri normalden daha parlaktı.

"Lizzy'nin gözüne girmek için iddialarını geri çekti," diye açıkladı.

"Evet," diye bağırdı Lydia. "Çekildi! Şansını kaybettin, Lizzy! Senin için her şey bitti!"

"Davranışları sözlerinden daha kırgındı," diye devam etti Charlotte. "Ama vazgeçtiğini söylüyor ve sanırım bunda ciddi. Peşini bırakmayacağından korkmanıza gerek yok."

Elizabeth abartılı bir rahatlama hareketiyle yüzünü yelpazeledi.

"Bunu duyduğuma çok sevindim. Onun iyi düşüncelerine daha fazla katlanabileceğimi sanmıyorum."

"Ama başka bir zavallı kız o kadar şanslı olmayabilir," diye ekledi Lydia, "çünkü anneme hâlâ kendine 'sevimli bir arkadaş' bulmayı umduğunu söyledi. Umarım o kişi ben olmam."

"Bunun için daha çok gençsin," dedi Charlotte. "Bence yeterince güvendesin. Ama belli ki hâlâ papaz evine başkanlık edecek şanslı bir kadın bulmayı umuyor."

Lizzy gülerek, "Her kim olursa olsun, Bay Collins'ten gelecek bir teklifin cazibesi konusunda kendi kararını vermeli," dedi. "Ben sadece ondan kurtulduğum için rahatladım!"

Charlotte'un koluna girdi ve açık havada sohbetlerine devam etmek üzere bahçeye doğru yürüdüler. Gidecek başka yeri olmayan Mary kütüphaneye doğru ilerledi, ama oraya vardığında işine bir türlü odaklanamadığını fark etti. Pencereye doğru yürüdü ve Elizabeth ile Charlotte'un çimlerin üzerinde yürüyüşünü izledi. Elizabeth arkadaşıyla gayet rahat bir şekilde sohbet ediyordu. Sanki dün geceki acı verici olaylar hiç yaşanmamış gibiydi. Mary'ye aralarındaki acı alışveriş hakkında hiçbir şey söylememişti. Ama sonra, diye düşündü Mary, bu sabahın da gösterdiği gibi, Lizzy'nin hayatı o kadar olaylarla doluydu ki, belki de bunları çoktan unutmuştu. Mary'nin kendi küçük düğünümüğü, düğüncek daha bir sürü olağanüstü meselesi varken Lizzy'nin zihninden kolayca silinip giden küçük bir Gey gibi görünmeliydi.

Ya da Mary, belki de küçük olanın kendisi olduğunu ve bu yüzden kolayca göz ardı edilebileceğini düşündü. Ne kadar dalgın olursa olsun, Elizabeth'in her zaman Jane'e gösterecek kadar sempatisi ve ilgisi vardı. O sabah Bayan Bingley'den bir mektup gelmişti.

Kendisi, Bay Bingley ve bütün arkadaşları acilen Londra'ya çağrılmış olsalardı, hiç kimse Lizzy'nin Jane'e gösterdiği ilgiden daha fazlasını gösteremezdi.

Mary pencereye üfledi ve buğulanmanın oluşturduğu küçük alana adının baş harflerini yazdı. Bunu yaparken Bay Collins'in bahçede belirmediğini, çimenleri geçip Charlotte ve Lizzy'ye yaklaştığını gördü. Sertçe eğildi. Uzaktan bile Elizabeth'le karşılaşmaktan duyduğu rahatsızlık belliydi. Ama Lizzy bir anda, küçücük bir reverans hareketiyle özür dileyip uzaklaştı, önce oldukça yavaş olan adımları gittikçe hızlandı, ta ki Meryton'a giden patikadan kapıya doğru koşmaya başlayana kadar. O gittikten sonra Mary, Bay Collins'in Charlotte'a kolunu uzatmasını izledi. Charlotte nezaketle kabul etti ve Mary'nin görüş alanından tamamen çıkana kadar sabit, telaşsız bir tempoyla kayın korusuna doğru ilerlediler.

Bölüm 29

Ertesi gece Bennet'lar Lucas'larla yemek yemek için sözleşmişlerdi. Bay Collins'in katılıp katılmayacağı biraz tartışılmıştı; ama kendisine başvurulduğunda, memnun olacağından bu kadar emin olduğu bir akşamı geçirmeye çok istekli olduğunu açıkça belirtti.

Aile o akşam Lucas Lodge'a vardığında Mary odaların ne kadar şık görüldüğünü fark etti. Akşam yemeğine sadece Bennet'lar geldiğinde odalar bu kadar özenle aydınlatılmamış ve süslenmemişti; Charlotte da aynı zahmete katlanarak yeşil süslemeli zarif beyaz bir elbise giymişti.

"Bu yeni bir elbise mi Charlotte?" diye sordu Mary. "Çok şık görünüyor."

"Evet, bir süre önce harçlığımı çarçur etmeye ve tamamen süslü püslü şeylere harcamaya karar verdim. Dr. Fordyce'in bunu onaylayacağını sanmıyorum ama bir kez olsun odadaki en kötü giyinen kadın olmamak insanın moralini yükseltiyor."

"Bu hiç adil değil. Her zaman çok iyi görünüyorsunuz."

"Teşekkür ederim. Ama ilk kez kendimi bundan daha iyi hissediyorum ve itiraf etmeliyim ki bu çok hoş bir duygu."

Mary onu incelerken, bu gece Charlotte'ta gerçekten de farklı bir şeyler olduğunu düşündü. Bu sadece yeni elbisesi değildi; onda bir canlılık, yüz hatlarında Mary'nin daha önce görmediği bir heyecan vardı.

Yemek için içeri girdiklerinde Mary, masanın sonunda Elizabeth ve Lydia ile birlikte oturduğunu gördü. Bay Collins şeref masasında oturuyordu ve Charlotte da ona yakın bir yerdeydi. Bayan Bennet ikisinden nezaketin elverdiği ölçüde uzakta oturuyordu.

İlk yemek servis edilirken Lizzy, "Charlotte daha fazla yardımsever olamazdı," diye fısıldadı. "Neredeyse hiç şansımız yok."

Bay Collins'le buradan konuşun, tabii geceyi bize bağırarak geçirmezse, ki bence o bile bunu yapmakta tereddüt eder."

Mary başını salladı ama yemek ilerledikçe Charlotte'u artan bir merakla izlemeye başladı. Bay Collins'e gösterdiği ilgi gerçekten çok belirgindi. Ona en iyi yemekleri getirmesine yardım ediyor, bardağının dolu olduğundan emin oluyor, konuşmalarını ilgiyle dinliyor ve eğlenmesini gerektirecek bir işaret gördüğünde tatlı tatlı gülüyordu.

"Lizzy," diye sordu Mary, tatlılar getirildiğinde, Lucas'ların sofrasında genellikle bulunan sade pudinglere hiç benzemeyen iki nefis tart ve kesme şekerle süslenmiş bir buz. "Charlotte'un Bay Collins'ten hoşlanıyor olması mümkün mü sence?"

Elizabeth ona hayretle baktı.

"Tabii ki hayır! O bunun için fazla mantıklı! O tamamen cömerttir ve ona ifade edemeyeceğim kadar minnettarım."

Ama Mary ne zaman başını kaldırıp baksa, Charlotte'un saygılı ve gülümseyen yüzüyle karşılaşıyordu; Bay Collins'in de kendine güveni yerine gelmiş, onu hiç görmediği kadar memnun ve mutlu görünüyordu.

Bay Collins ertesi sabah kahvaltıya gelmedi. Dışarıda olacağını ve onları bir daha ne zaman göreceğinden emin olmadığını söylemişti. Ekmeğine yağ sürerken Bayan Bennet huzursuz görünüyordu. Bay Collins'in yokluğu onu tedirgin ediyor ve kızdırıyordu; kısa süre sonra, bildik şikâyetlerini uzun uzun tekrarlaması Mary hariç herkesi masadan uzaklaştırdı.

"Seninle yalnız konuşma fırsatı bulduğum için çok mutluyum," diye söze başladı annesi. "Sana söylemek istediğim önemli bir şey var, lütfen beni dinle."

Mary fincanını yere bıraktı.

"Bay Collins hakkında düşünüyordum. Lizzy onu reddedecek kadar bencil davrandığından beri bundan sonra ne yapacağımı bilmek kolay değil. Jane için çoktan konuşulduğunu düşünebiliriz. Kitty ve Lydia evlenmeyi düşünmek için çok gençler ve onun için fazla canlılar. Bu yüzden aklımı size çevirdim."

"Bana doğru mu?"

"Evet, sanırım beni anlıyorsun. Bu sabah benimle uğraşma Mary, sinirlerim bu gerginliği kaldıracak durumda değil."

"Özür dilerim anne. Ama daha bir hafta önce senden, kız kardeşlerim arasında ona en uygun kişinin ben olup olmadığımı düşünmeni istediğimde, olmadığım konusunda kararlıydın."

"Lütfen gereğinden fazla can sıkıcı olmayın. O zamandan bu yana çok şey değişti, bunu siz de görmelisiniz."

"Evet, öyle. Ama korkarım çok geç kalmış olabiliriz. Başlangıçta bir şansım olabilirdi, özellikle de Lizzy için çalıştığın kadar benim için de çalışsaydın. Ama şimdi beni kabul edeceğini sanmıyorum."

"Saçmalama! Neden olmasın? Başka kimden isteyebilir ki? *İstemeyeceğini* artık duymayalım. Ama teklif ettiğinde onu kabul edeceğinizden emin olmalıyım. Elimizde ikinci bir ret olamaz."

Mary utançtan kızardığını hissederken masaya baktı.

"Onu alıp almayacağımın gerçekten bir önemi yok. Sana söz veriyorum artık çok geç. O beni seçmeyecek."

Bayan Bennet elindeki peçeteyi yere attı ve öfkeyle ayağa kalktı.

"Sen çok aptal, nankör bir kızsın ve seninle konuşmak yok. Ama seninle işim henüz bitmedi. Kendimi daha iyi hissettiğimde bu konuyu tekrar konuşacağız."

Odadan çıkarken kapıyı çarptı. Mary içini çekti ve pencereden dışarı baktı. Charlotte Lucas'ın eve giden yolda yürüdüğünü görünce şaşırdı. Bu sabah onu beklemiyordu ama Mary onun varlığının çok hoş karşılanacağını düşündü. Bennet'ların evinde duygular yükseldiğinde onun kararlı tavrı her zaman faydalı olmuştu. Ve Mary onunla yalnız konuşabilirse, Bay Collins'e karşı eğilimleri hakkında daha fazla şey öğrenebilirdi. Belki de annesi haklıydı ve Mary yanılıyordu? Bunu öğrenmenin yararlı olacağını düşündü.

Ama Mary Charlotte'un gelmesini beklemesine rağmen, Charlotte ortaya çıkmadı. Kitty kapının önünden geçerken Mary onu görüp görmediğini sordu ve Charlotte'un doğruca Lizzy'yi bulmaya gittiğini söyledi. Görünüşe bakılırsa o zamandan beri salonda birbirlerine sokulmuşlardı. Mary kapının açılıp kapandığını duyana kadar neredeyse yarım saat geçmişti. Charlotte'tan hâlâ bir iz yoktu. Mary ancak pencereden dışarı baktığında onu gördü, hızlı adımlarla yolda yürüyordu, gitmeye hevesli olduğu belliydi.

Mary koridora koştu, ceketini aldı ve onun peşinden koştu. Bir şeylerin ters gittiğinden emindi ve ne olduğunu bulmaya kararlıydı. Araba yola açıldığı anda Charlotte'a yetişti. Evin görüş alanının dışında, orada durmuş, zorlukla nefes alıyor ve eldivenlerini elden ele savuruyordu. Mary ona doğru koştu.

"Sana seslendiğimi duymadın mı Charlotte? Neden durmadın?"

Charlotte başını kaldırıp baktı. Mary onu hiç bu kadar üzđün görmemişti.

"Çok özür dilerim," dedi gülümsemeye çalışıp başaramayarak. "Kendi düşüncelerime o kadar dalmışım ki seni duymadım."

"Bir şey oldu, bunu görebiliyorum. Bana ne olduğunu söylemeyecek misin?"

Charlotte nasıl cevap vereceğini bilemiyor gibiydi. Tozlu patıkada bir aşağı bir yukarı volta atıyor, botlarıyla taşları tekmeliyordu. Sonunda alçak bir duvara doğru ilerledi ve üzerine yerleşti. şimdi biraz daha sakın görünüyordu.

"Sanırım açıklayabilirim. Yakında herkes bunu öğrenecek. Ve siz de neden böyle davrandığımı çoğu insandan daha iyi anlayabilirsiniz."

Duvardan birkaç ot kopardı ve onları elinde çevirmeye başladı.

"Bay Collins bu sabah erken saatlerde bana bir evlilik teklifinde bulundu ve ben de kabul ettim. Düğün bu ay içinde gerçekleşecek."

Mary ağır ağır onun yanına oturdu. Demek şüphelerinde haklıydı.

"Genel olarak duyurulmadan önce Lizzy'ye söylemeyi görev bildim. Kararımın onu memnun edeceğini düşünmüyordum -evlilik konusunda her zaman çok farklı fikirlere sahiptik- ama beklemiyordum..."

Sesi bir an titredi ve Mary ellerinin titrediğini gördü. "İtiraf etmeliyim ki Mary, haberimi böylesine dehşet ve küçümsemeyele karşılamasını beklemiyordum!"

"Bunlar çok ağır sözler Charlotte."

"Ona söylediğimde ağladı. Nişanı 'imkânsız' ilan etti! Nedenlerimi açıklamaya çalıştım -sadece rahat bir yuva istediğini, karakteri ve bağlantıları göz önüne alındığında Bay Collins'le de tanıdığım herhangi bir erkekle olduğu gibi bunu elde edebileceğini söyledim- romantik olmadığımı hatırlattım ama beni dinlemedi.

etkilendim. Kendimi haklı çıkarmaya çalışırken yüzündeki ifade benim için çok acı vericiydi."

"Bu onun için büyük bir şok olmuş olmalı. Bu fikre alıştığında, eminim her şey yeniden yoluna girecektir."

"Kısa süre sonra kendini toparladı ve sonra yeterince kibardı, tebriklerini sundu ve bana mümkün olan tüm sevinci diledi. Ama, ah, Mary, onun gözünde çok düştüğümü söyleyebilirim!"

Elleriyle yüzünü kapattı ve bir hıçkırık kaçtı. Mary, Lizzy'nin iyi niyetinin senden çekilmesinin nasıl bir duygu olduğunu çok iyi biliyordu. Bir teselli ya da güvence sözcüğü aradı ama bulamadı. Charlotte'un koluna girdi ve Charlotte daha fazla ağlamayana kadar sessizce oturdular.

"Beni takip etmenize sevindim," dedi duraksayarak. "Lizzy'nin dostluğunu kaybettiğim gibi senin dostluğunu da kaybetmekten korkuyordum. Dedikleri gibi, seni dışladığımı düşünebileceğini sandım. Kendi geleceğimi güvence altına alırken, benzer bir kaçış şansını senden esirgediğimi."

Güçlü bir rüzgâr esti ve Mary şapkasız dışarı fırladığını fark etti. Eğer biri onları görseydi, bir duvarın üzerine tünemiş, rüzgâr eteklerini kamçılayan, biri şapkasız iki genç kadın çok tuhaf bir durum gibi görünürdü. Ama, diye düşündü Mary, eğer o kişi konuşmalarını duysaydı, bunu daha da olağanüstü bulurdu. Cevap vermeden önce tereddüt etti, ne kadar açık sözlü olması gerektiğinden emin değildi. Ama artık kaybedecek hiçbir şeyi yoktu.

-Charlotte'a neden gerçeği söylemesin ki?

"Bay Collins'i benimle evlenmesi için ikna etmeye çalışmanın kendim için olduğu kadar ailem için de bir görev olup olmadığını merak ettiğim doğrudur. Ama bunu başaramadım. Ne yaparsam yapayım, oldukça kayıtsızdı."

"Kendine çok yükleniyorsun. Daha fazla zaman olsaydı daha iyisini yapabilirdin," dedi Charlotte, neredeyse bir kez daha. "Ama bu durumda fazla nazik olmayı göze alamazdım. Böyle bir fırsat bir daha karşıma çıkmayabilir. Cömert olmak için çok yaşıyım, sana karşı bile."

Charlotte duvardan kaydı ve volta atmaya devam etti, konuşurken yolu bir geçip bir dönüyordu.

"Onu sevdiğimi iddia edemem. Sizin de söylediğiniz gibi, onun mantıklı bir adam olduğu söylenemez. Ama doğru olanı yaptığımdan kuşkuym varsa

Aileme onun teklifinden bahsettiğimde bu duygular yok oldu. Annemle babamı hiç bu kadar sevinirken görmemiştim; kardeşlerimin ise rahatlamaktan neredeyse nutku tutulmuştu. Artık ellerinde ölü bir yük olmayacağım. Hepsi benim yaşlı bir hizmetçi olacağımı düşünüyordu; ama artık bir kocam olacak ve kendime ait bir evim olmasını dört gözle bekleyebileceğim."

"Elbette bir gün o ev Longbourn olacak." Charlotte mahcup mahcup bakma nezaketini gösterdi.

"Ama umarım uzun yıllar sürmez."

Yolun hemen ötesindeki ormanda, büyük bir karga kalabalığı havaya uçuyor, ağaçların üzerinde yükselirken öfkeyle bağırıyor ve ötüyordu. *Longbourn Charlotte'un olacak*, diye düşündü Mary. *Bay Collins konusunda başarılı olsaydım benim olabilirdi. Ama ben başaramadım ve onun yerine Charlotte'u seçti.* Gökyüzünde dönüp duran kuşlara baktı, çektiği acıya hiç aldırımıyordu. Bay Collins'in Jane ya da Elizabeth'le evlenmek istemesi beklenen bir şeydi; bunu anlamak için onlara bakmak yeterliydi. Ama Charlotte'un ona tavsiye edebileceği ne vardı? Mary kendi kendine, *neden beni değil de onu seçtiğini* sordu.

"Bana karşı o kadar dürüst oldun ki Charlotte, umarım benim de sana karşı aynı şekilde dürüst olmama itiraz etmezsin. Lütfen cevabınızda duygularımı esirgemeyin. Bay Collins'in neden sizi bana tercih ettiğine inandığınızı bilmek isterim."

Charlotte volta atmayı bıraktı ve bir kez daha duvarda Mary'ye katıldı. Bu sorudan hiç de rahatsız olmamıştı.

"Sanırım dalkavukluğumun daha kararlı, memnun etme hevesimin daha ısrarlı olduğunu söyleyebilirsin. Eminim Lizzy, dünyevi çıkarlar uğruna gururumdan vazgeçmeye ve duygularımı fethetmeye senden daha hazır olduğumu iddia ederdi."

Patikadan bir tağ aldı ve Lizzy'nin düğüncesini aynı sertlikle reddediyormuş gibi, tağı olabildiğince uzağa, ilerideki tarlaya fırlattı. "Ama sanırım seninle benim aramda başka bir fark var. İçinde bulunduğum koşullardan mutsuz olduğumu ve bunları değiştirmek için elimden geleni yapmayı planladığımı senden hiç saklamadım. Ama benim hoşlanmadığım durumum, kendim değil.

Aynı şeyin sizin için de geçerli olduğundan emin değilim. Birini, özellikle de bir erkeği, kendiniz için hiç saygınız yoksa, saygınızın sahip olmaya değer olduğuna ikna etmek zordur."

Esinti artık gerçek bir rüzgârdı ve Charlotte titredi. Ceketini daha sıkı sardı ve gitmeye hazır bir şekilde ayağa kalktı.

"Ve söz veriyorum, bu size vereceğim son tavsiye olacak. Lütfen beni olabildiğince cömert düşünmeye çalışın. Sizi uyarmalıyım ki, babam bugün ilerleyen saatlerde ailenizi ziyaret ederek yaklaşan mutlu olay hakkında onları bilgilendirmek niyetinde. Söyleyeceklerinin Bayan Bennet'ın pek hoşuna gideceğini sanmıyorum."

Bölüm 30

Sir William Lucas o öğleden sonra Longbourn'da görüldüğünde, en büyük kızının kısa bir süre sonra Bay Collins'le evleneceğini açıklaması önce şaşkınlıkla karşılandı. Bay Collins'in kendisi de nezaket ve endişeyi bir araya getirerek bu kritik anda evde olmadığından emin olmaya çalıştığından, haberi doğrulamak ya da yalanlamak için kendisine başvurulamadı; ama ilk başta bu habere inanmak imkânsız gibi görünüyordu.

"Yüce Tanrım, Sör William, böyle bir hikâyeyi nasıl anlatırsınız!" diye haykırdı Lydia. "Bay Collins'in Lizzy'yle evlenmek istediğini bilmiyor musunuz?"

Sir William bunun gerçekten de böyle olduğunu anladığını ama artık durumun böyle olmadığını kabul etti. Bay Collins'in sevgisi artık başka bir amaca yönelmişti ve kızıyla en kısa zamanda evlenmeye niyetli olduğundan şüphe edilemezdi. Kendisine bu kadar açıkça inanılmadığını görmeye daha fazla dayanamayan Elizabeth sesini yükselterek Sir William'ın söylediği her şeyin doğru olduğunu kabul etti, çünkü bunu birkaç saat önce Charlotte'un kendi ağzından duymuştu. Aynı zamanda annesinin ve kız kardeşlerinin kuşku dolu haykırışlarına bir son vermeye çalışarak Sir William'a böyle bir durumda hak edilebilecek en içten tebriklerini sundu. Jane de büyük bir iyi niyetle katıldı ve Mary bile onlara iyi dileklerde bulunmayı başardı. Ama Bayan Bennet, Sir William ayrılana kadar neredeyse hiçbir şey söylemedi.

Sonra öfkesi Mary'nin korktuğu kadar korkunç oldu. Önce hikâyeye inanmayı reddetti; sonra yavaş yavaş ruh hali hikâyenin doğruluğundan şüphe etmekten, hikâyenin merkezindekilere küfretmeye dönüştü. Bay Collins kandırılmıştı ama ne şekilde kandırıldığını düşünmek bile istemiyordu. Charlotte Lucas'ın onu tuzağa düşürmek için hangi yöntemleri kullanmış olabileceğini kim bilebilirdi? Onun her zaman sinsî ve güvenilmez bir kız olduğunu düşünmüştü. Yine de bu evliliğin sona erdirilebileceğini umuyor, eğer sona erdirilemezse, o zaman hiç birlikte olmamalarını diliyordu.

Mutluydu. Elizabeth yapması gerekeni yapıp onu kabul etseydi, şimdi kızının düğününü planlayan Leydi Lucas değil, o olacaktı. Ama kimse onun söylediklerine kulak asmıyor, istekleri hep göz ardı ediliyordu.

Bay Collins sonunda geri döndüğünde, birkaç acı dolu saat için yüzeysel bir nezaket ortamı yeniden sağlanmıştı. Bayan Bennet yemek masasında Bay Collins'i soğuk bir şekilde tebrik etmeyi bile başarmıştı ama bu akşamın pek de eğlenceli geçtiği söylenemezdi. Müstakbel damat dışında herkesin keyfi kaçmıştı. Bir tek o umursamaz görünüyordu; sevgili Charlotte'undan söz ederken hiç utanmıyor ve başlangıçta yaşanan bir aksiliğin sonunda ne kadar büyük bir ödülün müjdecisi olarak kılık değiştirmiş bir nimet olduğunu gözlemliyordu.

"Sizin durumunuzda," diye gözlemledi Bay Bennet, "iki olay arasındaki süre merhamet edilecek kadar kısaydı, değil mi?"

Bay Collins hiç utanmadan bunun gerçekten de böyle olduğunu kabul etti ve iyi talihi için çok uzun süre beklemek zorunda kalmamış olmasını en küçük bir nimet saymadı. Belki de dinleyicilerinin daha çok hoşuna giden şey, Longbourn'daki varlığıyla onları daha fazla rahatsız etmek niyetinde olmadığı, mümkün olan en kısa sürede Kent'e döneceği ve işlerini orada düzenleyeceği bilgisiydi. Bununla birlikte, birkaç hafta içinde kendilerini tekrar ziyaret etmesine itiraz etmeyeceklerini umuyordu. Kendisi ve sevimli Charlotte Meryton'da evlenecekleri için, onları kendisini bir kez daha konukları olarak kabul etmeye ikna edebilirse, bu hesaplanamayacak kadar büyük bir kolaylık olacaktı.

Masadakilerin zihninde, onun bu kadar çabuk gitmesine duyulan minnettarlığın mı, yoksa dönüşünün çabukluğuna duyulan hayal kırıklığının mı ön planda olduğunu söylemek imkânsızdı; ama yemek sona erdiğinde, sadece Bay Collins olayların gelişmesinden tamamen memnun görünüyordu ve peçetesini tam bir memnuniyetle yere bıraktı.

Onun gidişi Bayan Bennet'ın sinirlerini düzeltmek için hiçbir şey yapmadı. Charlotte'un haberi karşısında duyduğu şaşkınlığın etkisiyle her zamanki saygısını kısa süreliğine bir kenara bırakmış gibi görünen Leydi Lucas'ın sık sık yaptığı ziyaretler, en büyük kızının böylesine saygın ve yakın bir zamanda evlenecek olmasının ne kadar sevindirici olduğunu arkadaşına anlatmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Bu yardım edemezdi ama

Bayan Bennet'a, Netherfield'a dönmek ve Jane'e açıkça beklediği teklifi yapmak için acelesi yokmuş gibi görünen Bay Bingley'nin sürekli ve açıklanamaz yokluğunu hatırlattı. Kendisine ne kadar sık söylenirse söylensin, olanlardan dolayı bir türlü suçluluk duygusuna kapılmayan Elizabeth'i azarlamaktan bile bıkmaya başlamıştı. Aşağılanmış ve kırgın olan Bayan Bennet kendini meşgul edecek yeni bir hedef aradı ve çok geçmeden hoşnutsuzluğunun kırbacını hisseden Mary oldu.

Bay Collins'in evlenme teklifinden önceki günlerde olup bitenlerin her ayrıntısını zihninde evirip çeviren Bayan Bennet'ın, Mary'nin Charlotte'un Bay Collins'e karşı niyetleri hakkında şimdiye kadar anlattığından daha fazlasını bildiğine ikna olması uzun sürmedi ve amaçsız geçen birçok saat boyunca kızından Charlotte'un itibarını sarsabilecek her türlü bilgiyi almaya çalıştı.

"Sizi Bay Collins için bir olasılık olarak düşünmeye hazır olduğumu söylediğimde, çok geç olduğunu söylediğinizi hatırlıyorum. Merak ediyorum Mary, bununla ne demek istedin? Charlotte'un onu yakalamak için çoktan planlar yaptığını biliyor muydun?"

"Gerçekten söyleyemem anne. Sadece sık sık onun yanında olduğunu ve ona çok ilgi gösterdiğini gözlemledim. Sanırım hepimiz bunun, onun dikkatini Lizzy'den uzaklaştırmak için yaptığı bir iyilik olduğunu düşündük."

Bayan Bennet küçümseyerek, "Bunda kesinlikle çok başarılı oldu," dedi. "Bizim olması gereken teklifi ona yapması için onun dikkatini dağıttı! Bundan bana neden söz etmediğinizi anlayamıyorum. Size söyleyebilirim ki, buna çok sert bir şekilde son vermeliydim."

"Bence Bay Collins, Lizzy ya da Jane'i elde edemezse başka bir yere bakacağına çoktan karar vermişti. Bunun tamamen Charlotte'un suçu olduğunu sanmıyorum. Kendi talihi yüzünden onu suçlamak haksızlık olur."

"Nasıl bu kadar aptal olabiliyorsunuz! Birçok kez söylediğim gibi, içinizden birinin onu kapması gerekirdi. Lizzy inatçı ve kötüydü ve ona sahip olmak istemedi, siz de denemek için kendinizi yeterince zorlamadınız. O kurnaz küçük fingirdek Charlotte Lucas tarafından alt edilmek dayanılır gibi değil. Hem sen hem de Lizzy suçlusunuz ve bu yüzden ikinizi de affedemem."

Bayan Bennet'a Mary'nin kendisini Bay Collins'e talip olarak sunduğu konuşmayı hatırlatmanın bir anlamı yok gibiydi.

kesin bir dille reddetti. Mary bunun sadece annesinin öfkesini daha da alevlendireceğini biliyordu. Zaten her zaman Bayan Bennet'ı rahatsız eden varlığı, şimdi onu neredeyse tahammül edemeyeceği kadar kıskırtıyordu. Her gün piyanoda yaptığı çalışmalar annesinin kulaklarına acı veriyordu; kitapları salonu darmadağın ediyordu. Parmaklarında mürekkep vardı, fark etmemiş miydi? Hemen temizlemesi gerekiyordu. Burası bir saymanlık değildi ve o da bir kâtip değildi. Saçları için yapabileceği bir şey yok muydu? Annesinin makasını bulmak için kaşınmasına neden oluyordu. Daha uygun bir elbise giyemez miydi? Giydiği renkler hendek suyu kadar donuktu. Ama hiçbir şey Bayan Bennet'ı Mary'nin gözlükleri kadar öfkeli edemezdi. "Onları takarsan hiçbir erkeğin seninle evlenmeyeceği konusunda uyarılmışım ve korkarım haklı çıktım. Eğer istediğim gibi olsaydı, belki de şimdi her şey çok farklı olurdu, ama bunu asla bilemeyeceğiz."

Annesi devam etti, hoşnutsuzluğunun dalgaları Mary'nin üzerinde dalgalı ve amansız bir deniz gibi kırılıyordu. Söylenecek bir şey ve saklanacak bir yer yoktu. Bay Collins iki haftanın sonunda döndüğünde Mary neredeyse rahatlamıştı, çünkü onun varlığı Bayan Bennet'ın en azından herkesin önünde şikâyetlerini dizginlemesini gerektiriyordu.

Mary onun gelişinin Charlotte'u Longbourn'u tekrar ziyaret etmeye teşvik edeceğini umuyordu. Bir zamanlar düzenli bir konuk olan Charlotte, nişanlandığının açıklanmasından beri Longbourn'da görülmemişti. Mary onun, varlığının Bayan Bennet'ı rahatsız ettiğini bildiği için gelmediğine inanıyordu; ama aynı zamanda Elizabeth'ten de kaçtığından şüpheleniyordu. Son görüşmeleri her ikisi için de acı verici olmuştu ve bunun sonucunda aralarındaki bağ soğumuştur. Mary bazen onu Lizzy'den daha çok özlediğini düşünüyordu. Charlotte'u arkadaşı olarak görmeye başlamıştı ve onun arkadaşlığını kaybetmenin acısını çok derinden hissediyordu. Ama içinde bulundukları koşullar nedeniyle, Lucas Lodge'a bizzat uğrayarak annesinin onaylamama riskini göze almanın akıllıca olmayacağını düşünmüştü ve bir süre sonra, Bay Collins bir öğleden sonra onu koluna takıp çaya getirdiğinde tekrar karşılaştılar.

Mary onu tekrar görmeyi dört gözle bekliyordu; ama Charlotte çay masasına oturduğunda, bunun Mary'nin umduğu gibi neşeli bir karşılaşma olmayacağı kısa sürede anlaşıldı. Charlotte eski bir aile dostundan çok, Bay Collins'in nişanlısı gibi gelmişti ve Mary

Onunla özel olarak konuşmak için hiç zaman verilmedi. Bunun yerine küçük grup resmi bir şekilde oturmuş, Bay Collins hariç bu insanların birbirlerini hayatları boyunca tanıdıklarını bir yabancıya asla düşündürmeyecek konuşmalar yapıyordu. Bu soğuk karşılama Charlotte ve Bay Collins'i fazla kalmaya teşvik etmedi. Onlar gittikten sonra Jane ve Lizzy de hemen uzaklaştılar; Lydia ve Kitty de hemen onları izlediler. Alacakaranlık çöktüğünde Mary kendini salonda anne babasıyla yalnız buldu. Kitabını eline aldı ve içindeki tartışmalara kendini kaptırmaya çalıştı, ama annesinin öfkeli ve hırçın sesi ve babasının alay etmek ve kızdırmak için verdiği cevaplar dikkatini toplamasını imkânsız hale getiriyordu.

"Onları kabul etmek zorunda kalmak ve daha da kötüsü o iğrenç Charlotte'a karşı nazik davranmak zorunda kalmak benim için anlatılamayacak kadar tatsızdı."

"Kendinizi nezaket yönünde fazla zorlamadığınıza göre, çok çabuk iyileşeceğinizi umuyorum."

"Sanki buranın sahibiymiş gibi etrafına bakındığını gördünüz mü? Salonda alçak sesle konuşuyorlardı, ne dediklerini duyamadım ama eminim Longbourn onların olduğunda ne yapacaklarını tartışıyorlardı. Bunu görmediniz mi Bay Bennet?"

Mary'nin babası böyle bir şey yapmadığını söyledi; ama Bayan Bennet aldırış etmedi ve şikâyetlerini anlatmaya devam etti. Köşede sessizce otururken, Mary'ye hayatının geri kalanını böyle geçireceği acı verici bir güçle çarptı. Kız kardeşleri evlenecek ve evde kalan tek kız o olacaktı. Konuşacak kimsesi ve yapacak hiçbir şeyi olmadığı için, her gün, her ay, her yıl annesinin şikâyetlerini dinlemek zorunda kalacaktı.

"Gerçekten de Bay Bennet, Charlotte Lucas'ın bu evin hanımı olacağını, *ona* yol açmak zorunda kalacağımı ve onun benim yerime geçtiğini görmek için yaşayacağımı düşünmek çok zor!"

"Canım, böyle kasvetli düşüncelere kapılma. Daha iyi şeyler umalım. Benim hayatta kalabileceğimi düşünerek kendimizi avutalım."

Sanki Meryem'in önünde büyük bir uçurum açılmıştı ve içinde yalnızlıktan başka bir şey göremiyordu. Bir an içinde şefkati ne kadar hararetle arzuladığını anladı. Aşk demeyecekti, çünkü bu çok fazla şey istemek gibi görünüyordu. Bir dostluk kıvılcımı yeterli olabilirdi, birazcık

Zamanın daha keyifli geçmesini sağlayacak bir sıcaklık. Kitaplarının tek başına asla yeterli olmayacağını fark etti. Müziği bile anlamsız görünüyordu. Başkalarının dikkatini çekmediği sürece ne çaldığı kimsenin umurunda değildi. Hayattaki başlıca amacı fark edilmekten kaçınmak gibi görünüyordu. Kalbi acıyla kasıldı; neredeyse dayanamayacaktı.

"Hepsine sahip olmaları gerektiğini düşünmeye dayanamıyorum. Kefalet olmasaydı buna aldırılmazdım."

"Neye aldırış etmemelisin?"

"Hiçbir şeye aldırmamalıyım."

"O halde böyle bir duyarsızlık durumundan kurtulduğunuz için size minnettar olalım."

Belki de Charlotte doğru seçimi yapmıştı. Artık bir kocası, bir evi ve belki de doğacak çocukları olmasını dört gözle bekleyebilirdi. Dünyada bir konumu ve hayatta bir amacı olacaktı. Daha iyi beklentilerinin bedelini sevmediği bir adamla evlenerek ödediği doğrudu ama yaptığı pazarlıktan pişmanlık duyuyor gibi görünmüyordu. Mary bugün onu yakından izlemiş, Bay Collins'i gülümseyen bir ustalıkla idare ettiğini, davranışlarını gülünç ya da varlığını can sıkıcı bulduğuna dair hiçbir ipucu vermediğini gözlemlemişti. Charlotte müstakbel kocasına büyük bir saygıyla yaklaşıyordu ama Mary onun yanında gerçek kişiliğinden hiçbir şey göstermediğini de görüyordu. Ona karşı asla doğal olamayacaktı; gerçekte ne düşündüğünü ya da hissettiğini ona söyleme iltifatını asla göstermeyecekti. Mary'nin istediği arkadaşlık böyle bir şey miydi? Yalan üzerine kurulu bir birliktelik mi?

Odaya baktı, her tanıdık ayrıntıyı -güneşin kenarlarını soldurduğu perdeleri, babasının bir keresinde bir bardak kırmızı şarap döktüğü ve ne kadar fırçalarsa fırçalasın çıkaramadığı halıdaki lekeyi- gözünün önüne getirdi ve sanki duvarlar etrafına kapanmış gibiydi. Artık bu sınırlardan asla kaçamayabilirdi. Aklının emrettiği gibi davranmak ve bir çıkış yolu bulmak için elinden geleni yapmıştı ama cevap vermemişti. Ödülü Charlotte kazanmıştı; bütün öğleden sonra Bay Collins'in yanında oturan, yumuşak, temkinli gülümsemesi ve meydana okuyan bir memnuniyet havasıyla, düğün hazırlıklarını konuşurlarken elinin değmesinden kaçınan Mary değil, oydu.

Charlotte rahatlamıştı -Mary bunun için onu suçlayamazdı- ama daha fazlasını istediğini de biliyordu. Mary bunu bastırmak için elinden geleni yapmıştı ama dürüst ve gerçek olan, pohpohlama ve aldatma amacı gütmeyen duyguları hissetmeyi arzuluyordu. Evet, bunu inkâr edemezdi; yalnızlığına son verecek, onu beceriksiz ve basit bulmayacak, sevdiği şeylerden hoşlanan ve bunları aptalca bulmayan bir adamla, sevebileceği ve onun da kendisini seveceği bir adamla tanışmayı arzuluyordu.

Bu gerçeği kendine itiraf ederken neredeyse sersemlemiş hissediyordu. Ama bu düşünce şekillenir şekillenmez, şüpheler ve korkular üzerine üşüştü. Böyle bir adamla nerede karşılaşacaktı? Longbourn'da değil, bu kesindi. Karşılaştığını varsaysak bile, neden ona baksındı ki? Ona sunacak neyi vardı ki? Böyle hayallere kapılmak zayıflıktı. Bunları düşünmeye izin vermek, onların yokluğuna katlanmayı daha da zorlaştırıyordu.

"Bir insan nasıl olur da kızlarının mirasını elinden almaya vicdanı elverir, anlayamıyorum. Hem de Bay Collins'in hatırı için! Neden herkesten çok onun olsun ki?"

"Kararı size bırakıyorum."

Bayan Bennet sonunda sustu. Saat tik tak ediyor ve ateş çıtırdıyordu. Mary önünde okunmadan duran kitabı kapattı. Değişmesi pek mümkün olmayan koşullara boyun eğmek zorundaydı. Oturduğu yerden kalktı, maşayı aldı ve kömürleri karıştırmaya başladı.

İkinci Bölüm

Bölüm 31

İki Yıl Sonra

Mary yanında bir kitap getirmişti ama arabanın sarsıntıları yüzünden kitap okumak imkânsızdı. Bir süre zihnini meşgul edecek bir şeyler bulma kaygısıyla elinden geleni yaptı; ama bir saat kadar sonra pes etti ve kitabı bir kenara fırlattı. Mendiliyle kirli pencerenin köşesini sildi ve kırların geçişini izledi. Artık Longbourn'dan çok uzakta değillerdi. Her ev, her kulübe, her çit tanıdıktı. En iyi eriklerin bulunduğu meyve bahçesi oradaydı. Boğanın, şapkasıyla dikkatini dağıtan sığırtmacın oğluna saldırdığı tarla vardı. Kitty ve Lydia'nın arkasından sık sık yürüdüğü, onlar harçlıklarını harcamak için değirmenci dükkânına koştururken kendisinin ne yapacağını merak ettiği Meryton yolu da oradaydı.

Manzara her zaman olduğu gibi görünüyordu. Ama bir zamanlar bu nemli yeşil köşede sessiz sedasız yaşayan aile için her şey farklıydı. Mary ağaçlara baktı, iç gözleri birbiri ardına onları sarsan ve ters yüz eden olayları hatırlıyordu. Lydia'nın Bay Wickham'la kaçışı dramların ilkiydi. Lydia her zaman vahşi ve düşüncesiz biri olmuştu; ama hiç kimse onun düşüncesizliğinin bu kadar geniş kapsamlı sonuçlar doğuracağını tahmin etmemişti. Kaçış haberi ilk duyulduğunda yapılacak bir şey yokmuş gibi görünüyordu. Mary hâlâ babasının Longbourn'daki salona doğru yürürken, Londra'da çifti bulmak için yaptığı sonuçsuz aramadan eli boş dönerken, gözleri kasvetli, yüzü gri, her zamanki alaycı kopukluk ifadesi tamamen sönmüş bir halde, yüzündeki yenik ifadeyi hatırlıyordu.

Sonra, tüm beklentilerin aksine, bir şekilde bir evlilik töreni ayarlandı, kaypak Bay Wickham rüşvetle ya da tehditle

Lydia'yı koridordan geçirmeye hevesliydi. İlk başta bunun nasıl planlandığı bilinmiyordu. Bennet'ların en küçük kızlarının aceleyle evlenmesini borçlu oldukları kişinin Bay Darcy olduğunun ortaya çıkması, Lydia'nın gerçekten kaçması kadar, belki de daha fazla şaşkınlıkla karşılandı. Ailenin ona karşı olan önyargısının bu sayede biraz olsun azalmış olmasına şaşmamak gerekirdi; ama Jane dışında Bennet'lardan hiçbiri bundan sonra olacakları tahmin edememişti. Elizabeth, Bay Darcy'nin kendisine evlenme teklif ettiğini itiraf ettiğinde kimse buna inanmadı ve Darcy kabul ettiğini açıkladığında daha da şaşırdılar. Mary inanamıyordu. Her zaman gururlu, soğuk ve küçümseyici olduğunu söylediği bir adamla nasıl evlenebilirdi? Lizzy onun hiç de öyle olmadığına ısrar etti; onu yanlış değerlendirmişti, gururu onun gerçek doğasını görmesini engellemişti. Bir zamanlar onun ahlaksızlıklarını kınadığı tüm sıcaklıkla erdemlerini savundu ve tutkusu yavaş yavaş aile görüşünün gidişatını değiştirdi. Lizzy ile Bay Darcy'nin birbirlerine olan aşkları kabul edildikten sonra -onları bir arada gören hiç kimse bunun böyle olmadığına inanamazdı- birliktelikleri, Jane ile Bay Bingley'ninki kadar kaçınılmaz ve doğru göründü.

Düğün Bayan Bennet'ın sevinçten neredeyse nutkunun tutulmasına neden olmuştu.

Bir yıl içinde üç kızı evlendi, en büyük ikisi önemli ve itibarlı adamlarla. Her zaman umduğu şey buydu. Ne kendisi ne de diğer kızları açlıktan ölecek ya da cemaatin sırtına yıkılacaktı; arkadaşları arasında bir kez daha başını dik tutabilecek ve hak ettiğini düşündüğü üstünlüğün tadını çıkarabilecekti. Çok geçmeden Leydi Lucas'a karşı tavrı yine küçümseyici bir hal almıştı, çünkü Pemberley'nin hanımının annesinin, sıradan bir Bayan Collins'in ebeveyninden korkacak hiçbir şeyi yoktu. Kitty ertesi yıl iyi bir geliri olan saygın bir din adamı tarafından istendiğinde Leydi Lucas'ın memnuniyeti tamdı. Büyük kızlarının evliliklerinin zaferi, başını en küçük kızlarının evliliklerindeki düzensizliklerden başka yöne çevirmesini sağlamıştı. Bayan Bennet ne Lydia'nın evliliğinin nasıl gerçekleştiğinden, ne de Bay ve Bayan Wickham'ın daha sonra oradan oraya taşınarak, asla yerleşmeden ve her zaman paraya ihtiyaç duyarak sürdürdükleri hantal yaşamdan hiç söz etmedi. Bazen

Lydia'ya herhangi bir zor durumda yardım etmek için küçük para hediyeleri gönderdi, ama Bay Bennet'ın bundan haberi olmamasını sağladı. En küçük kızlarının talihsizliklerine karşı duyduğu sempati hiçbir zaman onunki kadar kapsamlı olmamıştı, özellikle de bunu parasal olarak ifade etmesi istendiğinde.

Kız kardeşleri de gidince Mary çok geçmeden uzun zamandır korktuğu varoluşun içine gömüldüğünü hissetti. Günleri çok az değişikliklerle geçiyordu. Ders çalışıyor, piyano çalıyor ve müziği boş evde yankılanıyordu. Ama Bayan Bennet uzun süre yalnız oturmaya dayanamadığı ve Mary'nin arkadaşlığını bile kendi arkadaşlığına tercih ettiği için, bu uğraşlar için eskisinden daha az zamanı olduğunu çabucak fark etti. Mary'nin en zorlandığı saatler bunlardı, çünkü annesinin ona söyleyecek hiçbir şeyi yoktu ve herhangi bir şefkatli nezaketin yokluğunda, kolayca şikayet etmeye geri döndü. Bayan Phillips aradığında ikisi de rahatlıyordu, çünkü o zaman Mary'nin kütüphaneye çekilmesine izin veriliyordu. Ancak teyzesinin sesi yüksekti ve salonun çok ötesine kadar ulaşıyordu; Mary bu sayede durumunun, onu düşünenler tarafından nasıl görüldüğünü keşfetti.

"Mary'nin hâlâ evde olması senin için ne büyük bir nimet," diye gözlemledi Bayan Phillips havasız bir öğleden sonra. "Eminim onsuz çok yalnız kalırdınız."

"Belki de," diye cevap verdi Bayan Bennet, ikna olmamıştı. "Gerçi benim hoşlandığım türden bir sohbeti yok."

"Ama artık kız kardeşlerinin görünüşü ile kendisinininki arasındaki karşılaştırmalardan utanmadığı için bu onun için daha kolay olmalı. Bu genç bir kız için kolay olamaz. Şimdi kendi şartlarına göre yargılanacak. Ve bunun onu nereye götüreceğini kim bilebilir?"

"Her zaman onun lehine konuştun, kardeşim ve bunun için sana teşekkür ediyorum. Ama yakın zamanda durumunu değiştireceğine ihtimal vermiyorum. O ve ben birkaç yıl daha birlikte yaşamak zorundayız. Bu, katlanmayı öğrenmem gereken bir yük. Biraz daha çay alır mısın?"

Mary geleceğin ne getireceğini çok fazla düşünmemeye çalıştı. Teyzesinden çok annesinin fikrini benimsemişti ve umutsuzluğa düşmeden atlatırsa iyi bir gün geçirmiş olacağını düşünüyordu. Ama sonra, hiç beklemediği bir anda, Longbourn'un uzun zamandır üzerinde dengede durduğu kırılgan kesinlikleri sonsuza dek altüst eden ve

Hem annenin hem de kızın beklentileri. Mirasın varlığı Bay Bennet'in ölümünü yıllar boyunca çok konuşulan bir konu haline getirmişti ama bu konu o kadar sık konuşulmuştu ki, hiç kimse bunun gerçekten gerçekleşeceğini, en azından uzun yıllar boyunca gerçekleşmeyeceğini düşünmemişti. Uykusunda öldüğünde, yaklaşan sonuyla ilgili hiçbir uyarı olmadan, ailesinin yaşadığı şok, sanki bu ihtimalden daha önce hiç bahsedilmemiş gibi korkunç ve şaşırtıcıydı.

Karısının ve kızlarının üzüntüsü çok ağırdı ve içtenlikle hissediliyordu. Hiçbiri onsuz bir hayat düşünemiyordu; ancak Mary dışındaki tüm kız kardeşlerin onları teselli edecek kocaları ve kalplerinde bıraktığı yeri dolduracak yeni yükümlülükleri vardı. Cenazesinin kaldırıldığı gün Mary çekmecesinden onun için umut dolu bir sevgiyle yazdığı küçük kitabı çıkardı, kollarına aldı ve kendini tutamayıp ağladı. Artık onu memnun etmiş olmanın, yaptığı bir şey karşısında gözlerinin gururla parladığını görmenin mutluluğunu asla yaşayamayacaktı. Yıllar geçtikçe böyle bir olasılığın giderek daha uzak görüldüğü doğrudu; ama bir gün bunun gerçekleşeceği umudundan hiçbir zaman tam olarak vazgeçmemişti. Şimdi bunun asla olamayacağının kesin olarak bilinmesi belki de onu üzen en keskin acıydı.

Bölüm 32

Tüm formaliteler yerine getirildikten sonra Mary annesine İngiltere'nin kuzeyine kadar eşlik etti; orada kendileri için daha kalıcı bir yerleşim sağlanana kadar Bay ve Bayan Bingley'nin yanında kalacaklardı. Ne var ki, Bayan Bennet'ın evlerinden ayrılmak istemeyeceği çok geçmeden anlaşılmıştı. Bay Bennet'ın kaybı, Jane'in ona göz kulak olması ve Bay Bingley'nin bu kadar düzenli bir ilgiyle nasıl olduğunu sorması sayesinde sinirlerini daha az etkiliyor gibiydi.

Ancak Mary, kız kardeşinin evini o kadar da rahat bulmamıştı. Kalma daveti için minnettardı; ama bir türlü yerleşemiyordu. Jane hiçbir zaman nezaketini eksik etmemişti ama bu nezaket Mary'yi rahatlatmamıştı. Jane'in hem hak edenlere hem de hak etmeyenlere eşit olarak bahşettiği yardımseverliğinde mesafeli bir şey vardı. Bu takdire şayan bir nitelikti ama o kadar geneldi ki Mary bunun kendisi için özel bir sıcaklık ifade etmediğini biliyordu. Jane'in en güçlü sevgileri Bay Bingley ve Lizzy'ye mahsustu; özel kalbine yalnızca onların girmesine izin vardı ve Mary onlara katılmaya asla davet edilmeyeceğini biliyordu. Bu bilgi, Mary'nin ablasına olan bağımlılığını, aralarında daha sıcak bir sevgi olsaydı katlanabileceğinden daha zor hale getiriyordu.

Yine de Caroline Bingley'nin evdeki varlığı olmasaydı buna katlanabileceğini düşünüyordu. Bu kadında ağabeyinin çekiciliği ve sevecenliği yoktu; her zaman gururlu ve küskün bir mizacı vardı, ama hayal kırıklığı onu daha da bozmuştu. Mary'nin Netherfield balosunda gördüğü gibi, Bay Darcy'ye karşı duyguları güçlüydü ve bir gün onu kendine almayı umuyordu. Başka bir kadının tercih edildiğini görmek zalimce bir aşağılanmaydı; ama onu ne serveti, ne ailesi, ne de uzun bir tanışıklığı olan Elizabeth Bennet'a kaptırmak dayanılmaz bir şeydi. Sonuç olarak Caroline Bingley hem mutsuz, hem de öfkeliydi ama bu öfkesini dışarı vurma imkânsızdı.

Bayan Darcy'ye karşı duyduğu hayal kırıklığını, onun yerine kız kardeşine kötü davranarak teselli etmeye karar verdi.

Bay Bennet'ın ölümünün üzerinden yeterli zaman geçtiğini düşünene kadar kampanyasını başlatmadı, çünkü inadına bile uyulması gereken incelikler vardı. Ama kısa süreli affın sona erdiğinden emin olduktan sonra Bayan Bingley acımasız davranmaya başladı. Hakaret sanatında ustaydı ve her zaman gülümseyerek söylediği, iyi seçilmiş birkaç kelimeyle nasıl acı vereceğini çok iyi biliyordu. İşe Mary'nin giysileriyle başladı, bu ona çok açık bir hedef sunuyordu ama bu hedefi ele geçirmekten çekinmedi.

Bir öğleden sonra çay içerken, "Modanın, hatta insan doğasının emirlerine karşı gelme cesaretini gösteren genç bir kadın görmek ne kadar da ferahlatıcı," dedi, "çünkü çoğumuz elimizden geldiğince iyi görünmek isteyecek kadar aptalız. Sizi selamlıyorum Bayan Bennet, hepimiz için bir örnek teşkil ediyorsunuz."

Mary cevap veremedi ve Bayan Bingley'nin sert, gözünü budaktan sakınmayan yüz ifadesine karşılık veremeyerek başını öne eğdi. Birkaç gün sonra Bayan Bingley çok kibirli bir ifadeyle tavsiyesini kabul etmesi için yalvardığında da aynı şekilde söyleyecek söz bulamadı. Kısa bir süre önce bir mürebbiye tutmuş olan bir arkadaşı ondan, "ücreti zevkinden daha uygun olan" uygun bir terzi önermesini istemişti ve Mary'nin böyle birini tanıyacağından emindi.

Bayan Bingley, görünüşüyle ilgili konuyu tükettikten sonra Mary'nin kitaplarına döndü, onları eline aldı ve başlıklarını o kadar görkemli bir tonda okudu ki, hem kendileri hem de okuyucuları gülünç duruma düştüler.

"Ancak çok üstün bir anlayış bu tür eserlerin üstesinden gelebilir. Ya da kendisini meşgul edecek başka bir şey olmayan bir anlayış. İlim şüphesiz güzel bir şeydir, ama bunu her türlü sosyal zarafetten feragat ederek elde etmek isteyeceğimden emin değilim."

Bu böyle sürüp gitti. Mary buna toplayabildiği kadarıyla katlanıyordu. Bazen Bayan Bingley'nin iğnelemelerini başka birinin fark edip etmediğini görmek için etrafına bakıyordu, ama bunlar o kadar alçak ve güven dolu tonlarda söyleniyordu ki kimse fark etmemiş gibiydi. Bayan Bennet, Mary'yle nadiren ilgileniyordu; Jane ise mutluluğa öylesine gömülmüş gibiydi ki

Hoş olmayan bir şeyin onun hoşnutluğunu bozması imkânsızdı. Mary sadece bir kez, Bay Bingley'nin kız kardeşine yönelttiği onaylamayan bir bakışla karşılaştı; ama Bay Bingley'nin sessiz azarlaması Mary'nin davranışını düzeltmek şöyle dursun, onu gizlemek için daha fazla çaba harcamaya teşvik etti.

Mary bir süre Bayan Bingley'nin kendisine saldırmaktan bıkaacağını umdu; ama haftalar geçmesine rağmen işkencecisinin enerjisi ya da yaratıcılığı azalmadı ve Mary buna daha ne kadar dayanabileceğini merak etmeye başladı. Onu görmezden gelmek için elinden geleni yaptı, incitici sözleri ne kabul etmeye ne de yanıtlamaya çalıştı. Ama Bayan Bingley'nin yaralama arzusunun, kendisinin buna dayanma gücünden çok daha fazla olduğunu anlayınca cesareti kırıldı.

Bir gece, salonda tek başına oturup diğer misafirlerin gelmesini beklerken, Mary kendini orada en önemli yeri işgal eden piyanoya ilgiyle bakarken buldu. Cilalı ve pırıl pırıldı ama çok nadiren kullanılıyordu; geldiğinden beri kimsenin onu denediğini duyduğunu sanmıyordu. Ona doğru yürüdü ve kapağını kaldırdı, nasıl ses çıkaracağını, tuşların parmaklarının altında nasıl hissedeceğini merak ediyordu. Ancak klavyenin başına oturduğunda, babasının Bay Bingley'nin balosundaki performansını aşağılayıcı bir şekilde sona erdirdiği sırada çaldığı enstrümanın bu olması gerektiği aklına geldi. Hissettiği utancı, yok olup gitmek için duyduğu çılgınca arzuyu hatırlayınca içinden bir ürperti geçti. O zamandan beri topluluk içinde sahneye çıkmamıştı ve bir daha asla çıkmayacağını düşünüyordu. Parmaklarını tuşların üzerinde hafifçe gezdirdi ve tek bir notaya bastı. Piyano akortluydu. Bir an tereddüt etti, o gecenin dehşeti zihninde yeniden canlanmıştı. Ama çalmayalı o kadar uzun zaman olmuştu ki, özellikle de böyle güzel bir enstrümanla. Klavye öylesine davetkârdı ki -tuşlar öylesine pürüzsüz ve dengeliydi ki- çalma dürtüsü onu ele geçirdi ve ne olduğunu anlamadan, her zamanki hassas üslubunun tam aksine, muazzam bir atakla bir İskoç havası çalmaya başladı. Bu, o korkunç gecede kaderini belirleyen ve pek çok umudunu söndüren parçanın ta kendisiydi. Bunu bilinçli olarak seçmemişti; ama bir kez ne olduğunu öğrendiğinde, onu bırakamadı ve tutkuyla sonuca doğru sürükledi. Bitirdiğinde nefesi kesilmişti.

Müziğin onda uyandırdığı güçlü duygular. Ancak kendini daha sakin hissettiğinde klavyeden başını kaldırdı ve Caroline Bingley'nin kapının yanında durduğunu gördü. Ne kadar zamandır orada olduğunu söylemek imkânsızdı. O buz gibi, nankör gülümsemesiyle gülümsedi.

"Lütfen daha fazlasını duymak için çok geç kaldığımı söylemeyin."

Bayan Bingley elinde yelpazesi, yüzünde ağırbaşlı bir ifadeyle piyanoya doğru yürüdü.

"Yoksa bizi yeterince memnun ettiğinizden mi korkuyorsunuz?"

Mary'nin gözleri yaşlarla doldu. Konuşmadan ayağa kalktı ve aceleyle kapıya yöneldi. Geçerken Bayan Bingley'nin yüzüne bir an için baktı, sonunda darbesini indireceği en hassas yeri bulmuş olmanın sevinciyle canlanmıştı.

Mary üst kattaki yatak odasına koşarken, Jane'le daha fazla kalamayacağını biliyordu. Ruhu Caroline Bingley'nin kinini püskürtecek kadar güçlü değildi ve kalırsa kısa sürede onun saldırılarına alışacağını, daha iyisini hak etmediğini düşünene kadar onun darbeleri altında her gün biraz daha küçüleceğini gördü. Hayır, Bayan Bingley'nin korkak ve gönüllü kurbanı olmasına izin vermeyecekti. Eğer savaşıma hazır değilse, geri çekilmeli ve bunu hemen yapmalıydı. Pemberley çok uzakta değildi. Neden Elizabeth'e mektup yazıp onunla orada biraz zaman geçirip geçiremeyeceğini sormasındı? Bunu düşündükçe bu fikir daha da hoşuna gidiyordu. Pemberley ona Bayan Bingley'nin zorbalığından kaçabileceği bir sığınak, yaralarını sarıp iyileşebileceği bir huzur ve sessizlik cenneti sunacaktı. Ama belki de, diye düşündü, bundan daha fazlasını yapabilirdi. Orada bir süredir onu rahatsız eden korkularıyla yüzleşme cesaretini de bulabilirdi. Bay Bennet gittiğine göre şimdi ona ne olacaktı? Nerede yaşayacaktı? Ne iş yapabilirdi? Bunlar o kadar acı verici ve rahatsız edici sorulardı ki, Bay Bennet'in ölümünden beri bunlar üzerinde düşünmesine izin vermemiş, onları zihninin uzak köşelerine sürgün etmişti; bazen de oradan çıkıp kendisiyle alay ediyorlardı - geceleri, uyuyamadığı zamanlarda, Bayan Bingley'yle özellikle acı verici bir karşılaşmadan sonra ya da annesiyle geçirdiği bir öğleden sonra. Pemberley'de bu kışkırtmalardan kurtulursa, geleceği sorunuyla doğrudan yüzleşebilecek kadar sakin ve mantıklı olabilirdi. Belki Elizabeth de ona yardım ederdi. Şu anda mutluydu.

Mary'nin gördüğü ve duyduğu her şey. Şüphesiz Lizzy, kendisi de bu neşeli durumun tadını çıkarmaktan çok uzak olan bir kız kardeşe yardım etmek ve tavsiyelerde bulunmak için biraz zaman ayırmayı esirgemezdi. Çok geçmeden Mary bunun en iyi hareket tarzı olduğuna kendini ikna etti ve başka bir şey düşünemediği için akşam yemeğine inmemeye karar vererek kalemını aldı ve hemen Elizabeth'e yazmaya başladı.

Cevap için fazla beklemesine gerek kalmadı ve birkaç gün sonra, az sayıdaki eşyasını arabanın çatısına yerleştirdikten sonra, kendisini Pemberley'e götürecek olan arabaya atladı. Bayan Bennet vedalaşmak için dışarı çıkmadı; sabahın erken saatlerinde yola çıkmak sinirlerini bozuyordu. Onu uğurlayan Jane oldu, merdivenlerde Bayan Bingley'nin yanında durmuş, zavallı Mary'nin bu beklenmedik gidişine üzölmüş gibi bir ifadeyle onu el sallayarak uğurlamıştı.

Bölüm 33

Pemberley'e vardığında Mary'nin hissettiği ilk şey rahatlamak oldu. Burada onu aşağılayacak ya da mutsuz edecek kimse yoktu; bunun yerine Elizabeth onu çok sıcak bir gülümsemeyle karşıladı ve koridorda ilerlerken koluna girdi. Elizabeth onun ani ayrılışıyla ilgili hiçbir soru sormadı, Mary de buna minnettardı. Caroline Bingley hakkında konuşmaya henüz hazır hissetmiyordu.

"Evi görmek ister misiniz? Çay içtikten sonra büyük bir tur atabiliriz diye düşündüm. Daha önce buradayken pek bir şey gördüğünü sanmıyorum."

Mary, Elizabeth'i devasa odalarda birlikte yürüdükleri zamanki kadar gururlu görmemişti; adımları hızlı ve hevesliydi, anlatırken, işaret ederken ve bilgi verirken sesi canlıydı, yeni kurumundan duyduğu zevk her yorulmak bilmez adımda belli oluyordu. Heykel galerisini ve en önemli aile portrelerini incelediler; Mary'nin o güne kadar gördüğü en büyük kütüphane olan ve Lizzy'nin Bay Darcy'nin bir hafta kadar sonra eve döndüğünde ona giriş izni vermekten memnun olacağından emin olduğu kütüphanenin kapısında durdular. Bu arada kız kardeşler çok rahat bir düzen kurmuşlardı. Kahvelerini sarı sabah odasında içiyor, çaylarını Lizzy'nin odasında içiyorlardı. Çin duvar kağıdıyla kaplı yemek odasında, sandalyelerinin arkasında duran bir hizmetçiyle baş başa yemek yediler. Temiz havaya ihtiyaç duyduklarında birlikte bahçede geziniyorlar, Lizzy Mary'nin dikkatini her dikkat çekici özelliğe, her ağaçlığa, gölete ya da olası bir iyileştirmeye çekiyordu. Buraya bir çiçek bahçesi dikebileceğini düşünüyordu. Bu sessiz köşede bir okul kurma fikri vardı.

Ama hiçbir şey ikisini de evde geçirdikleri saatler kadar mutlu etmedi. genç Fitzwilliam Darcy ile birlikte. Mary'nin kucığında oturuyordu, beyaz elbisesi içinde gülbüz bir çocuktu, doğrudan ve değerlendirci bakışları babasının kararlı iradesine çoktan sahip olduğunu gösteriyordu. Bu, onların

Üçüncü hatta belki de dördüncü karşılaşmalarında annesinin cazibesini de miras aldığını gösterdi. Mary'yi gafıl avladı, geniş ve baştan çıkarıcı bir sırtıyla ellerini ona doğru uzattı, parmakları yapış yapış ve sıcacıktı, sonra annesine döndü ve öpmek için yüzünü kaldırdı. Gülmemek ve gülümsememek imkânsızdı ve Mary her ikisini de çok kolaylıkla yaptı.

"Çok mutlu görünüyorsun, Lizzy."

"Gerçekten de öyleyim. Bunu hak ettiğimden emin değilim; ama hak ediyordum gibi davranmaya niyetliyim. Bana bahşedilen bu büyük şans için özür dilemeyeceğim. Ama gerçek şu ki Mary, gerçekten çok minnettarım. Bu kadar uygun olacağımı hiç düşünmemiştim. Kimseye belli etmemeyi tercih etsem de, işlerin bu hale gelmesine şükretmediğim tek bir gün bile yok. Tek bir gün bile."

Çok etkilenen Mary uzanıp Lizzy'nin eline dokundu. Mary bir an için Lizzy'ye karğı sevgi ve karğılık bulma arzusundan başka bir şey hissetmedi. Lizzy'nin Bay Bingley'nin balo gecesindeki ihanetini asla unutamayacağını biliyordu -kardeşinin davranışını mazur göstermeye çalışsa da b u n a başka bir isim veremiyordu- ama gelecekte aralarındaki ilişkilerin yeniden daha sıcak olabileceğini ummaya başlamıştı. Lizzy güvende ve memnundu, artık ailesinin alaylarına ve kızgınlıklarına maruz kalmıyor, kendisini onların neden olduğu utançlardan uzak tutmak istiyordu. Belki de, diye düşündü Mary, bu huzur Lizzy'yi kendisine daha iyi bakmaya, kendisi ve durumu hakkında daha cömert düşünmeye teşvik ederdi. Gençken birbirlerine eşlik etmekten aldıkları zevkin bir kısmını bile geri kazanabilirlerse, bu yeterli olacaktı. Mary daha fazlasını beklemezdi.

Günler geçtikçe Mary'nin umutlarının gerçekleşebileceğine inandığı anlar oldu. Ona öyle geliyordu ki, Lizzy'yle yeniden çok iyi arkadaş olmuşlardı ve birbirleriyle son derece uyum içindeydiler. Birlikte mutluydular, başka bir arkadaşına ihtiyaç duymuyorlardı. Kitap okuyorlar, yürüyorlar, sohbet ediyorlar ve Mary'yi artık ara sıra ona lordca bir gülümseme bahşedecek kadar iyi tanıyan Fitzwilliam'la oynuyorlardı. Bu tam da Mary'nin bir zamanlar özlemini çektiği şeydi; ve üzerine çöken endişenin ağırlığının belli belirsiz hafıflediğini hissetmeye başladı. Merak ediyordu, acaba kendini yeterince cesur hissediyor muydu?

Lizzy'yle geleceği hakkında konuşmak, ona nereye gideceğini ya da kendisine ne olacağını bilmediğini, önündeki birkaç seçeneği düşündükçe korktuğunu itiraf etmek istiyordu. Annesiyle birlikte yağama düşüncesinin onu dehşete düşürdüğünü itiraf edebilir miydi? Elbette Lizzy bu dehşeti anlayabilirdi. Hiç kimse ondan daha sağduyulu ya da daha keskin bir sezgiye sahip olamazdı. Lizzy'nin sırdaşı olmasının vereceği rahatlamayı hayal ettiğinde, Mary moralinin yükseldiğini hissetti. Ona Caroline Bingley'den ve onun alaylarından bahsedecekti. Lizzy'nin tek bir iğneleyici sözle Bayan Bingley'nin hakaretlerinin acısını nasıl çıkaracağını ve Mary'nin onu gerçekte olduğu gibi görmesini sağlayacağını düşünürken kendi kendine küçük bir gülümsemeye izin verdi: gülünç, önemsiz ve acıyla yenilmiş. İçini bir sükûnet duygusunun kapladığını hissetti; ama sonunda Pemberley'de bir yuva bulup bulamayacağını, o büyük evde, heykellerin, tabloların, yatak odalarının ve misafir salonlarının arasında bir yerlerde kendisine yer olup olamayacağını merak etmeye başladığını kendine bile itiraf etmedi.

Sonra Bay Darcy döndü. İş için Londra'daydı ve şimdi eve geldi ve yanında on dokuz yaşında güzel bir kız olan kız kardeşi Georgiana'yı getirdi. Küçük partilerinin havası hemen değişti. Bay Darcy gösterişli bir adam değildi, ama karakteri öylesine güçlü ve kararlı bir yapıya sahipti ki, çevresindekileri etkilemekte başarısız olamazdı. Lizzy ve kız kardeşine karşi her zamanki ağırbaşlılığı şefkatle yumuşatılmıştı. Georgiana'ya karşi nazik ve hoşgörölü bir ağabey, Lizzy'ye karşi ise tutkuyla bağlı bir kocaydı. Ama günler geçtikçe Mary onun yanındayken hiç rahat olmadığını gördü. Her zaman son derece kibar ve centilmendi, ama Lizzy'nin yanında bir türlü yumuşamıyordu. Çok geçmeden onun bu mesafeli doğruculuk havası Mary'yi tedirgin etti ve Mary onun yanında kendi bilincini geliştirmeye başladı. Onun gözünde kendini en iyi nasıl yükselteceğini bilmiyordu. Sohbeta katılmaya çalışmalı, hoş ve eğlenceli bir konuk olduğunu göstermek için hissetmediği bir canlılık mı göstermeliydi? Yoksa hiçbir şey söylemeyip, onun dikkatinden kaçmak umuduyla kendini olabildiğince gizlemeyi mi tercih etmeliydi?

Çok geçmeden her iki stratejinin de işe yaramadığını fark etti. Ne zaman o oldu

Sessiz kalarak, sadece onun sıkıcı olduğu fikrini doğruladı. Eğlendirmeye çalıştığında, her zaman yanlış notaya basardı. O zaman Elizabeth

araya giriyor, bir şaka ya da kahkahayla her şeyi yumuşatıyordu. Lizzy'nin sevecen, eğlenen bakışları altında kocası bambaşka bir adam oluyordu; sıcak, gülümseyen, kendi mutluluğuna şaşırılmış. Mary bir keresinde aralarında öylesine samimi bir bakışma geçtiğini fark etti ki, gözlerini kaçırdı, sanki tek başına ve habersizce karışılacağı gibi telaşlandı. Bu olay sonunda Bay Darcy'nin iyi niyetini kazanmak için yapabileceği hiçbir şey olmadığını anladı. Bay Darcy'nin aralarındaki mesafeyi kapatmak istemediğini bir anda anlamıştı. Bunu belli etmeyecek kadar iyi yetiştirilmişti, ama onun gitmesini özlediğini çok açık bir şekilde gördü. Onun varlığı önemsiz bir huzursuzluktan daha fazlasıydı; en güçlü duygularını dilediği gibi özgürce ve açıkça yaşama arzusunu kısıtlayan bir engeldi. Ancak Pemberley'den ayrıldıktan sonra yeniden kendisi olabilir, en sevdiklerinin arasında güvende olabilir, masasında bir yabancının, kahvaltı salonunda, terasta, çocuk odasında, aslında karısıyla yalnız kalmak istediği herhangi bir yerde garip bir misafirin arkadaşlığı tarafından engellenmeyebilirdi.

Meryem bu vahyin gerçekliğini neredeyse fiziksel bir acıyla hissetti, Pemberley'deki mutlu günlerinin sayılı olduğundan emindi. Bay Darcy'nin ona karşı sabırsızlığının uzun süre devam edeceğini sanmıyordu. Gerçekten de, Lizzy'nin çoktan ondan uzaklaştığı, zamanını kız kardeşinden çok kocasıyla geçirmeyi tercih ettiği acı bir şekilde ortadaydı; kocası işle meşgulken ve ona ulaşamazken, Georgiana her zaman onlarla birlikteydi. Mary artık Lizzy'yi nadiren yalnız görüyordu. Lizzy ilk geldiğinde birlikte geçirdikleri keyifli saatler tekrarlanmıyordu; artık Lizzy'yle kol kola yürüyen Georgiana'ydı, Mary de birkaç adım geriden onu takip ediyordu.

Georgiana Darcy çekingen, dikkatli bir kızdı, ağabeyine karşı biraz huşu içindeydi ve Elizabeth'te böylesine hoş ve sempatik bir arkadaş bulduğu için çok mutluydu. Mary onu sık sık Lizzy'ye içten bir hayranlıkla bakarken yakalıyor ve duygularının karşılık bulduğunu, Mary'nin bir gün kendisine de yöneleceğini umduğu sıcak sevginin Lizzy'de de olduğunu görüyordu. Kız kardeşinin Georgiana'yı nazikçe kabuğundan çıkmaya ikna etmesini, onu kendini daha iyi görmesi ve yeteneklerini sergilemekten korkmaması için cesaretlendirmesini izlemek Mary için bazen zor oluyordu. Öğleden sonraları misafir odasında oturlurken Georgiana da

klavyenin üzerine eğilmiş, solgun ellerini gam ve arpejlere uzatırken ince vücudunu avantajlı bir şekilde gösteriyordu. Mary onun iyi çaldığını kabul etmek zorundaydı, hatta o kadar iyi çalıyordu ki, kıyaslama yüzünden acı çekmek istemediği için kendisi piyanoya yaklaşmaya cesaret edemiyordu. Kıskançlık düşüncelerini kovmaya çalıştı ama Lizzy'nin Georgiana'ya bir zamanlar kendisinin de almak istediği övgüleri sunmasını izlemek canını acıtıyordu. Lizzy hiçbir zaman Mary'den çalmasını istemedi. Bunun yerine, Georgiana'nın özellikle zorlayıcı bir parçasının sonunda Lizzy yüksek sesle alkışladı ve Mary'ye döndü, yüzü parlıyor ve seviniyordu.

"İyi değil miydi? Sizce de olağanüstü iyi değil mi? Hiç daha iyisini duydunuz mu?"

Mary başını salladı.

"Hayır, öyle olduğunu sanmıyorum. Aferin, Georgiana."

Yorgunluktan yüzü hafifçe kızaran Georgiana, Mary'ye kısa bir süre gülümsedikten sonra Elizabeth'in yanına oturup onun onayını almak için acele etti. Georgiana Mary ile konuşmadı, ama nadiren konuşurdu. Sessizliği kısmen utangaçlığının bir ürünüydü; ama Mary bundan daha fazlası olduğundan şüpheleniyordu. Bazen Georgiana'nın kendisini hafif, şaşkın bir hayretle izlediğini fark ediyordu. *Burada tam olarak ne yapıyorsun?* diye sorar gibiydi. *Bu nasıl oldu? Ve ne kadar kalmayı düşünüyorsun?* Merakında kötü niyet yoktu, sadece hafif bir şaşkınlık kokusu vardı. Mary, Georgiana'nın Lizzy'yle, kendisinin hiçbir rolünün olamayacağı belli olan neşeli bir sohbete dalmasını izlerken, aynı soruları kendi kendine sormaya başladı.

O akşamın ilerleyen saatlerinde, yemekten önce yatağında dinlenirken, giyinmiş ama aşağı inmek için çok erken olduğunun bilincinde olan Mary, aşağıdaki piyanodan gelen en sevdiği sonatlardan birinin sesini duydu. Lizzy'nin tarzını nerede olsa tanırdı, cesur ve tek tük yanlış notalara kayıtsız. Doğrulup oturdu; sonat sona ererken kahkahalar duydu, sesler zevkle yükseliyordu. Bir duraklama oldu; sonra sadece Georgiana'ya ait olabilecek bir incelikle çalınan yeni bir parça başladı. Sessizce aşağı indi ve kapının dışında durup dinlemeye başladı. Kimse ona doğru bakmıyordu. Georgiana klavyeye odaklanmıştı, yüz ifadesi dalgındı. Bay Darcy onun yanında durmuş, müziğin sayfalarını çeviriyor, Mary yanındayken hiç yapmadığı gibi gülümsüyordu. Ve Lizzy de oradaydı, elini kocasının koluna atmış, ona şeffaf bir şefkatle bakıyordu.

Küçük oğulları ayaklarının dibinde oynuyor, oyuncaklarını şarkının güzelliğine pek de uymayan bir ritimle vuruyordu. Dörtlü, bir tablo kadar kusursuz, yakışıklı, çekici ve tamamen kendi halindeydi.

Georgiana parçayı bir hamleyle bitirdi. Bay Darcy gururla onun omzunu sıvazlarken Lizzy ellerini çıırttı. Mary gözlerini kapadı ve arkasını döndü. İçeri girip onlara katılması imkânsızdı. Onun varlığı sadece büyüü bozardı. O anda Mary, Pemberley'de kendisine asla sert davranılmayacak olsa da, gerekli olmadığını anlamının başka yolları da olduğunu anladı. Bay Darcy ona asla ısınamayacaktı. Elizabeth'in hatırı için ona tahammül edebilirdi ama onun gözünde Mary her zaman kendisinin olabilecek en kötü versiyonu olacaktı; kaba, beceriksiz ve sıkıcı. Georgiana'nın durumu çok farklıydı. O asla acı çektirilerek katlanılacak bir misafir olmayacaktı. O aileden biriydi, hem ağabeyi hem de Lizzy tarafından seviliyordu ve her zaman onların yanına gelebilirdi. Pemberley'de evlenmemiş bir kız kardeşe yer varsa bile, Mary piyanonun etrafındaki küçük grubu izlerken bunun kendisi için olmadığını biliyordu. Bu zarif odalara, bu güzel insanların arasına ait değildi. Birbirlerine sahiptiler ve bu yeterliydi.

Mary kız kardeşine Pemberley'den ayrılmak istediğini söylediğinde, Elizabeth

kararının nedenlerini tam olarak anlamamıştı, ama açıklama yapması için onu fazla zorlamadı. Belki o da Bay Darcy'nin Mary'nin varlığından rahatsız olduğunu hissetmeye başlamıştı ve sevdiği kocasının rahatını korumakla, garip bir kız kardeşe karşı olan görevi arasında karar vermek zorunda kaldığından, Mary gideceğini bildirdiğinde pek ikna edici bir itirazda bulunmadı. Ancak Mary'nin önerdiği yer onu şaşırtmıştı. Onun Longbourn'u ziyaret etmek istediğine inanmakta güçlük çekiyordu.

"Ama neden oraya gitmek isteyesiniz ki? Çok fazla acı verici çağrışımla dolu olmalı."

Mary içinde bulunduğu koşulların mutluluğa pek elverişli olmadığını açıklamayı ya da gidecek başka bir yer düşünemediğini itiraf etmeyi tercih etmedi.

"Sanırım yeniden tanıdık bir yerde olmak, bildiğim yerlerle çevrili olmak istiyorum. Umarım bunu teselli edici bulabilirim."

"Gerçekten mi? Teselli aramak için garip bir yol gibi görünüyor. Collins'lerin eski evimize yerleştiklerini görmek seni üzmez mi? Bay Collins'i babamızın kütüphanesinde rahat bir şekilde görmek istediğimden emin değilim. Ya da Charlotte'un annemizin çay masasına başkanlık etmesini."

"Evet, bunun zor olacağından şüphem yok. Ama ormanda yürüyebileceğim ve bahçede oturabileceğim. Babamın kitaplarını okuyabilirim. Charlotte da gelmem için beni daha fazla teşvik edemezdi."

Lizzy başka bir şey söylemedi. Mary, Charlotte'u görme ihtimalinin aslında kendisini Longbourn'a davet edilmeye iten başlıca nedenlerden biri olduğunu söyleyemeyecek kadar nazikti. İçinde bulunduğu mutsuz durumu biriyle konuşmak için yanıp tutuşuyordu; ne Jane'in ne de Lizzy'nin ona yardım edemeyeceğini şimdi anlamıştı. Sevdikleri adamlarla güven içinde yaşadıkları için onun korkularını anlayamazlardı. Ancak Charlotte farklıydı, çünkü umutsuz ve yalnız hissetmenin ne demek olduğunu biliyordu. Mary onun tavsiyelerini her zaman makul bulmamış ya da vardığı sonuçlara katılmamıştı, ama bir zamanlar kendi durumunu paylaşmış biriyle konuşmayı çok istiyordu. Belki de Charlotte ilk itiraf ettiğinde onu şok eden fikirler şimdi o kadar da korkunç görünmeyebilirdi. Son iki yılın deneyimleri Charlotte'un bu fikirleri neden bu kadar kararlılıkla benimsediğini anlamasına kesinlikle yardımcı olmuştu. Ve Mary gizli kalbinde, Longbourn'da kalışının rehberlikten daha fazlasıyla sonuçlanacağını umuyordu. Charlotte'un aşktan çok kişisel çıkarlar üzerine kurulu bir evliliğin iyi sonuçlanma şansının çoğu birliktelik kadar yüksek olduğunu söylerken haklı olup olmadığını öğrenmek istiyordu. Charlotte ve Bay Collins mutlu muydu? Ve eğer öyleyse, Mary de Charlotte'un örneğini takip etmeye karar vermeli miydi? Ama bunların hiçbirini Lizzy'ye söylemedi.

Bölüm 34

Araba sarsıla sarsıla eve doğru yaklaşırken Mary bütün vücudunun gerildiğini hissetti. Ağaçları aştıklarında Longbourn'u tekrar görecekti. Sonra, tanıdık dış hatlar görüldüğünde, nefesi kesildi

-Kendini tutamadı ve her şeyi kavramak için hevesle öne doğru eğildi. İlk bakışta her şey her zamanki gibi görünüyordu, ev küçük parkında her zamanki güvenle oturuyordu. Ama Mary yaklaştıkça, Longbourn'un Bennet'ların oturduğu zamankinden çok daha zeki bir yüzle dünyaya baktığını gördü. Çakıl yol süpürülmüş ve otlar temizlenmiş, pencere çerçeveleri özenle onarılmış ve ön kapı koyu ve parlak bir siyaha boyanmıştı. Ancak Mary'nin bu değişiklikleri özümsemesine zaman kalmadan kapı açıldı ve evin hanımı görüldü. Mary arabadan inerken aklına Charlotte'a "Bayan Collins" demeyi unutmaması gerektiği geldi. Ama daha ne olduğunu anlamadan kendini Charlotte'un yanağını öperken buldu, yakın zamana kadar evi olan eve götürülürken kolundan sıkıca tutulmuştu.

Salonda çay içmeye oturduklarında önce birbirlerine karşı resmi davrandılar. Bingley'lerin sağlığı, Bayan Bennet'ın sinirlerinin durumu ve Darcy ailesinin refahı hakkında sorular soruldu. Mary hepsinden iyi bir ruh haliyle ayrıldığını doğruladı.

"Elizabeth özellikle size hatırlatılmak istedi." Charlotte kibarca gülümsedi.

"Mutlu olduğunu duyduğuma çok sevindim. Gerçi onun gibi köklü bir ailede mutlu olmamak zor olmalı."

"Evet, çok şanslıydı. Bence bunun farkında ve minnettar."

Charlotte başını eğdi ama başka bir şey söylemedi. Charlotte ile Lizzy arasındaki sevgi, Charlotte'un Bay Collins'in evlenme teklifini kabul etmesine Lizzy'nin verdiği dehşet dolu yanıtla aldığı darbeden sonra bir daha asla toparlanamamıştı. Charlotte'un kafası kolay kolay karışmazdı, ama bunu unutmamıştı.

Lizzy ona içten bir inançsızlıkla bakarken duyduğu utanç, aklı başında bir kadının böyle bir adamı talip olarak görebileceğine inanamıyordu. Charlotte, Lizzy evlenip Derbyshire'a taşındığında çok sevinmiş ve Bay Collins'in Pemberley'e davet edilmesi için yaptığı ricaları ısrarla reddetmişti. Genç Fitzwilliam'ın vaftiz töreni kutlamalarına katılması istendiğinde de reddetmişti. Elizabeth'in ne evliliği ne de kocası hakkındaki fikrinin değişmediğinden şüpheleniyordu ve onun onaylamaması ya da acımasıyla ikisinin de hatırlatılmasını istemiyordu. Onca yıl onları ayakta tutan dostluk, arada sırada yapılan hafif nezaket gösterilerinden başka bir şey kalmayıncaya kadar yavaş yavaş solmuştu.

Charlotte masaya doğru eğildi ve Mary'nin fincanına biraz daha çay doldurdu. Mary onun refah ve kendine hakim havasından etkilendi. Özenle giyinmişti, ilk modadan ziyade kaliteyi yansıtan giysiler giymişti; ama zengin ağırbaşlılıkları ona yakışıyordu. Yeni gardırobuyla birlikte Charlotte, otuzlu yaşlarının tehlikelerine hızla yaklaşan, talibi olmayan bekâr bir kadın olan Bayan Lucas'ken fark edilmeyen rahat bir otorite havası kazanmıştı.

"Görüyorum ki şapkanı takmışsın, Charlotte. Her zaman söylediğin gibi."

Charlotte güldü.

"Evet, bir keresinde öyle ya da böyle bunu yapmam gerektiğini söylediğimi sanıyorum. Ama itiraf etmeliyim ki, bunu bir eş olarak giymek bana yaşlı bir kız olarak giymekten çok daha fazla zevk veriyor."

Mary biraz irkildi -bunlar duymaktan hoşlanacağı sözler değildi- ama Charlotte bunu fark etmemiş gibiydi.

"Bay Collins sizi karşılamada bana katılamadığı için özür diliyor. Hertford'da bir işi var ama çok oyalanmazsa akşam yemeğinde bize katılacak."

Sandalyesinde arkasına yaslandı ve Mary'yi sabit, değerlendirici bakışlarla süzdü.

"Peki ya sen Mary? Bana nasıl olduğunu anlat. Bay Collins de ben de mektubunu alınca çok sevindik. Bizi ne zaman ziyaret etmek istersen Longbourn'da her zaman hoş karşılanacağını umarım biliyorsundur. Sana biraz şeker ikram edebilir miyim?"

Mary başını salladı.

"Ama itiraf etmeliyim ki ben de biraz şaşırdım. Jane ya da Elizabeth'le mutlu bir yuva kurduğunuzu düşünmüştük."

"Evet, ikisi de çok cömert davrandı. Aslında, tüm kız kardeşlerim çok ilgili davrandılar. Jane her zaman onunla kalabileceğimi söyledi. Kitty papaz evinde ona katılmamı istedi ve Lydia bile - bu pek uygun olmazdı, ama bunu istemesi büyük incelikti."

"Peki bu olasılıklardan hiçbiri cazip gelmedi mi?"

Mary içinde bir endişenin yükseldiğini hissetti. Bir yanı bonesini çıkarıp atmak ve "*Hayır, hayır, hiçbiri işe yaramayacak, hepsi benden bıkacak, o zaman ben ne yapacağım?*" diye haykırmak istiyordu. *Söyle bana!* Ama en derin korkularını, hatırladığı Charlotte'tan çok daha otoriter ve daha az kırılgan görünen genç bir kadına itiraf etmeye hazır değildi. Telaşla cebinden gözlüğünü çıkardı ve elinde evirip çevirmeye başladı.

"Yerleşim yerim gibi önemli bir kararı düşünmeye zaman ayırmadan vermemin büyük bir hata olacağını düşünüyorum. Düşünmem gereken çok önemli hususlar var. Ve haklı olarak, aceleyle karar verenlerin boş zamanlarında pişmanlık duyacakları söylenir."

Charlotte küçük, canlı bir gülümsemeyle gülümsedi.

"Gerçekten de öyle. Umarım burada kalışınızı böyle ciddi düşünmeye elverişli bulursunuz. Bunu sağlamak için elimden geleni yapacağım. Şimdi, eğer sizi üzeceğini düşünmüyorsanız, dinlenmeden önce evi görmek ister misiniz acaba? Geldiğimizden beri bir dizi iyileştirme yaptık. Bunlar hakkındaki görüşlerinizi duymayı çok isterim."

Mary ilk kez etrafına doğru dürüst baktı. Kendi duygularına hâkim olmaya o kadar odaklanmıştı ki, çevresini zar zor fark etmişti. Misafir odası oldukça değişmişti. Kanepeler yeni kaplanmış, duvarlar boyanmış ve zemin zımparalanmıştı. Pencereleere koyu renk kadife perdeler asılmıştı. Mary bunların ihtişamını düşünürken Charlotte da derin bir memnuniyetle bakıyordu.

"Çok iyi görünüyorlar, değil mi? Collingwood'lar satıldığında onları s a t ı ş t a n almıştım. Meryton'da küçük bir kadın var.

İğnesi olan her şeyi. Benim için onları kesti. Makası kullanırken acı çekiyordum ama sonuçtan çok memnun kaldım."

Mary mecburen başını salladı ve Charlotte'u eski, tanıdık pasajlarda yürürken izledi. Bu kadar uzun süre yaşadığı bir evi sanki bir yabancıymış gibi gezdirmek tedirgin ediciydi ve hatırladığı pek çok nesneyi ve yeri görmek boğazına bir yumru oturmasına neden oldu. Sahanlıkta, Lydia'nın Kitty'ye öfkeyle fırlattığı ayakkabısı camını kırıp sarkacını durdurduktan sonra salondan sürgün edilen uzun saat duruyordu. Çekmecesinde annesinin her zaman kafur kokan ipek bir torbaya sardığı iğnelerini sakladığı küçük masa vardı. Baktığı her yerde bir şeyler geçmişi öyle güçlü bir şekilde hatırlatıyordu ki, Mary neredeyse hüznün ve pişmanlığa boğulacaktı; ama kibar gülümsemesini yerinde tuttu ve rehberinin coşkusunun akışını durdurmak için hiçbir şey yapmadı. Charlotte'un Mary'nin duygularını başlangıçta göz önünde bulundurması çabucak buharlaşmış, hassasiyeti eviyle duyduğu gurur tarafından tamamen gölgede bırakılmıştı. Mary her odaya sokuluyor ve hayranlık duyması için teşvik ediliyor, yeni yapılmış her dolabı ve kararmış her ocak ızgarasını incelemesi için cesaretlendiriliyordu. Mary bunu hiç şikâyet etmeden yaptı, ta ki elindeki tüm övgü ve onay sözcüklerini tüketene kadar. Sonunda, evin çok taze ve güzel koktuğunu söylemekten başka söyleyecek bir şey bulamadı.

"Kendi tarifime göre yaptığım ve yağ ile tatlandırduğım bir yer cilam var. lavanta. İşte bu küçük dokunuşlar büyük fark yaratıyor," dedi Charlotte etrafına bakarken, alanından tamamen memnun ve en iyi şekilde sergilendiğinden emin bir şekilde.

"Ama şimdi size en büyük başarıyı göstermek istiyorum. Sanırım şimdi uyanmış olacak."

Çocuk odasında, bir zamanlar Elizabeth'le birlikte oturup ellerinde kitaplarla mektuplarını yazdıkları şöminenin yanına oturduğunda Mary'nin kalbi küt küt atmaya başladı. Şimdi odanın yeni sahibiyle tanışmıştı. William Collins tıknaz, sarı saçlı bir çocuktı ve annesinin kucağından indiğinde Mary'nin güvenli kucağından ona merakla bakıyordu.

"Çok iyi bir çocuk," dedi Mary. "Biliyor musun, bana tıpkı Lizzy'nin oğluna baktığı gibi bakıyor; aynı içten ve ilgili bakış! Onunla çok gurur duyuyor olmalısınız."

"Evet, bence o çocuklar arasında bir dahi. Ve tabii ki Fitzwilliam'dan biraz daha büyük. William'ın çok daha ileride olduğunu sanıyorum, daha uzun boylu, daha önde olmalı? Hatta biraz konuşuyor."

Charlotte oğlunun tüylü başını okşadı, evinden olduğu kadar çocuğundan da memnundu.

"O çok olağanüstü bir çocuk. Herkes öyle söylüyor."

Mary akşam yemeğinden önce bir süre dinlenmesi için serbest bırakıldığında hava neredeyse kararmak üzereydi.

"Sana odanı göstermem gerek olmadığına eminim," dedi Charlotte, her şeyin yolunda olduğundan emin olmak için mutfığa doğru ilerlerken. "Onu nerede bulacağını unutmuş olamazsın."

Mary kapıyı iterek açtığında birkaç mumun çoktan yakılmış olduğunu ve çantasının yatağın üzerinde açık durduğunu gördü. Tuvalet masasının başında, sanki birbirlerini daha dün görmüşler gibi sakince fırçalarını yerleştiren ve giysilerini açan Bayan Hill duruyordu.

"Bayan Hill! Sizi gördüğüme çok sevindim!"

"Sizi gördüğüme sevindim, Bayan Mary. Son konuşmamızdan bu yana uzun zaman geçti."

"Umarım siz ve Bay Hill için her şey yolundadır?"

"Evet, teşekkür ederim. Bayan Collins'in bizi tutmaya karar vermesi bizi çok rahatlatmış. Longbourn'dan ayrıldığım için çok üzgün olmalıydım."

"Bunu çok iyi anlıyorum."

"Elbette, hepimiz gittiğiniz için her şey farklı. Zavallı baban olmadan asla eskisi gibi olmayacak. Ve Bayan Collins çok titizdir. Ama birlikte oldukça mutlu bir şekilde geçinip gidiyoruz."

Mary bir süre annesinin ve kız kardeşlerinin sağlık durumuyla ilgili sorulara cevap verdi ve karşılığında Meryton'ın verebileceği sınırlı haberleri aldı. Başlangıçta Bayan Hill zor sorular sormadı; ancak Mary'nin giysilerini asmaya başladığında Mary'nin durumunu merak ettiğini belli etti.

"Pemberley'de bunu mu giymiştiniz, hanımefendi?"

"Evet, ben oradayken sadece aileydik, hiç resmiyet yoktu."

"Ama akşamları giymek için daha akıllıca bir şeyiniz olmalıydı. Yanınızda getirmeyi tercih etmediniz mi?"

"Sorun çıkarmamak için daha iyi eşyalarımı orada bıraktım. Çok fazla paketleme ve açma işi var." Bayan Hill'in şüpheli bakışlarıyla karşılaşmamak için gözlerini kaçırdı. "Ve bize dış görünüşümüz hakkında fazla düşünmememiz söylenir. Gurur günahı, biliyorsunuz."

"Peki ya Meryton balosunda giydiğin elbise? Her zaman sana çok yakıştığını düşünmüşümdür. Yanında olmaması üzücü görünüyor."

"Korkarım onu giyme fırsatı bulmayalı çok uzun zaman oldu. Ama Longbourn'un bu kadar büyük bir yer haline geldiğini bilseydim, onu mutlaka giyerdim."

Bayan Hill daha fazlasını soracak gibi oldu, ama sonra Mary'nin getirdiği elbiselerin biraz özen ve dikkatle daha iyi hale getirilebileceğini ve Mary'nin onun yardımıyla bu tür kıyafetlerle mümkün olduğunca güvenilir bir figür çizeceğini söylemekle yetindi.

Bölüm 35

Mary yemek odasına girdiğinde Charlotte çoktan yerini almış, masanın başında oturuyordu. Gün ışığında olduğundan çok daha zeki ve şık görünüyordu, dik sırtlı ve kendinden emin, başı dikti. Çevresine zahmetsizce uyum sağlamış, parlayan mobilyalar ve yeni yaldızlanmış aynalar için mükemmel bir tamamlayıcı, ev içi düzen ve memnuniyet resmini tamamlayan bir yapbozun son parçası olmuştu. Mary, eski tanıdıklarının bu yeni versiyonu karşısında şaşkınlıkla karışık bir hayranlık duydu. Charlotte birkaç yıl içinde heybetli bir figür olacaktı; kırk yaşına geldiğinde oldukça zorlu biri olacaktı.

Charlotte, "Bay Collins'i neyin tuttuğunu bilmiyorum," dedi. "Genelde çok titiz bir zaman tutucudur."

İki kadın ilk kadeh şaraplarını içerken Mr. Collins aceleyle odaya girdi.

"Sevgili Bayan Bennet, ne kadar özür dileysem azdır. Piskopos tarafından alıkonuldum ve buradan ayrılmak elimde değildi. Çok talihsiz bir durumdu, ama eminim siz de kabul edersiniz ki, kişisel eğilimlerimiz her zaman üst rütbeye borçlu olduğumuz görevlerin önüne geçmelidir."

Charlotte, Bay Collins'in bardağını doldurması için hizmetçiye işaret etti. Kocasını telaşlıydı, geç geldiği için dezavantajlı duruma düşmüştü.

"Üzülerek söylemeliyim ki Bayan Collins, soyunma odamda bazı ihtiyaçlarımın olmaması beni rahatsız etmeseydi biraz daha erken gelebilirdim. Temiz boyun bezleri, onları bulmaya alıştığım yerde değildi."

"Bunu duyduğuma üzüldüm," diye cevap verdi karısı soğukkanlılıkla. "Bayan Hill'le konuşacağım. Ama şimdi uygun bir şekilde giyindiğinizi gördüğüme sevindim ve şüphesiz eski dostumuzu karşılamaya hazırsınız."

Bay Collins rahatlamış bir halde, geniş ve uzlaşmacı bir gülümsemeyle Mary'ye döndü.

"Hoş geldiniz, Bayan Bennet. Evimize demeyeceğim, çünkü bu, kısa bir süre önce sizin ikamet ettiğiniz ve koşullar farklı olsaydı öyle kalabilecek olan bir eve acı verici bir ima gibi görünebilir. Ama en adil şekilde söylendiği gibi, insan önerir, Tanrı tasarlar. Umarım bu sizi biraz olsun rahatlatır."

"Evet, efendim," diye yanıtladı Mary. "Hepimiz talihin kaprislerine maruz kalıyoruz."

"Mary, Pemberley'e yaptığı uzun bir ziyaretten yeni döndü," dedi Charlotte yumuşak bir sesle. "Eminim oradaki herkesi nasıl bulduğunu duymak istersiniz."

Mary, Derbyshire'da kaldığı süreyi anlattıkça, Charlotte'un bol miktarda bulunmasını sağladığı mükemmel kırmızı şarabın da yardımıyla masanın etrafındaki garip hava dağılmaya başladı. Bay Collins, Mary'nin Bay Darcy'nin sahip olduğu çeşitli malikâneler ve bunlara bağlı papaz evleri hakkında anlattığı her şeyi ilgiyle dinledi. Bunlardan pek azının kendisinin sahip olduğu kadar gelir getirdiğini anlayınca giderek daha da cana yakınlaştı. Charlotte pek az konuşuyordu ama Mary onun, her yemeğin kocası istemeden önce masaya ulaşmasını sağlamak için çok titiz davrandığını fark etti. Yemekler boldu ve Mary'nin Lucas Lodge'da servis edildiğini hatırladığından çok daha kaliteliydi.

"Yemek için sana iltifat edebilir miyim Charlotte? Gerçekten çok güzel olmuş."

"Teşekkür ederim Mary. Longbourn'un yemeklerinin mükemmelliği konusunda her zaman sahip olduğu ünü korumak için elimden geleni yapmaya kararlıyım. Başarılı olduğumu düşünüyorsan çok memnun olurum."

Birkaç ızgara taban ve bir kuzu budu ile ısınan ve sakinleşen Bay Collins, karısına doğru yardımsever bir yüzle döndü.

"Sevgili Charlotte mükemmel bir yönetici. Sizin de göreceğiniz gibi, Longbourn'daki her şey zevk ve konforu yansıtıyor ve her zaman takdiri ilahinin bizi yerleştirdiği makama uygun bir tarzda."

Charlotte, Bay Collins'in sevgi dolu gülümsemesine karşılık vermedi ama gözlerini tabağına dikti. Adam elini okşamak için uzandığında, kadın karşılık vermedi. Bay Collins elini çekmeden önce sadece bir an onun elinin üzerinde oyalandı.

Mary'ye Bay Darcy'nin parkına sülün koyup koymadığını sordu. Yemeğin geri kalanında Charlotte tüm dikkatiyle Bay Collins'in en olgun peynir dilimini ya da en seçkin meyve parçasını yemesine yardım etti; ama Mary'ye sanki onun bu ilgisinde bir soğukluk varmış gibi geldi. Belki de sadece yorulmuşlardı. Mary yorgunluktan bitap düşmek üzere olduğunu hissetti ve Charlotte sonunda masadan kalkıp yemeğin bittiğini kesin bir dille bildirince rahatladı.

"Bay Collins, Mary ve ben şarabınızı bitirmeniz için sizi yalnız bırakacağız. Uzun bir yolculuk yaptı ve eminim uykuya çok ihtiyacı var, ancak bunu göstermeyecek kadar kibar."

Onlar ayrılırken Mary arkasından baktı. Oda mum ışığında parıldıyor, sıcaklık ve refahla ışıldıyordu. Bay Collins masada tek başına oturmuş, kendine bir kadeh şarap daha doldururken tek başına konsantre olmuş bir şekilde fındık kırıyordu.

Bir süre sonra Mary eski odasının karanlığında yatarken, yatağın yeni asılmış olmasına rağmen yaylarının hâlâ hatırladığı şekilde gıcırdadığını fark ederek rahatladı. Yeni boyanmış tavana bakarken, olağanüstü bir gün geçirdiğini düşündü. Evi yeniden ziyaret etmek beklediği kadar acı verici olmamıştı. Küçük bir köşe ya da tesadüfi bir karşılaşma ona geçmişe dair o kadar güçlü bir duyguyu geri getirdiğinden, neredeyse dayanılmaz bir şekilde duygulandığı anlar olsa da, bu korktuğundan daha az sıklıkta olmuştu. Charlotte'un iyileştirmeleri Longbourn'a dair bildiği o kadar çok şeyi silip süpürmüş, Bennet'ların orada yaşadıkları hayatı o kadar etkili bir şekilde silmişti ki, geriye gidenler için pişmanlık duymasını gerektirecek çok az şey kalmıştı.

Charlotte'un kendisi de neredeyse ev kadar değişmişti. Mary'ye Charlotte her yönden büyümüş gibi geliyordu; kendine güveni, boyu posu ve kendine hakimiyeti artmıştı. Mary, onu en iyi tanımlayan kelimenin, tüm düzen ve güvenlik çağrışımlarıyla birlikte, *yerleşik* olduğunu düşündü. Onu evinin ve bahçesinin küçük imparatorluğunu yönetirken, çocuğunu kucaklarken ve hizmetçilerini toplarken, Longbourn'un görünümünü kendi hayalindeki bir görüntüye dönüştürürken izlerken, dünyada istediği yeri bulduğuna inanmamak imkânsızdı.

hep özlemini çekmişti. Bu şartlar altında değerlendirildiğinde, Charlotte'un evlenirken yaptığı pazarlığa karşı çıkmak imkânsız görünüyordu. Ama Mary sonunda uykuya dalarken, Charlotte'un kocasının gözlerine bakmayı reddetmesini, Charlotte'la birlikte odadan çıkarken Bay Collins'in şarabına bakarkenki kasvetli izlenimini hatırladı. Bunlar ilk izlenimlerinin pembe ışıltısına gölge düşürmüştü. Mary onları zihninin gerisine itti. Duygularının güvenilmez dürtüleri değil, rasyonel gözlemleri ona rehberlik etmeliydi. Mantık, Charlotte'un seçiminin doğru olup olmadığına ve bu seçimin kendisi için benimseyebileceği bir seçim olup olmadığına karar verecekti.

Bölüm 36

Takip eden haftalarda Mary'nin günleri kendisine çok uygun bir düzene girdi. Kahvaltısını odasında yapıyor, sabahın erken saatlerindeki aile telaşından uzak duruyor, Charlotte'a ancak yerler süpürüldüğünde, genç William'ın karnı doyurulduğunda ve o geceki akşam yemeği sipariş edildiğinde katılıyordu. Herkes meşgulken o eski, tanıdık piyanonun başına oturuyor ve parmakları izin verdiği sürece çalışıyordu. Longbourn'da ne klavye başında oturmak için bir rekabet vardı ne de bir başkasının üstün yetenekleri karşısında küçük düşme riski. Öğleden sonraları, ödünç aldığı bir önlükle Charlotte'u bahçede takip ederek, elinde budama bıçağıyla faydalı olmaya çalıştı; bazen yumurta toplamak için kümes hayvanlarının bahçesine bir sepet taşıdı. Her gün son derece olaysız geçiyordu ve Derbyshire'da içine düşen umutsuzluk yavaş yavaş acısının keskinliğini kaybetmeye başlamıştı. Şimdi bu, eğer yapabilirse yenmeye kararlı olduğu donuk bir hüzün ağrısıydı. Yemek masasında, kendisi ve kız kardeşleri masanın etrafında toplandıklarında masanın nasıl görüldüğünü düşünmemek için kendini zorladı; Charlotte'un annesinin sandalyesinde dikiş diktiğini, ışığı yakalamak için tam Bayan Bennet'in oturduğu gibi oturduğunu gördüğünde, başını çevirmemek için kendini zorladı. Ama kendini yeni düzene alıştırmadaki tüm kararlılığına rağmen, henüz girmeye cesaret edemediği babasının kütüphanesinin önünden geçerken hâlâ kederli bir acı hissediyordu. Ve Charlotte'a sosyal ziyaretlerde eşlik etmeyi reddetti, ne yapmayı, nereye gitmeyi planladığını hiçbir incelik duygusu olmadan bilmek isteyecek eski komşularının merakına cesaret etmeye henüz hazır olmadığını biliyordu. Verecek bir cevabı olmadığından, elinden geldiğince bu tür karşılaşmalardan kaçınmayı tercih ediyordu. Yine de genel olarak Longbourn'daki yaşamın düzenli rutinini yeterince cana yakın buluyordu. Kimse onu taciz etmiyor ya da onunla alay etmiyordu; kendini hiçbir zaman açıkta ya da yersiz hissetmiyordu. Charlotte ilgiliydi ama zorba değildi ve Mary onun arkadaşlığından hoşlanmaya başladı. Charlotte'un zamanının ne kadarını ona ayırdığını anlaması biraz zaman aldı.

ona açıldı. Bir öğleden sonra, eve götürmek üzere son laleleri keserlerken Mary, Bay Collins'le ne kadar seyrek karşılaştıklarını ve karısıyla birlikte ne kadar az zaman geçirdiklerini fark etti.

"Sanırım Bay Collins gün boyunca işleriyle çok meşgul oluyor?" diye sordu.

"Yapacak çok işi olduğu kesin," diye cevap verdi Charlotte. "Bir din adamının zamanının kendisine ait olduğu pek söylenemez."

"Ama boş zamanlarında bile nadiren bize katılıyor ya da akşamları bizimle yürüyor. Bu kadar yalnız olmayı seviyor mu?"

"Bunu umursadığını sanmıyorum. Şu anda meyve bahçesinin yanında küçük bir çardak yapmakla meşgul. Bu benim bir önerimdi, o da çok benimsedi. İşin çoğunu kendisi yapıyor, bu da sağlığı için çok faydalı. Bittiğinde oraya bir koltuk yerleştirmeyi umuyorum."

"Gidip ona yardım etmek ister misin Charlotte? Burada yalnız devam etmekten çok mutluyum."

Charlotte uzanıp özellikle ince bir çiçeği kavradı ve sapından hızlıca kopardı.

"Hayır, teşekkür ederim Mary, ben olduğum yerde çok iyiyim. Yakında akşam yemeği için tekrar buluşacağız."

Söylenecek başka bir şey kalmadığını gören Mary makasını bıraktı, çiçeklerini düzenli bir demet haline getirdi ve eve doğru yürümeye başladı. Porsuk çitinin etrafından dolanırken, uzakta Bay Collins'i gördü. Ceketini çıkarmış, gömleğinin kollarını sıvamış, öfkeyle toprağı kazıyordu. Elindeki küreği yere bırakıp koluyla alnını silerek bahçe duvarına yaslanana kadar onu izledi. Adam mutlu görünmüyordu. Mary onu görmemek için aniden arkasını döndü. Bu tedirgin edici bir karşılaşmaydı; sanki özel bir kedere izinsiz girmiş gibi hissediyordu.

Sonraki birkaç gece boyunca ev sahiplerini yeni bir farkındalıkla izledi. Charlotte her zamanki gibi telaşsızdı, kocasına karşı gülümseyerek saygılıydı. Ama Mary onu inceledikçe Bay Collins daha da huzursuz görünüyordu. Mary onun ne kadar sık Charlotte'la göz göze gelmeye ya da onunla sohbet etmeye çalıştığını ve her nezaket gösterisinde Charlotte'un nasıl

ondan kaçtı. Sonunda cesareti kırılmış bir halde başka bir şey söylemedi, sessizce uzaklara baktı. Mary'nin onun ruh halinden artık hiç şüphesi yoktu. Mutsuzluk deneyimine o kadar aşınaydı ki, bunun bir başkası üzerindeki tanıdık izlerini fark edemiyordu. Ama kendi kendine, Bay Collins'in mutsuz olmasını gerektirecek ne vardı, diye sordu. Rahat bir evi, istediği gibi bir karısı ve kreşte sağlıklı bir oğlu vardı. Moralini bu kadar bozacak ne olabilirdi? Charlotte'un pek gösterişli bir eş olmadığı doğrudur ve sevgi gösterilerine pek düşkün görünmüyordu; ama Mary'nin isteklerine her zaman son derece saygılı davranıyor, dudaklarından hiçbir zaman kızgınlık ya da öfke belirtisi dökülüyordu. Mary'nin kendi anne ve babası her zaman birlikte iyi yaşamamışlardı, ama memnuniyetsizliklerinin nedenlerini anlamak kolaydı ve bu nedenler çok güçlü bir şekilde ifade edilmişti. Bay Collins'i rahatsız eden şeyse bu kadar açık değildi.

Belki de içinde bulunduğu koşullarla hiçbir ilgisi yoktu. Belki de karakterinde melankoliye yatkınlık vardı. Sınırlı yaşam deneyiminde bile, bazı insanların refahın ortasında mutsuz olduklarını, bazılarının ise en zor koşullarda bile neşelerini koruduklarını gözlemlemişti. Örneğin Lydia, içinde bulunduğu koşullar pek de kolay olarak tanımlanamayacak olsa da, hiçbir zaman gerçekten yıkılmamıştı. Oysa kendisi ... Bu düşünceyi tamamlamaktan hoşlanmıyor, bunun yerine soruyu kendine daha soyut terimlerle sormayı tercih ediyordu. Mutluluğu ve mutluluğa giden yolları nasıl anlamamız gerektiğini düşündü. Kalıtsal mizaç tarafından mı belirlenir? Yoksa tamamen bir şans meselesi, bazılarına keyfi olarak bahşedilen ama diğerlerine bahşedilmeyen bir nitelik mi? Koşullarımız önemli midir? Güzellik ve zenginliğin mutluluk üretme olasılığı, iyilik ve özveriden daha mı yüksektir? Ve bir bireyin kendi memnuniyet ve tatmin duygusunu geliştirmek için yapabileceği bir şey var mıdır?

Mary bu soruları düşünürken aklına şöyle bir şey geldi. Onları daha fazla takip etmekte fayda vardı. Zihnini ağır bir entelektüel soruya vermeyeli epey olmuştu ve bu soru içinde bulunduğu koşullara özellikle uygun görünüyordu. Babasının kütüphanesi özellikle ihtiyaç duyacağı felsefi eserlerle doluydu ve dikkatini dağıtacak başka bir şey de yoktu. Ayrıca, aklını yeniden çalıştırmaya, onu bir meydan okumayla karşı karşıya getirmeye hazır hissediyordu.

tüm konsantrasyon ve çaba kaynaklarını kullandı. Böyle bir çalışmanın daha kişisel bir uygulama alanı olduğunu da inkar etmiyordu. Mutluluğun doğasının araştırılması kendi durumunu anlamasına katkıda bulunabilir ve hatta kendi güçlü umutsuzluk eğilimine karşı koyabilirdi.

Ertesi gün öğleden sonra Charlotte salonda durmuş, Leydi Lucas'ı ziyarete gitmek üzere şapkasını bağlarken Mary, o yokken kütüphanede birkaç saat geçirmesine izin verip veremeyeceğini sordu. Küçük William en sevdiği oyuncağını merdivenlere vurarak ayaklarına dolandı. Charlotte gülerek onu kucağına aldı.

"O konforlu odanın huzurunun, annem ve bu canavar çocukla geçirilecek bir öğleden sonraya neden tercih edilebileceğini aklım almıyor! Ama gerçekten sormaya gerek yok. Lütfen istediğiniz zaman kullanın."

Ön kapı kapandığında Mary çoktan kütüphaneye girmişti. Bir an hiç kıpırdamadan durdu ve saatlerini geçirdiği odayı inceledi. Babasının masası oradaydı, artık kitaplarından ve onu her zaman kaplamış olan kâğıt yığınının arınmıştı. Lizzy dığında kimsenin ulaşamadığı, gizli bir Çakayla eğlenmiğ, esrarengiz bir halde orada otururken ne okuyordu acaba? Mary buranın onun için ne anlama geldiğini ve zihnini burada nasıl meşgul ettiğini şimdi asla anlayamayacaktı. Olabildiğince soğukkanlılıkla kitap raflarına doğru yürüdü. Adamın gözlerini üzerinde hissetmeden rafları karıştırmak garip bir histi, artık çok uzun sürmesinden ya da çok fazla gürültü yaparak onu rahatsız etmesinden endişe etmiyordu. Sonunda istediğini bulana kadar sessiz ve kararlı bir özgürlükle raflar arasında ilerledi. Sonra her zaman kullandığı masaya oturdu ve kitabının sayfalarını çevirmeye başladı.

Bölüm 37

İlk başlarda Mary kütüphaneyi tamamen kendine ayırmıştı. Sabahın ortasında geldi, yerine yerleşti ve akşam yemeği için giyinmesi gerekene kadar oradan ayrılmadı. Kısa süre içinde yalnızlığına alıştı ve hatta bundan zevk almaya başladı. Bu nedenle, bir öğleden sonra Bay Collins elinde büyük bir tomar kâğıtla habersizce içeri dalıp, orada bizzat çalışmak niyetinde olduğunu belli edince çok şaşırdı. Elindeki bohçayı masanın üzerine atmış ve babasının eski sandalyesine ağır ağır oturmuştu ki, odanın uzak ucundaki Mary'yi fark etti.

"Sevgili Bayan Bennet! Burada olduğunuzu bilmiyordum! Davetsiz misafirliğim için ne kadar özür dileysem azdır. Hemen geri çekileceğim."

Mary utanarak ayağa kalktı.

"Hayır, efendim, hatalı olan benim. Burası sizin odanız ve ben buraya izinsiz giren üzgün biriyim. Bayan Collins bana odanın bir süre size lazım olmayacağını söylemişti. İlgilenmeniz gereken bir iş olduğunu bilseydim buraya asla yerleşmezdim."

Karşılıklı özürler dilendi ve reddedildi; sonunda Mary'nin olduğu yerde kalmasına, varlığının Bay Collins'i hiçbir şekilde rahatsız etmemesine ve Mary'den gitmesini istediğine dair en ufak bir işaret geldiğinde gitmeye hazır olmasına karar verildi. Mary'nin onu kendi çalışma odasından kovmak gibi bir niyeti olmadığından, Bay Collins izin isteyip ona nazikçe veda edinceye kadar kaleminin çiziklerinden ve sayfalarının çevrilmesinden başka bir ses duyulmadı.

Mary sonunda kitaplarını toplayıp giyinmek için evden çıktığında, koridorda Charlotte'la karşılaştı.

"Bugün erken saatlerde Bay Collins tarafından çalışmalarınıza müdahale edildiğini duyduğuma çok üzüldüm. Sizi rahatsız ettiği için çok üzgün olduğunu biliyorum. Ona sorabilir miyim?"

başka bir yerde çalışmak için? Küçük salonu kullanabilir, öğleden sonraları oraya kimse gitmiyor."

"Lütfen bunu benim adıma yapmayın, ne de olsa burası onun kütüphanesi. Ama belki varlığım onu rahatsız etmiyorsa, odanın uzak ucunda çalışmaya devam edebilirim? Tüm kitaplarımı yerleştirdim ve oraya rahatça yerleştirdim. Onu rahatsız edecek hiçbir şey yapmayacağıma söz veriyorum."

"Senden herhangi bir kırgınlık ya da rahatsızlık geleceğini hiç sanmıyorum," diye cevap verdi Charlotte hızla. "Bu planın çok iyi işleyeceğinden eminim. Bay Collins'e kütüphanenin ortak sakinleri olmanızı önereceğim, her biriniz kendi iyi tanımlanmış ve ayrı bölgelerinize sahip olacaksınız. Bu planın pek çok durumda işe yaradığını görüyorum, bu durumda da yaramaması için bir neden göremiyorum."

Yukarıda, odasında Bayan Hill saçını tararken Mary'nin düşünceleri Charlotte'un sözlerine geri döndü. Fırçanın sakinleştirici ritmi ve etraflarını saran dostane sessizlik, Mary'yi aksi takdirde sormaktan çekineceği bir soruyu doğrudan sormaya teşvik etti.

"Bayan Hill, sizce Bay ve Bayan Collins birbirlerine çok yaklaşıyorlar mı?" Bayan Hill hâlâ fırçalayarak düşünüyordu.

"Çoğu kişi kadar iyi diyebilirim. Tartışmazlar ve aralarında hiçbir zaman sorun çıkmaz."

"Evet, ama birbirlerinden hoşlanıyorlar mı? Birbirlerinin arkadaşlığından hoşlanıyorlar mı?"

"Hiç evlenmediğinizi söyleyebilirim, Bayan Mary. Birkaç yıldır birlikteler. Genç aşıklar gibi davranmalarını bekleyemezsiniz."

Mary'nin Pemberley'de gördüğü bu değildi. Lizzy ile Bay Darcy'nin düğünü Bay ve Bayan Collins'inkinden kısa bir süre sonra olmuştu, ama zaman birbirlerine duydukları sevginin gücünü azaltmamıştı. Kalbin işleyişi hakkında hiçbir deneyimi olmayan Mary bile onların birbirlerine eşlik etmekten duydukları zevki fark edemiyordu. Hiç kimsenin varlığı kocasını Lizzy'nin varlığı kadar mutlu edemezdi ve Lizzy odaya her girdiğinde Mary'nin yüzü mutlulukla aydınlanırdı. Ama Longbourn'da her şey çok farklıydı. Mary burada ne sevgi dolu bakışlar, ne neşeli bir hoşnutluk, ne de onunla mümkün olduğunca çok zaman geçirme arzusu görmüştü.

Birbirlerine. Tam tersine, Darcy'ler nadiren birbirlerinden ayrılırken, Bay ve Bayan Collins'in neredeyse hiç birlikte olmadıkları Mary'nin dikkatini çekmişti. Elbette Charlotte'un kendisini meşgul edecek çok şeyi olduğu inkâr edilemezdi. Bakması gereken bir oğlu ve idare etmesi gereken bir evi vardı, üstelik Lizzy'nin isteyebileceğinden çok daha az yardım alarak. Ve bu görevler yerine getirildikten sonra, evin tadilatı ona kalan azıcık boş zamanı da yutuyordu. Charlotte'un dikkatini çeken, onu kocasından uzaklaştıran, gezintilerde ona eşlik etmesini ya da onunla küçük zevkleri paylaşmasını engelleyen bir şeyler hep varmış gibi görünüyordu.

Bir de Bay Collins'in boş zamanlarının çoğunu alan küçük çardak vardı. Mary, Charlotte'un bu çardağın yapılmasını kocasının enerjisini emmesi ve kendisiyle arasına mümkün olduğunca mesafe koyması için isteyip istemediğini merak etmeye başlamıştı. Bu hiç de cömert olmayan bir düşünceydi ve Mary bunu bastırmaya çalıştı. Ama hayatlarının nasıl düzenlendiğini gördükçe, Charlotte'un zamanının mümkün olduğunca azını kocasıyla birlikte geçirecek şekilde kasıtlı olarak ayarlamış olma ihtimalini görmezden gelmek daha da zorlaşıyordu.

Mary aynada, Bayan Hill'in düzgün topuzunu yerine sabitlemesini izledi.

"Günün büyük bölümünde ayrı kalıyorlar gibi görünüyor."

"Bir evliliği yürütmenin pek çok farklı yolu vardır. Ve eğer seçtikleri yol buysa, bunun nedenini sormak hiçbirimize düşmez."

"Ama ya içlerinden biri bunu seçmezse?"

Bayan Hill içini çekti.

"O zaman evliliği bekledikleri gibi bulamayan ilk kişiler olmayacaklar ve ellerinden gelenin en iyisini yapmak zorunda kalacaklar. Buyurun Bayan Mary, işiniz bitti."

Akşam yemeğinde Mary, Charlotte'un Bay Collins'in her ihtiyacına etkin bir şekilde cevap verişini izlerken kendinden utandı. Merakı Charlotte'un misafirperverliği için yetersiz bir karşılık gibi görünüyordu; ev sahiplerinin özel meseleleri hakkında bu şekilde spekülasyon yapmak kesinlikle nankörlük, hatta tatsızlıktı. Ama onları birlikte gözlemledikçe, aralarındaki uçuruma daha çok ikna oluyordu; ayrıca, belki de daha şaşırtıcı olan, tüm kibar ilgisine rağmen, bunun mimarının Charlotte olduğuydu. Yumuşak, uysal tavrının ardında tamamen kendi halinde biriydi. Hiçbir şey

Bay Collins'in söyledikleri ya da yaptıkları ona dokunmuyordu; duyguları kilitlenmişti ve kocası için her şekilde ulaşılmazdı. Mary, Bay Collins'in kasvetli, teslimiyetçi yüz ifadesine bir göz attığında, onun da bunu bildiğini ve içinde hissettiği mutsuzluğun bu bilginin sonucu olduğunu fark etti.

Mary o gece gördüklerinden rahatsız olduğu için uyuyamadı. Longbourn'a ilk geldiğinde Collins evliliğinin başarısının sadece Charlotte'un duygularına göre değerlendirilebileceğini düşünmüştü. Bay Collins'in bu konudaki duygularını düşünmek aklına gelmemiştir. Kendisiyle evlenmek isteyen saygın bir kadın bulma tutkusuna ulaşmıştı.

-Bu yeterli miydi? Daha ne umabilirdi ki? Aşk beklemesi mümkün değil miydi? Mary onun derin duygular besleyebileceğini düşünmemiştir; ama şimdi yanıldığını anlıyordu. Charlotte bir mantık evliliğine razı olmak için ne gerekiyorsa yapmıştı ve en azından yüzeysel olarak memnundu. Kendi yaptığı bir anlaşmanın içinde mutsuz kalan kocasıydı.

Bölüm 38

Mary bir sabah kütüphanede çalışıyor, yalnızlığının tadını çıkarıyordu. Tam Mary, Bay Collins'in kendisine katılmaya niyeti olmadığına karar vermişti ki, Bay Collins kendinden emin bir tavırla kapıda belirdi.

"Bayan Bennet, Bayan Collins'ten anladığım kadarıyla masamda birkaç saat çalışmam sizi rahatsız etmeyecek. Lütfen bana öyle olup olmadığını söyleyin; eğer değilse, hemen yola çıkacağım."

Mary, daha önce de yaptığı gibi, odayı paylaşımlarından memnun olacağını söyledi ve sonunda oturup kâğıtlarını karıştırmaya başladı. Mary kendini kitaplarına verdi ve kısa sürede onlarla öylesine meşgul oldu ki, bir sonraki ses Charlotte'un ikisini de çaya çağırdığını duydu. Gitmeye hazırlanırken Bay Collins Mary'ye rahatlamış bir ifadeyle baktı.

"Size çok minnettarım Bayan Bennet. Hiç rahatsız olmadım. O kadar sessizdiniz ki sanki odada benden başka kimse yokmuş gibiydi."

"Bu kadar... önemsiz bir varlık olduğum için mutluyum, efendim." Yüzü düştü.

"Nezaketsizlik etmek istememiştim. Ancak çok az insan sessizliğin konsantrasyona yardımcı olarak önemini anlıyor. Bu, ciddi bir çalışma yapmak isteyen herkes için temel bir gerekliliktir, ancak korkarım ki, özellikle de daha adil seks arasında nadiren bulunur. Ancak siz, boş ve düşünmeden konuşmaya pek yatkın görünmüyorsunuz."

"Bunu duyduğuma sevindim efendim. Kibar konuşmalar konusunda pek yetenekli olmadığım doğru."

Rahatsız olan Bay Collins küçük bir kahkaha attı ve aceleyle uzaklaştı. Yine de anlaşmalarından memnun olduğu belliydi, çünkü ertesi gün ve sonraki günlerde her sabah kütüphaneye geldi, çok az şey söyledi ve yazışmalarını özenle gözden geçirdi. Ama dördüncü gün

Bir ya da iki saat geçtikten sonra, Mary onun küçük masasına yaklaştığını görünce şaşırdı.

"Korkarım merakım terbiyeme galip geldi. Bayan Bennet, bu kadar titizlikle ne okuduğunuzu sorabilir miyim?"

Mary şaşkınlıkla başını kaldırdı. Sessizliği bozanın o olacağını hiç düşünmemişti.

"Burada yaşarken keyif aldığım eserleri araştırıyorum. Karlı ve faydalı bulduğum kitapları."

"Kendinize geçmişteki zevkleri hatırlatıyorsunuz o zaman? Düşünen bir zihin için bundan daha iyi bir eğlence olamaz."

"Kısmen, o o Yani. Ama I am Ayrıca nişanlı içinde bir egzersiz. İsterseniz bir soruşturma."

Kuşkusu yüzünden açıkça okunuyordu.

"Gerçekten mi? Bilimsel bir konu mu? Eğer öyleyse, belki ben yardımcı olabilirim. Her zaman bilgi peşinde koşanların emrindeyim, henüz ciddi eserlerle tanışmamış olanların belirsiz zevklerine rehberlik etmeye hazırım."

Mary entelektüel uğraşlarını kimseyle tartışmaya alışık değildi ve ilk içgüdüğü geri çekilmektir. Ama adamın küçümseyici tavrı onu rahatsız etti. Başını kaldırdı ve her zamankinden daha büyük bir cesaretle gözlerinin içine baktı.

"İnsan mutluluğunun ne olduğunu ve nasıl elde edilebileceğini daha iyi anlamakla ilgileniyorum efendim. Bunun, koşulların tesadüfen bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bir durum mu yoksa kendi isteğimizle sahip olabileceğimiz bir durum mu olduğunu araştırmak istiyorum. Elimizin altında olduğunda onu nasıl fark edebileceğimizi ve onu deneyimleyecek kadar şanslı değilsek onsuz yaşamayı hangi yollarla öğrenebileceğimizi anlamak istiyorum."

Bay Collins'in çok şaşırdığı belliydi.

"Vay be! Bu genç bir bayan için olağanüstü bir uğraş! İlgi alanlarınızın bu kadar felsefi olduğundan hiç şüphelenmemiştim. İtiraf etmeliyim ki gizlice roman okuduğunuzu ve bu kadar anlamsız bir şekilde meşgul görünmekten utandığınızı düşünmüştüm."

"Büyük bir kurgu okuru olmadığım doğru olsa da, zaman ayırmaya ve uygulamaya değer bulduğum herhangi bir kitabı kabul etmekten çekinmem. Gerçeklere dayalı eserleri zihnime daha uygun buluyorum."

"Gerçekten öyle mi?"

Bay Collins oturdu ve masanın üzerine yığılmış küçük kitap yığınının doğru uzandı.

"Zevklerinizin hangi yönde olduğunu öğrenebilir miyim?"

Onları teker teker eline aldı ve başlıklarını inceledi.

"Locke, Paley, Rousseau, hatta Bay Hume! Beklenmedik yerlere girmeye cesaret ediyorsunuz, Bayan Bennet. Babanız bu tür eserler okuduğunuzu biliyor muydu?"

"Yapmış olabilir ama kendi çalışmaları dışında kimsenin çalışmalarıyla çok ilgilendiğini sanmıyorum."

Bay Collins papaz yakasını parmakladı.

"Raflarında bu tür kitaplar olmasına şaşırdım. Hristiyan öğretilerinden tam anlamıyla tatmin olmamış bir zihne işaret ediyorlar. Durumun böyle olduğunu düşünmek beni üzüyor, ama sizin bu kitaplardan etkilendiğinizi öğrenmek daha da üzüyor."

"Hayır, benim inancım sizin tarif ettiğiniz şekilde sarsılmayacak kadar sağlam temellere dayanıyor. Babamın bu tür kitaplara sahip olmasının ya da isteyen herkesin bunları okumasına izin vermesinin yanlış olduğunu kabul edemem. Dr. Fordyce bile zihinlerimizin zorlanması arzu edilir bir şey olduğunu, çünkü ancak bu şekilde iyi argümanları kötülerinden ayırt etmeyi öğrenebileceğimizi söylüyor."

"Davanızı çok güçlü bir şekilde ortaya koydunuz, Bayan Bennet. Ve sizin bu araştırmanız, insan mutluluğu üzerine bu çalışma. Bunun tamamen entelektüel bir uğraş olup olmadığını sorabilir miyim? Yoksa daha kişisel bir uygulaması var mı?"

Mary böylesine nüfuz edici bir soru beklemiyordu.

"Sanırım tüm sorgulamalar entelektüel ve kişisel olanın bir karışımıdır. Birinin nerede başlayıp diğerinin nerede bittiğini nasıl bilebiliriz? Ve elbette, mutluluk arayışı -bireysel mutluluk- hepimizi ilgilendiren bir şey, değil mi?"

Bu kez gözlerini kaçırarak Bay Collins oldu.

"Bazıları öyle diyebilir. Bunu düşüneceğim, Bayan Bennet."

Başını salladı, topuklarının üzerinde döndü ve onu kütüphanede yalnız bıraktı. Bir süre pencereden dışarı baktı ve konuşmalarını düşündü. Sonra önündeki kitaplardan en büyük ve en zorlu cildi açtı, gözlüklerini taktı ve okumaya başladı.

Bölüm 39

Mary, o orada çalışırken Bay Collins'in kütüphaneye dönüp dönmeyeceğinden emin değildi. Acı bir gerçeğe çok fazla yaklaştığının farkındaydı ve Bay Collins'in bir daha onunla birlikte olmak istemeyeceğini düşünüyordu. Ama ertesi gün her zamanki saatinde geldi. Konuşmadı ve birkaç saat sonra geri çekilene kadar kütüphanenin sessizliğini hiçbir şey bozmadı. Ertesi gün de aynıydı; ondan sonraki gün de. Ancak üçüncü sabah boğazını temizledi ve elinde bir kitapla onun masasına yaklaştı.

"Bayan Bennet, son tartışmamız üzerine biraz düşündüm ve uzun uzun değerlendirdikten sonra bu küçük kitabı size sunarak yanlış yapmayacağıma karar verdim. Çok aydınlatıcı bulacağınızı düşünüyorum. Bu Aristoteles'in *Etik* kitabı. Biliyor musunuz?"

Mary başını salladı. Oturdu ve kitabı ona doğru itti.

"Çalışmanızla ilgili bulacağınızı düşünüyorum. Aristoteles'in mutluluk hakkında söyleyecek çok şeyi vardır ve bunların hepsi de ilginçtir. Her ne kadar kendisi Tanrı'nın sözünü duyma şansına sahip olmasa da, pek çok Hristiyan düşünür ona büyük değer verir. Bu nedenle bu kitabı size sunarken kendimi oldukça rahat hissediyorum."

Mary tereddütle onu eline aldı.

"Onun üslubuna alışmak için her gün biraz okumanızı öneririm. Haftanın sonunda, öğrendikleriniz hakkında konuşacağız. Bundan keyif alacağınıza dair içimde bir his var."

Masasına döndü ve kâğıtlarının üzerine başını eğdi. Mary, kitabı özel olarak inceleyebileceği yatak odasına gitmeden önce, gidişinin terbiyesizlik olarak görünmemesi için yeterince uzun kaldı. Bunu yaparken kalbinin hızla çarptığını hissetti. Kendini bildi bileli birilerinin onun dersleriyle ilgilenmesini arzulamıştı. Entelektüel uğraşlarına ilk merak belirtisini gösteren kişinin, onca insan arasından Bay Collins olması onu hayrete düşürmüştü. Bay Collins

Longbourn'a ilk geldiğinde onun tüm tekliflerine duyarsız kalmış, onu kendi çıkarlarına dahil etmek için yaptığı her girişime kayıtsız kalmıştı. Ama bunlar artık eski yaralardı ve bazen ona varlıklarını hatırlatmak için biraz zonkласalar da, daha sonra o kadar çok acıyla yer değiştirmişlerdi ki, artık eskisi gibi acıtmıyorlardı. Şimdi hevesle kitabı açıp sayfalarını çevirmeye başladığında, okuması için bir kitap seçmiş olmasından dolayı minnettarlıktan başka bir şey hissetmiyordu.

Çok geçmeden, böylesine seçkin bir zihnin huzurunda rahat olabilmesi için biraz zaman geçmesi gerektiği konusunda onu uyarmakta haklı olduğunu gördü. Ama sebat etti ve yavaş yavaş büyük adamın kesin, titiz düzyazısının ölçüsünü almaya başladı. Kolay bir okuma değildi, ama ortaya çıkardığı meydan okumadan zevk aldı; ve haftanın sonunda, okuduklarını tartışmak için hevesle kütüphaneye koştu. Bay Collins kâğıtlarını bir kenara itmiş onu bekliyordu.

"Öyleyse Bayan Bennet, antik dünyanın en derin düşünürlerinden biriyle ilk karşılaşmanızdan neler öğrendiğinizi duymak için sabırsızlanıyorum."

"Çok ilgiyle okudum efendim. Ve birkaç not aldım."

"Bir akademisyenin mükemmel bir alışkanlığı, umarım Aristoteles'in size mutluluk hakkında öğrettiklerini bana açıkça anlatmanızı sağlar."

"İzlenimlerimi anlatmamı mı istiyorsunuz?"

Bay Collins başıyla onayladı. Mary bir an tereddüt etti, ama hızlı bir nefes aldı ve başladı.

"Aristoteles bize ancak erdemli olduğumuzda gerçekten mutlu olabileceğimizi söyler - ve bununla sanırım iyiliğimizi teşvik edecek, en iyi niteliklerimizi ortaya çıkaracak şekilde davrandığımızda demek istiyor."

"Evet. Devam et."

"Ancak erdemin neye benzediğini anlamak bizim için çoğu zaman zordur çünkü erdemi zevkle karıştırırız. Zevk bize keyif verebilir -iyi yemekten, iyi sohbetten, güzelliği düşünmekten elde ettiğimiz duygular- ama bunlar kalıcı değildir. Zevkler geçicidir ama gerçek mutluluk kalıcıdır. Bu onun ayırt edici niteliğidir."

"Gerçekten de öyle. Peki Aristoteles böyle bir mutluluğa nasıl ulaşılacağını öneriyor?"

"Düşüncelerini, algılarındaki inceliği kaybetmeden kısa ve öz bir şekilde özetlemek zor-"

"Ama bunu yapmanız için size baskı yaparsam, Bayan Bennet?"

"O zaman bize gerçek mutluluğun yalnızca kendini tanıma yoluyla elde edilebileceğini söylediğini söylemeliyim. Ancak kendimizi tanıdığımızda - güçlü ve zayıf yönlerimizi inceleyip anladığımızda, hayattan gerçekten ne istediğimizi itiraf edecek kadar dürüst olduğumuzda - ancak o zaman ona ulaşma şansımız olur."

Bay Collins çok sevindi.

"Bravo, Bayan Bennet! Çok ikna edici bir özet. Sizi klasik bir bilgin yapacağız!"

Mary onun gülümsemesine karşılık verdi, biraz utangaçtı ama devam etmeye hevesliydi. "Sizce devam edebilir miyiz efendim? Kitabın sonuna kadar?"

"Bence okumalıyız, yoksa onun fikirlerinin nasıl geliştiğini asla öğrenemeyiz. Biraz daha okumalısın ve sonra bu konuyu tekrar konuşuruz."

Mary okudukça kendine güveni daha da arttı. Bay Collins'le yaptığı bir sonraki tartışmada düşüncelerini daha kolay ve daha açık bir şekilde ifade etti. Bir zamanlar kütüphanenin belirleyici özelliği olan sessizlik, yerini öyle bir enerjiyle yürütülen hareketli sohbetlere bırakmıştı ki, sonunda Charlotte bile bunun farkına vardı. Bir öğleden sonra Mary ile bahçede çalışırken, bir haftadan uzun bir süredir ilk kez birlikte dışarı çıktıklarını fark etti.

"Bugün çok hareketli bir gün geçiriyor gibisiniz. Umarım Bay Collins sizi sıkırmıyordur. Kendisini ilgilendiren konularda tutkulu olmaya meyillidir ve bu çok yorucu olabilir. Ona eşlik etmek zorunda hissetmemelisiniz, biliyorsunuz."

"Ama hiç sıkılmadım, size söz veriyorum! Aksine, bunu son derece ilginç buldum ve Bay Collins'in bana ayırdığı zaman ve zahmet için çok minnettarım."

Bunun üzerine Charlotte sertçe Mary'ye doğru baktı. Özellikle inatçı bir otu koparmakta olan Mary bunu fark etmedi ve devam etti.

"Kendi başına bir eğitim almak istemez misin Charlotte? Bay Collins her şeyi o kadar kolaylaştırıyor ki, eminim sen de benim kadar teşvik edici bulacaksın. Neden bize katılmıyorsun?"

"Korkarım beni yeterince meşgul eden şeyler var, idare etmem gereken bir evim ve bakmam gereken bir çocuğum var. Sabahlarımı felsefe tartışarak geçirecek boş vaktim yok. Acaba Aristoteles bu konuda ne derdi?"

Tepki vermeyen toprağa malayla saldıran Mary, onun ses tonundaki sertlik imasını fark etmedi.

"Sanırım çok az. Haklısınız, Aristoteles kadınların mutluluğa nasıl ulaştığıyla ya da aslında kadınlarla pek ilgilenmiyor. Bir sonraki görüşmemizde Bay Collins'e bunu soracağım."

Charlotte aniden ayağa kalktı, makasını önlüğünün cebine bıraktı ve Mary'ye sepetini uzattı.

"Gidip akşam yemeğine bakmalıyım. Çiçekleri getirmeniz için sizi yalnız bırakayım."

Vedalaşmadı ama hızlı adımlarla ve gülümsemeden uzaklaştı. Mary onun gidişini şaşkınlıkla izledi, nasıl kırıldığını anlayamadı.

Yemeğe oturduğunda hâlâ biraz gergindi, Charlotte'u daha fazla kışkırtmaktan korkuyordu; ama Charlotte yine kendinde gibiydi, her zamanki düzenli sakinliğiyle masaya başkanlık ediyordu. Yoksa tavırlarında çok belli belirsiz bir değişiklik, Mary'nin varlığından bile emin olamayacağı kadar ince ve belli belirsiz yeni bir dikkat mi vardı? Yemek ilerledikçe Mary kendi kendine yanıldığını söyledi; ama yine de kendini rahatlatamadı ve masadan kalktıklarında sevindi. Daha sonra Bayan Hill saçlarını tararken, Mary onun sohbet etme çabalarına yanıt vermedi. Düşünceleri tekrar tekrar Charlotte'un ruh haline döndü, ta ki onun davranışını anlamak için her türlü çabayı tükettiğini hissedinceye ve artık bunu düşünmemeye karar verinceye kadar. Bayan Hill gittikten sonra Aristotle'ı eline aldı ve mumu söndürüp uyumaya çalışmadan önce birkaç satır okudu.

Bölüm 40

Ertesi sabah Mary, Bay Collins'in kütüphaneye gelişini dikkatle izleyerek, tavırlarından Charlotte'un ona kızgınlığının kaynağını anlatıp anlatmadığını anlamaya çalıştı; ama Collins'in herhangi bir kötü duygudan haberi yok gibiydi. Tam tersine, neşeli görünüyordu.

"Size bir teklifim var, Bayan Bennet. Klasik öğrenime bu kadar ilgi duyduğunuza göre, sizi insan bilgisinin bu büyük hazinesini daha derinlemesine incelemeye yönlendirmemin uygun olup olmayacağını düşünüyordum."

Onun yanına oturdu.

"Bunu çok dikkatli bir şekilde düşündüm ve sizin büyük kararlılığınızı göz önünde bulundurarak, bundan bir zarar gelmeyeceği sonucuna vardım. Niyet ettiğim şeyin herhangi bir olumsuz sonuç doğurmayacağından eminim."

Ceketinin cebinden küçük ve oldukça yıpranmış bir cilt çıkardı ve kadının önüne koydu.

"Bu, yeni başlayanlar için uygun bir gramer ile birlikte Yunanca dilinin bir sözlüğüdür. Gördüğünüz gibi eski ama naçizane fikrime göre türünün en iyisi olmaya devam ediyor. Çocukken benimdi. Bana dili sevmeyi öğreten mükemmel bir öğretmenim vardı ve bu küçük kitabı bana o verdi. Kolay bir çalışma değildir, ancak ustalaşmak için gösterilen çabanın karşılığını fazlasıyla verir. Ve bunu yapmaya yönelik tüm girişimler, ilk olarak burada ortaya konan ilkelerle başlamalıdır."

Mary şaşkınlıkla kalemmini bıraktı.

"Yunanca öğrenmemi mi öneriyorsunuz, efendim?"

"Gerçekten de öyleyim. Genelde genç bayanlar için uygun bir konu olarak görülmediğinin farkındayım, ama kişisel bir gözlemi mazur görürseniz, sizin kadar bilimsel ilgi alanları olan bir kadınla daha önce hiç karşılaşmadım. Bence siz bu iş için biçilmiş kaftansınız."

Eğildi ve sayfaları açtı.

"Bakın, işte alfabenin tamamı. Bu alfa, ve burada da omega var. Bunları mutlaka duymuşsundur. Ve işte aradaki tüm diğerleri, çıkardıkları sesler yanlarında yazılı."

Koluyla gözlüklerini ovuşturdu ve dikkatle tanımadığı şekillere baktı.

"Ne düşünüyorsunuz, Bayan Bennet? Eğer isterseniz, sizinle birlikte bir deneme yapmaya hazırım."

Bir an tereddüt etti -okumayı yeni baştan öğrenmek gibi olacaktı, tamamen yeni harfler öğrenecekti ve ya başaramazsa- ama sonra içinde heyecan yükseldi ve reddedemeyeceğini anladı.

"Oh, evet, Bay Collins, her şeyden çok bunu isterim!" Gülümsedi.

"Ben de öyle yapmalıyım Bayan Bennet. Ben de öyle yapmalıyım."

Mary'nin ilk alıştırmaları Yunan harflerini ezberlemek oldu. Kütüphanede küçük grameri ve büyük bir kâğıt yığınıyla tek başına oturuyor, gözleri ağrıyana kadar onlara bakıyor, kalemle şekillerini çiziyor, bir yandan da nefes nefese isimlerini sayıyordu. Bazen Bay Collins bunları kendisine yüksek sesle tekrar etmesi için ısrar ediyordu. İlk başta gülünç duruma düşmekten korktu, ama Bay Collins buna izin vermedi ve kısa sürede utancını yenerek açıkça ve utanmadan konuşmaya başladı. Mükemmel bir ilerleme kaydetmişti ve bir öğleden sonra hep birlikte çay içerken Bay Collins karısına arkadaşının Yunan alfabesindeki harfleri ezbere okuyuşunu dinlemek isteyip istemediğini sordu.

"Çok sıkı çalıştı ve eminim sevgili Charlotte, nasıl ilerlediğini duyunca çok şaşıracaksınız."

Mary fincanından başını kaldırdı, yüzünde bir kızarıklık belirmişti. Bunu yaparken Charlotte'un yüz ifadesini yakaladı ve Charlotte'un onun performansını dinlemekten hiç zevk almayacağını anladı. Charlotte'un, Bay Collins'in Mary'ye omega'ya ve sona doğru yardım ettiği her alçak sesle, heyecanlı bir şekilde söylediği sözle daha da sıkılaştıran düz, değerlendirici bakışlarından tedirgin olarak mektupları tökezleyerek okudu. Mary bitirdiğinde, Bay Collins tek başına ellerini çırpı.

"Aferin Bayan Bennet! Çok çalışmanın değerini gösteren bir övgü ve cinsiyetiniz için bir süsünüz! Ne düşünüyorsunuz Bayan Collins? O değil mi

iyi yaptın mı?"

Charlotte, sanki onu ilk kez açıkça görüyormuş gibi hafif bir merak ifadesiyle Mary'ye baktı.

"Kütüphanede geçirdiğiniz zamanı çok iyi değerlendirdiğinizi görüyorum. Daha önce orada kendinizi nasıl meşgul ettiğinizi tam olarak anlamamıştım ama şimdi ne yaptığınızı görüyorum. Aferin sana, gerçekten."

Bay Collins, "Sizden bir bilgin yaratacağız, Bayan Bennet," diye haykırdı. "Bundan kesinlikle eminim. Ama bugün sizden başka bir şey duymayacağım. Bayan Collins, Hertford'da bir işim olduğu için bu akşam yemeğe gelemeyeceğimi hatırlarsınız. Siz iki bayanı eğlenmeniz için yalnız bırakmalıyım."

Bay Collins öğrencisinin ilerlemesinden duyduğu memnuniyetle gülümseyerek ayağa kalktı ve masadan ayrıldı. O gittikten sonra Charlotte son çayı da fincanına doldurdu. Mary'ye hiç ikram etmedi.

"Bay Collins burada olmayacağına göre, sanırım bu gece erken yatacağım. Canım yemek istemiyor. İsterseniz Bayan Hill'in size bir şeyler getireceğinden eminim."

"Çok yorgun olduğun için üzgünüm Charlotte. Yardımcı olabileceğim bir şey var mı? Bugünün geri kalanında oldukça boşum."

"Hayır, teşekkür ederim, kendi başıma yeterince iyi idare edeceğime eminim. Ancak çok meşgul olacağımı tahmin ettiğim için birbirimizi pek göremeyebiliriz."

Bundan sonra Charlotte sessiz kaldı ve çok geçmeden soğuk bir baş hareketiyle o da gitti. Masada yalnız kalan Mary giderek artan bir endişe hissetti. Bu kez Charlotte'un hoşnutsuz ses tonunu ya da Mary'nin korktuğu gibi, kızgınlığının kaynağını yanlış anlamak mümkün değildi. Mary'nin kütüphanede Bay Collins'le geçirdiği zamana içerlemişti. "Kıskanç" sözcüğü Mary'nin zihninde kendini duyurmaya çalıştı ama Mary buna izin vermedi. Bu öylesine saçma, öylesine aptalca ve öylesine fantastik bir fikirdi ki, Charlotte bunu ciddiye alamazdı. Bay Collins ve kendisinden daha az uygunsuz davranışlarda bulunabilecek iki insan düşünmek bile zordu. Charlotte erkeklerin kendilerini hoşnut edecekleri türden bir kadın değildi; Bay Collins de buna kalkışacak bir erkek değildi.

Öfkesi yatıştığında Charlotte bunun doğruluğunu mutlaka görecekti. Biraz soğukkanlı düşünce onu Çüphelerinin haksızlığı konusunda ikna etmeliydi. Mary her zaman Charlotte'un en sakin ve en az

Duygusal bir varlıktı ve kocasına duyduğu hisler, mantıklı karar verme kapasitesini bastırarak kadar tutkulu görünmüyordu. Öfkesi uzun sürmeyecekti. Charlotte kısa bir süre sonra yine her zamanki haline dönecekti; kuru, ölçülü ve ağırbaşlı, hayal bile edilemeyecek kadar saçma bir fikre gülebiliyordu. Mary bu konuda hiçbir şey söylemeyecekti. Bay Collins'le aralarında kötü bir şey geçtiğine dair ne bir ipucu, ne de bir kelime. Gerçek buydu. Başka herhangi bir varsayımı inkâr etmeye bile tenezzül etmeyecek, hatta bu konuyu daha fazla düşünmemeye karar verecekti.

Dikkatini dağıtacak bir şeyler bulmak için kütüphaneye gitti, kâğıt kalem çıkardı ve Yunanca harfler üzerinde çalışmaya hazırlandı. Küçük sözlüğü çıkardı ve sayfalarını açmadan önce bir an tereddüt etti - ya Charlotte görüp nereden aldığını sorarsa? Ama bu çok saçmaydı. Yanlış bir şey yapmamıştı ve hak etmediği bir suçluluk duygusuna kapılmak istemiyordu. Kitabı bir bağıkasına yasladı ve harflerin adlarını sessizce nefesinin altında söyleyerek yazmaya bağıladı.

Bölüm 41

Günün sonunda Mary sayfalarca Yunanca yazı yazmıştı. Gözlüklerini çıkarıp ovuştururken gözleri ağrıyordu. Çalışmalarını üst kata taşımaya ve yaptıklarını gözden geçirmeye karar verdi. Son çabalarının ilk karalamalarına göre herhangi bir gelişme gösterip göstermediğini görmek ilginç olacaktı. Yatak odasında, sayfaları tuvalet masasının üzerine yaydı, iki mum yaktı ve Bayan Hill içeri girdiğinde onları yakından inceliyordu. Önce biraz toparlama ve katlama işiyle meşgul oldu; ama kısa süre sonra gelip Mary'nin yanında durdu ve merakla kâğıtlara baktı.

"Bu da ne böyle? Daha önce böyle bir yazı görmemiştim."

"Bu Yunanca, Bayan Hill, eski zamanlarda konuşulduğu şekliyle, büyük filozofların ve şairlerin dili."

"Bay Collins size bunu mu öğretiyor? Yunanca konuşmayı ve yazmayı mı?"

"Evet, vakti olduğunda bana talimat verme nezaketini gösterdi." Bayan Hill ayağa kalktı ve doğrudan Mary'ye baktı.

"Zaman buluyor gibi görünüyor, değil mi? Çoğu öğleden sonra birlikte kütüphanedesiniz."

"Günde sadece birkaç saat. Bu onu diğer görevlerinden alıkoymuyor ve benim de kendimi meşgul edecek çok az şeyim var."

"Sizi Bayan Collins'ten daha çok görüyor. Birlikte çalışmıyorlar, değil mi?"

Mary içinde alarmin yükseldiğini hissetti; ağzı kurudu ve kalbi daha hızlı atmaya başladı.

"Çünkü bu tür öğrenmelerden hiç hoşlanmıyor. İlgisini çekmiyor."

Mary ağır ağır yatağa oturdu. Bayan Hill onun sıkıntısını görünce hemen yanına koştu.

"Seni üzmemek istememiştim. Gerçekten, istemedim."

"Bayan Collins sizinle bu konu hakkında konuştu mu? Bundan hiç bahsetti mi?"

"Tanrım, hayır! O kapalı bir kadındır ve çok az şey anlatır. Benimle böyle bir konuda asla konuşmaz. Ve dinleyin Bayan Mary, yanlış bir şey yaptığınıza inandığımı sanmayın. Bunun sizin doğanızda olmadığını biliyorum. Ama henüz dünyanın nasıl işlediğini anlamıyorsunuz. İnsanlar iki kere ikiyi bir araya getirip beş eder. Bazen bir şeyin sadece görünüşü bile sorun yaratmaya yetebilir."

Mary kıpırdamadan oturdu, utançtan dili tutulmuştu.

"Seni uyarmak zorundaydım," diye devam etti Bayan Hill. "Sana sessiz kalamayacak kadar değer veriyorum. Bir şeyler söylenmesi gerekiyordu."

Mary başıyla onayladı. Mary'nin cevap vermeye niyeti olmadığı anlaşılınca Bayan Hill kapıyı arkasından sessizce kapatarak odadan çıktı. O gittikten sonra Mary yüzünü yastıklara gömdü. Nasıl bu kadar aptal olabilmmişti? Bu bilimsel öğleden sonralarında yanlış bir şey olmadığını bildiği için, başkalarına nasıl görünebileceklerini düşünmemiştir. Onlardan o kadar zevk almıştı ki, aldığı zevkin muhakemesini bastırmasına izin vermişti. John Sparrow'la yaşadığı deneyimden hiçbir şey öğrenmemiş miydi? O zaman bir daha asla bu kadar düşüncesizce davranmayacağına yemin etmişti; ama işte yine aynı hatayı yapıyordu. O bir aptaldı, cahil, gafil bir aptal, davranışının sonuçlarını hayal edemeyecek kadar dikkatsiz ya da kasıtlı.

Eski yatağına uzandı ve Charlotte'u düşündü. Eğer Bayan Hill, Bay Collins'in onun yanında geçirdiği zamanı ve bundan aldığı zevki fark etmişse, Mary'nin karısının da bunu gördüğünden kuşkusu yoktu. Charlotte'un yemek masasındaki öfkesi, Mary Yunan alfabesini okurken Bay Collins'in küstahça sergilediği gururun yol açtığı ani bir kızgınlık patlaması değildi. Mary'nin kocasıyla birlikte geçirdiği saatler, verimli bir öğleden sonra çalışmasının ardından kütüphaneden çıktıklarında masum, anlayışsız yüzlerindeki memnun ifadeler yüzünden bir süredir kaynayıp duruyordu. Eğer Mary sevmediği bir adama karşı kıskançlık duymanın mümkün olduğunu düşünmediyse bile, şimdi daha iyi biliyordu.

Ne yapacağına karar vermesi gecenin büyük bir bölümünü aldı. Daha cesur bir kadın Charlotte'a gidip işin aslını anlatmaya çalışabilir, davranışlarının tamamen yanlış anlaşıldığı konusunda ısrar edebilirdi. Ama Mary bunu yapamayacağını biliyordu. Charlotte'la doğrudan konuşmak duruma hak etmediği bir önem kazandıracaktı ve Mary, Charlotte'un suçlayıcı bakışları altında kendini iyi savunamayacağından kuşkulanıyordu. Tökezleyecek, palavralar sıkacak ve şaşkınlığı içinde hak etmediği bir suçluluk duygusuna kapılacaktı. Charlotte acımasız olacaktı ve Mary onun küçümsemesine karşı koyabilecek durumda değildi. Charlotte'un dönüştüğü kişiden oldukça korkuyordu ve böyle bir karşılaşmanın iyi bitmeyeceğinden emindi.

Ama bir şeyler yapılmalıydı ve Mary kısa sürede neyin gerekli olduğunu anladı. Yunanca dersleri bırakılmalıydı ve artık Bay Collins'in yanında tek başına zaman geçiremezdi. Karanlıkta yatarken, bunun doğru karar, mümkün olan tek seçenek olduğunu biliyordu; ama bunun ne anlama geleceğini düşündüğünde, bu acı bir ihtimaldi. Bir kez daha, başkalarının algılarını tatmin etmek için kendi zevklerinden vazgeçecekti. Adab-ı muâşeret bunu gerektirdiğinde John Sparrow'u itaatkâr bir şekilde kovmuştu. Şimdi de teşvik etmediği, hissetmediği ve aslında var olmadığından emin olduğu bir yakınlığın ima edilmesini önlemek için yeni çalışmalarının ona sağlamaya başladığı tüm tatminden vazgeçmek üzereydi.

Uykusuz gecesinde birçok kez yaptığı gibi, kendini kandırıp kandırmadığını sordu, kalbinde Bay Collins'ten dostluktan başka bir şey umduğuna dair en küçük bir ipucu aradı. Her zamanki gibi hiçbir şey bulamadı, bastırılmış şefkat duygularına dair hiçbir kanıt yoktu. Hayır, Longbourn'un onda uyandırdığı duygular çok farklı türdendi. Bakımlı odalarda dolaşırken, Charlotte'u sebze bahçesinde çalışırken izlerken ve hepsinden önemlisi, onun küçük William'ı kollarına alıp tüylü başını öptüğünü gördüğünde, içinde öyle güçlü bir duygu dolaşıyordu ki, bunu herkesin fark etmesi gerektiğini düşündü. Ama bu Bay Collins'e duyduğu aşk değildi. Derin, öfkeli bir özlem duygusuydu bu; işler başka türlü gelişseydi onun olabilecek hayata duyulan bir özlem, yerleşik bir düzene geçme, benim diyebileceği bir eve, dünyada güvenli bir yere sahip olma özlemi. Ama o

Bunun artık asla gerçekleşmeyeceğine, her zaman başkalarının hayatında bir misafir olacağına, bağımlı olduğu kişiler tarafından kendisinden istenen her şeye göre kendini şekillendirmek zorunda kalacağına giderek daha fazla ikna oldu.

Yine de kütüphanede geçirdikleri süre içinde Bay Collins hakkındaki düşüncelerinin değıştiğı doğrudu. Bay Collins'in arkadaşlığına alışmıştı ve onun en sinir bozucu özelliklerinin, dinleyicileri etkilemeye çalışmadığı zamanlarda çok daha az görüldüğünü keşfedince şaşırmıştı. Sabırlı bir eğitmendi ve onun anlayışını açıkça takdir etmesi çok sevindiriciydi; daha önce hiç kimse onu böylesine içten bir coşkuyla övmemişti. Mary karanlıkta acı acı gülümsedi ve şimdi ona karşı, kendisini onun karısı yapmayı umduğu zaman hissettiğinden daha sıcak duygular beslediğini düşündü. O zamanlar görüldüğünden çok daha sempatik biriydi, çünkü Mary onun mutsuz olduğunu biliyordu ve bu da onda acıma duygusu uyandırıyordu. Ama bu onun sevgisinin sınırıydı. Aralarında benzer düşünen akademisyenlerin dostluğundan başka bir şey yoktu. Bu nedenle bundan sonra olması gerekenler her ikisine de haksızlık gibi geliyordu, ama moralini bozmadan önce bunun bir an önce yapılması gerektiğini biliyordu.

Olayda, Bay Collins çay sonrasına kadar işle meşguldü; ve Öğleden sonra geç saatlerde kütüphanenin kapısını açtığında onu çoktan masasına oturmuş, önünde kâğıt ve kalemle buldu.

"Gelin, Bayan Bennet, böyle olmaz. Reddetmemiz gereken fiiller ve öğrenmemiz gereken durumlar var."

Onun gülümsemesine karşılık veremeyerek oturdu.

"Korkarım Bay Collins, derslere devam edebileceğimizi sanmıyorum. Bence birlikte bu kadar çok zaman geçirmemiz artık uygun değil."

O kadar şaşırmıştı ki konuşması bir an sürdü.

"Bayan Bennet, ne demek istiyorsunuz? Yanlış bir şey yaptığıma dair hiçbir ima olamaz. İngiltere Kilisesi'nin bir din adamı olarak karakterim böyle bir kuşkuyu ortadan kaldırmaya yeter. Ve gördüğünüz gibi kapıyı her zaman biraz aralık tutarım."

"Bunu anlıyorum efendim. Ben de bir erkeğin kendisine ve ailesine olan borcunu unutturacak türden bir kadın değilim. Ama bu şekilde devam etmek artık içime sinmiyor. Kendimizi suçlayacak hiçbir şeyimiz olmadığını biliyoruz ama görünüşe bakılırsa bize karşılar."

Yüzü düştü.

"Konuşmalar oldu mu? Dedikodu? Başka kulaklara... ulaştı mı?"

Mary hissettiğinden daha emin bir ifadeyle, "Hayır," dedi. "Bunlar sadece beni ilgilendirir."

Bunun konuşmayı sona erdireceğini umdu ve gitmek için ayağa kalkmaya başladı, ancak onu şaşırtan bir şekilde, adam ayağa kalktı ve beklenmedik bir şekilde ölçülü bir tonda konuştu.

"Lütfen bir dakika bekleyin, Bayan Bennet. Gitmeden önce beni dinlemenizi rica ediyorum. Sizinle tartışmaya kalkışmayacağım. Eğer derslerin sona ermesi gerektiğine inanıyorsanız, sizinle tartışmam. Hassasiyetiniz sizi onurlandırıyor. Kabul ediyorum, ben de yanlış bir şey görmüyorum. Ama ben cesur bir adam değilim ve şimdi derslerin devam etmesini istediğimi söylesem de, ciddi bir meydan okumayla karşılaştığımda bu düşüncemi sürdürecektir kararlılığa sahip olmayacağımdan şüphelenecek kadar kendimi iyi tanıyorum."

Mary tekrar yerine oturdu. Şöminenin üzerindeki babasının saatinin düzenli tik taklarından başka bir şey duyulmuyordu.

"Ama birlikte geçirdiğimiz zamanın ne kadar keyif aldığımı söylemeden bitmesine izin veremem. Bir kadına göre mükemmel bir zekânız var ve sizi eğitmek benim için bir zevkti."

Kadın konuşmaya çalıştı ama adam onu durdurmak için elini uzattı.

"Bunun da ötesinde, arkadaşlığınız benim için mümkün olan her şekilde keyifli oldu. Konuşabileceğim, sohbetime ilgi duyan, beni küçümsemeyen ya da görmezden gelmeyen birinin olması, üzümlere söylemeliyim ki, bana pek sık nasip olmayan yeni bir duygu oldu."

Pencereye doğru yürüdü ve ağaçlardaki kargalara bakarak durdu.

"Arkadaş edinme konusunda yetenekli olmadığımı her zaman biliyordum.

Benim

Babam, biliyorsunuz, acı çeken ve hayal kırıklığına uğramış bir adamdı. Onu öfkeliendiren pek çok şey vardı ama korkarım bunların başında ben geliyordum. Hayatın ona yaşattığı pek çok talihsizliğin en kötüsünün ben olduğumu yeterince açık bir şekilde ifade etti. Bana yeterince sık değersiz olduğumu söyledi ve ben de kısa sürede kendimi onun değerinde görmeyi öğrendim. Sonra o öldü ve ben de hayatımı sonsuza dek değiştirmenin kendi elimde olduğunu düşündüm."

Mary onun bu beklenmedik konuşması karşısında hayrete düşmüştü. Bunların daha önce kimseye gönüllü olarak yapmadığı itiraflar olduğunu sezmişti ama

niyetlendiği gibi aceleyle uzaklaşmadı. Ona karşı nazık davranmıştı ve ona dürüst ilgisini borçluydu.

"Peki ne yaptınız efendim?"

"Üniversiteye gittim. Papaz olarak atandım. Dünyaya atıldığımda kendimi farklı, kolay ve yardımsever birine dönüştürebileceğimi düşündüm; ama işe yaramadı. Diğer erkekler bu işin ustası gibi görünüyordu ama ben nasıl yapıldığını göremiyordum. Kaskatı, tuhaf ve beceriksizdim. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım, hep yanlış notalara bastım ve sanırım hala da basmaya devam ediyorum."

Mary utanarak yere baktı.

"Başkalarının çekici ve her zaman hoş bir sözle hazır olduğunu gördüğüm gibi olmayı arzuluyordum. Bir süre, başkalarına doğal gelen şeyleri öğrenebileceğimi düşündüm. Kendime güveniyor gibi görünürsem, gerçekliğin de bunu takip edeceğini hayal ettim. Elbette hiçbir zaman öyle olmadı. Yine de bunun için çok çalıştım! Babanın bir akşam yemeğinde bana, o zamanlar hanımların çok hoşuna gittiğini düşündüğüm iltifatları önceden uydurup uydurmadığımı sorduğunu hatırlıyor musun? O kadar aptaldım ki ona gerçeği söyledim. Tabii ki söyledim. Benim gibi bir adamın aklına başka nasıl gelebilirdi ki?"

Alacakaranlık çökerken odanın içi de kararmaya başlamıştı. Dışarıda, Mary sığırların akşam sütlerini sağmak için yoldan geçtiklerini duydu.

"Longbourn bana miras kaldığında hayatın ne kadar farklı olacağını hayal ederek kendimi teselli ediyordum. O zaman güzel bir evim ve iyi bir eşim olacaktı, çünkü birinin diğerini doğuracağından hiç kuşku yoktu. Şimdi her ikisine de sahibim ve kendimi hiçbirine sahip olmadığım zamankinden daha az yalnız bulmuyorum."

İç çekti ama arkasını dönmedi.

"Bir de William'ım var tabii. Umudum, o büyüdükçe, herkesle olduğu gibi onunla da daha başarılı olabileceğim ve beni biraz olsun sevebileceği. Bu umut en mutsuz anlarımda bana destek oldu. Aksi takdirde, kendimi teslim olmuş sanıyordum. Daha fazlasını beklemiyordum."

Birdenbire pencereden uzaklaştı ve doğrudan Meryem'e baktı. "Ama sonra sen geldin ve derslerimize başladık. Çok fazla düşünmedim ilk başta. Ama sen zeki ve hevesliydin ve bu hoşuma gitti. Senin yanında rahattım; birlikte olduğumuzda kendimi mutlu hissediyordum."

"Oh, efendim, lütfen daha fazla konuşmayın, bu beni çok üzüyor."

"Akıllarımız uyuşuyor, zevklerimiz birbirine benziyor. Buraya bir eş aramak için ilk geldiğimde daha az aptal olsaydım hayatımın ne kadar farklı olabileceğini düşünmeye başladım. O zamanlar bir evliliğin nasıl yürüdüğünü anlamamıştım. Gözlerimin önündeki gerçeği görememiştim. Bu kadar düşüncesiz ya da aceleci olmasaydım, belki de zaman içinde beni sevmeyi öğrenebilecek birini seçebilirdim. Seni seçebilirdim."

Mary konuşamıyordu. İçinde iki duygu öylesine güçlü bir şekilde yükseldi ki, gözlerini kapadı ve kendini tekrar kontrol edebilmek için biraz yatışmalarını bekledi. İlki acıma duygusuydu. Bay Collins'in gizli benliğini ona açtığını, yalnızlığını ve umutsuzluğunu itiraf ettiğini görmek onu çok etkilemişti. Bu tür duygulara yabancı değildi ve bunlar onda dostluk duygularının en güçlü tepkilerini uyandırıyordu. Ama aynı zamanda kendini öfkeyle, yumruklarını ona indirmek, bağırıp çağırmak isteyecek kadar yoğun bir öfkeyle dolup taşarken buldu. *Neden bu kadar kördün? Fark etmen için elimden geleni yaptığım halde neden beni görmedin? Neden hepsi arasında sana uygun olabilecek tek kişinin, tek kişinin ben olduğumu anlamadın? Neden bana sormadın? O zaman burada, yerleGik, güvenli ve mutlu olurdum ve birlikte Gimdikinden daha iyi yaGardık, çünkü ben ondan daha minnettar, daha nazik olurdum.*" Birkaç derin nefes aldı ve söylenmesi gerekenden emin bir Gekilde baGını kaldırdı.

"Sözlerinizden çok etkilendim Bay Collins. Çok sıcak konuşuyorsunuz.

duygulanmamam mümkün değil. Sizin gibi ben de fazla sevgiye alışık değilim ve bu nedenlerle söylediklerinizi her zaman sevgiyle hatırlayacağım.

Ama bundan bir şey çıkmayacağını sanırım siz de benim kadar iyi anlıyorsunuz."

Küçük Yunanca sözlüğü aldı ve konuşurken elinde tuttu.

"Ben de derslerimizden büyük keyif aldım ve arkadaşlığınızdaki çok keyif aldım. Ama size yalvarıyorum efendim, bu zevkin sizi alıp götürmesine izin vermeyin. Bence beni çok pembe bir ışıktaki görüyorsunuz. Korkarım benim asıl çekiciliğim çeşitlilik. Ben size çok tanıdık gelen bir yaşam alışkanlığında yeni bir tat olan tuz ve biber gibiyim. Eminim ki bana alıştığınızda, eksikliklerim ve rahatsızlıklarım çok daha belirgin hale gelecektir."

Bay Collins sözünü kesmeye çalıştı ama Mary buna izin vermedi.

"Seni böyle üzgün görmek beni çok mutsuz ediyor. Ama gerçekte, eğer ulaşmayı seçersen mutluluğun elinin altında olduğunu düşünüyorum. Charlotte'un istediğin gibi bir eş, özlediğini söylediğin gibi bir arkadaş olabilecek kapasiteye sahip olduğundan hiç şüphem yok. İstikrarlı, cömert ve iyi kalpli biri ve eminim o da sizin gibi şefkat özlemi çekiyor. Son birkaç haftadır benimle konuştuğunuz gibi onunla da konuşmanızı önerebilir miyim? Eminim o zaman umduğunuzu bulamayacaksınız."

Birden sesi titredi.

"Söyleyebileceğim her şeyi söyledim, özür dilerim ama artık gerçekten gitmeliyim."

Kadın aceleyle odadan çıktı ve Bay Collins onu durdurmaya çalışmadı. Kadın gittikten sonra bir süre pencerenin önünde oturdu ve akşamın kararmasına karşı panjurları kapattı.

★ ★ ★

Charlotte bahçenin uzak tarafında, kütüphaneyi net bir şekilde gören küçük bir bankta oturuyordu. Oradan kocası ve Mary'nin öylesine hararetli bir sohbe dalmalarını izlemişti ki, alacakaranlık etrafını sararken ikisi de onun loş varlığını fark etmemişti. Bir süre, hava kalamayacak kadar soğuyana kadar hareketsiz bir şekilde yere baktı. Ancak o zaman eve döndü, şalını omuzlarına topladı, adımları da yüzündeki ifade kadar kararlıydı.

Bölüm 42

Sonraki birkaç gün boyunca Mary, konuşmalarından sonra Bay Collins'ten uzak durmak için büyük çaba harcadı ve bunu yaptığının kendisinden başka kimse tarafından anlaşılmamasını umdu. Onun da aynı şeyi yaptığını hissetti; merdivenlerden geçerken Bay Collins onunla göz göze gelmedi, başını eğip arkasını döndü. Yemek masasında samimi ama mesafeliydi, konuşmasını Bayan Bennet'ın gününü nasıl geçirdiğine dair kibar sorularla sınırladı. Mary'yi şaşırtan bir şekilde, şu anda en çok sesi çıkan Charlotte'tu, genç William'ın yaptıkları hakkında sohbet ediyor, aksi takdirde aralarında utanç verici bir önem kazanabilecek sessizlikleri dolduruyordu. Kütüphanedeki derslerin aniden kesilmesinden hiç söz etmedi; gerçekten de, Mary'yi gelişinde karşıladığı tüm sevecenliği ve sıcaklığı geri kazanmış görünüyordu. Mary önce şaşırdı -Charlotte'un tavrındaki değişikliği tam olarak anlayamadı- ama onun yolundan gitmeye ve aynı neşeyi karşılık vermeye karar verdi. Belki de, diye düşündü, fırtına geçmişti ve her şey eski haline dönebilirdi. Bunun böyle olmasını içtenlikle diledi ve bazen Collins'leri birlikte izlerken, umutlarının haklı olduğuna inanmak için kendine izin verdi. Charlotte kocasıyla çok daha ilgili görünüyordu. Ona daha sık gülümsüyor, konuşmalarını daha ilgiyle dinliyor, hatta masada otururlarken arada sırada eline dokunuyordu. Mary, göz kapaklarını indirerek Bay Collins'in yüz ifadesinin şaşkınlıktan minnettarlığa dönüşmesini izledi; Charlotte ona her sevgi gösterisinde bulunduğu yüzünde belli belirsiz bir memnuniyet ifadesi belirliyordu. Bayan Hill'in uyarısından beri Mary'ye eziyet eden endişenin bir kısmı dağılmaya başladı ve en kötüsünün geride kaldığını ummak için kendine izin verdi.

Kısa bir süre sonra bir öğleden sonra, koridorda Charlotte ile karşılaştı. önlüğü, sepetinde bir çift bahçe eldiveni ve elinde büyük bir not defteri vardı.

"Korkarım Mary, akşam yemeğine kadar kendi halinize bırakılacaksınız. Bay Collins ve ben hava müsait olduğu sürece bahçede olacağız. Yeni çardağı düşünüyordum ve onu olabildiğince zarif ve davetkâr yapmaya kararlıyım.

Hatta bazı planlar bile hazırladım. Siz ne düşünüyorsunuz?"

Defteri açtı ve sayfalarını ciddiyle çeviren Mary'ye uzattı.

"Bence büyüleyici görünüyor. Longbourn'a harika bir katkı olacak."

"Evet, öyle düşünüyoruz. Daha önce hep bir tanesinin eksikliğini hissetmişimdir. Neyse ki Bay Collins fikirlerimi tam da kendi zevkine uygun buluyor. Bu fikirlerin kendisine iş için yeni bir şevk verdiğini söylüyor ki bu beni şaşırtmadı. Önemli meseleleri tamamen kocaların ellerine bırakmanın iyi bir fikir olduğunu asla düşünmüyorum. En iyileri bile yoldan çıkabilir. Bazen karşılaşabilecekleri küçük zorlukların en iyi çözümünün ne olduğunu net bir şekilde görebilmek için rehberliğe ihtiyaç duyarlar."

Şapkasını taktı ve çenesinin altından bağladı.

"Ama sonra, hangimiz bazen bizden istenenleri gözden kaçırmadığımızı söyleyebiliriz? Eminim bu konuda ben de Bay Collins kadar suçluyumdur."

Bahçe eldivenlerini çekti, tempolu ve işçi gibi.

"Çardak bu açıdan ayakta duran bir hakaret olarak görülebilir, isterseniz dilatörlüğümüzün bir anıtı. Ama artık bunların hepsi geride kaldı. Gelecekte güçlerimizi birleştireceğiz, birlikte çalışarak onu güzelleştireceğiz. Temiz hava ikimize de iyi gelecektir. Eğer isterseniz, lütfen zamanınızı kütüphanede geçirmekten çekinmeyin. Sanırım bundan sonra size ait olacak."

Charlotte son bir parlak gülümsemeyle güneşin aydınlattığı bahçeye doğru yürüdü. Mary koridorda durup onun gidişini izledikten sonra kütüphaneye doğru ilerledi. Orada Aristoteles'i eline aldı ama bir türlü yerleşemedi. Bir zamanlar çalışmaya doğal bir eşlik gibi görünen sessizlik, şimdi kendisini yalnız ve huzursuz hissetmesine neden oluyordu. Kolay fikir alışverişini, başka bir sesin sesini özlüyordu. Kendisini cesaretlendirecek benzer düşüncelere sahip bir arkadaşı olmadığından, Yunan alfabesi artık ona bir zamanlar verdiği zevki vermiyordu. Onu düzeltecek kimse olmadığına telaffuz etmek hiç tatmin etmiyordu. Bir saat kadar uğraştıktan sonra pencereye doğru yürüdü. Uzakta, Bay ve Bayan Collins'in çardakta çalıştıklarını gördü. Adam eğilmiş

O da küreğinin üzerinde, çizdiği planları yere işaretliyordu. Mutlu görünüyorlardı. Mary bir süre orada oturup kütüphanedeki saat ilerlerken onlara baktı.

Bölüm 43

Birkaç gece sonra akşam yemeğinde Bay Collins yakında bir ziyaretçi beklediklerini söyledi.

"Eski patroniçem Leydi Catherine de Bourgh'un teşrifleriyle onurlandırılacağız. Kendisi önümüzdeki hafta Derbyshire'a seyahat edecek ve sevgili Charlotte ile benim yeni evimizde nasıl olduğumuzu kendi gözleriyle görmek için yolculuğuna burada birkaç saat ara vermek istediğini ifade etti."

Charlotte, kocasının bakışlarını yakalayamadan, "Onun bu küçümseyici tavrı bizi çok sevindirdi," diye mırıldandı.

"Gerçekten de öyleyiz. Tek talihsizlik, ki bence çok vahim bir talihsizlik. -Onu karşılamak için burada olamayacağım. Piskopos o gün din adamlarını bir toplantıya çağırdı ve beni bu yükümlülükten muaf tutması için yalvarmış olmama rağmen Lord Hazretleri bu konuda çok katı. Ama hanımefendiye mektup yazarak bu talihsiz durumu açıkladım ve o da nezaket göstererek bu vesileyle Bayan Collins tarafından yalnız ağırılanmak istediğini belirtti."

Kumaşın üzerinden uzanıp elini tutan Charlotte'a gülümsedi. "Kendini takdire şayan bir şekilde aklayacağından hiç şüphem yok, canım. Ben de Eminim siz de öyle yapacaksınız, Bayan Bennet. Leydi Catherine törene bağlı değildir ve onunla tanıştırılma ayrıcalığını bekleyebilirsiniz."

Mary hissetmediği bir güvenle kibarca gülümsedi. Lizzy'den Leydi Catherine hakkında çok şey duymuştu ve onun ünlü küçümsemesinin kendisi gibi sade, bekâr kızlara gösterilmeyeceğinden kuşkulanıyordu. Mümkün olduğunca az dikkat çekmenin, Leydi Catherine'in ilgisini çekecek ya da küçümseyecek hiçbir Gey yapmamanın ya da söylememenin en iyisi olacağını düşünüyordu, çünkü ilkinin kendi durumunda her zaman ikincisine yol açacağından emindi. Ertesi sabah, ev büyük ziyaretçisini karşılamaya hazırlanırken, Mary ortadan kaybolma sanatını uygulamak için bol bol fırsat buldu. Charlotte onu hazırlıklara yardım etmeye davet etmedi ve Mary de onu bu konuda zorlamadı.

varlığını hissetti. Charlotte'un bazen neşeli, bazen soğuk ve doğru bir şekilde değişen ruh halinden ne anlam çıkaracağından emin değildi. Mümkün olduğunca ortalıkta görünmemek daha kolay geliyordu ve zamanının çoğunu ayak altında dolaşmaması gereken yerleri arayarak geçiriyordu. Bahçede meyve bahçesine doğru yürürken Bay Collins'in diğer yönden yaklaştığını gördü ve bu durum ikisini de rahatsız etti.

"Bayan Bennet, özür dilerim. İnanın bana, sizi gafil avlamak gibi bir niyetim yoktu."

"Hayır efendim, tamamen benim hatam. Ne de olsa burası sizin bahçeniz."

Adamın yüzü yumuşadı. Olabildiğince çabuk yürümeye çalıştı ama bunu yapamadan adam ona hitap etti.

"Utancınızı arttırmak istemem ama lütfen size bir şey söylememe izin verin. Geçen hafta kütüphanedeki davranışlarımın olması gerektiği gibi olmadığını farkındayım ve uzun zamandır affınıza sığınabileceğim bir an bulmayı umuyordum. Size acı verdiysem özür dilerim; ancak arkadaşılığınızdan ne kadar keyif aldığımı söylediğim için özür dileyemem, çünkü gerçek buydu."

"Bunu söylemeniz çok nazikçe efendim ama-"

"Hayır, lütfen o öğleden sonra gözümde kaçan diğer gözlemlerimi tekrarlamak niyetinde olduğumu düşünmeyin. Tek dileğim ayrılırken bana verdiğiniz akıllıca tavsiyeler için teşekkür etmek. Paha biçilemez bir faydası oldu. Şimdiden bu tavsiyelere göre hareket etmeye başladım ve umuyorum ki cesaret verici sonuçlar elde edeceğim. Hem inceliğiniz hem de anlayışınız için size her zaman minnettar olacağım. Sizi daha fazla rahatsız etmeyeceğim."

Bunu söyledikten sonra eğildi ve hızla uzaklaştı. Mary, yatak odasının penceresinden atının getirilişini ve piskoposla olan randevusuna doğru yola çıkışını izleyene kadar onu bir daha görmedi. Kısa bir süre sonra büyük ve iyi döşenmiş bir araba yola çıktı. Mary elbisesini düzeltti ve Leydi Catherine de Bourgh'la tanışmak için olabildiğince hazırlıklı bir şekilde aşağı indi.

Charlotte'un misafirini karşılamak için merdivenlerde durma ayrıcalığını gasp etmemek için salonda bekledi. Çok geçmeden Leydi Catherine odaya daldı, uzun boylu, buyurgan, Mary'nin o güne kadar gördüğü en güzel ipeklere bürünmüştü.

görüldü. Kendini en iyi koltuğa oturttu ve gözlerini kırpmadan etrafındaki her şeyi inceledi.

"Son gördüğümde bu yana bu odada yaptığınız iyileştirmelerden dolayı sizi tebrik etmeliyim Bayan Collins. Küstahlık içermeyen bir zarafeti, modaya uygun olmayan bir iddiası olmayan bir konforu var. Bay Collins'e tümüyle onayladığımı söyleyebilirsiniz, ancak korkarım ki güneye bakan pencerelerdeki perdeler hariç. Güneş basmaları solduracak. Onları daha hafif bir şeyle değiştirmelisiniz."

"Böyle sağlam bir tavsiye için teşekkür ederim hanımefendi. İçecek bir şeyler getirmeden önce, burada bizimle kalan Bayan Mary Bennet'ı size tanıtmama izin verir misiniz? Bay Collins ve ben gelmeden önce ailesiyle birlikte Longbourn'da yaşıyordu."

Leydi Catherine uzun uzun Mary'ye baktı.

"Siz şimdiki Bayan Darcy'nin kız kardeşi misiniz? Ona pek benzemiyorsunuz."

"Hayır hanımefendi, bunu daha önce de duymuştum. Sizinle tanıştığım çok memnun oldum. Elizabeth bana sık sık sizden bahsetti."

Leydi Catherine kaşlarını çatı.

"Gerçekten de öyle! Kibar ve saygılı bir şekilde konuştuğunu duyduğuma memnun oldum. Kendini ifade etmek için çok özel bir yolu var. Onun görünüşünü paylaşmadığınıza göre, görgü kurallarındaki sertliği de miras alamadığınızı umuyorum."

"Bayan Darcy'nin sizden büyük bir saygıdan başka bir şeyle söz ettiğini hiç duymadım."

Leydi Catherine, Bayan Darcy'nin can sıkıcı konusu hakkında daha fazla konuşmayı reddetti. Çay getirildi ve Charlotte küçük bir dilim pastayı kabul etmeye ikna edildi. Her ikisinin de Rosings'te bulabilecekleriyle karşılaştırılıp Charlotte'a daha iyi bir bakkal ve daha yetenekli bir aşçı bulması gerektiği söylendikten sonra, Leydi Catherine dikkatini tekrar Mary'ye çevirdi.

"Ziyaretinizin amacı nedir, Bayan Bennet? Ne kadar kalmayı planlıyorsunuz?"

"Bayan Bennet istediği kadar bizimle kalabilir," dedi Charlotte yumuşak bir sesle. "Bir zamanlar onun evi olan bu yerde onun için her zaman bir yer olacak."

"Ve sanırım o talihsiz kefalet olmasaydı, şimdi de öyle olabilirdi. Babanızın bunu bozmak için bir yol bulmamasına şaşıyorum. Zeki bir avukat, doğru teşvik verilirse her şeyi başarabilir. Annen ve kız kardeşlerin için bu kadar üzücü bir şekilde geçimsiz kalmak çok zor bir kader."

"Durum o kadar da iç karartıcı değil, hanımefendi. Bütün kız kardeşlerim artık evli ve hem Bayan Bingley hem de Bayan Darcy anneme rahat bir yuva teklif ettiler."

"Evet, en büyük iki kız kardeşiniz çok avantajlı bir şekilde evlendi. Hem de en küçüğünün kaçma skandalına rağmen. Akıllıca örtbas edildi, değil mi? Şimdi nerede yaşıyor?"

"Bayan Wickham kocasının alayıyla birlikte Newcastle'da. Diğer kız kardeşim Catherine, Derbyshire'da bir papazla evlendi."

"Diğerlerine bu kadar yakın olması onun için ne kadar da uygun. Yani geriye sadece sen mi kaldın?"

Charlotte, Leydi Catherine'in çay fincanını doldurmak için uzandı.

"Gerçekten de öyle, Leydi Catherine. Mary henüz evlenmemiş olan tek Bennet kızı."

"Peki bu konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz Bayan Bennet? Görünüştünüz size karşı ve anladığım kadarıyla babanızın size bırakacak neredeyse hiçbir şeyi yokmuş. Ne payınız ne de güzelliğiniz sizi çoğu genç erkek için cazip bir aday yapmayacaktır."

Charlotte en tatlı ses tonuyla, "Bağışlayın hanımefendi ama bence Bayan Bennet'ı küçümsüyorsunuz," dedi. "Hanımefendinin farkında olmadığı pek çok mükemmel özelliği var. Kendisi bunu söyleyemeyecek kadar alçakgönüllüdür ama şüphesiz bu civardaki en başarılı genç kızdır. Çok iyi piyano çalıyor ve mükemmel bir akademisyen. Tarihten felsefeye ve teolojiye kadar her konuda iyi bir okumaya sahip. Son zamanlarda Yunanca öğrenmeye başladı."

"Yunan!" diye haykırdı Leydi Catherine. "Kesinlikle olmaz! Bu genç bir hanım için hiç de uygun bir uğraş değil. Bana danışılmış olsaydı, kesinlikle karşı çıkardım. Klasikler haklı olarak beyefendilerin özel alanı olarak kabul edilir."

Sonunda Mary sesini buldu ve Charlotte'un bitmek tükenmek bilmeyen övgüsünün yarattığı yasaklayıcı izlenimden kendini kurtarmaya çalıştı.

"Bayan Collins yeteneklerimi değerlendirirken çok cömert davranıyor. Kitaba düşkün olduğum ve piyano başında geçirdiğim zamandan zevk aldığım doğru, ama korkarım ki her ikisinden de aldığım zevk, yapabileceklerimin çok ötesinde."

"Gurur duymamanız size büyük bir övgü kazandırıyor Bayan Bennet ve ablanızdan çok farklı bir karakter olduğunuzu gösteriyor."

"Gerçekten de," diye devam etti Charlotte, "Mary çok misafirperver bir konuk oldu, her zaman başkalarının isteklerine uymaya istekli oldu ve asla kendini öne çıkarmadı. Hak ettiği değeri görebileceği kalıcı bir evinin henüz olmaması onun talihsizliğini daha da artırıyor."

Mary Çok olmuştur bir halde Charlotte'a döndü, Charlotte çay eGyalarıyla meGgul olduğu için ona bakmadı. Leydi Catherine nefret ettiği pastadan bir dilim daha alırken hiçbir şey fark etmedi.

"Evet, Pemberley'deki ev halkına hoş karşılanacağınızı sanmıyorum. Orada kurdukları dar çevreye bir başkasını kabul etmek istediklerinden şüpheliyim. Sizin de annenize çok yakın bir yere yerleşmek isteyeceğinizi sanmıyorum. İki küçük kız kardeşiniz de farklı nedenlerle size bir çözüm sunmuyor. Kendinizi zor şartlar altında buluyorsunuz, Bayan Bennet."

"Düşünceleriniz için hanımefendilerine minnettarım, ancak bundan sonra ne yapacağıma karar vermedim. Geleceğim konusunda henüz sizin kadar endişeli değilim."

Leydi Catherine, sanki Mary hiç konuşmamış gibi, "Çok fazla seçeneğiniz yok," diye devam etti, "ama bir durum var ki, bana çok uygun görünüyorsunuz. Bayan Collins size mürebbiyelik yapabilecek yetenek ve kapasiteye sahip genç hanımlara yardımcı olmakla özellikle ilgilendiğimi söylememiş olabilir."

Charlotte başını hafifçe eğdi ama hiçbir şey söylemedi. Mary içinde korkunun yükseldiğini hissetti.

"Her zaman söylerim," diye devam etti Leydi Catherine, "düzenli ve istikrarlı bir eğitim olmadan eğitimde hiçbir şey yapılamaz."

Mürebbiye bunu sağlayabilir. Bu şekilde kaç ailenin geçimini sağladığını bilmek harika."

Mary zayıf bir sesle, "Ama ben mürebbiye olmak istemiyorum," diye itiraz etti. "Buna hiç uygun olduğumu sanmıyorum. Bundan hiç hoşlanmayacağımı biliyorum."

"Bayan Jenkinson'ın hepsi de bekâr olan ve öyle de kalacak gibi görünen dört yeğenini çok hoş durumlara yerleştirdim. Daha geçen gün bana tesadüfen adı geçen bir başka genci tavsiye ettim ve aile ondan çok memnun."

"Gerçekten hanımefendi, beni bu şekilde düşünmemeniz için size yalvarıyorum. Benim eğilimim hiç de bu yönde değil."

"Bayan Collins, Leydi Metcalfe'in dün bana teşekkür etmek için aradığını söylemiş miydim? Bayan Pope'u bir hazine olarak görüyor. 'Leydi Catherine,' dedi, 'bana öyle bir hazine verdiniz ki. Bence Bayan Bennet, siz de Bayan Pope gibi bir hazine olmak için gereken her şeye sahipsiniz.'"

"Sizinle çeliştiğim için beni bağışlayın hanımefendi, ama korkarım durum böyle değil."

Bunun kendim için istediğim bir hayat olmadığını çok sık söyleyemem."

Leydi Catherine bir an için Mary'ye anlayışsızca baktı. "Ama gelin Bayan Bennet, bunun yerine ne öneriyorsunuz? Siz sade bir Parası olmayan, zeki olmaya meyilli bir kadın. Evliliğin sizin için olası olmadığını zaten tespit ettik. Hayatınızın geri kalanında arkadaşlarınız ve aileniz için bir yük olarak mı kalmak istiyorsunuz? Hayır, buna emin olun, cevap yöneticilik. Düşündüğünüzde haklı olduğumu göreceksiniz. Bayan Collins, Bayan Bennet'ı benimle tanıştırdığınız için size minnettarım. Ona bir yer bulmak ve bunu en hızlı şekilde yapmak benim için bir zevk olacak. Bu konularda bir kez karar verildikten sonra, gecikmek olmaz."

Kaldığı süre boyunca Leydi Catherine neredeyse lütfkâr davranmış, kendisine karşı koyamayacak kadar güçsüz bir kadının hayatına karışma ihtimalinden tamamen memnun kalmıştı. Ayrılırken son derece neşeliydi.

"Çok keyifli ve verimli bir öğleden sonra geçirdiğim için size teşekkür ederim Bayan Collins. Bayan Bennet, haber alır almaz size yazacağım, ki sanırım bu çok uzun sürmeyecek. Hayır, bana şimdi teşekkür etmeyin, minnettarlığınızı bana iletmeden önce iyice yerleşene kadar bekleyin."

Bölüm 44

Mary, Leydi Catherine'in gidişini görmek için Charlotte'a kapıya kadar eşlik etmedi. Bir parça kekin kalıntılarını parmaklarının arasında ufaladı ve Charlotte'un dönmesini beklerken giderek daha da huzursuz oldu.

"Bence çok iyi gitti," dedi Charlotte, telaşla odaya geri dönerken. "Leydi Catherine senden çok etkilenmiş görünüyordu. Sana uygun bir yer bulmak için elinden geleni yapacağına gerçekten inanıyorum."

Longbourn'a geldiğinden beri Mary ilk kez sesini yükseltti.

"Ama bana istemediğim ve beni mutsuz edeceğinden emin olduğum bir şey teklif ediyor! Charlotte, mürebbiye olmak istediğimi düşünemezsin değil mi? Bu düşünceyi onun aklına neden soktun ki?"

Charlotte çaydanlığın kenarını yokladı ve bir fincan daha içmeyi göze alacak kadar sıcak olduğuna karar verdi. Bir tanesini Mary'ye uzattı, o da başını salladı.

"Eğer yaptıysam, bu tamamen istemeden oldu. Ancak bir kez bahsedildiğinde, avantajlarını gördüğümü inkar edemem. Başarılarınızla her zaman gurur duydunuz ve onları mükemmelleştirmek için çok çalıştınız. Neden şimdi de sizi tavsiye etmesinler ki?"

"Çünkü beni nefret edeceğim bir hayata sürüklemek için kullanılıyorlar! Başka birinin evinde, onun iyi niyetine bağımlı olarak ve kendime ait bir anım bile olmadan yaşamak istemiyorum."

Charlotte çayını yudumladı.

"Hayır, bunun zorlukları olduğunu görüyorum. Ama -açık konuşmam gerektiğini hissediyorum Mary- senin şu andaki durumun da pek farklı değil. Yerleşik bir evin yok. Jane ya da Lizzy'nin Derbyshire'da sunduğu olanaklardan hiçbiri senin hoşuna gitmiyor. İsteksizliğini anlıyorum, ama bu sana başka seçenek bırakmıyor. Kitty'nin odası yok, Lydia'nın da öyle bir seçeneği yok. Peki nereye gideceksiniz? Elbette, sen

Misafirimiz olarak bizimle kalabilirsiniz ama sanırım ikimiz de bunun kalıcı bir çözüm olamayacağını anlıyoruz."

Ellerini peçetesine sildi ve peçeteyi tabağın üzerine düzgünce katlamaya başladı.

"Bu koşullar altında, en azından başka bir hareket tarzına karar verene kadar, kendinize bir meşguliyet edinmenin iyi olup olmayacağını sormanız gerektiğini düşünüyorum. Leydi Catherine'in aklına bir fikir geldi mi, ona karşı koymanın çok zor olduğu konusunda sizi uyarmalıyım. Bu nedenle aklınızda başka bir fikir varsa, mümkün olan en kısa sürede harekete geçmenizi tavsiye ederim."

Mary'nin yüzü aşağılanmışlıktan sıcaktı. Acısını gizlemek için başını ellerinin arasına aldı. Charlotte'un sandalyesini ona doğru çekmesi ve kolunu nazikçe omzuna koyması onu şaşırttı.

"Size acı çektirmeye kararlıymışım gibi görüldüğünün farkındayım ama sizi temin ederim ki durum böyle değil. Daha önce bir kez dünyayı olduğu gibi görmeni sağlamaya çalıştım. Tavsiyemi kabul etmenizin biraz zaman aldığını biliyorum; yeni yeni değerini anlamaya başladığınız bir fırsatı elinizden alarak size ihanet ettiğimi, gözlerinizi bir olasılığa açtığımı ve bunu sadece kendim için kaçırdığımı düşündüğünüzü biliyorum. Açıklamak için elimden geleni yaptım. O zaman sana duyduğum tüm sempatiye rağmen kendi çıkarlarımı ön planda tutmaktan başka çarem olmadığını, bazen bizim gibi kadınların bencil olmak zorunda olduğunu söyledim. Ve şimdi yine bencil olmak zorunda olduğumu görüyorum. Zor bir durumda olduğunuzu çok açık bir şekilde görüyorum ve bunun için üzgünüm; ancak buradaki yaşamımızı bozmanıza izin veremem."

Kolunu çekti, arkasına yaslandı ve iç çekti.

"Bazı açılardan, itiraf etmeliyim ki bu -araya girme mi demeliyiz- aslında bana hizmet etti. Kendi davranışlarıma yeniden bakmamı sağladı. Evlendiğimde aşık olmadığımı biliyordum. Size hiç romantik olmadığımı söylemiştim. Ama şimdi daha nazik olabileceğimi görüyorum. Bana birlikte yaşamımızı olduğundan daha hoş bir hale getirme gücüne sahip olduğumu gösterdiniz, sanırım bu Bay Collins kadar benim de yararına olacak. Eğer izin verirsem benimle daha iyi arkadaş olmak ister ve sanırım bunu yaparsam ikimiz de daha mutlu oluruz. Bunun için Mary, sana teşekkür etmeliyim. Böyle bir sonuca varmak istememiştin ama yine de sana minnettarım."

Charlotte ay fincanını aldı ve çayını özenle yudumladı.

"Ama korkarım ki siz burada olmazsanız bu memnuniyete ulaşma şansımız çok daha yüksek. İşte size açık sözlü olma onurunu yaşattım. Her zaman sana yapabileceğim en iyi yardımın gerçeği gördüğüm gibi söylemek olduğunu düşündüm. İşte size vereceğim son tavsiye. Bir karar verin ve bunu cesurca yapın. Bu belki mürebbiye olarak yeni bir hayata başlamak olabilir; belki de olmayabilir. Ama sizi yeniden başlamanın bir yolunu bulmaya, kendinizi yeni sahnelerin ve farklı insanların arasına koymaya çağırıyorum. Kendiniz için yeni bir gelecek hayal edin. Bence ancak o zaman geçmişinizden kurtulma şansınız olur."

Mary gözlerini sildi. Charlotte'un açık sözlülüğü kendi açısından ferahlatıcı olmuştu. Onu mantıklı düşünmeye, duygularını kontrol etmeye zorlamıştı.

"Teşekkür ederim Charlotte. Gidip söylediklerinizi düşüneceğim."

"Muhtemelen çok fazla şey söyledim. Ama sizi temin ederim ki nazikçe."

Bölüm 45

Mary o gece akşam yemeğine dayanabileceğini sanmıyordu. Onun yerine odasında tek başına oturup ne yapacağına karar vermeye çalıştı. Longbourn'da kalmasının imkânsız olduğu açıktı. Charlotte dürüsttü ama aynı zamanda acımasızdı da. Ama nereye gidecekti? Pemberley söz konusu bile olamazdı ve Bingley'lere dönüp bir kez daha annesinin şikâyetlerine ve Caroline Bingley'nin eziyetlerine maruz kalacağını düşündükçe cesareti kırılıyordu. Hayır, buna katlanabileceğini sanmıyordu. Ama başka kimden isteyebilirdi ki? Ertesi sabaha kadar aklına yeni bir olasılık gelmedi.

Belki de Gardiner'lar onu kabul edebilirdi? Amcası ve yengesi şüphesiz onun akrabaları arasında en cömert olanlarıydı. Bay Gardiner, kız kardeşi Bayan Bennet'ın sahip olmadığı her şeye sahipti; açık yürekli, neşeli, yapmacıksız ve gösterişsizdi. Karısı da aynı derecede nazik ve sevecendi. Londra'da yaşadıkları için Mary onları birkaç yıldır görmemişti ama Jane ve Elizabeth'ten, her iki kız kardeş de sıkıntıya düştüklerinde ve Longbourn'un sınırlarından kaçmaya ihtiyaç duyduklarında onlara gösterdikleri düşünceli ilgiyi çok duymuştu. Bay ve Bayan Gardiner en çok ihtiyaç duydukları anda onlara evlerinde sığınma imkânı sunmuşlardı; belki Mary'yi de benzer koşullarda kabul etmeye hazır olabiliyorlardı?

Bu olasılığı düşündükçe daha da umutlanıyordu. Bay Bennet'ın ölümünden sonra Mary, Bayan Gardiner'dan, Mary'nin kaybından duyduğu içten üzüntüyü ve içinde bulunduğu durumun zorluklarını içtenlikle takdir ettiğini belirten bir taziye mektubu almıştı. Mektup, Mary'nin ne zaman isterse onları ziyaret edebileceği davetiyle sona eriyordu. Bayan Gardiner, Mary Londra'da pek bulunmadığı için, orada onlarla kalma olasılığının çok zor bir adım gibi görünebileceğini anlıyordu; ama

Gracechurch Sokağı'ndaki evlerinin her zaman onun için ikinci bir ev olarak düşünüleceğini anlamalıydı, eğer orada onlara katılmak isterse.

Mary, Gardiner'ların onun için en iyi, hatta tek umut olduğunu hemen anlamıştı. Kendisini onlara misafir olarak öneren mektubu yazmak ona kolay gelmedi; ama Leydi Catherine'le bir kez daha karşılaşma ihtimali, bir zamanlar onu rahatsız etmiş olabilecek her türlü incelik duygusunun üstesinden geldi. O hanımefendi, tüm itirazlarına aldırmadan ve kapıyı keyifle arkasından kapatarak onu okul odasına sokmadan önce oradan uzaklaşması gerektiğini biliyordu. Mary Londra'da başına ne geleceğini bilmiyordu ama belirsiz bir geleceği, kendisini mutsuz edeceğini bildiği bir geleceğe tercih edecek kadar cesur olduğunu keşfetmekten memnundu.

Hafta sonunda cevabını almıştı ve tam da umduğu gibiydi. Bayan Gardiner onu görmekten mutluluk duyacaklarını ve uygun bulduğu anda gelmesini söyledi. Ona evin arka tarafında, şehrin gürültüsünün onu en az rahatsız edeceği bir oda vereceklerdi; Meryton'dan arabaya binmeyi başarabilirse, Bay Gardiner onu Charing Cross'ta karşılamaktan mutluluk duyacaktı.

Charlotte, Mary'nin haberini soğukkanlılıkla karşıladı. Leydi Catherine'e yazmayı teklif etmekten ve ailevi koşulların Mary'yi Hertfordshire'dan uzaklaştırdığını, bu yüzden de Leydi Hazretleri'nin ona bir iş bulma teklifini kabul etmesinin imkânsız olduğunu açıklamaktan başka Mary'nin kararıyla ilgili bir yorum yapmadı. Gerçekten de Mary'nin gideceğinden artık emin olduğu için Charlotte'un eski sıcaklığı geri gelmişti. Giysilerinin düzgün bir şekilde pakatlendiğinden emin oldu, kitaplarını toplamasına yardım etti, araba ücretini ödemesi için ona borç para verdi ve hatta Bayan Gardiner'a hediye olarak lavanta kokulu yer cilasından bir kap bile ekledi. Bayan Hill onun gidişine çok daha fazla üzülmüştü.

"Bir süre önce yaptığımız konuşmanın gitmenize neden olduğunu düşünmekten nefret ediyorum. Sizin için sorun yaratmak niyetinde değildim."

"Hayır, Bayan Hill, bunların hiçbirisi sizin suçunuz değil. Eğer birinin suçuyorsa, o da benim suçum. Açıkça göremediğim şeyler vardı ve sizin sözleriniz aldığım riskin daha fazla farkına varmamı sağladı."

"Bütün suçu üzerinize almamalısınız. Bay Collins'in daha dikkatli davranmış olabileceğini düşündüğümü söylersem beni bağışlayın."

"Sanırım ikimiz de hata yaptık," dedi Mary üzüntüyle. "Ben aptallık ettim. Bir arkadaş bulduğumu sanmıştım, ilgi alanlarımı paylaşabileceğim, bana ders vermekten hoşlanan birini. Birlikte geçirdiğimiz zamana başka bir anlam yükleyebileceğim hiç aklıma gelmedi. Ben erkeklerin aşık olacağı türden bir kadın değilim."

"Kendini çok küçük görüyorsun. Bunu duymak beni üzüyor."

"Peki o zaman, başka bir şey söylemeyeceğim. Ama Bay ve Bayan'ın Collins birbirlerinden eskiye oranla çok daha memnun görünüyorlar."

Pencereden bakıldığında çift bahçede görünüyordu, Küçük çardağın etrafı her zamanki gibi doluydu. Charlotte elinde planlarla ayakta duruyor, kocası da bir fidanı yerleştiriyordu. William etraflarında koşturuyor, kahkahalar atıyor ve avazı çıktığı kadar bağıriyordu.

Bayan Hill aniden Mary'nin ellerini yakaladı ve sıkıca tuttu.

"Bir gün buraya evli bir kadın olarak döndüğünü göreceğim. Bundan eminim. Bunu hak ediyorsun. Ve bu gerçekleştiğinde, en büyük sevinçle sağlığınıza içeceğim."

Mary eğildi ve onun yanağına bir öpücük kondurdu.

"Bay Hill'den yukarı gelip çantalarımı indirmesini isteyelim mi?"

Kısa bir süre sonra Mary ön basamaklarda durmuş, eşyalarının arabaya yüklenmesini izliyordu. Çok geçmeden gitmeye hazırdu. Tüm aile onu uğurlamak için toplanmıştı. William ona yapışkan bir öpücük verdi; Charlotte yanağını okşadı ve Londra'ya varır varmaz yazmasını istedi; Bay Collins de her zamanki selamını verdi. Ayrılma niyetini açıkladığından beri onunla çok az konuşmuştu. Kız, Bay Collins'in kütüphanede paylaştıkları samimiyetten şimdi biraz utandığını tahmin ediyordu. Ama arabaya binmesine yardım etmek için elini uzattı ve yerleştikten sonra tek kelime etmeden yanındaki koltuğa küçük bir paket koydu, sonra da karısı ve çocuğunun yanına döndü.

Araba uzaklaşırken üçü de el salladı. Mary de el sallayarak karşılık verdi ve yavaş yavaş uzaklaşan eve baktı. Bay ve Bayan Collins'in figürlerinin giderek küçülmesini izlerken, Charlotte'un kocasına karşı takındığı yeni tavrın, Longbourn'un kendisi için beslediği hırsla birçok yönden benzeştiğini fark etti. Her ikisini de geliştirilmemiş mülkler olarak satın almıştı. Hoşuna gitmeyen dış unsurlar vardı ama o

Her ikisinin de temel yapılarının sağlam olduğunu takdir edecek kadar zeki. İleri görüşlü ve sabırlı bir kadın bu tür hammaddelerden değerli bir şey çıkarabilirdi; sonuç hiçbir zaman modanın doruklarına çıkmasa ya da binlerce zarif ayrıntı sergilemese de, sağlam ve güvenilir hale getirilebilir, bu tür göze batmayan erdemlerden memnun olanlara rahatlık ve güvenlik sunabilirdi. Charlotte bir projeyi çok severdi ve Mary'nin onun Longbourn'da olduğu gibi Bay Collins'te de başarılı olacağından hiç şüphesi yoktu.

Araba Meryton yoluna girdiğinde Mary küçük paketi hatırladı. Paketi dikkatle açtı, küçük Yunanca sözlüğü ortaya çıkarmadan önce ambalajını sıyırdı. Sayfalarının arasından küçük bir kâğıt parçası çıktı. Üzerinde Bay Collins'in eliyle yazılmış bir satır yazı vardı. Yazının Yunanca olduğunu görebilmesi için gözlüğünü takması gerekti. Ne yazdığını anladığından emin olabilmesi için birkaç dakika geçmesi ve sözlüğe başvurması gerekti. Ama alıntıyı tanıdı. Sık sık birlikte tartıştıkları bir konuydu bu.

"Mutluluk kendimize bağlıdır."

Gözlüklerini çıkardı ve yanağını soğuk pencereye yasladı. Longbourn'a geldiğinde ağlamamaya kararlıydı ve şimdi ayrılırken de gözyaşlarına teslim olmayacaktı. Kâğıdı aldı, dikkatlice sözlüğün içine yerleştirdi ve her ikisini de güvenli bir şekilde çantasına koydu. Önünde neler olabileceğini düşünmemeye çalışırken araba kırlarda ilerlemeye devam etti. Yarın Londra'da olacaktı ve Longbourn ona çok uzak görünecekti.

Üçüncü Bölüm

Bölüm 46

Mary Gracechurch Sokağı'na vardığında hava kararmıştı. Araba doluydu, yolculuk uzun ve sıkıcıydı. Mary, Gardiner'ların yemek salonuna götürüldüğünde bitkin bir haldeydi ve akşam yemeğini kaldıramayacağına inanıyordu. Ama dört küçük yeğeninin canlı selamları onu neşelendirdi; amcasının elini sıkması ve yengesinin onu kucaklamasındaki içten sevgi de moralini yükseltti. Merdivenleri minnetle tırmanıp yatağına gitmeden önce şaşırtıcı miktarda kızarmış peynir yiyebildiğine kendisi de şaşırdı.

Bayan Gardiner sözünde durmuş ve Mary'ye evin arka tarafında bir oda vermişti. Gerçekten de ön taraftakilerden daha sessizdi, ama Mary'nin taşralı kulakları yine de uzaktan gelen insan hareketliliğinin farkındaydı. Sonunda uykuya dalarken, artık gerçekten Londra'da olduğundan hiç kuşku duymuyordu. Bu fırsatı kendisi istemişti ve ona verilmişti. Buna layık olmak için elinden geleni yapmalıydı.

Gardiner'ların evi sarı Londra tuğlalarından inşa edilmişti ve siyah parmaklıkların arkasında uzun ve ince bir şekilde yükseliyordu, koyu yeşil bir kapısı ve her katta yüksek pencereleri vardı. Yan yolda yer alıyordu ama birkaç adımda Gracechurch Sokağı'na ulaşılıyor, daha uzun bir yürüyüşle Cheapside'in tam kalbine varılıyordu. Mary uzun zaman önce amcasının bu iki caddenin Londra'nın, belki de tüm Avrupa'nın en iyi alışveriş caddeleri olduğunu söylediğini duymuştu; en sade ihtiyaçlardan en büyük zevklere kadar istenebilecek her şey, eğer müşterinin ödeyecek parası varsa, bu caddelerden birinde ya da diğerinde bulunabilirdi. Kahvaltıda otururlarken ve Mary kahvesini yudumlarken Bay Gardiner bu övünmeyi gururla tekrarladı. Mary bunun kocasının en sevdiği temalardan biri olduğundan şüpheleniyordu ama karısı bunu daha önce duyduğuna dair hiçbir işaret vermedi. Kocası devam edip satın alınabilecek malların çeşitliliğini, evlerinin lüksünü daha da ayrıntılı bir şekilde anlatırken Mary gülümsedi.

Onları satan işyerleri ve onları tedarik eden tüccarların ustalığı. Mary, *Bay Gardiner'in küçük tuhaflıklarının ve alışkanlıklarının onu sinirlendirmediğini ve kızdırmadığını* gözlemledi; *bunlar onun öfkesine değil hoşgörüsüne neden oluyordu.*

Bayan Gardiner peçetesini katlayıp tabağına koyarken, "Pekâlâ Mary," dedi. "Bu harikalar hakkında o kadar çok şey duydun ki, onları kendi gözlerinle görmek için can atıyor olmalısın. Seni en son onların arasına götürdüğümüzde daha çocuktun."

"Büyük bir oyuncakçı dükkânı hatırlıyorum," dedi Mary hüzünle. "Hatırladığım kadarıyla kocaman bir oyuncak bebek sarayı."

"Ah, evet, Dunnett'in yeri," diye cevap verdi Bay Gardiner, "çocuklarımızın çok iyi bildiği bir yer."

Bu büyülü isim telaffuz edilir edilmez, masanın küçük ucundan yüksek sesli bir yaygara yükseldi; dört ses, bugün oraya götürülüp götürülmeyeceklerini öğrenmek için yalvarıyordu, çünkü çok iyi davrandıkları için bunu kesinlikle hak etmişlerdi. Davalarının doğruluğu ve yanlışlığı konusunda karar vermesi için kocasını yalnız bırakan Bayan Gardiner, sesini daha iyi duyurabilmek için sandalyesini çocuklarından uzaklaştırıp Mary'ye doğru çekti.

"Bay Gardiner çok haklı," dedi. "Şehir mağazaları gerçekten de şehrin en güzel yerlerinden biri. Bu sabah gidip bir göz atalım mı?"

Mary hemen kabul etti ve bir saat sonra, teyzesi kendini Gracechurch Sokağı'nı dolduran kalabalığın içine atarken, o da Bayan Gardiner'in peşinden koşarken buldu kendini. Alışveriş yapanların bir kısmı belli bir amaç uğruna hızlı adımlarla ilerliyor, belirli bir şey satın almayı kafalarına koyuyorlardı; ama büyük bir çoğunluk aylak aylak dolaşmaktan, bir dükkândan diğerine geçmekten, iyi stoklanmış vitrinlerine bakmak için oyalanmaktan mutlu görünüyordu. Teyzesinin arkasında oyalanırken Mary de kendini onlara katılmış, sergilenen malların çokluğu ve çeşitliliği karşısında büyülenmiş bir halde buldu. Birkaç adımdan kısa bir süre içinde çoraplar, şapkalar, kürkler ve şallardan güzel ayakkabılara, altın takılara, saatlere ve hatta hırdavat eşyalarına kadar her şey Mary'yi cezbetti - Charlotte Collins bu ızgaralar ve ocaklar arasında geçireceği yarım saatten nasıl da keyif alırdı, diye düşündü Mary, neredeyse sevgiyle. Her dükkânın kapısında, şık giyimli genç adamlar müşterileri kibarca içeri davet ediyorlardı, vitrinde her şeyi göstermek mümkün değildi, içeride görülecek daha da güzel şeyler vardı.

Mary daha önce hiç bu kadar çok insan görmediğini düşündü. Birbirlerine takılmamaları şaşırtıcıydı; yine de herkes birbiriyle çarpışmamak için tam olarak nerede hareket etmesi gerektiğini biliyor gibiydi. Yavaş yavaş onların temposuna ayak uydurmaya başladı - bu bir dans gibiydi, adımları öğrendikten sonra anlam kazanıyordu - ve ilk başta gözünü korkutan bu koşuşturma ve meşguliyet ona canlandırıcı gelmeye başladı. Bayan Gardiner özellikle görkemli bir cephenin önünde aniden durduğunda tam da eğlenmeye başlamıştı.

"İşte," diye gururla ilan etti. "Buna ne diyorsun?"

Mary, Edward Gardiner & Oğulları'nın kaliteli ev tekstili satan binasının önünde son kez duralı en az on yıl olmuştu. Çok katlı ve sütunlu girişiyle o zaman bile heybetli görünmüştü. Şimdi Mary'nin hatırladığından çok daha şıktı, daha önce olmayan zarif bir ön cephesi vardı ve müşterileri yağmurdan korumak için kaldırımın üzerine çizgili tenteler uzatılmıştı. Büyük cam pencerelerden birinin arkasında, sütlü kremden sağlam bir kahverengiye kadar her tonda düz nevresimler sergileniyordu. İkinci bir pencere ise en koyu kırmızıdan en soluk pembeye kadar desenli jakarlar ile doluydu. Dikkat çekici bir şekilde yerleştirilmiş basılı bir ilan, müşterilere en özenli damasklardan en dayanıklı kalikolara kadar her türlü ihtiyacın karşılanabileceğini, hatta şu anda sergilenmeyen kumaşların bile talep edilmesi halinde temin edilebileceğini bildiriyordu. Bayan Gardiner durmuş, sanki daha önce hiç görmemiş gibi binayı çatıdan bodruma kadar kat kat yavaşça inceliyordu. Sonunda, gurur ve memnuniyetin eşit derecede birleştiği bir ifadeyle Mary'ye döndü.

"Her ne kadar kendim söylesem de, çok akıllıca görünüyor."

Mary teyzesinin takdir dolu bakışlarını takip ederek dükkânın büyüklüğünü, satılan malzemelerin kalitesini ve genel refah havasını inceledi. Bu iyi döşenmiş binalar, diye düşündü, Gracechurch Sokağı'ndaki evin sağlam, cilalı konforunu, her şöminenin üzerindeki yaldızlı aynaları, Gardiner'ların duvarları süsleyen, onları tek başlarına, birlikte ve mutlu bir aile grubu olarak, küçük ev imparatorluklarının efendisi ve hanımı, etraflarında oynayan çocukları olarak gösteren birçok portresini açıklıyordu. Bu iş, Gardiner'ların küçük ev imparatorluklarının

Kahvaltı, ay ve akşam yemeklerinin servis edildiği, üzerine baş harfleri kazanmış atal bıçak takımları, yerlerdeki zengin halılar ve salondaki Çin duvar kâğıtları. Mary'nin önüne rulolar, boylar ve balyalar halinde serilen mütevazı kumaşlar, geniş yatakları, Mary'nin o güne kadar üzerinde uyuduğu en iyi yatağı, ağır keten çarşafları ve ipek yorganları mümkün kılmıştı. Gardiner'ların hayatının her alanına damgasını vuran mütevazı refahın kökeni buradaydı. Hepsinin parasını depolar ödüyordu.

Mary sonunda, "Bundan daha güzel bir yeri nadiren görmüşümdür," diye cevap verdi. "ok gurur duyuyor olmalısınız."

"Gerçekten de öyle," diye yanıtladı Bayan Gardiner basitçe. "Her zaman kolay olmadı. Ama en azından şu an için çabalarımızın karşılığını aldığımızı hissediyorum."

"Kendinizi ve Bay Gardiner'ı bu girişimde ortak olarak mı görüyorsunuz?"

"Elbette. Biz kadınların böyle bir işe tek başımıza kalkışmamız gelenekler ve daha binlerce küçük düşünce yüzünden yasaklanmıştır. Ama Bay Gardiner'ın benim yardımım olmadan bu kadar başarılı olamayacağı konusunda kendimle gurur duyuyorum. Bana sık sık zevk, kalite ve fiyat konularında verdiğim kararların çok işine yaradığını söylerdi."

Kapıda duran dükkân sahibi birden Bayan Gardiner'ı tanıdı ve ona derin ve saygılı bir selam verdi. Bayan Gardiner da aynı ciddiyetle onu selamladı, sonra sanki vereceği cevabı düşünüyormuş gibi bir an durakladı.

"Yani evet, en iyi işlerde olduğu gibi -ve diyebilirim ki en iyi evliliklerde de olduğu gibi- Bay Gardiner ve ben gerçekten de bir ortaklığız."

Mary, hiç kimsenin kendi anne babasının birlikteliğini bu şekilde tanımlayamayacağını düşündü. Hatırladıkları ona acı veriyordu ve bu konu üzerinde daha fazla durmamak için dükkâna girip etrafa bakıp bakamayacaklarını sordu. Bayan Gardiner şu anda bunu düşünmüyordu. Eve gitmeleri gerekiyordu, çünkü çocukların derslerinin öğleden önce başlaması gerekiyordu. Ama başka bir fırsatta Mary'yi de götürmekten çok memnun olacaktı.

"Ve elbette," diye ekledi alaycı bir tavırla, "döşeyecek kendi eviniz olduğunda, ihtiyaç duyabileceğiniz en iyi nevresimleri size göstermekten memnuniyet duyacağım. Depoları birlikte dolaşacağız. Benim için bir zevk olacak."

Mary cevap olarak gülümseyemedi; ama Bayan Gardiner bunu fark etmemiş gibiydi.

"Ancak bu arada, mevcut koşullarınıza daha uygun pek çok güzel şey var. Bu yıl çok güzel baskılı pamuklular var. Ve uzun zamandır gördüğüm en güzel ipeklilerden bazıları, senin gibi genç bir kız için ideal."

Birdenbire iyice yıpranmış paltosunun ve çok yıkanmış elbisesinin farkına varan Mary, her ikisini de biraz daha sıkı bir şekilde etrafına topladı.

"Süslenmeye uygun olduğumdan emin değilim. Sade ve mütevazı bir şeyle daha iyi olacağımı düşünüyorum."

"Belki de," dedi Bayan Gardiner. "Ama iyi şeylerin gösterişli ya da şatafatlı olması gerekmez, bilirsiniz. Bazen en iyi şeyler, yakından inceleyene kadar oldukça sade görünebilir. İnsan ancak o zaman gerçek kalitesini görür."

Göz göze geldiler. Bayan Gardiner'ın ifadesi hiçbir şey ele vermiyordu. Eğer söylenenden daha derin bir anlam kastetmişse bile, buna dair hiçbir ipucu vermedi. "Ama nasıl isterseniz. Şimdi bunu konuşmayalım. Eve dönmek için savaşılmı mı?"

Kadın kolunu uzattı. Mary daha önce hiç kimsenin kendisiyle bu kadar dostça yürümek istediğini hatırlamıyordu ve tereddüt etti. Ama Bayan Gardiner davetini geri çekmedi ve Mary utangaç bir tavırla kolunu teyzesinin koluna doladı. Başlangıçta garip gelmişti; ama Mary kısa sürede buna alıştı ve böyle rahat bir yakınlık içinde yürümenin ne kadar hoş olduğunu hissetmeye başladı. Bayan Gardiner hakkındaki düşünceleri her adımda daha da pekişiyordu. Jane ve Lizzy'nin onu övdüklerini sık sık duymuştu ve onunla sadece bir sabah geçirmiş olmasına rağmen, Mary artık onların onun erdemlerini abartmadıklarından emindi. Bayan Gardiner canlı ve nazikti, kıvrak bir zekâsı ve ilgilendiği kişilerin sorunlarına karşı içten bir merakı vardı. Meraklıydı; ama işgüzar değildi. Zekasını, başkalarının ne düşündüğünü ve ne hissettiğini anlamak ve elinden geldiğince onlara yardım etmek için kullanırdı. Etrafındakilerin mutlu olmasını isterdi; kendi koşullarından tamamen memnun olduğu için, sevdiklerinin de kendisi gibi mutlu ve rahat olduğunu görmek onu memnun ederdi. Gracechurch Sokağı'na geri döndüklerinde Mary, hoşlanmanın bu kadar kolay olduğu biriyle daha önce hiç karşılaşmadığını düşündü. Kendini bu kadar kolay sevdiği birine teslim etmemek için hiçbir neden yoktu.

Mary teyzesinin çağrısının tüm gücünü hissetmişti ve genellikle aşkla ilgili her konuda temkinli davranmasına rağmen, bu durumda kendine daha çok güveniyordu. Mary, Bayan Gardiner'a güvenilebileceğinden ve teyzesinin onu hayal kırıklığına uğratmayacağından emindi.

Bölüm 47

Gracechurch Sokağı'ndaki aile hayatı Mary'nin Longbourn'da bildiklerinden çok farklıydı. Bayan Gardiner'ın kocasını ve dört çocuğunu güçlü ve istikrarlı bir bağlılıkla sevdiğini anlayana kadar orada fazla kalmamıştı. Mary'nin duyguları tamamen karşılık buluyordu ve ne o ne de Bay Gardiner bu duyguları mümkün olduğunca açıkça ifade etmemek için bir neden görüyorlardı. Gracechurch Sokağı'nda herkese yetecek kadar sevgi vardı. Mary, teyzesi ve eniştesinin çocukları arasında hiç kimseyi kayırmadıklarını, hepsine aynı ilgiyi gösterdiklerini içten içe üzülenek gördü. İki neşeli kızlarını ya da iki neşeli oğullarını nadiren azarlıyorlar, mutlak doğruluğun gerektirdiğinden biraz daha neşeli ve zıpır, biraz daha az disiplinli ve sessiz olmalarını tercih ediyorlardı. Sonuç olarak, Gardiner'ların evinde çok fazla koşuşturmaca, hoplama ve zıplama vardı; bu da burayı çok zarif ruhlar için fazla şamatalı yapıyordu; ama biraz şefkate ihtiyaç duyan herkes için burası son derece sıcak bir sığınaktı. Mary bu rahatlatıcı ortamda ne kadar uzun zaman geçirirse, hem Jane'in hem de Elizabeth'in orada neden bu kadar huzur bulduklarını o kadar iyi anlıyordu.

Çünkü Bayan Gardiner, ailesinin refahına çok önem verirken Yeğenleri söz konusu olduğunda, genç kadınlarla ilgilenirken endişelerini çok açık bir şekilde göstermenin her zaman akıllıca olmadığını anlamıştı. Kendisi de genç bir kadın olmayı bırakalı neredeyse yirmi yıl olmuştu ama sürekli sorularla dürtüklenmenin ne kadar yorucu olduğunu unutmamıştı. Longbourn'da Mary'yi üzecek bir şey olduğu sonucuna vardı ama bunun ne olduğunu hemen öğrenmeye çalışmadı. Bunun yerine onu besledi, sabahları geç saatlere kadar uyuması için teşvik etti ve genel olarak yapabildiği tüm mütevazî ilgiyle onu sardı. Mary başlangıçta bunu takdir edemeyecek kadar sersemlemişti ama yavaş yavaş kendisine ne kadar özenle davranıldığını anladı ve Gracechurch Sokağı'nda yaklaşık bir hafta kaldıktan sonra Bayan Gardiner'a bunun için teşekkür etmeye çalıştı.

Sunabileceği tek şey minnettarlığı olduğu için, Mary bunu mümkün olduğunca hissederek iletmek istiyordu. Kafasında küçük bir konuşma tasarlamıştı ama bunu yapmak için doğru zamanı bulmak kolay değildi. Nihayet bir sabah kahvaltıdan sonra, bakıcıları çocukları yıkayıp giydirmek üzere götürdüğünde bu fırsatı yakaladı.

"Bana gösterdiğiniz tüm nezaket için ne kadar minnettar olduğumu söylemek istedim," diye söze başladı. "Cömertliğinizi daha iyi anlıyorum, çünkü evinize kendimi davet etmeme rağmen, beni hayal edebileceğim en açık kollarla karşıladınız. Yabancılar konukseverlik göstermenin en yüce erdemlerden biri olduğu sık sık söylenir ama bunu sizin ve Bay Gardiner kadar içtenlikle uygulayan çok az kişi vardır."

"Pek de yabancı sayılmazsınız," diye cevap verdi Bayan Gardiner. Biraz dalgındı, çocuklarının kitaplarını yerden toplamakla meşguldü, sahipleri tarafından düzgün hale getirilmeden önce yerlere saçılmışlardı.

"Kendinizi çok ağır bir yükümlülük altında hissetmenizi istemem," diye devam etti, küçük ciltleri kanepenin üzerine yığarken. "Gelip gelemeyeceğinizi sorduğunuzda çok memnun olduk ve burada olmanızdan çok memnunuz. Kız kardeşleriniz bizimle diledikleri kadar kalmakta özgürdüler ve biz de aynı daveti size yapmaktan mutluluk duyuyoruz."

Mary, "Umarım nezaketinizin karşılığını ödeyebileceğim bir yol vardır," diye cevap verdi. "Lizzy kadar eğlenceli ya da Jane kadar yararlı olmadığımı biliyorum, ama size yardımcı olmak için yapabileceğim bir şeyler olmalı."

Bayan Gardiner aniden yaptığı işi bıraktı ve sıralamadan başını kaldırdı.

"Mary, bu şekilde konuştuğunu duymaktan nefret ediyorum. Bu beni çok üzüyor. Varlığını hoş bulmasaydık seni buraya çağırmazdık. Umarım bunu anlıyorsundur?"

"Özür dilerim," diye bocaladı Mary. "Sadece, ben öyle düşünmek istemedim..."

"Tanıdığım en küstah insan sensin," dedi teyzesi, kitapları diğerlerinin yanına, kanepenin üzerine koyarken. "Ve lütfen, artık kendi karakteriniz hakkında aşağılayıcı eleştiriler duymayalım. Tek şartım

Bizimle kalmanız için geçerli olacak kural, kendiniz hakkında daha nazik konuşmaya çalışmanızdır. Bu uyabileceğinizi düşündüğünüz bir kural mı?"

Mary dudağını ısırđı. Kendini evinde hissetmeye başladığı bu sıcak evde kalmaktan daha hoş bir şey düşünemiyordu.

"Kesinlikle deneyeceğim."

Bu birkaç tereddütlü kelime duygularının gücünü anlatmakta zorlanıyordu ama daha fazlasını söyleyemeden, teyzesinin kanepenin üzerinde dikkatle dengelediğı kitap yığını yavaşça ama durdurulamaz bir şekilde yere doğru kaydı. Bayan Gardiner onların düşüşünü teslimiyetçi bir gülümsemeyle izledi.

"O halde dilediğiniz kadar ya da dayanabildiğiniz kadar kalabilirsiniz. Gördüğünüz gibi burası sıradan bir Özgürlük Salonu ve biz törene bağılı değiliz; ama buna aldırmaşanız, yeterince iyi olacağınızı düşünüyorum. Sizi aramızda görmekten mutluluk duyacağız."

Mary'nin kalbi konuşamayacak kadar doluydu. Bunun yerine halasının yanına gitti ve yeğenlerinin kitaplarını toplamaya başladı.

Bölüm 48

Mary ilk başlarda iyi talihinin gerçekliğini kabullenmekte zorlandı. Tekrar kalemi eline alıp annesine ya da Bingley'lere korkmuş ve yenilmiş bir halde mektup yazarak Derbyshire'a geri dönmek için izin istemek zorunda kalmayacağına bir türlü inanamıyordu. Ama artık Gardiner'larda kalacağını bildiğine göre, teyzesinin isteğini yerine getirmeye ve artık kendisi hakkında bu kadar küçümseyici konuşmamaya kararlıydı. Hatta daha da ileri gitmeye çalışacaktı. Ev halkının ruhuna girmek için elinden geleni yapacak, Gardinerlar'ın kendileri gibi güler yüzlü davranacaktı. Eğer onların ailesine katılmaya davet edildiyse, üzgün bakışlar ve garip sessizliklerle onların keyfini kaçırmaması gerekirdi. Gracechurch Sokağı yaşamına elinden geldiğince tam anlamıyla girerek onların cömertliğine layık olmaya çalışacaktı.

Genç yeğenlerine piyano çalmayı öğretmeyi teklif ederek başladı. Bayan Gardiner tereddüt etti ve bunun neleri içerdiğini anlayıp anlamadığını sordu. Kızların hiçbirinde yetenek belirtisi olmadığını söylemekten üzüntü duyuyordu. Mary zamanını kendi eğlencesi için çalmakla geçirmeyi tercih etmez miydi? Ama Mary caymadı, ona gerçekten yardım etmek istediğini söyledi ve sonunda teyzesi teslim oldu.

"Eğer kendini feda etmeye kararlıysan, sana engel olmayacağım. Hem Marianne hem de Jane, yaptıklarından çok daha sık pratik yapmalılar. Onları terazide tutmak için birkaç saatinizi ayırabilerseniz, bundan çok memnun olurum."

Ertesi sabah ve sonraki her gün saat on birde Mary kendini piyanoda küçük kuzenlerinin yanında otururken, onlara zaman tutarken ve parmak pozisyonlarını düzeltirken buldu. Başlangıçta hem kendisi hem de küçük kızlar utangaçtı; ama onlar neşeli, arkadaş canlısı yaratıklardı ve çekingenlikleri kısa sürede unutuldu. Üçüncü derslerinde, her türlü zevkle, özgürce sohbet ediyorlardı. Tüm beklentilerine rağmen,

Mary de derslerden zevk aldığını fark etti, özellikle de öğrencileri performanslarında belirgin bir gelişme göstermeye başladıkça. Belki de Leydi Catherine haklıydı ve her şeye rağmen iyi bir mürebbiye olabilirdi?

Hatta aile yemeklerini dört gözle beklemeye başlamıştı. Bunlar Longbourn'da katlandığı çilelerden çok farklıydı; Bay Gardiner'ın sofrasında alay etmek ya da küçümsemek yoktu. Yemeklerin de hayattaki diğer her şey gibi zevkli olmasını isterdi. Onu daha iyi tanıdıkça, Mary onun annesinin kardeşi olduğuna inanmakta daha da zorlanıyordu. O kadar mantıklı, o kadar centilmen ve o kadar cana yakındı ki, bu kadar yakın akraba olduklarına inanmak imkânsızdı. Asaletinden ödün vermezdi ve sık sık halının üzerinde çocuklarıyla oynarken, onları kucağına alıp saçlarını okşarken bulunurdu. Çocuklar ondan korkmuyor ve onun yanında en ufak bir kısıtlama olmaksızın gevezelik ediyorlardı. Bir gece, gürültücü iki oğlunu kucağından silkeleyip akşam yemeğini bitirmeye çalışırken Mary ile göz göze geldi.

"Hiç kimse bu çocukların görüldüğünü ve duyulmadığını söyleyemez."

"Onlar için çok daha iyi olduğunu söylemeliyim. Her zaman çok mutlu görünüyorlar."

"Umarım öyledir. Çocukların çok fazla düzeltme ile ezildiğini ve susturulduğunu görmekten nefret ediyorum. Bence ev her zaman hoş, gülünecek bir yer olmalı. Sen ne dersin George? Edward, senin fikrin nedir?"

Çocuklar başarıyla onayladılar, akılları başka bir oyundaydı. Mary başını kaldırdığında Bayan Gardiner'ın mumların üzerinden kocasına ve oğullarına baktığını gördü; Bay Gardiner karısıyla göz göze geldi ve gülümseyerek karşılık verdi. Bu çok kısa bir jestti ama Mary'ye birbirlerine olan duygularının tüm derinliğini içinde barındırıyormuş gibi geldi. Garip, diye düşündü, ama Gardiner'ların karşılıklı sevgisi, Darcy'lerin tutkusunun yoğunluğunun kendisini dışlanmış hissetmesine neden olduğu Pemberley'de olduğu gibi, kendisini daha yalnız hissetmesine neden olmamıştı. Gracechurch Sokağı'nda, amcası ve yengesinin birbirlerinden aldıkları zevk, çevrelerindeki herkes tarafından avantaj olarak hissediliyordu. Mary'nin yeğenlerinin bunu hissettiğinden, bundan yararlandığından hiç şüphesi yoktu. Hatta bunun etkilerini kendisi de hissetmeye başlamıştı.

Donmuş duyguları yavaş yavaş çözülmeye başladı ve çözüldükçe başını kaldırıp etrafına bakmaya başladı.

Gardiner'ların evinin ötesinde uzanıyordu. İlk başlarda sokağın sonuna kadar kısa yürüyüşlerle yetindi. Ama çok geçmeden daha uzaklara gitmeyi arzuladı. Şehrin kalabalığı artık onu eskisi gibi korkutmuyordu ve çok geçmeden daha uzun yolculuklara cesaret etmeye hazır olduğunu düşündü. Bayan Gardiner, Mary'nin mahallenin karmaşık coğrafyasına tek başına çıkmasına izin verecek kadar hâkim olduğundan emin olmak için kaldırımlarda birlikte yeterince yürüyene kadar buna izin vermedi. Sonunda buna izin verdi, ama Mary onun tüm tavsiyelerine uyacağına yemin edince: "Çok uzaklara gitme, kimseyle konuşma ve eğer kendini huzursuz hissedersen saygın bir kadın bul ve ondan koruma iste." Kulaklarında çınlayan bu sözlerle Mary kısa sürede civardaki en ilginç sokakları tanımaya başladı. Çok geçmeden şapkasını takıp Gracechurch Sokağı'ndan Cheapside'a ve ötesine yürümeyi alışkanlık haline getirmişti; keşfettiği her yeni yerin atmosferinin tadını çıkarmaktan başka bir amacı yoktu. Şehrin kalabalığında kendini kaybetmekten bu kadar zevk alacağını asla tahmin edemezdi. Bu kadar kalabalığın arasında tek olmanın, yanınızdan ilgisiz gözlerle geçen insanları bir daha asla göremeyeceğinizi bilmenin bir özgürlük olduğu sonucuna vardı. Herhangi biri olabilirdiniz; kimse ailenizin kim olduğunu ya da nereden geldiğinizi bilmiyordu. Adınızın ve geçmişinizin herkesçe bilindiği ve geçmişinizin sizi her zaman tanımladığı Meryton'dan daha farklı olamazdı. Burada kimsenin umurunda değildi. Bu düşünce onu biraz korkuttu ama aynı zamanda heyecanlandırdı.

Bölüm 49

Bir bahar öğleden sonrası, yürüyüşten döndüğünde, Bayan Gardiner Mary'yi salona çağırdı. Mary içeri girdiğinde teyzesini kanepede dalgın bir tavırla otururken buldu. Bu alışılmadık bir durumdu, çünkü teyzesi nadiren tedirgin olurdu; Mary onun karşısına oturduğunda, Bayan Gardiner'ın iletmesi gereken zor bir mesaj olduğundan korkmaya başladı. Bir süre Mary'nin gezintide gördükleri hakkında sohbet ettiler; ama sonunda Bayan Gardiner konuşmalarının asıl konusuna girdi.

"Sen aramıza katıldığınızdan beri çok sessiz yaşıyoruz ama bu değişmek üzere. Bahar yaklaştıkça her zaman daha sosyal oluruz. Arkadaşlıklarından hoşlandığımız dostlarımız ve akrabalarımız için küçük akşam yemekleri ve diğer küçük eğlenceler, basit toplantılar düzenlemek geleneğimizdir."

Mary'nin kalbi daha hızlı atmaya başladı. Şimdi zor bir şey söylenmek üzere olduğundan emindi. Belki de bunun ne olabileceğini hayal edebilirse, önce kendisi konuşursa, teyzesini bu hassas konuyu kendi başına açmak zorunda kalma utancından kurtarabilirdi.

Bayan Gardiner, "Abartılı bir şey yok, hepsi çok evcimen," diye devam etti. "Ama evde alıştığınızdan daha fazla sosyal yaşam olacak."

"Umarım beni de dahil etme zorunluluğu hissetmezsiniz," dedi Mary. çabucak. "Çocuklarla birlikte üst katta kalmaktan mutluluk duyarım. Kitaplarım var.

-Sizi temin ederim, çok memnun olacağım."

Bayan Gardiner ona gerçek bir şaşkınlıkla baktı.

"Aileniz ve dostlarınız için keyifli bir akşam yemeği düzenleyip sizi yukarıya sürgüne göndereceğimizi gerçekten düşünebiliyor musunuz?" diye sordu.

"Öyle yapsaydınız anlardım," diye cevap verdi Mary. "Korkarım akşam yemeklerinde pek ışıldamıyorum."

Bayan Gardiner, "Belki de bu sizin hakkınızda olduğundan çok, şimdiye kadar katıldığınız akşam yemekleri hakkında bir şeyler söylüyor," dedi. "Her neyse, bizim evimizde

biri parıldamak zorundadır. Bu da onların parlama ihtimalini çok daha yüksek kılıyor. Umarım bize katılırsınız?"

Mary, Londra'daki bir akşam yemeği davetinin kendisini endişelendirdiğini itiraf etmenin sırası olmadığını biliyordu ama yine de tereddüt etti.

"Gel, Mary, bana bu iyiliği yap. Eğlenebilirsin bile."

Bayan Gardiner yeğeninin daveti kabul etmek zorunda olduğunu düşündüğünü asla ima etmezdi; ama Mary'nin bundan hiç şüphesi yoktu. Gracechurch Sokağı'na geldiğinden beri üzerine yağdırılan küçüklü büyüklü bütün iyilikleri düşününce, bu daveti basit bir nezaketle karşılaması gerektiğini biliyordu.

"Teşekkür ederim," diye cevap verdi. "Size katılmaktan çok memnun olurum. Ve sizi hayal kırıklığına uğratmamak için elimden geleni yapacağım."

"Bunun olmayacağını biliyorum," dedi teyzesi, zile uzanıp çay için zili çalarken. Çay getirildikten sonra elindeki işe geri döndü.

"Daha önce ne demek istediğimi yanlış anladınız ama size sormak istediğim önemli bir şey olduğunu algılamakta haklıydınız."

Mary fincanını tabağına yerleştirdi ve dikkatle masanın üzerine koydu. Ne olacağı hakkında hiçbir fikri yoktu.

"Eğer sosyal bir varlık olacaksan," diye açıkladı Bayan Gardiner, "seni bu rol için uygun şekilde giydirmeliyiz. Sana yeni kıyafetler almalıyız."

"Yeni giysiler mi?" diye sordu Mary. "Anladığımı sanmıyorum."

Teyzesi elindeki fincanı bıraktı ve Meryem'i büyük bir çaba sarf etmeden amacına ulaşamayacağını düşünen birinin temkinli sabrıyla inceledi.

"Sen mantıklı bir kızsın, bu yüzden sana karşı dürüst olacağım. Şu anda giydiğin kıyafet kırdaki sakın günler için uygun olabilir ama şehirdeki akşamlar için uygun değil. Seni biraz şıklaştırmalıyız, canım."

Mary kızardı. Görünüşe bakılırsa Gracechurch Sokağı'nda bile dış görünüşüyle ilgili can sıkıcı ve aşağılayıcı konulardan asla kaçamayacaktı. Bayan Gardiner masanın öbür ucuna uzanarak onu rahatlatmak için elini uzattı.

"Bunun tartışılması kolay bir konu olmadığını biliyorum, ama size bu tür konuları nasıl değerlendirdiğimi anlatmama izin verin. Kıyafet konusunda yaygara koparmayı sevmediğinizi, dikkatlerin üzerinize çekilmesinden hoşlanmadığınızı açıkça görüyorum. Ancak dikkat çekici olmamanızın en iyi yolunun çevrenizdekilerin beklentilerine uymak olduğu zamanlar vardır. Siz rasyonel bir varlıksınız. Toplumun içine gireceksek, en azından bazı kurallarına uymanın mantıklı olduğunu görmelisiniz."

"Evet," dedi Mary. "Bir süre önce ben de kendi kendime böyle bir iddiada bulunmuştum."

"O zaman neden bu kadar mükemmel bir muhakemeden vazgeçtiğinizi sorabilir miyim?"

"Bunun için kalbimi kaybettim. Yeni bir elbise almaya ikna edildim ve onu ilk giydiğimde daha iyisini hak eden birine çok kötü davrandım. İçinde düzgün davranmak konusunda kendime güvenemediğim sürece güzel kıyafetler giymeyi hak etmediğime karar verdim."

Bayan Gardiner'ın beklediği cevap bu değildi ve o kadar şaşırmıştı ki neredeyse gülecekti.

"Tanrım, Mary, eğer bu kural evrensel olarak uygulanacak olsaydı, Londra'da hiçbir kadın düzgün giyinemezdi!"

Ama Mary onun eğlenen gülümsemesine karşılık vermedi ve Bayan Gardiner onun bariz mutsuzluğunu fark ederek bunun çok derin bir acı olduğunu anladı.

"Özür dilerim. Olanları hafife almak istememiştim. Ama verdiğiniz tepkinin haklı olup olmadığını düşünmeniz için size yalvarıyorum. Çünkü bir keresinde güzel bir elbise giyerken mutsuz olmuştunuz - umarım güzeldi?"

"Güzelden ziyade yakışıklı," diye mırıldandı Mary. "Ama hoşuma gitti."

"Bunu duyduğuma sevindim. Ama gelin görün ki, her seferinde bir şey giydiğinizde sonucun aynı olacağını varsaymak mantıklı değil. Aksine, belli ki yaptıklarınız üzerinde çok ciddi bir şekilde düşündüğünüz için, bunları tekrarlamanız pek olası görünmüyor."

Mary ellerini dizlerinde kavuşturmuş, düşünüyordu. Teyzesinin mantığına itiraz etmek zordu. Yüksek sesle konuşulduğunda, mantığının pek de mantıklı gelmediğini inkâr edemezdi. Hizmetçi çayları toplamak için geldiğinde kapı çalındı; ama Bayan Gardiner'ın çay içmeye hevesli olduğu belliydi.

konuşmaya devam etti, başını salladı ve hizmetçi sessizce uzaklaştı. Bayan Gardiner tencerede kalanları fincanlarına doldurdu.

"Biraz haşlanmış," dedi Mary'ye uzatırken. "Ama ben sert olmasını tercih ederim."

Aralarında duran küçük masanın üzerinden öne doğru eğildi ve alçak ama kararlı bir sesle ona hitap etti.

"Bunun hassas bir konu olduğunun farkındayım," dedi, "ama sebat etmeye kararlıyım. Size her zaman bir kadının değerinin sadece güzelliğiyle, kendini dünyaya sunuş biçimiyle ölçülebileceğinin söylendiğini biliyorum. Ama lütfen bana inanın, dış görünüş takıntısı ile dış görünüşün önemini tamamen inkâr etmek arasında bir orta yol vardır. Kendimi kibirli bir kadın olarak görmüyorum, ancak şık giyinmenin beni memnun ettiğini de kabul ediyorum. Sizin de aynı şekilde hissetmenizi isterim."

Mary kanepede oturan teyzesini incelerken, onun düzgün fiziğine dikkat etti. Bayan Gardiner güzel sayılmazdı; ama Mary'nin de kabul etmek zorunda kaldığı gibi, bu durum teyzesinin bıraktığı olumlu izlenimi pek değiştirmiyordu. Giysileri ona yakışıyordu; kişiliğine ve içinde bulunduğu duruma uygun olarak hayranlık uyandıracak şekilde seçilmişlerdi ve bu giysiler içinde tam olması gerektiği gibi, şık ama bir o kadar da rahat görünüyordu. Mary, insanın dünyaya böyle hoş bir yüz sunduğunu bilmek çok tatmin edici olmalı, diye düşündü. Ve teyzesi bunu Longbourn'da sürdürdüğü telaş ve çabanın hiçbirini göstermeden başarmıştı. Kendi bildik pamuklu elbisesine bakarken sabırsızlanmaya başladı. Böylesine sıkıcı ve dikkat çekmeyen giysilerin ardında saklanma kararlılığı sarsılmaya başladı. Belki de Bayan Gardiner haklıydı. Belki de onları atıp yeniden başlamanın zamanı gelmişti.

"Ayrıntılı bir şey önermiyorum," diye devam etti Bayan Gardiner. "Üç ya da dört günlük elbise ve iki tane de akşam için elbise ile başlayabiliriz. Belki yeni bir palto ve kesinlikle birkaç şapka. Bir ya da iki hasır bone. Pamuklu yerine ipek çoraplar. Ayrıca Bay Dolland'ı ziyaret edip size daha hoş bir gözlük de bulabiliriz."

Mary'nin zihninde şekillenmeye başlayan, birkaç seçkin giysiyle dönüşeceği yönündeki kırılğan imaj bir anda paramparça oldu. Bayan Gardiner şehir hayatına güvenle girebilmesi için ihtiyaç duyacağı her şeyi sıralarken Mary bunun mümkün olamayacağını biliyordu. Kendini ikna etse bile

Yeni şeyler almaya layık olduğunu, kendisini ne gururlandıran ne de memnun eden giysilerin altında sonsuza dek saklanmaya mahkûm olmadığını kabul etse bile, o zaman bile teyzesinin istediğini yapamazdı. Bunu karşılaması mümkün değildi.

Mary sözcüklerini özenle seçerek, "Söylediklerinizi anlıyorum," diye söze başladı. "Sağduyunun incelemesine maruz kaldığımda kuşkularımın aptalca görüldüğünü de kabul ediyorum."

Bayan Gardiner, "Sonunda eski, akıllı başında Mary'yi görebildiğime sevindim," dedi. "İtiraf etmeliyim ki nereye gittiğini merak etmeye başlamıştım."

"Ama söylediklerin beni ikna etse bile," diye devam etti Mary, "korkarım hiçbir Gey fark etmeyecek. Yeni şeyler için ödeyecek param yok teyze."

"Ama benim var," diye açıkladı Bayan Gardiner. "Ve onları sizin için satın almaktan mutluluk duyarım. Benim için bir zevk olur!"

Mary başını salladı.

"Bunu düşünemem. Size zaten pek çok yönden borçluyum ve yükümlülüklerime yenilerini eklemeye dayanamam."

"Birbirlerine gerçekten değer verenler arasında zorunluluk diye bir şey olduğundan emin değilim."

"Çok nazıksınız. Ama kabul edemem."

Bayan Gardiner ayağa kalktı ve elbisesini düzeltti.

"Bunu söyleyebileceğinizi düşünmüştüm; ve bunun gerekli olduğuna katılmasam da, isteksizliğinizi anlıyorum. Ancak size yardım etmek isteyen başka bir kişi daha var ve bu kişinin yardımını böyle bir utanç duymadan kabul edebileceğinizi düşünüyorum."

Meryem çok şaşırmişti. Teyzesine bu kişinin kim olduğunu ve durumunu nasıl bildiklerini söylemesi için yalvardı. Ama Bayan Gardiner onun tüm sorularını geçiştirdi ve bunun yerine sakince hizmetçiyi çağırmak için zili çaldı.

"Burada yeterince oturduk. Sarah şimdi gelip tepsileri toplayabilir."

Davet etmek için elini Meryem'e uzattı.

"Çoktan dışarı çıktığınızı biliyorum ama biraz hava almaya ihtiyacım var. Finsbury Circus'taki güzel bahçeyi keşfettiniz mi? Keşfetmedin mi? O zaman oraya gidelim. Orada rahatça konuşabiliriz."

Bölüm 50

Mary ve Bayan Gardiner ön kapıdan çıktıklarında Mary'nin aklında binlerce soru vardı; ama teyzesi parka varıncaya kadar bunları yanıtlamamakta kararlıydı. Mary'nin biraz da çabasıyla, Gracechurch Sokağı'ndan yukarıya, labirent gibi sokaklara doğru yürürken başka şeyler konuştular; ancak çok güzel ağaçların altındaki kapalı bir yeşil alanda küçük bir banka oturduklarında Bayan Gardiner açıklama yapmaya hazırdı.

"Bizimle kalmaya ilk geldiğinizden beri Lizzy ile yazıştığımı söylemeliyim."

Mary botunun burnuyla patikadaki çakılları tekmeledi. "Benim hakkımda mı?"

"Evet. Longbourn'u aniden terk ettiğinizi duyunca endişelendi. Planladığınız şey bu değildi. Orada seni üzecek bir şey olmuş olabileceğini düşündü."

Bayan Gardiner beklentiyle durakladı, ama Mary gözlerini sabit bir şekilde bayat bir ekmek kabuğu için mücadele eden iki güvercine dikti. Onu eski evinden ayrılmaya iten şeyin ne olduğunu kimseyle, hatta teyzesiyle bile konuşmaya dayanamıyordu.

"Her neyse," diye devam etti Bayan Gardiner, Mary'nin lafı uzatmayacağını anlayınca, "nasıl olduğunuzu öğrenmek istedi, ben de ona çok iyi anlaştığınızı düşündüğümü söylemekten mutluluk duydum."

"Çok nazikti."

"Gerçekten de öyle. Ama mektupları o kadar sık geliyordu ki, bu mektuplarda üzüntüden başka bir şey olup olmadığını merak etmeye başladım. Mektuplarında belki de hafif bir suçluluk duygusu olduğunu fark ettim. Sanki size bir yanlış yaptığını düşünüyor ve bunun için acı çekmediğinizden emin olmak istiyordu."

Mary banktan sıçrayarak güvercinleri telaşlandırdı. Kanat çırparak uçtular ve kabuğu yerde bıraktılar.

"Bunlar tartışması kolay konular değil."

Bayan Gardiner yumuşak bir sesle, "Burnumu sokmak istemem," diye cevap verdi. "Gelin, oturun. Daha fazlasını söylemeniz için sizi zorlamayacağım."

Mary onu duymamış gibiydi. Dalgın dalgın güvercinlerin terk ettiği toprak parçasına doğru yürüdü.

"Lizzy'nin bir zamanlar bana çok acı çektirdiği doğru. Bu bir süre önceydi, babamız ölmeden önce. Beni çok derinden etkilemişti ama o zamandan beri bunu pek düşündüğünü sanmıyorum."

"Sanırım bunu düşündüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz," diye yanıtladı Mrs. Gardiner. "Gerçekten de, bu çok şeyi açıklıyor."

Yine yanındaki boş yeri gösterdi ve bu kez Meryem oturdu.

"Lizzy bana sık sık bizimle olan durumunuzu kolaylaştırmak için yapabileceği bir şey olup olmadığını soruyordu. Bu soruyu üçüncü kez sorduğunda ona gerçeği söyledim: Londra'ya uygun kıyafetlere ihtiyacın olduğunu ve bunları bizim elimizden kabul etmeyeceğinden şüphelendiğimi söyledim. Eminim parasını kendisinin ödemeyi cömertçe teklif ettiğini duyunca şaşırmayacaksınız."

Mary yine gözlerini yere dikti. "Onun parasını alamam."

Bayan Gardiner usulca, "O zaman izin verin de sizi kendi iyi niyetinizden korumaya çalışayım," diye ısrar etti. "Lizzy sana vermeyi düşündüğü miktarın on katını fark etmeyecek kadar zengin. Ve seni mutlu etmeye vesile olduğunu düşünmek onu çok memnun edecektir."

"Yani Lizzy kendini daha iyi hissetsin diye rezil mi olacağım?" diye bağırdı Mary, şimdi öfkeyle.

"Aranızda ne geçtiğini bilmediğim için bir şey söylemem zor. Ancak size affedilmez bir yanlış yapmadığı sürece, her ne sebeple olursa olsun sizi mutlu etmek isteyen bir kız kardeşten hediye kabul etmenin utanç verici olduğunu kabul edemem."

Bayan Gardiner çantasını açtı ve bir mektup çıkardı.

"Davasını doğrudan anlatmak için size vereceğim küçük bir not yazdı."

Mektubu Mary'ye uzattı, o da gözlüklerini çıkarıp açtı
o.

Sevgili Mary,

Bu mektubu okuyor olmanız, tam da tahmin ettiğim gibi yaptığınızın ve hediye karşılığının kanıtıdır. Hassasiyetinizin bunu kabul etmenizi zorlaştırması tamamen sizin lehinize; ama umarım fikrinizi değiştirirsiniz. Size karşı cömert olmama izin verirsiniz beni çok memnun edersiniz. Kaba davrandığımı bildiğim bir an için küçük bir telafi yapmak isterim. Sanırım ikimiz de ne demek istediğimizi anlıyoruz. Bu hediyenin davranışımı mazur göstereceğini sanmıyorum ama umarım bunu bir özür olarak kabul eder ve beni hoşgörüyü karşılarsınız.

E

Mary ne düşüneceğini bilemeden mektubu elinde tuttu. Lizzy'nin, Mary'nin o gece Netherfield'de çektiği acının farkında olduğunu ve bu acıyı çekmesinde kendisinin de payı olduğunu kabul ettiğini bilmek onu derinden etkilemişti. Lizzy'nin yaptıklarından pişmanlık duyduğunu, hatta Mary'den bir tür af dilediğini öğrenmek onu daha da duygulandırmıştı. Ama bütün bunlara rağmen, Lizzy'nin parasını kabul etmek zorunda olduğundan hâlâ emin değildi. Mektubu katlarken ve gözlüklerini çıkarırken kasvetli görünüyordu. Teyzesi beklentiyle ona baktı.

"Lizzy'nin iyi niyetli olduğunu anlıyorum," diye söze başladı Mary. "Ama bir kız kardeşten bile olsa sadaka kabul etmek zor bir şey. Sadece bana kendi bağımlılığını hatırlattığı için değil, aynı zamanda nasıl algılandığımla ilgili ima ettikleri yüzünden. Herkes benim çok rüküş göründüğümü mü düşünüyor? Görünüşüm o kadar tuhaf, o kadar iyileştirilmeye muhtaç mı ki, tüm ailede tartışılacak bir konu olarak görülüyor?"

Sesi biraz titriyordu. Teyzesini kızdırmaktan korkuyordu ama Bayan Gardiner kızgın görünmüyordu.

"Basmakalıp sözler yerine gerçeği duymak istediğiniz için elimden geldiğince dürüstçe cevap vereceğim. Tuhaf görüldüğünüzü söylemek biraz abartılı olur; ancak kendinizi taşıma şeklinizden kendi değerimize çok fazla önem verdiğiniz anlaşılıyor. Bir kadının yalnızca nasıl giyindiğine bakılarak değerlendirileceğini söylemekten çok uzağım. Aramızda ne giydiğine hiç dikkat etmeyenler ve bunu neşeli bir umursamazlıkla yapanlar var. Nasıl göründükleri gerçekten umurlarında değildir. Ancak bu durum şu kişiler için geçerli değildir

Sen. Görünüşünüz kayıtsız bir umursamazlığı değil, seçimlerinizin keskin bir farkındalığını gösteriyor. Daha iyisini hak ettiğinize inanmadığınız için böyle giyiniyorsunuz; ve bunu yaparken de kendiniz hakkındaki bu düşük düşüncenizi sizi gören herkese iletiyorsunuz. Birkaç iyileştirmeyi benimseyecek olursanız, bunun sadece biraz daha akıllı görünme arzusundan daha fazlasını ifade edeceğine inanıyorum. Bence bu, hak ettiğiniz ve uzun zamandır kendinize göstermekte isteksiz olduğunuz öz saygıyı kendinize gösterme isteğinizi ortaya koyacaktır."

Bayan Gardiner bir cevap beklemiyor gibiydi ve Mary de bir cevap vermedi. Bir süre sonra teyzesi her zamanki neşeli tonuyla konuşmaya devam etti.

"Sanırım şimdilik yeterince konuştum. Ancak ayrılmadan önce yerine getirmem gereken küçük bir görev var."

Çantasını bir kez daha kendine doğru çekti ve içinden tülbentle sarılmış bir bohça çıkardı; bohçayı açtığında içinden birkaç büyük parça bayat ekmek çıktı. Ekmekleri büyük bir iştahla çimenlere doğru fırlattı ve bir güvercin sürüsünün ağaçlardan inip onları hevesle gagalamasını zevkle izledi.

"Geldiğimde onlara her zaman bir şeyler getiririm," dedi, elbisesindeki kırıntıları fırçalarken. "Beni tanıdıklarını düşünmek hoşuma gidiyor. Eve gidelim mi? Giysiler konusunda seni daha fazla sıkıştırmayacağım. Eğer vicdanın Lizzy'nin hediyesini kabul edemeyecek kadar hassas ise, bırakalım öyle kalsın. Ama lütfen karar vermeden önce söylediklerimi biraz düşünün. Bunu nazikçe söylediğimi biliyorsun."

Kadın kolunu uzattı, Mary de tuttu. Gracechurch Sokağı'na doğru yürüdüler, ikisi de çok düşünceliydi ama yolda çok az konuştular.

Bölüm 51

Eve döndüklerinde Mary doğruca yatak odasına gitti. Yatağına uzanıp akşam yemeğı için aşığı inme vakti gelene kadar düşündü, sonra kendine geldi ve gardırobuna doğru ilerledi. Arka tarafta kâğıt mendile sarılı altın sarısı bir elbise vardı. Elbiseyi çıkarıp bir sandalyenin arkasına örttü ve alacakaranlıkta solgun bir şekilde parladı. İki mum yaktı ve onları büyük aynanın yanına yerleştirdi, sonra aynanın önünde durup yansımasına baktı, saçlarını ve vücudunu inceledi. Elbiseyi önünde tuttu ve kararan odada bile elbisenin onu ne kadar gururlandırdığını görebiliyordu. Birden ilham geldi, solmuş kahverengi baskılı pamuklu elbisesini çıkarmaya çabaladı ve altın rengi elbiseyi başının üzerine attı. Sırtındaki bağları yardım almadan çözemeyeceğı için onları açık bıraktı. Lizzy'nin yaptığını gördüğü gibi omuzlarını geriye attı, sırtını dikleştirdi ve başını yukarı kaldırdı. Yüz hatlarını farklı bir ifadeye zorladı, daha az zavallı, daha kendinden emin. Bunun yarattığı gelişmeye inanmakta güçlük çekti; bir an için bambaşka bir insan olmuştu.

Mary tuvalet masasına oturdu, zihni hızla çalışıyordu. Bir süredir Teyzesinin özsaygıyla ilgili sözleri onu çok etkilemişti, özellikle de Charlotte Lucas'ın Longbourn'da söylediklerine çok benzediğı için. "Hoşuma gitmeyen durumum, kendim değil." Mary aynı şeyin kendisi için söylenemeyeceğini biliyordu. Başarısız olduğu o kadar sık söylenmişti ki, artık buna inanmaya başlamıştı. Onun gibi dezavantajları olan bir kadın güzel giysiler giymeyi hak etmiyordu. Hayatı yaşamaya değer kılan diğer zevkleri tatmaya da hakkı yoktu -aşk ve sevgi bunların başında geliyordu. Bunlardan da dışlanmıştı ve kendi kendine, hiçbir şeyin bunu değiştiremeyeceğini ya da geleceğinde en ufak bir fark yaratamayacağını söylemişti.

Kendini bildi bileli böyle düşünmeye alışkındı; ama Bayan Gardiner'in soğukkanlı muhakemesi bu bildik karanlık vizyonun gücünü bir şekilde elinden almıştı. Hayatında ilk kez

Yıllar geçtikçe Mary kendini neden böylesine sefil bir kadere razı olduğunu sorgularken buldu. Kaderinin sabit olduğu nerede yazılıydı? Neden kendi çabalarıyla bunu değiştirmeye çalışmasındı?

Titredi ve titremesinin odanın soğüğundan daha fazla bir şeye işaret ettiğini biliyordu. Bu aynı zamanda bir şoktu - onu uzun süredir ayakta tutan kasvetli kesinliklerin üzerindeki hakimiyetinin gevşemekte olduğunu anlamının şoku. Omuzlarından kaymasını önlemek için açık elbisesini kendine doğru çekti ve başını ellerinin arasına alarak düşünmeye çalıştı. Birden, Bay Collins'in onun için yazdığı satır aklına geldi.

"Mutluluk kendimize bağlıdır."

Bu söz yeterince tanıdıktı. Birçok kez okumuş ve hatta alıntılardan oluşan kitabına kopyalamıştı. Ama aklından geçerken, anlamını hiçbir zaman gerçekten özümsemediğini fark etti. Kendisi hakkındaki düşünceleri üzerinde hiçbir etkisi olmamıştı. Bu bakımdan, annesinin fikirleri hâlâ Aristoteles'inkilerden daha ağır basıyordu. Bayan Bennet'ın, mutluluğun hayat piyangosunda kazanan biletleri çekmekten, özellikle de güzel bir yüz ve zarif bir vücuttan kaynaklandığına dair inancından kendini kurtaramamıştı.

Sonra Gracechurch Street'e geldi ve her şey değişti. Orada gerçek mutluluğun neye benzediğini gördü; ve hayatında ilk kez, onun kucağına sarılmanın nasıl bir his olduğunu anladı. Pemberley'de başkalarının mutluluğunu kenardan izleyen bir gözlemciydi, ama Gardiner'ların evinde o da dahil olmuş, davet edilmiş ve onların nezaketine dalmıştı. Bir süre için kendini böylesine alışılmadık bir zevkin tadını çıkarmaya bırakmıştı; ama sorgulayan zihninin uyanması ve Gracechurch Sokağı'na sorgulayan bir gözle bakmaya, Gardiner'ların bu mutlu duruma nasıl ulaştıklarını sormaya başlaması uzun sürmemişti. Bunun nasıl yapıldığını ancak şimdi kavrayabilmişti; çünkü Aristo'nun mutluluğun nasıl elde edileceği konusunda Bayan Bennet'tan çok daha iyi bir fikre sahip olduğunu bir anlık bir kavrayışla görmüştü.

Gracechurch Sokağı'ndaki yaşamı tanımlayan mutlu hoşnutluk, güzelliğin, zenginliğin ya da şansın ürünü değildi. Gardiner'ların bazı iyi talih işaretlerine sahip oldukları doğrudur -rahat bir gelir ve iyi bir sağlık bunların başında geliyordu- ama hiçbirisi olağanüstü yakışıklı değildi ve

geniş dönümlere ya da park alanlarına sahip değildi. Aslında, diye düşündü Mary, onların yararlandığı avantajların pek çoğunun Longbourn'a da aynı şekilde bahşedilmiş olduğu söylenebilirdi, ama benzer şekilde mutlu bir durum yaratmadan. Hayır, diye karar verdi, fikirleri zihninde pekişiyordu; aradaki fark, Gardiner'ların mutluluk işinde çok çalışmaları, onu var etmek için yorulmadan çaba göstermeleriydi. Mutluluğu bir şans ya da kader meselesi olarak görmüyorlardı. Bunun yerine onu geliştirmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar, cömertliği huysuzluğa tercih ettiler, nezaketi öfkeye tercih ettiler ve her zaman şikayet yerine kahkahayı teşvik ettiler. Sonuç Mary'nin tanıdığı en mutlu yuvaydı. Kendi mutluluklarını kendilerinin yarattığı söylenebilecek biri varsa, o da amcası ve yengesiydi.

Dik oturdu, uyanık ve düşünceli. Eğer amcası ve yengesiyi bunu yapabiliyorsa, o neden onları örnek almasındı? O iyi bir bilgindi ve eminim ki bu, öğrenmesi için kendini eğitebileceği farklı türden bir dersti? Onlara çok iyi hizmet eden bazı zihin alışkanlıklarını benimseyerek başlayabilirdi. Gardiner'ların hiçbirisi kendilerinden utanmıyordu. Belki de onların kendine olan güvenlerinin bir kısmını kendisine de aşılayabilirdi. Daha çok gülümsemeyi ve daha az kaşlarını çatmayı deneyebilir, kendine söylediği her şeyin sıkıcı ve garip olmadığını söyleyebilirdi. Bir ömür boyu süren eğilimleri değiştirmek kolay olmayacaktı; ama denemeye hazır olduğundan emindi.

Heyecanla pencereye doğru yürüdü ve kanadı yukarı iterek kararan akşamın içine doğru eğildi. Gracechurch Sokağı'ndaki dükkânların ışıkları sarı sarı parlıyor, kömür dumanı kokusu havada buruk bir şekilde asılı duruyordu ama buna aldırmadı. Londra'yı sevmeye başlayacağını hiç tahmin etmemişti. Ama bir zamanlar çok güçlü görünen manzaraları ve sesleri şimdi heyecan verici ve umut dolu görünüyordu. Kendisini en son ne zaman bu kadar istekli, uyanık ve yeni bir şeye hazır hissettiğini hatırlamıyordu. Serin havadan derin bir nefes aldı ve pencereyi kapattı. Yenilmesi gereken en önemli alışkanlık, mutsuzluk alışkanlığının kendisiydi. Hiçbir şey mutluluğa, onun için olmadığına dair yerleşik kanaat kadar zarar veremezdi. Bu, içinde çok derinlere işleyen bir inançtı; ama bunun üzerine çıkmak için mücadele etmesi gerektiğini biliyordu.

Aynanın önünden geçerken kendini gördü, elbisesi omuzlarından sarkıyordu, şalı dağınık bir şekilde etrafına sarılmıştı, yüzü

Gece havasından biraz kızarmıştı. Darmadağınık bir görüntüsü vardı, diye düşündü, ışıltılı altın elbisenin bir katını alıp ellerinin arasında hafifçe gezdirirken. Narin ipeğe dokunmak hoşuna gitmişti. Kendini mutluluk olasılığına açacaksa, yeni giysiler satın almaktan daha iyi nereden başlayabilirdi ki? Yarın Lizzy'ye nazik teklifini kabul etmeye hazır olduğunu belirten bir mektup yazacaktı. Neşeli bir mektup olmasına dikkat edecekti. Devam etmek istediği gibi başlayacaktı.

Bölüm 52

Arabaları yüksek, sütunlu bir girişı olan görkemli, alçı kaplı bir binanın önünde durduğunda, Mary arabacının adresi karıştırmış olması gerektiğine ikna oldu.

"Bu doğru olabilir mi? Bir dükkândan çok bir saraya benziyor."

Bayan Gardiner pelerinini ve eldivenlerini bir araya topladı, başlamak için sabırsızlanıyordu. "Tam olarak böyle düşünmeniz gerekiyor. Ama size söz veriyorum, bu

Bir dükkân, çok büyük bir dükkân olsa da. Bay Gardiner her zaman dünyada Harding ve Howell gibi bir yer olmadığını söyler ve ben de onunla tartışmıyorum. Eğer istediğimiz şeyi burada bulamıyorsak, o şey basitçe elde edilemez."

Üç haftadır Londra'da yaşayan Mary, Cheapside'da yaptığı yürüyüşlerde başkentin sunduğu en gösterişli mal vitrinleriyle karşılaştığını sanıyordu; ama teyzesini dükkânın büyük kapısından içeri kadar takip edince daha fazla yanılmış olamayacağını anladı. Harding ve Howell gibisini daha önce hiç görmemişti. Hem büyüklük hem de ihtişam açısından kıyaslanamazdı. Önünde, her biri kendine özgü güzellikler sunan odalar birbiri ardına açılıyordu. Maun tezgâhlar yüksek pencerelerden içeri süzülen ışıkta parlıyordu. Bazılarında beyler durmuş kravatları inceliyor, bazılarında hanımlar çoraplara yakından bakıyordu.

"Bu kadar erken gelmekle çok iyi ettik," dedi Bayan Gardiner şapka sergisinin önünden geçerken. "Saat on birden sonra gelerseniz kuyruklar dayanılmaz oluyor."

Kumaş salonuna vardıklarında manzara daha da görkemliydi. Her duvar tavana kadar uzanan geniş raflarla kaplıydı. Bunların üzerinde her tür kumaştan cıvatalar istiflenmişti: pamuklular, poplinler, muslinler ve çimler. Uzun direklerden sarkan ipek kumaşlar renklerini ve desenlerini görkemli bir şekilde sergiliyordu. Odanın ortasındaki bir masanın üzerine Mary'nin o güne kadar gördüğü en güzel şallar serilmişti.

görüldü. Bu ışıltılı kumaş sarayı Meryton'daki karanlık küçük tuhafiyeciden daha farklı olamazdı.

Geniş tezgâhlardan birine oturduklarında Bayan Gardiner, "Muhteşem, değil mi?" diye fısıldadı. Onlarla, tertemiz giysileriyle Mary'nin kendi giysilerindeki eksikliklerin acıyla farkına varmasına neden olan çok üstün bir asistan ilgileniyordu. Adamın gözlerinin onun dikkat çekici olmayan kıyafetinde gezindiğini gördüğünü sandı; ama Bayan Gardiner'ın harcamayı düşündüğü miktardan emin olduktan sonra, adamın tavrı hemen tüm dikkatini ve ilgisini topladı.

Müslinlerle başladılar. Mary önüne serilenlerin sayısına inanamıyordu, hepsi de hafiflik ve incelik mucizeleri. İlk başta seçeneklerin çokluğu karar vermesini imkânsız kılıyor gibiydi, çünkü her zaman görecekt daha fazla şey vardı; ama yavaş yavaş gözünü buldu ve neyi sevdiğini keşfetmeye başladı. Giderek artan bir güvenle önce benekli bir pembede, sonra da zengin, parlak bir kremde karar kıldı. Pamuklular daha zordu, çünkü çok fazla renk ve desende geliyorlardı; her yeni örnek bir öncekinden daha çekici görünüyordu. Sonunda sarı-beyaz bir şerit ve krem rengi yapraklarla süslenmiş lavanta rengi bir zeminde karar kıldı; ancak son seçiminde yeşil ve altın rengi bir desenle mavi ve gri arasında karar veremedi.

Örnekleri incelerken Mary, kısa bir süre öncesine kadar anlamsız olduğunu düşündüğü bir uğraştan ne kadar keyif aldığını fark etti. Bu nasıl açıklanabilirdi? Bunun bir kısmının basit olduğunu düşündü. Her zamanki vicdan azabına kulaklarını tıkamış ve böylesine güzel şeyleri ellemenin, onları ellerinin arasında gezdirmenin, dokularına ve hislerine hayran olmanın verdiği fiziksel zevkin tadını çıkarmasına izin vermişti.

Ama annesi ya da Lydia orada olup buna tanıklık etselerdi buna asla cesaret edemeyeceğini biliyordu. Onun fikir değiştirmesine gülerlerdi. Bayan Bennet küçümserdi ve Lydia da iyi bir şaka fırsatına asla karşı koyamazdı. Ancak Londra'da onu yargılayacak kimse yoktu. Burada, diye düşündü, eğer isterse kendisiyle ilgili her şeyi değiştirebilirdi; ve eğer bu yakışıklı pamuklarla tatmin olmak anlamına geliyorsa, o zaman öyle olsun. Çok geçmeden kendini o kadar kaptırmıştı ki

Bir kez daha farklı desenleri karşılaştırırken, neredeyse üzerlerine gelene kadar, elini selamlamak için kaldırmış olan genç bir adamın tezgâhlarına doğru ilerlediğini fark etmedi. Bayan Gardiner onu gördüğüne sevinerek ayağa fırladı.

"Bay Hayward! Burada ne işiniz var?"

"Korkarım pek özel bir şey yok," diye cevap verdi genç adam kibarca eğilerek. "Evden kendime eldiven almak gibi kesin bir niyetle çıktım ama şu ana kadar aylak aylak dolaşmaktan başka bir şey yapmadım."

Bayan Gardiner güldü.

"Konu satın alma işine geldiğinde erkeklerin çok az aciliyet duygusu vardır. Biz ise kendimizi özenle bu işe adadık ve şimdiden hatırı sayılır sayıda satın alma gerçekleştirdik."

"Devam etmek istediğiniz gibi başladınız o halde?"

"Gerçekten de öyle." Bayan Gardiner Mary'ye döndü, Mary biraz kararsızca başını kaldırdı ama hoş bir gülümseme yaratmak için elinden geleni yaptı.

"Bay Hayward, yeğenim Bayan Mary Bennet'ı tanıştıracabilir miyim? Beni muslinler arasında yoldan çıkarmadığı zamanlarda Gracechurch Sokağı'nda bizimle kalıyor. Mary, bu Bay Thomas Hayward, kuzenlerimden birinin oğlu, biz Gardiner'ların iyi bir dostu ve evimize sık sık gelen bir misafir."

Bay Hayward uzun boylu, geniş omuzlu ve siyah saçlıydı. Pek yakışıklı sayılmazdı ama yüz ifadesi o kadar cana yakın ve neşeliydi ki, bu gerçek fark edildiğinde artık çok geçti. "Hem uzaktan akraba hem de yakın dost olmaktan gurur duyuyorum," dedi, "çünkü birinin diğerine yol açtığı söylenebilir.

Taşradan mı geliyorsunuz?

Bayan Bennet?"

Mary kızarma ya da mırıldanma belirtisi göstermemeye kararlı bir şekilde kendini açıkça konuşturdu.

"Evet efendim, şehirde oldukça

yeniyim." "Peki bundan nasıl keyif

alıyorsunuz?"

"İlk başta biraz bunalmıştım, ama onu daha iyi tanıdıkça daha çok sevdim."

"Kesinlikle doğru cevap! Londra'nın büyük bir savunucusuyum ve eleştirildiğini duymaktan nefret ediyorum. Sonuçta, kendimizi başka nerede böyle bir

bu bina gibi mi? Ticaret ve sanayinin karşılayabileceği en iyi şeylerin tek bir çatı altında bize sunulduğu bir yer?"

Heyecanı o kadar açık ve bulaşıcıydı, ifadesi o kadar cesaret vericiydi ki Mary cevap vermeyi kolay buldu.

"Evet efendim, itiraf etmeliyim ki daha önce hiç böyle bir yerde bulunmadım. Gökkuşağının her rengine pamuklular ve ipekliler var, hatta bazıları o kadar sıra dışı ki henüz bir isim bile verilmemiş."

"Belki de kendimizi bu eksikliği gidermeye vermeliyiz," diye düşündü Bay Hayward. "İnsanın tam olarak istediği şeyi isteyememesi çok sakıncalı. Şurada asılı duran kırmızı ile turuncu arasındaki ateşli ton için 'coromandel'e ne dersiniz? Ya da solunuzdaki sarının oldukça mide bulandırıcı tonu için 'jonquil'?"

"Tom," dedi Bayan Gardiner sert bir sesle, "seni tanımaya fırsat bulamadan zavallı Bayan Bennet'a kaprislerini bulaştırmayacaksın. Ne düşüneceğini bilemez."

Bay Hayward hiç utanmadan bir sandalye çekti ve yanlarındaki tezgâha oturdu.

"Çok haklısınız," diye cevap verdi, Bayan Gardiner'in onu bu şekilde ilk kez azarlamadığını gösteren iyi huylu bir havayla. "Bundan sonra kendimi ne şaşırtacak ne de eğlendirecek bir şekilde davranacağıma söz veriyorum. Nezaketin gerektirdiği kadar sıkıcı olacağım."

Bayan Gardiner, "Eminim ikisi arasında mutlu bir orta yol vardır," diye gözlemledi.

"O halde onu bulmak için kesinlikle çaba göstereceğim." Adam teyzesine gülümsedi ve Mary birbirlerine ne kadar düşkün olduklarını hemen anladı.

"Yani Bayan Bennet," diye devam etti daha resmi bir sesle, "her türden malzeme bulmak için en iyi yerdesiniz. Buradaki kalite mükemmel. Ne seçtiğinizi görmeme izin verir misiniz?"

"Gerçekten mi efendim?" diye sordu Mary şaşkınlıkla. "Gerçekten neye baktığımı görmek istiyor musunuz?"

"Gerçekten de öyle," diye ısrar etti Bay Hayward. "Pamuk ve müslinden çok iyi anlarım. Ama ipeklilerden değil. İpekliler benim alanıma hiç girmiyor."

Mary kendisiyle oyun oynayıp oynamadığını anlamak için ona baktı; ama itaatkâr bir tavırla incelemekte olduğu numune defterini ona uzattı.

"Mavi ile yeşil arasında karar veremiyoruz," dedi.

Daha yeni tanıştığı bir adamla böyle bir konuyu tartışıyor olmak çok garip geliyordu ama Bay Hayward'ın kafası karışmamıştı. Her iki kumaş parçasına da yakından baktı ve parmaklarının arasında hissetti.

"Yeşili almalısın. Daha iyi giyersin." "Şimdi de benimle alay ediyorsunuz, efendim."

Sanki her şeye karar verilmiş gibi kitabı kapattı.

"Şey, belki biraz. Ama gerçekten yeşili seçmelisiniz, kullanışlılık açısından olmasa da güzellik açısından. Çok güzel bir desen. Size yakışacağını düşünüyorum."

Mary kızarmaya başladığını hissetti ve bir kez daha renk örneklerine baktı.

"Pamuklular hakkında bu kadar çok şeyi nereden biliyorsunuz efendim?" diye sordu. "Siz de bu işin içinde misiniz?"

"Oh, hayır," dedi biraz gülerek. "Ama çok iyi bir çıraklık dönemi geçirdim. Hepsi benden büyük dört kız kardeşle birlikte, giyimin incelikleri hakkında bir şeyler öğrenmemem imkansızdı. Etrafımda etek uçları ve fırfırlarla büyüdüm!"

"Mükemmel bir nitelik," dedi teyzesi, "ama bu onun tavsiyelerini dinlememiz için yeterli mi?"

Mary tereddüt etti. Daha önce karşılaştığı hiç kimseye benzemeyen bir adamdan bu kadar kolay etkilenmek istediğinden emin değildi.

Bay Hayward yatıştırıcı bir tavırla, "Görüyorum ki fikrimi çok kesin bir şekilde söyleyerek işleri karıştırmış olabilirim," dedi. "Lütfen bunu telafi etmeme izin verin. Size çay ikram edebilir miyim? Burada Park'ın hayranlık uyandıran manzarasına sahip bir dinlenme odası var. Bayan Bennet kızarmış bir çay kekinin üzerinde pamuklarının tartışmalı erdemleri üzerine düşünebilir."

"Bu koşullar altında," dedi Bayan Gardiner, "bence yapabileceğiniz en az şey bu."

Bölüm 53

Mary ve teyzesi, onlar dönene kadar numuneleri hazır tutacağına söz veren dükkâncıya mazeretlerini bildirdiler ve Bay Hayward'la birlikte, yüksek pencereleri St. James's'in ağaçlarına ve çimenlerine bakan bir salona varana kadar bir dizi sütunlu odadan geçtiler. Yerleştikten sonra, önlerine konan çay ve keklerle birlikte, Bayan Gardiner soran bir bakışla Bay Hayward'a döndü.

"Tom, şu anda bir şeyler yazıyor musun? Uzun zamandır senden bir şeyler okumamıştım. Siz yazarların dediği gibi 'stoklarda' bir çalışma var mı?"

Mary fincanını bıraktı, aniden uyanmış ve ilgilenmişti.

"Yazar mısınız, efendim?"

"Gerçekten de öyle," diye yanıtladı Bayan Gardiner. "Son derece ilginç birkaç parça yazdı."

"Teyzeniz çok nazık," dedi Bay Hayward, meyveli kek dilimini bırakarak, "ama korkarım 'yazar' gerçekten hak etmediğim bir unvan. Çok fazla şey çağrıştırıyor. Dergilere birkaç makale yazdım ama kendime ait orijinal bir şey üretmekten ziyade başkalarının çalışmalarını eleştiren biri olarak."

"Ama bu göz ardı edilmemeli," diye söze girdi Mary. "Eleştirmenin işi, doğru zevkin oluşması için çok önemlidir. Ve kaleminizle kendinizi desteklemek harika bir şey olmalı."

"Evet Bayan Bennet, eminim öyledir. Ama böyle bir ayrıcalığa sahip olduğumu iddia edemem. Ben bir avukatım, hanımefendi."

Kendine bir bardak daha çay doldurdu ve meyveli kekine geri döndü.

"Hem de çok iyi bir avukat," diye ekledi Bayan Gardiner. "Temple'da yemek yemeyi bitirdi ve avukatlık yapıyor."

"Korkarım oldukça küçük bir tane."

"Ama uzun sürmeyeceğinden eminim," dedi Bayan Gardiner hoşgörüyü. "Senin için büyük umutlarımız var, Tom."

"Hukuki konular hakkında mı yazıyorsunuz?" diye sordu Mary. "Anayasal sorunlar, belki?"

"Hayır, yapmıyorum. Mesleğim hukuk ama tutkum şiir."

Mary duyduklarına inanmakta güçlük çekiyordu. Dergiler için yazan bir adamla tanışmak yeterince şaşırtıcıydı, ama kaleminin konusunun şiir olduğunu keşfetmek iki kat daha şaşırtıcıydı. Böyle bir insanın nasıl görüneceğini ve nasıl konuşacağını hayal ettiğinden emin değildi ama Bay Hayward açık sözlü, samimi tavırları, koyu kıvrıkcık saçları ve sağlıklı iştahıyla beklediği gibi biri değildi.

"Şiir mi, efendim?"

"Şiir, hanımefendi. Siz de önemsiyor musunuz?"

"Bildiğimi söyleyemem. Eskiden Young's *Night Thoughts*'u sık sık okurdum ama uzun yıllardır bakmadım."

"Eğer o kasvetli şiir, şiir sanatına dair tek deneyiminizse, onu bırakmanıza şaşırmadım. Gerçekten daha yeni bir şey okumadınız mı?"

"Korkarım hatırlamıyorum ya da hatırladıysam bile hatırlamıyorum."

Mary onunla tanıştığından beri ilk kez Bay Hayward tamamen ciddi; ikinci kek parçasını bırakıp peçetesini masaya fırlatacak kadar ciddi.

"Gerçekten Bayan Bennet, bunu duymak çok üzücü. Bu cahil halinizle kalamazsınız, sizi yeni eserlerle tanıştırmama izin vermelisiniz! Eğer en sevdiklerim sizi de benim kadar etkilemezse - hayranlıktan nutkunuz tutulmazsa - o zaman onlardan bir daha asla bahsetmeyeceğime söz veriyorum."

"ğimdi Ğiire bağlamayalım," dedi Bayan Gardiner, Bay Hayward'a ihtiyatla bakarak. "Bir kez başladık mı, asla duramayız. Ve daha yapacak alışverişlerimiz var."

Bay Hayward utangaç görünüyordu. "Evet," diye itiraf etti, "kontrol edilmediğim takdirde bu konuda sıkıcı olmaya eğilimliyim."

"Hayır, efendim," dedi Mary içtenlikle, "birinin zihinle ilgili konularda böylesine inançla konuştuğunu duymak çok heyecan verici."

Bay Hayward'ın memnun gülümsemesi onu devam etmesi için cesaretlendirdi.

"Modern şiir konusundaki bilgisizliğim okumalarımındaki büyük bir zayıflık ve bunu gidermeyi çok istiyorum," dedi aceleyle, sanki cesareti kırılmadan önce söylemek istediklerini söylemek istermiş gibi. "Eğer herhangi bir tavsiyede bulunma nezaketini gösterirseniz, bu tavsiyeleri büyük bir titizlikle uygulayacağımdan emin olabilirsiniz."

"Bunu yapmaktan onur duyarım," dedi Bay Hayward. "Yine de, bir kez başladığınızda, aklınızın onları takdir etmede sizi ancak bir yere kadar götüreceğini göreceksiniz. Akılla olduğu kadar yürekle de okunmalılar."

Ona sabit bir şekilde baktı. İlk dönen Mary oldu. Sonra garson masaya gelip başka bir şey isteyip istemediklerini sordu; açıkça gitmelerini istiyordu ve Bayan Gardiner gitmek için hazırlanmaya başladı.

"Görünüşe göre misafirliğimizi fazla uzattık ve gitmemiz gerekiyor," dedi. "Biz ipeklilerimize ve pamuklularımıza dönelim, ama siz ve Tom bir sonraki akşam yemeğimizde sohbe devam edebilirsiniz. Bay Hayward bizim müdavimlerimizden biridir, dolayısıyla Gracechurch Sokağı'na bir sonraki gelişinde sizi coşkularını paylaşmaya ikna etmek için her türlü fırsatı bulacaktır."

Bay Hayward ayağa kalktı ve tekrar eğildi.

"Öyle umuyorum. Sizi bir şiir aşığı yapmaya çalışacağım, Bayan Bennet. Ve size yeşil ve altın şeritleri ısrarla öneriyorum, söz veriyorum pişman olmayacaksınız."

Mary vedalaştı ve teyzesini takip ederek masadan uzaklaştı. Kapıya vardıklarında arkasına bakmaktan kendini alamadı. Bay Hayward garsona ödeme yapmakla meşguldü, sabırsız bir çift ise boşalan sandalyelerine hızla sahip olmaya çalışıyordu. Kadın aceleyle arkasını döndü. Bay Hayward onu bakarken görseydi çok utanırdı. Teyzesi koluna girdiğinde ve kumaş salonuna doğru yol almaya başladıklarında çok sevindi.

"Tom Hayward'ı çok severim," dedi Bayan Gardiner, beyefendilerin mendillerinin sergilendiği büyük bir serginin önünden geçerlerken. "Tanıdığım en iyi huylu adamlardan biridir - elbette Bay Gardiner hariç. Onu çocukluğundan beri tanırım ve kaba bir söz söylediğini hatırlamıyorum."

"Bugün çok neşeliydi," diye yanıtladı Mary. "Sanki etrafındaki her şeyi eğlenceli buluyor gibiydi."

"Evet," diye itiraf etti teyzesi. "Tom'un bir kusuru varsa, o da kaprisli olmaya meyilli olmasıdır. Bazen başkalarını eğlendirmek için, bazen de sanırım sadece kendini memnun etmek için hayallere çok kolay kapılıyor. Bu konuyu ona daha önce de söyledim -bugün de söylediğimi fark etmişsinizdir- ama korkarım bana katılmıyor."

Bayan Gardiner aniden durdu, uzaktan bakınca tam da aradığı şey gibi görünen bir çift eldiven dikkatini çekmişti. Ama yakından bakınca eldivenlerin sarının yanlışı tonu olduğu anlaşıldı ve Bayan Gardiner bir kez daha Bay Hayward konusuna dönerek yollarına devam ettiler.

"Tom doğal olarak çok canlı bir mizaca sahiptir," diye devam etti, "ve zekâsını kullanmayı sever. Ancak şakacı olmaya meyilli olduğu için ciddi duygulardan yoksun olduğunu düşünmek büyük bir hata olur. Neşeli tavrının altında çok düşünceli bir genç adam var, tanıdığım herkes kadar sağlam ve mantıklı."

"Bir avukat olarak, mesleğinde yükselmeyi umuyorsa, bunların temel nitelikler olduğunu düşünmeliydim."

"Gerçekten de öyle; anladığım kadarıyla Inns of Court'ta çok saygı görüyor. Bay Gardiner, Tom'un profesyonel sıfatıyla her zaman titiz ve kesin olduğunu, arkadaşları arasındayken benimsemeyi tercih ettiği rahat karakterin tam tersi olduğunu söylüyor."

Bir kez daha tezgâha gelmişlerdi. Onlar için sandalyeler çekildi; dükkân sahibi incelemekte oldukları numuneler kitabını getirip önlerine koydu; ama Bayan Gardiner, Bay Hayward'ın ilginç konusunu bırakıp pamuklulara dönmek konusunda henüz isteksizdi.

"Garip bir şey Mary, ama deneyimlerime göre çoğu erkek kendini ciddi varlıklar olarak görmekten hoşlanır. Ağırbaşlılık duygusunu geliştirirler ve ciddi ve ağırbaşlı olarak görülmekten hoşlanırlar. Ama Tom'da durum tam tersi. Ciddiyetini saklamayı tercih ediyor. Elbette arada sırada ortaya çıkıyor ama bunu yayınlamayı umursamıyor."

"Belki de," diye önerdi Mary, "avukatlarla bu kadar çok vakit geçirmek onun ağırbaşlılık iştahını tüketmiştir. Belki de daha canlı bir zihin yapısı geliştirmese onlar gibi kendini beğenmiş biri olmaktan korkuyordur?"

"Sanırım bu mümkün," diye kabul etti Bayan Gardiner. "Oldukça kalabalık bir aileden geliyor, bu yüzden sesini duyurmak için konuşmak ve bir iki fıkra anlatmak zorunda kalacak!"

"Akrabanız olduğunu söylemişsiniz?"

"Annesi benim kuzenim, benden biraz daha yaşlı. Tom'un babasıyla evlendi, ikinci eşi olarak. İki yıl önceki ölümüne kadar mutlu yaşadılar. O zamandan beri onu görmedim ama hala birbirimize yazıyoruz."

Bayan Gardiner bir kez daha pamuklulardan başlayacakmış gibi örnek defterini açtı, ama şimdi Bay Hayward'ın ilginç konusunu bırakmaya isteksiz görünen Mary'ydi.

"Bay Hayward'ın bahsettiği kız kardeşler kuzeninizin kızları mı yoksa ilk eşi mi?"

"Onlar kuzenimin kızları. Şimdi hepsi evli. Kocasının ilk evliliğinden bir oğlu oldu ve aile mirası ona kaldı. Küçük bir çocuk olarak Tom her zaman dünyada kendi yolunu çizmesi gerektiğini biliyordu. Ve hakkını vermek gerekirse, bunu takdire şayan bir kararlılıkla ve çok iyi bir zarafetle yaptı."

Mary bir an sessiz kaldı ve duyduklarını içine sindirmeye çalıştı.

"Peki ya şiir?" diye sordu. "Bu tutku nereden geliyor?"

"Tanrım!" diye haykırdı Bayan Gardiner. "Gerçekten söyleyemem. Bu benim yanıtlayamayacağım kadar derin bir soru. Ona kendiniz sormanız gerekecek."

Duvardaki büyük saate baktı.

"Bu arada Tom'u yalnız bırakıp alışverişimize dönmemiz gerektiğini düşünüyorum. Henüz bir karar vermediniz mi?"

Mary örneklerle hızlıca bir göz attı ve kitabı kapattı; bu, sorgulayıcı bir havayla yaklaşan dükkân sahibini çok rahatlatmıştı.

"Bay Hayward'ın yeşil konusunda haklı olabileceğine inanıyorum," dedi. "Onu almamız gerektiğine inanıyorum."

Mary'nin elbiseleri sipariş edilip hazırlandıktan sonra Bayan Gardiner aklını Mary'nin gözlüklerine taktı ve onu göz doktoru Bay Dolland'a götürdü. Orada Mary'nin gözleri tekrar muayene edildi ve gözlükleri yakından incelendi.

"Camlar bir taşra muayenehanesi için mükemmel işçiliğe sahip," diye gözlemledi Bay Dolland. "Ama sanırım size çerçeve olarak biraz daha zevkli bir şey sağlayabiliriz."

Mary alçak bir sesle, "Benim için çok yetenekli bir genç adam tarafından yapıldı," diye cevap verdi. "Sanırım şu anda Londra'daki hastanelerden birinde eğitim görüyor."

"Eğer bu onun yeteneklerinin bir örneğiyse, çok iyi iş çıkaracağına şüphe yok. Şimdi, hanımefendi, sizden bu yöne bakmanızı rica edebilir miyim?"

Mary bir çift gözlükten diğerine baktı. Görüşme bittikten sonra, Bay Dolland'ın ısrarla istediği gümüş çerçeveli iki güzel örnek seçti.

"Genç bir yüze çok daha uygun olduğunu hissediyorum. Eskileri saklamak ister misiniz? İsterseniz onları elden çıkarabilirim."

Bay Dolland temiz beyaz bir bezin üzerindeki gözlükleri uzattı. Yenilerinin yanında ağır ve belki de biraz hantal görünüyorlardı; ama Mary'nin kalbi onlara bakarken biraz daraldı.

"Lütfen, onları saklamak istiyorum."

Eski gözlüğü asistanına verdi, o da gözlüğü dikkatlice pamukla sardı.

Gracechurch Sokağı'na döndükten sonra Mary küçük paketi odasına taşıdı ve yavaşça açtı. Gözlüğü elinde tuttu ve Longbourn'daki misafir odasında John Sparrow'un utangaç bir tavırla gözlük camlarını kendisinin taşılama niyetini açıkladığı günden bu yana olanları düşündü. O dünya artık yok olmuştu, sakinleri dağılmış ve dağılmıştı. Asla geri getirilemezdi. Olan olmuştu. Gözlüğü dudaklarına götürdü ve pamuk yününün içine katlamadan önce nazikçe öptü. Sonra tuvalet masasının çekmecesini açtı ve onları dikkatlice en arkaya, küçük Yunanca sözlüğün yanına yerleştirdi.

Bay Hayward'a gelince, onu düşünmek için kendine hiç izin vermedi. Ancak mumunu söndürüp uykuya daldıktan sonra Bay Hayward aklına geliyordu. Bir elinde şiir kitabı, diğer elinde yeşil ve altın sarısı bir pamukla rüyalarında belirip kendisine şaşkın şaşkın bakmasını engellemek için yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Bölüm 54

Gardiner'ların ilk akşam yemeği gecesinde Mary kendini, giymek için yeni kıyafetler seçme gibi alışılmadık bir durumun içinde buldu. Harding and Howell'dan satın aldığı soluk krem rengi muslin elbisede karar kılması uzun sürmedi; elbise tam da umduğu gibi sade ve zarıftı, üzerinde ne bir volan ne de bir dantel süsleme vardı. Bayan Gardiner'ın hizmetçisi Mary'nin saçlarını sadece yanlardan en ufak bir kıvrım denenerek düz bir bukle haline getirdi; diğer tüm süsleri reddetti. Aynanın önünde durmuş, çabalarının sonucunu incelerken, Bayan Gardiner kapısında belirdi.

"Ah, bu harika bir gelişme! Renk size biraz sıcaklık veriyor, bu da ten rengine yardımcı oluyor. Bu stil size çok yakışmış. Gerçekten de tüm etki çok hoş."

Abartılı iltifatlara alışkın güzel bir kadın için bu pek bir şey ifade etmezdi; ama içtenliği Mary'yi memnun etti. Yansımasına son bir kez daha baktı ve gördüğü şeyden kendisinin de memnun olduğuna karar verdi. Bu haliyle Gardiner'ları utandırmayacaktı; onların arasındaki yerini herkes kadar güvenle alabilirdi. Heyecanlıydı; ama Londra'daki ilk akşam yemeğinde tuhaf görünmeyeceğini bilmek, ona cesurca ve hatta biraz heyecanlı bir beklentiyle yüzleşmek için ihtiyaç duyduğu cesareti verdi.

Masada yirmi kişi vardı ve Mary onları konuşkan ve canlı bulunca rahatladı. Hepsi de birbirini çok iyi tanıyan Ğehirli insanlardı ve kısa süre içinde sohbet giderek artan bir hacimle serbestçe akmaya bağladı. Bir zamanlar bu tür bir toplantı Mary'nin yalnızlığının acı bir şekilde farkına varmasına neden olurdu; ama kendisini kısa sürede rahatlatan Bay Hayward'ın yanında otururken bulunca rahatladı. Onu komşularıyla tanıştırdı, şarap kadehinin hiç boş kalmadığından emin oldu ve akşam yemeğinin başladığı istiridye köftesini yemesine yardım etti. İçinde

Alçak bir sesle, zengin bankacıyı, güçlü belediye meclisi üyesini, kültürlü çay ithalatçısını ve Londra'nın en büyük manavının karısını göstererek herkesin kim olduğunu açıkladı. Adamın tavrı o kadar güler yüzlü ve sohbeti o kadar eğlenceliydi ki, kısa süre içinde utanmayı unuttu. Etrafına bakıp daha önce bir arada görmediği kadar çok mumla aydınlatılmış, ışıkları yaldızlı aynalarda ve altın resim çerçevelerinde parıldayan görkemli yemek salonunu gördüğünde, her şeyin ne kadar çabuk biteceğini hesaplayarak içine kapanmadı; bunun yerine kendini bu manzaranın tadını çıkarmaya verdi ve bir an bile oraya ait olmadığını düşünmedi.

Mary ve Bay Hayward diğer konuklarla ilgili konuları tükettikten sonra, kendileri hakkında konuşmaya başlamak kolay bir adımdı; ve ana yemek getirildiğinde, Mary ona mesleği olarak hukuku nasıl seçtiğini sordu. Ama o daha cevap vermeye başlayamadan, güzel bir dana omzu onlara doğru uzatıldı; ve Bay Hayward Mary'nin yemekten istediği kadar aldığından emin olana kadar cevap vermeye hazır değildi.

"Sık sık biz genç oğulların seçebileceği sadece üç kariyer olduğu söylenir -Kilise, ordu ya da hukuk. Kendimi ilk ikisine tamamen uygun görmediğimden, üçüncüsünü seçmem kaçınılmazdı."

"Gerçekten mi, Bay Hayward?" Bir hizmetçi kadehini şarapla doldurdu. Belki de ona devam etme cesaretini veren şey buydu. "Hayatının mesleğine sırf bu olduğu için karar veren bir adam gibi gelmiyorsunuz bana.

-Kötünün iyisi demeyeceğim, zira bu din adamlarına saygısızlık olur, ama sanırım ne demek istediğimi anladınız."

Bay Hayward eğlenmiş görünüyordu.

"Evet, bunu inkar edemem. Beni hukuka yönelten başka pek çok husus vardı. Fark etmiş olabileceğiniz gibi, kendi sesimi duymaktan hoşlanıyorum, bu da bir avukat için gerekli bir nitelik."

"Bana öyle söylendi," diye ısrar etti Mary, "ama bir avukatın sahip olması gereken tek özelliğin belagat olduğuna inanmıyorum. Ayrıca iyi bir kavrayış ve çok fazla çalışma, çok sayıda olguyu ezbere bilmek de gerekir."

"Benden öte şeyler hayal ediyormuşsunuz gibi konuşuyorsunuz!"

"Neden hayır, efendim. Tanışıklığımız henüz böyle bir yargıya varmam için çok kısa sürdü. Biraz peynir alır mısınız? İsterseniz size verebilirim?"

"Gerçekten Bayan Bennet, çok kırıldım! Kendimi ağır konulara vermekten aciz olduğumu ima ediyor gibisiniz. Hukukun en çalışkan ve sıkıcı öğrencisi olarak karakterimi savunmama izin verilene kadar herhangi bir Stilton almayı düşünemem!"

"Biraz denersem beni mazur görürsünüz." Mary çok küçük bir parça peynir aldı ve Bayan Gardiner'ın en iyi Wedgwood tabaklarından birine dikkatle yerleştirdi.

"Ciddi bir çalışma yapamayacağınızı ima etmek istemedim. Aksine, mesleğinizde şu anki konumunuza bu olmadan ulaşabileceğinizi düşünmüyorum. Prensiplerinde ustalaşmak için uzun süre ve çok çalışmış olmalısınız. Ve bana göre bu, ona itiraf etmekten hoşlandığınızdan daha fazla düşkün olduğunuzu gösteriyor. Bence hukuku seçtiniz, diğer seçenekleriniz çok az olduğu için ya da tartışma yeteneğinizi kullanmanıza izin verdiği için değil - ama içinde zevk aldığınız ve sürdürmek istediğiniz bir şey olduğu için."

Konuşurken onu dikkatle izleyen Bay Hayward şimdi bir kez daha güldü.

"Tam isabet," diye haykırdı, "elle tutulur bir isabet! Belli ki kendi mesleğinizi ıskalamışsınız, Bayan Bennet. Baro için çok zorlu bir katkı olurdunuz!"

Peynire uzandı ve kendine bir parça kesti.

"Yine de çok haklısınız," diye devam etti. "Hukuka girdim çünkü zihnimin bir kısmı bunu son derece tatmin edici buluyor. Kesinliği ve kesinliği, her olasılığı kavrama, her olası olayı sağlama çabaları ve bunu mümkün olduğunca soğukkanlı, sakin, kayıtsız denebilecek bir rasyonellikle yapmak hoşuma gidiyor. Pek çok kişinin sıkıcı ve kurak bulduğu hukuk dili benim için büyüleyici."

Mary zafer kazanmış bir edayla, "Kendini gerçekten ilgi duymadığın bir mesleğe adayamayacağını biliyordum," dedi. "Bunu itiraf etmen biraz çaba gerektirdi ama durumun böyle olduğundan emindim."

"Hukukun tozlu dehlizlerinden hoşlanmanın genel olarak bilinmesini isteyeceğim bir şey olduğundan emin değilim," dedi Bay Hayward alaycı bir tavırla, "ama beni sizin gözünüzde yükseltmiş gibi görüldüğüne göre, bunu kabul etmeye hazırım."

Mary yüzünün ısındığını hissetti. Bunun nedeninin Bay Hayward'ın eğlenen bakışları mı, yoksa amcasının her zamankinden fazla içtiği şarap mı olduğundan emin değildi. Masanın etrafındaki gürültü, bunu yapmış olabilecek tek misafirin kendisi olmadığını gösteriyordu. Hizmetçiler üç büyük tatlı ve çok sayıda kaşık taşıyarak içeri girdiklerinde bir tezahürat koptu.

"Yine de şiire olan aşkınızı ilan etmekten çekinmiyorsunuz."

"Hayır, bu hiçbir zaman utanmadığım bir uğraş."

"Tutkunuzun nereden geldiğini sorabilir miyim?" Mary daha fazla soru sorduğuna inanamıyordu ama duramıyordu da. "Sizin için her zaman bu kadar belirgin bir zevk miydi?"

"Onu ne zaman sevmediğimi hatırlamıyorum," diye yanıtladı Bay Hayward basitçe. "Çocukluğumdan beri çok severim."

"Okumanın yanı sıra şiir de yazıyor musunuz? Sanırım bu iki dürtü sık sık bir arada bulunuyor."

"Gerçekten de bu mükemmel trifle ve bu bir sürahi krema kadar iyi giderler. Biraz alır mısınız?"

Mary başını salladı; bir lokma daha yemesi imkânsızdı. Bay Hayward bile yenilmiş görünüyordu ve tabağını itti.

"Evet, yazmaya çalıştım," dedi. "Çok uğraştım. Diğer pek çok aptal genç adam gibi, şiiri bu kadar içten sevdiğim için onu yazabileceğime de inandım. Ama yanılmışım. Yapamadım."

"Bu sizin için büyük bir üzüntü olmalı."

"O zamanlar bunun dünyanın sonu olduğunu düşünmüştüm." Gençliğinde yaşadığı üzüntüyü hatırlayarak gülümsedi. "Şimdi sınırlarımı bu kadar erken anladığım için şükrediyorum. Eğer kendim güzel bir şey yaratacak dehaya sahip değilsem, en azından başkalarının sanatını takdir edecek yargıya sahibim. Yapabileceklerimi kabul etmek, yapamayacaklarımin peşinden umutsuzca koşmaktan daha iyidir. Yunanlıların bize söylediği gibi 'Kendini tanı'."

Mary alçak sesle, neredeyse kendi kendine bir şeyler mırıldandı.

Bay Hayward, "Gerçekten Bayan Bennet, sesiniz Yunanca'ya çok benziyordu," dedi. "Öyle olabilir mi? Genç hanımların genellikle aşına olduğu bir dil değildir."

"Ah!" diye bağırdı Mary, sahip olması beklenmeyen bir bilgiyi açıkladığı için utanarak. "Gerçekten çok az şey biliyorum, sadece alfabe, biraz gramer ve büyük filozoflardan birkaç alıntı. Bunu bana bir aile dostumuz öğretti."

"Sürprizlerle dolusunuz," diye cevap verdi Bay Hayward. "Çin stilinde de çizim yaptığınızı ya da son zamanlarda Goethe'nin kendi çevirisini hazırladığınızı öğrenmek için sabırsızlanıyorum."

Mary birden temkinli davrandı. Onunla alay mı ediyordu? Eğer öyleyse buna dayanamazdı. Bay Hayward onun endişeli ifadesini yakaladı.

"Sizi üzdüğümü görüyorum. Lütfen niyetimin bu olmadığını anlayın."

Telafi etmeye çalışırken gerçekten üzgün görünüyordu.

"Sözlerim kötü seçilmişti. Yapmasam daha iyi olacak olsa bile her zaman esprili bir söz söylemeye çalışırım. Ama sizi kızdırmak istememiştim. Kültürlü bir zihin bir kadında harika bir şeydir ve her yerde teşvik edilmelidir, hor görülmemelidir. Aksini düşündüğüm izlenimini verdiysem özür dilerim ve beni bağışlamanızı dilerim."

Onun samimiyetinden ya da ilgisinden şüphe etmek imkânsızdı ve Mary içinin rahatladığını hissetti. Birinin arkadaşlığından ne zaman bu kadar keyif aldığını hatırlamıyordu ve gecenin rahatsız edici bir notla bitmesi acı verici olurdu. Çünkü artık yemeğin sona ermekte olduğuna hiç şüphe yoktu. Tabaklar temizlenmiş ve kırıntılar örtünün üzerinden süpürülmüştü. Mary hatırlayabildiği kadarıyla ilk kez yemeğin sona ermesinden hoşnut değildi; acele etmek gibi bir arzusu da yoktu.

"Çok nazıksınız. Ama suç tamamen sizin tarafınızda değil. Benim de cevaplamam gereken bir dava var, çünkü sizi pek çok konuda -şiiir ve hukuk-dürttüm ve siz de tüm bunlara büyük bir sabırla katlandınız."

"Peki," diye cevap verdi Bay Hayward, neşesi yerine gelmiş bir halde, "eğer ikimiz de eşit derecede hatalıysak, bir telafi planı önerebilir miyim? Siz bana okumam için beni bir şekilde geliştireceğine inandığınız bir kitap önereceksiniz, ben de aynısını sizin için yapacağım. Şartlar şunlar: Eser kendi içinde okunmalı

Bütün olarak -atlama yok- ve yarattığı hislerin tam bir açıklaması, on dört günden fazla olmayan bir süre dolmadan önce okuyucu tarafından tavsiye edene verilecektir. Ne diyorsunuz?"

Mary çok sevinmişti. Bundan daha çok hoşlanacağı bir şey olamazdı.

"Şartlarınızı kabul etmekten memnuniyet duyuyorum ve yükümlülüklerimi gerektiği gibi yerine getirmek için elimden geleni yapacağım."

Masanın diğer ucundaki gürültü o kadar artmıştı ki artık sıradan bir konuşma mümkün değildi, çünkü Bay Gardiner'in arkadaşlarından biri partiyi bir şarkıyla şerefleendirme niyetini açıklamıştı. Sözlerin yerini bir jestin alması gerektiğini bilen Bay Hayward sessizce kadehini kaldırarak anlaşmalarına kadeh kaldırdı; Mary de utangaç bir tavırla kendi kadehini kaldırdı.

Bölüm 55

Mary kitap seçimine çabuk karar verdi. Bay Gardiner'ın kütüphanesinde, Bayan Macaulay'ın Longbourn'da ilk keşfettiğinde onu büyülemiş olan *İngiltere Tarihi'nin* ciltlerini buldu. Kitapları açtığında çok okunmuş gibi görünmediklerini fark etti; ama babasının aksine Bay Gardiner'ın yürütmesi gereken bir işi vardı ve belki de boş zamanlarında daha az zahmetli şeyleri tercih ediyordu. Kız onları ödünç alıp alamayacağını sorduğunda kesinlikle itiraz etmedi. Onları zafer kazanmışçasına odasına götürdü ve Bay Hayward'a sunacağı anı iple çekmeye başladı.

Birkaç gün sonra Bayan Gardiner'la birlikte salonda otururken Bay Hayward'ın adı anons edildi. Kitap okumakta olan çocuklar heyecanla ayağa fırladılar, çünkü Bay Hayward'ın ziyaretlerinde yanında nane şekeri taşıdığı biliniyordu ve bir keresinde, asla unutulmayacak bir olayda, her birine şekerlenmiş bir portakal hediye etmişti. Annelerinin de gözlemlediği gibi Mary de neredeyse genç Gardiner'lar kadar heyecanlıydı.

"Çok umutlu görünüyorsun," dedi. "Tom'un sana da tatlı getirmesini mi umuyorsun?"

"Hayır, bundan çok daha iyi bir şey. Bay Hayward ve ben kendimize küçük bir görev belirledik. O benim seçtiğim bir kitabı okuyacak; ben de onunkilerden birini okuyacağım."

Bayan Gardiner kaşlarını çattı. "Zavallı Tom, sanırım anlaşmanın en kötüsünü o yaptı. Umarım ona sindiremeyeceği bir şey vermeyi düşünmüyorsunuzdur?"

"Sadece Bayan Macaulay'ın tarihi," diye yanıtladı Mary neşeyle. "Ve sadece iki cilt, yani korkacak bir şeyi yok."

Bay Hayward kendisini neyin beklediğini bilmeden odaya girdiğinde, ne olduğunu öğrenmek için yalvaran çocuklar tarafından dört bir yandan saldırıya uğradı.

onları getirmişti. Ah, dedi, bu gerçekten çok kötü oldu - limon damlası getirmeye niyetlenmişti ama unutmuştu - pralin almaya niyetlenmişti ama aklından çıkmıştı - şerbet almayı düşünmüştü ama dikkati dağılmıştı. Sadece onu affedeceklerini umabilirdi. Sonra, tam gerçekten hayal kırıklığına uğrayacaklarını düşünmeye başladıklarında, cebinden çok büyük bir torba şekerleme çıkardı ve onları mutlu bir şekilde odanın köşesine gönderdi, orada ganimetlerini sessiz bir memnuniyet içinde tükettiler.

"Onları şımartıyorsun, Tom."

Bay Hayward iyi huylu bir tavırla omuz silkti ve Mrs. Gardiner'ın soluk kanepeleri.

"Bayan Bennet'ın benim için nasıl bir kader hazırladığını öğrenmeye geldim. Birbirimize verdiğimiz görevi duymuş olmalısınız."

"Evet, buna bağlı olduğunuzu ve artık sizin için kaçış olmadığını anlıyorum."

Mary hevesle ayağa fırladı.

"Benim seçimimle başlayabilir miyiz diye merak ediyordum," dedi. "Yukarıda sizi bekliyor."

Bay Hayward çok memnun olacağını söyledi; Mary de Bayan Macaulay'i getirmek için odasına koştu. Mektubu önündeki masaya koyduğunda Bay Hayward'ın yüzü düştü.

"Gelin, Bayan Bennet, bu nedir? İki cilt mi? Hatırladığım kadarıyla tek bir kitap üzerinde anlaşmıştık."

"Evet, çok haklısınız ama sizi İç Savaş'la ilgili bölümleri okumanız için ikna edebileceğimi umuyordum. Bu konuda söyleyecekleri hakkındaki fikirlerinizi duymayı çok isterim. Korkarım hikayenin yarısı bir ciltte, yarısı da diğerinde."

Bay Hayward iki cildi aldı ve sanki kabul edip etmemeyi tartıyormuş gibi elinde tuttu.

"Bunun anlaşmamızın ihlali anlamına gelmediğinden emin değilim."

"Ama elbette," diye itiraz etti Mary, "yasanın lafzına olmasa bile, niyet ettiğimiz şeyin ruhuna uygun."

Bay Hayward kuru bir sesle, "Sanırım kanun söz konusu olduğunda önemli olanın lafzı olduğunu göreceksiniz," dedi. Kitapları yerine koydu

Masanın üzerinde dikkatle durdu, koltuktan kalktı ve uzun pencereye doğru yürüdü, çok sert bir ifadeyle sokağa baktı. "Bana bir dakika izin verirsiniz, durumumu gözden geçirmeliyim, Bayan Bennet."

Mary onun alay ettiğini biliyordu ama onu daha fazla şımartamayacak kadar heyecanlıydı.

"Lütfen okuyacağınızı söyleyin."

"Gerçekten de," diye araya girdi Bayan Gardiner, "eğer kendinizi zayıf ruhlu ve konsantrasyon gücü olmayan bir adam olarak göstermeyecekseniz, sanırım bunu yapmalısınız." "Pekâlâ," dedi Bay Hayward. "Kendimi Bayan Gardiner'ın merhametine bırakıyorum.

bu saygıdeğer mahkemede. Charles'ın yeniden tahta çıkışına kadar olan bölümleri okumayı taahhüt ediyorum, ama daha fazlasını değil."

Elini Mary'ye uzattı ve Mary bir an tereddüt ettikten sonra elini sıktı.

Bay Hayward, Bayan Macaulay'in iki cildini, notlarla dolu bir defteri ve çocuklar için nane şekerlerini getirene kadar on gün geçmişti. Bay Gardiner kütüphanesini kullanabileceklerine karar vermişti ve öğleden sonra Mary ile Bay Hayward oraya kapanıp okuduklarını tartıştılar.

Başlangıçta Bayan Gardiner onlara çay ikram etmek ve Bay Hayward'ın nasıl olduğunu görmek için ara sıra yanlarına uğradı; ama bunu her yaptığında onları ya kilise ve devletin rolü üzerine derin bir tartışmaya dalmış ya da I. Charles'ın suçluluğu veya Oliver Cromwell'in erdemleri hakkında hararetli bir şekilde tartışırken buldu. Bay Hayward'ın kurtarılmaya ihtiyacı olmadığına, hatta en az Mary kadar eğleniyor görüldüğüne kanaat getirdikten sonra onları yalnız bırakmaya karar verdi. Bay Gardiner kütüphanenin kapısında belirip birazdan yemek vaktinin geleceğini ve Tom'un da onlara katılacağını söyleyene kadar dışarı çıkmadılar.

Masaya oturduklarında Mary kendini uzun ve çok esintili bir kır yürüyüşünü yeni bitirmiş gibi zinde hissetti.

"Evet, Tom," dedi Bay Gardiner masanın başındaki bifeği keserken. "Görünüşe göre Bayan Macaulay ile karşılaşmanızdan sağ kurtulmuşsunuz."

Mary, Bay Hayward'a muzaffer bir edayla bakarak, "Onu beklediği kadar sıkıcı bulunduğunu sanmıyorum," dedi. "Çalışmaları hakkında çok canlı bir tartışmaya girdiği kesin."

"Bayan Gardiner, "Tom'un tartışmak için eğitildiğini asla unutmamalısınız; tartışmanın onun mesleği olduğu ylenebilir, bu yüzden bu konuda iyi olmasını beklemeliyiz," dedi.

Bay Hayward bıçağını ve çatalını bıraktı. "Bunun geçmesine izin veremem hanımefendi. Bu tamamen özel bir karşılaşmaydı, profesyonel çizgide bir şey değildi. Bayan Bennet'la sadece sevdiğim için tartıştım."

Masaya doğru ilerleyen bezelye ve havuç tabağının üzerinden ona gülümsedi ve Mary her birinden tabağına bir kaşık koyarken içinden mutluluk aktığını hissetti. Aldığı zevkin diğerlerine kendisi kadar belli olmamasını umuyordu.

"Bu mkemmел bir tavsiyeydi," diye devam etti Bay Hayward, "nk bana sadece Bayan Macaulay'ın olağanüstü derecede bilgili olduğunu değil, aynı zamanda gerçekleri hayranlık uyandıran bir beceriyle sıraladığını da hatırlattı."

"Sanırım bu bir övgü sayılır," dedi Bay Gardiner, "en coşkulu türden olmasa da."

Bay Hayward onun etine saldırdı ve cevap vermeyi reddetti.

"Belli ki bu sayede kendinizi çok geliştirmişsiniz," dedi Mrs. Gardiner. "Mary'ye ne gibi bir görev teklif edeceğinizi duymak için sabırsızlanıyorum."

Herkes ona doğru döndü; ama bu kez Mary bir zamanlar yapmış olabileceği gibi gözlerini kaçırmadı.

"Umarım ben de sizin meydan okumanıza en az sizin benimkine gösterdiğiniz şevkle karşılık verebilirim."

"İyi dedin," diye bağırdı Bay Gardiner. "İşte ruh bu!"

"Eseri zaten seçtim," dedi Bay Hayward, "Bayan Macaulay'dan oldukça farklı bir yapıya sahip. Akıldan çok duygulara hitap ediyor."

"Anlıyorum. Sence bundan zevk alacak mıyım?"

"Bu hafta içinde size teslim edeceğim, böylece öğrenmek için çok fazla beklemeniz gerekmeyecek."

Limonlu posset'lerini yerlerken Mary, Bay Hayward'ı seçtiği kitabın adını açıklamaya ikna etmek için elinden geleni yaptı ama Hayward ikna olmadı; kahve servis edildiğinde de bunun bir sürpriz olarak kalmasına razı olmuştu. Bunun bir şiir olmamasını çok istiyordu ama öyle olmasının da çok muhtemel olduğunu düşünüyordu.

Ertesi gün ona bir paket geldi. Odasına taşırken, bırakın daha bilimsel bir şey olmayı, bir roman olacak kadar bile ağır gelmedi. Yüreği burkuldu; bunun bir şiir olduğuna şüphe yoktu. Küçük cildi çıkardı ve açtı. W. Wordsworth'un *Lirik Baladları*. Tanıdığı bir isimdi ama onun hiçbir eserini okumamıştı. Sayfaları çevirirken hafifçe kaşlarını çatı. Sayfaların arasında bir not buldu.

Sevgili Bayan Bennet,

Seçtiğim kitabı elinizde tuttuğunuz için en kötü şüphelerinizin doğrulandığından hiç şüphem yok. Bununla birlikte, ilk izlenimlere kapılmamanızı, Bayan Macaulay'ı ele aldığım aynı enerjiyle sebat etmenizi tavsiye ederim. Bay Wordsworth bence şu anda İngiltere'de yaşayan en büyük şair. Kendisine göstereceğiniz önyargısız ilgiyi fazlasıyla hak ediyor. Hangi şiiri önce ya da daha dikkatli okumanız gerektiğini önermeye cüret edemem; herhangi biri, onlarla birlikte geçireceğiniz zamanın karşılığını fazlasıyla verecektir. Bazıları anlamlarını kolay kolay ele vermezler, ama onlara açık ve cömert bir zihinle yaklaşırsanız, onlardan etkilenmemeniz mümkün değildir. Ne dediğimi hatırlayın - bu kalp için yazıyor, kafa için değil. Bu size yabancı gelebilir, hatta ilk başta hoş karşılanmayabilir, ancak bunu takdir edecek yeteneğe sahip olduğunuzdan kuşku yok. Haklı olup olmadığımı zaman gösterecek.

Tho. Hayward

Mary kitabı elinde tutarken, Bay Hayward'ın sözlerinin doğrudanlığına çarpıldı. Bay Hayward'ın bu sözleri bizzat söylediğini, gri gözlerini kendisine diktiğini -gözlerinin gri olduğunun artık farkındaydı- ve konuşurken takınacağı şakacı tonu hayal etti. Ama bu işe yaramazdı, böyle düşünülemezdi. Şalını aldı ve etrafına sıkıca sardı. Önündeki görevi dört gözle beklemiyordu. Bay Wordsworth'ün şiirlerinden hoşlanmasının pek mümkün olmadığını düşünüyordu, ama Bay Hayward'ın onu teşvik ettiği açık cömert ruhla onları okumak onun göreviydi. Onun isteğini yerine getirmek için elinden geleni yapacak ve yarın başlayacaktı.

Bölüm 56

Mary seçeceği kitaba hemen karar verdi. Sonraki birkaç günün çoğunu Bay Gardiner'ın kütüphanesinde tek başına *Lirik Baladlar*'ı okuyarak geçirdi. Bir öğleden sonra çay saatinde teyzesi onu aramaya geldiğinde, Mary kendini okumaya o kadar kaptırmıştı ki, Bayan Gardiner omzuna hafifçe dokunduğunda şaşkınlıkla ayağa fırladı.

"Çok özür dilerim Mary," diye haykırdı teyzesi. "Seni telaşlandırmak istememiştim.

O kitaptaki dünyaya kendini kaptırmış olmalısın."

Kitabın başlığına baktı.

"O zaman tam da korktuğun gibi şiir bu. Nasıl buldun?"

"Bazı şiirleri kavramak oldukça basit ve zevk almak kolay; ancak diğerleri beni şaşırtıyor. Onları defalarca okudum ama hala ne düşüneceğimi bilmiyorum."

Bayan Gardiner, Mary'nin dalgın halini fark ederek, "Bu senin için yeni bir heyecan olmalı, sanırım?" diye sordu. Genç George'un alfabeyi kopya etme girişimiyle ilgili bir görüş bildirmesini istemenin bir anlamı yoktu; aklı başka yerdeydi. "Seni uyarmalıyım, bu tür bir itiraf Tom için karşı konulmaz olacaktır. Eğer onu kontrol altında tutmazsan, şu andan akşam yemeğine kadar bunları sana uzun uzun anlatacaktır."

Mary kibarca gülümsedi ve küçük kitabına geri döndü. Alışılmış anlamda bir açıklamanın kendisine pek yardımcı olacağından emin değildi. Daha anlaşılmasız şiirlerin analize hiç yatkın olmadığından ya da en azından en iyi bildiği rasyonel türden olmadığından şüphelenmeye başlamıştı. Okurlarından çok farklı bir şey istiyor gibiydiler. Bunun ne olduğundan henüz tam olarak emin değildi ama keşfetmek için elinden geleni yapacaktı. Bay Hayward bunları tartışmak için geldiğinde ona söyleyecek akıllıca bir şeyleri olmasına kararlıydı.

Güneşli bir Cumartesi sabahı, ofisinden çıkmış ve hukuktan başka bir şey konuşmaya hevesli bir halde geldi. Bayan Gardiner meşguldü.

Bay Gardiner kütüphanesinde mektup yazmakla meşgul olduğu için Mary'yle birlikte oturma odasını kendilerine ayırmışlardı. Bay Hayward, sanki hoşuna gitmeyen bir şey varmış gibi etrafına bakındı, sonra da odaya dağılmış olan birkaç iskambil masasından birini cesaretle kaldırıp yüksek pencerelerin önüne yerleştirdi. Masanın sabahın keskin ışığından en iyi şekilde yararlanmak için mükemmel bir konumda olduğuna kanaat getirdikten sonra iki yanına iki sandalye çekti. Mary büfeden, onların kullanımı için hazırladığı limonlu su sürahisini getirdi ve çok geçmeden her ikisi de ellerinde *Lirik Baladlar*'ın bir kopyasıyla masaya rahatça oturdular.

Bay Hayward, "Bu bana biraz sınavlarıma hazırlanmamı hatırlatıyor," dedi. "Peki, nereden başlayalım? *Baladları* nasıl buldunuz?"

"Oldukça yavaş başladım," dedi Mary. "Şiirin kendine has özel bir konsantrasyon gerektirdiğini daha önce fark etmemiştim. Onlardan zevk almayı düşünmeye başlamadan önce onları nasıl düzgün okuyacağımı öğrenmem gerekiyordu."

"Evet, bir şiir takdir edilmek isteniyorsa özel bir çaba gerektirir. Ama sebat etmediğinize inanamıyorum?"

"Evet, okudum ve ödüllendirildim, çünkü beni memnun eden pek çok şiir vardı. Daha basit olanlar, mütevazı insanlar hakkında olanlar."

Kitabı açtı ve sayfaları çevirmeye başladı.

"Biz Yediyiz'i çok beğendim. Duyguları olan hiç kimse bu filmde etkilenmemezlik edemez."

Yeri buldu ve okumaya başladı.

"Mezarları yeşildir, görülebilirler," diye
yanıtladı küçük Hizmetçi,
"Annemin kapısından on iki adım ya da daha
fazla, Ve onlar yan yana.
Çoraplarımı orada öreri,
Başörtülerimi orada sararım;
Ve orada yere oturdum, Ve onlara
bir şarkı söyledim."

Başını kaldırdı, gözleri parlıyordu.

"Çok etkileyici, değil mi? Ama bana ima ettiğiniz gibi, sırlarından o kadar kolay vazgeçmeyen başkaları da vardı. Onları tekrar okumak zorunda kaldım.

ve anlamlarını anlamaya başlamadan önce tekrar tekrar."

Bardağına uzandı ve sürahiden aldığı limonlu suyu bardağına doldurdu. Bunu yaparken eli hafifçe titredi. Olanları -yaptığı büyük keşfi- anlatmaya başladığında durmakta zorlanacağını biliyordu.

"Ama, ah, Bay Hayward, sonunda anladığınızda, dün gece benimle olduğu gibi bir şiir sonunda sizinle konuştuğunda, bu harika bir şey, değil mi?"

Bunun nasıl olduğunu ona anlatmak istiyordu -yatağında kitap okurken farkına varmadan gelen içgörü parıltısını, şairin ne demek istediğini anladığında duyduğu heyecanı, sonunda bunu görmenin verdiği zevkle kendini nasıl kucakladığını- ama bunlar Bay Hayward'a bile söylenemeyecek kadar çok şeydi.

"Demek şiir seni etkiledi, öyle mi?" diye karşılık verdi şakacı bir gülümsemeyle. "O rasyonel rezervi kırdı mı?"

"Benimle alay etmeniz haksızlık efendim. Ve çok da cömertçe değil."

"Evet, böyle yapmakla hata ediyorum," diye itiraf etti, eğlenen ifadesi giderek daha ciddi bir hal alıyordu. "Doğrusu, senin adına çok sevindim. Onsuz yaşayamayacağımı bildiğim bir duygu yaşadınız ve sizin adınıza son derece mutluyum. Sizi bu kadar etkileyen şiirin hangisi olduğunu söyleyecek misiniz?"

Bir kâğıt parçasıyla işaretlenmiş bir sayfaya döndü.

"İşte bu."

Masanın öbür ucuna uzandı ve kitabı sessizce ona uzattı. "'Tintern

Abbey.'" O baktı yukarı ve onların gözler tanıştı. "Nasıl

Bu senin favorin olacak kadar sıra dışı. Benim de öyle. Bay Wordsworth'ün tüm eserleri arasında en çok bunu seviyorum."

Uzaktan, şehrin sokaklarının boğuk gürültüsünü duydu. Üst katta çocuklar kreşte koşuşturuyor, ayak sesleri ahşap zeminde gürültüyle yankılanıyordu. Buna karşılık misafir odası son derece durgun görünüyordu. Sessizlikte birden Bay Hayward'ın varlığının, kitabı tutan ellerinin, koyu renk paltosuna karşı manşetlerinin beyazlığının farkına vardı.

"Bu şiir hakkında aynı düşündüğümüz için çok memnunum," dedi yumuşak bir sesle, "beni olduğu kadar seni de etkiliyor. Ama şaşırmadım. I

Kendinize izin verdiğinizde, içinizde çok derin duygular hissedebileceğinizi düşünüyorum."

Mary ne diyeceğini ya da nasıl cevap vereceğini bilemiyordu. Sokaktan, el arabasıyla kiraz satan bir kadının çığlığını duydu.

"Yuvarlak ve sağlam, poundu beş peni."

Sesi saf, berrak ve çok yüksekti. Bay Hayward ayağa kalktı ve kendini toplar gibi oldu. Kitabı Mary'ye geri verdi, cebinden kendi kopyasını çıkardı ve "Tintern Manastırı "nı bulana kadar sayfalarını çevirdi.

"Şiirin kendisi hakkında daha fazla konuşmadan önce," dedi daha dengeli bir tonda, "şiirin gücünü takdir etmenizi sağlayacak ne olduğunu bilmek isterim?"

Mary onun sorusunu düşündü. Geçmişte olsa, içgüdüğü hiçbir şey söylememek, özel benliğini mümkün olduğunca az açığa vurmak olurdu. Ama şimdi, yeni bir cesaretle, açık sözlü olmaya karar verdi.

"Sanırım okuduklarımı incelemek ve analiz etmek benim alışkanlığım," diye başladı. "Aslında, genel olarak olayları bu şekilde anlamlandırıyorum. Ama 'Tintern Manastırı'nda işe yaramadı. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım, işin özüne inemedim. Bir şeyler beni hep atlattı."

Sandalyesinde kıpırdandı. Belki de yeni elbisesinin korsajı biraz dar gelmişti? Birden kendini çok sıcak hissetti; ama devam etti.

"Sonra aklıma geldi ki, bu konuya oldukça yanlış bir şekilde yaklaşıyordum. Zihnimi zorluyordum - düşünerek boyun eğdirmeye çalışıyordum. Anlamak istediğim şeyi yok etmek üzere olabileceğimden korkmaya başladım. Bir şiirin belki de çok fazla 'rasyonel incelemenin' ağırlığını taşıyamayacak kadar kırılgan bir nesne olduğunu fark ettim."

Parmaklarını elbisesinin pürüzsüz pamuğunda gezdirdi ve konuşurken kıvrımlarıyla oynadı.

"Bu fikirden pek memnun olmadığımı söylemeliyim. Çok tedirgin ediciydi. Olayları anlamlandırmama yardımcı olması için aklıma başvuramayacaksam, güvenilebileceğim başka ne vardı?"

"Peki sen ne yaptın?"

"Benim gibi biri için mümkün olan en zor seçimi yaptım. Onu kendi haline bıraktım. İncelemeyi ve altını çizmeyi bıraktım. Daha fazla not almadım.

Kenar boşlukları. Kendime okumaktan ve üzerinde sessizce düşünmekten başka bir şey yapmama izin verdim. Ve birkaç gün sonra - hiç beklemediğim bir anda - bir sıçrama yaptım. Bunu ancak bu şekilde açıklayabilirim."

"Ah, evet!" diye bağırdı Bay Hayward. "'Sıçrama!' Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum! Bu, şairin hayal gücüne tamamen girdiğimiz andır. Ne demek istediğini gerçekten anladığımızda."

"Evet," diye cevap verdi Mary sessizce. "İşte olan buydu. Benim için çok şaşırtıcı bir duyguydu, daha önce yaşadığım hiçbir şeye benzemiyordu."

Bay Hayward heyecanla, "Kendinizden çok memnun olmalısınız," dedi. "Birçok insan böyle bir bağlantı kurmayı asla başaramaz. Özellikle hangi bölümlerinin sizi etkilediğini bilmek istiyorum. Okuduğunuzda tam olarak ne hissettiğinizi bana anlatın."

Mary bir bardak su daha aldı ve kendini toparlamaya çalıştı. Hata yapmak istemiyordu. Kitabını işaretli sayfadan açtı ve başladı.

"Şiir ilk başta hem çok güzel hem de çok basit görünür. Şair yüksek bir vadinin tepesindeki bir ağacın altında oturmuş, aşağıdaki nehre bakmaktadır."

"'O sylvan Wye,' diye mırıldandı Bay Hayward, 'ormanda gezinen sen.'"

Mary onun kitabına bakmadığını fark etti; şiiri ezbere biliyordu. "Bay Wordsworth manzarayı büyük bir zekâyla betimliyor. Hissediyoruz kendimizi 'vahşi تنها sahnenin' kalbine bıraktık."

Bay Hayward onu acele ettirmedi, o da derin bir nefes aldı ve devam etti.

"Tüm bunlar mükemmel bir şekilde yapıldı. Ama tam da ölçüyü aldığımızı düşündüğümüz anda

Şairin ne söylemek istediğini anladığımızda, bize iletmek istediği çok daha sıra dışı bir şey olduğunu fark ederiz."

Kitabının sayfalarını çevirdi, heyecanı giderek artıyordu.

"Bu kadar zekice yarattığı manzaranın sadece hayran olunacak bir manzara olmadığını anlamaya başlıyoruz. Bundan çok daha fazlasıdır. Bu, kendimizi daha yüksek bir hakikate bağlayabileceğimiz bir araçtan başka bir şey değildir. Sadece güzelliğine teslim olmamıza izin verirsek, bizi dönüştürecektir - çünkü o zaman 'tüm bunların yorgun ağırlığını' geride bırakacağız."

Anlaşılmaz bir dünya' -ve olmamız gereken şey- 'yaşayan bir ruh' haline geliriz."

Anlamanın heyecanıyla daha hızlı, daha coşkulu konuşuyordu. "Öyle, değil mi? Bay Wordsworth'ün bize göstermek istediği şey bu. Doğa sayesinde nasıl da dünyayla bütünleşiyoruz - nasıl da 'yaşayan bir ruh' haline geliyoruz!"

"Evet, evet," dedi Bay Hayward, şimdi Mary kadar canlanmıştı. "O bize 'şeylerin hayatını nasıl gördüğümüzü' açıklıyor. Bunu anladınız Bayan Bennet, gerçekten anladınız!"

Çok etkilenmiş bir halde sandalyesine geri oturdu. "Sözünüzü kestiğim için özür dilerim ama gerçekten dayanamadım."

Aniden ayağa kalktı ve pencereye giderek sokağa bakmaya başladı. Mary kıpırdamadan oturuyordu, büyük bir sevinç ve biraz da şaşkınlık içindeydi. Bay Hayward masaya dönüp tekrar yerine oturana kadar ikisi de konuşmadı.

"Size bir süre önce sürprizlerle dolu olduğunuzu söylemiştim Bayan Bennet.

Ama beni bu kadar çabuk tekrar şaşırtmanızı beklemiyordum."

Kendisine duyduğu hayranlığın farkında olarak bir an için onun övgüsünün tadını çıkarmasına izin verdi; ve bu onu son bir açıklama yapmak için cesaretlendirdi.

"Şiiri okuduğumda ne hissettiğimi size söylememi istemiştiniz efendim. Umarım aptal gibi görünmeden size gerçeği itiraf edebilirim -ama, ah, Bay Hayward- bu beni yaşayan bir ruh olmaya özendirdi."

Onun böylesine samimi bir açıklamaya nasıl karşılık vereceğinden emin değildi. Şakacı ya da alaycı olmamasını umuyordu, çünkü buna katlanabileceğini sanmıyordu; ama konuştuğunda, umduğu tüm ciddiyetle konuştuğunu minnetle gördü.

"Şiirin gücü budur," dedi basitçe. "Eğer izin verirsek, kendimizi yeniden hayal etmemizi sağlar. Bize kalplerimizin gizli isteklerini açığa çıkarır."

Sokaktan, kiraz satıcısının el arabasının sesi bir kez daha duyuluyordu, arabayı kaldırımların üzerinden iterek Cheapside'a geri dönüyordu. Bu kez seslenmemişti; tüm mallarını satmış mıydı?

diye merak etti Mary, yoksa onları tekrar ağlayamayacak kadar yorgun muydu? Bu melankolik bir düşünceydi ve ruh halini karartıyordu.

"Evet, bize bunları gösteriyor," diye yanıtladı. "Ama ya onlara göre hareket edemezsek? Ya içimizde asla gerçekleştiremeyeceğimiz özlemler uyandırır mı?"

"Ne demek istediğinizden emin değilim," dedi Bay Hayward.

"Bay Wordsworth'ün anlattığı şeyi yaşamaktan daha çok istediğim bir şey yok," diye haykırdı Mary. "Ama bunun benim için gerçekleşeceğini hiç sanmıyorum. Bunun için tamamen yanlış bir karaktere sahibim."

"Neden böyle düşünüyorsun?"

"Bay Wordsworth başka bir yerde kitaplardan değerli hiçbir şey elde edilemeyeceğini söyler. Ona göre, takip etmeye değer tek gerçek rehber duygularımızdır."

Gözlerinde yaşların birikmeye başladığını hissetti.

"Ve elimde bir şey olduğundan emin değilim. Ya da hiçbiri güvenle takip edebileceğim kadar güçlü değil. Belki de yolumu bulmama yardım edemeyecek kadar zayıf, donmuş durumdalar."

Bay Hayward ona öyle bir ilgiyle baktı ki Mary bir an için onun elini tutacağını sandı. Ama niyeti buysa bile, bunu başarmış ve bunun yerine limonlu su sürahisini kendisine doğru çekerek her ikisinin bardağını da doldurmuştu.

"Korkarım hiç gerek yokken bir zorluk yaratıyorsunuz," dedi ve içkiyi ona doğru itti. "Belki de savıma kanıt olarak kendimi gösterebilirim?"

Kollarını kavuşturdu ve aynı anda hem ciddi hem de sevecen bir ifadeyle masanın karşısındaki kadına baktı.

"Şiire olan tutkum o kadar güçlü ki, bunu çok eğlenceli ve biraz da tuhaf bulanlar olduğunu biliyorum -ki teyzeni ve enişteni de bunların arasına dahil etmeliyim-. Ama bu benim başka, çok farklı yazarlara olan iştahımı azaltmadı. Bay Wordsworth'e olan sevgimin Bayan Macaulay'e olan saygımdan vazgeçmemi gerektirdiğini sanmıyorum. Hayatımda her ikisine de yer var. Aynı şeyin sizin için de geçerli olduğuna inanıyorum."

Mary *Lirik Baladlar*'ı kapattı ve yavaşça masanın üzerine koydu.

"Bana öyle geliyor ki," diye devam etti, "gerçek dünyada, yalnızca duyguların dürtüleri ya da rasyonel hesaplamalar tarafından yönlendirilmek mümkün değildir. İkisinin de bizi mutlu etmesi mümkün değil. Benim görüşüme göre, her ikisine de ihtiyacımız var. Bilgelik, sanırım, ne zaman birine ne zaman diğerine başvuracağımızı bilmekte yatıyor."

"Sanırım bunu başarmak senin için her zaman benden daha kolay olacak," diye yanıtladı Mary. "Siz duygularınızı ifade etmeye alışkınsınız. Onları sağlam ve sana tanıdık gelene kadar şiirle çalıştırdın. Benimkiler ise, sık sık düşünüyorum da, zayıf, donuk ve büyük ölçüde bana yabancı."

Sonunda Bay Hayward ona gülümsedi.

"Yanıldığınız konusunda ısrar edersem beni bağışlayın. Bu öğleden sonra bu kadar özgürce gösterdiğiniz tutkuyla konuşan hiç kimsenin güçlü duygulara yabancı olması mümkün değildir."

Mary birdenbire konuşmasındaki samimiyetten dolayı utandı.

"Çok fazla şey söyledim," diye ağladı. "Çok özür dilerim, kendimi kaptırmışım. Bu kadar ileri gittiğime inanamıyorum!"

"Ben hiç de öyle düşünmüyorum," dedi Bay Hayward yatıştırıcı bir sesle. "Bu şekilde düşünmemeniz için size yalvarıyorum. Kendinizi suçlamanızı gerektirecek hiçbir şey yok. Sohbetimiz canlandırıcı ve aydınlatıcı oldu. Sizinle başka şiirler okumayı çok isterim. Birkaç tane daha önerebilir miyim?"

Yüz ifadesi o kadar davetkâr ve samimiydi ki, utancı buharlaştı ve daha fazla zevk alacağı bir şey olmadığını anladı.

"Evet," diye yanıtladı basitçe. "Bunu çok isterim."

"Duygulu bir kadın olman için elimden geleni yapmaya niyetliyim," dedi Bay Hayward hafifçe. "Bütün o sağduyunun altında gömülü olan duyarlılığı ortaya çıkaracağım. Bakalım yapmayacak mıyım?"

Mary kızardı; ama incelikten çok şaşkınlıktan. Hiç de kırgın olmadığını, hatta onun kırılmasını umduğunu fark edince Gağırdı.

O gittikten sonra, sakinleşemedi. Kendini heyecanlı, canlanmış ve canlı hissediyordu. Başka ne yapacağını **bilemeden** tuvalete doğru yürüdü.

Gardiners'ın piyanosunun kapağını kaldırdı ve uzun zamandır ilk kez çalmaya başladı.

Yukarıda, çocuk odasında Bayan Gardiner evin içinde yankılanan müziği duydu ve ilk önce kimin çalıyor olabileceğini düşünerek şaşırdı. Müzik o kadar coşkulu ve canlıydı ki, klavyenin başındakinin Mary olamayacağını düşündü. O olduğunu anladığında, Bayan Gardiner kapıya yaslanmış, çocuklar arkasında dans ederken, tavrında böyle bir değişikliğe neyin neden olduğunu merak ederek durdu.

Bölüm 57

Sonraki hafta boyunca Bayan Gardiner, Mary ve Bay Hayward'ın öğleden sonralarını nasıl geçirdiklerini öğrenmek için birkaç temkinli girişimde bulundu; ama yeğeni her nazik soruyu geçiştirdi ve her masum soruyu savuşturdu. Mary, Bay Hayward'ın tavırlarından ne sonuç çıkarması gerektiğinden emin olamadığı için, bunun ne kadar zevkli olduğunu düşünmeye bile fırsat bulamamıştı. Bay Hayward'ın davranışları, Mary'nin onun arkadaşlığından onun kadar hoşlandığını mı gösteriyordu? Bu mümkün, hatta muhtemel görünüyordu; ama bunun ötesine geçmeyecekti. Kendi kendine onu çok sık düşünmeyeceğini söyledi ve günde en azından birkaç dakika bu çabasında başarılı oldu. Ancak zamanın geri kalanında adam aklından hiç çıkmıyordu. Öyle ki bir sabah kahvaltısında, etrafında çocuklar sıcak ekmeklerini yerken ve Gardiner'lar kahvelerini içerken Mary onu düşünüyordu. Posta getirildiğinde Mary hiç dikkat etmedi, çünkü ona göre bir şey yoktu. Ancak amcası bir mektup getirdiğinde, şaşırmış gibi bir ifadeyle dikkat kesildi.

"Tom Hayward denen o tuhaf genç adamdan bir not. Bir şey soruyor. benim için. Ne olduğunu yüz yıl geçse de tahmin edemezsin hayatım."

"Eminim tahmin edemeyeceğim," diye onayladı karısı, ekmeğin üzerine reçel sürerek

en küçük kızı. "Umarım bana anlattırın."

"Mary'yi bir sabah erkenden Westminster Köprüsü'ne götürme nezaketini gösterip gösteremeyeceğimi soruyor, orada bizimle buluşacağını söylüyor." İnanamayarak Mary'ye döndü. "Güneş doğarken size şehri göstermek ve bize şehirle ilgili birkaç satır okumak istediğini yazıyor."

Mary buna tam olarak inanamıyordu; öyle görünüyordu ki Bay Gardiner da inanamıyordu. "Bununla ne demek istiyor olabilir?" diye sordu karısına. "Böyle saygıdeğer bir avukat, çok tuhaf fikirleri var."

"Eminim bunu bir ziyafet olarak görüyordur," diye yanıtladı Mary, "olağanüstü bir şey görmek için bir fırsat. Sen ne düşünüyorsun, Mary? Gitmek ister misin?"

"Çok olağanüstü bir manzara olmalı," dedi Mary, heyecanını sesinden uzak tutmaya çalışarak. "Bay Gardiner'ı rahatsız etmeyecekse, onu görmeyi çok isterim."

Amcası omuz silkti.

"İsterseniz tabii ki sizi götürebilirim. Ama bu çok tuhaf bir iş, hem de çok erken bir iş. Tom bunun karşılığı olarak bana bir şişe bordo şarap borçlu olacak."

"Aferin canım," dedi teyzesi. "Bu senin için büyük bir iyilik." "Bu gideceğimiz anlamına mı geliyor?" diye sordu Mary hevesle.

"Sanırım öyle," diye cevap verdi Bayan Gardiner.

Karısı ona son pastırma parçasını uzatırken, Bay Gardiner, "Bazen kendi yüce gönüllülüğüm karşısında hayrete düştüğüm oluyor," dedi.

Birkaç gün sonra Mary ve amcası yavaş bir arabayla sabahın erken saatlerinde sokaklarda ilerlediklerinde hava hâlâ karanlıktı. Issız olmaktan çok uzak olan kaldırımlar şimdiden dolmaya başlamıştı. Köylüler taze meyve ve sebze sepetleri taşıyor, çıraklar önlüklerine sardıkları zanaat aletleriyle yanlarından geçiyordu. Mary bir ara sokakta, bir ineği güden bir sütçü kız gördüğünü sandı.

"Şehrin bu saatte bu kadar yoğun olduğunu bilmiyordum efendim!"

"Londra işe erken başlar. Kimse yatakta uzun süre yatarak para kazanamaz!"

Köprünün güney tarafına vardıklarında Bay Hayward orada onları bekliyordu. Bay Gardiner'a nezaketi için bol bol teşekkür etti ve ne kendisinin ne de Mary'nin gezintilerinden dolayı hayal kırıklığına uğramayacaklarını umdu.

"Anladığım kadarıyla," diye sordu Bay Gardiner ihtiyatla, "bir şiir okumak istiyorsunuz?"

"Evet, efendim. Ama bunu çok sessizce, dikkatleri üzerimize çekmeden yapacağım. Ve çok kısa sürecek."

Bay Gardiner biraz rahatlamış bir halde ellerini ceplerine soktu ve birkaç adım uzaklaştı. Mary nehrin karşı kıyısında, önlerinde uzanan şehir manzarasına baktı. Yükselen güneş çatıların üzerinde yeni yeni belirmeye başlamış, her şeye ince bir altın rengiyle dokunuyordu.

"Bu harika, Bay Hayward. Keşke bunu tarif edecek kelimelerim olsaydı."

"Bay Wordsworth'ün bizim söyleyemediklerimizi söylemesine izin vermemizi öneriyorum," dedi alçak bir sesle. "Şimdi sizden istediğim şey, Bayan Bennet, ben okurken hissettikleriniz hakkında çok fazla düşünmemeniz, bunun yerine hislerin üzerinizden akıp gitmesine izin vermeniz."

Cebinden bir kitap çıkardı ve sessiz, sıradan bir tonda, süssüz ve gösterişsiz bir şekilde başladı.

"Dünyanın daha güzel gösterecek bir şeyi yok;
Görkemiyle bu kadar dokunaklı bir manzarayı
geçebilen ruhu donuk olurdu..."

O devam ettikçe Mary kendini kelimelerin ritmine ve güzelliğine bıraktı ve Şehri Wordsworth'ün gözlerinden görmeye başladı.

"Gemiler, kuleler, kubbeler, tiyatrolar ve tapınaklar
tarlalara ve gökyüzüne açılır;
Dumansız havada hepsi parlak ve ışıltılı."

Bir korkuluğa yaslanmış, manzaraya, altındaki karanlık suya, ötesinde parıldayan kilise kulelerine bakıyordu. Daha önce gördüğü hiçbir şeye benzemiyordu.

"Hiç görmedim, hiç hissetmedim, bu kadar
derin bir sükuneti. Nehir kendi tatlı
iradesiyle süzülüyor. Yüce Tanrım! Evler
uykuda gibi, Ve tüm o kudretli kalp
hareketsiz yatıyor!"

Bay Hayward kitabını kapattı ve bir süre şafakla aydınlanan şehir manzarasına baktı. Güneş nihayet çatıların üstünü aydınlattığında dönüp ona baktı.

"Bu bir sansasyon, değil mi!" diye ilan etti. "Sakin bana duygularınızın harekete geçmediğini, zihninizde huşu ve hayranlık uyandırmadığını söylemeyin!"

"Oh, ama öyle, gerçekten öyle," diye yanıtladı Mary. "Hayretler içindeyim. Nutkum tutuldu!"

İkisi de manzaraya son bir kez daha uzun uzun baktı. Bay Hayward içini çekti ve kitabı cebine geri koydu.

Bay Gardiner'ın arabacıyla sessizce konuştuğu arabaya doğru yürürlerken, "Bildiğim en olağanüstü deneyimlerden biri," dedi. "Onu ilk kez Hampshire'dan yeni gelmiş bir delikanlıyken görmüştüm."

Mary'nin zihninde onun sırık gibi, heyecanlı bir çocuk olduğu görüntüsü canlandı. Onu köprüde durmuş, şafağın ilk ışıkları altında kendi kendine sessizce Wordsworth'ü söylerken hayal etmek hiç de zor değildi. Mary göz ucuyla ona baktı, yüzündeki canlı ve zeki ifadeyi fark etti. Artık neredeyse arabaya varmışlardı; ama arabaya varmadan önce durdu ve başını kızın kulağına eğdi.

"Umarım bu, hissetme kapasitenizin herkesinki kadar güçlü olduğunu kabul etmeniz için sizi cesaretlendirir," dedi sessizce. "Herhangi bir şekilde 'ruhsuz' olduğunuzdan korkmanıza gerek yok. Siz hiç de öyle değilsiniz."

Kapıyı onun için açık tuttu ve kısa süre sonra hepsi içeride, Gracechurch Sokağı'na geri dönüyorlardı. Bay Hayward kahvaltıya davet edildi, o da hemen kabul etti, sonra başka bir şey konuşulmadı. Bay Gardiner gözlerini kapadı, Bay Hayward dalgın dalgın oturdu, görünüşe göre düşüncelere dalmıştı ve Mary arabanın penceresinden sessizce geçtikleri sokaklara baktı. Kendini oldukça farklı hissediyordu; hem dışarıdaki dünyaya çok yakın, hem de sanki bir teleskobun ters ucundan bakıyormuş gibi ondan uzaktı. Kahvaltı salonuna döndüklerinde, aç bir insanın ihtiyaç duyabileceği her şey kendilerine servis edilmeye başlayınca, her zamanki ruh haline geri dönmeye başladı.

Bayan Gardiner masada oturmuş, onları yemek yerken izliyordu. "Beklediğin kadar olağanüstü müydü?" diye sordu Mary'ye. "Bu kadar erken kalkmaya değdi mi?"

"Oh, gerçekten de öyleydi," diye haykırdı Mary. "Görmek harika bir şeydi! Bay Wordsworth'ün durduğu yerde durduğumuzu, onun sözlerine ilham veren sahneye baktığımızı bilmek! Aynı şeyi Gölle'de yapmak nasıl bir şey Bay Hayward? O vahşi manzaranın ortasında durup onun şiirlerini okumak çok görkemli olmalı."

"Eminim öyledir," diye cevap verdi Bay Hayward, "ama korkarım bilmiyorum. Oraya hiç gitmediğimi söylemekten üzüntü duyuyorum - oysa kendime sık sık ziyaret etme zevkini vaat etmişim."

"Ama bu çok üzücü," diye haykırdı Mary. "Göller seni o kadar ilgilendiriyor ki, onları görmemiş olman haksızlık gibi geliyor."

"Bunun için kendimden başka kimseyi suçlayamam," diye cevap verdi Bay Hayward. "İşimin beni Londra'da tutmasına izin verdim, bunun sonucunda da ziyaret etmeyi en çok istediğim kırsal bölgelere henüz adımımı atamadım."

"Göllerini görmeyi ben de çok istiyorum," dedi Bayan Gardiner. "Bir keresinde oraya bir gezi planlamıştık -aslında yola da çıkmıştık- ama son anda Bay Gardiner'ın işleri yüzünden zamanımızı kısaltmak zorunda kaldık ve Derbyshire'dan öteye gidemedik."

Herkes kuzeydeki tepelerin, kayalıkların ve göllerin ihtişamını hiç görmemiş olmaktan ne kadar pişman olduğunu düşünürken kısa bir sessizlik oldu. Sonra Bay Gardiner masanın öbür ucuna uzandı ve nazikçe karısının elini tuttu.

"Dileğinizi yerine getiremediğiniz için hep üzuldüm ve sanırım bunu düzeltmenin zamanı geldi. Günler uzamaya başladı; yola çıkmamız mümkün olur olmaz Göller'e bir sefer düzenlemeye ne dersiniz? Şu anda çok fazla işle meşgul değilim, bu yüzden bunun yapılabileceğine inanıyorum. Ve derler ki, talih cesurların yanındadır."

Bayan Gardiner sandalyesinden kalktı, aceleyle masanın etrafını dolaştı ve kocasını iki yanağından öptü.

"Eğer gerçekten halledilebileceğini düşünüyorsanız, bundan daha çok hoşuma gidecek bir şey olamaz."

Önerisinin başarısından memnun olan Bay Gardiner - bunu neden daha önce düşünmediğini anlayamıyordu - artık çevresindeki herkesi kendisi gibi mutlu görmekten başka bir şey istemiyordu.

"Mary, tabii ki sen de bize eşlik edeceksin. Ve Tom, eğer kanun seni kısa bir süre için bağışlayabilirse, umarım sen de gelirsin?"

Bay Hayward, ayarlanabildiği takdirde onlara katılmaktan onur duyacağını söyledi ve çok geçmeden Bay Gardiner'la derin bir sohbete daldılar; tarihleri, güzergâhları ve yolculuğun en iyi nasıl yapılacağını tartıştılar.

"Ne beklenmedik bir sürpriz!" diye haykırdı Bayan Gardiner. "Sonunda gideceğimize inanamıyorum. Acaba Jane çocukları kısa bir süreliğine götürmekten memnun olur mu? Bu kadar çok seyahat etmek onların pek hoşuna gitmez."

uzak ve sonunda dağlardan başka bir şey yok! Ama çok sessiz görünüyorsun, Mary. Gelmek istemiyor musun?"

"Her şeyden çok. Ama zaten bana karşı çok nazıksınız. Sormam gerek, beni yanında istediğine emin misin?"

"Gerçekten," dedi teyzesi, onu kucaklayarak, "sensiz nasıl idare edeceğiz? Kuzeye giden uzun yolda bizi eğlendirebilirsin - her türlü ilginç kayayı ve tarihi kalıntıyı gösterebileceğinden emin olabilirsin."

Bayan Gardiner uzandı ve tabakta kalan son ekmeği aldı.

"Tom da bize buranın şiirine ilham veren tüm sahneleri gösterebilecek. İkinizin arasında, mükemmel bir şekilde bilgi sahibi olacağız. Bir rehber kitap almaya değmez."

Bölüm 58

Bay Hayward ve Mary sonraki birkaç hafta boyunca birbirlerine sık sık eşlik ettiler. Sık sık Gracechurch Sokağı'ndaydı, bazen saygılarını sunmak ve Bay Gardiner'ın şarabından bir kadeh içmek için kısa süreliğine uğruyor, bazen de Mary'nin kendisi kadar oraya aitmiş gibi görünecek kadar yakınlık kurarak aileyle birlikte yemek yiyordu.

Mary ilk başta, "Tintern Manastırı" hakkındaki konuşmalarından sonra, onun yanında kendini mahcup ve biraz da huzursuz hissedip hissetmeyeceğini merak etmişti. Onunla tanıdığı herhangi bir erkekle konuştuğundan daha özgür ve dürüst bir şekilde konuşmuş, başka hiç kimseye itiraf etmediği yönlerini ortaya çıkarmıştı. Birlikte konuştuklarında, bu kadar açık olmak dünyanın en doğal şeyi gibi görünüyordu ama şimdi bunu düşününce bir yanı kızarıyor, sanki ona iç çamaşırını göstermiş gibi oluyordu. Ve merak ediyordu, bunu düşünmeye başladığında, kendi açık sözlülüğünden pişmanlık duyacak mıydı?

Çok geçmeden korkularının hiçbirinin haklı olmadığı anlaşıldı. Neşeli ilişkilerinde hiçbir kopukluk yoktu. Aksine, birbirlerini daha yakından tanıdikça, kanepede birlikte sohbet ettikçe ya da yemekte yan yana oturup konuşup gülüştükçe samimiyetleri derinleşti. Mary ilk başta bu kadar iyi bir arkadaş bulduğu için kendini kutladı ve daha fazlasını hayal etmemeye çalıştı. Kendi kendine, bu kadar çok ilgi alanını paylaştığı ve sohbeti ona tanıdığı diğer erkeklerden daha ilginç gelen, aynı fikirde bir sırdaş bulduğu için minnettar olduğunu söyledi. Ama zaman geçtikçe Mary, Bay Hayward'da duyduğu sevginin bir dostluğun ötesine geçtiğini yavaş yavaş anladı. Onun ziyaretlerini heyecanla bekler ve adının anons edildiğini duyduğunda küçük bir zevk patlaması hissederdi. Ona kendine özgü bir şekilde gülümsediğinde, söylediği bir şey hakkında onaylayıcı bir yorum yaptığında, onu güldüren bir hikâye anlattığında ve hepsinden önemlisi, eli bir kez

Ona bir kitap uzattığında, bunların tamamen farklı türden duygular olduğunu kuşkusuz biliyordu.

Bu yeni bilgiyi kesinlikle kendine sakladı. Bayan Gardiner onların birbirlerinden hoşlandıklarını görmüyor değildi ve buna itiraz etmedi, çünkü ikisini de seviyordu ve birbirlerine çok uygun olduklarını düşünüyordu; ama Mary'nin bu konudaki duygularını ölçmeye çalıştığında, Mary konuyu uzatmadı. Sadece Bay Hayward'ı görmekten her zaman memnun olduğunu söyledi ki bu gerçekten de doğrudu; gerisini kararlılıkla kendine sakladı.

Hoşlandığını itiraf ederse, bunun bir şekilde karşılık bulduğunu düşündüğü anlamına gelebileceğinden korkuyordu; ve bu ona yabancı olduğu kadar küstahça da geliyordu. Ama yine de, onun davranışlarında daha sıcak bir şeyler gördüğünü düşünmeye meyilli olduğu zamanlar oldu; bir bakış, bir jest ya da onun arkadaşlıktan öte duygular beslediğini gösteren bir söz. Ama emin olamıyordu ve içinden gelen küçük bir ses bazen Bay Hayward gibi bir adamın kendisi gibi bir kadına ciddi bir ilgi duymasının imkânsız olduğunu fısıldıyordu. Bir zamanlar olduğundan daha alçak sesle konuşuyordu ama şu anda hiçbir şey söylememesi konusunda onu uyarıyordu. Bu yüzden umut dolu duygularını teyzesiyle paylaşmadı, hepsini kendine sakladı, onları açıklamanın yeterince güvenli olduğuna ikna olduğu zamana kadar özel olarak tadını çıkaracaktı.

Bay Gardiner bir akşam hepsi için büyük bir sürpriz hazırladığını açıkladığında bahar iyice ilerlemişti.

"Göllere yaptığımız yolculuğun yeterince heyecanlı olduğunu sanıyordum," diye cevap verdi Bayan Gardiner.

"Bu daha çok yerel bir gezi. Ne olabileceğini tahmin etmek isteyen var mı?"

Çocuklar koşuşturuyor, her öneride daha yüksek sesle bağırıyorlardı - Kule'deki aslanları ziyaret, Buckingham House'da kraliçenin zebralarını beslemek için bir gezi. Bay Hayward geldiğinde, Anıt'ın tepesine tırmanıp tırmanamayacağını merak etti - genç Gardiner'lar tarafından belirgin bir şekilde daha az hevesle karşılanan bir olasılık - ya da belki de Bay Birch'ün pastanesinde bir öğleden sonra şımartması, ki bu çok daha olumlu karşılandı.

"Korkarım hiçbirinizde yok," dedi Bay Gardiner, "o yüzden ben size söyleyeyim. Vauxhall Bahçeleri gelecek hafta sezon için açılıyor ve hepimizin katılması için biletlerim var. Fıskiyeleri göreceğiz, biraz müzik dinleyeceğiz ve güzel bir akşam yemeğinin tadını çıkaracağız. Siz çocuklar hasta olmadan yiyebildiğiniz kadar hamur işi yiyebilirsiniz ve eğer çok şanslıysanız eve gitmeden önce sizi ip cambazlarını görmeye götüreceğim."

Bu, çocukların en çılgın beklentilerini aştı ve sevinçleri gürültülü bir şekilde sınırsızdı. Ne zaman gideceklerdi? Yarın mı? Ertesi gün mü? Arka ayakları üzerinde durarak hokkabazlık yapan bir köpek olduğunu duymuşlardı; onu da görecekler miydi? Yaygaranın ortasında Bay Hayward ikinci kez sesini duyurmaya çalıştığında sesini yükseltmek zorunda kaldı.

"Hiç Vauxhall'a gittiniz mi, Bayan Bennet?"

Mary hiç gitmediğini itiraf etti.

"Burası gibi başka bir yer yok. Londra'nın özeti gibi - gürültülü ve ısıltılı, kenarları biraz kaba, kalabalık ve gösterişli. Burayı çok seviyorum."

"Anladığım kadarıyla orada her türlü gösteriyi izleyebiliyorsunuz."

"Aklınıza gelen ve gelmeyen her şey burada. Çin tarzında devasa bir pavyon - gezinmek için zarif kapalı yürüyüş yolları - izlemek için komediler ve oyunlar, katılmak isterseniz danslar - hatta her zaman oradaymış gibi görünecek şekilde inşa edilmiş kendi romantik kalıntıları bile var. Bir Londralının arzu edebileceği her şeye sahip."

"Ve dans eden köpekler," diye ekledi George.

"Dans eden atlar da var," dedi Bay Hayward. "Ve bir keresinde orada saati söyleyebilen bir domuz görmüştüm. Gerçekten Bayan Bennet, nasıl karşı koyabilirsiniz?"

Bay Gardiner, "Orayı görmeden kendinizi Londralı olarak düşünemezsiniz," deyince çocuklar hangisinin gitmeyi daha çok istediğini ve kimin daha çok keyif alacağını tartışmaya başladılar; ancak babaları masaya kaşıkla sertçe vurup öfkeli görünmeye çalışınca düzen yeniden sağlanabildi.

Birkaç gün sonra Mary ve teyzesini bir kez daha Harding and Howell'da alışveriş yaparken buldular. Bayan Gardiner yeni şapkalar almadan Vauxhall'a gitmenin imkânsız olduğuna karar vermişti ve şimdi büyük bir kurdele tepsisinin önünde oturmuş, onları inceliyorlardı

yakından. Şapkalarına nispeten kolaylıkla karar vermişlerdi; asıl zor olan onları giydirmekti. Mary kafasında yeşil ve pembe süslemelerin göreceli erdemlerini tartıyor, böylesine ağır bir konuda Bay Hayward'ın tavsiyesine ne kadar değer vereceğini düşünüyordu ki, yan tezgâhtan yanılmaması mümkün olmayan bir ses duydu.

"Korkarım bunların hiçbiri tatmin edici değil. Bana göstereceklerinin hepsi bu mu?"

Uzun boylu bir kadın figürü sırtı ona dönük, hoşnutsuzluktan kaskatı kesilmiş bir halde oturuyordu. "*Büyük* bir hayal kırıklığı."

Daha fazla yardım etmek istemeyen dükkân sahibi, bir sonraki müşterisini daha kolay memnun edeceğini umarak elindeki örnekleri topladı. Kadın çok kırılmış bir halde kalkıp gitti. Mary kadının dikkatini çekmemek için hızla kurdelelerine baktı. Mary, Caroline Bingley tarafından tanınmak istemiyordu, özellikle de kadın bu kadar kızginken. Karşısına olası bir kurban çıkarsa, hayal kırıklığını gidermek için neler söyleyebileceğini kim tahmin edebilirdi ki? Mary, ipek bir elbisenin buyurgan hışırtısı ona başını kaldırmasının güvenli olduğunu söyleyene kadar yüzünü çevirdi. Bunu yaptığında Bayan Gardiner soğukkanlılıkla diğer kadının gidişini izliyordu.

"Sanırım az önce böyle kaçamak ve kötü huylu bir çıkış yapan Bayan Bingley'di."

"Evet, korkarım öyle. Kendisinin engellendiğini düşündüğü zaman en iyi halinde olmuyor."

"Londra'da olduğunu size bildirme nezaketini göstermemesinin şaşırtıcı olduğunu gözlemlemek üzereydim. Ama sanırım bu onun karakterine oldukça uygun. Jane Gracechurch Sokağı'nda kalırken o ve kız kardeşi bizi ziyarete geldiler ve tavırları çok üstündü. O çok aşağılayıcı bir insan."

"Tatsızlık çıkarma konusunda yetenekli olduğu doğru," diye cevap verdi Mary. "İnsanın kendisini bunun muhatabı olarak bulması çok acı verici."

"O halde bizi fark etmeye tenezzül etmediği için memnun olmalıyız, çünkü artık onunla birlikte vakit geçirmemiz gerekmeyecek. Eminim bu ikimiz için de büyük bir rahatlama olacaktır. Şimdi, şu kurdelelerle aran nasıl?"

Kendi kararsızlığı karşısında sabırsızlanan Mary hemen yeşili pembeye tercih etti, ama Bay Hayward bir zamanlar bu rengi tercih ettiğini söylediği için mi, yoksa elinin altında pembeden daha yakın olduğu için mi, bunu söylemek imkânsızdı.

Bölüm 59

Çocuklar bunun asla gerçekleşmeyeceğini düşünmeye başlamış olsalar da, Vauxhall gezisi gecesi sonunda geldi çatı. Sonunda yola koyulduklarında, küçük Gardiner'lar kendilerini zor tutuyorlardı. Yolculuk bile onları heyecanlandırmıştı, çünkü Westminster Köprüsü'nden geçerek Şehrin güney tarafına yapılacak nadir bir yolculuk söz konusuydu. Bu başlı başına bir zevkti ve araba Thames nehri üzerinde ilerlerken çok fazla tezahürat ve halay vardı. Kısa bir süre sonra, Bahçelerin girişini belirleyen yüksek demir kapılara bırakıldılar ve geciken arkadaşları ve ailelerinin kendilerine katılmasını bekleyen iyi giyimli ziyaretçilerden oluşan büyük kalabalığın arasına karıştılar. Bay Hayward'ı görmeleri biraz zaman aldı, insan kalabalığının arasından ustalıkla onlara doğru ilerliyordu ve eğlenmeyi bekleyen bir adam gibi görünüyordu. El sıkıştıktan, yanaklardan öptükten, çocukların saçlarını okşadıktan, kısacası bahçelerin sunduğu her şeyi kucaklamaya hazır olduklarını belirtmek için gereken her şeyi yaptıktan sonra büyük turnikeye yöneldiler ve biletlerini göstererek içerideki serin yeşil parka kabul edildiler.

İçeri girdiklerinde kendilerini çakıllı yollarda yürürken buldular.

Yüksek ağaçlardan oluşan caddeler, her iki yanında dört görkemli sütunla sıralanmış geniş ve zarif bir meydana doğru uzanıyordu. Ortada, küçük bir kaide üzerinde, her tarafı küçük ışıklarla donatılmış bir orkestra çalıyordu. Küçük sahnenin bir kenarında Handel'in bir heykeli duruyordu ve üzerine, dehasını aydınlatıyormuş gibi görünen tek bir lamba asılmıştı. Etraflarında diğer ziyaretçiler, aileler, arkadaşlar, çiftler, hepsi en iyi kıyafetlerini giymiş ve mümkün olduğunca şık ve rahat görünmeye kararlı bir şekilde dolaşıyordu. Etraftan çok etkilenmiş görünmek için yapılmadığı açıktı -sadece bir hödük ağzını açıp bakardı- ama Mary daha önce böyle bir şey görmemişti ve şaşkınlığını ifade etmekten çekinmedi.

"Oh, çok güzel yapılmış - ağaçların ve oluşturdıkları manzaraların etkisi gerçekten çok güzel - ve açık havada müziğin sesi harika!"

Güzel bir akşamdı, hala sıcaktı ve ormanlık yürüyüş alanlarını keşfetmek için yeterince aydınlıktı, burada küçük arkadaşları nereye giderlerse gitsinler onlara eşlik eden müziğe hayret ediyordu - "her tarafımızda müzisyenler var, böylece her zaman duymak için hoş bir şey var" diye açıkladı Bay Gardiner, Bahçelerin eski bir sadık üyesi olarak, zevklerine daha az aşina olanlara bu tür bilgileri sağlamayı görevi olarak görüyordu. Onları, içi özenle boyanmış devasa dairesel bir bina olan Rotunda'ya doğru götürdü. "İki bin kişiyi ağırlayabilir," diye gururla ilan etti. Karısı, Mary'ye bir kenara, buranın müşterilere yağmurdan korunabilecekleri bir yer sağlama amacını taşıdığını ekledi; ama Bay Gardiner bunun binanın saygınlığını azalttığını düşünüyor gibiydi ve belli belirsiz bir kırgınlıkla baktı.

"Sanırım çatısı akmayan her yer için bu söylenebilir; ama bu görkemli yerin şöhret konusunda çok daha büyük bir iddiası var - en önemli sanatçıların birçok olağanüstü gösterisine sahne oldu. Eşsiz Anna Maria Leary'nin şarkı söylediğini burada görmüştük canım, hatırlıyor musun?"

"Gerçekten de öyle," diye cevap verdi Bayan Gardiner, anıları arasında kaybolmuş bir halde. "'Vauxhall'un Sireni'. Ne kadar yetenekliydi."

Ne var ki o gece dinlenecek bir konser yoktu. Bunun yerine, son derece iyi yapılmış bir binicilik gösterisi ve ip üzerinde herkesi heyecanlandıran olağanüstü bir akrobasi gösterisi izlediler. Ancak, çocukların görüşüne göre, hiçbiri bir sonraki gösteriyle yarışamazdı. Hayalini kurdukları bu gösteride, ikisi arka ayakları üzerinde dururken üçüncüsü ağzıyla portakal yakalayan üç dansçı köpek vardı ki bu bile tek başına giriş ücretine değermişti.

Bay Gardiner onları şırıl şırıl akan çeşmelerin etrafında gezdirdiğinde akşam yemeği vakti gelmek üzereydi ve yemeklerin servis edileceği kutulara doğru ilerlemeye başladılar. Bay ve Bayan Gardiner çocuklarını önlerine katarak önde yürürken, Mary de Bay Hayward'la birlikte arkalarından geliyordu. Yürüyüşleri sırasında onları eğlendirmek için Bay Hayward

neşeli bir şekilde, kalabalık yolda yanlarından geçen ziyaretçiler için hayali karakterler icat etme görevini üstlendi.

"İşte," diye fısıldadı, onlara yaklaşan her adımda daha da pejmürde görünen aşırı şık giyimli bir beyefendiye doğru başını sallayarak, "Lord Falanca, Brook Sokağı'nın çok *yanlış* ucunda, tek bir alçak uşağıyla beklentilerinin dışında yaşayan şanssız bir kumarbaz. Bu gece burada, minnetle kollarına düşecek ve ona hak ettiğini bildiği geliri sağlayacak zengin bir dul arıyor."

Mary gülerken kendini biraz suçlu hissetti. "Gerçekten, Bay Hayward, ayıp! Eminim çok saygıdeğer bir insandır."

"Bu şapka ve yelekle olmaz. İkisi de en umutsuz hareketleri yapabilecek bir adamı işaret ediyor. Solumuzda çok gürültü yapan büyük ailenin aksine, bence onlar tam da göründükleri gibiler. Taşradan gelmişler, aksanlarına bakılırsa Somerset'liler, her yıl şehre geliyorlar, her fırsatta acımasızca soyuluyorlar ama her yeni rezaleti büyük bir güler yüzle karşılıyorlar. Sanırım Squire Allworthy'nin akrabaları. Size onu hatırlatmıyorlar mı?"

"Korkarım Allworthy'leri tanımıyorum efendim. Tanıdıklarınız mı?"

"Sadece Bay Fielding'in harika kitabı sayesinde. *Tom Jones*'u okumadınız mı, Bayan Bennet?"

"Korkarım hayır," dedi Mary, bu kadar açıkta olmaktan biraz utanarak. "Size söylediğime inandığım gibi, kurguyla aram pek iyi değildir."

"Evet, ama bu kadar çok şey bilirken Fielding'i bilmemek! Okumalarınız iki ucu keskin bir tabure gibi, bazı açılardan iyi beslenmiş, bazı açılardan ise tamamen eksik. Okuma programımıza bazı romanlar eklememiz gerektiğini görüyorum."

Bilgisindeki eksikliklerin ortaya çıkmasından duyduğu rahatsızlık, bunu düzeltmeye hevesli olacağını söylemesinden duyduğu memnuniyetle anında ortadan kalktı. Kısa süre sonra onun küçük oyununa katılacak kadar cesur hissetti ve dikkatini karşı patika boyunca kol kola, gülerek ve şakalaşarak yürüyen şık giyimli bir grup kadına çekti.

"Peki bu hanımlar için nasıl bir hikaye hayal ediyorsunuz Bay Hayward?"

Bay Hayward küçük, şık gruba doğru baktı, ancak bakışları içlerinden biri tarafından soğukkanlılıkla, gözünü kırpmadan ve doğrudan geri çevrildi.

"Hanımefendi olduklarından emin değilim, en azından sizin bilmeniz beklenecek türden değiller." Açıklamak için sesini alçalttı. "Korkarım onlar kasabanın kadınları. Saygılı davranmaları koşuluyla, kız kardeşler topluluğunun daha sağduyulu olanlarının Bahçelerde yürütmesine izin verilir."

Mary telaşsız ve utanmaz bir şekilde ilerleyen kadınlara hızla baktı.

"Tanrım, efendim, bu gece dünyadan bir şeyler gördüğümü kesinlikle söyleyebilirim! Siz açıklamasaydınız onları asla tanıyamazdım. Son moda kadınlara benziyorlar."

"Evet, ticaretlerinin çok üst noktasındalar. Evelina, Bayan Burney'in kitabında da benzer bir grup kadınla tanışmıştı, hatırlıyor musunuz?"

"Sizi bir kez daha hayal kırıklığına uğratmak zorundayım. Bayan Burney'nin kitaplarını okumaya çalıştım ama korkarım ki asla bitiremeyeceğim."

"Ondan hoşlanmamanıza şaşırdım, çünkü birçok açıdan tam size göre bir yazar; keskin bir zekâ, doğru ve yanlış konusunda keskin bir fikir, insanların nasıl davrandığına dair büyük bir merak. Şimdi düşündüm de, bana daha çok sizi hatırlatıyor."

"Onu o kadar sert gösteriyorsunuz ki, bunun benim için pek de iyi bir şey olduğundan emin değilim."

"Hiç de değil. Keyifli bir zekâsı var ve bu da işinin en hoş yanı."

"Şimdi benimle oyun oynadığınızı biliyorum. Neden böyle bir tanımlamayı hak ettiğimi düşündüğünü anlayamıyorum."

"Hayır, siz bunu göremezsiniz," diye cevap verdi Bay Hayward, "ama ben görüyorum. Ve en çekici niteliklerinizi kabul etmeye alışık olmadığınız için, zaman zaman bunları size hatırlatmayı görevim olarak görüyorum."

Adam gülümsedi ve birlikte yürümeye devam ettiler. Mary hiçbir şey söylemedi ama içten içe sevindi. Adam ona iltifat etmişti; bu onu nasıl mutlu etmezdi ki? Bay Gardiner tarafından rezerve edilmiş olan akşam yemeği locasına büyük bir memnuniyetle vardı ve loca onu hayal kırıklığına uğratmadı. Yalnızca onların kullanımına mahsus geniş bir kabindi ve Bahçelerin merkez meydanına bakan bir pasajın içine yerleştirilmişti. Bu haliyle de

Buranın en sevilen aktivitelerinden birini yapmak için eşsiz bir fırsattı; kol kola gezen, görmek ve görülmekten başka bir şey istemeyen diğer ziyaretçileri izlemek. Bu gösteri sönük kaldığında, hayranlık uyandıran birkaç güzel boyalı duvar resmiyle süslenmiş locanın kendisi vardı.

"Bay Hogarth tarafından yapılan desenlere göre boyanmışlar," diye gözlemledi Bay Gardiner, arkalarındaki desene daha yakından bakmak için eğilerek. "Sanırım bu, *Sütçü Kızın Garland*'ı. Benden daha eski olmalı ve zamanın ve aptallığın tahribatına uğramış -insanlar genellikle yağlı parmaklarıyla onlara dokunurlar- ama yine de çok güzel olduklarını kabul etmelisiniz."

Bay Gardiner, akşam yemeklerinin Gardens'ın meşhur porsiyon cimrilğine kurban gitmemesi için şef garsona ihtiyatlı bir şekilde yeterince bahşış vermişti; ve sonuç olarak, kendilerine servis edilen jambon tabakları kalın ve sulu, tavukları büyük ve altın sarısıydı ve ardından gelen frenk üzümlü tart da güzelce krema ile kaplanmıştı. Kısacası, Bay Gardiner'ın özenle bahşettiği cömertlik sayesinde, akşam yemekleri olmasını dileyebilecekleri her şeydi; ve tabaklar kaldırılırken herkes tok ve mutluydu. Karanlık iyice çökmüştü ve Bay Gardiner saatini çıkarıp karısına döndü.

"Eğer yanılmıyorsam, çok dikkat çekici bir olaya tanıklık etmek üzereyiz."

Saat dokuzu vurdu, yüksek sesli bir düdük çaldı ve tam o anda, Bahçedeki her ışık anında aydınlandı. Ağaçlarda asılı küçük fenerler, yol kenarlarındaki büyük lambalar, her biri aynı anda yandı. Şaşkınlık dolu nefesler ve alkış tufanı, en sofistike ziyaretçileri bile etkileyen bu girişimin başarısını selamladı.

"Bunu her gece yapıyorlar," dedi Bay Gardiner, zor bir işin iyi yapıldığını görmekten son derece memnun bir şekilde. "Görünüşe göre, başarısız olduğu hiç görülmemiş."

Bay Hayward, Mary'ye bu numaranın nasıl yapıldığını açıklıyordu - pamuk yünü füyeler ve çok hassas zaman tutma yöntemiyle. Mary büyük bir dikkatle dinliyordu ki, kahvesini yudumlamak için başını kaldırdığında genç bir adamın hevesle masalarına doğru koştuğunu fark etti. Onlara ulaştığında, dostça bir yakınlıkla Bay Hayward'a seslendi.

"Tom, sen olduğunu sandım. Seni uzaktan fark ettim -on dakikadır adını sayıklıyorum- seni bulmak için arkadaşlarımdan kaçmak zorunda kaldım."

Bay Hayward ayağa kalktı, tanıyarak gülümsedi ve masanın etrafındakilere umutla bakan genç adamın elini sıktı.

"Sizi arkadaşım Bay William Ryder ile tanıştırebilir miyim? Birkaç yıl önce birlikte hukuk okumuştuk. Bay Ryder, size Bay ve Bayan Gardiner'ı, çeşitli küçük Gardiner'ları ve Bayan Bennet'ı takdim edebilir miyim?"

Bay Hayward masadakilerin isimlerini sayarken, Bay Ryder her birinin, hatta çocukların bile önünde eğilerek ellerinin tersiyle kıkırdamalarına neden oldu. Bunun üzerine onlara bir kez daha eğildi ve bu hareketine abartılı bir göz kırpmayla eşlik etti; bu da tam istediği gibi daha da keyifli kahkahalara neden oldu. Hiç istifini bozmadan masanın geri kalanına döndü ve onlara son derece iyi bir mizahla hitap etti.

"Sözünüzü kestiğim için özür dilerim. Umarım mahremiyetinize izinsiz girdiğim için beni bağışlarsınız ama küçük çemberiniz o kadar davetkâr görünüyordu ki size yaklaşımdan edemedim."

Bay Gardiner, "Bay Hayward'ın bir arkadaşıyla tanışmaktan her zaman memnuniyet duyarız," diye cevap verdi. "Biraz şarap içmek için bize katılır mısınız? Çok fazla kalmayacağız. Işıklar yandı, bu da ailelerin bir an önce ayrılmasının en iyisi olacağı anlamına geliyor. Ama isterseniz size bir kadeh ikram etmek için vaktimiz var."

Bay Ryder'ın bunu istediği anlaşılıyordu; birkaç dakika içinde, önünde hızla boşalan bir kadehle onların arasına oturmuş, en canlı şekilde sohbet ediyordu. Çeyrek saat içinde ev sahipleri onun son birkaç aydır taşrada olduğunu, genellikle Brook Sokağı'nda oturduğunu -burada Mary, bu haber karşısında başını ciddiyetle eğen Bay Hayward'a bakmaktan kendini alamadı- ve Bahçeler'in büyük bir müdavimi olduğunu, fırsat buldukça oraları ziyaret ettiğini öğrendiler. Konuşması, başkalarının akışını kesmesine pek fırsat vermese de, dinleyicilerine kendini nadiren tavsiye etmekte başarısız olan o şeffaf memnun olma isteğine sahipti; ve Bay Ryder'ın ertesi hafta Gracechurch Sokağı'nda çay içmek için bir davetiye alması uzun sürmedi. O sırada

Ayrılmaya hazırlanırken, çimenlerin biraz ötesinden adı seslenildi.

Mary başını kaldırdı, bu sesi tanıyordu. Yolda, Gardiner'ların locasına doğru bakmakta olan Caroline Bingley, zorlukla gizlenmiş bir öfke ifadesiyle duruyordu. Göz göze geldiklerinde Bayan Bingley soğuk bir tanıma ifadesiyle başını salladı. Yanında kız kardeşi Bayan Hurst ve kız kardeşinin kocası duruyordu, ikisi de memnun görünmüyordu.

"Ah, görüyorum ki çağırılmışım," diye mırıldandı Bay Ryder.

Vedalaştı ve arkadaşları tarafından çabucak uğurlandı, Bayan Bingley son kez başını salladı ve bu şekilde terk edilmiş olmaktan duyduğu üzüntüyü belli etmedi. Bayan Bingley'nin bu hareketi şüphesiz masadaki herkesi biraz kırgın bırakmayı amaçlıyordu ama Mary bunun özellikle kendisine yönelik olduğuna inanmaktan kendini alamadı.

"Bayan Bingley'yi yeniden görmek ne kadar olağanüstü," dedi Bayan Gardiner localarından ayrılırken. "Bu kadar soğuk davranması hiç de iyi bir davranış değildi, özellikle de evimizde ağırlandığını düşünürseniz. Ama ben şaşırmaktan çok kırıldım."

Bayan Gardiner bu konuyu daha da açacakmış gibi görünüyordu, ama Bay Gardiner'ın daha önce de birçok kez Bayan Bingley'nin hatalarını dinlemek zorunda kaldığı belliydi ve karısına duyduğu bütün sevgiye rağmen bunu bir daha duymak istemiyordu.

Konuyu değiştirmek için aceleyle Bay Hayward'a, "Arkadaşınız kesinlikle müthiş bir konuşmacı," dedi. "Sanırım bu, mesleğinde onun için bir avantaj olmalı?"

Bay Hayward, "Eğer devam etseydi olabilirdi," diye cevap verdi. "Ama eğitimini tamamlamadı. Ryder'ın avukat olmak için doğduğunu sanmıyorum."

"Peki geçimini nasıl sağlıyor?" diye sordu Bayan Gardiner.

"Kendine ait biraz parası var. Kent'te büyük bir hanımefendiyle akrabalığı var ve bu hanımefendi ona dilediği gibi yaşamasını sağlayan bir ödenek veriyor."

"Merak ediyorum, efendim," diye sordu Mary, birdenbire zihninde bir yapbozun parçalarının bir araya geldiğini görerek, "Bay Ryder'ın hayırsever eşi Leydi Catherine de Bourgh olabilir mi? Kız kardeşim Elizabeth onunla evlilik yoluyla akraba ve diğer arkadaşlarım tarafından da iyi tanınıyor. Acaba Bay Ryder'ın

Ryder, Bayan Bingley'i tanıyormuş. Eğer Leydi Catherine'in gözdelerinden biriye, Derbyshire'daki aile toplantılarında tanışmış olabilirler."

"Belki de hanımefendinin adı bu olabilir," diye cevap verdi Bay Hayward, "ama tam olarak hatırlayamıyorum."

Mary daha fazla soru soracaktı ki, Leydi Catherine'in uğursuz varlığını mutlu çevrelerine bir sohbet konusu olarak bile sokmak istemediği aklına geldi.

Artık hava kararmıştı ve Bay Gardiner'in da belirttiği gibi, Bahçeler ailelerin varlığına hiç de uygun olmayan bir karaktere bürünmeye başlamıştı. Etrafta Mary'nin daha önce fark ettiğinden daha fazla genç adam vardı ve artık ne iş yaptıklarını tam olarak anladığı şık, cesur gözlü hanımlar, sütunların etrafında belirgin bir amaçla geçit töreni yapıyorlardı. Gardiner'ların ayrılma vakti gelmişti; binlerce küçük mumla aydınlatılmış dolambaçlı yollardan arabalarına doğru ilerlerken Mary kendini yine Bay Hayward'ın yanında yürürken buldu. Yalnız oldukları için, Bay Ryder'la olan arkadaşlığı hakkındaki merakını giderebileceğini hissetti.

"Eğer siz ve Bay Ryder artık hukuka karşı ortak bir ilgi duymuyorsanız, sizi arkadaş olarak bir araya getirmeye devam eden şeyin ne olduğunu sorabilir miyim?"

Bay Hayward ona şaşkın bir bakış fırlattı.

"Çok sıra dışı sorular soruyorsun!"

"Bana daha önce insan doğasına ilgi duyduğumu söylemiştiniz, işte buradayım, bilgimi genişletmeye çalışıyorum."

Gülümsemesini gizlemek için arkasını döndü.

"Sana söyleyeceğimden emin değilim. Sanırım güleceksiniz." "Gülmeyeceğime eminim."

"O halde, gerçek şu ki, bizi bir araya getiren şiirdi. Öğrenciyken yorulmadan şiir okurduk; kendimizi haksız fiil ve içtihat hukukunun sıkıcı yükünden uzaklaştıracak her şeyi okurduk."

Bay Hayward, "Sanırım onu buna çeken benim tutkumdu," diye devam etti. "O zamanlar şiire şimdikinden çok daha fazla önem veriyordum, tabii böyle bir şeyi hayal edebiliyorsanız. Ama bazen Ryder'ı benim bağlılığımı paylaşmaya teşvik ederek ona ne kadar hizmet ettiğimi merak ediyorum. Bunun onun için tamamen iyi olduğuna ikna olmuş değilim."

Mary paltosunu üzerine çekti. Gece giderek nemleniyordu. Islak otlardan kaçınarak patika boyunca dikkatle ilerledi.

"Anladığımdan emin değilim. Bay Ryder'ın sevdiği bir şeyle tanışması ona neden zarar versin ki?"

Bay Hayward, "Benimki gibi, sanırım özünde durağan ve sabit olan bir doğa için şiir büyük, gürültülü bir şimşek gibiydi," diye yanıtladı. "Beni uyandırdı, sahip olduğumu bilmediğim ya da kesinlikle tarif edecek kelimelere sahip olmadığım duygulara karşı beni uyardı. Bana öğrettikleri için daha iyi olduğumdan şüphem yok. Onsuz çok daha silik bir yaratık olurdum."

Sen asla sıkıcı olamazsın, diye düşündü Mary sevgiyle; *bu tanımı daha az hak eden biriyle hiç tanışmadım.*

"Ama bence şiirin Will üzerinde çok farklı bir etkisi oldu," diye devam etti Bay Hayward. "O zaten canlı ve değişken bir mizaca sahipti. Duygularına yol vermek için daha fazla teşvike ihtiyacı yoktu. Kendini hiçbir zaman kontrol etmedi, hiçbir zaman geri çekilip ne istediği konusunda mantıklı düşünmeye çalışmadı. Kalbi her zaman aklına hükmetti. Korkarım ki birlikte okuduğumuz şiirler bu eğilimi sadece cesaretlendirdi ve onun için pek de faydalı olmayan sonuçlar doğurdu."

Mary konuşmadan önce sessizlik içinde birkaç adım daha yürüdüler.

"Bu, yalnızca şiirin ayaklarına yüklenecek ağır bir sorumluluk gibi görünüyor. Belki de Bay Ryder bir meslek edinmek zorunda kalsaydı, kendini yararlı bir amaca adanmak zorunda kalsaydı, farklı alışkanlıklar edinirdi."

"Ben de sık sık böyle düşünmüşümdür," diye onayladı Bay Hayward. "Sahip olduğu rahat durum belki de onun en iyi dostu olmadı. Dünya ona büyük ölçüde istediğini veriyor ve bunu elde etmek için çok az çaba sarf etmesi gerekiyor. İsteddiği şeyi sadece isteyerek elde etmeye alışkın - gerçi itiraf etmeliyim ki, istemek her zaman hayal edilebilecek en çekici şekilde yapılıyor, bu yüzden eğer yapabilirsiniz onu şımartmak bir zevk gibi görünüyor."

Artık Bahçeler'in sınırlarına yaklaşıyorlardı ve Mary karanlıkta, kapıdan geçerek sıra sıra arabaların beklediği caddelere doğru ilerleyen ziyaretçi kuyruğunu görebiliyordu. Bay Hayward aniden durdu ve hareketsiz kaldı.

"İtiraf etmeliyim ki, bir arkadaşım hakkında bu kadar erkekçe ve cömert olmayan bir şekilde konuştuğumu duymaktan utanıyorum. Beni böyle şeyler söylemeye neyin tahrik ettiğini bilmiyorum. Kendimi savunmak için söyleyebileceğim tek şey, sizinle başka hiç kimseye tanımadığım bir özgürlükle konuştuğumdur. Kalbimden geçenleri size söylemek çok kolay - belki de çok kolay. Umarım bunun için beni suçlamazsınız."

"Bunu asla yapamam Bay Hayward."

"Ve size Ryder'ın çok kısmi bir resmini veriyorum. Dürtüleri cömerttir ve içinde kötülük yoktur."

"Bunu duyduğuma sevindim," diye cevap verdi, Bay Ryder'ı hiç düşünmeden, sadece arkadaşını düşünerek. Kararan ağaçların gölgeleri arasında dururlarken, uzanıp onun elini tutmayı arzuladı. Bir an için onun, kendisinin yapamadığını yapmak üzere olduğunu düşündü ama o anda teyzesi telaşla onlara doğru geldi ve Bay Gardiner'ın arabalarını bulduğunu, Bay Hayward'ın nehrin karşısına kadar gitmek istediğini söyledi.

Bölüm 60

Birkaç gün sonra Bay Ryder söz verdiği çayı içmek için Gracechurch Sokağı'na geldi. Mary onun davetine bu kadar çabuk icabet edeceğini düşünmemişti; ama işte buradaydı, Bayan Gardiner'ın kanepesinde oturmuş, en iyi Çin çayını yudumluyordu. Bay Hayward kadar uzun boyluydu, ama arkadaşının esmer olduğu yerde o sarı saçlıydı, parlak gözlü, çevik bir yüzü vardı ve her nasılsa şık bir şekilde dekore edilmiş odada büyük bir yer kaplıyormuş gibi görünmesine neden olan geniş bir iyi huy havası vardı. Bayan Gardiner'a zevkinin mükemmelliğinden ve her türlü insan deneyiminin geçip gittiği caddeye bakan pencerenin avantajlarından övgüyle söz ediyordu.

"Umarım her çeşitten değildir. Burası şehrin en iyi yerlerinden biri."

"Evet hanımefendi, ama en saygın vatandaşlarımızın bile sert ifadelerinin ardında ne tür duygular saklı olduğunu kim bilebilir? Yüz hatları belli etmese de, bir esnaf da en az bir şair kadar derin duygular hissediyor olabilir."

Bayan Gardiner biraz isteksizce bunun gerçekten de böyle olabileceğini kabul etti ve gelecekte komşularının fizyonomileriyle daha yakından ilgileneceğine söz verdi. Mary biraz daha çay doldurdu.

"Bay Hayward bana onun şiir tutkusunu paylaştığınızı söyledi, efendim?"

"Evet, hukuk kitaplarımızı karıştırırken onu sevmeyi birlikte öğrendik. Bazen kendimi öldürmemi engelleyen tek şeyin bu olduğunu düşünüyorum!"

"Gerçekten mi, Bay Ryder!" diye haykırdı Bayan Gardiner. "Belki de biraz abartıyorum."

Mary, "Yasayı çok mu rahatsız edici buldunuz?" diye sordu.

"Korkarım öyle. Benimki gibi bir mizaç, iş hayatının sıkıcılığına uygun değil."

o."

"Anladığım kadarıyla içinde bulunduğunuz koşullar bir meslek icra etmenizi gerektirmiyor," dedi Bayan Gardiner.

"Öyle olmadığını söylemekten çok memnunum. Kendi zamanımın efendisi olacak kadar şanslıyım; ve Tom'un ne kadar sıkı çalıştığını gördüğümde, iyi talihimin değerini daha iyi anlıyorum. Şimdi Bayan Bennet, sanırım sizin hakkınızda bir şeyler keşfetmemin zamanı geldi. Hayward ciddi kitapların büyük bir okuyucusu olduğunuzu söylüyor. Lütfen bana hangilerini ve neden sevdiğinizi söyleyin."

Fincanını yere bıraktı, kollarını kavuşturdu ve bekledi. Mary sorguya çekilmeyi beklemiyordu ve onun incelemesi altında biraz telaşlandı.

"En sevdiklerime gelince, bunu söylemek zor, Bayan Macaulay'a her zaman büyük saygı duyacağım. Bay Hume'a da tabii ki. Tarihler ve bazı felsefi eserler. Ve yeni bir şeye başladım, Bay Godwin'in *Siyasi Adalet'ine*. Bu kadar yakın zamanda yazılmış ve günümüze hitap eden bir eseri okumanın iyi olacağını düşündüm."

"O halde siz bir radikal misiniz Bayan Bennet? Sanırım bu *çok* tehlikeli ve devrimci bir kitap."

Mary onun alaycı tavrına dayanamayarak arkasını döndü ve çayların arasında oyalanacak bir şeyler aradı.

Çaydanlığa sıcak su doldururken, "Ünü böyle, ama aslında çok ağırbaşlı, düşünceli bir çalışma," dedi. "Genel olarak toplum tarafından daha rasyonel bir davranış şeması benimsenirse, kadın ve erkek arasındaki ilişkilerin nasıl geliştirilebileceğine dair çok ilginç fikirler içeriyor."

Bay Ryder'ın şakacı küçümseme havası onu sinirlendirmişti; ama cevabında fazla kendini beğenmiş görünmediğini umuyordu. Ancak Bay Ryder hiç de sinirlenmiş görünmüyordu.

"Korkarım Bay Godwin'in kitabı benim için çok uzun," diye cevap verdi, daha fazla çay için fincanını uzatarak. "Ben sadece kısa eserlerle iyi geçinirim. Ayrıca tamamen akla dayalı felsefelere, özellikle de cinsiyetler arasındaki ilişkileri düzeltmeye çalıştıklarında çok az zaman ayırabiliyorum. Kadın ve erkek arasındaki ilişkilerde bize rehberlik etmesi gereken tek şey kalptir."

Bayan Gardiner, "Sanırım bu sizi de en az Bay Godwin kadar kibar toplumun düşmanı yapıyor," dedi. "Eğer o anda hissettiklerimiz dışında hiçbir kural olmayacaksa, sonuç anarşiden başka bir şey olmayacaktır."

"Evet, bu bir bakış açısı," dedi Bay Ryder nazikçe, yine de kendisinin paylaşmadığı bir bakış açısı olduğunu ima ederek. "Ama böyle bir değişikliği memnuniyetle karşılayacak, gecikmiş bir özgürlüğün müjdecisi olarak benimseyecek pek çok kişi var. Ben de ruhlarımızın doğal dışavurumlarını kısıtlayan eski ve sıkıcı kuralların bir kenara atılmasından ve bunların yerine kişinin istediği zaman ve istediği şekilde eğilimlerini takip etme özgürlüğünün getirilmesinden yanayım."

"Sanırım siz de göreceksiniz Bay Ryder," diye araya girdi Bayan Gardiner, "böyle bir durumda özgürlüğün tadını erkek çıkarma eğilimindeyken, sonuçlarına - çoğu durumda kelimenin tam anlamıyla - kadın katlanır. Şimdi, konuyu değiştirmezsek, alçakgönüllülüğümün kırıldığını ilan etmek ve zili çalmak zorunda kalacağım. Başka bir şey konuşalım."

Bay Ryder, Mary'nin bir kez daha karşılık vermeyi reddettiği alaycı bir bakışla, eğer kırdıysa özür dileyerek ve başka bir şey konuşmaktan mutluluk duyacağını söyleyerek hemen kabul etti. Mary, Bay Ryder'ın bu geçişi yönetirken gösterdiği çekiciliğe hayran kalmaktan kendini alamadı, çünkü çok geçmeden çay masasına çok daha uygun bir tür sohbete dalmışlardı. Mary ve teyzesi bu konuşmalardan Bay Ryder'ın gerçekten de Leydi Catherine de Bourgh'un akrabası olduğunu ve Bayan Bingley'yi ilk kez onun Kent'teki evi Rosings'te tanıdığını öğrendiler. Artık Bayan Bennet'la evlilik yoluyla akraba olduklarını anlamıştı. Mary, Caroline Bingley'nin Bennet ailesinin yakın geçmişindeki pek de itibarlı olmayan olayların ayrıntılarını ona anlatırken duyduğu zevki hayal etmekten hoşlanmıyordu. Ama sonra kendi kendine, eğer Bay Ryder insanın tutkularının peşinden gitmesini bu kadar savunuyorsa, belki de Lydia'nın kaçıışı ona çok yanlış gelmiyordur, dedi.

Ziyaret, şu ana kadar yeterince hoş bir şekilde devam etti Bay Ryder'ın gitmesi uygundu; bu anın ne zaman geldiğini çok iyi anladı ve gitme zamanının geldiğini ima etmesine gerek kalmadan hemen önce ayrıldı. Bayan Gardiner sandalyesinde arkasına yaslandı ve ayaklarını karşısındaki kanepeye atarak rahat bir nefes aldı.

"Tanrı beni tehlikeli fikirleri olan vahşi gençlerden korusun!"

"Onun gerçekten vahşi ya da tehlikeli olduğunu mu düşünüyorsun?" diye sordu Mary. "Erkekler ve kadınlar hakkındaki fikirlerinin biraz alışılmışın dışında olduğunu kabul ediyorum, ama bunun ötesinde nahoş görünmüyordu. Bay Hayward onun iyi kalpli biri olduğunu söylüyor."

"Hoşsohbet olması ve iyi bir kalbe sahip olması, ki sahip olabileceğini inkar etmiyorum, onu etkilenebilir genç kadınlar için daha az değil, daha fazla risk haline getiriyor. Ve tabii ki, daha geniş bir yapıya aldırılmazsanız, çok yakışıklı."

"Görünüşüne pek dikkat ettiğimi söyleyemem."

"Eğer öyleyse, bunu duyduğuma sevindim. Ama sanırım seninkini fark etti." Mary gerçekten şaşırmış bir halde fincanını yere bıraktı.

"Görünüşüm mü? Ne demek istiyorsun? Benimle ilgili fark edilecek hiçbir şey yok."

"Bir zamanlar durum böyleyse de şimdi öyle değil. Güzelleşmişsin, tertemiz olmuşsun ve eskisinden çok daha fazla gülümsüyorsun. Bazıları sizde olumlu bir hava olduğunu söyleyebilir."

Mary hem memnun oldu hem de utandı ve teyzesinin her iki duyguyu da görmesini istemediği için kararlı bir şekilde ayakkabılarına baktı.

"Ne diyeceğimi bilemiyorum."

"Umarım bunu bir iltifat olarak kabul edersiniz, niyetim de buydu zaten. Ama" -Bayan Gardiner öne doğru eğildi, yüz ifadesi ciddi- "yalvarırım Bay Ryder'a karşı biraz dikkatli olun. Sizin gibi dünyadan habersiz bir kız, kendini bizleri yöneten kuralların ötesinde gören genç bir adam için çok çekici olabilir. Ondan zarar gelmeyebilir. Ama biraz mesafeli olun. Özellikle de elinizin altında çok daha değerli biri varken."

Mary bir süre önce bir daha yüzünün kızarmasına izin vermemeye karar vermişti; bu bir zayıflık belirtisi gibi görünüyordu. Ama teyzesinin yumuşak ve eğlenen gülümsemesinin altında kızardığını hissetti. Bayan Gardiner, Mary'nin konuşup konuşmayacağını görmek için beklerken birkaç saniyelik bir sessizlik oldu; ama Mary'nin konuşmayacağını görünce, hiçbir şey olmamış gibi hızlı adımlarla devam etti.

"Evet, küçük vaazımın sonuna geldik. Ama bunu çok nazikçe söyledim, biliyorsunuz."

Bölüm 61

Bir hafta boyunca ne Bay Hayward ne de Bay Ryder Gracechurch Sokağı'nda görüldü. Bay Hayward özellikle ağır bir işle meşguldü ve bu iş bitene kadar arkadaşlarıyla birlikte olmaktan fedakârlık etmesi gerektiğinin bilinmesine izin vermişti; Bay Ryder ise sadece dışarıdaydı ve günlerini doldurduğu küçük yükümlülükler ve daha çok sayıda zevkle meşguldü. Bir keresinde, Mary sürpriz bir şekilde, Şehir'deki düzenli yürüyüşlerinden birinde onunla karşılaştı. Sabahı Aziz Paul Katedrali'ni keşfederek geçirmeye karar vermişti ve katedralin dışında durmuş, yükselen kubbesine bakıyordu ki yanında onun sesini duydu.

"Bayan Bennet! Sizi burada bulmak ne güzel! Belli ki siz de benim gibi güzel binaları seviyorsunuz."

Ona katıldı ve birkaç beyaz bulutun mevsimsiz soğuk rüzgârda savrulduğu keskin mavi gökyüzüne hevesle baktı. Mary şapkasına tutunmak ve o sabah saçına taktığı çok sayıda iğnenin en azından bir süreliğine onu yerinde tutmasını ummak zorundaydı.

"Asil bir manzara, öyle değil mi?" diye heyecanlandı. "Ve özellikle sevdiğim bir tanesi. Arkadaşlarımdan hiçbirinin burayı ziyaret etmediğini fark ettiğimde

-Düşünebiliyor musunuz Bayan Bennet, dehşete düştüm. Böylesine üzücü bir ihmali mümkün olan en hızlı şekilde düzeltmekten başka bir şey yapamazdık. Böylece bir arabaya atladık ve işte buradayız. Birazdan dışarıda olacaklar ve eminim onları gördüğünüze çok sevineceksiniz, özellikle de zaten sizi çok iyi tanıdıkları için."

Mary'nin kalbi sıkıştı. Önsezilerinin gerçekleşmesi uzun sürmedi. Şapkalarının güvenliğine çok dikkat eden iki hanımefendi katedralden çıkan merdivenlerden aşağıya doğru adım atarak indiler ve Mary kendini bir kez daha Bayan Bingley ile Bayan Hurst'ün kırılğan selamlarının isteksiz alıcısı olarak buldu.

"Sizi Vauxhall'da gördüğümüzde yanınıza gelememiş olmamız ne yazık," diye söze başladı Bayan Bingley yumuşak bir sesle. "O akşam başka bir randevumuz vardı, o yüzden bu imkânsızdı. Korkarım Bahçeler'in sunduğu sınırlı eğlenceyi de çoktan tüketmiştik. Ama küçük partiniz tamamen memnun görünüyordu."

"Bayan Hurst, "Vauxhall'da kendilerini en rahat hissedenlerin şehirli insanlar olduğunu sık sık gözlemlemiştir," dedi. Hepiniz orada evinizde gibiydiniz."

"Evet," diye yanıtladı Mary, onların alaylarına boyun eğmeyerek, "çok keyif aldık."

"Başka bir şey beklemezdim," dedi Bayan Bingley. Katedralin büyük sütunlu cephesini inceleyen Bay Ryder'a döndü ve eldivenli eliyle hafifçe koluna dokundu.

"Bay Hurst bize katıldığında, sanırım gitme vaktimiz gelmiş demektir."

"Aceleminiz olduğunu sanmıyorum," dedi Bay Ryder. "Ayrıca, Bayan Bennet'in bu bina hakkındaki düşüncelerini duymayı çok istiyorum. Gelin, St. Paul'un sizde uyandırdığı izlenimleri bize anlatın."

Mary düşündü. Ne yorum yaparsa yapsın, Bayan Bingley'nin dudak bükmesine neden olacaktı. Hiçbir şey söylememeyi ya da mümkün olan en yumuşak gözlemlerle yetinmeyi, böylece Bayan Bingley'nin küçümsemesine yol açmamayı düşündü; ama şaşırarak, korkutulmak istemediğini hissetti. Ne düşünüyorsa söyleyecekti ve Bayan Bingley bundan istediği sonucu çıkarabilirdi.

"Hiç şüphesiz muhteşem," diye söze başladı, "ve onu gören hiç kimse etkilenmemezlik edemez. Ama yine de biraz soğuk bir yanı olduğunu düşünmeden edemiyorum. Sevmekten çok hayran olunacak bir bina. Westminster Abbey'i tercih ederim. Manastır karmakarışık, çağlar boyunca büyümüş, stillerin olumlu bir karışımı - ama itiraf etmeliyim ki, burada olmayı istediğim halde olmadığım bir şekilde etkilendim."

"Caroline Bingley, "Sizin beğeninizi kazanamamış olması zavallı St. Paul's için ne büyük talihsizlik," diye mırıldandı. Ben şahsen oldukça güzel buldum. Ama yine de böyle konularda uzman olduğumu iddia edemem."

Yan gözle Bay Ryder'a baktı, ama Ryder onu duymamış gibiydi ve konuştuğu kişi Bayan Bingley değil, Mary'ydi.

"Evet, klasik çizgilerinin herkesi memnun etmeyeceğini görebiliyorum. Ama Manastır'ın gotik cazibesinin bu kadar savunucusu *olmanıza* şaşırdım. Aziz Paul'un ciddiyetinin sizin zevkinize daha uygun olacağını düşünmüştüm."

"Bir zamanlar bu doğru olabilirdi. Ama insanın beğenisini zaten bildiği şeylerle sınırlaması gerçekten anlamsız. Nerede bulunursa bulunsun, hoş ve ilginç olan her şeyi takdir etmek için elimden geleni yapıyorum."

"Ne kadar büyüleyici," dedi Bayan Bingley. "Umarım düşüncelerinizin sonuçlarını tüm arkadaşlarınıza iletirsiniz."

Bay Ryder, Bayan Bingley'yi bir kez daha görmezden gelerek, "Aynı fikirdeyim," dedi. "En beklenmedik nesnelerden esinlense bile, takdirimizi her zaman dürüstçe ifade etmeliyiz."

Rüzgâr katedralin merdivenlerini kırbaçlıyor ve Bayan Bingley'nin şapkasını sabitleyen kurdeleleri her yöne savurarak onun sabırsızlığını artırıyordu.

"Gerçekten, Bay Hurst nerede? Kilise mimarisiyle bu kadar ilgilendiğini bilmiyordum. Kendisine bira ısmarlayacak bir papaz bulmuş olmalı. Gel kardeşim, gidip onu bulmalıyız, yoksa asla devam edemeyiz. Size iyi günler, Bayan Bennet."

Mary'yi başıyla onayladı ve Bayan Hurst de peşinden hızla uzaklaştı.

Bay Ryder arkalarından hızla giderken, "Anlaşılan sizden ayrılmak zorundayım," diye haykırdı. "Ama umarım çok yakında tekrar sizinle birlikte olma zevkine erişirim."

Paul'e doğru aceleyle dönerlerken Mary onları izledi, Bayan Bingley'nin sinirli adımları her halinden belliydi. Mary, Bay Hurst'ün kendine içmek için bira bulduğunu umuyordu. Bu, baldızının yakında kendisine de yöneleceği kesin olan hoşnutsuzluğunun tüm şiddetine katlanmasını sağlayabilirdi.

Gracechurch Sokağı'na doğru hızlı adımlarla yürürken Mary kendini Bay Ryder'ı ve onun cazibesini düşünürken buldu. Bayan Gardiner'ın birkaç gün önce onu buna karşı uyarırken ne demek istediğini şimdi anlıyordu. Bir adama bu kadar para ödeyen bir adamda çok güçlü bir şey vardı.

özel bir ilgi gösteriyordu. Her türlü içtenlikle bir fikir beyan etmeye ya da bir düşünce ortaya atmaya davet edildiğinde biraz erimemek mümkün değildi. Bu fikre içten içe güldü -böyle bir davet herhangi bir kadının gururunu okşar mıydı, yoksa bundan sadece kendisi gibi kitap kurdu kadınlar mı memnun olurdu? Bay Ryder gibi bir adamın nasıl memnun edileceğini çok iyi bildiğini ve tavırlarını farklı mizaçlara göre ayarlayabildiğini düşünüyordu.

Ama Cheapside'a doğru ilerlerken Mary bu son düşüncenin hiç de cömertçe olmadığı sonucuna vardı. Bu düşünce Bay Ryder'ın tavırlarında bir hesaplama olduğunu düşündürüyordu; ama Mary bunu düşündükçe durumun böyle olmadığından daha da emin oluyordu. Dünya hakkında çok az tecrübesi olduğunu biliyordu, ama onda baştan çıkarmayı bilen birinin kasıtlı dalkavukluğunu görmemişti. Hayır. O, karanlık bir amaç uğruna değil, sadece böyle biri olduğu için hoş biriydi. Cazibesi kullanılacak bir silah değil, karakterinin kaçınılmaz bir unsuruydu. İnsanların mutlu olmasından hoşlanırdı ve onların nasıl mutlu olabileceklerini anlamak ona kolay gelirdi. Ve eğer bu onların kendisine hoşgörü ve şefkatle bakmasıyla sonuçlanıyorsa, bu onun hatası sayılamazdı.

Mary böyle bir şeyin nasıl olabileceğini -insanın onun büyüüne ne kadar çabuk kapılabileceğini- çok iyi görebiliyor ve böyle bir riske karşı bağışıklığı olduğu için kendini tebrik ediyordu. Bay Hayward yanındayken Bay Ryder asla düşünülemezdi. Bay Ryder'ın her yönden üstünüydü. Bayan Bingley'nin onu hoş karşılayacağını düşündü. Çünkü tek bir görüşmede bile Bayan Bingley'nin Bay Ryder'ı kendi özel malı gibi gördüğü anlaşılmıştı. Mary bunun, onun yakışıklı kişiliğini ve hoş tavırlarını takdir etmesinden mi, yoksa son derece iyi bakıldığını bilmesinden mi kaynaklandığını bilemiyordu. Ama Caroline Bingley'nin, tıpkı bir zamanlar Bay Darcy'ye yaptığı gibi, onun peşinden koştuğunu, onu olası bir eş olarak görmesi için pohpohlamak, kızdırmak ve kandırmak için binlerce fırsat bulduğunu görmezden gelmek imkânsızdı. Mary, Caroline Bingley'nin de herkes kadar başarılı olma şansı olduğunu düşünüyordu. Zarif, ışıltılı, boyun eğmeyen bir tarzı vardı, yakışıklı ve zekiydi. Aynı zamanda çok huysuzdu ama Mary erkeklerin, güzel bir yüz ve iyi bir çeyizle birlikte olması koşuluyla, bunu beklenildiği kadar ciddi bir engel olarak görmediklerini sık sık gözlemlemişti.

Yine de, Bayan Bingley'nin tüm çabalarına rağmen, avını henüz başarıyla ele geçirmiş gibi görünmüyordu. Bay Ryder ona da herkese davrandığı gibi güler yüzle davranıyordu. Her zaman sevecendi, eşlik etmeye, rehberlik etmeye ya da konuk olmaya hazırды. Onun yumuşak sözlerine kibarca gülümsüyor ve daha sert sözlerini fark etmemiş gibi görünüyordu. Ama daha sıcak duygular beslediğine dair hiçbir belirti göstermedi. Mary, *onun* St. Paul's hakkındaki görüşleriyle ilgileniyor gibi görünmediğini gözlemledi. Bunun cömert olmayan bir düşünce olduğunun farkındaydı ama bu düşünceyi bir kenara bırakmadan önce içinden yeni bir duygunun, güçlü bir zafer duygusunun geçtiğini hissetti. Bugün düşmanına tercih edilmişti ve bu onu memnun etmişti. Küçümsenen ve görmezden gelinen kendisi değil, entrikacı Bayan Bingley'di. Bu takdire şayan bir tepki değildi ve okuduğu büyük düşünürlerin hiçbirinin bunu onaylamayacağından şüpheleniyordu - belki Machiavelli hariç, o da artık aşına olduğu Londra sokaklarında ilerlerken neden başını her zamankinden biraz daha yukarıda tuttuğunu tamamen anlayabilirdi, yüzünü aydınlatan bir eğlence ifadesi vardı.

Bölüm 62

Bay Hayward ertesi akşam Gracechurch Sokağı'na uğradı. Zamanının çoğunu alan dava nihayet kendi lehine sonuçlanmıştı ve neşeli bir ruh hali içindeydi.

"Ayrıntılar sıkıcı ve sizi bunlarla sıkmayacağım; ancak hem sonuçtan hem de kendimden memnun olduğumu söylemem yeterli, çünkü müşterimin biri olmadan diğerine sahip olamayacağını hissediyorum."

Hem tebriklerini sunmak hem de bir kadeh şarap içmek için salona giren Bay Gardiner, "Çifte talihinin farkına varmasını sağladığınıza inanıyorum," diye sordu.

"Korkarım öyle. Dava özeti arayan bir avukat mütevazı olmayı göze alamaz. Sadece kendisi bile olsa, birilerinin onu övmesi gerekir."

Başarısını kutlamak için kadehlerini kaldırırlarken, Mary gizli bir onaylamayla Bay Hayward'ı inceledi. Çok hızlı, çok esprili, çok zeki olduğunu, her yönden Bay Ryder'dan çok daha değerli olduğunu düşündü. Gerçekten de kıyaslanamazdı.

"Seni çok özledik Tom," diye açıkladı Bayan Gardiner. "Ama yokluğunda yalnız kaldığımızı düşünmemelisin. Arkadaşın Bay Ryder bizi eğlendirmek için hazır bulunuyor."

"Eh, bu onun özel yeteneği - ve onun günleri benimkinden çok daha fazla kendine ait - kendi zevkinden başka peşinden koşacak bir şeyi yok. Bu da beni ziyaretimin amacına getiriyor. Ryder küçük bir akşam yemeği vermeyi planlıyor ve benden üçünüzün de gelmeye ikna edilip edilemeyeceğinizi öğrenmemi istedi. Eğer hoş karşılanmayacaksa sizi bir davetle utandırmayacaktır."

Bayan Gardiner bardağını bıraktı, yüz ifadesi biraz temkinliydi.

"Orada başka kimlerin olacağını biliyor muyuz?"

"Sanırım oldukça seçkin bir davet olacak. Dürüst olmak gerekirse, daireleri güzel olsa da çok büyük değil."

"Sanırım Hurst'ler ve Bayan Bingley de diğer konuklar arasında olacak?"

"Tom'a böyle bir soru sormak pek adil değil," diye cüret etti kocası. "Ryder'ın misafirleri adına cevap vermesi zor."

Bay Hayward, "Onlara sorulacağını düşünüyorum," diye itiraf etti. "Onlara herhangi bir itirazınız var mı?"

Bayan Gardiner, "Bayan Bingley'yi pek beğendiğimi söyleyemem," diye cevap verdi.

Bay Gardiner yatıştırıcı bir tavırla, "Onunla nezaketin gerektirdiğinden daha fazla zaman geçirmek zorunda kalmayacağımıza eminim," dedi. "Gel Mary, ne diyorsun? Bay Ryder'ı varlığımızla memnun edelim mi?"

Mary katılmamayı tercih ettiğini söylese teyzesinin rahatlayacağını görebiliyordu ama yine de reddetmek istemedi. Artık sosyal yemek sanatında daha deneyimliydi ve Gardiner'ların masasındaki yerini sevmeye başlamıştı, canlı sohbetleri mutlulukla dinliyor ve bazen kendisi de katkıda bulunuyordu. Gracechurch Sokağı'ndan başka bir yerde bir akşam yemeğine katılmak heyecan verici olacaktı. Bayan Bingley'nin varlığı neden onu bu zevkten mahrum bıraksındı ki?

"Tanıdıklarının hepsini hoş bulmadığımız için Bay Ryder'ın reddedilmesi oldukça zor görünüyor. Eğer herkes benimle birlikte bunu yapmaya hazırsa, ben de Bayan Bingley'nin huzuruna çıkmaya hazırım."

"Pekâlâ, isteklerinize boyun eğiyorum," diye cevap verdi Bayan Gardiner. "Eğer siz Bayan Bingley'nin yanında bir akşam geçirmeyi göze alabiliyorsanız, eminim ben de aynısını yapabilirim."

Bay Gardiner bir şişe daha hock açarak, "Sanırım Bay Ryder'a davetini gönderirse memnuniyetle kabul edeceğimizi söyleyebilirsiniz," dedi.

Bay Hayward yeniden doldurulması için davet edildiği gibi bardağını kaldırdı.

"Bunu duyduğuma çok sevindim; ama Ryder'ın arkadaşlarının bu kadar terbiyesiz olduğunu duyduğuma üzüldüm - onların arkadaşlığına katlanmak için cesaret gerekir!"

"Ah, Tom," dedi Bayan Gardiner, "eğer hepimiz mükemmel olsaydık, ne hakkında konuşacaktık? Bay Gardiner ve ben, hanımefendinin bize doğru göndermeyi seçebileceği oklara karşı bağışıklyız. Ve Mary kendini bu meydan okumaya eşit ilan ettiğine göre, eminim hepimiz çok iyi iş çıkaracağız. Yine de söz vermelisin Mary, eğer sataşırса gelip beni bulacaksın."

dayanılmaz hale gelir. İkimizle de baş edemeyecek, bundan emin olabilirsiniz."

Bölüm 63

Mary ve Gardiner'lar akşam yemeği için Bay Ryder'ın evine vardıklarında, Mary evin Brook Sokağı'nın hemen hemen sağ ucunda olduğunu görünce çok eğlendi. Bay Hayward'ın Vauxhall'da neşeyle canlandığı servet avcısı kumarbaza komşu olarak katlanmak zorunda kalma tehlikesi yoktu. Mary hiç şaşırmamıştı. Kendisini en katı ahlaki kurallara karşı kayıtsız ilan etmekten hoşlansa da, Bay Ryder'ın moda kurallarına uymayacağını düşünüyordu. En iyi adresteki küçük bir konutu başka bir yerdeki bir malikâneye tercih edeceğinden emindi ve odalarına girdiklerinde haklı olduğunu gördü.

Bay Ryder içeri girdiklerinde onları karşıladı, onları gördüğüne ne kadar memnun olduğunu haykırdı ve onlara mümkün olan her türlü ilgiyi gösterdi. Salon büyük değildi ama birinci kattaki uzun pencereleri ve yüksek tavanlarıyla zarif bir şekilde düzenlenmişti. Zevkli ama gösterişli olmayan mobilyalar, Mary'yi çok memnun eden bir rahatlık izlenimi yaratıyordu. Bir çift açık kapıdan, iyi cilalanmış bir yemek masasının parlaklığını ve iki ince gümüş şamdanın donuk ışıltısını gördü. Bay Ryder onları küçük bir grup insanın toplandığı odanın en sıcak bölümüne doğru yönlendirdi. Orada Bay Hayward'ı buldular; kendisi de aynı derecede hareketli iki arkadaşıyla canlı bir sohbeta dalmıştı; ama Mary ve Gardiner'ların geldiğini görünce onları karşılamak için acele etti.

"Konukların çoğunu tanıdığımı söyleyemem, ancak sizi tanıdığım hukukçu dostlarım olan bu beylerle tanıştırmaktan memnuniyet duyarım. Lord Byron ve Bay Wordsworth'un şiirlerinin birbiriyle yarışan değerlerini tartışıyoruz."

"Sanırım kimin tarafını tuttuğunu sormamıza gerek yok, Tom?" dedi Mr. Gardiner hafifçe.

"Hayır, efendim," dedi hevesli gençlerden biri. "Tom kahramanını mümkün olan en büyük metanetle savunuyor."

"Siz hukukçular edebiyatı bu kadar çok mu seviyorsunuz?" diye sordu Mr. Gardiner. "Bunun böyle olacağını hiç düşünmemiştim."

"Başka bir şey düşünmüyoruz, efendim," diye açıkladı ikinci genç adam. "Bizi işimizden alıkoyacak bir şeyler olmalı. Korkarım ya şiir ya da şişe."

Mary güldü; Bay Hayward da tam cevap verecekti ki, kapıdaki büyük bir telaş hepsini susturdu. Caroline Bingley uzun boylu, görkemli ve başı dik bir şekilde odaya girdi. Koyu kırmızı ipekten elbisesi beyaz omuzlarını iyice ortaya çıkarıyordu. Koyu renk saçlarında ve boğazında lal taşları parlıyordu. Mary daha önce hiç bu kadar şık ya da korkunç görünen birini görmediğini düşündü. Bay Ryder onun yanında durmuş, onu içeri götürüyordu, yanında neredeyse önemsizdi.

Bay ve Bayan Hurst, Bayan Bingley'nin peşinden gittiler ve onun soğuk kibarlığı karşısında gölgede kaldılar. Bay Ryder onu diğer konuklardan bazılarıyla tanıştırdınca biraz gevşedi. Kendisiyle eşit olduğunu düşündüğü kişilere karşı neredeyse nezaket gösterecek kadar alçakgönüllüydü; ama önemli olmayan kişilerin iyi düşüncelerini geliştirmek için fazla zaman harcamadı. Bunun yerine, en çekici gülümsemesiyle Bay Ryder'ın koluna girerek onu uğurladı ve baca parçasının üzerinde asılı duran büyük bir portrenin önünde durdu. Bakışlarını Bayan Bingley'nin ışıltılı ilerleyişinden ayıramayan Mary, portrenin öznesinin Bay Ryder'ın akrabası Leydi Catherine de Bourgh olduğunu fark etti. Oda büyük olmadığından ve Bayan Bingley'nin sesi yüksek ve net olduğundan, başka biriyle konuşulmadığı sürece söylenenleri duymazlıktan gelmek imkânsızdı; Mary diğerlerinden biraz ayrı durduğundan, geçen her şeyi duyabiliyordu.

"Sevgili Bay Ryder, tavsiyemi dinlediğinize çok sevindim. Leydi Catherine orada muhteşem görünüyor."

"Çok etkileyici görünüyor - doğal hali de denebilir."

"Üzerindeki ağırbaşlı hava ancak onun rütbesinde ve konumunda bir kadından beklenebilir."

Bay Ryder buna bir cevap bulamamış gibiydi, ama Bayan Bingley aldırıyor gibiydi.

"Odanızın düzenlenmesi için başka küçük önerilerde bulunmak beni çok mutlu eder," diye devam etti güven dolu bir ses tonuyla. Zevkim genellikle mükemmel olarak kabul edilir ve hiçbir şey beni sizin emrinize vermekten daha fazla memnun edemez."

Bay Ryder teklifi için ona teşekkür etti ve böyle bir yardıma ihtiyaç duyacağı bir durum ortaya çıkarsa onu aramaktan çekinmeyeceğine söz verdi.

Bu durum Bayan Bingley'nin hoşuna gitmiş olacak ki, konuklar oturmadan önce yemek masasına bir göz atıp atamayacağını sorma cesaretini gösterdi: "Sadece göz atabilir miyim?"

Mary, Bayan Bingley ile Bay Ryder'ın bu kadar samimi olduklarını anlamamıştı. Görünüşe bakılırsa Bay Ryder da Bayan Bingley'nin bu yakınlığı karşısında şaşkınlığa düşmüştü. Yine de yemek odasına giderken onu itaatkâr bir tavırla takip etti. Kısa bir süre sonra geri döndüklerinde Mary, Bayan Bingley ile göz göze gelmemeye dikkat etti; ama yanından geçip giderken yüzündeki memnuniyet ifadesini fark etmemek imkânsızdı, Mary bu ifadenin aralarından biri için pek de hayra alamet olmadığından emindi.

Bayan Bingley'nin kurbanının kendisi olduğunu keşfetmesi uzun sürmedi. Konuklar masaya çağrıldığında, Mary kendini tüm arkadaşlarından uzakta bulunca hayal kırıklığına uğradı. Onu sandalyesine götüren Bay Ryder, Mary'nin yerleştirilmesinden dolayı açıkça şaşkındı ve Mary'nin aslında kendisine ve Bay Hayward'a daha yakın bir yere oturtulduğunu, ancak Bayan Bingley'nin onun Bay Hurst'ün yanında daha mutlu olacağı konusunda ısrar ettiğini açıkladı.

"Onunla sık sık konuşma fırsatı bulamadığınızı söyledi," diye mırıldandı sandalyesini çekerken, "ve şimdi bunu yapmaktan memnun olacağınızı söyledi. Elbette ben de memnuniyetle kabul ettim."

Otururken Mary hızla dolan masanın etrafına baktı. Masanın diğer ucunda, konuşamayacakları kadar uzakta, Mary'ye şaşkın şaşkın bakan Bay Hayward oturuyordu. Onunla Bay Ryder'ın arasında Bayan Bingley oturuyordu. Bayan Bingley, Mary'nin kendisine baktığını görünce, soğukkanlı ve memnun bir gülümsemeyle bakışlarına karşılık verdi, sonra Bay Ryder'a döndü, Mary'nin fark ettiğine göre eli sık sık Bay Ryder'ın koluna dokunuyordu.

İlk başta Mary'nin hayal kırıklığı çok şiddetliydi. Gelmek istemesinin başlıca nedeni canlı bir sohbet vaadiydi ve sıradan konuşmacılardan oluşan bir topluluğun arasında bu pek mümkün değildi. Bir yanında, Bay Ryder'ın memleketi Kent'ten gelen evli bir çiftin kocası vardı, yeterince kibardı ama hoşuna giden şakacı zekâdan eser yoktu. Diğer tarafta ise Bay Hurst vardı ve henüz kendisine büyük bir kadeh şarap doldurmadan önce ona doğru sertçe başını sallamaktan başka bir şey yapmamıştı. Mary tüm umudunu yitirmek üzereydi ki, Bayan Bingley'nin zaferini açıkça gösteremeyecek kadar terbiyeli ama bunu tamamen saklayamayacak kadar da mutlu bir ifadeyle bir kez daha ona doğru baktığını fark etti. Mary aniden bir öfke titreşimi hissetti. Neden bu entrikacı, intikamcı kadın onun dilsizce oturuşunu seyretmekten zevk alsındı ki? Neden Bayan Bingley'ye bu zevki tattırmalıydı?

Yeni bir kararlılıkla Bay Hurst'e döndü. Bir şeyler olmalı ilgilendiği konu neydi? Her neyse, bunu keşfetmeyi kendine iş edinecekti. Bu kısmen kendi iyiliği içindi -Mary, Bayan Bingley bir daha ona bakmak için döndüğünde, onu garip bir sessizlik içinde değil, derin bir sohbe dalmış olarak görmeye kararlıydı- ama aynı zamanda Bay Hurst'e acıdığından da kaynaklanıyordu. Davranışlarının ona pek bir şey katmadığı doğrudu; huysuzdu, neredeyse hiç konuşmuyordu ve Mary'nin endişe verici bulduğu bir kararlılıkla içiyordu. Ama Mary'nin sempatisi her zaman yalnız ve göz ardı edilmiş görünen kişiler tarafından uyandırılırdı. Babasının sofrasında oturmanın ne kadar acı verici olduğunu, birilerinin kendisine nazik davranmasını özlemle beklediğini hatırlıyordu. Longbourn'da, basit bir dinleme ve dikkate alma isteğinin Bay Collins'i bile nasıl çok daha cana yakın bir varlığa dönüştürdüğünü de hatırladı. *Hepimizin istediği tek şey biraz ilgi,* diye düşündü Bay Hurst'e doğru dönüp nazik ve sorgulayıcı bir ifadeyle işe koyulurken.

Bay Hurst kendi iyiliği için konuşma alışkanlığını kaybetmiş gibiydi ve Mary sonunda onu canlandıran bir konuya gelene kadar birçok yanlış başlangıç oldu. İlk yemek servis edildiğinde at yarışları hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ama tatlılar bittiğinde bilgisi yüz kat artmıştı. Sadece düzlükte ya da atlayışlarda başarılı olmak için gereken farklı at niteliklerini öğrenmekle kalmamıştı;

Ayrıca bir yılkı atını değerlendirirken nelere dikkat edilmesi gerektiğini ve Newmarket'in neden yarış pisti olarak York'a tercih edilmesi gerektiğini de biliyordu; Bay Hurst'ün tavsiyesini almadan hiçbir zaman önemli bir meblağ üzerine bahis oynamayacağına dair söz vermişti. Bu deneyimin, Bay Ryder'ın kendisi için tasarladığı yerde kalsaydı olacağı kadar zevkli olduğunu iddia edemezdi; ama Bay Hurst'ün de söyleyebileceği gibi, gidişat zaman zaman zor olsa da kendini iyi idare etmişti. Biraz canlılık göstererek, yemek boyunca sessizce tabağına bakma zavallılığundan kurtulmuş, ayrıca böyle bir ilgiye alışık olmayan bir adama biraz hoşgörü gösterebilmişti. Hanımlar yan taraftaki kahvelerini içmek için kalkıp beyleri porto ve konyaklarıyla baş başa bıraktıklarında, kendisinden memnundu; Bay Hurst'ün de onu her türlü üzüntüyle uğurladığı kesindi.

Bölüm 64

Mary salona girdiğinde, yemek masasındaki çabalarını ve bunları gerekli kılan el altından manevraları anlatmak için can attığı teyzesine doğru yöneldi; ama ilerleyişi Bayan Bingley tarafından kesildi ve Mary'yi şaşırtacak şekilde, Bay Ryder'ın yaptığı gibi onun koluna girerek ters yöne doğru götürdü. Bayan Bingley şöminenin önünde durdu ve şöminenin önünde karşılıklı duran iki kanepeden birine oturdu. Mary isteksizce onun karşısında yer aldı.

"Umarım sizi götürdüğüm için beni mazur görürsünüz," dedi Bayan Bingley, "ama bu akşamın sizinle doğru dürüst konuşma fırsatı bulamadan geçip gitmesine izin veremem, bu bir süredir sahip olmadığım bir ayrıcalık."

"Evet, birbirimizden bu kadar uzakta oturmamız çok yazık oldu," diye cevap verdi Mary. "Keşke daha yakın olsaydık, istediğimiz kadar sık sohbet edebilirdik."

"Ah, yerleşimin gizemleri, onları kim anlayabilir ki?" Caroline Bingley'nin gülümsemesi, etraflarındaki odayı genişçe işaret ederken konuyu kapattı. "Söylesene, Bay Ryder'ın daireleri hakkında ne düşünüyorsun? Çok zarifler, değil mi?"

"Kesinlikle çok iyi düzenlenmişler."

"Mobilyaların çoğu Rosings'ten geliyor. Leydi Catherine, Bay Ryder buraya, Brook Sokağı'na taşındığında ona büyük bir nezaketle hediye etti." Bayan Bingley'nin bakışları şefkatle yanındaki küçük masadan ince ayaklar üzerinde duran işlemeli büfeye kaydı. "Ona çok düşkündür, bilirsiniz."

"Bu Bay Ryder için çok büyük bir şans."

"Onunla son görüştüğümde, Leydi Catherine Longbourn'u ziyaret ettiğinde sizinle tanıştığını söyledi."

Oda birdenbire rahatsız edici derecede sıcak gelmeye başladı. Bayan Bingley ve Leydi Catherine'in onun hakkında konuşuyor olmaları fikri ancak

Ama Mary herhangi bir zayıflık göstermenin ölümcül olacağını biliyordu. Kendisinden başka kimsenin fark edemeyeceği tek bir düzenli nefes aldı ve mümkün olduğunca sakin bir şekilde cevap verdi.

"Bay ve Bayan Collins'in yanında kalırken tanıştık. Bir öğleden sonra bizi ziyaret etti."

"Ben de öyle duydum. Leydi Catherine kız kardeşinizle aranızdaki büyük farka şaşırdığını itiraf etti. Elizabeth kadar yakışıklı olmadığınızı ama onun kadar kıskırtıcı da olmadığınızı söyledi."

"Bu onun için çok samimi bir davranıştı."

Bayan Bingley, sanki söyleyeceklerini doğrulamasını bekliyormuş gibi Leydi Catherine'in portresine dönerek, "Açık sözlülüğüyle tanınır," diye ekledi. "Aslında sizinle son derece ilgiliydi. Bir mürebbiye olarak büyük bir potansiyele sahip olduğunuzu düşünüyordu."

Mary dehşete düşmüştü. Bayan Bingley'nin bu utanç verici konuşmanın ayrıntılarını bildiğini öğrenmek onu dehşete düşürmüştü. Mary ne söyleyeceğini düşünürken kendini biraz meşgul etmek için yanındaki masanın üzerinde duran Çin kâsesine uzandı ve birkaç dal kurutulmuş lavanta çıkarıp avucunun içinde sıktı.

"Ama ne yazık ki," diye devam etti Bayan Bingley, "anlaşılan Leydi Catherine düzenlemeleri tamamlayamadan gitmişsiniz. Büyük hayal kırıklığına uğradı. Bunun sizin için mükemmel bir fırsat olduğunu düşünüyordu."

"Leydi Catherine'in ilgisi için çok minnettarım," diye cevap verdi Mary, "ama ona da açıkladığım gibi, mürebbiye olmaya uygun olduğumu sanmıyorum. Kendim için seçeceğim türden bir hayat değil bu."

"Beni şaşırttınız. Elde etmek için çok çalıştığınız tüm o başarıları mükemmel bir şekilde kullanabilirdiniz. Eğer okul odası olmayacaksa, sanırım evlenmeyi düşünüyorsun."

"Ben öyle demedim. Bunlar senin sözlerin, benim değil."

"Ama saygın kadınlara açık olan birkaç meslekten birinin saflarına katılmayı reddettiğinize göre, aklınızda başka nasıl bir kader olduğunu anlamak zor. Sonunda evde kalmış bir kız olmayı ummuyorsanız tabii?"

Mary'nin aklına, piyano öğretmeni, zavallı, bezgin Bayan Allen'ın, eski püskü siyah paltosuyla, kollarının altında ağır müzik kitaplarıyla Longbourn'a giden yolda aceleyle yürüdüğü bir anı geldi.

"Sessizliğiniz çok şey anlatıyor," diye karşılık verdi Bayan Bingley. "O halde sonunda hepimizin evlenmek zorunda olduğunu varsayalım. Sizin gibi zeki kadınların bile. Bu durumda, belki size küçük bir tavsiyede bulunmama izin verirsiniz?"

"Ben istesem de istemesem de bunu yapmaya niyetli olduğunuzu düşünüyorum."

"Bana öyle geliyor ki," diye söze başladı Bayan Bingley, "asla bir sonuca varamayacak bağlılıklar peşinde koşarak çok zaman kaybediliyor. Beyefendi ile hanımefendi arasındaki rütbe farkının kapatılamayacak kadar geniş olduğu ilişkilerden söz ediyorum. En uyumlu eşleşmeler her zaman taraflar arasında konum eşitliğine benzer bir şeyin olduğu eşleşmelerdir."

Birden yüksek erkek sesleriyle bölündüler. Beyler yemek odasında birbirlerine eşlik etmekten sıkılmış ve hanımlara katılmak için içeri girmişlerdi. Kapıdan ilk giren Bay Ryder oldu; önce Mary'ye, sonra da omuzlarını geriye atıp davetkâr bir gülümsemeyle ona karşılık veren Bayan Bingley'ye mutlulukla el salladı. Ona karşı niyetinden şüphe edilemezdi. Mary, Bay Ryder'dan tekrar koyu kırmızı elbisesi içinde dengeli ve üstün bir duruş sergileyen Bayan Bingley'ye baktı. Daha önce sık sık maruz kaldığı gibi zorbalığa uğramak istemediğini hissetti.

"Korkarım ne demek istediğiniz biraz muğlak. Beni kastettiğinizi varsayıyorum ama hangi bağlamda söylediğinizi anlayamadım. Bu odaya baktığımda, burada beyefendilerden başka kimseyi göremiyorum. Ve ben bir beyefendinin kızı olduğum için, rütbemde hiçbir çirkin ayırım görmüyorum."

"Onları görmemeyi tercih etmeniz, orada olmadıkları anlamına gelmez," diye karşılık verdi Bayan Bingley.

"Bunun sizi neden ilgilendirdiğini anlamıyorum. Tabii benim takdir etmediğim bir şekilde, kendi evlilik hırslarınıza engel olduğuma inanmıyorsanız?"

"Sanırım neyi kastettiğimi çok iyi biliyorsunuz."

"Bay Ryder'ın peşinde olduğumu mu söylemek istiyorsunuz? Ya da onun beni takip ettiğini mi? Eğer öyleyse, her iki suçlamanın da eşit derecede temelsiz olduğunu söyleyebilirim."

Bu kez gözlerini ilk kaçıran Bayan Bingley oldu. Elini düşüncesizce okşadığı saçlarına götürdü ve sonra tekrar saldırıya geçti.

"Gerçekten mi? Yine de onu memnun etmek için elinizden geleni yapıyorsunuz gibi görünüyor. Yoksa sizden neden böyle bahsetsin bilemiyorum. Görünüşe göre, kültürlü bir zihniniz var ve dünyaya ilgi duyuyorsunuz. Sahte tavırlarınız ya da yapay hevesleriniz yok. Ve *sizde* asla sığ ya da etkilenmiş bir şey yok. Bu kadar olumlu bir izlenim bırakmak için çok çalışmış olmalısınız."

Bir erkek tarafından içtenlikle övüldüğünü öğrenen hiçbir kadın bundan etkilenmez, özellikle de kendisinin takdir edildiğini duymaya alışık değilse... Mary, Bay Ryder'ın sözlerinin Bayan Bingley'nin kızgın ses tonuyla kendisine aktarıldığını duyunca biraz memnun oldu. Ama bunun cevabını değiştirmesine izin vermedi.

"İma ettiğiniz şeyde oldukça yanılıyorsunuz. Bay Ryder herkes hakkında iyi konuşur. Bu onun tarzıdır. Onu bu kadar yakından inceleyen siz, bunu kendiniz de görmüş olmalısınız. Benden hoşlandığını göstermez. Bununla hiçbir şey kastetmiyor."

Bayan Bingley ikna olmamıştı.

"O halde sizin davranışlarınız nasıl anlaşılabilir? Onun söyleyeceği her şeyi dinlemekten her zaman çok mutlu görünüyorsun. Ve seni son gördüğümünden beri kesinlikle şıklaşmışsın. Bunun nedeni, şu ya da bu şekilde beklentilerinizi iyileştirmek değilse nedir?"

Mary birden o kadar sinirlendi ki, konuşmak için kendine güvenemedi; o birkaç saniye içinde Bayan Bingley kısa bir süre önce onu terk eden soğukkanlılığının çoğunu geri kazandı.

"Kendinizi uygun alanınızla sınırlayın, Bayan Bennet. Başarılı olmayı umamayacağınız yerlere izinsiz girmeyin. Karşılığını alamayacağınız bir bağlılığın peşinden giderek kendinizi ve arkadaşlarınızı utandırmayın. Bu tür bir küstahlık, kalp meseleleri söz konusu olduğunda sadece hayal kırıklığına ve aşağılanmaya yol açar."

Mary, Caroline Bingley'nin kendisini kıskırtmasına izin vermeyeceğine, hakaretler yağdırmayacağına dair kendi kendine söz vermişti ama artık kendini tutamıyordu. Bay Darcy, Bayan Bingley'nin tekliflerini Lizzie lehine açıkça reddettiğinde Mary ona biraz sempati duymuştu. Onu sevimli bulmuyordu ama aşağılandığı için üzülmüştü. Ama şimdi her türlü acıma duygusu tamamen sönmüştü.

"Reddedilme hakkında çok şey biliyor gibisiniz. Bu, kapsamlı bir çalışmadan öğrendiğiniz bir ders mi? Yoksa bunu daha kişisel bir deneyime mi borçlusunuz?"

Bayan Bingley irkildi; Mary'nin böyle bir darbe indirmesini beklemiyordu. Öfkesi açıldı -Mary, kibar misafir odalarında böyle bir davranışa izin verilseydi ona vurabileceğini düşündü. Ama bunun yerine Bayan Bingley, sanki onu daha fazla hakaretten korumak istercesine ipek eteğini üzerine çekti.

"Ben sadece gözlemlediğim kadarıyla konuşuyorum. Bunun evrensel olarak kabul edilen bir gerçek olduğuna inanıyorum."

Bayan Bingley küçümseyici bir baş hareketiyle ayağa kalktı ve hızla uzaklaşarak Bay Ryder ile diğer beylerin bulunduğu yere doğru yürüdü. Mary onun Bay Ryder'a cesaret edebildiği kadar yaklaşmasını ve bir zamanlar Bay Darcy'yi etkilemeye çalıştığı küçük çapkınlıklarını Bay Ryder üzerinde uygulamaya başlamasını izledi. Mary odanın öbür ucundan bile Caroline Bingley'nin ses tonundaki küstahlığı hissedebiliyor, Bay Ryder'ın şakacı bir şekilde azarlanışını hayal edebiliyor ve yelpazesinin Bay Ryder'ın koluna tekrar tekrar hafifçe dokunuşunu neredeyse hissedebiliyordu; bu hareket onun sahiplenme niyetini o kadar belli ediyordu ki, Bayan Bingley niyetini tüm odaya haykırabilirdi.

Mary kanepede kaldı, karşılaşmanın şiddetinden rahatsız olmuştu. Lavanta sapsarı hâlâ ellerindeydi ve güçlü, saf kokularını salana kadar onları birbirine sürttü ve kendini sakinleştirmek için derin bir nefes aldı. Az önce olanlara inanamıyordu. Bayan Bingley'nin kendisini Bay Ryder'ın ilgisi için bir rakip olarak görmesi pek inandırıcı değildi ve Bayan Bingley'nin suçlamalarına eşlik eden hakaretleri uysalca sineye çekmemiş olması daha da şaşılacak bir şeydi. O da karşılık vermişti, hem de biraz sert bir şekilde. Acaba çok mu acımasız davranmıştı? Bu soruyu bir an ciddiyetle düşündü, sonra Bayan Bingley'nin kendisini maruz bıraktığı sayısız küçük aşağılamayı, o hanımefendinin elinden çektiği birçok küçük hakareti hatırladı. Hayır, öyle düşünmüyordu. Lavanta dallarını elbisesinin kuşağına soktu, gayet sakin bir şekilde koltuktan kalktı ve davranışından tamamen memnun bir şekilde teyzesiyle eniştesini bulmaya gitti.

Bölüm 65

Mary, Bay ve Bayan Gardiner'ın odanın daha sakin bir yerinde rahatça oturduklarını ve Kentli çiftle sohbet ettiklerini gördü. Teyzesi ona yanlarına oturmasını işaret etti ve nezaketen izin verir vermez yeğenini bir tarafa çekerek alçak sesle, Bayan Bingley ile aralarında ne geçtiğini sordu.

"Az önce onunla konuştuğunuzu gördüm," diye başladı, "ve oldukça endişelendim. Umarım uslu duruyordur?"

"Oh, her zamanki gibiydi," dedi Mary. "Benimle konuşmak istediği birkaç konu vardı."

"Gerçekten mi?" diye cevap verdi Bayan Gardiner. "Bu hiç ona göre değil. Daha önce bizimle konuşmak için hiç istek göstermemişti."

Yeğenine soru sorarcasına baktı. Mary, Bayan Bingley'nin konuşmasının ne kadarını anlatması gerektiğinden emin değildi. Bir yanı, daha fazla güvendiği kimse olmadığı için teyzesine içini dökmek istiyordu. Ama herhangi bir itirafın olumsuz sonuçlara yol açacağını da biliyordu. Bayan Gardiner zaten Bay Ryder'a ve onun aşırı serbest ve makul tavırlarına karşı temkinliydi. Mary ona Bayan Bingley'nin kıskançlığından bahsederse, bu sadece teyzesinin ona karşı önyargısını artırırdı, çünkü sevmediği bir kadın tarafından beğenilmesi onun hakkındaki düşüncelerini iyileştirmezdi. Bayan Gardiner'ın onu Gracechurch Sokağı'nı ziyaret etmekten bile vazgeçirebileceğini düşünüyordu ve Mary bu olasılığı düşündüğünde, bunu hoş karşılamadığını itiraf edecek kadar dürüsttü. Bay Ryder artık Gracechurch Sokağı'na uğramayacak olursa, Bayan Bingley'nin bunu büyük bir zafer sayacağına kuşku yoktu. Mary'nin tüm palavralarına rağmen, Bayan Bingley'nin isteğine hemen boyun eğdiğini ve Bay Ryder'a arkadaşlık etmesini itaatkâr bir şekilde yasakladığını söyleyecekti. Bunun Bayan Bingley'ye vereceği zevki düşündükçe Mary'nin ifadesi sertleşti ve bu zevki tatmaya hazır olmadığına karar verdi

onu. Teyzesine, Bay Ryder'ın dışlanması neden olabilecek hiçbir şey söylemeyecek ve bunun yerine onun eskisi kadar sık gelmesini sağlamak için elinden geleni yapacaktı.

Mary, Bay Ryder'la daha az görüşmek istememesinin yalnızca Bayan Bingley'yi gücendirmek istememesinden kaynaklanmadığını itiraf edecek kadar dürüsttü. Bay Ryder çok eğlenceli, canlı, merak uyandırıcı bir ziyaretçiydi; teyzesini öylesine kıskırtan samimi açıklamaları bile onu heyecanlandırıyordu. Daha önce onun gibi, kendi fikirlerine bu kadar güvenen ve başkalarının eleştirilerinden bu kadar rahatsız olmayan biriyle hiç karşılaşmamıştı. Karakterinin karmaşık olmayan güneşliliğinde ferahlatıcı bir şey vardı, herhangi bir zorluktan zahmetsizce uzaklaşıyor, bunun yerine zevkli ve elbette kendisi için tatmin edici olana yöneliyordu. Mary, Bay Ryder'ın Bay Hayward'ın üstün niteliklerinden hiçbirine sahip olmadığını kendine hatırlatmakta acele etti; ama Bay Ryder'ın doğuştan mutlu olduğu inkâr edilemezdi ve Mary mutlu insanlar arasında olmanın ruh halini iyileştirdiğini keşfetmişti. Sırf bu nedenle bile onu artık Gracechurch Sokağı'nda göremeyeceği için üzülebilirdi.

Bütün bu düşünceler Bayan Bingley ile aralarında geçenleri kendine saklamak konusundaki kararlılığını doğruladı ve cevap verirken oldukça neşeli bir gülümsemeyi başardı.

"Oh, gerçekten önemli bir şey değildi. Tekrarlamaya değecek bir şey değildi."

Bayan Gardiner tam olarak ikna olmuş görünmüyordu, ama Mary'yi daha fazla sorgulayamadan, Bay Ryder yemeğin hoşlarına gittiğini duymak için sabırsızlanarak karşılına çıktı. Bayan Gardiner Mary'nin bu kadar garip bir şekilde yerleştirilmiş olmasına üzülse de, her ikisi de yemekten çok keyif aldıklarını haykırdılar.

Mary hemen, "Bulduğum yerde gayet iyiydim," diye cevap verdi. Bay Ryder sürgünün nasıl gerçekleştiğine dair bir açıklama yapmak üzereymiş gibi görünüyordu ve teyzesinin Bayan Bingley'nin hilelerini öğrenmesini hiç istemiyordu.

"Bu gece sizinle sohbet etme zevkinden mahrum kaldığım için," dedi Bay Ryder, "umarım yarın sizi ziyaret ederek kaybımı telafi etmeme izin verilir." Merakla Bayan Gardiner'a baktı. "Bu uygun olabilir mi?"

Mary odanın öbür ucundan Bayan Bingley'nin onları dikkatle izlediğini gördü ve her türlü reddetme olasılığını bertaraf etmeye karar verdi.

"Eminim sizi görmeyi çok isteriz, değil mi teyze?" "Elbette," dedi Bayan Gardiner. "Size çay ikram etmekten memnuniyet duyarız, Mr. Ryder. Yeter ki artık kontrolsüz tutkuların söz edilmesin."

"Tutkular hakkında hiçbir şey söylemeyeceğime söz veriyorum, hanımefendi, düzenlenmiş ya da başka türlü."

Bayan Gardiner o uzaklaşırken soğukkanlılıkla onu izledi.

"O genç adamı tekrar evde görmek için neden bu kadar hevesli olduğunuzu anlamıyorum."

"Yapılacak en kibar şey bu gibi görünüyordu. Ne de olsa bizi buraya o davet etti."

Bayan Gardiner tereddütle, "Sanırım haklısınız," diye cevap verdi. "Ama benim zevkime göre biraz şımarık."

Yüzünde aniden bir gülümseme belirdi. Mary arkasını döndüğünde Bay Hayward'ın iki kadeh şarap taşıyarak onlara yaklaştığını gördü ve karşısındaki kanepeye oturmadan önce onlara şarap ikram etti.

"Ah, Tom," dedi Bayan Gardiner Mary'ye bir bakış atarak, "Gracechurch Sokağı'na her zaman bekleriz, kahvaltıya, akşam yemeğine, hatta cesaretin varsa çocuk çayına bile gelebilirsin."

"Eğer teklif edilen ekmek ve tereyağı olsaydı, benim için hiçbir korku barındırmazdı.

Özellikle de yeşil reçel varsa. Bizim lojmanda o hiç olmaz." Bayan Gardiner,

"Ah, bekâr bir adamın acıları!" diye yakındı. "Ne zaman Durumunuzu değiştirirseniz, karınızdan istediğiniz reçeli talep edebilirsiniz. Bu bir kocanın ayrıcalığıdır, biliyorsunuz."

"Gelecekte böyle bir zamanda egzersiz yapmak için sabırsızlanıyorum. Sizin fikriniz nedir, Bayan Bennet? Reçel konusunda bile bir fikriniz olduğu kesin."

"Benim için ahududu," dedi Mary, "ya da eğer o da yoksa, kendimi çilekle avutabilirim. Ama egzotik olana daha fazla cesaret edemem."

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedi. "Yani evlenseydik bile, kahvaltıda kalbimin dileği olan yeşillik reçelini elde edemezdim."

Mary gülümsedi. Karı koca oldukları, birlikte yeşillik reçeli yedikleri fikri onu o kadar etkilemişti ki, kendine başka bir şey vermek

kuşagından bir demet lavanta kopardı ve dallarını parmaklarının arasında ovuşturmaya başladı.

"Bunu nereden buldun?" diye sordu Bay Hayward.

"Onları şuradaki kaseden aldım," diye yanıtladı Mary. "Umarım bu beni hırsız yapmaz."

"Şey, sahip olmanın her zaman kanunun onda dokuzu olduğu söylenir." Ona doğru ilerledi. "Çok güzel kokuyor. Bir parça alabilir miyim?"

Mary ona bir dal uzattı. Onu aldı ve ceketinin ilğine sıkıştırdı.

"Arkadaşınız Bay Ryder yarın kendisini Gracechurch Sokağı'na davet etti," dedi Bayan Gardiner. "Sanırım sizi de gelmeye ikna edemedim?"

Gerçekten hayal kırıklığına uğramış görünüyordu.

"Her şeyden çok bunu isterdim ama bu imkansız. Şu anda o kadar çok işim var ki kaçamıyorum. Bunun için çok üzgünüm."

"Çok yazık. Bay Ryder gerçekten senin yerini alamaz. Seni özlüyoruz, Tom. Değil mi Mary?"

"Evet," diye onayladı Mary sessizce. "Gerçekten de öyle."

Çok geçmeden, Bay Ryder'ın akşam yemeği, asla açıkça ilan edilmeyen ama her zaman özel olarak anlaşılan, herkesin gitme zamanının geldiğini bildiği o noktaya ulaştı. Çok geçmeden Mary koridorda durmuş, teyzesi ve eniştesi ev sahipleriyle vedalaşırken bekliyordu. Bay Hayward onun için almayı üstlendiği paltosuyla çıkageldi.

"Umarım Ryder size ve Bayan Gardiner'a zorluk çıkarmıyordur," dedi ona yardım ederken. "Sevdiği insanları büyük bir hevesle kabul ediyor, ama ne zaman hoş karşılanma süresini aştığını her zaman anlayamıyor. Eminim ziyaret aralıklarını biraz uzatmasını önerebilirim."

"Bunun gerekli olacağını sanmıyorum," diye cevap verdi Mary, akli hâlâ Bayan Bingley'yi engellemekteydi. "O gerçekten bir sorun değil ve onun duygularını incitmek istemem."

"Anlıyorum," diye cevap verdi, biraz şaşırılmış bir halde. "Tabii ki siz istemediğiniz sürece onunla konuşmayacağım."

Mary onun ne demek istediğini yanlış anladığını hemen fark etti. Bay'ın bir anından bile vazgeçmeye katlanamayacağını ima etmek istememişti.

Ryder'ın şirketi; ama Bay Hayward'ın duyduğunu sandığı şey açıkça buydu. Bu talihsiz izlenimi düzeltmeye çalışacaktı ama bunu yapamadan, merdivenlerin dibinde kendi adının oldukça yüksek sesle telaffuz edildiğini duyunca şaşırdı. İlk başta sesi tanıyamadı. Sonra Bay Hurst ve karısının aşağıdaki kapının önünde durduğunu gördü ve konuşanın o olduğunu anladı. Karısının sözleri duyulamayacak kadar alçak sesle söylenmişti ama kocasının kiler kolayca seçilebiliyordu.

"Siz ve kız kardeşiniz istediğinizi söyleyebilirsiniz ama bence Bennet kızı çok daha iyi. Onun yanında oturmak bir zevkti."

Karısının cevabı duyulmuyordu ama Mary'nin giderek artan sıkıntısına Bay Hurst daha da yüksek sesle cevap verdi.

"Bana pek sade görünmedi. Bence gayet katlanılabilir. Ryder'ın ilgilendiğini görebiliyorsun. Onun yerinde olsaydım, başka biri kapmadan önce ben kapardım."

Mary'nin içini rahatlatan bir şekilde, Bay Hurst arabaya alelacele bindirilip götürölürken başka bir şey duymadılar. Bunu izleyen sessizlikte Bay Hayward dehşet içinde ona doğru bir adım attı.

"Bayan Bennet, özür dilemeliyim. Ona seslenmeliydim, sesini duyurabileceğini söylemeliydim. Çok yavaş davrandım."

"Eminim öyle demek istememiştir - yemekte çok şarap içti."

"Böyle şeyler duymak zorunda kaldığınız için çok üzgünüm," dedi Bay Hayward öfkeyle. "Bunu engellemem gerekirdi."

"Gerçekten, bu senin hatan değildi. Bay Hurst pek mantıklı bir adam değil. Ne ile çıkacağını kim bilebilir?"

Birdenbire çok yorulmuştu ve sağlıklı düşünemiyordu. Önce Bayan Bingley, şimdi de bu. Bunalmış hissetmeye başladı.

"Sanırım artık gitmek istiyorum. Beni amcamla yengemin arabasına götürürseniz, onları orada bekleyeceğim. Ve lütfen Bay Hayward, az önce olanları onlara anlatmayın."

Tom Hayward onun koluna girdi ve onu ileriye doğru götürdü. Karanlığa doğru yürürlerken ikisi de Bay Ryder'dan söz etmedi. Ama Mary, Bay Hayward'ın sanki aklına pek de önemsemediği bir fikir gelmiş de onu düşünüp duruyormuş gibi dalgın bir hali olduğunu düşündü.

Bu konuda ne yapması gerektiğini düşündü. Onu arabaya bindirdi ve kibarca iyi geceler diledi. Kadın kendini koltuğa bıraktı ve gözlerini kapattı. Duygularla dolu bir hayat yaşamak bu kadar acı vericiyse, belki de soğuk rasyonalitenin önereceği çok şey vardı.

Bölüm 66

Mary ertesi sabah kahvaltıda sessizdi ve teyzesi ihtiyatlı davranarak bu dalgın halinin nedenini açıklaması için onu sıkıştırmadı. Hem Jane hem de Elizabeth'le olan deneyimleri ona mutsuz genç kadınlara karşı yapılacak en iyi hareketin genellikle hiçbir şey yapmamak olduğunu öğretmişti. Bu yüzden Mary'ye kahve uzatmakla yetindi, kibarca reddedildiğinde hiçbir yorum yapmadı; Mary, Park gezisinde kendisine ve çocuklara eşlik etmeyi reddettiğinde de telaşlanmadan nezaketle kabul etti.

Masayı toplamak için sabırsızlanan hizmetçiler tarafından kahvaltı masasından kovulan Mary, salonda dolaşarak kitabını aldı ve okumaya çalıştı; ama bir türlü sakinleşemiyordu. Zihni tekrar tekrar önceki geceki olaylara döndü. Fırsatını bulmuşken neden Bay Hayward'la konuşmamıştı? İyi seçilmiş birkaç kelime, Bay Ryder'ın arkadaşlığının kendisi için çok önemli olduğunu ima etmek istemediğini açıkça ortaya koyabilirdi. Bunları Bay Hurst'ün talihsiz sözlerinden önce söyleyebilirse çok daha iyi olurdu. Daha sonra konuşamayacak kadar mutsuz olmuştu. Bay Hayward onu Gardiner'ların arabasına sessizce bindirmişti, yüz ifadesi okunmuyordu. Yine hiçbir şey söylememişti. Bu hatayı bir daha yapmayacaktı. Bir daha aradığında, olanları açıklayabilecek kadar uzun süre onunla yalnız kaldığından emin olmalıydı. Ama sonra onun, işlerin yoğunluğunun bir süre ziyaretini engelleyebileceği uyarısını hatırladı; ya haftalarca gelmezse?

Böyle bir olasılığın tüm dehşetini düşünüyordu ki kapı zili çaldı. Şaşkınlıkla ayağa kalktı, elindeki açık kitap yere düştü. Bayan Gardiner'ın dönmesi için çok erken bir saatti; gelenin Bay Hayward olma ihtimali var mıydı? Bunun pek olası olmadığını, adamın bu saatte ofisinde olacağını kesin olduğunu biliyordu; ama y i n e de umutları arttı. Neden o olmasındı ki, belki de geçiyordu,

Belki de onu Cheapside'a getiren bir ayak işi vardı? Bunların hiçbirisi olası şeyler değildi ama anons edilen kişi Tom Hayward değil de Bay Ryder olunca Mary'nin neşesi yine de taş gibi düştü.

"Bay Ryder! Sizi bu kadar erken beklemiyorduk. Korkarım Bayan Gardiner dışarıda."

Mary içinde mantıksızca kabaran hayal kırıklığını belli etmemek için elinden geleni yaptı ve görünüşe göre başarılı da oldu, çünkü Bay Ryder başka biri olmamasının onu ne derece üzdüğünün farkında değil gibiydi.

"Bunu duyduğuma üzüldüm. Bunun kahve içmek için mükemmel bir an olmasını umuyordum."

Beklentiyle ona baktı ama Mary bu sabah kibar bir konuşma yapabileceğinden emin değildi, özellikle de Bay Ryder'la.

"Korkarım hizmetçiler hâlâ kahvaltılıkları topluyor." "O zaman elinizin altında bir fincan kahve olmalı?"

Her zamanki iyi niyetiyle konuşuyordu ama reddedilmemeye kararlı olduğu belliydi.

"Sadece çok küçük bir fincan olması gerekiyor, biliyorsun. Ve ılık içmekten de oldukça memnunum."

Mary tereddüt etti. Böyle bir ricadan sonra onu gönderemezdi. Onu ağırlamak, kovmaktan daha kolay olurdu ve bu sadece çok kısa bir süre için olmalıydı. Kahve istedi ve çok geçmeden Bay Ryder tam da olmak istediği yerde, Bayan Gardiner'ın Çin sarısı basmalısı en iyi kanepesine kendinden emin bir şekilde yerleşti.

"Dün akşamki yemekten nasıl keyif aldığınızı görmeye geldim, Bayan Bennet."

"Hem de çok, efendim. Her yönüyle çok ilginç bir akşamdı."

"Sanırım masanın bizim tarafını daha çok severdiniz - orada çok canlıydık."

"Evet," diye yanıtladı Mary. "Sizin konuşmalarınız benimkinden daha az çaba gerektiriyor gibi görünüyordu."

"Neden Sayın Bay'ın yanında oturmak için bu kadar güçlü bir istek duyduğunuzu merak ettim."

Hurst. Pek çok ilgi alanınızı paylaştığınızı düşünmemeliydim."

"Bunu ifade edebildiğimden emin değilim; ama sonuç olarak at yarışları hakkında, hem atlama hem de düz yarışlar hakkında geçen haftaya göre çok daha fazla şey bildiğimi söylemeliyim."

"Şimdi hatırladım da," dedi Bay Ryder, "onun yanında otursanız daha mutlu olacağınız konusunda ısrar eden Bayan Bingley'ydı. Sanırım sizin isteğiniz üzerine hareket ediyordu."

"Eminim en iyi olduğunu düşündüğü şeyi yapıyordu." Mary, Bayan Bingley ile aralarındaki anlaşmazlığın daha fazla duyulmasını istemiyordu. "Sanırım bunu en azından birimize karşı bir iyilik olarak düşünmüştür."

Bay Ryder kahve fincanını bıraktı ve Mary'ye komplocu, sırdaş bir gülümseme attı.

"Küçük nezaket gösterilerinin Bayan Bingley'nin tarzına pek uyduğunu görmedim."

Mary kendini tutamadan güldü, sonra hemen pişman oldu ve yüz hatlarını uygun bir şekilde pişman ve tarafsız bir ifadeye büründürmeye çalıştı.

"Böyle cömert olmayan bir yorumda bulunmanız çok yanlış."

"Söz bana aitti, doğru," diye mırıldandı Bay Ryder. "Ama gülüşünüz tamamen size aitti."

"Evet," diye yanıtladı Mary, "ve şimdi bundan oldukça utanıyorum."

"Elbette öylesiniz," dedi Bay Ryder, onu rahatsız edici bulduğu bir yoğunlukla inceleyerek. "Küçümseyici olmak size kolay gelmiyor. Kaba olmaktan zevk alan biri değilsiniz."

Mary'nin hafif, parlak ve boş bir şekilde sosyal olmasını umduğu sohbetleri, Mary'nin teşvik etmek istediğinden emin olmadığı çok farklı bir yöne doğru gidiyor gibi görünüyordu.

"Gerçekten, Bay Ryder, beni neredeyse hiç tanıımıyorsunuz. Ne yapabileceğimi ya da nasıl davranabileceğimi söyleyemezsiniz."

"Sizinle çelişmek zorundayım, Bayan Bennet. Kim olduğunuzu çok iyi anladığıma inanıyorum. Ve siz itiraz etmeden önce, neden böyle düşündüğümü söyleyeyim. Birincisi, arkadaşımın yargılarından etkileniyorum. Tom'un senin hakkında mükemmel bir fikri var - senden her zaman mümkün olan en iyi şekilde bahsediyor - ve algılarına daha fazla güvendiğim kimse yok. İkinci olarak, kendi hislerimin bana söylediklerini dinliyorum. Kalbim bana senin tam olarak olduğun kişi olduğunu söylüyor."

Öyle görünüyor ve ben de buna inanmaktan mutluyum. Sizde hiç yapmacıklık yok, Bayan Bennet. Nitelikleriniz parlıyor. Dünyanın sahte cilası tarafından karartılmamış ya da bozulmamışlar. Bunun doğru olduğunu anlamak için sizi daha iyi tanımama gerek yok."

Mary, Bay Ryder'ın rahatsız edici bakışları altında daha fazla oturmaya dayanamadı. Yere düğmüğü olan kitabını yerden alarak ayrıldı ve dikkatlice kanepeye, yanına yerleştirdi.

"Bunlar çok kişisel nitelikte gözlemler" dedi.

"Bunun bir misafir odasının olağan dili olmadığını farkındayım," diye cevap verdi. "Ama görgü kuralları ya da nezaket adına kendimizi teslim ettiğimiz küçük kurallar hakkında pek iyi düşünmediğimi biliyorsun."

Mary hafifçe, "Evet," diye cüret etti. "Sanırım bundan bahsetmişsiniz."

Konusuna ısınarak ayağa kalktı ve konuşurken odanın içinde adım atmaya başladı.

"Benim inancıma göre, Bayan Bennet, ne demek istediğimizi söyleyemememiz, düşündüklerimiz ve hissettiklerimiz hakkında doğruyu söyleyemememiz çağımızın en büyük lanetlerinden biridir. Açık sözlülüğü ve dürüstlüğü onurlandırdığımızı söylüyoruz ama bunları uygulamıyoruz. Bunun yerine, politiklik olarak adlandırmaktan hoşlandığımız binlerce ikiyüzlülüğün ve kılık değiştirmenin arkasına saklanıyoruz ve varlığından haberdar olsaydık hayatlarımızı sonsuza dek değiştirebilecek olan duygularımızın gerçekliği konusunda kasıtlı bir cehalet içinde kalıyoruz."

Büfenin yanında durdu ve kolunu hafifçe büfenin üzerine koyarak çok zarif bir poz verdi.

"Buna inanıyorum Bayan Bennet. Ve bugün buraya bu inancımı uygulamaya koymak ve sizin hakkınızda ne düşündüğümü dürüstçe söylemek gibi büyük bir münasebetsizlik yapmak için geldim."

"Bu gerçekten akıllıca mı Bay Ryder? Her türlü nedenden ötürü bazı şeylerin söylenmemesinin daha iyi olacağı durumlar olabilir."

"Aynı fikirde değilim. Hayatımı daha cesur ilkelere göre yaşamak niyetindeyim." Mary'nin karşısındaki koltuktaki yerine geri dönmeden önce, belki de bu düşüncenin içerdği çok sayıda olasılığı hayal ederek bir an sessiz kaldı.

"Bu amaca nasıl ulaşabileceğimi biraz düşündüm," diye açıkladı daha açık bir tonda, "ve bana söylemek istediklerimi yakalamanın en iyi yolunun şiir olduğunu düşündüm. Ben de birkaç satır karalamaya çalıştım ama istediğim gibi olmadı. Sonra aklıma Bay Wordsworth'un bazı dizeleri geldi ve onlara baktığımda seni çok iyi özetlediklerini gördüm

-Ruhunuzu o kadar mükemmel yakalamışsınız ki daha fazla aramama gerek olmadığını anladım." Cebinden bir kâğıt parçası çıkardı.

"Bunları size okumama izin verir misiniz?"

Mary tereddüt etti. Bay Ryder'ın küçümsediği türden bir nezaket onu reddetmeye itti. Ama merak, hatta giderek artan heyecanlı bir bekleyiş duygusu onu ele geçirdi: Bay Ryder hangi şiirden alıntı yapacaktı? Ne söylemek istiyordu? Onu reddedecek gücü yoktu, bu yüzden başını salladı ve o da başladı.

"Ayak basılmamış yolların arasında, Dove
pınarlarının yanında yaşadı,
Kimsenin övmediği ve çok az kişinin
sevdiği bir Hizmetçi:
Yosunlu bir taşın yanında bir
menekşe Yarısı gözlerden
saklı! Bir yıldız kadar güzel,
gökyüzünde sadece bir tane
parlarken."

Şaşırtıcı derecede iyi, ölçülü, samimi ve içten okudu. Mary bunu beklemiyordu ve sonuç olarak şiirin onu etkileme derecesine hazırlıksızdı.

"Senin için gerçek olan bir şeyi yansıttığına inanıyorum," dedi basitçe ve kâğıdı katladı.

"O zaman beni yalnız bir figür olarak mı görüyorsun?" diye sordu Mary.

"İzole edilmiş, belki. 'Ayak basılmamış yolların arasında yaşadı...'"

Mary şiirin kendisinde uyandırdığı duygulara teslim olmamak için savaşıması gerektiğini biliyordu. Kendini kaptırırsa, onun karşısında soğukkanlılığını kaybedebilirdi ve bu asla olmazdı.

"Ben Hertfordshire'da büyüdüm, efendim," dedi parlak bir sesle. "Londra'ya giden yol sadece beş mil uzaktaydı."

"Duyduğuma göre, şehre bu kadar yakınken bile insanın kendini yalnız hissetmesi mümkünmüş."

"Köyümde," diye devam etti, "övülecek kimse yoktu ve sevicecek çok az kişi vardı' demek doğru değildi. Kız kardeşlerimi övmek için can atan çok sayıda insan vardı. Ve şimdi hepsi evli olduğu için sevicecek insan bulmakta hiç zorlanmadılar."

Bay Ryder bir an için düşündü.

"O zaman sizi sonraki satırlara yönlendiriyorum. Belki de kız kardeşlerinin cazibesi seni 'gözlerden yarı gizli' tutuyordu. Artık hak ettikleri gibi görülebilirsin, 'gökyüzünde tek bir yıldız parlarken, bir yıldız kadar güzel'."

Mary nefesini tuttu. Bay Ryder'ın sözleri ona bir zamanlar Bayan Hill'in onu teselli etmek için söylediği sözleri hatırlatmıştı; kendini çok yalnız ve mutsuz hissettiği, ne yapacağını bilemediği günlerde. Bay Ryder onu şaşırtmıştı; başkalarının umutları ve korkuları hakkında böyle bir içgörüyeye sahip olduğunu hayal etmemişti. Belki de onda düşündüğünden daha fazlası vardı? Eğik gözlerinin altından ona baktı, uzun boylu, iyi yapılı, sarı saçları sabah güneşini yakalıyordu, koyu renk paltosunun içinde çarpıcı bir figürdü.

"Çok açık sözlüsünüz Bay Ryder. Kendinizi tutmuyorsunuz."

"Daha önce de söylediğim gibi, gerçeği kalbimizden geldiği gibi söylemeyi kendimize borçluyuz, Bayan Bennet. Sanırım kendi yosunlu taşınızın altından çıkmak ve ilk kez görünür olmak üzeresiniz. Biraz göz kırparak ışığa çıktığınızda orada olmayı çok isterim."

Onun soğukkanlılığını bozmuş olması hoşuna gitmiş gibiydi.

"Bir sabah için yeterince şey söylediğimi hissediyorum. Lütfen şiir sizde kalsın. Umarım hakkımda iyi düşünmenize yardımcı olur. Size de günaydın."

Selam verdi ve odadan çıktı. O aşağı inerken Mary, Bayan Gardiner ve çocukların döndüğünü, Bay Ryder'ın giderken onlarla birkaç hoşbeş ettiğini duydu. Kâğıt parçasını çabucak cebine tıktırdı ve teyzesi aceleyle odaya girerken olabildiğince soğukkanlı görünmek için elinden geleni yaptı.

"Bay Ryder bu kadar erken arayarak ne düşünüyor olabilir? Bu genç adam kendi eğilimlerini benim zevkime göre çok kolay takip ediyor."

"Sanırım sadece kahve ve arkadaş arıyordu. Uzun süre kalmadı."

Pencereden dışarı baktı ve işlek caddede kendinden emin adımlarla yürüyen Bay Ryder'ı izledi. Adam gözden kaybolduğunda ne düşüneceğini bilemedi. Artık Bay Ryder'ın ona saygı duyduğuna hiç şüphe yoktu. Bunun ne şekilde olduğunu ya da ne kadar derinlere uzandığını söyleyemezdi ama hoşlandığı inkâr edilemezdi. Bu karşılaşmanın heyecan verici olmadığını da iddia edemezdi.

Yine de, kendini bir erkeğin hayranlığının öznesi olarak tanımanın alışılmadık hazzına teslim ederken, bu hayranlığın değerinin ne olduğunu sormaktan kendini alamıyordu. Acaba onun tavırları gerçek bir duyguyu yansıtmak için fazla mı rahat ve sorunsuzdu? Gerçekten derin duygular bu kadar kolay ifade edilebilir miydi? Onun samimiyetsiz olduğunu düşünmüyordu. Ama onun duygu adamı rolünü oynamaktan oldukça zevk aldığını, bir yanının bunu yaparken kendisini gözlemlediğini ve kendisini oldukça iyi idare ettiğine inanarak gittiğini düşündü.

Ona karşı güçlü bir sevgi beslememesinin iyi bir şey olduğunu düşündü. Mesleklerinde bu kadar açık olan bir adama karşı biraz sıcaklık hissetmemek mümkün değildi. Ama yüreğinin derinliklerinde, bunları ondan duymak istemediğini biliyordu. Bay Hayward'ın kendisi hakkında ne söylediğini ona sorma cesaretini göstermiş olmayı her şeyden çok isterdi. Arkadaşına onun hakkında iyi şeyler söylediğini bilmek onu heyecanlandırmıştı ama şimdi ne düşüneceğini kim bilebilirdi ki?

"Mary," dedi Bayan Gardiner. "Mary, beni hiç dinliyor musun?"

Mary başını kaldırdığında Bayan Gardiner'in sorgulayan bakışlarına hedef olduğunu gördü ve kendi düşüncelerine o kadar dalmıştı ki teyzesinin söylediklerinden hiçbir şey duymadığını fark etti.

"Bay Ryder'ın dün akşamki yemeği hakkında ne söylediğini soruyordum. İyi geçtiğini düşünüyor muydu?"

"Evet," diye yanıtladı Mary, "yeterince memnun görünüyordu."

Bayan Gardiner kendini kanepeye attı, sonunda oturduğu için rahatlayarak nefes verdi ve ayaklarını küçük bir tabureye uzattı. Tekrar konuşacakmış gibi görünüyordu ama Mary, Bay Ryder hakkında başka bir şey sorarsa buna dayanamayacağını biliyordu.

"İzin verirseniz teyze, almam gereken bir şey var, özür dilerim, hemen döneceğim."

Mary odasına doğru hızla uzaklaşırken Bayan Gardiner onun gidişini izlerken içini çekti. Çocukları havalandırmaya götürdüğünden beri Mary'nin ruh hali hiç düzelmiş gibi görünmüyordu. Aksine, şu anda kahvaltıda olduğndan daha da dalgın görünüyordu.

Bölüm 67

Bay Ryder bir hafta sonra Gracechurch Sokağı'nı tekrar ziyaret etti ve bir kez daha olabildiğince sevimli ve cana yakın olmaya çalıştı. Yanında en iyi kahveden yarım kilo getirmiş ve Bayan Gardiner'a, evinde içtiği tüm kahveleri telafi edeceğini umarak, gösterişli bir şekilde sunmuştu. Teyzesi bile biraz çözülmeye başlayıp, istediği zaman mükemmel bir arkadaş olduğunu kabul edene kadar nazik ve çekiciydi. Mary de aynı fikirdeydi, çünkü Bay Ryder gerçekten de çok eğlenceliydi; Leydi Catherine de Bourgh'un Rosings'teki görkemli eviyle ilgili anlattığı hikâyeler onu her zaman güldürürdü, bunu yapmanın yanlış olduğunu bilse bile -Dr. Fordyce'in böylesine kötü yönlendirilmiş bir ciddiyetsizliği onaylamayacağından emindi. Böylece günler yeterince hoş bir şekilde geçti ve Bay Ryder giderek daha sık misafir olmaya başladı. Ama Mary'nin görmeyi çok istediği kişi arkadaşındı ve Bay Hayward hâlâ ortaya çıkmamıştı.

Gardiner'lara yazdığı mektupta yokluğu için özür diliyor, bunun nedenini hâlâ meşgul olduğu hukuk davasına bağlıyor ve müsait olur olmaz mükemmel akşam yemeklerini paylaşmayı umduğunu belirtiyordu. Dostane ve hoşsohbet bir mektuptu ve sonunda herkese en içten sevgilerini gönderiyordu. Mary bu cümlelerin tam olarak ne anlama geldiğini düşünerek, kendisine yöneltilmiş olabilecek sevginin tam oranına karar vermeye çalışarak epey zaman geçirdi. Hepsini çok yakında görmeyi umduğunu da eklemişti ama notunda tarih ya da zaman gibi daha belirgin bir şey olmadığı için bu Mary'yi pek rahatlatmamıştı.

Sonunda, bir akşam yemeğinde Bay Gardiner onun tüm sessiz tahminlerine son noktayı koydu.

"Bugün Tom Hayward'a rastladım," dedi masanın başında durmuş, mükemmel bir kuzu budu olacağına benzeyen şeyi oyarken. "Chancery Lane yakınlarındaydım ve yollarımız kesişti. Çok acelesi vardı.

koltuğunun altında kağıtlarla gidiyor ama herkese selamlarını gönderiyor. Hepimizi çok özlediğini söylüyor."

Mary peçetesini aldı ve büyük bir özdenetimle dikkatle kucağına koydu.

Bayan Gardiner, "Bence bizi bu kadar uzun süre yalnız bırakması çok düşüncesizce," dedi. "Aramak için birkaç saatini ayırabilir miydi?"

Bay Gardiner oyulmuş etleri tabaklara yerleştirmeye ve masanın etrafına dağıtmaya başladı.

"Sadece şaka yaptığını biliyorum, canım," dedi, sesinde en ufak bir sitem belirtisi vardı. "Ama bu biraz haksızlık. Tom'un gerçekten başka seçeneği yok. Giriştiği dava onun için çok önemli ve her dakikasını bu davayı kovuşturmaya adanması gerekiyor."

"Kendimi uyarılmış sayıyorum," diye yanıtladı karısı. "Ama sözlerim bir şikâyetten çok onu ne kadar özlediğimi itiraf etmek içindi. Sanırım hepimiz onu özlüyoruz."

Mary'ye bir göz attı, ama Mary onu fark etmedi.

"Bu dava ne hakkında?" diye sordu Bayan Gardiner, "ve Bay Hayward için neden bu kadar önemli?"

Bay Gardiner oturdu, oymacılık görevi sona ermişti ve kendine bir kadeh şarap doldurdu.

"Size ayrıntılar hakkında fazla bir şey söyleyemem," diye cevap verdi, "çünkü hukuk benim alanım değil. Ama anladığım kadarıyla Tom, yapılan ya da yapılmayan, onurlandırılan ya da onurlandırılmayan bazı sözleşmelerle ilgili olarak büyük bir ticari endişe için - sanırım Doğu Hindistan Şirketi olduğunu söyleyebilirim - hareket edenlerden biri."

"Bu onun için çok büyük bir adım gibi görünüyor," diye mırıldandı Bayan Gardiner.

"Gerçekten de öyle," diye onayladı kocası. "Bu yıl zaten kayda değer bir galibiyet elde etti. Eğer bunu da aynı başarıyla sonuçlandırabilirse, bu onun için büyük bir avantaj olacaktır." Bıçağını ve çatalını aldı, şimdi kuzusuna saldırmaya hazırdı. "Hem itibar hem de mali açıdan."

"O zaman adını duyurabilir mi?" Mary sordu.

"Sanırım öyle. Bana bunun koşullarında çok önemli bir değişiklik yaratabileceğini söyledi."

"Eminim hepimiz ona bol şans diliyoruz," dedi Bayan Gardiner, "ama onu tekrar aramızda görmek için sabırsızlanıyorum ve onu yakında göreceğimizi umuyorum."

"Bu sandığınızdan daha erken olabilir," diye cevap verdi Bay Gardiner, "çünkü buluşmamızı fırsat bilerek Tom'a Göller'e yapacağımız gezi hakkında sorular sordum."

Gezilerinin ilk planı Ağustos ayında yola çıkmak ve böylece şehrin en sıcak ve rahatsız mevsiminden kaçınmaktı. Ancak, Bay Gardiner'ın da açıkladığı gibi, bu tarih giderek daha belirsiz görünmeye başlamıştı, çünkü iş ilişkileri tam da Londra'dan ayrılmaları gereken zamanda bir kez daha Londra'da bulunmasını gerektirme tehdidinde bulunuyordu.

Bay Gardiner karısına sevgiyle bakarak, "Ama tatilin konusunda yine hayal kırıklığına uğramana tahammül edemezdin," diye devam etti, "bu yüzden, bu kez tam da hak ettiğin gibi, kalbinin arzusunu yerine getirmeni sağlamak için başka düzenlemeler yapmayı kendime görev edindim."

Bay Gardiner en iyi çözümün seyahatlerini Temmuz ayının ilk haftasına ertelemek olduğuna karar vermişti. Eğer o zaman seyahat edebilirlerse, işleri yoğunlaşmadan önce tüm tatili tamamlayabilirlerdi. Bayan Gardiner onun planını duyunca sandalyesinden kalktı, kocasının yanına gitti ve onu yanaklarından öptü.

"Bütün bunları düşünmen ne büyük incelik," diye bağırdı. "Bu çok tatlı bir düşünce. Ama sadece iki hafta kaldı! Bu süre içinde halledilebilir mi?"

Bay Gardiner bunun mümkün olduğuna inanıyordu, çünkü daha şimdiden bazı acil ihtiyaçları karşılamaya girişmişti; hanlardaki odalarını tutmuş, arabalarda yer ayarlamış, Bayan Gardiner'ın gitmekten mutlu olacağı varsayımıyla hareket ederek işleri kolaylaştırmak için elinden geleni yapmıştı. Teyzesi eniştesini hiçbir şeyin onu daha fazla memnun edemeyeceği konusunda temin ederken, Mary'nin düşünceleri başka bir yerdeydi ve onu gerçekten ilgilendiren tek soruya odaklanmıştı: Bay Hayward onlara katılacak mıydı, yoksa geride kalmak zorunda mı kalacaktı?

Bay Gardiner sanki onun aklından geçenleri okumuş gibi, "Tom'a planlarımı anlattım," diye devam etti. "Hâlâ bize katılabileceğini umuyordum, çünkü onun arkadaşlığını kaybetmek hepimizi üzecekti. O da bana bunun tamamen mümkün olduğunu, çünkü o zamana kadar davasının bitmiş olması gerektiğini söyledi."

"Oh, çok sevindim," diye haykırdı Mary, rahatlamıştı. Onu görecekt ve onunla konuşacaktı. Tatil boyunca birlikte olacaklardı.

Tatil.

"Ne zaman yola çıkabileceğinden tam olarak emin olmadığı için bizimle gelmeyecek. Ama onunla bizim handa buluşacağız ve sanırım orada çok rahat bir parti olacağız," dedi Bay Gardiner, planının bu kadar iyi karşılanmış olmasından son derece memnun bir şekilde. Kendisine biraz daha kuzu eti ikram etmek üzereydi ki aklına bir fikir geldi.

"Ah, Mary, neredeyse unutuyordum. Tom bunu sana vermemi istedi."

Cebinden küçük bir kitap çıkardı, yepyeni, hâlâ kitapçının ambalajındaydı. Mary kitabı aldı, bir süre elinde tuttu, hediye o kadar memnundu ki neredeyse açmaya korkacaktı.

"Nedir bu?" diye sordu Bayan Gardiner, Mary mektubu açarken. "Daha fazla şiir mi?"

"Hayır, tam olarak değil. *Göller Rehberi*. Ama Bay Wordsworth'e ait, bu yüzden içinde şiirsel bir şeyler olacağını tahmin ediyorum." Başlık sayfasına döndü ve kâğıdı parmaklarının altında hafifçe düzeltti. "İçinde bir gezginin isteyebileceği her şey var - yürüyüşler, gezintiler ve hatta hanlar öneriyor!"

"Evet," dedi Bay Gardiner, "içinde kalacağımız kişileri ben seçtim."

Eniştesi teyzesine döndü ve hanların karakterlerini ve vaat ettikleri konaklama yerlerini ayrıntılı bir şekilde anlatmaya devam etti; ama Mary dinlemiyordu. *Rehberin* orta sayfalarında katlanmış tek bir kâğıt parçası bulmuştu: Bay Hayward'dan bir not.

Sevgili Bayan Bennet,

İşte kuzey yolculuğunda sizi meşgul edecek bir şey.

Buluştuğumuzda size bu konuda sorular soracağımdan emin olduğum için lütfen dikkatle inceleyin!

Son haftalarda bu kadar yabancı olduğum için üzgünüm. Ama birbirimizi tekrar gördüğümüzde Wordsworth'ün izinden yürüyeceğiz, umarım bu benim için olduğu kadar sizin için de çok şey ifade eder.

Lütfen bunu, sahip olduğumuz zaman içinde ulaşabildiğimiz kadar çok yeşil dağa tırmanmaya niyetli olduğumu bildirmek için kabul edin. Belki birlikte birkaç tepeye çıkabiliriz?

Tho. Hayward

Mary, Gardiner'ların mektubu okuduğunu fark edip etmediklerini görmek için başını kaldırdı. Onların derin bir sohbete dalmış olduklarını ve kendisini fark etmediklerini görünce

Kâğıdı yavaşça *Rehber*'e geri koydu, zevk ve rahatlamayla doluydu. Onu unutmamıştı. Hâlâ onun düşüncelerindeydi. Odada etrafına bakınırken, Gracechurch Sokağı'nda geçirdiği son birkaç ay boyunca hiç bu kadar mutlu olmadığını fark etti. Gözleri rahat ortamın üzerinde gezinirken, eniştesi ve yengesinin şimdi büyük bir hevesle yapacakları geziyi konuşurken duydukları heyecanı fark ederken, Mary yeni keşfettiği mutluluğun büyük bir kısmını Gardiner'lara ve onların evinin iyileştirici, onarıcı gücüne borçlu olduğunu biliyordu. Ama bu mutluluğu tamamladığı söylenebilecek biri varsa, o kişinin Bay Hayward olduğunu da anlıyordu. O gece *Göller Rehberi*'ni yatağına kadar yanında taşıması ve yastığının altına koyması, arada bir dokunarak hâlâ orada olduğundan emin olması belki de şaşırtıcı değildi.

Bölüm 68

Her şey yolculuk için hazırlanırken Gracechurch Caddesi kısa sürede altüst oldu. Mary, kendi eşyaları da toplandıktan sonra, yapılacak işlerin idaresinde yardımcı olmaktan çok ayak bağı olduğunu çabucak anladı. Bıkkın bir ev kadını için hiçbir şey, işe yaramaz birinin kendisine bir görev verilmesi gerektiği konusundaki ağlamaklı ısrarından daha sinir bozucu olamaz; ve teyzesinin zaten uzun olan sorumluluklar listesine bir yenisini eklemek istemeyen Mary sessizce kapıdan çıkıp gitti.

Her zamanki yürüyüşü boyunca fazla ilerlememişti ki, tanıdık bir figür onun biraz önünden sokağa döndü. Bay Ryder'ın yürüyüşünü, kendinden başka kimseyi memnun etmek istemeyen bir adamın yürüyüşünü yadırgamak imkânsızdı. Onu gördüğünde gülümsemesi o kadar geniş ve içtendi ki, kız da ona karşılık vermekten kendini alamadı.

"Bayan Bennet! Ne kadar olağanüstü! Ben de tam size uğramaya geliyordum."

"O zaman korkarım sizi hayal kırıklığına uğratmak zorundayım. Ev ve zavallı teyzem -İkisi de kargaşa içinde. Sanırım bu sabah birilerini ağırlama ihtimali ne onun ne de hizmetçilerin dayanabileceğinden fazla olabilir."

Hemen endişelenmişti; herkesin iyi olmasını, kötü ya da talihsiz bir şey olmamasını umuyordu. Mary aceleyle bunun tam tersinin doğru olduğunu, kargaşanın tatil planlarının bir sonucu olduğunu açıkladı. Ona Göller Bölgesi'ne yapacakları geziyi anlattı, bu gezinin öne alınmasına yol açan nedenleri ve gitme olasılığından duydukları heyecanı açıkladı.

Bay Ryder, "İtiraf etmeliyim ki çok kıskandım," dedi. "Tom da partiye katılacak mı?"

"Evet, ailenin eski bir dostu olarak onun da dahil edilmemesi imkansızdı."

"O halde bu ayrıcalığa sahip olduğu için çok şanslı. Hepinize gıpta ediyorum Bayan Bennet - çağımızın en büyük dehalarından birine ilham veren yeri kendi gözlerinizle görmekten daha heyecan verici bir şey düşünemiyorum!"

Gözleri öylesine tutkuyla parlıyordu ki Mary onun coşkusunun büyüleyici mi yoksa gülünç mü olduğuna karar veremedi, her ikisinden de biraz olduğu sonucuna vardı. Sonra, göz açıp kapayıncaya kadar, ciddiyeti kayboldu ve yeniden şakacı oldu.

"Söyleyin bana Bayan Bennet, buzları çok sever misiniz?"

"Dürüst olmak gerekirse, onları sadece birkaç kez tattım - bir kez kız kardeşimin Derbyshire'daki evinde - ve kesinlikle çok iyidiler."

"Bu durumda bir önerim var. Buradan çok uzak olmayan Angell's -Londra'daki en iyi buzlardan bazılarını yapan mükemmel bir şekerlemeci. Aklınıza gelebilecek her türlü tat var. Size bir tane almayı çok isterim."

Onun tereddüt ettiğini gördü.

"Size söz veriyorum çok saygın bir yer, hanımlar için oldukça uygun. Eğer bir tane olsaydı, bakire teyzemi oraya götürürdüm."

Mary muhtemelen reddetmesi gerektiğini biliyordu; ama o gün eğlenmek için başka pek bir şey vaat etmiyordu. Ev bu kadar dağınıkken okuyamazdı ve sadece herkesin işine engel olurdu. Bay Ryder kendi avantajını kullandı.

"Eğer onu gördüğünüzde görünüşünü beğenmezseniz, size hemen evinize kadar eşlik edeceğim. Ama bakın Bayan Bennet, gökyüzü masmavi, güneş açmış. Fırsatımız varken tadını çıkaralım!"

Neşesi bulaşıcıydı, gülümsemesi o kadar çekiciydi ki Mary kendini kabul ederken buldu. Bir sürü koşul öne sürdü -sadece bir buz alacaktı, yarım saat kalacaktı, daha fazla değil- ne zaman isterse onu Gracechurch Sokağı'na geri getirecekti ama yine de yirmi dakika sonra kendini Angell'in dükkânında buldu, bergamotlu bir buz keyifle yiyordu.

Sohbetleri Mary'nin beklediğinden çok daha kolay ve eğlenceliydi. Bay Ryder'ı etkileme ihtiyacı hissetmediği için onun yanında gergin değildi; ve onun cazibesine karşı kayıtsız olduğuna inandığı için, bundan biraz zevk almaktan da korkmuyordu. Kaçınılmaz olarak, kendilerini

Ne okuduklarını, ne okumakta olduklarını ve ne okumayı düşündüklerini soran Bay Ryder, daha önce uzun eserlerin kendisine göre olmadığı yönündeki iddiasını tekrarladı.

"Bence şiirin kısalığı onun başlıca cazibelerinden biri," dedi şeftalili buzunu bitirip kaşığı memnun bir edayla yere bırakırken. "Okuyucu, ne kadar çevirirse çevirsin asla azalmayacakmış gibi görünen o kocaman sayfalar yığınının düşünmek zorunda değil. Geri dönmeye gerek olmayan birkaç önemli istisna dışında -aceleyle *Kayıp Cennet*'i tekrar elime almayacağım- şiirler kısa olma eğilimindedir ve bu nedenle benimki gibi uçarı bir zihne mükemmel şekilde uygundur."

Mary, Bay Ryder'ın söz verdiği kadar iyi olan buzundan başını kaldırdı.

"Eğer şiiri gerçekten söylediğin kadar çok seviyorsan," diye yanıtladı, "o zaman kendine kötülük ediyorsun; çünkü benim deneyimime göre, birçok felsefe kitabından çok daha fazla uygulama gerektiriyor. Konsantrasyon olmadan, içine girmek mümkün değildir."

"Ah, Bayan Bennet," diye haykırdı, "*derinliği* olan hiçbir şeyi kucaklamaya itirazım yok -*bu* beni korkutmuyor- hayır, beni yenen *uzunluk*!" Peçetesini katlayıp masanın üzerine koydu ve kollarını kavuşturdu. "Gördüğünüz gibi uygulama gücüm yok. Ben üzücü bir vakayım."

"Sadece kendini öyle görmeye kararlı olduğun için." Mary buzunu bitirdi, içinde servis edildiği küçük cam bardağın derinliklerinde son bir kaşık aradı. "İstediğin her şeyi yapabilecek disipline sahip olduğuna eminim, eğer bunu uygulamaya hazırsan."

Bay Ryder düşünceli görünüyordu. "Belki de. Ben o kadar emin değilim. Bunu yapabileceğim konusunda muhtemelen haklısınız. Bu daha ziyade benim

isteyip istemediğimle ilgili bir mesele." "Eğer durum buysa, ne yazık ki olduğun gibi kalmaya mahkûmsun," dedi Mary biraz alaycı bir tavırla, "çünkü

bir şey yapmaya istekli olmadığın yerde çaba sarf ederseniz, genellikle başarı olasılığı

düşüktür." Bay Ryder elini kaldırdı ve çay istedi.

"Onaylamadığınızı görebiliyorum," dedi. "Ama kendimi savunmak için, bunun benim açımdan basit bir tembellik olmadığını açıklamalıyım. Sevdiğim şeylerin peşinden koşmak için mükemmel bir çaba gösterebileceğime inanıyorum. Ama sıkıcı ve bıktırıcı olan şeylerde kasıtlı olarak tatmin arayan bu tutumu paylaşamam."

Çabanın hazzın yerini aldığı, kuru ve cansız olanı kendi içinde bir tür erdem olarak kucaklayan inatçı bir azim."

"Bizi memnun eden şeylere odaklanmak her zaman daha kolaydır," dedi Mary. "Zihnimizi hoşlandığımızı bildiğimiz şeylere yöneltmek çok az disiplin gerektirir." "Sanki hoşumuza giden şeylerle ilgilenmek bir başarısızlıkmiş gibi konuşuyorsun," dedi.

Bay Ryder. "Ben çok farklı görüyorum. Enerjimi beni harekete geçirmeyen ya da memnun etmeyen hiçbir şey için harcamamaya kararlıyım; can sıkıntısı ve zorunluluklarla ruhumu ezmeyeceğim."

"Kendinizi böyle bir seçim yapmanıza izin veren koşullar içinde bulduğunuz için şanslısınız."

"Bunu inkâr etmiyorum," diye kabul etti, "ve şansımı en iyi şekilde değerlendirmeye çok niyetliyim."

Bir garson kirli bardakları aldı ve masalarını temizledi.

"İddiamın doğruluğu konusunda sizi ikna edemediğimi hissediyorum."

"Tam olarak değil, Bay Ryder."

"O halde ayrılmadan önce, neden böyle hissettiğimi biraz olsun açıklayacağınızı umduğum bir hikaye anlatmama izin verir misiniz?"

Mary biraz daha kalmayı kabul etti. Bay Ryder'ın prensiplerini onaylayamasa da, onlardan bahsetme şekli hoşuna gitmişti. Bay Ryder ona gülümsediğinde, birdenbire hem profilinin inceliğinin hem de bunu fark etmiş olmanın verdiği utancın farkına vardı. Bayan Gardiner'in onu uyardığı durumun tam da bu olduğunu düşündü. Onun cazibesine kapılmamaya dikkat etmeliydi. Kendini tehlikede hissetmiyordu ama yine de dikkatli olmakta fayda vardı.

Bay Ryder bu küçük iç mücadeleden habersiz, masanın kendi tarafına rahatça yerleşti ve her zamankinden çok daha ciddi bir tonda konuşmaya başladı.

"Babama," diye söze başladı, "Sussex'te küçük bir arazi miras kalmıştı ama bu arazi onun pek ilgisini çekmiyordu. Bilgin bir adamdı ve tüm zamanını her türlü meraklı böceği incelemeye ayırırdı. Özel tutkusu bir çeşit kanatlı böcekti - Latince adını şimdi hatırlayamıyorum ama uyanık olduğu saatlerin çoğunu bu böcek işgal ediyordu. Sürekli bu böceğin örneklerini yakalamak, öldürmek ve sergilemekle meşguldü. İnatçı bir tutku gibi görünüyordu, ama kendini tamamen buna kaptırmıştı. Çalışma odasından nadiren çıkardı.

ve biz çocuklar onu neredeyse hiç görmedik. Sonra aniden öldü, hatırladığım kadarıyla. On beş yaşındaydım."

Çay geldi ve Mary çayı d o l d u r d u . Bitirdiğinde, Bay Ryder devam etti.

"Gömüldüğü gün, herkes salonda şarap içip üzgün üzgün bakarken, ben kütüphanesine girdim. Orada, benim gibi siyahlar giymiş üç hizmetçimizi, içinde böceklerinin bulunduğu çekmeceleri tek tek t a ş ı r k e n buldum; her biri kanatlarındaki desenleri göstermek için iğnelenmiş sıra sıra böceklerle dolu yirmi ya da otuz tane olmalıydı. Adamlar onları çıkarırken çok saygılıydılar. Nereye gittiklerini bilmiyorum. O zamandan beri onları hiç görmedim. Sanırım annem onların gitmesini istedi."

Çayından bir yudum aldı.

"İşlerini bitirdikten sonra bir süre o kasvetli odada oturup çekmecelerin olduğu boşluklara baktım. Sonra terasa açılan kapıları açtım ve bahçeye doğru koştum. Güneş o kadar göz kamaştırıcıydı ki bir an için gözlerim kamaştı. Gün aydınlık ve sıcaktı. Ağaçların ve çiçeklerin arasında durdum ve temiz yeşil havayı içime çektim. Sırtımda sıcaklığı hissettim. Yeni biçilmiş çimlerin kokusunu aldım. Ve az önce çıktığım karanlık odaya dönüp baktım ve babamın hayatının ne kadar üzücü bir israf olduğunu düşündüm. Onca saatlik sıkıcı çalışma - onca çaba - ve ne için? Hepsi bir anda yok olup gitmişti."

"Bunu duyduğuma çok üzüldüm," dedi Mary sessizce.

"Ben de üzgündüm," diye devam etti Bay Ryder, "ama çok uzun sürmedi. Bahçenin etrafında tekrar yürüdüm -siyah paltomu çıkardım- kendimi çimlere attım ve gökyüzüne baktım- ve o anda insan varlığının amacı hakkında babamın bir ömür boyu çalışarak öğrendiğinden daha fazlasını anladığımı düşündüm. Yıllar süren sıkı çalışma ona asla o anda yaşadığım yüce zevki vermemişti. Onun bir ömür boyu inkar ettiği dünyanın saf hislerine kendimi açmıştım."

Garson geri döndü ve Bay Ryder hesabı istedi. Hesap gösterilince dalgın dalgın ödedi ve adamı çok memnun bir şekilde gönderecek kadar büyük bir bahşış verdi; sonra hikâyesine yeniden başladı.

"Bu deneyim üzerimde çok güçlü bir etki bıraktı ve nasıl yaşamam gerektiğine dair kendi kararlarımı verebilecek yaşa geldiğimde, babam gibi kandırılmayacağıma dair kendime söz verdim. Hayat çok kısa Bayan Bennet, bizi memnun edeceğini ve tatmin edeceğini bildiğimiz şeylerin peşinden gitmemek için. Ve benim için bu, aklımızı çalıştırmak kadar duyularımızı da şımartmak anlamına geliyor. Bize sık sık tensel zevklerin kalıcı olmadığı söylenir, ama ben bunun sıkı çalışmanın ürünleri için de aynı derecede geçerli olduğunu kendim gördüm. Sonunda her şey toza dönüşüyor. Felsefi anlamda, hizmetçiler böcek koleksiyonlarımızı alıp götürmek ve kim bilir nereye atmak için her zaman beklemektedir. Onlar gelmeden önce biraz keyif alabiliriz."

Mary ilk başta nasıl karşılık vereceğinden emin değildi. Bay Ryder'ın kendisiyle ilgili çok önemli bir sırrı ona açtığını anlamıştı ve bu güven karşısında gururunun okşanmasına engel olamıyordu. Ama her ne kadar anlattıklarının samimiyetine saygı duymak istese de, bundan çıkardığı sonuçlara katılamıyordu.

"Argümanınızı anlıyorum," dedi. "Ama bazıları anlattıklarınızın bencilliğin bir gerekçesi olduğunu söyleyebilir. Bazen çevremizdeki insanların yararı için hoşlanmadığımız şeyleri yapmak zorunda kalırız."

"Bunu anlıyorum," diye yanıtladı Bay Ryder. "Ama bizi memnun eden şeyleri yapmanın ille de iyiliğe son vereceğine inanmıyorum. Fedakârlığın kendi başına bir zevk olduğu kişiler vardır. Ancak bunu bir görev haline getirdiğimizde sıkıcı bir hal alır."

Mary bunun pek olası olmadığını düşündü; ama belli belirsiz, muhalif bir gülümsemeyle yetindi ve devam etmeden önce bir an bekledi.

"Babanızın koleksiyonlarının parçalandığını ve elinizden alındığını düşünmek çok üzücü."

"Evet," diye yanıtladı, "bundan çok etkilendim."

Mary, "Anladığım kadarıyla senin için boşunlığın ta kendisi gibi görünüyorlar," diye devam etti. "Ama babanızın onları bir araya getirmekten büyük bir zevk almadığından emin olabilir misiniz? Bunlar onun seçtiği eğlence biçimi olabilir. Başkalarının gerçekten ne hissettiğini çok az biliyoruz."

Bay Ryder, "Kendisine pek keyif verdikleri izlenimini vermedi," dedi. "Eğer verdilerse, bunun benim dilediğim türden bir zevk olmadığını söyleyebilirim."

Hayır, çok daha heyecan verici bir şey istiyorum. Başkalarının gerçekte ne hissettiğini bilmemeye gelince, daha önce de söylediğim gibi Bayan Bennet, duygularımız hakkında gerçeği söylememek çağımızın en büyük acılarından biridir. Birbirimize karşı daha dürüst olursak hepimiz daha mutlu oluruz, buna yürekten inanıyorum ve elimden geldiğince bunu uygulamaya çalışıyorum. Nitekim şimdi de bunu yapmaya niyetliyim."

Ne olduğunu tam olarak anlayamadan, Bay Ryder uzanıp eldivenli elini tuttu ve sıkıca kendi elinin arasına aldı.

"Konuşmamız beni çok mutlu etti, Bayan Bennet." "Belki de konuşmanın çoğunu siz yaptığınız içindir."

"Göller Bölgesi'ne gittiğinde seni özleyeceğiz. Londra sensiz oldukça boş görünecek."

"Arkadaş istemeyeceğinize eminim, efendim. Her zaman yanınızda birileri varmış gibi görünüyorsunuz."

"Belki; ama kaybınız her zaman hissedilecek."

Mary elini çekti. Bay Ryder en ufak bir rahatsızlık duymadan elini bıraktı. Kibar bir veda ile özür dileyerek -geri dönüp Bayan Gardiner'a yardım etmesi gerekiyordu- onun kendisine eşlik etmesini beklemeyecekti -zahmet etmesine gerek yoktu- olabildiğince hızlı bir şekilde oradan uzaklaştı. Ancak caddede birkaç dakika yürüdükten sonra omzunun üzerinden bakmaya izin verdi. Adamın dükkânın dışında durup hâlâ kendisini izlediğini görünce pek de hoşnutsuz olmadı, sonra o da dönüp gitti.

Bölüm 69

Gracechurch Sokağı'ndan, Gardiner'ların küçük grubunun yolculuklarına ara verecekleri Bingley'lerin evine kadar olan yolculuk hiçbir zorluk ya da olay yaşanmadan tamamlandı. Varacakları yere yaklaştıkça Mary giderek daha da sessizleşti. Yola çıkmalarından hemen önceki günlerde zihni Göller ve orada yapacakları ve görecekleri şeylerle o kadar doluydu ki, Bingley'lerle geçirecekleri günler hakkında doğru dürüst düşünmemişti. Ancak yola çıktıklarında, orada kalışlarının nasıl bir şey olabileceğini düşünmeye başladı. Kendine olan güvenini sarsmaya başlayan endişeye teslim olmamak için elinden geleni yaptı. Gerçekten de korkacak neyi vardı ki? Caroline Bingley onu kızdırmak için orada olmayacaktı. Gardiner'lar yanında olacaktı, onların nezaketine hâlâ güvenebilirdi. Bay Bingley her zaman neşeli ve iyi huyluydu; ayrıca Jane'in güzel yüzünü tekrar görmek hoş olacaktı. Araba kuzeye doğru ilerlerken, Jane kız kardeşi ve eniştesiyle tekrar karşılaşacağını düşünmekten zevk alıyordu. Ama oraya vardığında karşılaşacağı tek akrabaları onlar değildi: annesi de orada olacaktı.

Sonunda Bingley'lerin evinin önünde durduklarında Jane onları karşılamak için orada bekliyordu. Küçük Gardiner'lar arabadan güçlükle çıktılar ve kısa bir süre sonra uzun süren hapisliklerinin ardından gülerek ve bağırarak etrafta koşuşturmaya başladılar. Sonunda tekrar yakalanıp, sıcak kızarmış ekmek ve hayran kalacakları bir sepet yavru kedi vaatleriyle mutlu bir şekilde götürülmeleri birkaç dakika sürdü. Yaşlılar daha ağırbaşlı ama çay ve kendilerini sarsmayan bir koltuk beklentisiyle daha az minnettar olmayan bir şekilde onları izledi. Bay Bingley her zamanki sevecenliğiyle tüm düzenlemelere başkanlık etti ve yarım saatten kısa bir süre içinde herkes mutlu oldu.

Daha genel bir sohbet için yeterince yenilip içildikten sonra Bay Gardiner, Bayan Bennet'ın henüz ortalıkta görünmediğini fark etti.

Umarım kız kardeşinin sinirleri yine onu rahatsız etmiyordur, değil mi? Bay Bingley çayını yudumlarken gülümsedi, Jane de eşit bir şekilde, hayır, annesinin ciddi bir rahatsızlığı olmadığını, sadece akşam yemeği için gücünü koruduğunu ve biraz sonra herkesle buluşmayı dört gözle beklediğini söyledi. Bu haber özümсенirken kısa bir sessizlik oldu; sonunda her iki adam da nezaket borçlarını ödedikleri sonucuna varmış görünüyorlardı. Birlikte kalktılar ve Bay Bingley'nin Bay Gardiner'ın fikrini duymayı çok istediği yeni dikilmiş ağaçları incelemek üzere oradan ayrıldılar.

Onlar gittikten sonra Jane, Mary'ye yumuşak ve değerlendirci bir bakış attı. "Söylemeliyim ki Mary, bu elbisenin içinde çok şık görünüyorsun. Daha önce hiç daha önce görmüştüm."

Mary kız kardeşini son gördüğünden beri bir gardırop dolusu yeni giysi aldığını neredeyse unutmuştu. Tuhaf bir şeydi; artık çok daha iyi giyindiği için, görünüşü hakkında pek düşünmüyordu. Artık yansımasına bakıp kendini aşağılamak için yeni nedenler aramıyordu. Aslında aynaya nadiren bakıyordu ama bunun nedeni orada gördüklerini küçümsemesi değildi. Bunun nedeni daha ziyade kendisinden genel olarak memnun olmasıydı; ya da asla güzel olamayacak kadınların çoğunda olduğundan şüphelendiği gibi görünüşünden memnun olmasıydı. Eleştiri ve şikâyet rejiminden kurtulan Mary kendi seviyesini bulmuştu ve orada olmaktan mutsuz değildi. Jane'in içten övgüsü onu memnun etti ve kız kardeşinin gülümsemesine karşılık verdi.

"Beğendiğinize sevindim. Bayan Gardiner satın almam için beni ikna etti."

"Çok akıllıca bir davranış," diye cevap verdi Jane. "Tam size göre."

"Bence Mary son birkaç ayda gerçekten çiçek açtı,"

Bayan Gardiner gururla gözlemledi. "Umarım onun bu gelişimi gören *herkes* tarafından takdir *edilir*. Peki ya sen Jane," diye devam etti. "Sen nasılsın?"

Jane başını kaldırdı, biraz mahcup ama çok gururluydu.

"Şey, inanmak için nedenlerim var - yani sanırım - bir çocuk beklediğimden oldukça eminim."

Sanki onlara duymak isteyebilecekleri en güzel haberi vermiş gibi utangaç bir tavırla teyzesine ve Mary'ye gülümsedi. Bayan Gardiner ayağa fırladı ve onu hafifçe öptü.

"Canım, senin adına çok sevindim -ve Bay Bingley adına da- ikiniz için de ne kadar harika bir şey!"

Mary bir zamanlar bu duyurunun hakkını vermek için bir aforizma ya da en sevdiği yazarlardan birinden bir alıntı arardı. Şimdi Jane'in duymak istediğinin bu olmadığını anlıyordu. Bunun yerine ne hissettiğini basitçe söyleyecek cesareti buldu.

"Senin adına çok sevindim, Jane. Hiçbir çocuk daha iyi bir anne isteyemez. İkinize de mutluluklar dilerim, gerçekten."

Jane birdenbire kızardı.

"Gerçekten istediğim tek şey buydu, mutlu bir yuva, sevgi dolu bir koca ve bir bebek. Neden bu kadar şanslı olduğumu bilmiyorum ama umarım Mary, bir gün senin için de benzer bir şey olur."

Mary'nin kalbi cevap veremeyecek kadar doluydu. Jane'in kendisiyle ne zaman böyle şefkatle konuştuğunu hatırlamıyordu.

Bayan Gardiner duygulanarak, "Evet, gerçekten," dedi. "Ben de öyle umuyorum. Hayatta doğru eşi seçtiğinizi bilmekten daha kalıcı bir tatmin olamaz."

Daha sonra, üst kattaki yatak odasında, Mary sanki bir oda dolusu eleştirel yabancıyla tanışacakmış gibi büyük bir özenle akşam yemeği için giyindi. Jane'in hizmetçisi saçına son rötuşları yaparken Mary sinirlerini yatıştırmaya çalıştı. Saçları şimdi tercih ettiği gibi, kıvrılmadan düzenlenmişti; ve aynı derecede sade bir elbise seçmişti, soluk sarı, donuk altın şeritli ve birkaç yeşil süslemeli. Hizmetçi odadan çıktıktan sonra Mary bir süre aynanın karşısında oturdu, bir o yana bir bu yana dönerek annesinin ne diyeceğini hayal etmeye çalıştı. Kendi kendine, bunca yıldan sonra bu çevreden cesaretlendirici bir şey beklemenin aptallık olduğunu söylüyordu; ama bunu yapmamak konusundaki tüm kararlılığına rağmen, yine de annesinin onayını arzuluyordu. Nazik bir söz, onaylayan bir baş sallama yeterli olacaktı. Kaşlarını çatmaması bile yeterliydi. Şalını eline aldı. O an ertelenemezdi. Son bir kez saçlarına baktı ve aşağıya indi.

Mary misafir odasına girdiğinde kendini yalnız buldu. Neden Her zaman ilk o muydu? Caroline Bingley'nin Bay Ryder'ın akşam yemeği partisine gelişini ve dikkatle zamanlanmış girişinin yarattığı heyecanı pişmanlıkla düşündü.

yarattı. Hiçbir zaman geç kalacak özgüvene sahip olamayacağını biliyordu; kendisi gibi endişeli, kararsız konuklar her zaman erken gelmeye mahkumdu, zamana aldırmayacak kadar kendinden emin ya da modaaya uygun olanlar için bekleyen bir hayran kitlesi sağlıyorlardı.

Kendini toparlamak için odanın içinde dolaştı, kız kardeşinin zevkle yerleştirdiği güzel eşyalara hayranlıkla baktı: zarif porselenler, narin camlar. Elini işlemeli bir sandalye minderinin üzerinde gezdirdi - Jane'in onu kendisinin diktiğinden hiç şüphesi yoktu - ve şöminenin üzerinde asılı duran, karakteristik uzak ve nazik bakışlarıyla odaya başkanlık eden kız kardeşinin resmini inceledi. O kadar dalmıştı ki, salonun kapısının kapanma sesi onu oldukça ürküttü.

Bayan Bennet kanepeye doğru ilerlerken, "Pekâlâ Mary," dedi sakın bir sesle. "Sonunda buradasın."

Öpülmesi için yanağını uzattı. Mary ona doğru eğildiğinde annesinin hiç değişmediğini gördü. Belki birkaç saç teli ağarmıştı ama başka bir şey yoktu. Yas kıyafetlerinden geriye kalan tek şey elbisesinin boynundaki ve kollarındaki siyah dokunuşlardı. Artık dul bir kadına benzemiyordu.

"Seni gördüğüme çok sevindim anne. Umarım sağlığını yerindedir?"

"Burada bizimle ilgilenen Dr. Gower çok iyi olduğumu söylüyor. Ama korkarım ne kadar acı çektiğimi *tam olarak* anlayamıyor."

Jane'in işlemeli minderlerinden birini dolgunlaştırdı ve rahatça yerleşti.

"Ama Jane ve Bay Bingley çok ilgili görünüyorlar?"

"Jane bir melek elbette. Bay Bingley de elinden geleni yapıyor. Ama ikisinin de bir evin nasıl düzgün yönetileceği konusunda en ufak bir fikri yok - Bay Bennet her zaman herkes tarafından kullanılacaklarını söylerdi, doğaları çok güven dolu- ve korkarım haklıydı. İşlere el atmayı teklif ettim ama kabul etmediler. Her zaman olduğu gibi tavsiyelerim dikkate alınmıyor."

"Belki de kendini çok fazla zorlamandan korkuyorlardır. Eminim sizin çıkarlarınızı düşünüyorlardır."

"Belki de." Bayan Bennet'in yüz ifadesi, eğer isterse bu konuda söylenebilecek çok şey olduğunu gösteriyordu. Bunun yerine sadece dudaklarını büzdü. "Şimdi size doğru dürüst bakmama izin verin."

Mary'nin korktuğu an gelmişti. Kaçış olmadığını, daha önce pek çok kez olduğu gibi yargılanmak üzere olduğunu bildiğinden, gözlerini kaçırmamak ve rahat nefes almak için elinden geleni yaptı. Bayan Bennet konuşana kadar bir asır geçmiş gibiydi.

"Bayan Gardiner çok iyileştiğınızı yazmış. Görüyorum ki haklıymış."

Mary kendi kendine küçük bir gülümsemeye izin verdi. Hâlâ onu inceleyen annesi buna karşılık vermedi.

"Bu elbise vücudunu ortaya çıkarıyor ve rengi sana yakışıyor. Sonunda dik durduğunuzu ve başınızı eğmediğınızı görmek güzel. Saçlarınızı kıvrılmış görmek isterdim ama eskisinden daha iyi olmuş. Genel olarak, sizde daha önce olmayan bir çiçek var."

"Teşekkür ederim, anne."

"Asla Jane gibi büyük bir güzel olamayacaksın" -Bayan Bennet şöminenin üzerindeki portreye saygıyla baktı- "ama bu halinle devam edersen, fena sayılmayacak bir hale gelebilirsin."

Mary annesinin sözlerinin uyandırdığı duyguların gücü karşısında neredeyse kendine kızacaktı. Daha cömert iltifatlara alışık olanlara bu sözlerin çok az geleceğini biliyordu, ama onun için bunlar gerçekten de övgü sayılırdı. Sadece fena sayılmamak, sıradan biri olarak görülmekten çok daha iyiydi ve Mary bunun doğru olması gerektiğini bildiği için daha da anlamlıydı. Annesi onu takiiye yapma zahmetine girecek kadar önemseiyordu.

Bayan Bennet, "Sanırım bütün bunları kız kardeşim Gardiner yapıyor," diye yakındı. "Beni dinlemediğin halde neden ona kulak verdin, gerçekten bilmiyorum. Kimse denemediğimi söyleyemez. Emin olun, bu çok kıskırtıcı."

Bayan Bennet, Bay ve Bayan Bingley gelene kadar homurdanmaya devam etti, o zaman konuşma doğal olarak Jane'in durumuna döndü. Mary oturup dinlediği için üzgün değildi. Bayan Bennet'in küçümsemesinden bütün gücüyle kaçmıştı ve nihayet yemeğe geçtiklerinde kendini neredeyse sevinçli hissediyordu.

Mary'nin neşesi sonraki birkaç gün boyunca onu ayakta tuttu ve Bayan Bennet'in huysuzluklarına nezaketle katlanmasını sağladı. Londra'daki taliplerle ilgili hiçbir sözün kendisini kıskırtmasına izin vermedi.

"Senin gibi bir kadın işini şansa bırakamaz Mary, her zaman hazırlıklı olmalısın"- ve sağ salim evlenene kadar *hiçbir koşulda* bir erkeğin yanında *asla* gözlüklerini takmamasının mutlak ve geri dönülmez gerekliliği.

Yine de Mary, sağ salim yola çıkmaları için bir an bile geç olmayacağını düşünüyordu ve bu dileği kısa sürede yerine geldi. Ertesi öğleden sonra, Mary çocuklarla birlikte salon halısının üzerinde, bir yığın yapboz ve kâğıt oyununun ortasında otururken, Bay Gardiner elinde bir mektupla odaya girdi. Mektubun Bay Hayward'dan geldiğini, Londra'dan ayrıldığını ve şimdi Göller'e doğru yola çıktığını, onlarla orada buluşacağını bildiriyordu.

Amcası mektubu karısına uzatırken, "Morali çok iyi," dedi. "Görünüşe göre tüm o sıkı çalışmaya değmiş - ona çok zaman ve sıkıntı veren hukuk davasını kazanmış!"

Bayan Gardiner çok sevindi; tatlılar konusundaki büyük cömertliği nedeniyle Bay Hayward'a çok düşkün olan çocuklar yüksek sesle alkışladılar ve Tom Hayward'a neredeyse bir baba şefkatiyle bakan Bay Gardiner gururla gülümsedi. Bu haber Mary'nin yüreğini hoplattı. Bay Hayward'ın çok istediği bu başarı işaretini elde ettiğini düşünmek onu çok derinden etkiledi.

"Bir dahaki ziyaretinde peruğunu takacak mı?" diye sordu Gardiner'ın büyük oğlu Edward, bir keresinde peruk takmasına izin verilmişti ve bunu tekrar yapmak için can atıyordu.

Bay Gardiner eğilip bir yapboz parçasını yerine yerleştirirken, "Şimdi bunun için fazla büyük olacak," dedi. "Bir dahaki sefere onu gördüğünüzde, ciddi ve istikrarlı bir avukatın mükemmel bir resmi olacak." Çocuklar üzgün görünüyordu. Bu onlara Bay Hayward'ın karakterinde bir gelişme gibi gelmemiştir. "Tabii," diye devam etti babaları, "etrafta görececek kimse yoksa. O zaman, son derece iyi davrandığınız sürece, denemenize izin verilebileceğini düşünüyorum."

Meryem ve karısına döndü.

"Tom yolda mükemmel bir ilerleme kaydettiğini söylüyor. Bizi uyarıyor, eğer hana ilk o varırsa, bir şey talep etmekten hiç çekinmeyecekmiş."

Kendisi için en iyi odayı ayarlayacak ve biz de elimizden geldiğince kendimiz için yer değiştirmek zorunda kalacağız." Mektuba son bir kez baktı ve cebine koydu. "Sanırım şaka yapıyor; ama onunla asla emin olamazsınız. O yüzden canlarım, tavuklarla birlikte yatmak istemiyorsanız, yarın güneşle birlikte kalkıp yola koyulmalıyız."

Şafak söktüğünde yolcular kalkmış ve gitmeye hazırды. Bingley'lerle kalacak olan çocuklar öpülmüş, kucaklanmış ve sevgiyle vedalaşmıştı; ev sahiplerine içtenlikle teşekkür edilmişti; ve saat altıda yola çıkmışlardı. Arabaya bineli çok olmamıştı ki, Bayan Gardiner başını kocasının omzuna yaslayarak uyuyakaldı. Kocası da hızla onu takip edince Mary çantasından Wordsworth'ün *Göller Rehberi*'ni ve ardından gözlüklerini çıkardı. Bunları, oradan geçmekte olan olası bir talibin gücenmesine aldırmadan cesurca taktı. Bu fikir onu eğlendiriyordu ve küçük kitabı açarken gülümsüyordu. Kitabı o kadar sık okumuştı ki artık ona çok tanıdık geliyordu; ama anlattığı sahneler onu heyecanlandırmaktan asla geri kalmıyordu, özellikle de şimdi kendini onların arasında bulması uzun sürmeyecekti. İlk sayfayı açtı ve okumaya başladı.

Bu el kitabını hazırlarken yazarın başlıca arzusu, zevk sahibi ve peyzajdan anlayan kişilerin zihinlerine bir rehber ya da yardımcı sunmaktır.

Tat, his, manzara. Mary koltuğuna yaslandı. Hiçbir sözcük Bay Hayward'ı onun zihninde daha güçlü bir şekilde canlandıramazdı. Evet, diye düşündü, vahşi kuzey ülkesine doğru ruhla yaklaşacak, müthiş olanla hayrete düşmeye veya yüce olanla susturulmaya hevesli olacak. Bay Wordsworth daha istekli bir öğrenci isteyemezdi. Ama ya kendisi? O da benzer bir deneyim yoğunluğuna yol açabilecek miydi? Uyku onu ele geçirmeye başlamıştı. Ama kendini uykuya bırakmadan önce, eğer duygularını serbest bırakacaksa, bunun kesinlikle Göller'de yapılması gerektiğini anladı.

Bölüm 70

Kuzeye doğru ilerledikleri her kilometrede küçük grubun beklentisi giderek artıyordu. Sabah sisi içinde uzaktan görünen ilk düzgün tepeleri gördüklerinde neredeyse neşeleniyorlardı; Kendal'dan ayrıldıklarında ve manzara daha vahşi bir hal aldığına, varacakları yerin çok uzakta olamayacağı bilgisi onları daha da heyecanlandırdı. Windermere'deki büyük gölü görene kadar Bowness yolu boyunca beklentiyle sohbet ettiler; sonra sustular, çünkü bu herkesi susturmaya yetecek kadar muhteşem bir manzaraydı. Kocaman, parlak, taze temmuz güneşinin ışığında parıltıyan göl, Mary'ye daha önce hiç bu kadar güzel bir şey görmemiş gibi geldi. Sık yeşil ağaçlardan oluşan birkaç ada suyun mavisiyle çarpıcı bir kontrast oluştururken, kaba gri dağlar kıyıya doğru yuvarlanıyordu. Bay Gardiner arabacıya durmasını işaret etti ve üçü birlikte yola çıktılar. Gölün kenarına doğru yürürken kuş sesleri ve ayakkabılarının küçük taşlar üzerinde çıkardığı çıtırtılardan başka bir şey duyulmuyordu. Kimse konuşmadı. Mary o kadar etkilenmişti ki gülebileceğini ya da ağlayabileceğini düşündü. Böyle bir görüntünün huzurunda kendini hem büyümüş hem de küçülmüş hissetti. Küçük insani kaygıları, böylesine şiddetli, kayıtsız bir ihtişamın karşısında önemsiz görünüyordu; aynı zamanda, ihtişamın onu ezmesine izin vermenin, kendini tam olarak kavrayamadığı bir şeye bırakmanın bir tür neşesi vardı.

Bay Gardiner karısına, "C a n ı m ," dedi. "Ben olsam
Bunu dünya için özledim. Güzel bir manzara, değil mi Mary?"

Zihni manzaraya o kadar odaklanmıştı ki onu duymadı. Adam tekrar konuştuğunda Mary onun çok çok uzaklarda olmasını dilemekten kendini alamadı. Bu haksızlıktı, çünkü amcası erkeklerin en kibarıydı; ama yumuşak sözleri bu vahşi yerde tamamen yanlış bir notaya çarptı. Adam karısının koluna girdiğinde Mary çok sevindi ve yavaşça arabaya doğru yürüdüler, alçak sesle konuştular, bir şey olma olasılığı üzerine spekülasyonlar yaptılar.

akşam yemeğinde yemek için katlanılabilir. Meryem onları takip etmedi, kıyıda kaldı ve dağların gökyüzüyle buluştuğu yere doğru baktı.

Keşke Bay Hayward da orada olsaydı. Onun ne hissettiğini anlayabilirdi. Bayan Gardiner onu arabaya dönmeye çağırana kadar kıpırdamadan durdu, temiz havadaki kuşları dinledi, yoksa onu bırakıp gideceklerdi ve o da hana kendi başına gitmek zorunda kalacaktı.

Sonunda vardıklarında, kaldıkları yer umdukları her şeydi; düzenli, temiz ve Bay Gardiner'ı rahatlatacak şekilde, o akşam iyi bir akşam yemeği için gerçek bir olasılık sunuyordu. Bay Hayward gerçekten de onlardan önce gelmişti -hancı onun yürüyüşe çıktığını sanıyordu- ama buradaki en iyi yatağı alma tehdidini yerine getirmemişti, çünkü herkes çok geçmeden hayranlık uyandıracak kadar rahat bir yere yerleştirilmişti.

Mary'nin odası sade ve hoştu, penceresinden gölün kışkırtıcı bir görüntüsü görünüyordu. Sadece küçük bir mavi şeridiydi, ama daha fazlasını görme arzusunu heyecanlandırmaya yetti. Hemen aşağıya indiğinde, önlerinde büyük bir demlik çay ile rahatça yerleşmiş olan teyzesi ve eniştesini buldu. İkisi de çevrelerini keşfetmek için istirahat ettikleri yerden uzaklaştırılmak istemiyordu; ancak hancı, kendilerine başvurulduğunda, Mary'nin isterse yakınlarda tek başına yürümesine izin vermekten korkacak bir şey olmadığını söyledi. Hanın arkasındaki tarlalar oldukça güvenliydi ve harika bir göl manzarasına sahipti. Genç bayan orada hiçbir zarar görmeyecekti.

Bay ve Bayan Gardiner izinlerini yeniden gözden geçirmeye vakit bulamadan Mary gitmişti. Hanın altında bulunduğu hafif tepeye çıkan patikayı çabucak buldu. Tepeye doğru kararlı adımlarla yürüdü ve çok geçmeden tam da istediği şeyi buldu; önünde uzanan suyun berrak, engelsiz manzarasını ve üzerine oturup seyredebileceği uygun bir kayayı. Aşağıda hafif esen rüzgâr burada daha kuvvetli esiyor ve şapkasını çözmekle tehdit ediyordu. Şapkasını çenesinin altında daha sıkı bağladı, ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturdu ve uzaklara bakarak kendini buranın hissine kaptırmak için elinden geleni yaptı.

Bunu baKarmada o kadar baKarılıydı ki, Bay Hayward'ın kendisine doğru yürüdüğünü neredeyse ona yaklaKana kadar göremedi. Üzerinde Londra'da giydiğini hiç görmediği türden geniş ve bol bir palto vardı.

Onun yaptığı gibi şapkasını başına bağlayacak bir şeyi olmadığından, şapkasını elinde taşıyordu. Hem çok uzun hem de çok mutlu görünüyordu. Saçları rüzgârda dalgalanıyordu ve yüzü güneş ışığından biraz kahverengileşmişti. Mary onu daha önce hiç bu kadar çarpıcı görmediğini düşündü.

"Bayan Bennet! Sonunda geldiniz!"

"Bakın, Bay Hayward! Olağanüstü değil mi? En dikkat çekici, en harika şey değil mi?"

Büyük kayanın üzerine onun yanına oturdu ve gökyüzünden göle, dağlara ve tekrar geriye baktı.

"Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim."

"Hayır," diye haykırdı Mary. "Buraya geldiğimizde hayal kırıklığına uğrayabileceğimizden, herhangi bir yerin burası kadar"-tekrar manzarayı işaret etti-"yani burası kadar muazzam olmasının imkânsız olduğundan endişelendim. Ama hayal ettiğim her şey buradaymış."

"Evet," diye yanıtladı. "*Muazzam* tam olarak doğru kelime. Yüksek tepelerde durum daha da iyi. Bazılarından denizi görebileceğinizi söylediler."

"Deniz mi? Bunu görmeyi ne kadar isterdim! Bayanlar tırmanabilir mi?"

"Sizin kadar kararlılırsa ve sağlam bir çift ayakkabıya sahiplerse neden olmasın. Aşağı inelim mi?"

Kolunu uzattı. Mary onu tuttu ve yavaşça hana doğru yürümeye başladılar. Yolda Bay Hayward bir tarlakuşu duyduğunu iddia etti ama Mary bunun bir ardıç kuşu olduğuna inanıyordu. Yolda ilerlerken, önlerinde uçan ya da ötüşürken sesini yükselten her kuşun kimliğini tartıştılar; ama neredeyse varacakları yere geldiklerinde, Bay Hayward güvenle tanıyabildiği tek kuşun bir Londra güvercini olduğunu itiraf etti. Mary yüksek sesle güldü.

"Doğanın şiiirini böylesine tutkuyla seven biri olarak, doğa hakkında şaşırtıcı derecede az şey biliyorsunuz."

"Evet, şimdiye kadar ona uzaktan taptığım doğru. Ama onu burada kendi gözlerimle görünce, sanırım sonunda gücünü hissettim."

Ciddiyetle tepelere baktı. "Sanırım sen de hissediyorsun?"

"Gerçekten de öyle," diye cevap verdi, sesi onunki kadar ciddiye.

Sonra ona döndü ve kadın onun ruh halinin değiştiğini gördü. Şimdi heyecanlıydı, zevkle gülümsüyordu.

"O zaman onu birlikte keşfedelim, Mary! İkimiz de onun büyüüne kapılana kadar sihrini üzerimizde uygulamasına izin verelim."

Saçları rüzgârla savrulurken ona doğru sırttı.

"Evet," diye bağırdı. "Bunu yapalım! Bundan daha çok zevk alacağım bir şey yok." Hanın içine girip Gardiner'larla çay içene kadar bu böyle devam etti,

Mary, Bay Hayward'ın ona ilk adıyla hitap ettiğini fark etti. Daha önce böyle bir şey yapmamıştı. Fincanına uzanırken eli biraz titredi ama bunun genel olarak fark edildiğini sanmıyordu.

Bölüm 71

Ertesi sabah güneş parlıyordu ve çizim yapmak için mükemmel bir hava olduğu düşünülüyordu. Bay Gardiner dışında herkes eskiz defterlerini hazırlamıştı ve erkenden dışarı çıkıp Bay Wordsworth'ün *Rehberi*'nde kalemleri için en güzel fırsatları sunacakları söylenen yerlere yerleştiler. Bay Gardiner sabahları balık tutmayı tercih ediyordu ve Mary çok geçmeden onun doğru seçimi yaptığını düşünmeye başladı. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, çizimleri inatla etraflarındaki manzaraya benzemiyordu. Durumu düzeltmek için yaptığı her şey işleri daha da kötüleştirdi ve bir saat kadar sonra kitabını kapattı. Birkaç dakika sonra Bay Hayward geldi ve yanına oturdu; o da aynı derecede kasvetliydi.

"Umarım çabalarınız benimkinden daha başarılı olmuştur."

"Ne yaptığınızı görebilir miyim?"

"Hiç sanmıyorum. Ondan sonra beni bir daha duyguları olan bir adam olarak düşünmen imkânsız olur."

"O zaman tüm duygu sahibi erkekler yetenekli sanatçılar mı?"

"Hep öyle sanmışımdır. Eskiden kendime, elimin kalem tutmamasının nedeninin uygun bir konu bulamamak olduğunu söyledim. Ama şimdi gerçeği görüyorum, hiç yeteneğim yok."

Mary güldü.

"Ben de çizemiyorum. Kendimi geliştirmeye çalıştım ama bu zavallı karalamaların da gösterdiği gibi pek başarılı olamadım."

"O halde üzücü bir durumdayız," diye cevap verdi Bay Hayward. "Başarısızlıklarımız genel olarak bilinir hale gelirse, kendimizi evrensel bir küçümsemenin nesnesi olarak bulmayı beklemeliyiz."

"Evet, kesinlikle," diye onayladı Mary. "Kimse Göller Bölgesi'nden arkadaşlarına dağıtacağı bir albüm dolusu eskiz olmadan dönmez. Eğer bizimkiler gösterilemeyecek kadar zayıfsa, ne yapacağız?"

"Keswick yolunda kaybolduklarını söyleyebiliriz."

"Hırsızlar tarafından
çalındı." "Koyunlar
tarafından yenir!"

Gülüşmeleri Bayan Gardiner'ın başını kaldırmasına neden oldu. Onları bu kadar rahat ve uyumlu bir şekilde bir arada görmek Bayan Gardiner'ı gülümsetti. Yeğenini ne zaman bu kadar mutlu gördüğünü hatırlamıyordu. Mary gözlüklerini taktığını bile unutmuştu; sonunda gözlüklerini çıkarıp çantasına koyduğunda, hâlâ sohbet ediyorlardı ve bu, Bayan Gardiner'ın onların birbirleriyle ne kadar doğal ve rahat olduklarını hissettiğini doğruladı.

Öğleden sonra geç saatlerde bir kayıkla göle açıldılar. Güzel ve sakin bir havada, kayıkçıların suyun üzerinde yükselen kayalıkları ve tepeleri adlandıran seslerinden başka bir şey duyulmuyordu. Gölün ortasına geldiklerinde kürekçiler küreklerini çektiler ve tekne rüzgârda sessizce sallanmaya başladı. Bir balık sıçradı ve Bay Gardiner adamlara burada ne tür bir spor yapılabileceğini, avın yemeye değer olup olmadığını sordu. Mary elini suyun içinde gezdirdi. Düşünmek, bir şey söylemek ya da yapmak gibi bir arzusu yoktu; bunun yerine tek istediği kendini o anın zevkine bırakmaktı. Bay Hayward ona dönüp sadece onun duyabileceği şekilde konuştuğunda Mary kendi içinde kaybolmuştu.

"Bu güzelliğin hiçbirini kağıt üzerinde yakalayamayabilirim," dedi, "ama yine de gördüğümde beni çok etkiliyor."

"Evet," diye yanıtladı basitçe. "Ben de aynı şeyi hissediyorum. Sadece ona bakmanın bile beni ne kadar mutlu ettiğine şaşıyorum."

"Sevindim. Seni mutlu görmek hoşuma gidiyor."

Ama o daha cevap vermeden Bay Gardiner somon balığının alabalığa ya da levreğin turna balığına üstünlüğü konusunda fikrini sordu ve Bay Hayward karşı konulmaz bir şekilde kayıkçıların sohbetinin içine çekildi. Ama bir an sonra, Bay Gardiner'ın gözleri Bay Hayward'a sevgi dolu bir bakış attı ve Bay Hayward da ona güvenle gülümsemekte tereddüt etmedi.

★ ★ ★

O gecenin ilerleyen saatlerinde Mary yatak odasındaki küçük pencerenin önünde oturmuş, karanlıkta gölü seyrediyordu. Bütün gün tadını çıkardıkları temiz hava ve güneş ışığından yorulmuş olarak bir süre önce uyumuş olmalıydı ama bir türlü sakinleşemiyordu. Büyük bir düşünce ona baskı yapıyor, kabul edilmesini talep ediyordu;

Bir süre direndi, kendine bile itiraf etmek istemedi. Ama bir ay ışığı aniden bulutları yararak onu soğuk beyaz ışıktaki parıltıya su manzarasıyla ödüllendirdiğinde, daha fazla kendini tutamadı ve sonunda bunun somut bir şekil almasına izin verdi. Bay Hayward'ı seviyordu. Ona karşı hissettiği şey arkadaşlıktan, hayranlıktan, onun arkadaşlığından duyduğu zevkten çok daha fazlasıydı. Bu aşktı. Bunu zihninde söylemesine izin verdiği için bir rahatlama hissetti. Bu konuda hiçbir şüphe olamazdı - onu seviyordu.

Pencereyi açtı ve serin gece havasını içine çekti. Bay Hayward'a olan duygularını kendine bile itiraf etmek yeterince cesur bir adımdı. Ama şimdi bu olağanüstü düşünce zincirine başladığına göre, duramazdı. Sevgisinin karşılık bulmasının imkânsız olmadığına, hatta belki de mümkün olduğuna inanıyordu. Onun da kendisini sevebileceğini düşünüyordu.

Düşündükçe bunun doğru olduğunu daha çok hissediyordu. Onu her zaman fark etmiş, arayıp bulmuş, yanına oturmuş, onunla konuşmuş, onunla gülmüş, ona kitap okumuştı. Ve Lakes'e geldiklerinden beri, ona olan sevgisini binlerce küçük ve keyifli yolla daha da açık bir şekilde ifade etmişti. Ve sonra ona adıyla seslendiği an geldi. Dizlerine sarıldı ve ay ışığının aydınlatığı odada hafifçe ileri geri sallandı, bunun nasıl bir his olduğunu hatırladı. Titredi ve birden ne kadar üşüdüğünün farkına vardı. Aceleyle dar yatağına gitti, hanın sert çarşafına sarındı ve kendini onu düşünmenin heyecanına bıraktı.

Kendi kendine, her yönden birbirlerine çok uygun olduklarını söylüyordu. Mizaçlarının benzerliğini, ortak ilgi alanlarını düşündüğünde -Birbirlerinin arkadaşlığından aldıkları zevkler... Onların, amiyane tabirle, "birbirleri için yaratılmış" olduklarını inkâr etmek imkânsızdı. Charlotte Collins bile bunu kabul etmek zorunda kalacaktı. Mary karanlıkta kendi kendine gülümserken Charlotte'un ortak noktalarını onayladığını, en mantıklı evliliğe adım atmak için gerekli tüm niteliklere sahip olduklarını kabul ettiğini hayal etti.

Ama Mary, Bay Hayward'la evlenirse, birlikteliklerinin asla sadece bir arkadaşlık olmayacağını biliyordu. Aralarında

bundan çok daha fazlasıydı. Mary onun yanındayken hissettiği çekiciliği, elini tutmak ya da saçlarını okşamak için giderek artan bir sıklıkta duyduğu arzuyu kendine itiraf etmekten hoşlanmıyordu. Göller Bölgesi'ne geldiklerinden beri bu hisler daha da sıklaşmıştı. Sanki bu vahşi manzarada olağan davranış kuralları askıya alınmış gibiydi. Mary bir zamanlar kendine bu tür asi duyguları bastırmasını söylerdi; ama bu huzursuz ülkede bunu yapmak istemediğini fark etti. Tam tersine, duygularını kabullenmedeki dürüstlüğünün, onların tatmin edilme olasılığını artıracaklarını ummasına izin verdi.

Böylesine yoğun duyguları kabul etmenin Mary'yi bütün gece uyanık tutacağı, ne anlama geldiklerini düşünürken bir o yana bir bu yana dönüp duracağı düşünülebilirdi. Ama hissettiği heyecan belirsizlikten değil, kendinden emin mutlu bir beklentiden kaynaklanıyordu ve çok geçmeden uykuya daldı.

Bölüm 72

Takip eden günlerde Mary ve Bay Hayward, Gardiner'larla birlikte daha az zorlu tepelerde yürüdüler, gölün yeşil kıyılarında dolaştılar ve onları vadi patikalarının sert bataklık otları üzerinde şikayet etmeden taşıyan küçük yerel midillilere bindiler. Ne kadar çok birlikte olurlarsa, aralarındaki bağ o kadar sıkılaşıyor, her konuşmayla, her ortak gülümsemeyle, her küçük jestle daha da güçleniyordu. Mary, Bay Hayward'ın kendisini tanıtmaya niyetli olduğunu düşünmeye başlamıştı; çünkü bu kadar ilgi ve sevgi, evlenme arzusu değilse başka ne anlama gelebilirdi ki?

Aşık olduklarını yeni keşfeden insanların, en derin duygularını kendilerinden başka kimsenin yüzlerinde açıkça göremeyeceğini düşünmeleri çok yaygındır; Mary de bu kuralın bir istisnası değildi. Mutluluğunun sadece kendisi tarafından fark edilebileceğinden emindi; ama teyzesinin bunu fark etmemesi beklenemezdi. Bayan Gardiner yeğeniyle Bay Hayward'ın giderek yakınlaşmasını onaylayarak izlemişti. O ve kocası, Mary'nin arkadaşlarıyla evlenmesinden daha iyi bir sonuç düşünemiyorlardı ve iki gencin bir araya gelme olasılığından duydukları memnuniyet içten ve samimiydi.

Bayan Gardiner şimdiye kadar Mary'nin durumu hakkında herhangi bir fikir beyan etmek konusunda son derece ihtiyatlı davranmıştı. Ama şimdi meselelerin, bu konuda yorum yapmasına izin verecek kadar ilerlediğini hissetmeye başlamıştı. Mary'yi Bay Hayward'a olumlu bakması için nazikçe teşvik etti ve ona bir arkadaşta olması gereken iyi huyunu, nezaketini, canlı zekâsını ve son başarısıyla daha da güçlenen hukuk alanındaki sağlam beklentilerini hatırlattı. Bayan Gardiner böylesine narin fırça darbeleriyle Tom Hayward'ı yeğeni için uygun bir koca modeli olarak resmetmeyi başarmıştı.

Mary, Bay Hayward'ın övüldüğünü duymaktan daha çok hiçbir şeyden hoşlanmıyordu ve Bayan Gardiner'in onun beğenildiğini duymaktan aldığı zevki görmesinden çekinmiyordu. Mary cevap olarak pek bir şey söylemedi ama içten içe Bayan Gardiner'in sözlerinden çok hoşlanmıştı. Teyzesinin de Bay Hayward'ın ona evlenme teklif edeceğini düşündüğü anlaşıyordu; bu da onu daha önce hiç hissetmediği kadar heyecanlandırmıştı.

Bay Hayward'ın da keyfi yerindeydi, her yeni tepe ve vadiden hoşnuttu, konuşkandı, eğlendiriciydi, her zaman memnun etmeye hazırdı. Sonuç olarak, küçük dürtülere kısa sürede son derece neşeli bir karaktere büründü ve işler herkesin umduğu gibi sonuçlanırsa daha da büyük bir mutluluğun beklenebileceği beklentisiyle doldu. Hepsinin keyfi yerindeydi, keyiflerine keyif katacak her şeyi denemeye hazırdılar; öyle ki bir akşam yemekte Bay Hayward yeni bir gezi önereceğinden söz ettiğinde büyük bir dikkatle dinlendi.

"Bayan Bennet'ın çevremizdeki büyük tepelerden birinin üstünden denizi seyretme arzusunu düşünüyordum," diye söze başladı, "ve okudukça, bunu denemek istemekte haklı olduğuna daha çok ikna oluyorum. Manzaranın oldukça nefes kesici olduğu söyleniyor, Göller'in sunduğu başka hiçbir şeye benzemiyor."

Masa örtüsünün üzerindeki kırıntıları peçetesiyle bir kenara fırçaladı, *Göller Rehberi*'nin kopyasını çıkardı ve dikkatlice önüne koydu.

"Bay Wordsworth böyle bir manzara sunan sadece birkaç yer olduğunu söylüyor ve görünüşe göre biz de bir tanesinin yakınında olacak kadar şanslıyız. Bana öyle geliyor ki bu görmezden gelinemeyecek kadar iyi bir fırsat ve belki de yukarıya doğru yürümeyi düşünebiliriz."

Rehberi Gardiner'lara uzattı ve uygun sayfaları açtı.

"Gördüğünüz gibi, tepelerden birine tırmanmayı gerektiriyor - adı Scafell - ve tepeden en olağanüstü manzaraları vaat ediyor."

"Ama Tom," diye bağırdı Bayan Gardiner, küçük kitaptan dehşetle başını kaldırarak, "burada Scafell'in İngiltere'nin en yüksek tepelerinden biri olduğu yazıyor! Bay Wordsworth ona dağ diyor!"

"Öyle," diye itiraf etti Bay Hayward. "Ama biraz daha okursanız, yüksekliğinden anlaşıldığı kadar zorlu bir yürüyüş olmadığını göreceksiniz. Yol çok kademeli olarak yükseliyor. Ve eğer hava güzelse, tepeden manzara

Zirve hayal edebileceğinizin en iyisidir - harika bir günde İskoçya'ya kadar her yeri görebilirsiniz!"

"Bu muhteşem bir şey olmalı," dedi Mary. "Gerçek bir doğa harikası." "Ve onu görmek için tepeye kadar çıkmaya gerek yok.

Bakın, Bay Wordsworth buraya yürüyen bir arkadaşının mektubunu basıyor ve manzaranın çok daha alçak bir sırttan da aynı şekilde muhteşem olduğunu söylüyor. Bence oraya ulaşmayı deneyebiliriz."

Bayan Gardiner hâlâ kuşkuluydu ve kitabı Mary'ye uzattı; o da teyzesinde olmayan bir hevesle kitaba sarıldı.

"Evet," dedi, "daha alçaktan bile Solway Firth'i görmek mümkün. Ve diğer yönde, 'Wastdale'in çalkantı içindeki dağlarına' bakabiliriz. Bay Wordsworth'un şiirlerinden birinin tam ortasında olmalıyız!"

Kitabı kapattı ve Bay Hayward'a döndü. "Böyle bir manzarayı görmeden eve nasıl dönebiliriz?"

Ancak Bayan Gardiner hiç oralı olmadı. "Sanırım beyler tarafından yapılabilir, ama bayanlar için uygun olduğuna inanmıyorum."

Bay Hayward *rehberi* tekrar eline aldı.

"Adını vermese de, tırmanışı anlatan mektubun yazarının Bay Wordsworth'ün kız kardeşinden başkası olmadığını en iyi otoriteden öğrendim. Bir kadın arkadaşı ve onların kadın hizmetçisiyle birlikte tırmanmış ve en tepeye, bizim gidebileceğimizden çok daha uzağa, hiçbir zarar görmeden ulaşmışlar."

"Ama," diye itiraz etti Bayan Gardiner, "deneyimli yürüyüşçüler, sıradan dağ keçileri olabilirler." Kocasına döndü. "Sizce bunu denemeli miyiz?"

"Bu cazip bir olasılık. Böylesine olağanüstü bir şeyi görme şansından kolay kolay vazgeçilemez." Şarap şişesini aldı ve bordodan arta kalanları kadehlerine doldurdu. "Ama endişelerinizi anlıyorum. Bir şeye karar vermeden önce uygun tavsiyeleri alacağız. Sabahleyin bu konuyu hancı ile görüşüp onun da fikrini alacağız."

Daha sonra Mary tek bir mumun ışığında saçlarını tararken, olacaklar için zevkli bir bekleyişten başka bir şey hissetmedi. Bay Hayward'ın istediğini yapacağından ve kısa süre içinde

görmekli bir tepenin üzerinde, uzaktan pırıl pırıl denizi görüyorlardı. Çabucak uykuya daldı ve birkaç saat sonra avluya yanaşan bir faytonun gürültüsü ve ona eşlik etmek için çağrılan hizmetçilerin sinirli yakınmalarıyla uyansa da, bu gürültü onu gerçekten rahatsız etmedi. Kısa bir süre sonra tekrar uykuya daldı, geç gelenlerin telaşına ve yataklarının yolunu bulurken gösterdikleri sabırsızlığa aldırış etmedi.

Bölüm 73

Scafell gezisi ertesi sabah herkes arasında konuşulan başlıca konuydu. Bayan Gardiner gitmesi gerektiğinden hiç emin değildi -yükseklere dayanabileceğini sanmıyordu- Mary'nin bunu deneyebileceğini düşünüyordu, ama ancak ona bir çift iyi bot temin edilebilirse ve bir rehber, bilgili bir rehber almaları gerekiyordu. Yürüyüşe ve bununla ilgili pratik konulara ilgileri o kadar yoğundu ki, hancı masalarına yaklaştığında Mary bunun geziyi konuşmak için olduğunu düşündü. Aslında Bay Hayward'a bir mektup getirmişti. Anlaşılan dün gece geç saatlerde gelen konuklardan biri onu ismiyle sormuş ve burada olduğunu öğrenince oturup o anda yazmıştı.

Bay Hayward notu aldı ve öyle bir şaşkınlıkla okudu ki Mrs. Gardiner ona kötü haber olup olmadığını sordu.

"Hayır, öyle bir şey değil ama çok beklenmedik bir şey. İzin verin size okuyayım."

Sevgili Tom,

Bu mektubu aldığınıza benim yazdığım kadar şaşıracağınızı tahmin ediyorum. Birkaç haftadır Kent'te bazı aile işleriyle meşguldüm. Bu iş çözüldüğünde, Londra'ya doğru yola çıktım, iyi bir arkadaştan başka bir şey istemiyordum, tercihen sizin arkadaşınız, ama gittiğinizi gördüm. O zaman Bayan Bennet'ın bana anlattıklarını hatırladım, değerli Gardiner'larla kuzeye gittiğinizi. Bundan bahsederken duyduğu heyecanı hatırlayınca, o anda size katılmaya karar verdim. Beni şehirde tutacak hiçbir şey yoktu ve uzun zamandır ikimizin de saygı duyduğu o şiirsel dehayaya ilham veren ülkeyi kendi gözlerimle görmek istiyordum. Hikayemi kısa kesmek gerekirse, hemen yola çıktım. O büyük adamın rehberini takip edeceğinizi tahmin ettiğim için kendimi onun tavsiye ettiği tüm hanlara yönlendirdim. İlk ikisinde bir şey bulamadım ama üçüncüsünde ödüllendirildim! Ani gelişimin bir sürpriz olacağını biliyorum, umarım hoş bir sürpriz olur. Ve eminim yalnız gelmediğimi duyunca çok sevineceksiniz. Bayan Bingley ile Bay ve Bayan Hurst bu gezintide misafirim olmayı memnuniyetle kabul ettiler. Eminim siz de benim kadar bunun büyük bir avantaj olduğunu düşüneceksiniz ve kendimizi çok arkadaş canlısı küçük bir parti olarak bulabiliriz.

"Evet, Tom," dedi Bayan Gardiner, "arkadaşın kesinlikle çok girişken bir genç adam."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum," diye cevap verdi. "Kendisini bu şekilde bize katılmaya davet ettiği için sadece özür dileyebilirim. Onu bunu yapmaya neyin kıskırttığını hayal bile edemiyorum."

Bay Gardiner, "Bir zararı olmayacağına eminim," dedi. "Sanırım onları istediğimiz kadar çok ya da az görebiliriz. Ve belki de yeni insanların varlığı bizi kendi yolumuzda ilerlemekten alıkoyacaktır."

Masadakilere cesaret verici bir şekilde gülümsedi ama karşılığında pek az coşkuyla karşılaştı. Bay Hayward'ın yüz ifadesi, aralarına katılacak olanları hoş karşıladığını göstermiyordu ve ne Hurst'lere ne de Caroline Bingley'ye karşı hiçbir sevgi beslemeyen Bayan Gardiner da aynı derecede sert görünüyordu. Mary, Bay Ryder'ın kendi adından söz etmesinden rahatsız olmuştu. Onun gelişi bir şekilde onun suçu muydu? Yolculuklarını ona bu kadar heyecanla anlatmamış olsaydı, belki de onları takip etme fikri hiç aklına gelmeyecekti.

"Bay Ryder'a planlarımızdan fazla hevesle söz ettiysem çok özür dilerim. Sizi temin ederim, ona bize katılması gerektiğine inanması için hiçbir sebep vermedim."

Bayan Gardiner hemen böyle bir şeyi düşünmenin bile saçma olduğunu söyledi. Kocasını Mary'nin kolunu okşadı ve ona çok fazla endişelendiğini söyledi; Bay Hayward ise konuşmadı, ama mektubu aldı ve sanki ondan gizli bir anlam çıkarmaya çalışıyormuş gibi dikkatle inceledi. Konu hakkında başka bir şey söylenmedi ve kısa bir süre sonra Bay Gardiner ve Bay Hayward izin isteyerek Scafell yürüyüşü hakkındaki fikrini öğrenmek üzere hancıyı aramaya çıktılar. Onlar gittikten sonra Bayan Gardiner sıcak ekmeklerin sonuncusuna uzandı.

"Bunlar gerçekten çok iyi. Dört gözle beklediğimiz çok fazla yürüyüşümüz olduğu için mutluyum, yoksa vücudum bunlara asla dayanamazdı."

Tereyağını evde alışık olduğundan daha kalın bir şekilde sürdü ve keyifle yemeye başladı.

"Beklenmedik ziyaretçilerimiz karşısında pek mutlu görünmüyorsunuz."

"Birlikte o kadar mutlu ve rahattık ki," dedi Mary, "bu mutluluğumuzun eklemelerle daha da artacağını hayal etmekte zorlanıyorum. İtiraf etmeliyim ki, Bayan Bingley hakkında iyi şeyler düşünmek için benim sahip olduğumdan daha fazla iyi huylu olmak gerekir. Hurst'lerin de onları tavsiye edecek pek az şeyleri var."

Bayan Gardiner elindeki rulodan kalanları bıraktı ve kendine biraz daha çay doldurdu.

"Merak ediyorum, sizi rahatsız eden sadece iki kötü kız kardeşin varlığı mı? Yoksa Bay Ryder'ın gelişinin de benzer bir etkisi var mı?"

Bir an için duyulabilen tek şey, hanın hizmetkârları diğer masaları temizlerken çıkan tabak sesleriydi.

"Bay Ryder? Anladığımdan emin değilim. Beni neden rahatsız etsin ki?"

"Sanırım senden hoşlanıyor. Ve yakışıklı bir adamdan açıkça, gizlenmeden hoşlanmak çok tedirgin edici bir deneyimdir."

Mary itiraz etmeye çalıştı ama teyzesi elini kaldırdı.

"Her türlü duyguyu kışkırtır, özellikle de o erkek başka bir kadın tarafından takip ediliyorsa. Elde etmek için kendimizi zorlamayı seçersek, kolaylıkla sahip olabileceğimiz bir şeyi istediğini bilmek, o nesnenin daha değerli görünmesine yardımcı olamaz. Ve kadın onu istediğini ne kadar çok gösterirse, erkek de o kadar cazip hale gelir."

Bayan Gardiner masanın üzerinde duran reçel kaplarını inceledi, bir çay kaşığı dolusu ahududu reçeli aldı ve son ekmeğinin üzerine özenle koydu.

"Korkarım bu bizim cinsiyetimizi pek iyi yansıtmıyor, ama işte böyle." "Çok açık konuşuyorsunuz."

"Bazen bunu yapmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Londra'da benim için -ve sanırım sizin için de- Bayan Bingley'nin Bay Ryder'ı kafasına koyduğu açıktı. Buraya gelmesi de bunu doğruluyor. *Bize* eşlik etmek için kötü yollardan yüzlerce kilometre geldiğini sanmıyorum."

"Bunun pek olası olmadığına katılıyorum," diye itiraf etti Mary.

"Yapabilirse ona sahip olmaya kararlı. Ve bence yoluna kimin çıktığını çok iyi görüyor."

"Eğer düşündüğüm şeyi kastediyorsanız, hem siz hem de Bayan Bingley çok yanılıyorsunuz. Bay Ryder'ı bir arkadaş olarak görüyorum, başka bir şey değil."

"O yokken, bunun doğru olduğuna eminim. Ancak sürekli onun yanındayken bu kayıtsızlığı korumakta zorlanabilirsiniz. O bir adam

hatırı sayılır bir çekiciliği var. Çok canlı ve etkileyici bir tavrı var. Ve sanırım gönül meseleleri hakkında çok ikna edici bir şekilde konuşabiliyor - tüm his ve duygu konuşmalarına rağmen, gerçekte ne hissettiklerini söylemekte ya da bunun üzerine harekete geçmekte zorlanan diğerlerinin aksine."

Meryem sanki soğuk bir el kalbini yakalamış gibi hissetti. Atılmış bir parça ekmek aldı ve masa örtüsünün üzerinde yuvarlamaya başladı.

"Anladığımdan emin değilim," diye cüret etti. "Sanırım Bay Hayward'ı çok sevdiğimi biliyorsunuz. Bu düşkünlüğümün karşılık bulacağını çok ummuştum -kendimi hayal etmeye bırakmıştım-."

Mary en gizli düşüncesini yüksek sesle söylerken renginin attığını hissetti.

"Ama şimdi onun konuşamayacağını öne sürüyor gibisiniz.

Bunu yapacak cesareti ya da inancı yok. O zaman onun duygularını yanlış mı anladım? Benden hoşlandığına inanmakta haksız mıyım?"

Masadan başını kaldırdığında o kadar çaresiz, o kadar endişeli görünüyordu ki Bayan Gardiner masanın üzerinden uzanıp Mary'nin elini tuttu.

"Kastettiğim bu değildi," dedi, sesi şimdi daha yumuşaktı. "Tom'un sana gerçekten çok değer verdiğini düşünüyorum. Bunu gösteren binlerce küçük kanıt gözlemledim. Ama onu çok uzun yıllardır tanıyorum, dünyaya sunduğu şakacı, kendinden emin yüzeyin altında çok daha çekingen bir genç adam saklı olduğunu bilecek kadar uzun zamandır. Kendinden hiç de öne sürdüğü kadar emin değil. Onunla ilgili bir incelik var - isterseniz bir küstahlık eksikliği - bu da başkalarının böyle bir çekincesi yokken onun geri çekilmesine neden oluyor."

Elini geri çekti ve Mary'nin parmaklarında reçel lekesi bıraktığını fark ederek peçetesiyle silmeye çalıştı.

"Tom'un size karşı gerçek bir sevgi duymadığını ima etmek istememiştim; ama bu konuda daha aceleci olanlara göre daha yavaş ve temkinli davrandığından şüpheleniyorum. Ben sadece duyguları hakkında en özgürce konuşanların her zaman en derinden hissedenler olmadığı konusunda sizi uyarmak istedim. Tom'un son engelde düştüğünü görmek istemem - Bay Hurst'ün de isteyebileceği gibi - çünkü diğerleri davalarını daha akıcı ve daha ikna edici bir şekilde anlatıyorlar."

Mary şok olmuş bir halde geri çekildi.

"Gerçekten böyle davranacağımı düşünemezsiniz!"

"Hayır," diye cevap verdi Bayan Gardiner, "böyle bir niyetiniz olduğunu hiç sanmıyorum. Ama bize ertelenen umutların kalbi hasta ettiği söylenir. Ve böyle bir durumda Bay Ryder gibi bir adamın cazibesi çok tehlikeli olabilir. Size uygun olduğunu düşünseydim bunların hiçbirini söylemezdim," diye devam etti, "ama inanıyorum ki, ancak sevgisi sizinki kadar güçlü, sabit ve değişmez olan bir adamla mutlu olabilirsiniz. Ve bazen bu karakterdeki erkekler rakiplerinden daha yavaş hareket ederler."

Mary cevap veremedi masalarında bir hizmetçi belirdi ve tabaklarını toplamak için izin istedi. Bu iş bitene kadar ne Mary ne de teyzesi bir daha konuşmadılar; o sırada Bayan Gardiner masadan kalkıp yeğeninin yanına geldi.

"Her zamanki gibi öğütlerimi büyük bir sabırla karşıladınız," dedi, "ve sizi bir daha fikirlerimle kızdırmayacağım. Ama size yalvarıyorum, söylediklerimi bir düşünün. Duygularını en kolay açıklayan adam, onları en derinden hisseden adam olmayabilir."

Mary tam teyzesinin uyarılarının yersiz olduğunu, Bay Ryder'ın güçlerine karşı bağışıklığı olduğunu haykıracaktı ki, Bay Gardiner ve Bay Hayward masaya döndüler.

Bay Gardiner zafer kazanmış bir edayla, "Her şey kararlaştırıldı," dedi. "Hancı bize Scaffell'in alt sırtına doğru yürüyüşün güzel havalarda oldukça kolay olduğunu söyledi; ayrıca yolu iyi bilen ve aptalca risklere girmeyecek, ağırbaşlı bir adam olan bir rehber de sağlayabilir."

Bay Hayward, "Tepeye ulaşmanın sabahın büyük bir bölümünü alacağını söylüyor," dedi, "yani handan hemen ayrılırsak ve hava da bize iyi davranırsa, öğlene doğru denizi görebiliriz."

Beklentiyle Mary'ye baktı; ama Mary'nin dikkati dağılmıştı, aklı hâlâ Bayan Gardiner'ın sözlerindeydi.

"Düşünsenize Bayan Bennet, Bay Bennet'in ne yaptığını kendi gözlerimizle görmeliyiz.

Wordsworth gördü, tam olarak durduğu yerde durdu!"

"Bunu çok isterim," diye cevap verdi, neşesi yerine gelmişti. "Ama nerede durduğunu söylemeniz doğru olmaz mı, çünkü bize *Rehber*'de anlatılan tırmanışı Bay Wordsworth'ün kız kardeşinin yaptığını söylemiştiniz?"

"Çok haklısınız," dedi Bay Hayward, Mary'nin yolculuk için duyduğu heyecanı geri kazanmış görünmesinden dolayı rahatlamıştı. "Bir hanımefendinin, özellikle de Bayan Wordsworth gibi cesur birinin izinden gitmekten çok mutluyum."

Bay Gardiner güldü.

"İkinizi tepeye taşımak için yalnızca coşku yeterli olacak gibi görünüyor. Geri kalanımız bir sopa kullanmak zorunda kalabilir."

"Ve bir çift düzgün çizme," diye ekledi Bayan Gardiner. "Onlarsız gideceğinizi düşünemiyorum."

Bölüm 74

Gracechurch Sokağı grubu günün geri kalanını, Bay Hayward'ın deyimiyle, büyük gezilerinin provasını yaparak, ılıman ve iddiasız tepelerde yürüyerek geçirdi. Yeşil patikalarda yürürken ve hızlı akan derelerin kıyılarında gezinirken Mary kendini Bay Hayward'ın ona karşı davranışlarını incelemeye verdi ve en ilgisiz şekilde ona karşı olan duygularının sıcaklığını ölçmeye çalıştı. Şüpheli olmak için elinden geleni yapıyordu; ama adamın davranışlarındaki her şey, konuşması, gülümsemesi, pek çok düşünceli ilgisi, ona karşı güçlü bir bağlılık duyduğunu gösteriyordu. Adam ona şapkasına takması için bir hanımeli dalı hediye ettiğinde, meselenin çözüldüğünü düşündü. Bayan Gardiner'in sözlerinin zihninde yarattığı belirsizlikler yavaş yavaş ortadan kalktı. Mary umutlarının erteleneceğini ya da çok uzun süre erteleneceğini düşünmüyordu; Bay Hayward'ın onlar Londra'ya dönmeden önce kendini açıklayacağına inanmak için her türlü nedeni vardı.

Yürüyüşçüler güzel havanın avantajını en iyi şekilde kullanarak günün büyük bir bölümünde dışarıda kaldılar; bu yüzden akşam yemeği için aşağı inene kadar kendilerini Bay Ryder ve arkadaşlarının yanında bulamadılar. Hanın ortak salonuna girdiklerinde, onları orada beklediği belli olan Bay Ryder onları karşılamaya koştu. Önce Bayan Gardiner'a yaklaşıp küstahlığı için af diledi.

"Madam, sizi bu şekilde rahatsız ettiğim için özür dilerim ama gerçekten yapacak bir şey yoktu. Hepinizi burada, bu görkemli yerde görme ihtimali karşı konulamayacak kadar güçlüydü. Tek umudum keyfinize keyif katabilmek ya da en azından keyfinizi önemli ölçüde azaltmamak."

"Bunun imkânsız olacağından eminim," diye cevap verdi. Memnuniyetle, Mr.

Ryder parlak gülümsemesini Mary'ye çevirdi.

"Cheapside'da son karşılaştığımızda beni bu kadar çabuk göreceğinizi umduğunuzu sanmıyorum, Bayan Bennet. Ama bir kez bu fikri

Göller kafamın içine girdi, onu çıkaramadım. İşte buradayız; ve yolculuğumuzda şimdiye kadar gördüklerime bakılırsa, her şeye değmiş."

Memnun etmeye o kadar hevesliydi ki, hevesine karşı koymak gerçek bir çaba gerektiriyordu.

"Peki Tom, ya sen? Ben de senden hoşgörü istiyorum." Bay Hayward'ın elini tuttu ve güçlü bir şekilde sıktı. "Mahkemelerde ünlü bir zafer kazandığınızı duydum; hukuk dünyasında herkesi peşinizden sürüklüyormuşsunuz. Şaşırdığımı söyleyemem - daha azını beklemiyordum - ama buna çok sevindim ve en içten tebriklerimi sunuyorum."

Bay Hayward, arkadaşının övgü dolu sözleri karşısında biraz utanarak ona teşekkür etti. "Ama gerçekten Will," diye devam etti, "ne demek istiyorsun? Üç yüz mil bir hevesle gelmek için uzun bir yol, özellikle de buradaki gibi yollarda."

"Ben buna heves demem," dedi Bay Ryder, "çünkü bu onu aptalca bir hoşgörü gibi gösterir. Hayır, bunu ilham veren bir kararlılık olarak düşünmeyi tercih ederim. Aklıma bir fikir geldi, ona göre hareket ettim ve dileğim anında yerine geldi."

"İstediklerinizin peşinden hep böyle canla başla mı koşarsınız?" diye sordu Mary. "Her zaman," diye yanıtladı Bay Ryder.

"Will her şeyin isteyerek elde edilebileceğine inanıyor," diye güldü Mr. Hayward.

"Hiçbir şey riske atılmaz Tom, hiçbir şey kazanılmaz. Eminim bu sözü daha önce de duymuşsundur."

"Gerçekten de öyle, çoğunlukla senin tarafından."

Mary iki gencin eski bir dostluğun rahatlığıyla konuşmalarını izledi, ta ki Bay Ryder hepsi için akşam yemeği sipariş etme cüretini gösterene kadar. Hanın sunduğu en iyi yemekleri ısmarlamıştı -iyi bir biftek ve ardından peynirli kek- ve bunun hoşuna gideceğini umuyordu. Öyle olduğunu görünce, onları küçük bir özel odaya götürdü; burada temiz beyaz bir örtü serilmiş uzun bir masa vardı ve masanın arkasında, Bay Ryder'ın grubunun diğer üyeleri, durumlarından nazik ev sahiplerinden biraz daha az memnun görünerek, oldukça sert bir şekilde oturuyorlardı.

Odaya girdiklerinde Bay Ryder, "Bay ve Bayan Hurst'ü hatırlayacağınızı umuyorum," dedi. "Ve tabii Bayan Bingley'i de?"

Gerekli formaliteler yerine getirilirken Mary endişeliydi. Bay Ryder'ın akşam yemeğinden sonra Bayan Bingley'yle çok kötü bir şekilde ayrılmışlardı ve bu hanımefendinin şimdi ne kadar kızgınlık göstermeyi seçeceğinden emin olamıyordu. Mary açık bir tersleme olmamasını umuyordu, çünkü o zaman teyzesi bunu fark edecek ve açıklama yapması gerekecekti. Bayan Bingley her zamanki gibi mükemmel giyinmiş ve her zamanki gibi heybetli görünüyordu. Gözleri her zamanki değerlendirici havasıyla Mary'nin üzerinde gezindi, sanki ona nasıl davranacağına henüz tam olarak karar vermemiş gibiydi; sonra kararını verdikten sonra soğuk bir baş hareketiyle onu onayladı.

Demek böyle olacaktı, diye düşündü Mary. Nezaket gösterileri olacaktı ama açıktan açığa bir ihlal olmayacaktı. Bu rahatlatıcıydı.

"Umarım kuzeye yolculuğunuz çok yorucu geçmemiştir," diye söze başladı, aralarında geçenlere hiç değinmeme isteğini belirtmek niyetiyle. "Gelmek için uzun bir yol; ama ülkenin güzellikleri bunu fazlasıyla değerli kılıyor."

"Benim için hiç sorun değil," diye cevap verdi Bayan Bingley. "Böylesine muhteşem bir şiirin doğduğu yeri görmeyi uzun zamandır istiyordum. Yol boyunca birkaç rahatsızlık ödemek için küçük bir bedel."

"Şiir okuyor musunuz peki? Şiirle ilgilendiğinizi bilmiyordum." "Bu sadece arkadaşlarımla paylaştığım bir tutku."

Bayan Bingley, Mary'nin başının üzerinden baktı ve sanki sohbet edecek daha ilginç birini bulmayı umuyormuş gibi odaya göz gezdirdi. Kısa bir süre için Bay Ryder'la göz göze geldi ve Mary'ye döndüğünde kaybolan büyüleyici bir gülümsemeyle ona iltifat etti.

"Ryder bu geziden bahseder bahsetmez ona yalnız gitmesine izin veremeyeceğimi söyledim. Gölleri görme arzum en az onunki kadar güçlüydü ve tatmin edilmeliydi. O da hemen bensiz gitmeyi düşünemeyeceğini söyledi, tabii Bay ve Bayan Hurst olmadan."

"Bu çok hoşunuza gitmiş olmalı."

"Evet, ama şaşırmadım. Ryder sık sık ben partide değilsem hiçbir geziden keyif almadığını söylerdi."

"Pekâlâ," diye cevap verdi Mary, "umarım ikiniz de burada sizi memnun edecek çok şey bulursunuz. Şimdiden çok güzel manzaralar gördük. Ve tekne gezisi

Grasmere'deki gölün üzerinde kaçırılmaması gereken bir yer var. Bu kadar güzel bir şeyi ne zaman gördüğümü hatırlamıyorum."

"Hafif, rahat zevkleri olan insanlar için mükemmel görünüyor. Ancak Ryder'a da söylediğim gibi, daha heyecan verici şeyler görmeyi umuyorum. Kendimi alışlagelmiş manzaralarla sınırlamak istemiyorum."

Mary, Bayan Bingley'nin tahriklerine kapılmamaya kararlı bir tavırla, "Sanırım göreceksiniz," dedi, "daha tanıdık beklentilerin bile onları tavsiye edecek çok şeyi var. Henüz hayran olmadığım bir şey görmedim. Her şey beni memnun etti."

"Bundan bir an bile kuşku yok," diye mırıldandı Bayan Bingley, aralarındaki konuşmayı bir an önce sona erdirmeye arzusunu gizlemek için hiçbir çaba göstermeden. "Her neyse, vahşi, evcilleşmemiş türden bir öneriniz yoksa -bu tür şeyleri bilirsiniz- sanırım gidip Bay Ryder'ın aklına bu yönde bir şey gelip gelmediğine bakacağım."

Mary daha cevap veremeden Bayan Bingley odanın diğer tarafına doğru uzaklaştı ve Bay Ryder'a edebin izin verdiği kadar yakın bir yere yerleşti. O gittikten sonra, Bay Hayward Mary'nin yanında belirdi.

"Bunu söylemem ne kibarlık ne de cömertlik olur ama korkarım Bayan Bingley'i pek umursamıyorum."

"Pek hoş biri değil," diye itiraf etti Mary. "En azından bana karşı hiç öyle olmadı."

"Çok üstün bir havası var. Ona bir kadeh şarap daha getirmemi ya da pelerinini almamı emrederse hiç şaşırmam. Beni nezaket göstermeye değer bulduğunu sanmıyorum."

Bayan Bingley'nin, Bay Ryder'ın kolunu şakacı bir tavırla çekiştirerek en sevdiği numarayı yapmasını masanın üzerinden onaylamayarak izledi.

"Onun iyi fikrini kazanmak için," diye düşündü Mary, "yılda en az on bin sterline sahip olman gerekir. O olmadan sana bakmaz."

Elinde birkaç şişe taşıyan bir hizmetçi içeri girdi ve şişeleri teker teker büfenin üzerine yerleştirdi. Küçük olan oda şimdi kalabalıklaşmaya başlamıştı. Mary ve Bay Hayward, Bay Hayward'ın sürdürmeye hevesli görüldüğü sohbetlerini devam ettirebilmek için bir köşeye çekilmek zorunda kaldılar.

"Peki ya siz Bayan Bennet?" diye sordu. "Siz de aynı şeyi mi düşünüyorsunuz? Evlilik mutluluğunun bankada sağlıklı bir mevduata bağlı olduğunu düşünüyor musunuz?"

"Lizzie, Bay Darcy'yi ne kadar çok sevdiğini ancak Pemberley'i ilk gördüğünde anladığını söylerdi."

Onu gülümsetmeyi ummuştu; ama adamın yüzü düştü ve Mary onun ruh halini yanlış değerlendirdiğini anladı.

"Elbette bunu bir şaka olarak yaptı. Onları birlikte görseydiniz, aksini düşünmenin imkânsızlığını anlardınız. Adamın zenginliği -yüksek mevkisi- uzun hikâye ama ikisinin de kadının ona duyduğu aşkla bir ilgisi yoktu."

Bay Hayward ikna olmuş görünmüyordu.

"Büyük bir ev ve büyük bir gelir vaadine tamamen kayıtsız kalacak kadar güçlü karaktere sahip çok az kadın olduğunu düşünüyorum."

Mary, Bay Hayward'ın bile kendi cinsiyetini küçümsediğini duyunca biraz sinirlenerek, "Ve çok az erkek de," diye karşılık verdi. "Erkek talipler arasında, ellerinden gelirse bir mirasçıyı kaçırmak konusunda hiç isteksizlik görmedim."

Bay Hayward'ın sert ifadesi eridi ve güldü.

"Hayır, beni yakaladınız. Erkekler bu konularda kesinlikle üstünlük iddiasında bulunamazlar. Ama itiraf etmeliyim ki, aramızdan bu kadar iyi koşullara sahip olanlara biraz imreniyorum. Korkarım ben hiçbir zaman Bay Darcy ve Pemberley'nin ünlü arazisi kadar iyi bir av olamayacağım."

"Bunu düşünen bazı kadınlar olabilir," dedi Mary sessizce. "Ama size söz veriyorum Bay Hayward, hepimiz böyle düşünmüyoruz."

Beklentiyle ona baktı ve konuşmak üzere olduğunu düşündü; birden yemek odasının kapısı itilerek açıldı ve hancı büyük bir örtünün altında sığır eti taşıyarak içeri girdi. İki hizmetçi de sebze tabakları ve büyük bir sürahi et suyu taşıyarak onu takip etti. Herkes yemeğe başlamak için masaya doğru ilerlerken Mary, Bay Hayward'ın sözlerine vereceği yanıtı duyma şansının artık olmadığını biliyordu.

Bölüm 75

Bay Ryder küçük yemeğin ev sahipliği görevini büyük bir ciddiyetle üstlendi ve Gracechurch Sokağı partisinin kalan rezervlerini eritmek için yorulmak bilmeden çaba sarf etti. Bay Gardiner'ın balık tutma hikâyelerini ilgiyle dinledi, Bayan Gardiner'dan son yürüyüşünde gördüğü kelebekler hakkında daha fazla bilgi vermesini rica etti ve Mary'yi gölde yaptıkları son gezintinin zevklerini anlatmaya teşvik etti. Mary sözlerini bitirdiğinde, Gardiner kadehini ona kaldırdı.

"Aferin Bayan Bennet! Harika bir şekilde tarif ettiniz. Sizin gözünüzden her şeyi mükemmel bir şekilde görüyorum - sanki ben de oradaymışım gibi."

Bayan Gardiner masanın öbür ucundan Mary ile göz göze geldi; ama Mary cevap vermeyi reddetti.

"Söylediğiniz her şeyi tam olarak anlayamadım, Bayan Bennet," dedi Bay Hurst. "Adalarla ilgili kısmı kaçırdım. Tekrar etmenizi rica edebilir miyim, lütfen?"

"Belki başka bir zaman," diye araya girdi Bayan Bingley. "Şüphesiz aydınlatıcı olsa da, tekrar oturup dinlemeye hazır olduğumdan emin değilim."

Bay Ryder, "Gölde yaptığınız herhangi bir eskiz ya da çizim var mı?" diye sordu.

"Korkarım benim yeteneğim bu yönde değil," diye itiraf etti Mary. "Elim kalem tutmaya pek yatkın değil."

"Ne yazık," dedi Bayan Bingley. "Onları başka türlü görmeyi çok isterdim."

Bay Ryder hizmetkârlara tabakların artık kaldırılabilceğini ve daha fazla şarap getirilebileceğini işaret etti.

"İtiraf etmeliyim ki," dedi, "anlattıklarınız iştahımı iyice kabarttı. Planladığınız başka bir macera var mı? Yoksa Bay Wordsworth'un *Rehberine* mi başvurmalıyız?"

"Aslına bakarsanız," diye yanıtladı Bay Gardiner, "düşündüğümüz bir gezi var. İnanılmaz manzaralar vaat ediyor ama yürüyenlerin büyük bir dayanıklılık göstermesini gerektiriyor. Tom, neden daha fazlasını söylemiyorsun?"

Bay Hayward Scaffell tırmanışını anlatırken, tırmanışın dramını, içinden geçilecek manzaranın vahşi güzelliğini ve tepeye ulaştıklarında tadını çıkaracakları görkemli manzaraları özetlerken herkes sessizliğe gömüldü. Tırmanışları başarılı olursa ödüllendirilecekleri deniz manzarasından söz etmeye başladığında, Bay Ryder yeterince dinlediğini, kararını verdiğini, kendisine bırakılırsa yarın ya da en geç ertesi gün yola çıkmaları gerektiğini söyledi. Arkadaşının heyecanına alışık olan Bay Hayward, onun heyecanının biraz azalmasını bekledikten sonra, bunun hafife alınacak bir yolculuk olmadığını, çünkü yolun çok dik olmamasına rağmen uzun ve yorucu olduğunu ve kayalık olduğunu söyledi.

"Ama," diye devam etti, "buradaki ev sahibi güvenilir bir rehber tavsiye etti. Her konuda onun tavsiyelerine uyulduğu takdirde, bu işe kalkışılmaması için hiçbir neden olmadığını söylüyor."

Bay Ryder, "O halde her şey halloldu, öyle mi?" diye bağırdı. "Buraya böyle maceralar yaşamak için gelmediyse neden geldik? Eğer bunu deneyemeyecek kadar yüreksizsek, evde kalmamız daha iyi olurdu. Haydi Tom, ne zaman yola çıkıyoruz?"

"Gerekli hazırlıkları yapmadan olmaz," diye cevap verdi Bay Hayward kararlılıkla. "Evet, macera yaşamak için buradayız ama maceranın kurbanı olmak için değil. Yakınlardaki tepelerde biraz yürüdüm ve ne kadar sert ve zor olabileceklerini gördüm."

"Bay Hayward kendimizi pürüzsüz göller ve sakin manzaralarla sınırlamamızı tercih ederdi," diye mırıldandı Bayan Bingley. "Ben Bay Ryder'a katılıyorum. Bir dağın tepesinde durmayı çok istediğime eminim."

"Beni yanlış anladınız," diye sertçe cevap verdi Bay Hayward. "İsteyen herkesin tepeye çıkmasını isterim; ama risklerin farkında olmayan ya da bunlara hazırlanmak için zahmete girmeyen hiç kimse buna kalkışmamalı."

"Ah," diye haykırdı Bay Ryder, "işte tedbirli avukat konuşuyor! Sevgili Tom, Chancery Lane'den çok uzaktayız, Tanrı'ya şükür! Bırak da

Tozlu, sıkıcı alışkanlıklarından kaçmak için geldiğimiz yere. Gel, Wordsworth ne derdi? O da benim gibi sizi teşvik ederdi."

Bay Hayward başka bir şey söylemedi; Mary, arkadaşının kendisinin sıkıcı ve girişken olmadığı yönündeki imasının onu incittiğini gördü. Yemek bitip de herkes dağılmaya başladığında, Bay Hayward olayların gidişatından huzursuz olduğu her halinden belli olan Mary'ye yaklaştı.

"Sadece biz olduğumuzda bu kadar endişeli değildim. Ama şimdi daha büyük bir parti olacağız, buna kalkışmamız gerektiğinden daha az eminim. Will Ryder benim arkadaşımdır, iyi kalpli ve cömerttir. Ama sonuçları düşünmez, özellikle de o anın heyecanına engel olacaklarsa. Ve tavırları o kadar ikna edici ki, onun coşkusunu paylaşmayanların, onun örneğini izlemedikleri için kendilerini aptal gibi hissetmelerine neden oluyor."

"Evet," dedi Mary, "onun düşüncesiz olduğunu görebiliyorum."

Bay Hayward'ın dalgın halinden, tırmanıştan vazgeçilip vazgeçilmeyeceğini düşündüğünü hissetti. Çoğu durumda onun kararını tamamen onaylardı. Ama bu kez o kadar emin değildi. Eğer geziden vazgeçilirse, onun yanında yalnız zaman geçirme fırsatını kaybedecekti. Sadece bu bile onun lehine önyargılı olması için yeterliydi. Ama aynı zamanda tırmanışla ilgili konuşmaları dinlerken içini kaplamaya başlayan heyecanın da farkındaydı. Belki de çevrelerindeki sert ama bir o kadar da güzel manzaranın etkisiyle, her zamanki sağduyusunu bir kenara bırakıp kendini bilinmeze atmayı hayal etmeye başlamıştı. Belki de bu Bay Wordsworth'ün suçuydu -dünyayı onun gözlerinden görmeye o kadar uzun zaman harcamıştı ki, şimdi onun tutkuyla anlattığı duyguları kendi başına yaşamayı gerçekten arzuluyordu. Tek bildiği, şelaleye doğru yürümeyi ve altında uzanan manzarayı kendi gözleriyle görmeyi çok istediği idi. Şimdi bundan mahrum kalmak korkunç olurdu. Ama bunların hiçbirini Bay Hayward'a açıklayabileceğini sanmıyordu, en azından bir hanın daracık yemek salonunda, kirli tabakları taşıyan hizmetkârlar dört bir yanlarından geçerken. Bunun yerine ihtiyatlı davrandı.

"Dikkatli olmak gerektiğini anlıyorum," diye söze başladı, "ve siz de haklısınız. uygun şekilde hazırlanmamız konusunda ısrar ediyor. Ama bu başarılabilirse, o zaman

Acaba şansımızı denemeli miyiz? Belki de doğuştan ihtiyatlı olmaya meyilli olanlarımız biraz sarsılmaktan fayda sağlayabilir."

Kadının cevabı açıkça Bay Hayward'ın beklediği gibi değildi; ama daha fazlasını söylemesini isteyemeden Bay Ryder da onlara katıldı.

"Evet, Bayan Bennet, tepeye doğru bu yürüyüşe ne dersiniz?"

"Bir tepeden daha fazlası," diye karşılık verdi Bay Hayward. "Bayan Bingley'ye söylediğim gibi tam bir dağ değil. Ama ikisinin arasında bir şey."

"Peki, her neyse -dağ, bayır ya da köstebek yuvası- ona tırmanacak mıyız, tırmanmayacak mıyız? Gelin Bayan Bennet, bana düşüncelerinizi söyleyin."

"Bay Hayward'ın karşılaşabileceğimiz zorluklar konusunda bizi uyarmakta haklı olduğunu düşünüyorum," dedi kelimelerini dikkatle seçerek. "Ve mümkün olan her türlü dikkati göstermemiz birinci derecede önemli. Ama itiraf etmeliyim ki denemek isterim. Uzaktan denizin görüntüsü kolay kolay unutulmayacak bir şey olmalı."

Bay Ryder arkadaşının omzuna vurdu.

"İşte, düşünceli Bayan Bennet bile sizi çok çekingen buluyor! Ve ben onun kararlarına sonuna kadar güvenirim, hiç kimsenin güvenemeyeceği kadar."

Ona hayranlıkla baktı. Bu arada Bay Hayward'ın kafası karışmış gibiydi. Bütün özel kuşkularına rağmen Mary'nin arkadaşının tarafını tutmasını beklemediği açıktı. Bay Ryder arkadaşının sessizliğine aldırmandan zafer kazanmışçasına yoluna devam etti.

"Tepeye ulaştığımızda," dedi, "ulaşacağımızdan tamamen emin olduğum gibi, denizi ilk gördüğünüz anda yanınızda durmak niyetindeyim Bayan Bennet. Bunu hiçbir şey için kaçırmam." Sonra cevap beklemeden Bay Hayward'a döndü ve ona çok farklı bir tonda hitap etti.

"Tom, acaba bu gece seninle biraz konuşabilir miyiz? Senden tavsiye almak istediğim bazı aile meseleleri var. Yasal sorular, bilirsin. Belki herkes yattıktan sonra birlikte bir kadeh içebiliriz? Ev sahibinin sakladığı iyi bir bordo şarabı var, böyle bir saatte ve böyle bir yerde iş konuşmamı telafi edebilir."

Bir süre sonra Mary diğerlerinin peşinden yukarı çıktığında omzunun üzerinden bakınca iki adamın تنها bir köşeye yerleştiklerini gördü.

Ev sahibi şişelerini kendisi getirip önlerine koydu. Küçük odasında soyunup saçlarını taradıktan sonra bir süre yatağına uzandı ama uyku bir türlü gelmiyordu. Şalını giyip koridordan aşağıya, merdivenlerin başına doğru süzülürken ne yaptığını pek bilmiyordu. Oradan, kamuya açık odadakilerin gözünden oldukça saklanmış bir şekilde, iyi şarabı kısa sürede bitiren Bay Hayward ve Bay Ryder'a baktı. Bay Ryder büyük bir canlılıkla konuşuyor, arkadaşı ise dikkatle dinliyor, arada bir soru sorar gibi sözünü kesiyordu. Adam kasvetli görünüyordu. Mary bir süre onları izledi, sonra içinde bulunduğu durumun gülünçlüğü onu yatak odasına geri götürdü, açıklayamadığı nedenlerden dolayı biraz rahatsız olmuştu.

Bölüm 76

Dağ rehberi hana vardığında mükemmel bir ilk izlenim bıraktı, sakın ve ağırbaşlı tavrı onunla tanışmak için toplanan herkesi memnun etti. Sessiz ama otoriter bir şekilde konuşarak, birçok hanımefendi ve beyi kazasız belasız tepeye çıkardığını ve aynısını onlar için de yapmaktan memnuniyet duyacağını açıkladı. Ancak şartlarını anlamaları çok önemliydi. Yürüyüş tehlikeli değildi ama uzundu ve aceleye getirilemezdi; bunun için bütün bir gün ayrılmalıydı. Oğlu onlara eşlik edecek ve yolda onlara yetecek kadar erzak getirecekti. Ve en önemlisi, tırmanışla ilgili her konuda onun talimatlarına uyulması gerektiği açıkça anlaşılmalıdır; çünkü o ülkeyi biliyordu, onlar bilmiyordu.

Hemen işe alınmasına karar verildi ve gezi birkaç gün sonra gerçekleştirilecek şekilde ayarlandı. Artık gezi kesinlikle gerçekleşeceğine göre, küçük grubun heyecanı aşikârdı. Rehber yanlarından ayrıldığında, Bay Ryder onları götürecek daha iyi bir adam bulunamayacağını haykırdı ve Bay Gardiner de aynı fikirde olduğunu, böyle dürüst bir adamın ellerinde fazla yanlış yapamayacaklarını söyledi. Bay Ryder yüksek kayalıkların ihtişamını kendi gözleriyle görmek için sabırsızlandığını tekrarlarlarken, Bayan Bingley de bunu yaparken onunla birlikte olmak için her türlü sıkıntıya katlanmaya hazır olduğunu söyledi. Hurst'ler bile "bir denemeye" razı olduklarını belli ettiler. Sadece Bay Hayward'ın söyleyecek bir şeyi yokmuş gibi görünüyordu. Küçük grup dağıldığında, Bay Hayward tek başına hanın önündeki küçük bahçeye doğru ilerledi; birkaç dakika sonra herkes kendi işine gücüne daldığında Mary de onu takip etti.

"Çok sessizsin," dedi, taş bir duvara yaslanmış ve uzaktaki vadiye bakarken ona rastladığında. "Tırmanışla ilgili hâlâ çekincelerin var mı?"

Dalgın bir tavırla manzaraya baktı.

"Size daha önce belirttiğim nedenlerden dolayı bu konuda pek mutlu değilim." "Ama şimdi mükemmel bir rehberimiz var, bu da zihninizi rahatlatıyor olmalı

biraz. Eğer Bay Ryder'ın aceleciliği sizi hâlâ tedirgin ediyorsa, Bay Gardiner'in varlığı onu dengeleyecektir; asla güvenli olmayan bir şeye kalkışmaya kalkışmayacaktır."

"Çok haklısınız, elbette," diye cevap verdi sonunda yüzünü ona dönerek. "Dürüst olmak gerekirse Bayan Bennet, bu gezi şu anda beni ilgilendirmiyor. Bu sabah aklım başka yerde."

Mary onun bu kadar keyifsiz görünmesine şaşırdı. Tanıştıklarından beri ilk kez, her zamanki canlılığı tamamen sönmüş gibiydi. Bariz mutsuzluğu onu derinden etkilemişti. Onun elini tutup kendisine sırrını açması için yalvarmak istedi; ama bunun yerine sadece ona bir adım daha yaklaştı ve sempatisinin derinliğini ifade edeceğini umduğu bir şekilde konuştu.

"Size yardım etmek için yapabileceğim bir şey var mı?"

"Korkarım ki hayır. Bu kendi başıma çözmem gereken bir mesele. Ama teşekkür ederim." Kısmen başarılı olsa da gülümsemeye çalıştı, ona kibarca günaydın diledi ve hana doğru yürüdü. Mary onu takip etmedi, duvara yaslanıp tepelere bakarak yerini aldı. Bir şeyler olmuştu. Kendini huzursuz hissetmeye başlamıştı. Taş duvardan bir ot kopardı ve parmaklarının arasında dolaştırdı. Belki de bir şey yoktu. Bir süre kıpırdamadan durdu, bulutlar yükselene kadar düşündü, sonra otları yere attı ve hana geri döndü.

Mary o sabah Bay Hayward'ı bir daha görmedi. Onun tek başına yürüyüşe çıktığını sanıyordu. Han sessizdi, konukların çoğu başka yerlerdeydi. Bayan Bingley ve kız kardeşi göle doğru yürümüşlerdi. Bayan Gardiner kocasına oltasını bırakıp Keswick'e kadar kendisine eşlik etmesi için ısrar etmişti. Kendi haline bırakılan Mary, düşüncelerinin tekrar tekrar Bay Hayward'a ve onun açıklanamaz ruh hali değişikliğine dönmesini engelleyecek kadar meşgul edeceğini umduğu bir kitap aldı. Bulutları yakıp geçen parlak güneş ışığının içeri süzüldüğü pencere kenarındaki bir koltuğa yerleşti. Sırtı için bir minder buldu, dizlerini yukarı çekti ve okumaya başladı.

Bay Ryder hana girdiğinde onu burada bulmuştu, sıkı bir yürüyüşten yeni çıkmıştı ve yüksek sesle soğuk bir içecek istiyordu. İçkisini içtikten sonra -tek bir hareketle içkisini yudumlarken- Mary'nin inzivaya çekildiğini fark etti. Bardağını yere bıraktı ve yanına bir sandalye çekmekten başka bir selam vermeden elindeki kitaba baktı.

"*Evelina*. Tatile çıkan genç bir hanım için çok uygun bir kitap."

Mary bacaklarını koltuktan aşağı salladı ve kendini daha uygun bir tavırla toparlamaya çalıştı.

"Gerçekten, Bay Ryder, beni gafil avladınız!"

"Sizi rahatsız etmek istemedim. Oldukça rahat görünüyordunuz," diye cevap verdi, en ufak bir rahatsızlık duymadan. "Arkanızdaki o eski pencereyle bir Hollanda tablosunu andırıyorsunuz. Bayan Burney'nin eserlerini sever misiniz?"

Mary onun bakışlarının farkında olarak yakasını düzeltti.

"Özellikle değil. Ona birçok kez başladım ve henüz tek bir kitabının bile sonuna ulaşamadım." Yerini işaretlemek için romanın sayfaları arasında bir kâğıt parçası kaydırды. "Ama sebat ediyorum. Yapabilirsem ondan zevk almaya kararlıyım."

"Bu ancak sizin yapabileceğiniz bir yorum!" diye haykırdı Bay Ryder. "Bayan Burney'nin romanlarının eğlendirmek için tasarlandığının farkında mısınız? Onlar katlanılması gereken bir görev değil, keyif alınması gereken bir zevktir. Eğer onları sevmiyorsanız, neden devam ediyorsunuz?"

"Onları diğer insanlar gibi sevmemenin benim için bir eksiklik olduğunu hissediyorum. Onları takdir etmeyi kendime öğretebileceğimi umuyorum."

Bay Ryder nazıkçe, "Zevk böyle bir şey değildir," diye cevap verdi. "Zorla var edilemez. Başkalarının zevklerine uymaya zorlanamayacak olan eğilimlerimizden özgürce doğar."

Kitabı onun elinden aldı ve koltuğun üzerine koydu.

"Alıştıktan sonra gerçekten çok kolay. Gelin, size nasıl yapıldığını göstereyim. Dışarıda çok güzel bir gün var. Bundan yararlanıp biraz yürümemizi öneririm. Sadece hanın altındaki tarlalarda. Kazığa kadar ve daha fazla değil."

Davet için elini uzattı. Mary'nin ilk içgüdüğü reddetmekti; ama dışarıda güneş parlıyor ve kuşlar ötüyordu. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, Bayan Burney'yle anlaşabileceklerini sanmıyordu; Bay Ryder'ın da

düşündü, kitabından hoşlanmaması için ona izin verdiğinde, *Evelina*'yı yalnız bırakabileceğini düşündü. Temiz ve tatlı havada yürümekten daha iyi bir şey yapamayacağını biliyordu; ve ona hayır demesini söyleyen sese kulaklarını kapatarak yerinden fırladı ve şapkasını almaya gitti.

Bölüm 77

Mary birlikte yaptıkları yürüyüşten keyif aldı. Güneşi yüzünde hissetmek hoştu ve Bay Ryder onu eğlendirmek için elinden geleni yapıyor, bitiremediği romanları öyle eğlenceli bir havayla anlatıyordu ki, Mary bir daha asla başladığı bir kitabı bitiremediği için kendini suçlamayacağını, en ufak bir suçluluk duygusu duymadan bırakacağını düşünüyordu. Onunla bir iki kez alay ettiği doğrudu, ama şakacı yorumları bile Mary'nin onu takdir ettiğini gösteriyordu; ve birkaç kez Mary'ye, hiç çekinmeden, onunla birlikte olmaktan ne kadar memnun olduğunu söyledi. Böylesine açık bir hayranlıktan etkilenmemek mümkün değildi ve tepeden hana doğru yola çıktıklarında Mary onunla gerçek bir canlılıkla konuşuyor, ara sıra gerçek bir zevkle gülümsüyordu. Gerçekten de, patikadaki bir dönemeci dönüp aşağı inmekte olan Bay Hayward'a rastladıklarında onun bir sözüne gülüyordu.

Mary, onu ilk gördüğünde yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirmediğini düşündü.

Onlardan ve belki de başka bir şeyden -üzüntü mü? Hoşnutsuzluk mu? Pişmanlık mı? Ama her neyse o kadar kısa sürdü ki daha sonra emin olamadı. Eğer Bay Hayward onunla Bay Ryder'ın yanında karşılaştığı için üzülüyse bile bunu belli etmemek için elinden gelen her şeyi yaptı.

"Tom!" diye haykırdı Bay Ryder, herhangi bir utancın farkında olmadan, her zamanki coşkusuyla arkadaşını selamlayarak. "Burası ne kadar muhteşem? Hava o kadar temiz ki içebilirim! Bayan Bennet'ı dışarı çıkıp benimle paylaşması için ikna ettim; tek başına deneyimlenemeyecek kadar canlandırıcı!"

Bay Hayward ciddiyetle, "Size iyi gelmiş gibi görünüyor, Bayan Bennet," diye cevap verdi. "Güneş ışığında çok çiçek açmış görünüyorsunuz."

Mary onun o sabahki kadar mutsuz görüldüğünü düşündü ve onda böyle bir değişikliğe neyin yol açmış olabileceğini bir kez daha merak ederken kendi neşesi de kayboldu. "Kalbim" sözünü sık sık duymuştu.

ona gitti"-ama bunun gerçekliğini daha önce hiç bu kadar güçlü hissetmemişti.

"Çok zevkli bir yürüyüş oldu," dedi, çok kısa sürdüğünü anlatmaya çalıştığını fark etmesini umarak. "Ama böyle sıcak bir günde yirmi dakika benim için yeterince uzun. Çay içmek için geri dönüyoruz. Bay Ryder bulacağımızdan emin. Umarım siz de gelirsiniz?"

Sanki bu fikri düşünüyormuş gibi bir an sessiz kaldı.

Bay Ryder, "Böyle güzel bir daveti reddedemezsiniz herhalde?" diye sordu. "Reddedemeyeceğimi biliyorum. Gelin, pasta bile olabilir!" Böylece Bay Hayward onlara katılmayı kabul etti ve birlikte yavaş yavaş tepeye doğru yürüdüler. Yol boyunca seyahatten, seyahatin zevklerinden ve acılarından, seyahatin gözleri açıp zihni genişletmedeki öneminden konuştular. İlerlerken sohbetlerinde neredeyse hiç boşluk yoktu, ama konuşmanın çoğunu Bay Ryder yapıyordu. Bay Hayward arada sırada konuşuyordu ama bu öğleden sonra söyleyecek pek az şeyi varmış gibi görünüyordu. Hana vardıklarında ve onlar için cumbanın önüne yerleştirilmiş küçük yuvarlak masada çay içmeye oturduklarında bile dalgın ve uzak duruyordu. Mary onu hiç bu kadar içine kapanık görmemişti. Ancak Bay Ryder mutlu bir şekilde gevezelik etmeye devam etti; arkadaşından sadece ara sıra bir yanıt alabildiğinde, giderek Mary'ye döndü ve henüz keşfetmediği yerleri sıralamaya geçmeden önce, daha önce gördüğü yerleri anlatarak onu eğlendirdi. Hiçbir beyefendinin, Yunanistan'ın klasik kalıntılarını görmeden kendini doğru dürüst eğitilmiş sayamayacağını söylüyordu; ama yine de hiçbir yer onun hayal gücünü İtalya kadar ateşlememişti.

"Dünyadaki tüm ülkeler arasında en çok ziyaret etmek istediğim ülke orası."

"Bu arzuyu anlıyorum," dedi Mary. "Mr. Gibbon Roma'yı görmek istiyor olmalı."

"Evet," diye yanıtladı Bay Ryder, "Sezarların sizden önce yürüdüğü yerlerde yürümek olağanüstü bir şey olmalı. Ama ben Floransa, Assisi ve Venedik'e, kısacası güzelliğin, sanatın ve güneş ışığının olduğu her yere Büyük Tur'un tamamını yapmak isterim."

Mary, Bay Hayward'ın ne düşündüğünü görmek için döndü ve onu, sanki bir bilmeceye ya da bir muammaya cevap bulmaya çalışıyormuş gibi ikisine birden bakarken buldu.

Bir şekilde ondan kaçan çözüm.

"İtalya'yı görmek ister misiniz, Bay Hayward?" diye biraz çekingen bir tavırla sordu.

Bir an için cevap vermedi.

"Tom!" diye bağırdı Bay Ryder. "Bayan Bennet sana soruyor, İtalya'ya bir gezintiye çıkmak ister misin?"

"Affedersiniz, özür dilerim. Ben katılmıyordum." Düşüncelerini topladı.

"Avrupa'nın durumu böyleyken bunu ayarlamamanın kolay olacağını sanmıyorum." "Mükemmel bir Hayward cevabı," diye güldü Ryder, "pragmatizmin

tutkuya karşı zafer kazanır! Ama ben ertelemeyi reddediyorum. Bir gün bir terasta durup denize bakacağım, elimde bir kadeh şarap, batan güneşe kadeh kaldıracığım."

Bay Hayward'ın buna ekleyecek bir şeyi yokmuş gibi görünüyordu; çok geçmeden mektup yazmasını rica ederek ayrıldı ve odasına gitti.

"Bay Ryder arkadaşının gidişini izlerken, "Tom'un keyfi pek yerinde değildi," dedi. Acaba onu ne üzmüş olabilir?"

Mary bilmiyordu ama Bay Ryder'la karşılaşmasının onun ruh halini düzeltmemiş olmasından korkuyordu. Onunla yürümeye çıkmamış olmayı diledi; dönerken Bay Hayward'a rastlamamış olmayı ve o köşeyi döndüklerinde gülmüyor olmayı daha da çok diledi.

Bay Hayward akşam yemeğine gelmedi, Bayan Gardiner'a bir not göndererek yokluğunu baş ağrısına bağladı ve ertesi gün onlara geri döneceğini umduğunu belirtti. Gecenin ilerleyen saatlerinde yatağına uzanan Mary, son derece kafa karıştırıcı ve üzücü bir gün geçirdiğini anlamaya çalışırken huzursuzdu. Bay Hayward'ın mutsuzluğunu açıklayabilecek her türlü olasılığı zihninde evirip çevirdi ama onu tatmin edecek hiçbir açıklama bulamadı. Eğer ailesinin başına kötü bir şey geldiyse, bunu mutlaka söylemesi gerekirdi. Mesleğinde bir aksilik olmuş olsaydı, Bay Gardiner'a sırrını açması gerekmez miydi? Kalbinde, bu açıklamaların hiçbirinin cevap vermediğini biliyordu. Bunun kendisiyle bir ilgisi olabilir miydi? Bütün gün ona karşı davranışları çok tuhaftı, her zamanki rahat samimiyetinden çok farklıydı. Onunla neredeyse hiç konuşmamıştı.

Onunla çok az birlikte oluyor, yalnız yürümeyi ve yemek yememeyi tercih ediyordu. Ondan kaçıyor olabilir miydi?

Bu o kadar dehşet verici bir fikirdi ki, içini ürpertti, ama bir kez aklına gelince de peşini bırakmadı ve birkaç mutsuz saatini bu konuyu düşünerek geçirdi. Sonunda yorgun, şaşkın ve endişeli bir şekilde uykuya dalana kadar neredeyse şafak sökmüştü.

O kadar rahatsız bir geceden sonra geç kalkması ve kahvaltıya en son inenlerden biri olması hiç de şaşırtıcı değildi. Masada Bay Ryder ve elinde bir şiir kitabı tutan Bayan Bingley'den başka kimse yoktu. Bay Ryder Mary'yi gördüğüne sevinmiş görünüyordu; Bayan Bingley ise sevinmemiştii.

"Günaydın Bayan Bennet," dedi Bay Ryder. "Tam olarak doğru zamanda geldiniz. Bayan Bingley bu küçük kitaptaki şiirler hakkında fikrimi soruyordu. Eminim ikimiz de onlar hakkındaki düşüncelerinizi duymak isteriz."

Bayan Bingley yulaf lapasından başını kaldırdı, bakışları bir bıçak kadar keskindi.

"Oh, hayır, onu rahatsız etmek istemem. Eminim Bayan Bennet'ın birkaç mısradan daha *yüce* şeyler düşünmeliyiz."

Sanki bir meydan okumada bulunuyormuş gibi çenesini kaldırdı, Mary de bir bakıma öyle olduğunu düşündü. Ama Mary bu sabah Bayan Bingley'yle kılıç tokuşturmayı tercih etmemiştii.

"Şiir konusunda," diye cevap verdi, kahvesine döktüğü süt kadar yumuşak bir sesle, "tavsiyelerin genellikle pek de doğru olmadığını düşünüyorum. Şiir söz konusu olduğunda, kendi zevkimiz genellikle en iyi ve en güvenli rehberdir."

Bunun bir yarışma olmayacağını hemen anlayan Bayan Bingley, dikkatini gösterişli bir şekilde şiir kitabına verdi. Mary kahvaltı ekmeğini ufalayıp parçalarını dalgınca kahvesine batırdı, gecenin büyük bir bölümünde kendi kendine yaptığı tartışmaya devam etti, zihni konuyla o kadar meşguldü ki, düşüncelerinin öznesi masalarına geldiğinde tamamen şaşırdı. Paltosu nemliydi ve şapkasının altındaki saçları, sabah güneşi tarafından yakılmak üzere olan sisin damlacıklarıyla parlıyordu.

"Aman Tanrım, Tom," diye bağırdı Bay Ryder, "çoktan dışarı çıktın mı?" "Çıktım. Hiçbir şey insanın düşüncelerini tempolu bir yürüyüş kadar temizleyemez."

"Zihnin bulanık mıydı o zaman?" diye sordu Mary. "Vermek zorunda olduğunuz bir karar var mıydı?"

Şapkasını çıkardı, paltosunu silkeledi, oturdu ve kendisine kahve ikram etti.

"Evet. Çok önemli bir şey. Beni çok rahatsız etti. Ama bir sonuca vardım ve buna göre hareket etmeye kararlıyım."

"En azından bu sizi tatmin ediyor olmalı."

"Hayır, korkarım tam tersi. Doğru şeyi yaptığıma inanıyorum ama bunun beni mutlu ettiğini iddia edemem."

Mary tereddüt etti. Dikkatle koruduğu soğukkanlılığının altında çok mutsuz olduğunu görmemek mümkün değildi.

"İnsanın doğru hareket ettiğini bilmesinin rahatlatıcı olduğu söylenir. Belki daha sonra bunu hissedebilirsiniz."

"Belki de. Ama bundan şüpheliyim."

"Rahatsız etmek istemem ama verebileceğim bir tavsiye var mı? Eğer yoksa, belki sadece biraz sempati hoş karşılanabilir?"

Adam ona gülümsedi ve yüzündeki pişmanlık dolu ifade kadının yüreğine işledi.

"Belki de endişeleriniz hakkında özgürce konuşmak sizi rahatlatabilir?"

Tabağına baktı ve gözlerini bir kez daha onunkilere dikmeden önce birkaç dakika geçti.

"Çok nazıksınız. Ama bu benim kendi başıma halletmem gereken bir mesele. Henüz daha iyi durumda değilim. Ama halledeceğim."

Bütün bu süre boyunca Bayan Bingley, masanın diğer tarafında, Bay Ryder'ı, şiir kitabını daha özel bir ortamda tartışabilecekleri gizli bir köşeye kadar kendisine eşlik etmesi için ikna etmeye çalıştı. Ama Bay Ryder bunu kabul etmemişti. Çabaları sonuç vermeyince küçük kitabı kapatıp sabırsızlıkla etrafına bakındı.

"Ne kadar üzücü bir tabloyla karşı karşıyayız. Saat on bir ve henüz gün için bir planımız yok. Ne düşünüyorsunuz beyler?"

Bay Ryder'ın hayvan pazarına bakmak için Keswick'e gitmeyi önereceği ya da Bay Hayward'ın hiç heveslenmeden ona eşlik etmeyi kabul edeceği herhalde aklına gelmemişti. Ama öyle oldu ve birkaç dakika içinde Mary ile Bayan Bingley masada yalnız kaldılar.

İkisi de bu durumun uzamasını istemezdi. İlk kalkan Bayan Bingley oldu ve kız kardeşiyle Bay Hurst'ü aramaya gitti. Mary de kısa bir süre sonra onu takip etti ve gününü Gardiner'larla birlikte amcasının balık tutmasını izleyerek geçirdi. Bay Ryder'ın tavsiyesine aldirmayarak, Bay Hayward'la konuşmasının onu sürüklediğı daha da endişeli ruh halinden uzaklaştıracağını umarak *Evelina*'yı da yanında götürdü. Ama bu pek de adil bir yarışma sayılmazdı. En iyi yazar bile, Bay Hayward, onun mutsuz durumu ve kendisinin bununla olası bağlantısı hakkında saatlerce zihninde dolaşan endişeli sorularla yarışamazdı.

Bölüm 78

Scafell'e tırmanışın yapılacağı geceden bir gece önce, Bayan Gardiner bu tırmanışa kalkışmamaya karar verdi. Tırmanışın uzun ve sıkıcı olacağı kesindi; rehber patikanın taşlı olduğunu söylemişti ve ayak bileklerinin buna dayanacak kadar güçlü olduğunu düşünmüyordu. Mary hemen, bu son dakikada kendisinin de gitmesinin engelleneceğinden korktu; ama teyzesi onu yasaklamadı. Yine de Keswick'ten aldığı bir çift kalın tabanlı botu giymesi için ısrar etti ve handaki hizmetçilerden birinin, Mary'nin en az iyi olan elbisesinin paçalarını toplamasını sağladı. Mary içten içe Bayan Gardiner'in handa birlikte kalmalarını tercih edeceğini biliyordu; diğerleri yokken ne kadar rahat edebilecekleri, birlikte çay içip kitap okuyabilecekleri konusunda sık sık imalarda bulunuyordu.

Ancak Mary ikna edilememişti. Teyzesine, yürüyüşün sunmayı vaat ettiği asil manzaraları kendi gözleriyle görmeye kararlı olduğunu söyledi. Ama tırmanıştan vazgeçmemesinin bir başka nedenini de kimseye açıklamayacaktı. Artık Bay Hayward'ın ona karşı tutumunun değiştiğine hiç şüphe yoktu. Hiçbir zaman kibarlığı elden bırakmıyor ve ona karşı öfke ya da kızgınlık duyduğuna dair hiçbir ipucu vermiyordu. Yeterince cana yakındı ama eskisi gibi değildi. Artık alışkın olduğu gibi onu aramıyor, en yakınındaki sandalyeyi seçmiyor, her fırsatta yanında durmuyordu. Artık özel olarak nadiren konuşuyor ve birlikte daha da az gülüyorlardı. Artık onu eğlendireceğini bildiği bir şey söylendiğinde masanın öbür ucundaki kızla göz göze gelmek için başını kaldırıp bakmıyordu. Yavaş ama emin adımlarla ondan uzaklaşmıştı. Onun yanındayken bile mesafeliydi.

Yalnız kaldığında, Mary onun davranışları için mümkün olan her açıklamayı tekrar tekrar gözden geçirdi. Hiçbiri onu tatmin etmedi. Onun ne zalim ne de hilekâr olduğunu biliyordu. Onun bu şekilde davranabileceğine inanmıyordu.

Bir nedeni olmadan kaba davranamazdı. Eğer onun fikrini değiştirmesinde kendisinin de bir rolü olduysa, bunun ne olduğunu hayal bile edemiyordu. Belki de sadece onun kendisine değer verdiğini hayal ediyordu? Her ne kadar onun kendisini açıklamasını arzulamış olsa da, belki de gerçek, onun duygularının onunkilerden daha güçlü olduğuydu.

-Ve şimdi de kendisini utandıran bu durumdan olabildiğince nazik bir şekilde sıyrılmaya çalışıyordu. Bunu düşünürken gözleri yaşardı. Bunun mümkün olduğunu düşündü. Ama Göller'e ilk geldiklerinde birlikte ne kadar mutlu olduklarını, Grasmere'deki teknede birbirlerine ne kadar düşkün ve rahat olduklarını, kasvetli eskizlerine nasıl güldüklerini, bir kuşu diğerinden ayırt edememesi konusunda onunla nasıl dalga geçtiğini düşündüğünde, ona olan sevgisinin gerçek olduğunu düşünmekle yanıldığına kendini ikna edemiyordu.

Sorgulanacak hiçbir ihtimalin kalmadığı noktaya ulaştığında ne yapacağını bilemedi. Geceleri Westmoreland'ın siyah karanlığına, uyuması gerekirken gözlerini açarak bakmak hiçbir rahatlama getirmiyordu. Sonunda kendine daha fazla işkence etmeyeceğine karar verdi. Hayır. Mantıklı bir varlık gibi davranacak ve ona neden bu şekilde davrandığını soracaktı.

Bunun cüretkâr bir karar olduğunu biliyordu. Onunla tanışmadan önceki hayatlarının nasıl olduğunu şimdi hayal bile edemese de, aslında çok uzun sürmemiş olan tanışıklıklarının doğasını varsayıyordu. Hanımefendilerin beyefendilere aşklarının durumu hakkında soru sorması da olağan bir şey değildi. Ama yine de bunu yapmaya kararlıydı. Kendi kendine, bilginin her zaman cehalete tercih edilmesi gerektiğini söylüyordu, ortaya çıkan şey duymak acı verici olsa bile.

Ancak handa böyle bir konuşma yapmak imkânsızdı. Kulak misafiri olma ya da sözünün kesilmesi tehlikesi çok büyüktü. Scafell'de ise Bay Hayward'la tek başına konuşma şansı vardı, tavşanlar ve şahinler dışında kimse kulak misafiri olamazdı ve onlar da otların arasında ya da gökyüzünde rahatsız edici olamayacak kadar alçakta duruyorlardı. Keşfetmeyi umduğu şeyin ne olduğunu kesin olarak söyleyemiyordu. Ne yapacağını şaşırmıştı. Tek bildiği, Bay Hayward'ın geri çekilmesine neden olan her neyse, bunun onu mutlu etmiş gibi görünmediğiydi; çünkü onu incelemenin yollarını bulduğunda

Gözetlenmeden, ki bunu çok sık yapıyordu, kendisi gibi sıkıntılı ve meşgul görünüyordu.

Yolculuk günü, sabah parlak ve açık bir şekilde doğdu. Çok geçmeden her şey hazır; erzaklar toplanmış, botlar giyilmiş, *Rehber* ceplere yerleştirilmişti. Bayan Gardiner yürüyüşçülere el salladı, küçük grup hanın kiralık arabasına sıkıca yerleşti. Bozuk yollarda ilerlediler, Seathwaite'e varmalarının uzun sürmemesine şükrettiler, burada rehberle buluştular ve tırmanışa başladılar.

Patika küçük bir sıra kulübenin arkasından yükseliyor, sonra düzleşerek sabit bir eğime dönüşüyordu. Zemin engebeliydi, otlar sarı ve karışık, dikkatsiz yürüyüşçünün ayaklarını ıslatmaktan başka bir amaç için tasarlanmamış gibi görünen karanlık su havuzlarını gizliyordu. Mary çok geçmeden Bayan Gardiner'ın ona aldığı sağlam çizmeler için minnettar oldu. Arazi açıktı ve gökyüzü keskin, parlak bir maviydi, üzerinde birkaç küçük beyaz bulut uzaktan dağılmıştı. İlk başta, temiz havada yukarı doğru yükselirken kendinden geçmişçesine öten tarlakuşlarının neşeli şarkıları eşliğinde yürüdüler; ama daha yükseklere çıktıkça tarlakuşlarını geride bıraktılar ve çok geçmeden tepelerinde dönüp duran akbabaların daha sert çığlıklarından başka bir şey duymaz oldular. Mary tek başına yürüyor, kendi arkadaşlığını başkalarınınkine tercih ediyordu. Bay Hayward da onun biraz önünde, aynı derecede sessiz, aynı derecede yalnız adımlarla ilerliyordu. Demek şimdi ikisi de mutsuz, diye düşündü Mary, onu izlerken kaşlarını çatarak. Peki hangi nedenden dolayı? Birbirlerinden aldıkları zevki bozan neydi? Böylesine açıklanamaz bir fikir değişikliğine neden olan neydi? Attığı her adımda, neler olduğunu keşfetmeye daha da kararlı hale geliyordu.

Rehber ve on iki ya da on üç yaşlarında iyi bir çocuk olan oğlu yolu gösterdiler, düzenli bir tempo tutturmuşlardı. Bay Gardiner yanlarında yürüyor, her zamanki gibi onlara ülke ve orada bulunabilecek av hayvanları hakkında sorular soruyordu. Arkalarından Bay Ryder geliyordu, heyecanı her hevesli hareketinden anlaşılıyordu. Arada sırada heyecanını paylaşmak isteyen Mary'ye dönüyordu.

"Bundan daha iyi bir şey olabilir mi Bayan Bennet? Böyle bir gökyüzü! Böyle bir hava!"

Adamın keyfi öylesine bulaşıcıydı ki, Mary o karanlık ruh halinde bile hafifçe gülümsemekten kendini alamadı.

Caroline Bingley. Caroline, Bay Ryder'ın yanına yerleşmiş, Mary'nin düşüncesine göre, tıpkı işgüzar küçük bir terrier gibi onun yanında tırıs gidiyordu. Kadın ona hırlayıp dişlerini gösterseydi hiç şaşırmayacaktı.

Bayan Bingley'nin düşmanca tavırları yüzünden dikkati öylesine dağılmıştı ki, Bay Hayward'ın alçak, sabit ve ona çok yakın olan sesi onu tamamen şaşırttı.

"Çok iyi idare ediyor gibi görünüyorsun," dedi. "Görünüşe bakılırsa tırmanışın gereklerini fazlasıyla karşılayabiliyorsun."

Onun kendisiyle eski, tanıdık ses tonuna yakın bir şekilde konuştuğunu duymak için kalbi daha hızlı atıyordu. Ama yüz ifadesini korumaya kararlıydı. Eğer onu sorgulayacak cesareti bulacaksa, cesaretini kaybetmemeliydi.

Evet," diye cevap verdi, hissetmediği bir eşitlikle, "en azından şimdiye kadar. Ama bu en kolay kısmı. Daha kötülerinin de olacağına eminim."

Her zamanki şakalaşma üsluplarından oldukça farklı olarak, hoşsohbet bir şekilde konuştular. Bu Mary için acı vericiydi, çünkü aralarındaki soğumayı çok çarpıcı bir şekilde teyit ediyordu. Ama sıkıntısının onu amacından saptırmasına izin vermedi. Bay Hayward'ı konuşturabilirse, ona bu davranışından ne anlaması gerektiğini sorma fırsatı da doğacaktı.

"Bay ve Bayan Hurst sizin dayanıklılığınızı paylaşmıyor gibi görünüyor."

Mary dönüp patikanın ilerisinde güçlkle ilerleyen çifte baktı.

"Onlar için üzgünüm. Belli ki beklediklerinden daha zor."

"Dereyi geçerken ona kolumu uzattım ama beni itti."

"Belli ki kız kardeşinin tüm nazik cazibesine sahip."

Adamın yüzünde kısa bir süre için bir gülümseme belirmediğini gördü ama hemen söndü. Sanki eski rahatlıklarının ve dostluklarının çekimine direnmek için elinden geleni yapıyordu. Konuşacaktı. Bunun nedenini bilmeliydi.

"Bay Hayward-"

Sertçe yutkundu, başlamaya kararlıydı. Ama bunu yapamadan arkasında ayak sesleri duydu.

"Affedersin Tom," diye bağırdı Bay Ryder, "ama Bayan Bennet için bir şeyim var." Elini açarak biraz ezilmiş ama yine de çuha çiçeği olduğu anlaşılan soluk sarı bir çiçek gösterdi.

"Rehberimiz bunun sezonun son çiçeklerinden biri olduğunu söyledi. İki çiçek vardı. Birini Bayan Bingley'e verdim, ama bu sizin için."

"Teşekkür ederim, Bay Ryder."

"Onu bastırıp kitap ayracı olarak kullanabilirsin. Bayan Burney'nin o çok kasvetli bulduğunuz sayfalarını neşelendirebilir."

Bununla birlikte, küçük alaylarının başındaki yerine geri döndü.

"Zavallı çuha çiçekleri," dedi Mary, buruşmuş çiçeklere bakarak. "Böyle güzel şeyler için ne hazin bir son." Başını kaldırıp Bay Hayward'a baktı. "Biliyor musun, bana verdiğin hanımeline sakladım. Odamda bir bardağın içinde duruyor. Hâlâ çok güzel kokuyor."

Onu duymuyor gibiydi, arkadaşının Bayan Bingley'nin yanına dönmesini izlemeye dalmıştı.

"Ryder kesinlikle nasıl jest yapacağını biliyor. Her zaman dikkatleri üzerine çekmenin bir yolunu bulacaktır."

"Bu biraz sert görünüyor. Bence bunu içtenlikle söyledi."

"Bundan eminim."

Adamın ses tonundaki kasvet karşısında şaşırان Mary cevap vermedi. "Okuma zevkinizi oldukça iyi biliyor gibi görünüyor."

"Geçen sabah *Evelina* yanımdaydı. Bunu fark etti."

Bay Hayward daha fazlasını söyleyecekmiş gibi görünüyordu ama sonra vazgeçti. Bir an durup düğündü ve sonra aniden, Hurst'lerin daha fazla ilerleyemeyeceğini düğündüğü için rehberden durmasını istemesi gerektiğini söyledi.

Mary durup onun uzaklaşmasını izlerken, birden Bay Hayward'ın arkadaşını kışkırdığı aklına geldi. Bu öylesine sıra dışı bir fikirdi ki, Mary'nin bunu sindirmesi bir an aldı. İlk başta mantıksız, hatta küstahça gelmişti; sonuçta o kimdi ki, iki erkeğin kendisi hakkında böyle bir his uyandıracak kadar güçlü hissedebileceğini düşünebiliyordu? Bu tür karanlık düşünceleri kovmaya çalıştığı zihninin derin bir yerinden, eski, tanıdık bir fısıltı yeniden ortaya çıkarak şu konuda ısrar etti

Sadece güzeller böylesine güçlü duygular uyandırabilirdi, onun gibi bir kadın bunu yapamazdı. Ama Bay Hayward'ın son birkaç gündür sergilediği davranışları başka türlü açıklayamazdı. Onu Bay Ryder'ın yanında gördüğünde duyduğu rahatsızlık çok belirgindi. Onlarla handa yürürken karşılaştığında sessizce geri çekilmesi, her zamanki açık ve samimi mizacından farklı olarak şu anki kötü mizacı, arkadaşının ona yaptığı tekliflerden duyduğu hoşnutsuzluktan başka ne anlama gelebilirdi ki?

Yükseklerden esen güçlü bir rüzgâr etrafını sararken ceketini kendine doğru çekti. Çok uzun süre olduğu yerde kalmıştı. Devam etmeliydi, yoksa diğerlerini gözden kaybedecekti - Hurst'ler bile artık onun önündeydi.

Mary yukarı doğru çabalarken, düşünceleri o kadar karışık, duyguları o kadar çalkantılıydı ki, yolu zar zor fark etti. Keşfinin kendisini cesaretlendirebileceği bir nokta olduğunu düşündü. Eğer Bay Hayward gerçekten kıskançsa, bu ona karşı olan duygularının tamamen yok olmadığını gösteriyordu. Eğer gerçekten kayıtsızsa, neden umursasın ki? Ama ne kadar çok düşünürse düşünsün, mantıksal olarak ne kadar sağlam olursa olsun, bu mantığın ona ne rahatlama ne de minnettarlık getirdiğini görünce o kadar çok şaşırdı. Bunun yerine hissettiği şey kabaran bir öfkeydi. Bay Hayward'ın bu şekilde davranmaya ne hakkı vardı? Kıskanmak için ne gibi bir nedeni olabilirdi?

Birkaç kez derin nefes aldı ve kaba otların arasında dikkatlice ilerlerken sakın olmaya çalıştı. Her yerde, yere rastgele serpilmiş büyük taşlar vardı; birine takılıp düşmek tehlikeli olabilirdi. Onlardan kaçınmak için tüm konsantrasyonu gerekiyordu ve yavaş yavaş kendini daha kontrollü hissetti. Pekâlâ o zaman, eğer suçlama buysa, kanıtları inceleyecekti. O zaman gerçekten cevaplanması gereken bir dava olup olmadığını anlayacaktı.

Bay Ryder'ın davranışlarının ona biraz düşkünlük gösterdiğini kabul etmek zorundaydı. Gracechurch Sokağı'na bu kadar düzenli uğraması da, sohbet etmek için onu bu kadar sık araması da bunu gösteriyordu. Aslında, onunla konuşma tarzının da bunu doğruladığı söylenebilirdi; kızın bile ilgi ve sevgiden kaynaklandığını anladığı alaycı bir yakınlık. Bayan Gardiner

Bunu fark etmişti, Bay Ryder'ın cazibesine karşı dikkatli olması için onu iki kez uyarmıştı; eğer o bunu fark ettiyse, Bay Hayward neden aynısını yapmasındı?

Mary'nin ilk aklına gelen, koşarak Bay Hayward'ı bulmak ve sağduyusunu bir kenara bırakarak, arkadaşına karşı hiçbir şey hissetmediğine, endişelerinin tamamen temelsiz olduğuna onu ikna etmeye çalışmak oldu. Ama içinden bir ses bu fikre karşı çıkıyordu. Yanlış bir şey yapmamıştı. Arkadaşının ilgisini davet etmemişti ve kesinlikle karşılık da vermemişti.

Eğer Bay Hayward'ı huzursuz ettilerse, neden onunla konuşup Ryder'ın ilgisine karşılık verip vermediğini sormamıştı? Öyle olmadığına onu ikna etmekten mutluluk duyardı. Ama o bunu yapmamıştı. Bunun yerine yüzünü ondan çevirmiş, geri çekilişinin nedenini bilmeden onu şaşkın ve mutsuz bırakmıştı. Yine de, telafi etmeye çalışan kişi o mu olacaktı? İşlemediği bir suç için uysalca özür dileycek olan kimdi? Bunu yapmamalıydı. Davranışlarını haklı çıkarması gereken biri varsa, o da o olmalıydı.

Öfke Mary için alışılmadık bir duyguydu. Geçmişte, bu kadar iddialı bir şeye yol vermeye hakkı olduğunu düşünmemişti. Her zaman herhangi bir hatanın, herhangi bir zorluğun suçunun kendisine ait olması gerektiğini varsaymıştı. Özür dilemek, her türlü meydan okumaya verdiği alışılmış yanıt haline gelmişti. Ama artık kendini bu kadar aşağılık hissetmiyordu. Öfkesi onu harekete geçirmiş, gururunu uyandırmıştı. Bay Hayward ona karşı güçlü duygular beslediğini göstermek için mümkün olan her şeyi yapmış, onu önemseydiğine dair inancını güçlendirecek her türlü işareti vermişti ama yine de hiçbir açıklamada bulunmamıştı. Kadın ne kadar istese de, Hayward konuşmamıştı. Yine de Bay Ryder ona ilgi gösterdiğinde hoşnutsuzluğunu göstermekte tereddüt etmemişti. Belki de ona karşı gerçek duygularının ne olduğuna karar vermeli ve bunları dürüstlük ve tutarlılıkla ifade etmeliydi. O zaman -ve daha önce değil- Bay Ryder'ın şu anda kıskançlık olduğuna ikna olduğu şey için bir gerekçesi olabilirdi.

Bölüm 79

Mary kaçan birkaç tutam saçını zorla şapkasının içine soktu ve şapkasını başına doğru itti. Yol daha zordu, ama duraksamadı. Güneş çok sıcaktı ve bacakları ağrıyordu ama yine de ileriye ve yukarı doğru itti. Öfkesi onu ileriye doğru sürüklüyor ve ona dayanıklılık rezervleri sağlıyor gibi görünüyordu, ancak tüm öfkeli enerjisine rağmen, rehber içecek ve kısa bir dinlenme için durmayı seçtiğinde memnun oldu. Sonunda diğerlerine yetişip rehberin onlar için serdiği kilimlerden birine oturunca rahatladı; oğlu aralarından geçip hoş geldikleri kadar soğuk da olan zayıf çay ve küçük bira şişelerini uzattığında Mary de herkes gibi hevesle içti.

"Bu sabah iyi zaman geçirdik," diye gözlemledi rehberleri, "ve şimdi hedefimizden çok uzakta değiliz. Şu yöne bakarsanız -evet hanımefendi, işaret ettiğim yeri takip edin, yanılmazsınız- orası Ashridge, şuradaki büyük gri raf. Ama yürüyüş buradan sonra daha da zorlaşacak, şimdiye kadar yaptığımızdan daha sert bir tırmanış olacak. Eğer içinizden biri kendini buna hazır hissetmiyorsa, geri dönmenin tam zamanı. Oğlum sizi aşağıya götürecektir, yolu benim kadar iyi biliyor."

Yorgunluktan bitap düşmüş Hurst'ler, birbirlerine danıştıktan sonra artık canlarına tak ettiğini ve geri dönmek istediklerini söylediklerinde kimse pek şaşırmadı. Ama Bay Gardiner'ın onlara katılmaya niyetli olduğunu açıklamaları hiç beklenmedik bir şeydi. Beyler onu vazgeçmemesi için ikna etmeye çalıştılar -hedefleri neredeyse görünmüştü- kaçırdığı için üzölmeyecek miydi? -Ama o karardıydı.

"Korkarım gururumu ağrıyan bacaklarıma feda etmek zorundayım. Bunu itiraf etmek bana acı veriyor ama bu tırmanış benden daha genç ve çevik olanlar için. Eğer şimdi geri dönersem, benim gibi orta yaşlı bir adam için çok daha uygun bir uğraş olan gölde olta atma ihtimalim var."

Başka itirazları susturmak için elini kaldırdı.

"Eğer genç hanımlar bensiz devam etmeye hazırlarsa -eğer değerli rehberimize ve tabii ki buradaki iki genç adama güvenmekten mutlu olacaklarsa- o zaman kararlıyım. Manzarayı kaçıracağım için üzgünüm. Ama yirmi beş yaşını bir daha göremeyecek olan bir olta balıkçısı için, bu vesileyle balığın sahip olduğuna şüphe yok."

Böylece ilk gruptan sadece dördü, daha yavaş ama hedeflerine ulaşmaya kararlı bir şekilde, kıvrımlı patıkada ilerleyen rehberi takip etti. Bazen rota izin verdiğinde yan yana yürüyorlardı; daha çok tek sıra halinde, çok az konuşarak yürüyorlardı. Herkes sıcaktan bunalmış ve yorulmuştu. Mary, Bay Hayward'ın bir yerlerden bir sopa edindiğini ve arada bir onunla çimlere vurduğunu ya da onu elden ele savurduğunu gördü; bu hareketler onun huzursuz ve tedirgin halini özetliyor gibiydi. Mary hemen aklına gelen sempati duygusuna karşı kendini çelikleştirdi. Çare onun kendi ellerindeydi. Sadece konuşursa her şey çözülebilirdi. Bay Collins'in ona verdiği, üzerinde Aristoteles'in bir sözünün yazılı olduğu kâğıt parçasını düşündü. Kendi mutluluğumuzu kendimiz yaratırız, diyordu kâğıtta; ama dünyada bu kadar az samimiyet varken, insanın gerçekten ne hissettiğini itiraf etmekten bu kadar korktuğu bir ortamda bu nasıl başarılabaktı, diye sordu kendi kendine. Bunu itiraf etmek ona acı veriyordu ama belki de Bay Ryder her şeye rağmen haklıydı?

Aklı bu düşüncelere o kadar dalmıştı ki, rehber hepsine seslendi, ayağa kalktı, gerçekliğe geri döndü.

"Bayanlar ve baylar, varış noktamıza çok yaklaştık." Biraz ilerideki bir platoyu işaret etti. "Cesurca adım atarsak Ashridge on dakikalık yürüme mesafesinde."

Hiç vakit kaybetmeden oraya varmışlardı. Elleriyle gözlerini güneş ışığından koruyarak, ulaşmak için büyük çaba harcadıkları küçük toprak parçasının üzerinde zafer kazanmış bir şekilde durduklarında, ödülllerinin tüm ihtişamını içlerine çekerek sessizliğe gömüldüler. Sanki bütün dünya önlerine serilmiş gibiydi; tepeler birbiri ardına uzaktaki ufka doğru dalgalanıyor, ara sıra bir gölün gümüş rengi parıltısıyla noktalanıyordu. Rehber bir yöndeki başlıca manzaraları gösterdikten sonra -işte Keswick, işte Borrowdale ve Bassenthwaite- başka bir yöndeki manzaraları göstermek için döndü -Skiddaw, Helvellyn ve Saddleback dağları. Son olarak

En iyi numarasını gösteren bir sihirbaz edasıyla ufuktaki mavi su çizgisini işaret etti.

"Ve işte, bayanlar ve baylar, Solway Firth. Ötesinde İskoçya uzanır."

Mary kendini olduğu yere çakılmış hissetti; gözlerini ayıramıyordu.

"Sonunda tam da umduğumuz gibi 'uzak denizi seyrettik'."

Bay Hayward gelip onun yanında durdu. Ona bakmak için dönmedi ama büyülenmiş bir halde manzaraya bakmaya devam etti.

"Evet," diye cevap verdi, "'ve Wastdale dağları kargaşa içinde'. Rehber o yönde olduklarını söylüyor."

"Beklediğiniz kadar muhteşem mi?" "Daha önce hiç bu kadar güzel bir şey görmemiştim."

"Tıpkı hayal ettiğim gibi ama bir şekilde daha da fazlası. Görünüşe göre doğa, bu kadar güzel bir şey yaratma konusunda benim hayal gücümün çok ötesinde."

Ona biraz daha yaklaştı.

"Bunu birlikte görebildiğimiz için çok mutluyum," diye yumuşak bir sesle devam etti.

Ne söyleyeceğini bilemiyordu. İçinde kabaran öfkeyi bastıramıyordu ve bunca soğukluktan sonra adamın sözlerinin sıcaklığı hoşnutsuzluğunun alevlerini körüklemekten başka bir işe yaramıyordu. Onu nezaketle uzaklaştırmak için elinden geleni yapmışken, şimdi onunla bu kadar şefkatle konuşarak ne demek istemişti? Onun bu davranışını nasıl anlayacaktı?

Bir yanı acı bir şekilde incinmiş ve yaralanmıştı; ama aynı zamanda, onun yakınlığı -yakınlığının tedirgin edici gerçeği- onu çok derinden etkiledi. Adamın bariz mutsuzluğu onu çok etkilemişti. Konuşmamak, hiçbir şeyin onun düşündüğü gibi olmadığını, eğer isterse her şeyin yeniden yoluna girebileceğini açıklamak için kendini kontrol etmesi gerekiyordu. Kalbi ona bunu yapmanın tam zamanı olduğunu söylüyordu. *Şimdi konuş! Eğer kaderinin kontrolünü eline almak istiyorsan -eğer gerçekten kendi mutluluğunu yaratmak istiyorsan- şimdi konuş! Bu senin fırsatın, bir daha asla eline geçmeyebilir. Ona ne hissettiğini söyle, eğer o yapamıyorsa, sen yapabileceğini göster!*

Neredeyse bunu yapacaktı -kelimeler zihninde yarı yarıya şekillenecek kadar yaklaşmıştı- ama içinde korku, utanç ve kızgınlığın yanı sıra gurur da yükseldi ve cesareti kırıldı. Bunun yerine şöyle cevap verdi

Hissetmekten çok uzak olduğu bir kopukluğu işaret etmek için tasarlanmış bir soğukkanlılıkla.

"Evet, Biz olabilir her ikisi de Tebrik ederim kendimiz
üzerinde a muhteşem bir başarı."

Sesinde kendi kulaklarını bile tırmalayan sahte bir kayıtsızlık vardı; ama yumuşamayacaktı, yumuşamayacaktı.

"Bu sabah birbirimizle pek konuşmadık." "Ne dün ne de
önceki gün."

"Biraz dikkatimin dağınık olduğu doğru."

"Bunu ben de fark ettim."

Kıpırdamadan, dimdik, kaskatı duruyordu. Bu, onun yapamadığını yapma fırsatıydı; konuşmak, açıklamak, kendini onun gözünde kurtarmak. Beklentiyle yumruklarını sıktı. Birkaç saniye daha geçti. Hiçbir şey yoktu. Adamın da en az onun kadar cesareti yoktu. Açıkça söylenmemesi gereken açıklama sözcükleri için daha fazla beklemeyecekti.

"şey," dedi sahte, kırılgan bir parlaklıkla, "bu kadar çok yürümek beni acıktırdı. Sanırım gidip rehberin bize yemek için ne getirdiğini öğreneceğim."

Topuğunun üzerinde dönüp giderken onun şaşkınlığını fark edemedi; yüzü düştü ama zayıflamadı ve arkasına bakmadı.

Bölüm 80

Rehber düz bir kayanın üzerine temiz bir bez sermiş, üzerine de bir somun ekmek, peynir ve birkaç elma yaymıştı. Caroline Bingley meyvelere uzanırken Mary'nin yaklaştığını gördü. Mary ona gülümsemedi ama Bay Ryder onu karşılamak için ayağa fırladı.

"Açık havada yemek yemekten daha iyi bir şey varsa, onun ne olduğunu bilmek isterim! Size bir şeyler ikram edebilir miyim, Bayan Bennet?"

Mary biraz peynir ve bir elma aldı. Bayan Bingley'yle tartışmak istemediği için kibarca yanından ayrıldı ve tek başına yemek yiyebileceği bir yer aramaya koyuldu. Çok geçmeden kuru otlarla kaplı bir yer buldu ve yaslanabileceği uygun bir kaya parçası da vardı. Kayaya minnetle oturdu, şapkasını çıkardı ve hayal kırıklığının ağırlığını üzerinden atmak istercesine başını salladı. Yorgunluk üzerine çökmüştü. Artık Bay Hayward hakkında düşünecek enerjisi kalmamıştı. Kendini bildi bileli, kurallarını anlamadığı, tüm zararların kendisine karşı atıldığı bir oyunun oyuncusuymuş gibi görünüyordu. Ne yapması gerektiğini öğrenmek için elinden geleni yapmış ama bir şekilde hep tökezlemişti.

Uzaktaki tepelere bakarken, her şeyden kurtulmayı, gösteriş ve sahteliği, incelikleri ve hileleri geride bırakmayı ne kadar arzuladığını fark etti. Yine Bay Ryder'ın sözleri zihninde yankılandı. Neden erkekler ve kadınlar arasındaki ilişkiler yanlış anlaşılmalardan arındırılmıyordu? Neden nefes almak kadar doğal, dürüst ve basit olamıyorlardı? Dizlerine sarıldı ve güneşi ensesinde hissederek gözlerini kapattı; zihni daldı ve birkaç saniye içinde uykuya daldı.

Onu uyandıran şeyin ne olduğunu bilmiyordu ama gözlerini açtığında Bay Ryder'ın kendisinden çok da uzakta olmayan bir yerde oturduğunu, ağzında bir ot parçasıyla sessizce ufka baktığını görünce şaşırdı. Telaşla ayağa kalktı.

"Tanrım, efendim, uyuyakalmış olmalıyım! Umarım uzun sürmemiştir?"

"Beş dakikadan fazla değil," diye yanıtladı. "Ya da belki on."

Doğrulup şapkasına uzandı ve ayağa kalkmaya başladı; ama adam onu durdurmak için elini uzattı. "Acele etmeye gerek olduğunu sanmıyorum. Herkes meşgul. Tom ve rehber manzarayı tartışıyor, Bayan Bingley de dinleniyor. Biraz bekleyin ve manzarayı benimle birlikte izleyin."

Adamın sessiz sakinliği rahatlatıcıydı ve Mary itiraz edecek cesareti kendinde bulamadı. Birlikte, arkalarındaki tepelerin yeşil yamaçlarında bulutların oluşturduğu gölgelerin yarışını izlediler. Uzakta, gri denizin nerede bitip mavi gökyüzünün nerede başladığını söylemek zordu. Daha güzel bir yer hayal etmek zordu.

"Burada ben bile şiir yazabilirmişim gibi hissediyorum," diye mırıldandı Bay Ryder. "Bunu yapmamak imkânsız olurdu. Burası hepimizi şair yapabilir."

"Bu gökyüzü herkesi eline kalem almaya ikna etmeye yeter."

"Siz bile mi, Bayan Bennet? Sizden bazı dizeler bekleyebilir miyiz? 'Scaffell'e Tırmanırken' belki?"

"Yeteneklerimin bu yönde olduğunu pek sanmıyorum." Yanındaki çimenlerde bir papatya parçası gördü, bir tane kopardı, sonra bir tane daha; ve onlardan bir zincir yapmaya koyuldu. Adam onu hoşgörüyü izledi.

"Bundan şüphe ettiğimi söylersem beni bağışlayın. Gerçekten aklınıza koyduğunuz her şeyi yapabileceğinizden eminim."

"Çok nazıksınız Bay Ryder, ama korkarım ki yanıyorsunuz. Kağıda birkaç satır yazabilirim. Bunu hepimiz yapabiliriz. Ancak gerçek şiirsel yetenek nadir bulunan bir şeydir. Ben buna sahip olmadığımı biliyorum."

"Tom da böyle söylüyor," diye gözlemledi Bay Ryder. "Bana sık sık - genellikle yazdığım bir şeyi okuduktan sonra- şiir yazma arzusunun bunu yapabilme yeteneğiyle hiçbir bağlantısı olmadığını söyler. Ve eğer bu konuda hiçbir şey hissetmiyorsan, onu kendi haline bıraksan daha iyi olur."

Mary usulca, "Evet, kulağa çok hoş geliyor," dedi.

"Bay Ryder sözlerini şöyle sürdürdü: "Etrafımızdaki kırsal alanla ilgili hiçbir sözünüzü okumayacaksam, belki de bana bunun sizi nasıl etkilediğini anlatabilirsiniz. Baktığınızda ne düşünüyorsunuz?"

Sanki zihninin gözünde sabitlemeye çalışıyormuş gibi parıldayan mavi mesafeye baktı.

"İlk izlenim güzelliiktir. Renkler, ışık, ferahlık. Ancak daha fazla baktıkça, önümüzde uzanan şeyin ölçeğinin daha şaşırtıcı olduğunu anlıyorsunuz. O kadar büyük, o kadar görkemli ve o kadar heybetli ki; biz onun yanında çok küçük ve önemsiz kalıyoruz."

"Ben de aynen böyle düşünüyorum!" diye bağırdı. "Muhteşem ama bir o kadar da sert. Bize karşı oldukça kayıtsız. Ve biz de onun için önemsiziz. Tüm küçük kaygılarımız ve endişelerimiz, yaşadığımız aptalca küçük kurallar, onun huzurunda hiçbir şey ifade etmiyor."

"Böyle bir manzaraya bakınca neden böyle düşündüğünüzü anlayabiliyorum."

"Bence de öyle, Bayan Bennet. Bu manzara bize doğru bir perspektif duygusu veriyor. Bize her şeyin büyük düzeni içindeki küçüklüğümüzü gösteriyor. Bu dağların da anladığı gibi, göz açıp kapayıncaya kadar biz ve yarattığımız her şey yok olacağız."

"Bu çok kasvetli bir düşünce, efendim."

"Aksine ben bunu çok heyecan verici buluyorum. Bana göre tek bir mesajı var: ne istiyorsan onu yap ve kalbinin sesini dinle, çünkü hepimiz çok uzun zaman önce öldük."

Ağızındaki otu koparıp attı ve ona biraz daha yaklaştı.

"Hayatlarımız çok kısa ama yine de çoğunu kendi koymadığımız kurallara uyarak geçiriyoruz. Buranın ruhu bana gerçekten özgür olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal ettirmekten başka bir şey yapmıyor. Doğru olduğunu düşündüğümüz gibi değil, gerçekten yapmak istediğimiz gibi konuşmak ve davranmak, eğer bunu itiraf edecek kadar dürüst olsaydık."

Kendi son düşüncelerinin bu kadar net bir şekilde kendisine geri döndüğünü duyunca biraz şok oldu.

"Eğer burada olsaydı, Bayan Gardiner size bunun bir çapkın konuşmasından başka bir şey olmadığını, her türlü ahlaksızlığı meşrulaştırdığını söylerdi."

"Bana dürüstçe -ve şimdi dürüst olmanızı rica ediyorum- anlattıklarımın bir şeyler hissetmediğinizi söyleyebilir misiniz? Özellikle de erkekler ve kadınlar arasında işlerin düzenlenme biçimine karşı bir sabırsızlık?"

Mary son papatyayı da zincire ekledi ve dikkatle kucağına yerleştirdi.

"Neden böyle düşündüğünüzü anlayamıyorum."

"Arada sırada yüz ifadenizde bir anlık bir belirti yakalıyorum, sonra bunu o şekilde örtbas ediyorsunuz."

Kendine hakimiyeti sarsıldı.

"Beni utandırıyorsunuz, efendim."

"Çünkü sende, kendine bile sık sık itiraf etmediğinden şüphelendiğim bir şey gördüm."

"Çok ileri gidiyorsun."

"O zaman duracağım. Sizi üzmem. Sadece mutluluğu ve özgürlüğü arzuladığının bana açıkça göründüğünü söyleyeceğim. Ama korkarım birincisine ancak ikincisini kucaklayarak sahip olabilirsiniz ve bunu yapmak büyük cesaret ister. Özellikle de bir kadın için."

Ayağa kalktı, paltosundaki tozu fırçaladı.

"Senin için almaya değer bir risk olacağını düşünüyorum. Sen sıkıcı, sıradan, küçük bir hayat yaşamak için yaratılmadın. Bundan daha fazlasını hak ediyorsun."

"Sevdiğim bir adamla birlikte olacak kadar şanslı olsaydım, küçük bir hayat ne sıkıcı ne de sıradan olurdu."

Bay Ryder gülümsedi.

"Size en çok bu tür açıklamalar yaptığınızda hayranlık duyuyorum."

Sanki çay masasında boş boş konuşuyorlarmış gibi sakın bir tavırla yanından ayrıldı ve diğerlerini bulmak üzere uzaklaştı. Mary onu takip etmedi ama bir süre tek başına oturdu. Sanki orada bir öğüt ya da güvence arıyormuş gibi gözlerini tepelere dikti; ama verecek bir öğütleri yoktu ve az sonra o da kalkıp grubun geri kalanına katılmaya gitti.

Bölüm 81

Aralarına vardığında onu sadece Bay Hayward karşıladı, yüzünde temkinli, neredeyse sitemkâr bir ifade vardı. Diğer herkes dikkatle gökyüzüne bakıyordu.

"Bulutlara bakıyoruz," diye açıkladı. "Will onların içinde gemiler, atlar gibi nesneler görebildiğini sanıyor."

"Hayal gücü olanlar görsün diye oradalar," dedi Bay Ryder. "Gelin, dehanızı kullanın ve bana ne gördüğünüzü söyleyin."

"Bu Bayan Bennet için fazla hayali bir uğraş," diye cevap verdi Bayan Bingley. "Size yalvarırım, böyle anlamsız bir faaliyette bize katılmak zorunda hissetmeyin kendinizi."

Mary onu görmezden geldi ve gökyüzüne doğru baktı.

"Ağaçların tepeleri gibi şekiller görüyorum, bir araya toplanmışlar, havada kocaman bir orman."

Bay Ryder önce gökyüzüne, sonra da Mary'ye bakarak, "Göksel ormanlar," diye mırıldandı. "Onların arasında yürümek isterdim."

"Ben kendim göremiyorum," dedi Bay Hayward. "Ben sadece bulutları görüyorum."

"Kendini kibre teslim edersen işe yarar Tom," diye ısrar etti Mr. Ryder. "Eğer denerseniz olağanüstü bir şey göreceğinizden eminim."

"Onların oldukları halleriyle yeterince hoş olduklarını düşünüyorum. Doğal olarak güzel bir şey gördüğümde, onu olmadığı bir şeye dönüştürmeye ihtiyacım yok."

Bay Ryder omuz silkti.

"Pekâlâ, seni şakacı olmaya zorlayamam." Gözlerini gölgeledi ve bir kez daha gökyüzüne baktı. "Sanırım şu bulutun dış hatlarında yelken açmış bir gemi görüyorum, sen de görebiliyor musun?"

Bayan Bingley telaşla onun yanına koştu ve hemen, evet, şimdi anladım, diye bağırdı, her ayrıntıyı, armanın her halatını ve yelkenlerin her dalgalanışını seçebiliyordu. Kızın memnun etme isteği o kadar fazlaydı ki Mary onun adına utandı ve oradan uzaklaştı. Kendini bir kez daha Bay Hayward'ın yanında buldu,

ve göz göze geldiler; ama ikisi de konuşmaya nasıl başlayacaklarını bilmiyor gibiydiler. Rehber şapkası elinde onlara doğru yaklaştığında ikisi de rahatladı.

"Hava durumuna baktığını görüyorum. Dikkat etmekte haklısın. Bir değişiklik yaklaşıyor. Aşağı inmeyi düşünmeliyiz."

Diğerleri bakışlarını gökyüzünden ayırdı ve şaşkınlıkla ona döndü.

"Aşağı inmek mi?" diye sordu Bayan Bingley. "Ama biz buraya daha yeni geldik."

"Evet, hanımefendi, biliyorum. Ama yine de yapmamız gereken bu. Ve çabuk, lütfen."

"Ama gökyüzü çok mavi," diye itiraz etti Bay Ryder. "Ve üzerimizdeki şu bulutlar da pek tehditkâr görünmüyor."

"Hayır, efendim, onlar değil," diye yanıtladı rehber, sabırlı ama kararlı bir şekilde. "Ama bu tarafa bakın. Ufukta, denizin üzerinde. Yağmurun başladığı yer orası."

Mary gökyüzünün suyla buluştuğu puslu mavi çizgiden başka bir şey göremiyordu.

"Orada bir şey olduğuna inanıyorum," dedi Bay Hayward, dikkatini yoğunlaştırarak. "Uzakta bir buhar ya da bulut lekesi görebiliyorum."

"İşte bu, efendim," dedi rehber. "Bir yağmur fırtınası yaklaşıyor. Yolda. Çabucak geçebilir ya da bardaktan boşanırcasına yağabilir. Hangisi olursa olsun, burada ona yakalanmak istemeyiz."

"Bay Ryder, "Güneşin tadını çıkarırken ve hava bir çan kadar berrakken buna inanmak çok zor görünüyor," diye ısrar etti.

"Evet, şu anda hava iyi ama bu şekilde kalmayacak. Bu tepelerde hava böyle çalışmaz. Aniden ortaya çıkar ve çok hızlı hareket eder." Rehber gözlerini Bay Ryder'dan ayırıp Bay Hayward'a baktı. "Gelin beyler, artık geri dönmeliyiz."

"Bu bana iyi bir tavsiye gibi geldi," dedi Bay Hayward. "Rehberimiz bu tepeleri biliyor. Onun dediğini yapmalıyız."

Ama Bay Ryder ikna edilecek gibi değildi. "Gerçekten, Tom, etrafına bir bak!

Gerçekten sular altında kalmak üzere olduğumuza inanıyor musunuz?"

"Böyle önemli konularda," diye cevap verdi Bay Hayward, kışkırtılmamaya kararlı bir şekilde, "uzman bilgisine güvenmeyi tercih ederim."

doğru ya da güvenilir olma ihtimali düşük olan içgüdülerime tercih ederim. Hepimizin aynı şeyi yapmasını öneriyorum."

"Her zamanki gibi tedbirli ve ihtiyatlı olmak zorundayız," diye bağırdı Bay Ryder. "Bu kadar uzun bir tırmanıştan sonra daha yeni tatmaya başladığımız zevkten kendimizi mahrum etmek yazık olur."

Bay Hayward kuru bir sesle, "Kendimizi sıırıslıkla bulmanın ne gibi bir zevki olduğundan emin değilim," diye cevap verdi.

"Yağmur yağsa bile," diye devam etti Bay Ryder, "ondan kaçmamız gerektiğini kim söyleyebilir? Böylesine vahşi bir ortamda yağmur fırtınası büyük bir doğa olayı olabilir; belki de kalıp buna kendimiz tanık olmalıyız?"

Mary'ye işaret etti.

"Bayan Bennet, eminim *Rehber*'in kopyası yanınızdadır. Bakabilir miyim lütfen?"

Mary küçük kitabı çıkardı ve ona uzattı.

"Eğer seni ikna edemezsem, Tom, belki kahramanını daha fazla dikkate alırsın. Ah, işte pasaj. Bay Wordsworth bize hiçbir gezginin 'bir fırtınanın yaklaştığını ya da uzaklaştığını görmek ya da sesini duymak' için biraz zahmete katlanmayı göze almaması gerektiğini söylüyor. Bunun eşsiz bir deneyim olduğunu söylüyor."

Bay Hayward, "Bunun gibi büyük bir tepenin zirvesinde tadını çıkarmayı amaçladığından çok şüpheliyim," diye itiraz etti. "Ya da hanımların, kuşkusuz içereceği rahatsızlık ve sefaletle maruz kalmasını amaçladığını sanmıyorum."

"Benim için fark etmez," dedi Bayan Bingley. "Biraz yağmur benim için bir şey ifade etmez. Böyle olağanüstü bir şeyi görmek için seve seve kalırım, Bay Ryder."

"Bunun ne kadar aptalca olduğunu anlamalısınız," diye cevap verdi Bay Hayward, öfkesi giderek daha da belirginleşiyordu. "Bunun ne kadar tehlikeli olduğunun farkındasınızdır. Yeniden düşünmeniz için size yalvarıyorum. Bu, çalışmanızın sıcaklığında tadını çıkaracağınız bir şiir değil; bu gerçek, bu hayat."

"İşte aramızdaki fark burada yatıyor," diye karşılık verdi Bay Ryder, aynı derecede tutkulu bir şekilde. "Siz birinin ruhunu diğerinin deneyiminden uzak tutmak istiyorsunuz. Ben ise onları bir araya getirmeyi arzuluyorum."

Tartışmalarının arkadaşı üzerinde hiçbir etki yaratmadığını görünce Bay Hayward Mary'ye döndü.

"Bayan Bennet, size sesleniyorum -sizin mantıklı bir aklınız var- eminim tüm bunların saçmalığını takdir ediyorsunuzdur?"

Ona bu kadar doğrudan, bu kadar ısrarcı ve yalvarırcasına baktığında Mary'nin ilk içgüdüğü onu desteklemek oldu. Bütün mantıklı dürtüleri ona haklı olduğunu, ona onayını borçlu olduğunu söylüyordu. Ama sonra aniden bir kez daha öfkелendi ve duygularının gücü tüm düşünölmüş yargılara son verdi. Ondan uzaklaşmasının nedenlerini açıklamadı ama görüşlerini desteklemesi gerektiğinde hâlâ ona bağvurabileceğini düşünüyordu. O zaman ona hizmet ediyordu, o zaman donukluğun ve itidalin sesi olacağına güvenebilirdi. Artık bunu yapmamalıydı. Hüküm vermekten, kendisinden daha canlı olanları görevin dar yoluna geri çağırmaktan yorulmuştu. Anlayışının her zerresi ona bunu yapmasını söylese bile Bay Hayward'la aynı fikirde olmayacaktı. Bir kez olsun kalbi aklına hükmedecekti. Her zamanki kısıtlamalarını bir kenara bırakacak ve bilinmeyen ve öngörülemez olanın heyecanına teslim olacaktı. Hiç de kendisi gibi olmamalıydı.

"Sanırım Bay Wordsworth'ün o muhteşem manzarasını görmek isterdim. açıklıyor. Buraya kadar gelmişken ve tam da olağanüstü bir şey olmak üzereyken ayrılmak çok üzücü."

"Ben de aynen böyle düşünüyorum," diye haykırdı Bay Ryder. "Doğanın bize sunmaktan hoşnut olduğu her şeyi kucaklamalıyız."

Bay Hayward Mary'ye söylediklerine inanamıyormuş gibi baktı; ama Mary tereddüt etmemeye kararlıydı.

"Bir daha asla böyle bir şey görme şansımız olmayacak," diye devam etti. "Belki de fırtınanın bize doğru geldiğini görecektir kadar uzun süre kalabilir ve o gelmeden önce inişe başlayabiliriz. O zaman Bay Wordsworth'ün tarif ettiği olağanüstü sahneleri kaçırmadan en kötüsünü atlatabiliriz."

Bay Ryder bunun mükemmel bir plan olduğunu düşündü ve anlaşmazlıkları alevlenmeye başladıktan sonra çevrelerinden uzaklaşan rehberlerine haber vermeye gitti. Bayan Bingley onun peşinden aceleyle ilerledi, sadece durakladı

Mary'ye hem buyurgan hem de küçümseyici bir bakış yöneltti. Sonra Mary ve Bay Hayward yalnız kaldılar.

"Mary," dedi, o kadar alçak sesle konuşuyordu ki Mary onu duymakta zorlandı. "Ne yapıyorsun sen? Bir fırtınayı atlatamazsın! Bunu biliyor olmalısın!"

"Neyi bildiğimden ya da bilmediğimden emin değilim. Artık neyin doğru neyin yanlış olduğunu söylemekte zorlanıyorum."

"Seni anlamıyorum."

"Bir şeyleri anlamlandırmaya çalışmaktan yoruldum-davranışları anlamaktan

-Hiçbir mantıklı nedeni yokmuş gibi görünüyor. Bir süreliğine düşünmekten vazgeçtim. Şu anda tek yapmak istediğim hissetmek."

"Bu hiç sana göre değil."

"Öyle olmamasını umuyorum. Eski karakterimden sıkıldım ve yeni bir karaktere bürünmeye kararlıyım. Belki de bu bana daha fazla mutluluk ve tatmin getirecektir."

"Bunu duyduğuma üzüldüm. Yaşlı Mary'yi çok severdim." Adam ona doğru bir adım attı; ama kadın uzaklaştı.

"Bunu ona mutlaka söyleyeceğim. Sanırım sık sık gerçek duygularınızın ne olduğunu merak ediyordu, bu yüzden bilmekten memnun olacaktır."

Cevap vermedi, ama sessiz durdu, tüm kişiliği sıkıntının bir resmiydi. Şapkasını çıkardı ve parmaklarını öfkeyle saçlarında gezdirdi; ama yine de hiçbir şey söylemedi. Duyulabilen tek ses rehberin Bay Ryder'la tartışmasıydı, onun önerdiği şeye inanmadığı belliydi.

Bay Hayward sert bir tavırla, "Anlaşılan sizden ayrılmak zorundayım," dedi. "Rehberimize, onu tecrübesi için tuttuğumuz ve bu tecrübeyle bize rehberlik edeceğine söz verdiğimiz halde, neden en zayıf ve en saçma gerekçelerle tavsiyelerini göz ardı etmeye karar verdiğimizizi açıklamalıyım."

Mary onun iki adama katılmasını ve kızgın, inanmayan rehberi yatıştırmak için elinden geleni yapmasını izledi. Onun Bay Ryder'ı el sallayarak uzaklaştırdığını, rehberle sessizce konuştuğunu, elini cebine attığını, para olduğu açıkça belli olan bir şey çıkardığını ve mağdur adama uzattığını, rehber sakinleşene kadar konuşmaya devam ettiğini gördü. Mary sertçe yutkundu. Aklının şimdi ona fısıldadığı kadar aptalca davranmadığını umuyordu.

Bölüm 82

Fırtına kendini hissettirmekte gecikmedi. Uzak ufuktaki buhar bulutlara dönüştü, büyük gri sütunlar güneşi sildi ve gökyüzünde hızla ilerlerken tepeleri gölgeledi. Önlerindeki tepeler önce aydınlandı, sonra karanlığa gömüldü, yeşil yamaçları değişen bir renk cümbüşüne dönüştü. Uzakta koyu bir yağmur perdesi parıldıyor, uzaktaki vadilerde bir gök gürültüsü yankılanıyordu. Mary ilk başta çok sevindi. Bay Wordsworth haklıydı, diye düşündü. Bu gerçekten de görülmeye değer bir şeydi. Bay Ryder da ona katıldığında, önlerindeki manzaradan aynı derecede memnun bir şekilde, kaynayan manzaraya bakakalmıştı.

"Bu muhteşem değil mi? Doğanın kudretli gücü iş başında! İşte bu yüzden buraya geldik!"

Yüzü ona dönüktü, ifadesi coşkuluydu ve hiçbir uyarıda bulunmadan onun tutkusundan bir şeyler kendi kalbine sıçradı. Birdenbire, en keskin hislerden başka bir şeyin farkında değildi - korku ve sevinç birbirine karışmıştı, nefesini kesen bir huşu ve şaşkınlık duygusu. Bunun ne olduğunu ya da nasıl tarif edileceğini bilmiyordu ama önünde gelişen drama bakarken, aynı anda hem büyük hem de küçük hissediyordu, daha önce hiç olmadığı bir şekilde dünyaya bağlıydı ama aynı zamanda muhteşem ve benzersiz bir şekilde kendisiydi. Gözlerini kapadı ve bu duygunun kendisini ele geçirmesine izin verdi, kendisini ona bıraktı, ta ki duyumdan başka bir şey olmadığını düşünene kadar.

Duygularının aşırı yoğunluğunun azalmaya başlaması belki de bir dakika sürdü. Nefes verdi, gözlerini açtı ve tekrar hareketsiz kaldı. Göller'e gelmeden önce yücelikler hakkında çok şey okumuştı - o kadar olağanüstü manzaralar vardı ki, yeterince tarif edilemezdi, sadece hissedilir ve yaşanırdı. Kendisi için böylesine olağanüstü bir tamamlanma hissetmeyi hiç beklememişti. Ruhu kesinlikle çok katı, çok sadeydi.

böyle bir şeyi başaramazdı. Şimdi bunun böyle olmadığını biliyordu ve içini bir minnettarlık dalgası kapladı.

Sonra yağmur onları vurdu. Mary'nin Hertfordshire'dan bildiği hafif sağanaklara hiç benzemiyordu. Büyük bir tufan halinde yağan yağmur şapkasını ıslattı, giysilerini sırlsıklam etti ve onu trans halinden çıkardı. Öyle bir kuvvetle yağıyordu ki, gözlerini yakıyordu. Bay Hayward'ın kendisine doğru yürüdüğünü ve rehberin de onu takip ettiğini görene kadar şaşkın şaşkın durdu.

"Bayan Bennet, artık gitmeliyiz. Bu artık tartışılacak bir konu değil. Bayan Bingley, bizimle gelin. Acele edin lütfen. Ya bizimle geleceksin, Will, ya da yalnız gideceksin. Daha fazla beklemeyeceğiz."

Ses tonu herhangi bir çelişkiyi yasaklıyordu. Mary şimdi sarsılmıştı, yüzündeki yağmuru silmeye çalıştı ve gitmeye hazırlandı. Bayan Bingley de ne keskin bir tavırla ne de alaycı bir bakışla itaat etti; hatta Bay Ryder bile manzaradan uzaklaşıp onu izledi.

İlk yirmi dakika boyunca patikanın izin verdiği kadar hızlı yürüdüler ve sırttan aşağıdaki daha açık araziye indiler. Yukarı tırmanmak zor olmuştu ama Mary'nin kısa sürede keşfettiği gibi, aşağı inmek hiç de kolay değildi. Yağmur doymuş zeminde su birikintileri oluşturmuştu ve Mary'nin tüm konsantrasyonunu, güzergâhı kirleten, yüzeyleri çamurda kayganlaşan taşların arasından geçmeye vermesi gerekiyordu.

Rehberleri onları sürekli acele etmeye teşvik ediyor, dibe ulaşmadan boğulmak istemiyorlarsa daha hızlı hareket etmeleri gerektiği konusunda ısrar ediyordu. Ancak kısa süre sonra o bile, sırlsıklam etekleri ve sırlsıklam şapkalarıyla bayanların, ellerinden geldiğince acele etmeden önce nefes almak için bir dakikaya ihtiyaçları olduğunu gördü.

"Şurada sığınacak bir yer bulabiliriz," diye bağırarak patikanın biraz uzağındaki düzensiz bir grup büyük kayayı işaret etti. "Bir süreliğine bu kayaların gölgesine yerleşirsek, en kötüsünden kaçınabiliriz."

Ellerinden geldiğince taşlara doğru koştular ve çok geçmeden taşlara doğru yığıldılar; Bay Hayward, Mary ve Bayan Bingley'yi en iyi korunabilecekleri yere götürüyordu. Rehber paltosunun kapüşonunu başına geçirmiş, küskün bir tavır takınmıştı. Sadece Bay Ryder'ın neşesi içinde bulundukları durumdan etkilenmemiş görünüyordu.

"Bir an için patikaya geri dönüp vadiye bakacağım. Fırtına şu anda şiddetinin doruğunda olmalı. Mümkünse bir anlığına görmek isterim."

"Bu akıllıca mı?" diye sordu Bayan Bingley. "Sırılsıklam olacaksın."

Bay Ryder hafifçe, "Zaten olduğumdan daha fazla ıslanamam," dedi. "Sırılsıklam olmadığım hiçbir yerim kalmadığına göre, bu durumdan faydalanabilirim."

O uzaklaşırken Bayan Bingley zayıfça gülümsedi, ama Bay Hayward hiçbir şey söylemedi. Aşağı inmeye başladıklarından beri kesinlikle gerekenden fazla konuşmamıştı. Mary onun çok kızgın olduğunu görebiliyordu. Açıkta ve perişan hallerini düşündükçe, aşağıya inmeye çalışırken onları bekleyen zorlukları hayal ettikçe, onun kızgınlığının haklı olduğunu inkâr edemiyordu. İçinde bulundukları durumla ilgili değerlendirmesi doğrudu; ama onu dinleyen olmamıştı. Ve ona karşı konuşanlardan biri de kendisi olmuştu.

"Tepede çok uzun süre kaldık," dedi sessizce. "Bunu şimdi anlıyorum. Daha erken ayrılmalıydık."

"Sanki bu bizim suçumuzmuş gibi konuşuyorsunuz," diye cevap verdi Bayan Bingley. "Ama ne olacağını nereden bilebilirdik ki? Şanssızdık ama bunun için kendimizi suçlayamayız."

Meydan okurcasına Bay Hayward'a baktı, o da gözlerini ondan ayırmadı.

"Korkarım aynı fikirde değilim," dedi sert bir şekilde. "Bize çok açık bir tavsiye sunuldu ama bunu dikkate almamayı tercih ettik."

"Bay Ryder'ı suçluyormuşsunuz gibi görünüyor, efendim."

"Rehberimizi görmezden gelmeyi kabul eden herkes içinde bulunduğumuz durumdan sorumludur. Ben de kendimi eleştiriden muaf tutmuyorum. Ayrılmamız için daha fazla mücadele etmeli, doğru zamanda gitmemizi talep etmeliydim."

Mary'nin daha önceki sevinci yağmurla yıkanıp gitmişti. Taşların arasındaki küçük bir oluktan hızla akan su akıntılarını izlerken hem mahcup hem de utanmış hissetti.

Tek başına durmuş yağmura bakan Bay Hayward'a bir bakış fırlattı. Aralarında geçen onca şeye rağmen, onun kendisi hakkında kötü düşünmesine katlanamıyordu. Daha önce hissettiği öfke ve kızgınlık gitmiş, yerini üzüntü ve pişmanlığın donuk sızısı almıştı. Acı vericiydi

Onun sevgisini kaybetmiş olabileceğini düşünmek bile yeterliydi; ama saygısını da kaybettiğini hayal etmek neredeyse dayanılamayacak kadar ağırdı. Hana döndüklerinde, tepedeki davranışını açıklamanın bir yolunu bulmalı, kendi incitici davranışlarının onu ne kadar kıskırttığını ve yaraladığını anlamasını sağlamaya çalışmalı ve mümkünse bunların hesabını vermesi için ona yalvarmalıydı. Kendi kendine, bu kez saptırılmayacağını, aralarındaki ilişkinin gerçekte nasıl olduğunu öğreneceğini söyledi.

Gökyüzünün aydınlanmaya başlaması ve yağmurun biraz daha az şiddetle yağmaya başlaması yarım saat sürdü. Bütün yürüyüşçüler sıırıslılam olmuştu. Mary'nin paltosu ve elbisesi soğuk, ıslak ve ağır bir şekilde üzerine yapışmıştı. Şapkası damlıyor, botları su sızdırıyordu. Sırıslılam olmayan hiçbir yeri kalmamıştı. Rehber en kötüsünün geçtiğini düşündüğünü söylediğinde Mary sadece biraz rahatladı. Bu sefil durumda aşağıya doğru yürümeleri gerektiğini biliyor ve bu durumdan dehşete düşüyordu. Ama cesurca ayağa kalktı, çaba gösterebildiği sürece bir ayağını diğerinin önüne koymaya kararlıydı.

Kasvetli, sessiz bir alay halinde yürüyorlardı; rehber önde, onları en az zahmetli yola doğru yönlendiriyordu. Bay Ryder da Bayan Bingley ile birlikte arkalarından geliyordu. Bayan Bingley tehlikeli koşulların sunduğu fırsatı değerlendirerek Bay Ryder'ın koluna sıkıca yapışmıştı ve tekrar sağlam bir zemine oturana kadar da onu bırakmaya niyetli olmadığı belliydi. Bay Ryder buna aldırıyor gibiydi; kalbinin en büyük arzularından birini gerçekleştirmişti ve bundan memnundu. Doğal dünyayı tüm görkemiyle seyretmişti ve en azından başka bir büyük arzusu ortaya çıkana kadar bundan memnundu. Arada sırada Mary'ye cesaret verici bir şekilde gülümsüyordu, ama Bayan Bingley'nin tutuşu inatçıydı ve ondan kaçmak için fazla çaba harcamadı.

Mary Bay Hayward'dan biraz uzak durdu. Bu koşullar altında açıklamalarına başlayabilecek durumda hissetmiyordu ve bunu yapana kadar başka bir şey söyleyebileceğini de düşünmüyordu. Her adımda biraz daha bitkin ve mutsuz hale geliyordu, ta ki zihninde ve bedeninde hissettiği rahatsızlık eşitlenene kadar. Sonra ayağı kaydı -çizmesi çamurda kaydı- ve yavaşça ama geri dönülmez bir şekilde dizlerinin üzerine düştü.

Şok ve şaşkınlıktan nefesi kesildi. Ama gözyaşlarına hâkim olamadan Bay Hayward'ın elini tuttuğunu hissetti. Onu sertçe ama nazikçe kaldırdı ve elbisesindeki en kötü kiri fırçladı.

"Yaralandın mı? Ağrın var mı?"

"Hayır, sanmıyorum. Dizimde küçük bir şişlik var, daha kötü bir şey değil." "Hareket ettirebilir misin?"

Denedi, başardı ve sessizce başını salladı. Adam onun kolunu tuttu ve dikkatlice kendi kolunun içine soktu.

"İtiraz etmeyin lütfen. Sizi güvenli bir şekilde aşağı indirmenin en iyi yolu bu."

Konuşmak üzereydi ama konuşursa asla duramayacağını düşündü. Şu an bu konuşmanın zamanı değildi. Sadece onun yardımını kabul etmek, yol boyunca karşısına çıkan tuzaklarda ona rehberlik etmesine izin vermek yeterliydi.

"Buraya dikkat et"- "Şimdi biraz daha yukarı çık"- "Şu sivri taşa dikkat et"- yavaş yavaş aşağı inerlerken.

Bir süredir yürüyorlardı ki, tepenin aşağısından gelen bir bağırış duyduğunu sandı. Rehber de duymuş ve cevap vermek için bağırarak ileri atılmış.

"Sanırım bu bir yardım olmalı," dedi Bay Hayward, "ya da en azından öyle olmasını umuyorum."

Mary rahatlayarak iç çekti. Kurtarıcıları yaklaştıkça sesler daha da yükseldi; ama çiseleyen yağmur hâlâ o kadar yoğun ve alçaktı ki, kurtarıcılarının sisin içinden görünmesi için daha on dakika geçmesi gerekti. Hancı küçük grubun en önündeydi, hemen arkasından endişeli Bay Gardiner geliyordu, iki hizmetkâr da dizginlerini tuttukları küçük bir midillinin başındaydı.

"Mary! Tanrı'ya şükür!"

Bay Gardiner öylesine açık bir endişeyle ona doğru koştu ki, ıslak ve üzgün haliyle bile Mary zayıf bir gülümsemeden kendini alamadı.

"Oh, amca, seni görmek çok güzel!"

"Sizi yaralanmamış gördüğüme ne kadar sevindiğimi anlatamam - sanırım yaralanmadınız?"

"Dizimi biraz burktum ama önemli bir şey değil. Bayım.

Hayward inmemeye yardım etti. Çok nazik davrandı." Bay Gardiner, Bay Hayward'ın elini sıktı.

"Aferin Tom, aferin. Senden daha azını beklemezdim." Bay Gardiner tekrar Mary'ye döndü.

"Zavallı teyzen yağmur şiddetlendiğinden beri kendini kaybetmiş durumda. Biz seni bulmak için yola çıkana kadar rahat etmeyecek."

Mary'yi küçük midillilerden birine dikkatle oturtmadan önce çamurdan dehşete düşmüş bir halde, ıslak giysilerini haykırarak gevezelik etti, Bayan Bingley de diğerine bindi. Hancı, Bay Ryder ve Bay Hayward'a küçük bir şişeden konyak olduğunu sandığı bir şey ikram etti; ama Mary, hancının hanımlar için hazırladığı tatlı ve soğuk çaydan oldukça memnun kaldı. Bay Ryder bile fırtınadan kurtulmaya hazır görünüyordu, kuru bir palto ve gürül gürül yanan bir ateşin daha ayakları yere basan zevklerini dört gözle beklediği belliydi. Mary, Bay Hayward'ın ne zaman yanından uzaklaştığından tam olarak emin değildi. Ona veda etmemişti. Onu izledi, amcasıyla derin bir sohbe dalmıştı, hiç kuşkusuz ona içinde bulundukları duruma yol açan koşulları açıklıyordu, ama Mary ona tüm öyküyü anlatacağından kuşkuluydu. Onun suçu başkalarına yüklediğini düşünmek imkânsızdı; bu kadar alçakça davranmak onun karakterinde yoktu.

Hana varışları ev halkını telaşa düşürdü. Banyo için su ısıtıldı, kirli giysiler yıkanmak üzere paketleni, yataklar ısıtıldı ve ateşler yakıldı. Bayan Gardiner ellerini ovuşturuyor, Mary'nin ıslanmaktan üşümemesi için umutsuzca endişeleniyordu. Bayan Bingley bile endişesinin şiddetine kapılmış, her iki genç kadının da hemen yatağa girmeleri ve orada kalabilecekleri kadar kalmaları yönündeki ısrarına boyun eğmek zorunda kalmıştı.

Aslında Mary'nin çok fazla ikna edilmeye ihtiyacı yoktu. Çok yorulmuştu ve minnetle çarşafının içine gömüldü. Tek üzüntüsü, aceleyle yukarı çıkmadan önce Bay Hayward'la konuşma fırsatı bulamamış olmasıydı. Uyku bastırmadan önceki son düşüncesi, yarın onu özel bir yerde bulup, düşerken yapamadığı konuşmayı yapmayı denemektir. Yarın, diye düşündü uykuya dalarken, yarın ne olursa olsun onunla konuşacaktı.

Bölüm 83

Mary uyandığında, güneş ışığının yatak odasının duvarındaki konumundan her zamanki kalkma saatini çoktan geçtiğini anlayabildi. Yıkandı, hızlıca giyindi ve aşağıya koştuğunda sadece teyzesi ile Bay Ryder'ı kahvaltı masasında buldu. Bayan Gardiner ayağa fırladı ve Mary'nin yüzüne dikkatle baktı, elini hızla uzatıp alnına dokundu.

"Tanrı'ya şükür, ateşin yok! Ve çok iyi dinlenmiş görünüyorsunuz." "Evet, teşekkür ederim, kendimi tamamen iyi hissediyorum."

"Çok rahatladım. Bayan Bingley'nin de hiçbir kötü etki yaşamadığını duymak sizi memnun edecektir."

"Sadece kahvaltısını yatakta yaptığı için burada değil," dedi Bay Ryder. "Sonuç olarak, gezimizi başarılı sayabileceğimizi düşünüyorum. Büyük bir doğa olayını yakından gördük ve hepimiz bu hikayeyi anlatmak için hayattayız!"

Bayan Gardiner sert bir sesle, "Yaşadığınız talihsizliği bir şaka olarak görmeye henüz hazır değilim, Bay Ryder," diye cevap verdi. "Dün öğleden sonra olduğu gibi yine böyle bir endişe içinde olmak istemem."

Bay Ryder özür dileyerek Bayan Gardiner'dan af diledi; ama tövbekâr alınının altından Mary'ye gülümsedi. Mary onunla göz göze gelmeyi reddederek çay işleriyle meşgul oldu. O sabah için önemli olan tek şeyden, Bay Hayward'ı bulup onunla yapabileceği tüm dürüstlük ve açık sözlülükle konuşmaktan alıkonulmamalıydı.

"Diğer beyler çoktan çıktılar mı?" diye sordu. "Çok erken çıkmış olmalılar."

"Bay Gardiner kesinlikle gitti," diye yanıtladı teyzesi. "Sizin iyi olduğunuzu öğrenince oltasını alıp göle gitti. Bay ve Bayan Hurst Grasmere köyüne gittiler. Bay Hayward'ı henüz görmedim."

"Tom kahvaltıdan önce sık sık yürüyüşe çıkar," dedi Bay Ryder. "Sert bir kahve isteyerek her an ortaya çıkabileceğine şüphe yok."

Yine Mary'nin dikkatini çekmeye çalıştı ve Mary yine kendini çayına verdi. Sabahın geri kalanında hana yakın bir yerde kalıp Bay Hayward'ın dönmesini bekleyeceğini düşündü. Ona ne söyleyeceğini düşünmeye o kadar dalmıştı ki, hancının masalarına yaklaştığını fark etmedi bile. Hancı Bayan Gardiner'a bir mektup uzattı, o da mektubu okudu ve hiç konuşmadan Mary'ye verdi.

Sevgili Bayan Gardiner,

Bazı acil işlerim nedeniyle Londra'ya geri çağrıldığımı üzülerek belirtmek zorundayım. En acil zorunluluklar dışında hiçbir şeyin beni bu kadar aceleci bir şekilde ayrılmaya ikna edemeyeceğini anlayacağınızdan eminim. Doğru dürüst bir veda bile edemedim gitmek zorunda kalmak benim için son derece üzücü ve son birkaç haftadır beni yanınızda tutarak gösterdiğiniz olağanüstü nezaketin küçük bir karşılığı gibi görünüyor.

İşim biter bitmez bu fırsattan yararlanarak Hampshire'daki annemi ziyaret etmek ve bir süre orada kalmak niyetindeyim. Daha sonraki bir tarihte sizi Gracechurch Sokağı'nda tekrar görmeyi umuyorum; ancak o zamana kadar, umarım cömertliğinize sığınarak Bay Gardiner, Bay Ryder ve grubumuzun geri kalanına benim adıma veda edebilir ve Keswick uçağını yakalama ihtiyacının her birine şahsen yazmamı engellediğini söyleyebilirim.

Bayan Bennet'a hatırlanmak için yalvarıyorum.

Acele edin,
Tho. Hayward

Bölüm 84

Tatil partisinin neşesi Bay Hayward'ın ani ayrılışından sonra hiçbir zaman tam olarak yerine gelmedi. Yokluğu şiddetle hissedildi. Bayan Gardiner üzüntüsünü abartmamaya özen gösterse de Gardiner'lar ona çok üzülüyordu. Bay Hayward ile yeğeni arasında bir anlaşmazlık ya da yanlış anlama olduğunu anlayamayacak kadar zekiydi ve Bay Hayward'ın onları terk etmesine neden olan şeyin bu olduğundan kuşku duymuyordu; ama Mary'nin bariz mutsuzluğuna katkıda bulunmak istemiyordu ve bu nedenle kuşkularına dair doğrudan bir ipucu vermedi. Bay Ryder böyle bir olasılıktan habersiz görünüyordu, ancak bunun kasıtlı mı yoksa masumiyetten mi kaynaklandığını söylemek imkânsızdı. Tavırları her zamanki gibi rahat ve açıktı; arkadaşının durumuna sempati duymaktan başka bir şey düşündüğünü gösteren hiçbir şey yoktu ve bu durumu bu kadar iyi karşılmasına hafif bir kuşkuyla yaklaşıyordu.

Birkaç gece sonra hanın yemek masasında otururlarken, "Tom her zaman çok vicdanlı biri olmuştur," dedi. "Müthiş bir işçidir. Hiçbir şeyi yarım bırakmak ya da kendisine ait olduğuna inandığı bir sorumluluğu bir kenara atmak onun karakterinde yoktur."

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Bay Gardiner kararlılıkla. "İş hayatında böyle bir tutum şarttır ve sanırım mesleklerde de aynı şey geçerlidir. İnsanın mesleğinin gereklerinin özel zevklerinin önüne geçmesi gereken zamanlar vardır."

"Bildiğim kadarıyla," diye mırıldandı Bayan Gardiner.

"Gel canım," diye cevap verdi kocası. "Nasıl olduğunu anlıyorsun. Bazen insanın bu tür meselelerle ilgilenmekten başka çaresi yoktur, her ne kadar öyle olmamasını dilese de."

"Herkesin emrine amade olmak çok tatsız olmalı," dedi Bayan Bingley yumuşak bir sesle. "Bir mesleği sürdürmenin içerdiği pek çok sıkıntı arasında, insanın kendi kendisinin efendisi olmadığını bilmesi en zor olanı olmalı."

Masanın etrafındaki herkes onun sözlerinin acısını sessizce içine çekerken, o parlak, özür dilemeyen bir gülümsemeyle masayı tercih etti. Bay Gardiner kaşlarını çattı. Bayan Gardiner'ın böylesine açık bir küçümseme karşısında şaşırdığı belliydi. Ama Mary öfkeliydi. Kendisine yöneltildiğinde Bayan Bingley'nin alaylarını görmezden gelmeyi öğrenmişti ama sevdiklerine yöneltilmesine katlanamıyordu.

"Sanırım siz de böyle durumlarla çok karşılaşmışsınızdır," dedi Bayan Bingley'ninkine benzer bir sakinlikle. "Kendi babanız da iş hayatıyla yakından ilgilendiği için, sık sık isteklerini ticaretinin gereklerine tabi kılmak zorunda kalmış olmalı."

Bayan Bingley'nin cevap verecek kadar kendini toplaması biraz zaman aldı. "Bu tür örnekler hatırlamıyorum," dedi, dikkatle ekmeğini yağlamaya çalışırken biraz tedirgin görünüyordu. "Ben bunları bilecek yaşa geldiğimde babam bu tür ihtiyaçlardan çoktan uzaklaşmıştı." Mary her zamanki kendine güvenini çabucak geri kazandı; ama Mary de kökenini bu kadar açık bir şekilde hatırlatarak hanımefendinin kendisine olan nefretini artırdığını, sözlerinin unutulmayacağını ve eninde sonunda bunun bedelini henüz hayal edemediği bir şekilde ödeyeceğini biliyordu, ama umurunda değildi. Konuştuğu için memnundu.

Yemek bitip de diğerleri sofradan kalktığında, Mary bir kez daha Bay Hayward'ın gidişi konusunu düşünmeye devam etti. O gittiğinden beri başka hiçbir şey düşünmemişti ve kısa sürede teyzesinin vardığı sonuçlara benzer sonuçlara varmıştı. Onun gitmesinin nedeninin kendisi olduğuna ikna olmuştu. Scaffell'deki tartışma sırasında onun tarafını tutmayı reddettiği için acı bir hayal kırıklığına uğradığını biliyordu; ve Bay Ryder'a sırtta verdiği yanlış desteğin onu hem şoke ettiğinin hem de incittiğinin acı bir şekilde farkındaydı. Ama bu gerçekten de onu uzaklaştırmaya yetmiş miydi?

Ne düşüneceğini bilemiyordu. Adamın kendisine karşı tamamen kayıtsız olduğuna kendini ikna edemiyordu. Şafak vakti, kibarca vedalaşmadan ya da özür dilemeden aceleyle oradan ayrılması, umursamayan bir adamın yapacağı bir şey değildi; tam tersine, güçlü ve derinden hissedilen tutkulara işaret ediyordu. Adamın hâlâ, fark ettiğini düşündüğü kıskançlık duygusuyla hareket ediyor olabileceğini tahmin ediyordu; ama bu, adamdaki belirgin kıskançlıkla nasıl bağdaştırılabilirdi?

Şelaleden aşağı inerken ona gösterdiği şefkat ve ilgi? O zaman ona gösterdiği özenli ilgi ne kızgınlık ne de hoşnutsuzluk uyandırıyor. Daha nazık, onun güvenliği için daha kaygılı olamazdı ama bu söz üzerine ağlamak üzere olduğunu hissetti ve kendi koluna sıkıca bağlanmış olan onun sabitleyici kolunu daha fazla düşünmesine izin vermedi. Neden o anda ona kalbini açmamış, hissettiklerinin gerçekliğini açıklamamıştı? Eğer konuşmuş olsaydı, onu memnun edeceğine inandığı cevabı vermekte tereddüt etmezdi; ama bunun yerine hiçbir şey açıklamadan gitmiş, onu davranışından ne kadar az anlam çıkarabileceği konusunda yalnız bırakmıştı. Bununla ne demek istemiş olabilirdi? Aklına başka bir şey gelmiyordu ama gün günleri kovaladıkça, ne kadar saat düşünse de bir sonuca varmaya yaklaşmıyordu.

Giderek artan mutsuzluğunu çevresindekilerden saklamak için elinden gelen her şeyi yaptı. Bayan Bingley'nin sık sık Bay Hayward'ın ayrılışının olası nedenleri üzerine yaptığı spekülasyonların ilgisini çekmeyi reddetti ve onları, içindeki mutsuzluğu hiçbir şekilde belli etmeyen, çalışılmış bir kayıtsızlık ifadesiyle karşıladı. Bay Ryder'ın sık sık yaptığı birlikte hava alma davetlerini reddediyor, onun neşeli ve umursamaz tavrına karşılık veremeyeceğini biliyordu. Bay Hayward'ın adı geçerse suçlamaya ya da öfkeye kapılacağından korkuyordu; ikisinin de onu rahatlatmayacağını biliyordu. Mary kendi kendine, olanlar için Bay Ryder'ı suçlamanın anlamsız olduğunu söyledi; Bay Ryder yaşadığı ilkeleri hiçbir zaman gizlememişti. Scaffell'de yaptığı gibi bu ilkelere göre hareket ettiğinde de şikâyet edemezdi. Onu örnek alıp almamak kendi seçimiymiş ve şimdi bu kararının sonuçlarına katlanmak zorundaydı. Ama onun işine devam edişini, herhangi bir suçluluk ya da pişmanlık duygusundan etkilenmeyen sevecenliğini izlediğinde, kızgınlığını tamamen bastıramadı. O kendi eğilimlerinin peşinden gitmiş ve bunun için hiçbir bedel ödememişken, kendisi sefalet ve pişmanlık içinde kalmıştı. Bu yüzden hayır, onunla tepeden aşağı yürümeyecek, hatta hanın etrafında kısa bir gezintiye bile çıkmayacaktı. Bunun yerine nezakete sarıldı ve onu reddetmenin binlerce medeni yolunu buldu.

Amcası ve yengesinin huzurunda hissettiklerini gizlemek çok daha zordu. Mary onların kendisi için endişelendiklerini biliyordu. Birkaç kez onları derin bir tartışmanın içinde bulmuş ve o gelir gelmez tartışmayı kesmişlerdi; bu konu hepsi için çok açıktı. Sadece bir keresinde teyzesi konuyu doğrudan açmaya çalışmış, Mary'ye Tom'un onları bu kadar ani bir şekilde terk etmesinin hiç de karakterlerine uygun olmadığını düşünüp düşünmediğini sormuştu. Ama Mary kendisine bu kadar acı veren bir konuda konuşmak istemediğini belli edince, teyzesi onu zorlamadı. Mary, Bayan Gardiner'ın sağduyusuna minnettardı ve birden fazla kez her şeyi ona anlatmak istemişti.

Ama teyzesinin tüm nezaketine rağmen, Mary bunun hiçbir işe yaramayacağını biliyordu. Sıkıntısını giderebilecek tek konuşma Bay Hayward'la aralarında geçecekti; ama bu da ancak Londra'ya dönerlerse mümkün olabilirdi. Bay Gardiner sonunda eve dönme zamanının gelmiş olabileceğini söylediğinde Mary, tatile getirildiği için nankörlük ettiği anlaşılmaması diye bu konudaki hevesini gizlemek zorunda kaldı. Göller'deki misafirliklerinin sona erdiğini hisseden tek kişi o değildi; herkes ayrılma vaktinin geldiği konusunda hemfikir ve kısa süre sonra her şey yola çıkmak için hazır. Bay Ryder'ın grubu ilk gidenlerdi. Bayan Bingley arabaya binerken soğukkanlıydı, belli ki bir daha Bayan Bennet'in hoş karşılanmayan arkadaşlığına mecbur kalmayacağını umuyordu. Buna karşılık, Bay Ryder kısa süre sonra tekrar buluşacaklarından emin olmak istiyordu.

Londra'da.

"Sizi şehirde görmeyi çok isterim, Bayan Bennet. Belki bir parti oluşturup Vauxhall'a dönebiliriz? Eğer siz söylerseniz bunu ayarlamaktan büyük mutluluk duyarım."

"Çok nazıksınız ama döndüğümüzde çok fazla yurt dışına çıkmayı düşünmüyorum. Sanırım bir süre daha evde kalacağım."

"O zaman belki gelip seni orada ziyaret edebilirim? Birlikte biraz şiir okuyabiliriz."

"Elbette, eğer bu sizi memnun edecekse."

Bu çok coşkulu bir davet değildi; ama Bay Ryder tatmin olmuştu. Arabaya atladı, şoför kırıbağını şaklattı ve Mary onların gözden kayboluşunu izlerken, Bay Ryder'ı bulmakta haklı olduğunu düşündü.

Göller'e beklenmedik gelişleri tedirgin ediciydi. Yanlarında beladan başka bir şey getirmemişlerdi.

Dördüncü Bölüm

Bölüm 85

Bingley'lerin evine gidip çocukları almak iki gün, Londra'ya ulaşmak ise iki gün sürdü. Bu uzun saatler boyunca Mary, Bay Hayward'dan başka pek az şey düşündü. Onu anlatamayacağı kadar çok özlüyordu ve içinde bulunduğu duruma bir türlü inanamıyordu. Onları ayıran koşulları tekrar tekrar gözden geçirdi, olanlara bir açıklama bulmaya çalıştı; ama hiçbir şey onu tatmin etmedi. Eve döndüğünde -artık amcası ve yengesinin evini böyle görüyordu- meselelerin böylesine korkunç bir şekilde çözülmemiş olması ona ıstırap veriyordu. Bilmemenin acısına dayanabileceğini sanmıyordu; ama ne yapabilirdi ki? Güçsüzdü; istese bile harekete geçemezdi. Onu çağırması imkânsızdı; Londra'da değildi, ama şehirde olsaydı bile bu düşünülemezdi. Saygıdeğer kadınlar bekâr genç erkeklerin evlerini davetsiz ziyaret etmezlerdi. Ne de yazabilirdi. Bayan Gardiner'dan Hampshire'daki ailesinin adresini isteyebileceğini düşündü; ama teyzesinin büyük olasılıkla bu adresi vermeyi reddedeceğini biliyordu. Onunla yazışmaya başlayamazdı; bütün gelenek ve incelik kuralları bunu yasaklıyordu. Beklemekten, ne yapacağını görmek için beklemekten başka yapılacak bir şey yoktu; dünya ona başka bir seçenek sunmuyordu.

Gracechurch Sokağı'na geri döndüğünde, uzun günleri katlanılabilir. Kitaplarını çıkardı ve çalışmaya çalıştı; ama konsantre olamadı ve onları bir kenara bıraktı. Küçük Gardiner'larla birlikte hikâyeler okudu ve daha büyük çocukların derslerini dinledi. Kızlar gamlarını ve arpejlerini çalışırken sabırla piyanonun yanında oturdu, birkaç basit havayı tökezleyerek çalarken onları nazikçe cesaretlendirdi. Kendisi çalmıyordu; bunun için gerekli ruha sahip değildi.

Bayan Gardiner'a ev işlerinde yardım etmeye çalıştı, çarşaf dolaplarını kontrol etmek için gönüllü oldu; ancak dikkati dağıldığı için iyi çarşaflarla tamire ihtiyacı olanları karıştırdı ve tüm iş

Ayıklama ve değerlendirme işlemlerinin yeniden yapılması gerekiyordu. En iyi porselenleri, hizmetçilere emanet edilemeyecek kadar ince fincan ve tabakları yıkamak için gönüllü oldu; ama ıslak bir tabak dikkatsiz ellerinden kayıp yere düştü ve parçalara ayrıldı. O kadar perişan görünüyordu ki teyzesi onu azarlamaya cesaret edemedi; ama Bayan Gardiner evdeki değerli eşyaların yeğenin yardımına daha fazla dayanamayacağını düşündü ve onu ceketini giyip yürüyüşe çıkmaya teşvik etti.

Mary itaatkâr bir şekilde bunu yaptı; ama şehrin canlı sokakları artık onu eskisi kadar heyecanlandırmıyordu. Bir zamanlar onu büyüleyen vitrinler tanıdık, hatta bayağı görünüyordu. Yollar kirli, kaldırımlar kalabalıktı. Herkesin acelesi vardı; itilip kakılıyordu. Görmeyi arzuladığı tek şey, Gracechurch Sokağı'na uğramak üzere yola çıkan, tepelerde giydiği uzun kahverengi paltosuyla Bay Hayward'dı ama ne kadar umut etse de ondan hiçbir iz yoktu.

Mary bir öğleden sonra eve döndüğünde Londra'ya döneli bir haftayı geçmişti, tozluydu ve bir başka görev gezisinden daha cesareti kırılmıştı. Salona girdiğinde, hizmetçilerden birinin kolunda bir beyefendinin paltosuyla vestiyere doğru gözden kaybolduğunu gördü. Ziyaretçinin kim olduğunu sormak için durmadı, ama merdivenleri hızla çıkarak misafir odasına gitti. Kapıya ulaştığında kalbi ağzındaydı. Ama kapıyı açtığında, ayağa kalkmış, sevinçli ve onu karşılamaya hevesli olan Bay Hayward değildi. Arkadaşı Bay Ryder'dı.

"Sevgili Bayan Bennet! Sizi gördüğüme ne kadar sevindim! Saygılarımı sunmak için geldim. Daha erken gelirdim ama Kent'teydim. İlgilenmem gereken daha çok aile işi var, ama umarım artık hepsi bitmiştir."

"Bay Ryder! Sizi beklemiyordum, hayal etmiştim, özür dilerim."

"Umarım kaderimde sık sık olduğu gibi uygunsuz bir zamanda karşınıza çıkmamışımdır?"

Mary onu oturmaya davet edecek kadar kendini toparladı. Çay istedi ve çay geldiğinde kendini oldukça kontrol altında hissediyordu.

"Umarım Kent'teki zamanınız iyi geçmiştir efendim. Oraya hiç gitmedim. Güzel bir yer mi?"

"Yeterince hoş bir yer. Tarlalar, meyve bahçeleri ve koyunlar. Bu tür şeyleri bilirsiniz. Göllerin güzelliği ile kıyaslanamaz elbette."

Son zamanlarda tadını çıkardıkları büyük gri dağlardan ve parlak mavi gökyüzünden sevgiyle bahsetmeye başladı ve kadın yavaş yavaş kendini daha rahat hissetti. Ara sıra gülümseyerek anımsamak ya da onaylamak dışında pek bir karşılık beklemiyor gibiydi. Konuşma, kızın ara sıra sorduğu sorularla yeterince iyi devam etti ve bu da kızın ruh haline çok uygun geldi.

"Oraya dönmek ister misiniz?" diye kibarca sordu. "Belki Göller'in başka bir yerine?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, Bayan Bennet, bir dahaki seyahatimde yurtdışına gitmeye kararlıyım - mümkünse İtalya'ya. Westmoreland tepeleri üzerimizde böyle bir etki yarattıysa, Alpler'in etkisini bir düşünün!"

"Artık dağlara karşı pek iştahım olduğundan emin değilim. Fırtınada Scafell'den aşağı yaptığımız yürüyüş beni başka bir dağa tırmanma arzusundan kurtarmış gibi görünüyor."

Bay Ryder kibarca güldü. Doygun ve mücadeleci inişlerini daha fazla dikkate değer bulmadığı belliydi.

"Peki ya siz Bayan Bennet? Döndüğümüzden beri nasıl vakit geçiriyorsunuz? Şu anda ne okuyorsunuz?"

"Şu anda kendimle ilgili özel bir şeyim olmadığını söylemekten utanıyorum.

Ciddi bir kitabın gerektirdiği uygulamayı kaybetmiş gibiyim."

"Bu hiç sana göre değil. Ama mükemmel bir çözümüm var. İhtiyacınız olan şey bir dergi - dikkati dağılmış bir zihin için birebirdir. Hoşunuza gidenleri okuyup gerisini görmezden gelebilir, kasedeki en olgun armudu arar gibi makalelerini karıştırabilirsiniz. Size bir tane getireyim. Hangisini tercih edersen, *Edinburgh'u* mu *Quarterly'i* mi?"

"Bay Hayward bazen bana *Edinburgh'u* verirdi. Ama onun kararlarına pek güvenilmeyeceğini söylerdi."

"Çünkü eleştirmenler, hayranı olduğu Wordsworth'e karşı her zaman nazik davranmadılar. Sevecek bir şey bulduğunda ne kadar sadık olduğunu bilirsiniz."

Mary şekerliğin kapağını yerine koymakla meşguldü.

"Londra'ya döndüğümüzden beri onu gördün mü?"

"Görmedim," diye cevap verdi. "Sanırım hâlâ ailesiyle birlikte. Çok vefalı bir evlat olduğunu duymak sizi şaşırtmayacaktır."

Bay Ryder arkadaşının nerede olduğu hakkında başka bir şey söylemedi, ne de tekrar aralarında ne zaman görülebileceği konusunda ikna edilebildi; ve belki de bu konunun tamamen tükendiğini hissederek, kısa bir süre sonra ayrılmak zorunda olduğunu açıkladı.

"Bankacılarımla bir randevum var. Son zamanlarda benim için iş ve daha fazla işten başka bir şey yok, bu da bu kısa arayı bile kaçırılmış bir zevk gibi hissettiriyor - sanki derslerimi bırakmışım gibi."

Son çayını da hızlı bir hareketle içti ve Bayan Gardiner'ın salonunda tamamen rahatlamış bir halde ayağa kalktı.

"Size *Edinburgh* ve *Quarterly* dergilerinin kopyalarını getireceğim. -Hangisini daha çok sevdiğinize kendiniz karar verebilirsiniz. Tekrar aramam için mükemmel bir bahane olacak."

Birkaç gün sonra, söz verdiği dergi nüshalarıyla birlikte geri döndü. Tabii ki ona çay ikram etmek gerekti ve bu sırada Mary'nin dergiler hakkında ne düşündüğünü öğrenmek için tekrar gelme niyetini beyan etti. Çok geçmeden Gracechurch Sokağı'ndaki salonda neredeyse bir zamanlar arkadaşının olduğu kadar düzenli bir varlık haline geldi.

"Kendinize ayıracak çok vaktiniz olmalı," diye gözlemledi Bayan Gardiner bir hafta sonra bir öğleden sonra, Bay Ryder'ı bir kez daha salonunda çayını içerken ve keklerini yerken bulduğunda. "Elbette sizi görmekten her zaman mutluluk duyarız, yoksa kuş üzümlü tartlarımızı ne yapardık?" "Ama şu anda biraz yalnız görünüyorsunuz. Bayan Bingley'den ne haber? Onu bir süredir görmedim."

"Kardeşini ziyaret ediyor ama sanırım kısa süre sonra dönecek."

"Peki Bay Hayward'dan haber var mı? Göller bölgesinden ayrıldığımızdan beri ondan hiçbir haber alamadık."

Bay Ryder yeleğindeki birkaç kırıntıyı silkeledi.

"Hayır, bir satır bile yok. Ama yakında ondan haber alacağımızı umuyorum. Tom uzun süre sessiz kalacak biri değil."

Mary ellerini kucağına koydu, hissetmediğı bir dinginlik izlenimi vermeyi umuyordu. Bay Ryder'ın arkadaşlığı arkadaşını daha çok özlemesine neden olmuştu. Bay Ryder'ın ziyaretleri Mary'nin kaybını keskinleştiriyor, terk edilmişlik duygusunu artırıyordu. Bay Ryder'ı daha iyi tanıdıkça, Bay Hayward'ı daha çok özlüyordu.

Bay Ryder'ın arkadaşlığı tatsız olduğundan değil. Artık ona alışmıştı. Onun daha iyi özelliklerini nasıl takdir edeceğini biliyordu ve daha az takdire değer özellikleri artık onu eskisi gibi rahatsız etmiyordu.

Kendi içine kapanıklığı bile artık onu rahatsız etmiyordu; bir süre sonra bunda dinlendirici bir şey vardı. Ahlaki yargılarda bulunma konusundaki isteksizliği de aynı derecede rahatlatıcı görünmeye başlamıştı. Bu ona başkalarının ve aynı zamanda kendisinin eksikliklerine karşı kolay bir hoşgörü sağlıyordu. Bir şeylerin hoşla gitmesinden çok gitmemesini tercih ediyordu, ama Mary'nin kuşkulandığı gibi, gerçekte hiçbir şeyi özellikle güçlü bir şekilde hissetmiyordu. Duyguları için yanıp tutuşuyordu ama Mary onun derin ve kalıcı tutkularla yönetilen bir adam olduğundan kuşkuluydu. Bunlar çok fazla sorun yaratabilirdi. Duyguları ekmek ve tereyağının üzerine ince ince sürülmüş reçel gibiydi; tatlı, her şeyi kaplayan ve kolayca ulaşılabilen ama çok derine nüfuz etmeyen.

Bay Hayward'la arasındaki tezat bundan daha keskin olamazdı. Bay Hayward'ın sevgisinin uzun süre pişmiş bir sığır eti gibi olduğunu tahmin ediyordu; ama güçlü, zengin ve belirgin bir tadı vardı. Bunun ne kadar saçma bir benzetme olduğunu düşünmek onu eğlendiriyordu. Yine de içten içe kendi kendine gülümserken bile keskin bir pişmanlık hissetti. Onun normalde sakin olan mizacına beklenmedik bir şekilde uyan tutkulu coşkularını özlemişti. Onun keskin zekâsını ve hazırcevaplığını özlemişti. Gülümsemesinin sıcaklığını, yemek masasında göz göze geldiklerinde bakışlarındaki eğlenceyi özlemişti. Günler haftaları kovaladıkça onu daha az özlemeye başlayacağını ummuştu ama öyle olmadı. Aksine, tam tersi olmuştu.

"Bay Hayward'a yazdınız mı efendim? Belki de yazışmaya başlamak için biraz cesaretlendirilmeye ihtiyacı vardır?"

"Korkarım ki ben çok iyi bir mektup yazarı değilim. Hayır, Tom'un durumunda beklemekten başka yapacak bir şey yok. Sabrımızı sınamaya kararlı, ama biz de buna hazırız. Hazır olduğunda yazacak, bir dakika önce değil."

Mary, Bay Ryder'ın sözlerini ciddiye almış gibi görünerek başını salladı; ama her gün Bay Hayward'dan bir mektup aradı ve her gün hayal kırıklığına uğradı. Posta geldiğinde, elinden geldiğince umursamaz bir tavırla mektubu gözden geçirdi; içinde ona ait bir şey bulamayınca da aynı derecede inandırıcı olmayan bir kayıtsızlık gösterisiyle tepsiye geri koydu. Bunu yaklaşık üç hafta boyunca yaptı; yine de her sabah, bugün mektubunun nihayet ortaya çıkacağı gün olmasını umuyordu.

Bir sabah, yeğeniyle birlikte piyanonun başına oturup çalışmaya başlamaya hazırlanırken teyzesi ona yaklaştığında, Mary'nin ilk fark ettiği şey teyzesinin elinde tuttuğu zarf oldu.

"Çok beklenmedik haberlerim var," diye duyurdu Bayan Gardiner. "Görünüşe göre bir ziyaretçimiz olacak. Annen geliyor, Mary. Gelecek hafta gelmeyi umuyor."

Bölüm 86

Bayan Bennet'ın Londra seyahati, bunu soracak kadar akılsız birine uzun uzun açıkladığı gibi, zevk peşinde koşmak için yapılmamıştı. Kendi haline bırakılsa bu riske girmezdi, çünkü yolculuk sıkıcı ve hanlar da tatmin edici değildi. Ama doktoru bu konuda ısrar etti.

"Dr. Gower hiçbir itirazı dinlemedi. 'Sağlığınız buna bağlı, hanımefendi.' Söylediği buydu ve bir tıp adamının emirleri asla göz ardı edilmemelidir, işte buradayım."

O, Mary ve Bayan Bennet oldukça resmi bir şekilde oturmuş sabah kahvelerini yudumlarırken Bayan Gardiner, "Hayır, kesinlikle," diye cevap verdi. "Gelmekle çok akıllıca davrandınız. Peki kimi göreceksiniz?"

"Adı Dr. Simmons," dedi Bayan Bennet saygıyla, "sinirlerinden muzdarip hanımlarla özel olarak ilgileniyor. Ziyaret başına bir gine alıyor, ama insanın sağlığı söz konusu olduğunda para nedir ki?"

Yaşına göre hâlâ çok yakışıklı, diye düşündü Mary, kısık gözlerinin altından gizlice annesini izliyor *ve görünüşüyle her zamanki gibi gurur duyuyordu.* Bayan Bennet, Mary'nin gözleminin doğruluğunu teyit edercesine, baldızının iskele gözlüklerinden birindeki yansımasına hızla baktı, saçını ve şapkasını bir kez daha düzeltti ve her şeyi her zamanki gibi beğenmiş olmanın memnuniyetiyle arkasını dönüp gitti.

"Çok iyi görünüyorsun anne," diye cüret etti Mary. "Sinirlerin seni rahatsız mı ediyor? Görünüşünden bunu tahmin edemezdim."

"Anlamanızı beklemiyorum. Ne kadar acı çektiğim hakkında hiçbir fikriniz yok."

"Peki tedavi ne kadar sürecektir?" diye araya girdi Bayan Gardiner.

"Genellikle bir hafta yeterlidir, ancak özellikle zor bir vakada, on gün kadar sürebilir. Umarım Jane beni bu kadar uzun süre idare edebilir."

"Eminim gittiğini görmek konusunda çok isteksiz olmuştur. Özellikle de bu durumdayken."

"Kendinden geçmişti. Ama Bay Bingley çok düşünceli davranıyor, beni kendimi düşünmeye zorluyordu. Bana gereken ilgi gösterilmeden geri dönmemem konusunda ısrar etti. *Başkaları* anlamasa bile o benim durumumu anlıyor."

Mary annesinin sivri bakışlarını görmezden gelmeye karar verdi ve kahve malzemelerinin arasında davetkâr bir şekilde duran küçük keklerden birine uzandı. O bir tane alamadan, Bayan Bennet onları masanın diğer ucuna götürdü.

"Hiç sanmıyorum, Mary. Şeker seninki gibi ciltler için çok zararlıdır."

Mary içini çekerek, annesinin sinirleriyle ilgili sözleri yüzünden tahrik olduğunu ve Bayan Bennet intikamını alana kadar bunun acısını çekmeyi beklemesi gerektiğini anladı. Ve tam Mary'nin beklediği gibi, Bayan Gardiner çocuklarıyla ilgilenmek üzere odadan çıktığında, annesi birkaç aşağılayıcı gözlemlerde daha bulunmanın zevkine vardı.

"Tatilinizin size pek yararı olduğunu söyleyemem." Kızını daha yakından incelemek için biraz daha yaklaştı. "Yola çıktığın zamanki kadar iyi görünmüyorsun. Oldukça solgunsun. Hatta bitkin."

"Böyle düşündüğün için üzgünüm anne."

"Biraz allık fena olmazdı. Ama kendi ten rengine bakılırsa Bayan Gardiner'da hiç yok."

"Bilmiyorum, ona sormadım."

"Onun her şeyini benim her şeye tercih edeceğinize göre, size kendiminkilerden bir şey önermeyeceğim. Göller bölgesinde karşılaşabileceğiniz genç erkekler var mıydı?"

"Partimizde iki beyefendi vardı, anne. Sanırım sana söylemek için yazmıştım."

"Yaptın mı? Hatırlayamıyorum. Ama ikisi de size özel bir ilgi göstermedi mi?"

"Göller bölgesine bir talip aramak için gitmedim," diye cevap verdi Mary, elinden geldiğince sakın bir şekilde, "manzaranın güzelliklerini kendi gözlerimle görmek için gittim. Ve

çok memnun kaldım."

Cesaretle kek tabağına uzandı ve bir tane aldı; ama meydan okuması, annesinin açık bir şekilde onaylamaması karşısında onu gerçekten tüketmeye eşit değildi ve tadına bakmadan kahve fincanının kenarına koydu.

"Gerçekten de öyle miydiniz? Sanırım artık şehre döndüğünüze göre şansınızın döneceğini ummalıyız."

Bayan Bennet eğildi ve zili çaldı.

"Kız şimdi yukarı gelip toz alabilir. Bu mobilya tam bir rezalet." Parmağını küçük bir sehpanın üstünde gezdirdi ve çıkan sonuca şüpheyle baktı. "Gözlüklerin hakkında sana söylediklerimi hatırlıyorsundur herhalde? Onları Göller'de takmış mıydın? Eğer öyleyse, eve döndüğünde de aynı durumda olduğun için sadece kendini suçlayabilirsin. Ama benim tavsiyelerim asla dikkate alınmaz."

★ ★ ★

Bayan Bennet'ın Dr. Simmons'a yaptığı ziyaretler tüm beklentilerini karşıladı, zira Dr. Simmons şikayetleriyle çok yakından ilgilendi ve onları iyileştirmek için hoş olmayan hiçbir şey reçete etmedi. Tek üzüntüsü konsültasyonların bu kadar çabuk bitmesiydi. Bu görüşmeler her sabah birkaç saatten fazla sürmüyor, Mary ve Bayan Gardiner'in onu eğlendirmek için diğer işlerini bırakmalarını gerektiriyordu. Bayan Bennet, Bayan Gardiner ile çocukların kahvaltılarının yetersizliğinden, baş hizmetçinin hesaplanamaz ihmeline kadar tartışacak pek çok ilgi çekici konu buldu; ama kızıyla sohbetleri çok daha dar bir yol izledi. İlgi alanları hemen hemen her zaman olduğu gibi kalmıştı ve Mary'ye görünüşü ve evlilik beklentileri dışında söyleyecek hiçbir şeyi yoktu.

Mary bu iki soruya da açıklık getirmeyi reddetti. Bay Hayward'ın adının annesinin kulağına gitmemesi konusunda özellikle kararlıydı. Bay Hayward'a karşı beslediği duygulardan en ufak bir ipucu kaçarsa, bunun ardından geleceğini bildiği sorgulamaya dayanabileceğini sanmıyordu. Mary bu sır konusunda Bayan Gardiner'a güvenilebileceğinden emindi; baldızıyla ilişkileri özel mahremiyetlerin paylaşılmasını teşvik edecek türden değildi. Hatta Mary bu sırta ihanet etmekten daha çok korkuyordu.

Annesinin durmak bilmeyen sorularının zorlamasıyla ağzından kaçan bir ifadeyle kendini ele veriyordu. Böyle bir kazadan kaçınmak için Mary, Bayan Bennet'la oturmak zorunda olduğu saatleri azaltmak için elinden geleni yaptı; temiz hava almak ve annesinin varlığından biraz olsun kurtulmak için Şehir çevresindeki yürüyüşlerine giderek daha fazla zaman ayırdı. Eski rotalarına geri döndükçe, bir zamanlar bu yürüyüşlerde bulduğu keyfi yavaş yavaş geri kazanıyor ve genellikle yola çıktığından daha mutlu dönüyordu; ama bir sabah evden çıkarken hava aleyhineydi. Gökyüzü alçak ve griydi ve yağmur tehdidinde bulunuyordu; ve sağanak başlamadan önce ancak Aziz Paul'e kadar gidebildi. Bir süre büyük kapı aralığına sığındı; sonunda yakasını toplamaktan ve Gracechurch Sokağı'na geri dönmekten başka çaresi kalmadı.

Eve geri döndüğünde, annesinin kahkahalarının misafir odasından salona doğru süzüldüğünü duyunca şaşırdı. Belki de büyük Dr. Simmons ev ziyareti yapıyordu? Ama içeri girdiğinde, Bayan Bennet kanepede keyifle oturmuş, Bay Ryder'ın şık ve erkeksi vücuduna onaylar gibi bakıyordu. Odanın diğer ucundaki teyzesi Mary'nin bakışlarını yakaladı ve küçük bir omuz silkme hareketi yaptı; ama Bayan Bennet bunu görmedi. Bay Ryder'ın büyüleyici kişiliğinin kapladığı alanın ötesinde olup bitenleri fark edemeyecek kadar büyülenmişti.

"Bayan Bennet," diye bağırdı, onu karşılamak için ayağa fırlayarak, "geri döndüğünüze çok sevindim. Sizi görme zevkini tadamadan ayrıldığım için çok üzgün olmalıydım."

"Yürüyüşe çıkmıştım-" diye başladı Mary, annesi sözünü kesmeden önce.

"Saçların nemli canım," diye bağırdı, Mary'nin daha önce kendisine yöneltildiğini hatırlamadığı parlak bir gülümsemeyle. "Eminim bize katılmadan önce bununla ilgilenmek isteyeceksin."

"Bunu yapmamanızı rica edebilir miyim?" dedi Bay Ryder hevesle. "Bu haliyle çok çekici. Çok doğal ve yakışmış."

Bayan Bennet, Mary'ye yöneltilen bu kadar açık bir iltifatı duyunca biraz şaşırdı; ama hemen kendini toparladı.

"Bütün kızlarım olabildiğince doğal yetiştirildi efendim. Genç bir kadında sahte bir şey görmekten nefret ederim."

"Diğer kızlarınızın erdemleri hakkında konuşamam," dedi Bay Ryder yumuşak bir sesle, "onlarla tanışma zevkini tatmadım; ama *bu* Bayan Bennet'la takdire şayan bir başarı elde ettiğinizi söyleyebilirim. Onda hiç yapmacıklık yok."

Mary'ye bilerek gülümsedi, yüz ifadesinden sohbette oynaması beklenen rolü anladığı ve bunu yapmaktan çekinmeyeceği anlaşıyordu.

"Şunu da eklemeliyim ki, Bayan Bennet'la tanıştıktan sonra, kızının bu hoş tavrı kimden miras aldığı çok açık."

"Gerçekten mi Bay Ryder!" diye haykırdı Bayan Gardiner. "Bu sizin için bile biraz fazla!"

"Övülmesi gereken yerde övgü sunmaktan asla çekinmem," diye mırıldandı. Bayan Bennet hiç de rahatsız olmadan koltukta biraz ilerledi.

"Göller bölgesine yaptığınız seyahati dinlemeyi çok isterim efendim. Ben de

Her zaman onları görmeyi arzuladım ama bunu yapacak kadar şanslı olamadım. Arzularımla pek ilgilenilmiyor ama diğer herkes mutlu olduğu sürece buna aldırımıyorum."

Mary saçlarına dokundu, yağmur damlalarının elini ıslattığını hissetti. Bay Ryder, zaman zaman Mary'ye ya da Bayan Gardiner'a bir ayrıntıyı teyit etmeleri için başvurarak, yolculuklarının canlı bir anlatımına girişti. Mary, Bay Ryder'ın Scaffell tırmanışından hiç söz etmediğini fark etti ve bunun için ona minnettar oldu. Mary itaatkâr bir tavırla ara sıra bir şeyler ekliyordu ama Bayan Bennet'ın zihninde kendisi ve Bay Ryder'ın ayrılmaz yol arkadaşları, hatta iyi dostlar oldukları imajını yaratmak gibi bir arzusu yoktu. Annesinin onu zaten potansiyel bir talip olarak düşündüğünü biliyordu ve ona daha fazla cesaret vermek istemiyordu.

Bay Ryder sonunda ayrıldığında, Bayan Bennet heyecanını zorlukla bastırabildi.

"Ne kadar ilginç bir genç adam! Böyle bir tavır, böyle bir duruş, böyle bir düşünce. Bu kadar çekici biriyle tanışmayalı uzun zaman oldu!"

"Evet anne, çok cana yakın olabiliyor."

"Anlaşılabilir mi? Onun hakkında söyleyebileceğinin en iyisi bu mu? Onun koşulları nedir? Halkı kimlerden oluşuyor?"

"Ailesi Kent'te yaşıyor. Sanırım oldukça rahat bir yaşamı var," diye yanıtladı Mary. "Geliri öyle ki, herhangi bir meslek edinmek zorunda kalmayacak."

Leydi Catherine'le olan bağlantısından söz etmedi. Bunun sadece annesinin onu Bay Ryder'ın kollarına itme iştahını kabartacağını biliyordu.

"O zaman çok uygun bir genç adam. Mevcut bir bağı olmadığını varsayıyorum?"

Başka bir yerde söz verilmedi mi?"

"Sanmıyorum," diye itiraf etti Mary, "ama başka bir hanımefendi, eğer onu sormaya ikna edebilirse, kendisini ona borçlu hissetmeye hazır olduğunu gösterdi."

Bayan Bennet bu bilginin ne anlama geldiğini düşünürken bir an sessizlik oldu.

"Kulaklarıma tam olarak inanabildiğimden emin değilim." Öne doğru eğildi ve kızına inanmayan gözlerle baktı. "Burada her türlü avantaja sahip genç bir adam var - zengin, yardımsever, çok yakışıklı - seninle ilgilenen bir adam - az önce gördüğüm kadarıyla çok ilgilenen. Ama sen onun peşinde koşan başka bir kadından bahsediyorsun, sanki o bir kilo tereyağıymış gibi."

Böylesine kasıtlı bir aptallık karşısında öfkelenerek koltuğuna geri oturdu.

"Aklından ne geçiyor? Seni bu kadar aptal olmaya iten şey ne olabilir?"

"Bay Ryder'ı bir arkadaş olarak görüyorum," diye cevap verdi Mary kararsızca. "İyi bir arkadaş, ama bundan fazlası değil."

Bayan Bennet, "Bekâr bir genç kadının arkadaş olarak bir erkeği olamaz!" diye haykırdı. "O ya bir taliptir ya da hiçbir şey! Ve ne dersiniz deyin, Bay Ryder'ın burada bir talip olarak bulunduğuna hiç kuşku yok!"

Mary sandalyesinden kalktı ve hızla pencereye doğru yürüdü. Annesinin, sözlerinin kendisini nasıl etkilediğini görmesini istemiyordu. Kalbinin derinliklerinde bunların doğru olduğunu biliyordu ama bu gerçeği kendine bile itiraf etmek istemiyordu.

"Onu bu açıdan değerlendirmedim."

"O halde çok geç olmadan bunu yapmanın zamanı geldi." Bayan Bennet bu son inanmayan haykırıyla birlikte çileden çıkmış dikkatini Bayan Gardiner'a çevirdi.

"Şaşırdım, kardeşim, bu genç adam hakkında bana hiçbir şey söylenmemiş olmasına şaşırdım. Ve sonra, tam onun varlığını öğrendiğim anda, onun sevgisi için bir rakip olduğunu keşfediyorum - Mary'nin elenme ihtimali var!"

Bayan Gardiner, "Onunla evlenmek istemiyorsa 'kesilip atılamaz'," diye cevap verdi. "Ve Mary'den, istediğinin bu olduğunu gösteren hiçbir şey duymadım."

"Tabii ki istediği bu, henüz bilmese bile. Evlilik her kadının istediği şeydir ve o senin gözetimindeyken onu bu konuda ikna etmek senin görevindi."

"Benim müdahalemin yararlı ya da arzu edilir olacağından emin değilim," diye karşılık verdi Bayan Gardiner, kışkırtılmamaya karar vermişti ve zorlukla da olsa sınırlarına hakim olmaya devam etti. "Tecrübelerime göre, bu tür konularda kararı gençlere bırakmak en iyisi."

Bayan Bennet küçümseyici bir el salladı.

"Kendi akıllarını bilecek kadar ne yaşlı ne de tecrübeliyken bunu nasıl yapabilirler? Onlara neyin en iyisi olduğunu göstermek ve eğer yapabilirsek bu doğrultuda hareket etmelerini sağlamak bize düşüyor."

"O halde korkarım aynı fikirde değiliz," dedi Bayan Gardiner soğuk bir sesle. "Onların sevgileri zorlanmamalı ya da baskı altında tutulmamalı. Kendi yollarını kendileri bulmalılar. Yapabileceğimiz tek şey en kötüsünün olmasını engellemek -kızlarımızı alçak erkeklerden uzak tutmak ve onların cazibelerine karşı koyacak kadar akıl aşılama."

Kaçamak, felaket ve *Lydia* sözcükleri havada asılı kaldı, ama Bayan Gardiner bunları söylememeyi daha uygun buldu; Bayan Bennet da söylenenlerde kişisel bir yarar göremeyecek kadar dalgındı; eğer görseydi, daha önce olmasa bile o akşam kardeşinin evinden ayrılmak zorunda kalırdı.

"Tamamen yanılıyorsunuz," diye açıkladı Bayan Bennet. "En zeki kız bile bazen gerçek çıkarının nerede yattığını göremez; isterseniz Lizzy'ye bakın. Dört kızımı sağ salim evlendirdiğim için bu konularda biraz tecrübe sahibi olmama izin verilebilir sanırım."

Bayan Gardiner başka bir şey söylememenin daha akıllıca olacağını düşündü, ama Bayan Bennet susturulacak gibi değildi. "Peki bütün bunlar olurken davanızı ilerletmek için ne yapıyordunuz? Hayır, bayan, konuşmayın, görebiliyorum, hiçbir şey!"

Başını iki yana salladı, kızının kendi çıkarlarına bu kadar kayıtsız kalabileceğine inanamıyordu.

"Sen bile, Mary, mutlaka görüyorsundur," diye devam etti annesi, "eğer Bay Ryder, konumunu senden daha iyi kavramış gibi görünen bu diğer bayana hiçbir teklifte bulunmadıysa, bunun nedeni senden hoşlanıyor olması olmalı."

"İkimizle de evlenmek istemeyebilir anne. Bunu hiç düşündün mü?"

"Saçmalama, Mary. İyi bir servete sahip olan bekâr bir adam *mutlaka* bir eş arıyordur."

"Dediğim gibi, bizi sadece arkadaş olarak görüyorum. Beni başka bir şekilde düşündüğüne inanmak için hiçbir nedenim yok."

Mary bunun samimiyetsiz olduğunu biliyordu; ama annesinin hevesi onu korkutuyordu.

"Saçmalık," diye karşılık verdi Bayan Bennet. "Size gerçek bir hayranlıkla bakıyor. Sanırım buna alışık değilsiniz ve gördüğünüzde farkına varmıyorsunuz, ama sizi temin ederim ki öyle." Bayan Gardiner'a doğru döndü. "Siz bile bu konuda benimle aynı fikirde olmalısınız. Ona hayran olduğunu inkâr etmek imkânsız, öyle değil mi, kardeşim?"

Mary, teyzesinin Bayan Bennet'ı cesaretlendirmek istemediğini görebiliyordu ama yalan söylemeyi de kendine yediremiyordu.

"Evet, Bay Ryder Mary'ye çok düşkün. Onda başkalarının, hatta ona en yakın olanların bile takdir etmediği nitelikler görüyor ve bu onun için büyük bir övünç kaynağı."

"Bu durumda, işleri ilerletmek için daha fazlasını yapmadığınıza daha da şaşırdım. Ama neyse ki şu anda buradayım ve Jane'e dönmeden önce her şeyi halletmiş olacağım."

Bölüm 87

Bayan Bennet'ın Bay Ryder'ın Leydi Catherine de Bourgh'un uzaktan akrabası olduğunu keşfetmesi uzun sürmedi -Mary bu bilgiyi Bay Gardiner'dan aldığını sanıyordu- ve bu onu kızı için Ryder'ı elde etmek üzere daha da kararlı bir çabaya itti. Gracechurch Sokağı'nda görüldüğünde, ki bunu giderek daha sık yapıyordu, kendisine kahve, çay ve her türlü kek ikram ediliyordu. Bayan Bennet'ın ısrarı üzerine akşam yemeğine davet edildi ve Bay Gardiner'ın en iyi bordo şarabı ikram edildi. Mary patlayacağını düşünene kadar üzerine titrenmiş, pohpohlanmış ve her türlü incelik gösterilmişti. Bennet buna aldırış etmedi ve her zamanki rahat, neşeli halini sürdürdü; ama Mary'nin utançtan kıvrılıp öleceğini düşündüğü özellikle zor bir öğleden sonra, Mary cesaretini topladı ve şikâyet etti.

"Sana yalvarıyorum anne, Bay Ryder'ı rahat bırak. Onu bu şekilde cesaretlendirmeniz çok yakışıksız."

"Saçmalama," diye haykırdı annesi. "Biz sadece ona hoş geldin diyoruz. Onu aile çevresine davet ediyoruz da diyebilirsiniz."

"Bu adil değil. Bu onun umutlarını artırıyor. Sanki bizim üzerimizde, benim üzerimde özel bir hakkı varmış gibi hissetmesine neden oluyor."

"Evet, genel fikir bu. Başka türlü size bir teklif yapmasını nasıl sağlayacağız?"

Bir fikir Bayan Bennet'ın zihninde bir kez kök saldı mı, onu söküp atmak neredeyse imkânsızdı. Mary, annesinin demir gibi iradesine karşı durmadan direnebileceğini, ama inançlarında en ufak bir değişiklik yapamayacağını biliyordu; yine de sebat etti.

"Ama onunla evlenmek istediğimi sanmıyorum."

Bayan Bennet dikiş dikmekten başını kaldırmadı, sanki bu ciddiye alınmayacak kadar saçma bir fikirmiş gibi.

"Saçmalama. Daha iyisini yapamazsın, buna söz verebilirim. Charlotte Lucas onu elimizden almadan önce Bay Collins'i almaya hazırdın ve Bay Ryder, Bay Collins'ten çok daha yakışıklı, daha zengin ve çok daha hoş biri. Eğer bu fırsatı tepersen, seni başka kimin elde edeceğini düşünüyorsun?"

Arkadaşı, diye bağırdı Mary kendi kendine, *onun arkadaşını seve seve kabul ederdim*. Ama Bay Hayward yazmamıştı. Belki de hiç yazmayacaktı. Onu bir daha hiç göremeyebilirdi. Keder aniden onu sardı. Kendini kontrol edemedi ve salondan çıkıp salona kaçtı, orada şok geçiren Bayan Gardiner'ın yanından geçti ve merdivenlerden yatak odasına çıktı, kimse duymasın diye yüzünü bir yastıkla örttü. Orada daha fazla ağlayamayana kadar ağladı da ağladı.

Duygularına hakim olabilmesi için yarım saat geçmesi gerekti. Ayağa kalkıp elbisesini düzeltmeden önce bir süre kuru gözlerle yattı. Sonra yüzünü yıkadı, saçlarını taradı ve kendine biraz renk vermek için yanaklarını sıktı. Kendine çekidüzen verdiğine kanaat getirince, salona doğru ilerledi.

İçeri girmeden teyzesi ve annesinin içeride tartıştıklarını duydu, sesleri gergin ve öfkeliydi. Olduğu yerde kalakaldı, elleri trabzanı kavradı, hareket etmesi gerektiğini bildiği halde hareket edemedi.

Bayan Gardiner, "Bu meseleyi bir süreliğine kendi haline bırakmanız için size gerçekten yalvarıyorum," diye ısrar etti. "İyi niyetli olduğunuzu biliyorum; ama onun içine düştüğü mutsuz durumu görünce, daha fazla müdahalenin yarardan çok zarar getireceğinden korkuyorum."

"'Müdahale' derken neyi kastettiğinizi bilmediğime eminim. Bu kelimeyi ikinci kez kullanıyorsunuz. Bunun bir annenin durumunda geçerli olduğunu düşünmüyorum."

"O artık bir çocuk değil," diye haykırdı Bayan Gardiner, "düşünceli bir genç kadın. Aptal, uçarı bir kızın doğru şeyi yapması için kandırılması gerekebilir, ama Mary zorlama gerektirmeyecek kadar kararlı. Kendi seçimini yapma konusunda oldukça yetenekli."

"Yapmam gereken bir seçim olduğunun farkında değildim. Ya bu genç adam ya da hiçbir şey. Ve ikimizin de bildiği gibi, bu hiçbir seçim anlamına gelmiyor."

Teyzesi hemen cevap vermedi. Konuştuğunda sesi daha uzlaştıracıydı.

"Sanırım Mary'nin tercih ettiği başka bir beyefendi daha var, çok terbiyeli, saygın bir adam, ailemizin iyi bir dostu. Bize Lakes'e kadar eşlik etti ve biz oradayken Mary ile aralarında gerçek bir sevgi oluşmaya başlamış gibiydi. Bu konuda büyük umutlarım vardı."

"Gerçekten mi? O zaman nerede olduğunu sorabilir miyim? On gündür Gracechurch Sokağı'ndayım ve kendisiyle tanıştırılmadım."

"Hayır," diye itiraf etti Bayan Gardiner. "Onun yokluğu alışılmadık bir durum. Göller'de bir şeyler ters gitti, bir yanlış anlaşılma ya da bir tür kavga. Sanırım Mary'nin mutsuzluğunun nedeni de bu."

Zaferini hisseden Bayan Bennet kararını açıklamak için ayağa kalktı.

"Eğer beyefendi burada değilse, sanırım bu bize sevgisinin gücü hakkında bilmemiz gereken her şeyi anlatıyor. Öte yandan Bay Ryder hem burada hem de ilgileniyor. Böyle bir şey var, kardeşim, eldeki kuş gibi."

Mary yeterince şey duymuştu. Salondan zaferle çıktığında annesiyle merdivenlerde karşılaşmaktan korktu ve saklanacak bir yer düşünmeye çalıştı; ama evin içinde nereye giderse gitsin, Bayan Bennet'ın onu bulacağından ve orada da onu azarlamaya devam edeceğinden korkuyordu. Dışarıdaki giysilerini giyip tekrar Şehre çıkmaktan başka çaresi yoktu. Gracechurch Sokağı'nı yarıladağında bir an durdu, kendini kaybetmişti. Londra'nın havası her zamankinden daha dumanlıydı ve kömür tozu gözlerini yakıyordu. Yanaklarında bir kez daha gözyaşı hissetmesinin nedeni bu olmalıydı. Onları öfkeyle fırçaladı ve ne yönünü ne de amacını net bir şekilde hissetmeden yürümeye devam etti.

Bölüm 88

Ertesi sabah, saat tam on birde Bay Ryder zili çaldı. Mary yalnızdı; annesi Dr. Simmons'ı görmeye gitmiş, teyzesi de çocukları sabah yürüyüşüne çıkarmıştı. Bay Ryder bunu öğrendiği için memnun görünüyordu. Her zamankinden daha zeki görünüyordu, Mary'nin daha önce görmediği bir palto giymişti, saçları özenle taranmıştı. Büyük bir rahatlıkla salona girdi ve oturması için davet edildiğinde, her zamanki koltuğuna oturdu.

"Size yeni dergiler getirdim. Hem *Edinburgh* hem de *Üç ayda* bir yeni baskıları çıkıyor. Beğeneceğinizi düşündüm."

Mary evlilikten başka bir konudan söz edeceği için o kadar rahatlamıştı ki, mantıklı bir konuşma yapma umuduna kapıldı. Cesaretlenen Bay Ryder da elinden geldiğince mantıklı ve ayrımcı olmaya gayret etti. Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihi, Dante'nin yeni bir çevirisi ve ocak biliminde kaydedilen şaşırtıcı ilerlemeler gibi çeşitli konular üzerinde tartıştıkları canlı bir saatin sonunda, her ikisi de kendilerini güvenilir bir şekilde akladıklarını hissettiler.

"Sizinle yalnız konuşma zevkine erişmeyeli uzun zaman oldu," diye gözlemledi Bay Ryder, *Edinburgh Review'u*, sanki sohbetlerinin yeni alanlara taşınacağını belirtmek istercesine kararlı bir şekilde kapatırken. "Bunu özlediğimi söylemeliyim."

"Evet, annem bizimle çok vakit geçirdi."

Tereddüt etti; sonra açık konuşmaya karar verdi.

"Tavrı biraz zorlayıcı olduysa, çöpçatanlık niyeti çok açıksa özür dilerim. Korkarım onun tarzı bu. Ama eğer utandıysanız çok özür dilerim."

Bay Ryder güldü.

"Gerçekten Bayan Bennet, ben utançtan pek rahatsız olan bir adam değilim. Bunu kendiniz de gözlemlemiş olmalısınız."

"Gerçekten de," diye cevap verdi, "bu sizde sık sık fark ettiğim bir özellik değil."

"Ama," diye devam etti, "annenizin imaları düşüncelerimi yoğunlaştırmamda etkili oldu." Durakladı, sonra büyük bir ciddiyetle onun gözlerinin içine baktı.

"Sanırım hem Göller'deyken hem de Londra'ya döndüğümüzde, arkadaşılığınızdan ne kadar hoşlandığımı, hatta size ne kadar hayran olduğumu fark etmiş olmalısınız."

Mary elindeki *Dergi* nüshasını dikkatle masanın üzerine bıraktı ve onun bakışlarından kaçınmaya çalıştı. Adamın korktuğu şeyi söylemek üzere olmadığını umuyordu.

"Size olan tercihim oldukça açık olmalı. Bu yüzden size karşı büyük bir sevgi beslediğimi söylersem umarım şaşırmazsınız."

Cesaretle ona baktı, şimdi biraz mahcuptu ama kendisinden hoşnutsuz değildi.

"Kendimi umut etmeye bıraktım," diye ekledi yumuşak bir sesle, "belki beğenim geri dönebilir."

Biraz arkasına yaslandı, hâlâ dikkatle ona bakıyor ve cevabını bekliyordu. "Beğeninize karşılık veriyorum efendim. Çok iyi arkadaş olduk."

"Ama belki bundan biraz daha fazlası? Ziyaretlerimden hoşlanıyor gibisin - arkadaşılığım senin için sakıncalı görünmüyor. Ve Scaffell'de -yalnız konuştuğumuzda- aramızda daha derin bir bağ olduğunu hissettim. Sanırım sen de hissettin."

Mary gözlerini kaçırdı. Onun bunu hatırlayacağını hiç düşünmemişti.

"Evet, öyle bir an geldi ki, o an kalbimde söyledin."

"Anlamalısınız," dedi heyecanla, "her şeyi kastettiğimi anlamalısınız - özgürce seçilmiş bir hayat yaşamakla ilgili - bizi gerçekten mutlu olmaktan alıkoyan tüm kasvetli kısıtlamaları geride bırakmakla ilgili."

"Samimiyetle konuştuğunuzu anlıyorum."

"Bu hayatı gerçek kılmak için elimden gelen her şeyi yaparım. İkimiz için de. Çoğu erkeği tatmin eden türden bir varoluş istemiyorum. Bundan daha fazlasını istiyorum. Ve bence sen de istiyorsun."

"Sıradan bir ev hayatının sizin için yeterli olmayacağını her zaman açıkça belirttiniz."

Sandalyesini ona doğru yaklaştırdı. Konuşurken onun nefesini hissedebiliyordu.

"Aklımda yurtdışına gitmek var - daha önce de söylediğim gibi İtalya'ya - önümde göl, arkamda dağlar olan bir yere. Gel benimle! Bütün gün şiir okuyabilir ve her akşam şarap içebiliriz. Çok mutlu oluruz!"

Mary bunun olduğuna inanmakta güçlük çekiyordu. Hayatının büyük bölümünde, bırakın Bay Ryder gibi yakışıklı birini, herhangi bir erkeğin kendisiyle bu şekilde konuşmasının bile imkânsız olduğunu düşünmüştü. Kıpırdamadan oturdu ve etrafına bakındı. Bay Ryder'ın sözlerinin kendileri için büyük bir an olduğunu düşünüyordu. Birinin onu istediğini ve arzuladığını duymadan ölmemeliydi. Böyle bir deneyimle dünyası altüst olmalıydı; ama gerçekte her şey Bay Ryder'ın konuşmasından bir an önce olduğu gibi görünüyordu. Yaz sonu güneşi salonun pencerelerinden içeri süzölüyor, oda ne kadar sık süpürölürse süpürölün ve mobilyalar ne kadar cilalanırsa cilalansın asla tamamen yok edilemeyen Londra tozunu hüzmelerinde yakalıyordu.

Kanepenin üzerindeki basma kumaş sönük bir şekilde parlıyordu. Büfenin üzerindeki çiçekler en iyi hallerini geride bırakmışlardı ve gerçekten değiştirilmeleri gerekiyordu. Her şey aynıydı ve kendisi de çevresindekilerden daha fazla değişime uğramamıştı. Onun sözlerini duymaktan memnun olduğunu inkâr edemezdi -ya da bu sözlerin onda kısa süreli bir heyecan yarattığını- ne? Rahatlama mıydı? Memnuniyet miydi? Ama hepsi bu kadardı. Bunalmamıştı. Dönüştürücü bir duygu seli hissetmemişti. Bay Ryder, kendisinden yürekten bir aşk ilanı duymayı arzuladığı adam değildi.

"Çok dürüstsünüz Bay Ryder, ben de size aynı şekilde karşılık vermeye çalışacağım. Duygularınızı açık yüreklilikle ifade etmenizden çok etkilendim. Ama korkarım ki ben sizin için doğru eş değilim. Sizden çok hoşlanıyorum ama sizi sevmiyorum ve seviyormuş gibi davranmam da doğru olmaz."

Bay Ryder kaşlarını çattı, ayağa kalktı ve pencereye doğru yürüdü. Sokağa bakarken hayal kırıklığı açıkça görölüyordu, belki de biraz şaşkınlıkla karışıktı. Mary onun isteklerine ulaşma konusunda pek sık hayal kırıklığına uğramadığını düşündü. Bu onun için yeni bir deneyim gibiydi ve hiç de hoş bir deneyim değildi.

"Zamanla farklı hissedebilirsin."

"Hiç sanmıyorum. Ve sonunda seni sıkacağımdan korkuyorum. Sende olan hafiflik ve ciddiyet bende yok. Sonunda beni sıkıcı bulacaksın."

"Bu asla olmaz. Asla." Pencereden dönüp ona baktı. "Daha cesur olduğunu sanıyordum."

"Ben pek cesur değilim, biliyorsun. Ve tarif ettiğiniz hayatın beni mutlu edeceğini sanmıyorum, en azından uzun süre için."

Sandalyesine döndü ve iç çekerek ve isteksiz bir teslimiyet havasıyla oturdu.

"O halde konuyu tekrar gündeme getirmemin en ufak bir anlamı yok, öyle mi?" "Korkarım yok. Size acı verdimse özür dilerim. Umarım buna inanırsınız."

niyetim bu değildi."

Elini uzattı ve onun koluna dokundu. Adam birkaç dakika boyunca üzgün bir şekilde oturdu ve bu süre boyunca ikisi de sessiz kaldı. Sonra hüzünlü bir gülümsemeyle ayağa kalktı.

"Açık sözlülüğünüz için teşekkür ederim. Daha önce de söylediğim gibi mahcubiyet beni pek rahatsız etmiyordu. Bu konuda bu kadar çabuk ve bu kadar güçlü bir şekilde sınanmayı beklemiyordum. Ama umarım yakında sizi tekrar ziyaret edebilecek kadar kendime hakim olabilirim."

"Umarım yaparsınız. Dostluğunuzu kaybetmekten üzüntü duyarım."

O gittikten sonra pencereye gitti ve onu yukarı itti. İçeri dolan esintinin güzel koktuğu söylenemezdi ama en azından serindi. Az önce olanları düşünürken esintinin yüzünde oynaşmasına izin verdi. Olayın tam olarak ilk düşündüğü gibi olmadığını anlaması biraz zaman aldı. Bay Ryder'ın aslında ne söylediğini düşündüğünde, *evlilik* kelimesinin dudaklarından hiç geçmediğini fark etti. Bir an için kafası karıştı; o zaman ne demek istemişti? Sonra birdenbire anladı - teklifinin evlilikle hiçbir ilgisi yoktu! Adamın tam da bu odada Bayan Gardiner'a, kadınlarla erkeklerin nikâh kıyma ya da yemin etme zorunluluğu olmadan özgürce bir araya gelebilecekleri bir günü iple çektiğini söylediğini hatırlayınca nefesi kesildi. Onun için düşündüğü şey bu muydu? Onun metresi olmasını mı? Bay Wickham'ın Lydia'ya yapmaya kalkıştığı gibi, onu "himayesine alması" mı?

Bu o kadar inanılmaz ve olasılık dışı bir fikirdi ki neredeyse gülecekti. Hakarete uğraması, hatta öfkelenmesi gerektiğini düşündü; ama nedense bunu yapamadı.

Öfkesini toparlayamadı. Eğer Mayfair'de bir daire ve yılda 500 sterlin ödenek önerseydi, gerçekten de çok gücenirdi. Ama adamın istediği şeyin, paranın itibarla değiş tokuş edildiği alışlagelmiş paralı askerlik gibi düzensiz türden gizli bir ilişki değil, çok farklı bir şey olduğunu anlamıştı. Teklifini detaylandırmak için yeterli cesareti bulabilseydi, bunu nasıl tanımlayacağını biliyordu - eski yorgun geleneklerden kurtulmuş, sadece duyguların önemli olduğu bir dünyada şairler ve sanatçılar arasında güneşli gökyüzünün altında özgür ve bağımsız yaşayan, benzer düşünen ruhların ortaklığı. Onu aşağılamak istememişti; şüphesiz böyle bir anlaşmanın evliliğe tercih edilebileceğini düşünüyordu. Kız kabul etseydi ne yapardı? Cesareti karşısında şok olur muydu? Peki ya annesi Bay Ryder'ın ona yaptığı teklifin mahiyetini öğrendiğinde ne diyecekti? O zaman artık sevgi dolu bakışlar ve cesaretlendirici gülümsemeler olmayacaktı. Ya da belki de olmayacaktı. Belki de Bayan Bennet kızının kimsenin istemediği bekâr bir kız kardeş olarak evin içinde utanç verici bir şekilde dolaşmasındansa, İtalya'da zengin bir adamla belirsiz bir ilişki içinde yaşamasını tercih edebilirdi. Mary düşündükçe, annesinin hangi olasılığı en büyük hayal kırıklığı olarak değerlendireceğinden hiç emin olamıyordu.

Bölüm 89

Yakında Gracechurch Sokağı'na döneceğine dair verdiği tüm güvencelere rağmen Mary, Bay Ryder'ı bir süre daha görmeyi beklemiyordu. Mary'nin reddetmesi onun bile sinirlerini biraz bozmuş olmalıydı. Ama Bay Ryder'ın gelişinin tekrar duyurulmasının üzerinden sadece bir gün geçmişti ve bu kez Mary'nin annesi ve teyzesiyle birlikte oturduğu salona gelmişti. Adam içeri girdiğinde Mary onun her zamanki tavrından oldukça farklı olduğunu gördü; resmiydi, hatta biraz da ciddiydi. Oturmadı, annesi ve teyzesinin önünde durdu ve Mary ile yalnız konuşmasına izin verilip verilmeyeceğini sordu.

Bayan Bennet heyecanını gizleyemedi ve hevesle koltuktan fırladı.

"Elbette, tam istediğiniz gibi! Gel kardeşim, gençleri kendi hallerine bırakalım."

Ancak Bayan Gardiner'ın acelesi yoktu.

"Önce Mary'nin bunu isteyip istemediğini bilmek isterim. Gitmemizi istiyor musun, Mary?"

Bay Ryder sessiz ve yalvaran bir ifadeyle Mary'ye baktı. Mary reddedemeyeceğini biliyordu. Bu çok zalimce, çok aleni bir aşağılama olurdu.

"Teşekkür ederim, teyze. Bay Ryder'la yalnız konuşmaktan mutluluk duyarım."

Annesi sevinçle Bayan Gardiner'a işaret etti, o da hiç heyecanlanmadan ayağa kalkıp ona katıldı. Bayan Bennet telaşla Mary'nin yanına gitti ve onu kucaklar gibi yaparak yüksek sesle kulağına bir şeyler fısıldadı.

"İşte o an geldi, Mary! Kendini açıklamak istiyor, bundan eminim. O!"

Kapı kapandığında, Bayan Gardiner'ın Bayan Gardiner'ı içeri aldığı duyuldu.

Bennet kapıdan uzaklaşıp hızla aşağı inerken, Bay Ryder biraz gevşedi.

"Beni kabul etme nezaketiniz için teşekkür ederek başlamalıyım. Dün önerdiğim şeyden sonra pek çok hanımefendi bu kadar cömert davranmazdı. Buraya, en azından kısmen, sizden af dilemek için geldim."

"İtiraf etmeliyim ki efendim, siz gittikten sonra teklifinizin tam olarak ne anlama geldiğini anladım. Teklifinizi yaptığınız anda anlamış olsaydım, cevabımda bu kadar düşünceli davranmayabilirdim."

Rahatsız görünme nezaketini gösterdi.

"Gerçekten çok utandım. Ama niyetimin görüldüğü gibi olmadığını anlamanızı istiyorum. Aklımda ucuz ve adi bir şey yoktu. Kafam ideallerle doluydu, alçak, itibarsız düzenlemelerle değil."

"Evet, ben de öyle hayal etmişim. Ama size söylemeliyim ki Bay Ryder, bu davadaki kadın için ikisi arasında sizin düşündüğünüz kadar büyük bir mesafe olduğundan emin değilim. Dünya genel olarak sizin yaptığınız ayrımı yapmayacaktır."

"Korkarım haklısınız. Olmasını istediğimiz dünya ile şu anki dünya arasındaki uçurum her zamanki kadar büyük ve kapatılamaz olmaya devam ediyor." Özür dileyen bir gülümsemeye çalıştı. "Hoşgörünüzü hak etmediğimi biliyorum ama yine de rica edebilir miyim? Bir an için oturup mantıklı insanlar gibi konuşabilir miyiz?"

Mary kabul etti -bu isteğin içtenliği reddedilmesini zorlaştıracaktı- ve bir kez daha kanepeye yerleşti. Bay Ryder onun karşısında durdu. Özür dilemekten fazlasını yapmak için geldiği artık çok açıktı.

"Dedikleri gibi, lafı dolandırmayacağım," diye söze başladı, "doğrudan konuya gireceğim. Dün gecenin çoğunu meseleleri kafamda evirip çevirerek geçirdim. Dün yapmam gerekeni yapmaya karar verdim ve size yanlış anlaşılmayacak bir teklifte bulunacağım. Evlenme teklifimi kabul ederseniz büyük onur duyarım, Bayan Bennet."

Mary şaşkınlığını gizleyemedi; Bay Ryder da üzüntüyle ona baktı.

"Şaşkınlığınız bana pek itibar kazandırmıyor gibi geliyor. Ama belki de bu hak ettiğimden fazlası değildir."

"Özür dilerim ama niyetinizin *bu* olduğunu hiç düşünmemiştim."

"Artık bildiğinize göre, ne düşündüğünüzü sorabilir miyim?"

"Korkarım cevabım dün size verdiğimle aynı olacak. Bunu sorarak beni onurlandırdığınız ve evliliğin -daha önce önerdiğiniz gibi değil- kabul etmeyi ciddi olarak düşünebileceğim tek teklif olduğunu anladığınız için çok duyarlıyım. Ama sizi sevmiyorum Bay Ryder. Ve sevmediğim sürece sizi kabul etmemin ikimiz için de adil olacağını düşünmüyorum."

Sandalyesinden kalktı ve Mary'nin yanına, kanepeye doğru ilerledi. Mary'nin daha önce duymadığı ciddi ve güven verici bir tonda konuşmaya başladı.

"Bunu söyleyeceğini biliyordum. Ama bir kez daha düşünmeni rica ediyorum. Biz iyi arkadaşız, değil mi? Ve size soruyorum Bayan Bennet, dostluk evlilik için, sonunda kendini tüketen aşktan daha sağlam bir temel olamaz mı?"

Mary ellerini birbirine kenetledi. Kitapları ona gerçekten de böyle söylemişti. Dr. Fordyce bu konuda ısrar etmişti. Mary de Bay Collins'le tam olarak bu şartlarda evlenmeye hazır olduğunu düşünmüştü. Ama şimdi bu teoriyi hayatında verdiği en önemli karara uygulamak zorunda kalınca, bunu yapamayacağını anladı.

"Evet, arkadaş olarak çok iyi anlaşıyoruz. Ama karı koca olarak, huylarımızın asla uyuşacağından emin değilim."

"Beni çok anlamsız mı buluyorsun? Senin için yeterince düşünceli değil miyim?"

"Bu benim için küstahlık olur. Kendime hak etmediğime emin olduğum bir hava vermek istemem. Sadece karakterlerimizin çok farklı olduğunu, aramızda çok fazla ortak nokta bulamayacağımızı söylemek istedim."

Kıpırdamadan oturdu ve nasıl cevap vereceğini düşündü.

"Sizinle neden evlenmek istediğimi biliyor musunuz, Bayan Bennet?"

"Hayır, Bay Ryder, itiraf etmeliyim ki bunu anlamakta biraz zorlanıyorum."

"Elbette her zamanki nedenler var. Arkadaşlığınızdaki hoşlanıyorum. Sizi nazik, etkilenmemiş, mütevazı ve çekici buluyorum. Evet, başka tarafa bakma, hissettiğim bu. Ama size söylemeliyim ki, tercihimin daha bencil bir boyutu var. Beni geliştireceğini düşünüyorum. Benim uçarı olduğum yerde sen ciddisin. Benim tembel olduğum yerde sen çok çalışıyorsun. Benim derin düşündüğüm yerde sen derin düşünüyorsun."

Sıg. Benimle evlenerek ne büyük bir iyilik yapacağını düşün. Etkinizin beni nasıl daha iyi bir hale getireceğini hayal edin. Belki de bu nedenlerden dolayı, başka hiçbir şey için olmasa bile, beni kabul etmek zorundasınız?"

Ayağa kalktı, onu hiç görmediği kadar sakindi.

"Son cevabınızı şimdi sormayacağım. Sizi bu düşünceyle baş başa bırakıyorum. Ama kararınızı verir vermez bana bir cevap verirseniz çok memnun olurum."

Mary'nin sesi biraz titredi.

"Elbette, efendim."

Eğildi ve gitti. Mary onun ellerinin titrediğini gördü. Onun daha önce hiç bu kadar içten konuştuğunu duymamıştı. Bu konuda ne düşünecekti?

Annesi heyecanla odaya dalmadan önce daha fazla düşünecek zamanı olmamıştı.

"Haklı mıydım? Sana bir teklifte bulundu mu?" "Evet, anne. Etti."

"Biliyordum! Biliyordum! Öyle demedim mi?" Neredeyse sevinçten kendinden geçecekti. "Düşünsene! Sonunda seni evli göreceğim. Hem de böyle saygın, yakışıklı bir adamla! Kimin aklına gelirdi ki?"

Eğildi ve daha önce hiç yapmadığı bir hareketle Mary'yi iki yanağından öptü. Bayan Gardiner odaya girdiğinde Bayan Bennet koşarak yanına gitti ve Mary'nin elini tuttu.

"Mary evlenecek! Bay Ryder'la! Ona şu anda teklif etti."

Bayan Gardiner şaşırmış bir halde başladı.

"Gerçekten mi, Mary? Öyle mi? Gerçekten onunla nişanlı mısınız?"

Mary annesinden teyzesine baktı, birinin sevincini diğerinin şaşkınlığını anladı ve söylenmesi gerekeni söylemek için kendini zorladı.

"Tam olarak değil. Bana bir teklifte bulundu ama ben kabul etmedim. Düşünmemi ve mümkün olan en kısa sürede kendisine nihai bir cevap vermemi istedi."

Bayan Bennet kendini dengelemek istercesine Bayan Gardiner'ın kolunu tuttu. Nefesini toparladıktan sonra kendini bir sandalyeye bıraktı ve oradan dehşete düşmüş bir anlayışsızlıkla Mary'ye baktı.

"Ne demek istiyorsun? Neden onu kabul etmediniz? Ya o daha iyisini düşünürse?"

"Eğer böyle alçakça davranacaksa," dedi Bayan Gardiner, "o zaman Mary'nin evlenmesini isteyebileceğimiz türden bir adam değil."

"Ona hemen yazmalısın!" Bayan Bennet ağladı. "Ona bunun bir kız kurnazlığı olduğunu, üstesinden geldiğini, bağıını çevirdiğini ama şimdi evet demekten mutluluk duyduğunu, hiçbir şeyin seni daha mutlu edemeyeceğini söyle. Bir kalem ve kağıt getireyim-"

"Lütfen anne. Seni memnun etmek istiyorum - gerçekten istiyorum - ama onu sevmiyorum."

"Duygularının bununla ne ilgisi var? O yeterince iyi bir adam ve size bir ev vermek istiyor. Bay Collins'i bu şartlarda kabul etmekten yeterince memnun olurdunuz."

"Bundan daha önce de bahsetmiştiniz. Ama o zamandan beri -tam olarak açıklayamıyorum- değiştim."

"Öyle mi? Eğer bir değişiklik *olduysa*, bu kesinlikle daha kötüye doğru olmuştur. Eskiden rasyonelliğinizle gurur duyardınız. Şimdi, öyle görünüyor ki, *gerçek* ilginizin nerede yattığına dair tüm duyularınızı kaybetmişsiniz."

Bayan Gardiner elini yatıştırıcı bir şekilde Bayan Bennet'in koluna koyarak öfkesini yatıştırmaya çalıştı; ama Bayan Bennet elini salladı.

"Dikkatli ol, Mary. Hayatının en büyük hatasını yapmak üzeresin."

Bölüm 90

Ertesi gün Mary'nin hatırlayabileceği en tedirgin ve sefil günlerden biriydi. Bayan Bennet onu rahatsız etmek için hiçbir fırsatı kaçırmıyor, kahvaltıdan önce başlıyor ve Bay Ryder'ın durumunu tartışmak için onu odadan odaya takip ediyordu. Sonunda teyzesi Mary'nin daha fazla dayanamayacağını anlayınca onu yatak odasına götürdü ve kapıyı arkalarından kapattı. Birlikte yatağa oturdular, Bayan Gardiner Mary'nin elini tutuyordu.

"Bir süre burada kalmalısın. Eğer sürekli taciz edilir ve rahatsız edilirsen asla mantıklı düşünemezsin."

Şaşırان Mary teyzesinden uzaklaştı.

"Bu, benim de düşünmem gereken bir şey olduğuna inandığınız anlamına mı geliyor? Bay Ryder'ı kabul etmeyi ciddi olarak düşünmem gerektiğini mi?"

Bayan Gardiner cevap vermedi ama sakince kalkıp Mary'nin tuvalet masasına doğru yürüdü.

"Saçların arkadan dökülüyor, canım. Neden aşağı indirmiyorsun ve senin için biraz taramama izin vermiyorsun? Bunu her zaman sıkıntılı bir zihin için çok rahatlatıcı bulmuşumdur."

Mary temkinli görünüyordu; ama Bayan Gardiner'ın reddedilecek bir yanı yoktu.

"Daha sonra tekrar asacağım. Sana söz veriyorum, bu sana iyi gelecek."

BaĞka çaresi olmadığını anlayan Mary, tuvalet masasında ona katıldı ve saçındaki tokaları çıkardı. Saçlar serbest kaldığında, Bayan Gardiner uzun, süpürme darbeleriyle taramaya başladı ve bunu yaparken sessizce konuştu.

"Şimdi söyleyeceklerime kızmayın ya da üzölmeyin. Beni yeterince iyi tanıyorsunuz, umarım sizi asla doğru olduğuna inandığınız şeylere karşı hareket etmeye teşvik etmeyeceğimi anlamışsınızdır. Ancak onu reddetmeye karar vermeden önce, Bay Ryder'ın teklifini hak ettiğı şekilde dikkatli ve ölçölü bir şekilde değerlendirmeniz gerektiğini düşünüyorum."

"Sanırım bunu zaten yaptım."

"Dünden beri başka bir şey düşünmediğinizi biliyorum. Ancak size bahsetmek istediğim birkaç nokta var. Kararınızı vermeden önce bunlara gereken önemi verdiğinizden emin olmak istiyorum."

Mary, teyzesinin onu zorlamayacağını biliyordu; Bayan Gardiner'ın saçlarıyla düzenli ve ritmik bir şekilde ilgilenmesi de heyecanının bir kısmını yok etmişti. Bu yüzden Bayan Gardiner konuşmaya başladığında itiraz etmedi.

"Seninle açık konuşacağım," diye söze başladı teyzesi, "çünkü biraz açık sözlü tavsiyeden yararlanacak kadar mantıklı olduğuna inanıyorum. İkimiz de annenin çoğu zaman bencil ve aptal olduğunu ve ondan çok şey çektiğini biliyoruz. Ancak kabul etmesi ne kadar zor olsa da, bu söylediği her şeyin her zaman yanlış olduğu anlamına gelmez. Gerçek şu ki, Bay Ryder sizin için gerçekten de çok iyi bir koca olabilir. Birçok değerli özelliği var. Nazik, neşeli ve belli ki size çok düşkün. Evet, kuruntuları ve tutkuları onu zaman zaman biraz saçmalamaya itiyor ama bu gençlikten kaynaklanan bir şikâyetir ve hepimiz kısa sürede bundan kurtuluruz."

Kullandığı sert fırçayı bıraktı ve devam etmeden önce tuvalet masasından daha yumuşak bir fırça aldı.

"Esasen iyi huylu biri ve sizin de fark etmiş olmanız gerektiği gibi, kötü görünümlü değil. Görünüşe göre size rahat bir yaşam ve konforlu bir ev sağlayacak kadar parası var. Yaşamak için kendine ait bir yerin olacak, her şeyin yanında olacak. Bence bu hoşuna giderdi. Eğer şanslıysanız, çocuklarınız da olabilir. Bence bu da hoşuna gider."

Bir an durdu ve aynadaki Mary'ye baktı.

"Ayrıca onu idare etmekte pek zorlanmayacağınızı da gözlemleyeceğim. Senin ve onun da bildiği gibi, Mary, senin aklın onunkinden çok daha üstün."

"Bana onu geliştireceğimi söyledi," diye mırıldandı Mary, "onunla evlenmenin benim görevim olduğunu, çünkü onda olmayan niteliklere sahip olduğumu söyledi."

"Gerçekten de öyle mi? Onun bu kadar anlayışlı olduğunu düşünmezdim. Gördüğünüz gibi, henüz düşünülmemiş kapasitelere sahip olabilir."

"Ama ben onu sevmiyorum. Bunu siz de biliyorsunuz. Ayrıca benim sevgimin gerçekte kime yöneldiğini de biliyorsun."

"Evet. Biliyorum."

Bayan Gardiner eline bir çift tarak ve bir avuç toka aldı ve Mary'nin saçlarını toplamaya başladı.

"Bu arada, Tom'un annesine bir hafta önce mektup yazdığımı da söylemeliyim. Nerede olduğunu ve Londra'ya ne zaman dönmeyi planladığını öğrenmek istedim."

Mary gözlerini kapattı. Adının telaffuz edildiğini duymak bile onu üzmeye yetmişti.

"Ne dedi? O iyi mi? Ondan haber var mıymış?"

"Geçen haftaya kadar ailesiyle birlikteydi. Sonra ayrıldı. Tek başına gitti, nereye gideceğinden emin olmadığını, sadece yalnız yürüyüşler yapabileceği, rahatsız edilmeyeceği ve düşüncelerini toparlayabileceği bir yerde olmak istediğini söyledi. Bayan Hayward bunu olağandışı bulmamıştı. Onun 'yeni bir şiirsel manzara' keşfetmeye gittiğini düşündü."

"O zaman nerede olduğunu bilmiyor mu?"

"Görünüşe göre öyle değil. Yürümeyi bitirir bitirmez doğruca Londra'y a gelmeyi planladığını söyledi ama bunun ne zaman olabileceğini söyleyemedi."

Mary onu ıslak otların arasında, elinde bir sopayla, boş bir arazide tek başına yürürken hayal etti.

"Bana hiç yazmadı, biliyorsun. Bizi handa bıraktığından beri ondan tek bir kelime bile duymadım."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Ama bunun doğrulandığını duyduğuma üzüldüm. Ondan böyle bir şey beklemezdim."

"Hayır. Göller Bölgesi'ne gidene kadar ben de aynı şeyi düşünürdüm."

"Orada uygunsuz bir şey olduğunu biliyordum, ama siz bundan bahsetmek istemediğiniz için size baskı yapmadım."

Bayan Gardiner şimdi Mary'nin saçlarını düzgün bir bukle haline getirmişti. Altındaki solgun ve endişeli yüzle tezat oluşturacak şekilde pürüzsüz ve zarif görünüyordu. Sonuçtan memnun olan teyzesi aynaya bakarak cesaretle gülümsedi ve Mary aniden suskunluğunu bir kenara bırakıp olan biten her şeyi Bayan Gardiner'a anlatmak için karşı konulmaz bir ihtiyaç duydu. Belki de bunları anlatırken, sonunda neden böyle bittiğine dair bir açıklama bulabilirdi. Artık ne fark edebilirdi ki? Teyzesinin fırçaları ve tarakları yerlerine koymasını izledi.

ve bir kez daha yatağın üzerine oturup bekledi. Mary bu kez onun sözsüz davetini reddetmedi ve ona katıldı.

"Çok haklısın," dedi, "Göller'de aramızda bir şeyler oldu, ama şimdi bile ne olduğundan emin değilim. İlk geldiğimizde - şey, hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Bay Hayward ve ben birbirimizden o kadar memnunduk ki, birbirimizin yanında o kadar rahattık ki. Sanırım size ne hissettiğimi biraz anlatmıştım. O kadar ilgiliydi ki, o kadar sevecen şeyler söyledi ki, bana karşı bir şeyler hissettiğini ima etti ya da ben öyle sandım ki, bana gerçekten bağlı olduğuna inanmak için kendime izin verdim. Hatta biz oradayken sonunda kendini açıklayabileceğini hayal ettim -yani umdum-. Ama sonra Bay Ryder ve ekibi geldi ve her şey değişti."

Biraz titredi ve yatağının diğer tarafından şalına uzandı, saçlarını dağıtmamak için dikkatlice omuzlarına sardı.

"Çok geçmeden Bay Hayward benden uzaklaşmaya başladı. Bunu başka nasıl tarif edebilirim bilmiyorum. Birdenbire, hiçbir açıklama yapmadan. Her geçen gün daha soğuk, daha mesafeliydi. İlk başta davranışlarını anlayamamıştım. Ama sonra anladığımı sandım. Bay Ryder'ı kıskanıyordu."

Bayan Gardiner onun elini bir kez daha tuttu, ama hiçbir yorum yapmadı; Mary devam etti.

"Kendi tercihimin nerede olduğunu anlatmak için elimden geleni yaptım; ama o bunu görmüyor gibiydi. Tam tersine, Bay Ryder duygularının gücünü göstermekten çekinmezken, o daha da çekingenleşiyor gibiydi. Elimden geldiğince katlandım ama sonra sabırsızlandım. Neden istediğini söyleyemiyordu? Sonra Scafell'de bir yanlış anlaşılma oldu. Söylediğim bazı şeyler Bay Hayward'ın şüphelerini doğruladı ve Bay Ryder'ın hayranlığına karşılık verdiğimi düşünmesine neden oldu."

Gözlerinin dolduğunu hissetti.

"Keşke bunları söylememiş olsaydım. Aptaldım, öfkeliydim, mantıksızdım - hayatım boyunca şımarmamak için çok çalıştığım tüm nitelikleri sergiledim! Neyim vardı benim?"

"Mutsuz ve hayal kırıklığına uğramıştınız," diye yanıtladı Bayan Gardiner nazikçe. "Kendimizi onlara karşı aşılacak için ne kadar uğraşırsak uğraşalım, hepimizin hissettiği duygular."

"Tepeden indiğimizde," diye devam etti Mary, "meseleyi düzeltmeye kararlıyım. Bay Hayward'a aceleyle konuştuğumu, hem sözlerimi hem de hareketlerimi yanlış yorumladığını açıklayabileceğimi düşündüm. Ama ben bunu yapamadan o gitmişti."

Bayan Gardiner cebinden bir mendil çıkardı ve gözlerini silen Mary'ye uzattı.

"Bu hiç adil değil," diye bağırdı. "Bay Ryder'ın ilgisini ben davet etmedim. Onları cesaretlendirecek hiçbir şey yapmadım."

"Eminim öyle bir Çey yapmamıĞsınızdır," diye cevap verdi Bayan Gardiner. "Ama Tom aranızda bir şeyler olduğuna kendini inandırdıysa, bu onun davranışlarını açıklayabilir. Ya da herhangi bir nedenle, Bay Ryder'ın aynen yaptığı gibi davranıp size bir teklifte bulunmasına izin vermenin kendi görevi olduğuna inandıysa, bu da uzun sessizliğini ve garip, incitici yokluğunu açıklayabilir."

"Anlamıyorum!" diye bağırdı Mary. "Eğer arkadaşını tercih edeceğimden korktuysa, neden bana ne hissettiğimi sormadı? Doğrudan bir soruya cevap vermekten korkmamalıydım. Ama o hiçbir şey söylemedi. Neden konuşmadı?"

"Bu gibi konularda, hayatım, en iyi insanlar bile çok gururlu olabilirler. Kendilerini küçük düşürmek ya da onur kırıcı olduğunu düşündükleri bir şekilde d a v r a n m a k t a n s a büyük acılara katlanırlar. İstemeden de olsa acı çektirebilirler. Onurlarını korumanın çevrelerindeki neye mal olduğunu her zaman takdir etmezler."

Meryem başını ellerinin arasına sakladı ve ağlamaya başladı.

"Aramızdaki ilişkiyi düzeltmenin bir yolu yok mu?"

Bayan Gardiner onun saçlarını hafifçe okşadı; ama yüz ifadesi ciddiye.

"Dürüst olmak gerekirse, bilmiyorum. Tom'un ne yapacağını söyleyemem. Ona çok düşkünüm ve kendi bencil çıkarlarına hizmet etmek için yanlış davranamayacağını düşünüyorum. Ama değer verdiği birinin iyiliği için neleri feda edebileceğinden emin değilim."

"O kişi bunu istemese bile mi? Fedakarlık yapmak istemese bile mi?"

"Anneniz gibi o da söz konusu kişinin gerçek çıkarlarının nerede yattığına dair en iyi yargıcı olmadığını düşünebilir."

"Ama ben çocuk değilim ki kararlarım benim yerime verilsin!"

Bayan Gardiner ciddiyle, "Hayır, çocuk değilsiniz," diye cevap verdi. "Ama siz bir kadınsınız ve büyüdüķe dünyanın büyük bir kısmının gözünde bir bebekten biraz daha üstün olduğunuzu fark edeceksiniz."

Mary'nin yüzünü kendisine doğru kaldırdı, şimdi çok ciddiydi.

"Yapman gereken zor bir seçim var Mary ve bana söylediklerin bunu daha da zorlaştırmaktan başka bir işe yaramıyor. Tom için hissettiklerini anlıyor ve saygı duyuyorum. Ama sana onun geri döneceği ve her şeyin yoluna gireceği sözünü veremem. Olabilir de, olmayabilir de. Ve korkarım bu konuda yapabileceğiniz çok az şey var. Böyle bir durumda bir kadının beklemekten başka yapabileceği bir şey yoktur ve bu bekleyişin ne kadar süreceğini ya da sonunda ne olacağını kim bilebilir? Bu arada Bay Ryder güvenlik, yerleşik bir hayat ve dünyada bir yer sunuyor. Arkadaşının yeniden ortaya çıkıp çıkmayacağını ve kendisinin size bir teklifte bulunmaya karar verip vermeyeceğini görmek için bekleyeceğini sanmıyorum. Yumuşak başlı, rahat bir adamdır ama onun bile bunu hazmedeceğini sanmıyorum."

"Bay Hayward'ın ne hissettiğini bilmeden hayatımın en önemli kararını almak zorunda olduğumu, çünkü geleneklere göre hiçbir şey yapmamam gerektiğini mi söylüyorsunuz?" diye bağırdı Mary. Ya ona yazsam ve duygularımın gerçek durumunu itiraf etsem? O zaman en azından onun düşüncelerinden emin olurum."

"Kibar toplumun tüm kuralları bunu yapmamanız gerektiğini söyler. Bir erkek böyle bir mektup aldığında şok olur, mektubu yazan kadının cesaretine hayret eder."

"Ama onu tanıyorsunuz," diye ısrar etti Mary. "Gerçekten de Mr. Hayward bu kadar mantıksız bir şekilde karşılık verir miydi?"

"Bence onun yokluğu ve sessizliği böyle bir durumda nasıl davranacağını bilemeyeceğimizi gösteriyor. Ama Bay Ryder'a dönecek olursak. Eğer onu kabul etmekle ilgileniyorsanız, daha fazla gecikmeden bunu yapmak zorundasınız. Ancak onu reddetmeye karar vererseniz, bunu Tom'un umduğunuz gibi bir adım atmaması halinde elinizde hiç koca kalmayabileceğini bilerek yapmalısınız. Bekâr bir kadının hayatının ne kadar zor olabileceğini size tekrarlamama gerek yok. Kısacası, annenizin de dediği gibi, Bay Ryder sizin elinizdeki kuş. Çalılıklardaki arkadaşının belirsiz beklentisi için onu teslim etmeye hazır olup olmadığınıza yalnızca siz karar verebilirsiniz."

Bayan Gardiner ayağa kalktı ve bunu yaparken Mary'nin yanağına dokundu.

"Tüm argümanlarım Bay Ryder'ın lehineymiş gibi görünebilir. Niyetim tam olarak bu değil. Tom'a karşı hissettiklerinizin gücünü görüyorum ve bunların görmezden gelinemeyecek kadar güçlü olduğuna karar vermenizi takdir ediyorum. Ancak her şeyinizi bu duygular üzerine kumar oynamaya karar vererseniz neler kaybedeceğinizi anlamalısınız."

Eğildi ve ona son bir öpücük verdi.

"İsterseniz çay yarım saat sonra. Mümkünse bize katılmanızı isterim ama katılmazsanız da anlayışla karşılarım."

Bölüm 91

Mary çaya ya da akşam yemeğine gelmedi. Annesi sık sık onun yanına gitmekten söz ediyordu, ama Bayan Gardiner Mary'nin yalnız bırakılması gerektiği konusunda kararlıydı; Bayan Bennet da sonunda kızını daha fazla azarlamamanın bir yararı olmayacağına ikna oldu.

Mary üst katta, yazı masasının başında oturuyordu. Uzun zaman önce annesine Bay Collins'le evlenebileceğini söylediğinde, Bay Hayward'ın onda uyandırdığı duygulardan habersizdi. John Sparrow'la kısa süreli karşılaşması bile şu anda sahip olduğu duyguların derinliği hakkında sadece ipucu vermişti. Gerçek anlamda hiç yaşamamışken aşk fikrinden vazgeçmeyi düşünmek o kadar da zor olmamıştı. Ve cehaleti devam etseydi, tamamen mutsuz olmayabilirdi. Eğer bir şans eseri gerçekten Bayan Collins olmuş olsaydı, her şeyin en iyisini yapacağını, ortaklıklarını olabildiğince keyifli hale getirmek için elinden gelen her şeyi yapacağını ve kesinlikle Charlotte Lucas'tan daha iyi bir iş çıkaracağını düşündü. Eğer başka hiçbir şey bilmeseydi, gerçek aşkın neye benzediğine dair en ufak bir fikri olmasaydı, pragmatik bir evliliğin sunduğu soluk mutluluk görüntüsüyle yetinebilirdi. Ama artık Bay Hayward'ı tanıdığına göre, bu mümkün değildi. Artık gerçekten sevdiği bir adamla tanışmıştı ve başka biriyle evlenemezdi.

Aşkın yokluğu, Bay Ryder ile evlenmesi için başlı başına yeterliydi. imkansızdı. Ama Mary düşündükçe onu kabul edememesinin bir başka güçlü nedeni olduğunu daha iyi anlıyordu. Adam, onunla evlenip onu daha iyi bir adam haline getirmenin görevi olduğunu söylediğinde, niyetlendiği gibi, sinirlerine dokunmuştu. Bir zamanlar bu ona cazip gelebilirdi - bir zamanlar böyle bir daveti büyük bir hevesle kucaklayabilirdi. Tüm sıkı çalışması ve eğitimi, pratik bir uygulamaya yönlendirilmeyecekse ne içindi? Ve bundan daha asil bir amaç olabilir miydi?

başka bir insanın ahlaki ve entelektüel gelişiminden daha mı önemliydi? Ama şimdi bunun, üzerine bir evlilik inşa edilecek bir temel olmadığını anlıyordu. Kocasının eğitmeni olmak istemediği gibi öğrencisi olmayı da istemiyordu. Aradığı şey eşitler arasında bir birliktelik, benzer zihinlerin ve sempatik zekaların bir araya gelmesiydi.

Longbourn'da, Collins'lerle birlikte, saygınlık eksikliğinin bir evlilik için nasıl ölümcül olduğunu, iyi niyeti nasıl bozduğunu, karı koca arasındaki ilişkileri nasıl soğuttuğunu ve tüm sempatiyi nasıl söndürdüğünü görmüştü. Bunun Charlotte Collins'in duygularını dondurduğunu, hatta kocasını anlamakta ya da kaçmakta zorlandığı bir mutsuzluğa sürüklediğini görmüştü. Ama o evde hor görmenin yıpratıcı etkilerine ilk kez tanık olmamıştı. Kendi anne babasının evliliğini nasıl zehirlediğini şimdi çok iyi anlıyordu. Bay Bennet'in çalışılmış soğukkanlılığı, alaycı küçümseyiciliği, başkalarının, özellikle de karısının ve kızlarının başarısızlıklarından aldığı acı eğlence - tüm bu acımasız alaylar, asla eşit olduğunu düşünemeyeceği bir kadınla evlendiğini bilmenin hayal kırıklığından kaynaklanıyordu. Lizzy bir keresinde, Bay Darcy'yle evlenmek için ondan izin istediği gün, babalarının bu gerçeği kendisine nasıl itiraf ettiğini gözleri yaşararak anlatmıştı. "Hayat arkadaşına saygı gösteremediğini görmenin üzüntüsünü yaşamama izin verme." Mary o ana kadar babasının bu kasvetli öğüdünün önemini tam olarak anlamamış ve hissetmemişti.

Kâğıt ve kaleme uzandı, ikisini de kendine doğru çekti ve başladı yazmak için.

Ertesi sabah kahvaltıya indiğinde, üzerinde adının yazılı olduğu bir mektup tabağında kalın ve gözden kaçmayacak bir şekilde duruyordu. Sertçe yutkundu; ne olduğunu biliyordu. Dün gece Bay Ryder'a mesajını göndermiş, birkaç şilin ve bir şişe bira karşılığında istekli bir hizmetçi tarafından dairesine taşınmasını sağlamıştı. Kendini başka bir görüşmenin gerginliğine hazır hissetmediği için yazmıştı ve dikkatle yazılmış bir notla hem saygısının gücünü hem de reddinin kesinliğini iletme şansının daha yüksek olduğunu umuyordu.

Mektubu aldı ve masadaki tek kişi olduğu için fark edilmemiş olmasını umarak cebine koydu. Ama tam güvende olduğunu düşündüğü anda annesi odaya girdi. Oldukça sakın bir şekilde oturdu ve kendine biraz çay doldurdu.

"Günaydın Mary. Biraz önce buradaydım ve bir mektubunuz olduğunu gördüm. Kimden geldiğini öğrenebilir miyim? Acaba Bay Ryder'dan mı geliyordu?"

"Evet anne, öyle oldu."

"Sanırım ona daha önce göndermiş olduğunuz bir mektuba cevap niteliğinde. Muhtemelen onun teklifine verdiğiniz cevabı içeriyordu?"

Mary çaydanlığı toplayabildiği kadar büyük bir kararlılıkla aldı. Artık kararını verdiğine göre, annesinin öfkeli bakışları altında tereddüt etmemeliydi.

"Göndermeden önce bana göstermediğinize hayret ettim. Ona ne söylediğinizi bilmeme izin var mı?"

"Teklif ederek beni onurlandırdığı için teşekkür ettim, ama onu sevmediğim için evlenemeyeceğimi açıkladım. Eğer isterse arkadaş olarak devam edebileceğimizi umdum ve çok yakında eşi olmaktan mutluluk duyacak bir hanımefendi bulmakta zorlanmayacağından emin olduğumu ekledim."

Bayan Bennet kıpırdamadan oturuyordu. Koridorun aşağısından Gardiner'ın çocuklarından birinin kardeşine seslendiği duyuldu.

"Çok güzel yazılmış, ama siz her zaman eli kalem tutan biriydiniz. Yine de bunun şimdiye kadar ürettiğiniz en saçma ve zararlı eser olduğunu söylemeliyim."

Mary soğukkanlılığını korumak için kendini çelikleştirdi. Annesinin küçümsemesi gözünü korkutmayacaktı.

"Yazmak istediğim şeyi gizlemedim."

"İtirazlarımla hiçbirine katılmadınız."

"Söylediklerinizi büyük bir dikkatle dinledim, ancak doğru şeyi yaptığuma ikna oldum."

"Seni hep inatçı, aykırı bir kız olarak tanıdım ama aptal olduğunu düşünmedim."

Bayan Bennet kendine biraz daha çay doldurdu. Mary onun elinin hiç titremediğini gördü.

"Rahat bir yerleşim için son ve en iyi şansınızı da çöpe attınız. Nasıl yaşamayı planladığınıza dair hiçbir fikrim yok. Sanırım kendini kız kardeşlerinin yardımına bırakmalısın, çünkü ben sana yardım edemem. Hayatının geri kalanında kendinle ne yapmayı planladığını hayal bile edemiyorum."

Bir parça ekmeğe uzandı.

"Söyleyecek bir şeyiniz yok mu hanımefendi? Belki de sessiz kalmakta haklısınız. Yatağınızı yaptınız ve üzerinde yatmalısınız. Size yardım etmek için bir annenin yapabileceği her şeyi yaptım -kimse daha fazlasını yapamazdı- ama çabalarım istenmedi. Hemen Jane'e döneceğim. Belki orada tavsiyelerimin hâlâ bir değeri olabilir."

"Seni kızdırdıysam özür dilerim anne."

"Öfkenin ötesindeyim, Mary. Ellerimi senden temizliyorum."

Bölüm 92

Mary, Bayan Bennet'ın aceleyle ayrılış hazırlıkları yüzünden evin alt üst olduğu sonraki birkaç gün boyunca yüz ifadesini oldukça iyi korudu. Annesi arabasına bindiğinde Mary'nin yüzü buruşmadı, tüm benliği hakarete uğramış gibi kaskatı kesilmişti ve araba uzaklaşırken itaatsiz kızına bir veda selamı bile vermeyi reddetti. Daha sonra Mary, Bay Ryder'ın mektubunu okumak için cesaretini topladığında hâlâ kendini kontrol edebiliyordu. Mektup ne suçlama ne de hakaret içeren centilmence bir mektuptu. Yalnızca bir satır bir an duraksamasına neden oldu. *Beni olduğum gibi kabul etseydiniz, sonunda olmam gereken adam olacağıma hiç şüphem yok. Bunun için üzgünüm.* Bunun üzerine dudağını ısırды; ama kendine yeniden işkence etmenin bir anlamı yoktu. Seçimini yapmış, kumarını oynamıştı ve şimdi sonuçlarına katlanmak zorundaydı.

Hayat düzenli ritmine dönene kadar gerçekten acı çekmeye başlamamıştı. Kriz, aciliyet ve dram varken, kendini tolere edilebilir derecede iyi idare etmişti; ama şimdi uyandığında onu karşılayan gündelik ve sıradan olandan başka bir şey yoktu. Morali dibe vurmuştu. Çalışmıyor, kitaplarının başına geçemiyordu. Çocuklara kitap okuyacak enerjisi kalmamıştı. Kendini, asıl ve tek amacı beklemek olan bir varoluşa mahkum etmişti; ve keşfetti ki bu, odasından çıkmaya kendini zorlayana kadar onu yiyip bitiriyordu. Geceleri uyumuyor, karanlığa bakıyor, şüpheler ve korkular üzerine üşüşüyordu. Annesi haklıydı. O aptalın tekiydi. Onu gerçekten mutlu edebilecek tek erkeği kaybetmişti. Onun şimdi ortaya çıkacağını düşünmek için hiçbir neden yoktu. Kendini bildi bileli korktuğu bir gelecekte onu kurtarabilecek olan arkadaşını da reddetmişti. Yaratıkların en hor görüleni, yaşlı bir hizmetçi olacaktı; ve işte böyle olacaktı

sonsuzu kadar, çok yaşı ya da umursamayacak kadar üzgün olana kadar hissedecekti.

Bayan Gardiner yatağına giderken Mary'nin kapısının önünden geçerken sık sık onun ağladığını duyuyordu. Dışarıda durmuş, içeri girip girmemeyi düşünüyordu; ama nasıl teselli edebilirdi ki? Kocasına, Bayan Hayward'a tekrar mektup yazıp yazmaması ya da Tom Hayward'ın nerede yürüdüğünü öğrenmeye çalışıp çalışmaması gerektiğini sordu; Bay Gardiner bunu düşünmedi. Her açıdan çok zor bir işti bu. Sonbaharda mahkemeler yeniden açıldığında Tom işinin başına dönecekti, o zaman belki Bay Gardiner onunla konuşmayı deneyebilirdi; ama şimdi en iyisi karışmamaktı. Bundan iyi bir şey çıkmazdı. Genç insanlar bu sorunu kendi başlarına çözmeliydiler.

Mary'yi sık sık gözyaşları içinde bulamayınca teyzesi ilk başta rahatladı; ama kısa süre sonra onun kuru gözlü sefaletinin tercih edilip edilmeyeceğinden emin olamadı. Zamanını geçirebileceği başka yararlı bir iş olmadığı için, Bayan Gardiner Mary'yi mümkün olduğunca çok egzersiz yapmaya teşvik etti. Yürümenin ona iyi geleceğini ya da en azından zarar vermeyeceğini düşünüyordu; her sabah Mary'yi biraz daha az perişan dönebileceği umuduyla havalandırmaya çıkmaya teşvik ediyordu. Mary itiraz etmedi - başka ne yapabilirdi ki? - ve bu amaçsız yürüyüşlerden birinde yanında birinin adım attığını hissetti. Etrafına baktığında, yeni arkadaşının Caroline Bingley'den başkası olmadığını görünce şaşırdı; şehrin modası geçmiş bir caddesinde kendinden bu kadar emin adımlarla yürüyebilecek en son kişiydi.

"Günaydın, Bayan Bennet. Ben de sizi arıyordum. Aradığımda evde olmadığınız için teyzeniz sizi nerede bulabileceğimi söyleyecek kadar nazikti."

Dikkatli kibarlığı önceki karşılaşmalarındaki düşmanlığa dair hiçbir ipucu vermiyordu ama Mary onun görünüşünün iyiye işaret olduğunu düşünerek aldanmadı.

"Bizi ziyaret etmeyi planladığınızı bilseydim, sizi karşılamak için orada olacağımı garanti ederdim."

"Ama o zaman böylesine ilginç bir bölgede yürümenin zevkini kaçırmış olurum," diye yanıtladı Bayan Bingley tatlı bir sesle. "Burası kentin hiç de aşına olduğum bir bölümü değil. Kesinlikle hareketli, değil mi?"

Mary'nin kalbi hızla çarpıyordu ve Bayan Bingley'nin huzurunda hiçbir zayıflık ya da tereddüt belirtisi göstermemesi gerektiğini biliyordu. Tüm cesaretini topladı ve aynı samimiyetsizlikle ona gülümsedi.

"Beni bulduğunuza göre emrinize amadeyim. Gracechurch Sokağı'na geri dönmek ister misin, orada çay içebiliriz?"

"Bu çok hoş olurdu," dedi Bayan Bingley, ses tonu öyle bir şey olmayacağını ima ediyordu, "ama çocuklar bu sabah özellikle şamatacı bir ruh hali içinde görünüyorlardı. Ortam sizinle yapmayı umduğum sakın sohbete pek elverişli değildi."

Mükemmel kesimli ceketinin yakasına dokundu, sanki ceketine yapışmaya cüret etmiş olan Şehir kırı zerreciklerini temizlemek istersine.

"Birkaç adım geride saygın görünümlü bir pastanenin önünden geçtim. Görünüşe göre üst katta bayanlar için özel odaları var. Bunun yerine kendimizi oraya götürmemizi öneririm."

Mary'nin Bay Ryder tarafından bir ömür önce götürüldüğü dükkâna kadar sessizce yürüdüler. Bayan Bingley dükkânın kapısından içeri girdi, birinci kattaki en iyi masayı seçti ve çini çayı, dilimlenmiş limon ve bir tabak kurabiye sipariş etti.

"Tam olarak Gunter'in yeri sayılmaz, West End'den bu kadar uzakta olması beklenemezdi ama sanırım amacımıza hizmet edecektir," diye mırıldandı Bayan Bingley, garsonu kovup çayı kendisi doldururken. Mary, Bayan Bingley'nin onu oraya getirmekteki niyeti hakkında bir fikir edinene kadar hiçbir şey söylememeye karar vermişti. Beklemek için fazla zamanı yoktu.

"Boş konuşmanın bir yararı olacağını sanmıyorum Bayan Bennet, o yüzden doğrudan konuya gireceğim."

Ağzını bir peçeteyle nazikçe sildi.

"Anladığım kadarıyla Bay Ryder kısa bir süre önce sizi ziyarete gelmiş. Oradayken ne konuştuğunu bilmek beni çok memnun eder."

Mary şaşkınlıkla başını kaldırdı. Bu kadar doğrudan bir yaklaşım beklemiyordu. Endişesinin kaybolduğunu ve yerini

Bayan Bingley'nin onu bu şekilde sorgulamasına içerlemişti.

"Bu zel bir meseleydi. Bunu sormanız garip görünüyor."

Bayan Bingley, Mary'nin sesindeki hoşnutsuzluğu duymuş olmasına rağmen bunu kabul etmek istemediğini belirtmek istercesine başını eğdi.

"Bana seni gördüğünden bahsetti."

"O zaman ona ne söylendiğini sormalısın." "Ama ben sana soruyorum."

"Hangi amaçla olduğundan emin değilim."

"Bir tür deklarasyon var mıydı?"

Bunun zerine Meryem uzun zamandır kendisini sarmış olan sefil uyuşukluktan nihayet uyandı. Bu kadın kimdi ki onu bu şekilde sorguluyordu? Ondan cevaplar talep etmeye ne hakkı vardı? Son ayların tüm aşağılanması ve sefaleti bir anda bir tür öfkeye dönüştü. Kendisine bu şekilde davranılmasına izin vermeyecekti. Artık canına tak etmişti ve buna daha fazla katlanamayacaktı.

"Bu olağanüstü bir soru. Neden bunu sormaya hakkınız olduğunu düşündüğünüzü anlayamıyorum."

"Bay Ryder'ın bana verdiği izlenim buydu."

"Konuşmamızı kendisini ilgilendirmeyen biriyle tartışabilmesine hayret ettim. Bu bilgiyi özgürce gönüllü olarak mı verdi? Yoksa bunu ondan siz mi talep ettiniz?"

Mary, Bayan Bingley'nin soğukkanlılığının biraz sarsıldığını görünce memnun oldu.

"zgn olduğunu gördüm. Nedenini sorduğumda bana söyleyecek kadar mutlu görünüyordu. Duygularını kendisinden ya da başkalarından saklayan bir adam değil. Ona umut etmek için bir neden vermediğinizi ima etti."

"Eğer ondan bunu aldıysanız, benden neden daha fazlasını istediğinizi anlamıyorum."

"nk bunun doğru olup olmadığını doğrudan sizden öğrenmek istiyorum. Yoksa bu sadece onun ilgisini çekmek ve seni elde etmek için daha da hevesli olmasını sağlamak için bir oyun mu? Ne de olsa bu kardeşiniz için çok işe yarayan bir numaraydı. Darcy onu hiçbir zaman, onu reddedecek kadar akıllı olduğu zamanlardan daha fazla istemedi!"

Mary şimdi gerçekten kızgındı ama bunu göstermemeye kararlıydı. Bayan Bingley onu kışkırttığını bilmenin tatminini yaşamamalıydı.

"Bu cahilce olduğu kadar aşağılayıcı da," diye cevap verdi kasıtlı olarak. "Elizabeth asla dürüst bir adamın sevgisini bilerek hafife almaz. Ben de öyle."

Bayan Bingley masaya doğru eğildi, yüzü acıyla gerilmişti.

"Evet, siz Bennet'lar hepimiz iyi bir oyundan bahsediyorsunuz, ama pratikte, en mükemmel koca avcıları kadar sert kafalısınız. İsteddiğiniz erkeği tavlama konusunda olağanüstü bir sicile sahipsiniz ve sonra da sanki her şey inanılmaz bir kazaymış, sizinle hiçbir ilgisi yokmuş, sadece aşk bir yolunu bulmuş gibi etrafa bakıyorsunuz! Bunun gözlerimin önünde iki kez gerçekleştiğini gördüm, bu yüzden lütfen bana masum rolü oynamayın."

"Bay Ryder'ı sevmediğim için onunla evlenmemin bir anlamı yok."

Bayan Bingley yüksek sesle güldü.

"Yapmayın Bayan Bennet, biz çocuk değiliz! Alternatifini düşündüğünüzde, sevmediği bir adamla evlenmek bir kadının verebileceği en mantıklı karar olabilir. Bunu düşünmemiş gibi davranmayın. Özellikle de Ryder çok zengin olacağına göre. *Bu* haberden etkilenmediğine inanamıyorum."

Mary ilk kez Bayan Bingley'nin sözlerine gerçekten şaşırmıştı. Düşüncelerini toparlarken kendine yapacak bir şey vermek için peçeteyi kucağından aldı, dikkatle katladı ve tabağına yerleştirdi.

"Ne demek istediğin hakkında hiçbir fikrim yok." "Lütfen bana aptalmışım gibi davranma."

"Neden bahsettiğinizi bilmiyorum. Eğer beni aydınlatmazsanız, bu konuşmaya nasıl devam edebileceğimizi anlamıyorum."

Mary, gözlerini kaçırın taraf olmamaya kararlı bir şekilde Bayan Bingley'nin bakışlarını tuttu. Sonunda irkilen Bayan Bingley oldu ve bildiklerini açıklamadan Mary'nin gerçek niyetini daha fazla öğrenemeyeceğini kabul etti.

Hikâyeyi bizzat Bay Ryder'dan dinlemişti. Ona, Göller'e yaptıkları yolculuktan kısa bir süre önce, Rosings'teki Leydi Catherine de Bourgh'un yanına, Kent'e çağrıldığını anlattı. Orada akrabasını öfke ve hayal kırıklığıyla kendinden geçmiş bir halde bulmuştu.

Öfkesinin nedenini anlamıştı. Bütün bir gün geçtikten sonra korkunç gerçek tüm dehşeti ve utancıyla ortaya çıktı: Hanımefendinin kızı Bayan Anne de Bourgh, doktoruyla evlenmek üzere nişanlanmıştı. "Böyle bir şeyin imkânsız olduğunu düşünebilirsiniz, Bay Ryder - imkânsız olmalı - eğer bu dünyada minnettarlık ve itaat varsa, imkânsız olmalı - ama üzülererek söylüyorum ki öyle değil." Görünüşe göre bu olay bir süredir Leydi Catherine'in görmeyen gözleri önünde devam ediyordu.

- "Yıllarca, Bay Ryder, yıllarca!" - Bayan de Bourgh reşit olana kadar sessiz çift sevgilerini gizlediler. "Aldatmacayı düşünün. Otoritemi hiçe saymayı!" Ancak artık yirmi bir yaşına gelmiş olan Miss de Bourgh, niyetleri annesini ne kadar üzerse üzsün, istediği kişiyle evlilik sözleşmesi yapmakta özgürdü. "Bir ömür boyu gösterdiğim özen ve zahmetin karşılığını işte böyle alıyorum. İşte böyle meydan okunuyor ve aşağılanıyorum."

Leydi Catherine şimdi Bay Ryder'dan kendi çabalarının başaramadığı şeyi başarmasını ve kızının aklını başına getirmesini istiyordu. Bay Ryder kendi çabalarının Leydi'ninkilerden daha başarılı olacağından kuşkuluydu ve kısa sürede haklı çıktı. Bayan de Bourgh'un kendi durumunu değilse bile annesine olan borcunu düşünmesini sağlama çabaları gerçekten de çok taşlı bir zemine düştü. Kendisine her zaman zorbalık ettiğini ve küçümsediğini düşündüğü ebeveynine hiç sempati duymadığı ve ondan mümkün olduğunca uzakta yeni bir hayata başlamak için sabırsızlandığı kısa sürede anlaşıldı. Leydi Catherine'in, kızının iradesinin en az kendisi kadar güçlü olduğunu ve ne tehditle ne de teşvikle saptırılamayacağını birbirleriyle olan ilişkilerinde bu kadar geç keşfetmesi de ayrı bir darbe oldu.

Bay Ryder'ın hiçbir şey yapamayacağı kesinleşince, zor durumdaki Leydi Catherine'in yeğeninden yardım istemekten başka çaresi kalmamıştı. Ancak böyle zor durumlarda Bay Darcy'nin ailenin reisi olduğunu gönülsüzce kabul etmeye hazırды. Ama Darcy'ler Rosings'e geldiklerinde, onları davet etme kararından pişmanlık duymaya başladı. Ne yeğeni ne de karısı meseleyi uygun gördüğü sertlikte sürdürmeye niyetli görünüyorlardı. Bayan Darcy'nin kızının durumuna biraz sempati duyduğundan şüpheleniyordu.

Onları birden fazla kez, sadakatsizlik olarak nitelendiremeyeceği konuşmalar yaparken görmüştü ve Bayan Darcy'nin düşüncelerinin, kocasının izlenecek en iyi yol konusunda vardığı sonuçlara yansıdığından kuşku duymuyordu. Bay Darcy doktorla görüştüktan sonra onun servet avcısı değil, Bayan de Bourgh'a karşı içten bir sevgi besleyen saygın bir adam olduğundan emin olduğunu söyledi. Bayan de Bourgh onunla evlenmeye ne kadar kararlıysa, o da onunla evlenmeye o kadar kararlıydı ve bu yüzden ikisinin nasıl ve hatta neden engellenebileceğini düşünmek zor ve muhtemelen de yararsızdı.

Bayan Bingley çayından bir yudum aldı. Mary devam etmeye hazır olana kadar sessizce oturdu.

Anlaşılan Bay Darcy, Leydi Catherine'e, ne düşünürse düşünsün, gerçekleşmesi muhtemel olan bu evliliğe, toplayabildiği kadar iyi niyetle razı olmasını ve kindar görünmeyerek kızının içindeki bazı sevgi duygularını kurtarmak için elinden geleni yapmasını tavsiye etmişti. Leydi Catherine bu son tavsiyeye en ufak bir önem vermedi; ama Bayan de Bourgh, annesi daha olağan düzenlemeleri kabul etmeyi reddederse doktoruyla kaçmaya hazır olduğunu açıkça belirtince, sonunda evliliği kabul etmeye ikna oldu.

Leydi Catherine iki şart koştı. Evlilik mümkün olduğunca gizli bir şekilde gerçekleşmeli ve bunu bilen herkes olan biten hakkında hiçbir şey söylememeyi kabul etmeliydi. Ve mutlu çift hemen ardından yurtdışına çıkmalı ve orada mümkün olduğunca uzun bir balayı geçirmeliydi. Bu talepler kabul edilince, Rosings'in salonunda özel bir ruhsatla evlendiler.

"Sanırım," dedi Bayan Bingley, "bu şerefi eski dostunuz Bay Collins'e borçluyuz; hanımefendiyi memnun etmek için elinden gelen her şeyi yapmaya her zaman hazırdır. Bay Darcy de bütün düzenlemeleri yaparak -en azından şimdilik- halkın dikkatini çekmemesini ve skandal çıkmamasını sağladı. Hatırladığım kadarıyla kız kardeşiniz Lydia için yaptığı gibi mi?"

Başkalarının talihsizliklerini anlatmak Bayan Bingley'nin kendine güvenini yerine getirmişti ve dünyanın bütün sakinliğiyle kendine biraz daha çay doldurdu. Bay Ryder da Bay ve Bayan Darcy gibi düğüne katılmıştı, ama Leydi Catherine bunu yaparak kendini küçük düşürmemişti. Kızının seçimini kabul etmek zorunda kalmıştı ama

Bayan de Bourgh yemin ederken, annesi avukatlara danışıyor, başka hiçbir yolla alamadığı intikamı kanun yoluyla almaya kararlıydı. Yeni karı koca Calais'ye giden gemiye bindiklerinde, Leydi Catherine tam olarak ne yapılacağına karar vermişti. Babasının vasiyetnamesinde Bayan de Bourgh'a miras bırakılan mallar, uzun süreceği ve sonucunun ne olacağı belli olmayan ustaca yasal mücadeleler dışında, kendisinden esirgenemezdi. Ama Leydi Catherine'in kendi parası üzerinde dilediği gibi tasarruf etme hakkı vardı ve bu paranın, kızının ortaya çıkardığı gibi kötü ve nankör bir çocuğa verilmemesine kesinlikle kararlıydı.

"Böylece," diye sözlerini bitirdi Bayan Bingley, "kendisi de dahil olmak üzere herkesi şaşırtarak Bay Ryder'ı varisi yaptı. Bay Darcy ve ailesinin zaten yeterince varlıklı olduğunu düşünüyordu ve sanırım kız kardeşinizin zaten sahip olduğu zenginliğe bir yenisini eklemek istemiyordu. Başka yakın akrabası olmadığı için Bay Ryder şanslı adamdı. Bay Darcy kadar zengin olmayacak. Ama kesinlikle 'rahat' denen şey olacak. Onunla kim evlenirse evlensin, çok hoş bir durumda olacağından emin olabilir."

Mary bir an için sersemlemiş bir halde oturdu. Konuşması için bir süre geçmesi gerekti.

"Bu hikâyenin henüz Gracechurch Sokağı'na ulaşmamış olmasına şaşırdım. Ama bunun Bay Ryder'a olan duygularımı neden etkilemesi gerektiğini düşündüğünüzü anlamıyorum. Talihinden haberdar olmadan önce onu cesaretlendirmediysem, bu bana söylendiğinde fikrimi değiştireceğimi düşünemezsiniz."

Bayan Bingley o küçük gülümsemesiyle gülümsedi.

Mary, "Bence bundan bana kendisinin söz etmemesi tamamen Bay Ryder'ın lehine," diye devam etti. "Daha aptal bir adam -kesinlikle daha az onurlu bir adam- bunun bir fark yaratacağını düşünebilirdi. Ve bazı kadınlar için bu pekâlâ fark yaratabilir."

Bayan Bingley, "Sanırım bu bana bir saldırı," dedi, "ama ben bunu hissetmiyorum. Bir Bennet'tan aşk ve para arasındaki ilişki hakkında ders alıp bundan incinemem. Kız kardeşlerinizin geçmişini ya da annenize sırrınızı açacak olsanız size ne tavsiye edeceğini düşündüğümde, itirazlarınıza inanmam mümkün değil."

Mary fincanını aldı ve çayından kalanları içti. Ayağı kalkarken acele etmedi, duvardaki kancadan paltosunu aldı ve giymeye başladı.

"Beni ve ailemi mümkün olan her şekilde aşağıladın," dedi sessizce. "Aramızda söylenecek başka bir şey kalmadı."

Bayan Bingley ayağı kalktı ve sandalyesini öyle bir kuvvetle duvara doğru itti ki, sandalye yere sürtündü.

"Bay Ryder'la evlenmeyeceğimize dair bana söz verebilir misiniz? Reddetmeniz sizin açınızdan sadece bir strateji olmadığına?"

"Size hiçbir söz vermiyorum, hiçbir taahhütte bulunmuyorum. Size hiçbir şey borçlu değilim."

"Ama onu istemediğinizi *biliyorum* - o sizin çok *sevdiğiniz* arkadaşınız, değil mi, sıkıcı avukat? Senin nasıl hissettiğini biliyor mu? Belki de biri onu aydınlatmalı?"

Bayan Bingley'nin sesindeki zehir açıldı, ama Mary bundan etkilenmediğini fark edince şaşırdı. Mary, şapkasının altındaki kurdeleleri bağlarken sahip olduğunu düşünmediğı bir dinginlikle oldukça sakindi.

"Uzun bir süre senden korktum, tıpkı senin de beni korkutmak istediğın gibi.

Ama üzerimdeki gücün artık sona erdi. Seni olduğun gibi görüyorum; acı dolu, öfkeli bir ruh, mutsuzluktan öylesine bitkin düşmüşsün ki başkalarını da kendin gibi mutsuz etmekten başka bir şey yapamıyorsun. Eğer daha iyi bir kadın olsaydım, sana acırdım. Bunun yerine artık bana dokunamayacağın için minnettarım çünkü buna izin vermeyeceğim."

Mary saçlarını düzeltti ve sanki Bayan Bingley'ye kibarca veda ediyormuş gibi büyük bir soğukkanlılıkla eşyalarını topladı.

"Eğer sorun çıkarmak istiyorsanız, ben ne dersem diyeyim çıkaracaksınız. Ama ben bundan korkarak yaşamayacağım ve bu nedenle bilmeye çok istekli görüldüğünüz şeyi size söylemeye hazırım. Evet, Bay Hayward'ı seviyorum. Beni mutlu edebileceğini düşündüğüm tek erkek o. Hayır, Bay Ryder'la evlenmek gibi bir niyetim yok. Gerçek bu. Bununla ne yapmak istiyorsan yapabilirsin."

Döndü ve odadan çıktı, kapıyı arkasından sessizce kapattı ve başı dik bir şekilde merdivenlerden aşağı indi. Ancak sokağı ulaştığında şoktan biraz titredi. Ama kendine hakim oldu; o

ne davranışlarından ne de söylediklerinden utanıyordu. Bayan Bingley'nin hâlâ arkasında oturduğunu bildiği pastanenin büyük cumbalı penceresine bir kez bile bakmadı, ama Leadenhall Pazarı'na, Gracechurch Sokağı'na ve eve doğru kararlı adımlarla yürüdü.

Bölüm 93

Gardiner'lara geri döndüğünde Mary ilk başta omuzlarından büyük bir yük kalkmış gibi hissetti. Bayan Bingley denen ejderhayı, şimdiye kadar hiç ummadığı cesaret ve kendine sahip olma duygularını kullanarak öldürmüştü. Aklından geçenleri söylemiş ve gerçeği dile getirmişti. Bay Ryder'ın iyi talihinin olağanüstü hikâyesi üzerinde durmasına izin vermedi. Çünkü bunu düşündüğü zaman, Bay Ryder'ın değerini yükseltmekten başka bir şey yapamıyordu. Bundan bahsetmeyi reddetmesi, onda takdire değer bir incelik, beklentileriyle değil de kendisiyle kabul görme arzusu olduğunu gösteriyordu. Bu, onun bir erkek olarak daha iyi biri olduğunu düşünmesine neden oldu; ama teklifini yeniden gözden geçirmesi için onu cesaretlendirmede. Teklifi reddetmekte haklı olup olmadığına dair kafasındaki tüm şüpheler çay dükkânında silinip gitmişti. Duygularının gücü sınanmıştı ve Bayan Bingley'ye yaptığı kasvetli açıklama işin aslını özetlemişti. Bay Hayward'ı seviyordu ve sadece o onu gerçekten mutlu edebilirdi.

Ne var ki bu bilgi ona huzur getirecek gibi görünmüyordu.

Bir zamanlar ona karşı hissettiği sevginin tamamen yok olduğunu varsayması gerektiğini düşünüyordu - uzun süredir devam eden sessizliğini başka ne açıklayabilirdi ki? Ama bu, günün ve gecenin her saatinde onu düşünmesini engellemedi. Onu, şakalarının ve gözlemlerinin kendisini güldürdüğü yemek masasında ve şiiirden doğru dürüst bahsettiğini ilk kez duyduğu misafir odasında özlemişti. Çocuklar nerede olduğunu sorduklarında ve o -ve cepleri şekerlemelerle dolu

-geri dönecekti. Harding ve Howell'da ilk karşılaştıklarında onun tavsiye ettiği pamuktan yapılmış elbiseyi artık giymiyor, katlayıp kaldırıyordu. Kapının her çalınışı, postanın her gelişi yeni bir acı vesilesiydi. Londra'ya döndüğünde onunla nasıl yüzleşeceğini bilmiyordu, çünkü eninde sonunda dönmesi gerektiğini biliyordu. Onunla nasıl yüzleşecekti?

nasıl davranırdı? Ne söyleyecekti? Bunu ne kadar sık hayal ederse etsin, bilmiyordu.

Günler geçtikçe Mary duygularına biraz disiplin getirmeye çalıştı, kendi kendine üzüntüsüne takılıp kalmamanın yollarını bulması gerektiğini söyledi. Kendini mutsuzluğa terk etmek, dünyanın Miss Bingley'lerinin ona karşı zafer kazanmasına izin vermek ve annesinin evlilik ile mutluluk arasındaki ilişkiler hakkındaki tüm görüşlerinin doğruluğunu onaylamak demekti. Mary, bu iki hanımefendinin de kendisinin mutsuz olduğunu öğrendiklerinde hayal kırıklığına uğramayacaklarını anladı ve bu da onu başka türlü girişmeye ne enerjisi ne de ruhu yetecek çabalar göstermeye teşvik etti. Böylece kendini erken kalkmaya, saçlarını düzgün bir şekilde yaptırmaya ve kılık kıyafetine özen göstermeye zorladı. Bunlar böylesine derin bir kayıp duygusuna karşı kazanılmış küçük zaferler gibi görünüyordu ama o bunları kaybetmeyi göze alamayacağı bir mücadelenin temel savaşları olarak görüyordu. Eğer mutsuzluğun onu yutmasına izin verirse, bir daha asla onun pençesinden kurtulamayabilirdi. Bu yüzden kitaplarının tozunu aldı, kâğıt kalem çıkardı ve zihnini meşgul edecek yeni bir çalışma alanı bulmaya çalıştı. Gardiner'ların çocuklarıyla oynadı; bir kez daha piyano çalıştı. Ve şehir yürüyüşlerine çıktığında, kendini her zamanki bölgelerinin ötesini keşfetmeye, yeni sokaklar, tanıdık olmayan anıtlar ve farklı semtler keşfetmeye zorladı. Hiçbir şey yapmamaktansa bir şeyler yapmanın her zaman daha iyi olduğunu fark etti ve böylece haftalar boyunca kendini meşgul etti.

İşte Mary bir öğleden sonra kendini tam da böyle bir yolculukta buldu hiç bilmediği bir bölgedeydi. Paul'un ötesine geçmişti ve yönünü bulmaya çalışıyordu ki sokak boyunca yaklaşan bağırma ve şarkı seslerini duydu. Yakındaki bir dükkânın vitrinine sığındı, gürültü bir sorun olduğunu kanıtlarsa içeri kaçmaya karar verdi; ama yaklaştıkça bunun çok iyi huylu bir şamata olduğu anlaşıldı. Ne olduğunu görmek için dikkatlice sığınağından dışarı çıktı ve büyük bir genç erkek grubunun tezahürat yaparak yürüdüğünü gördü. Kaldırımın üzerinde yaşlıca bir adam büyük bir memnuniyetle onları izliyor, sopasıyla şarkılarına tempo tutuyordu. Bir kadının tek başına konuşabileceği kadar müreffeh ve saygın görünüyordu; Mary yaklaşma riskini almaya karar verdi.

"Affedersiniz efendim ama size neler olduğunu sorabilir miyim? Yürüyüşçüler kim ve neyi kutluyorlar?"

Beyefendi şapkasını çıkarıp ona gülümsedi, sorulduğu için memnun görünüyordu.

"Neden hanımefendi, onlar Barts Hastanesi'nden tıp öğrencileri. Sınavlarını bitirdiler ve başarılarını kutlamak için bir tavernada büyük bir akşam yemeğinde zafer yürüyüşü yapıyorlar."

Onlara hoşgörüyü baktı ve tekrar Meryem'e döndü.

"Kabul etmek istemesem de yıllar önce ben de onlardan biriydim ve eski geleneklerin sürdürüldüğünü görmek hoşuma gidiyor."

"O zaman da sizin şu anda olduğunuz gibi doktor olacaklar mı efendim?"

"Evet, eğer koğuştaki geçirdikleri süreyi atlatırlarsa. Genellikle içlerinden biri diğerlerinden daha başarılı olur ve o gün için kralları olarak atanır. Meşe yapraklarından bir taç giyerek ayırt edilir - bildiğiniz Sezarlar gibi - ah, işte şimdi burada, tam ortalarında!"

Kalabalığı işaret etti ve Mary kendini doğrudan John Sparrow'un kızarmış, mutlu yüzüne bakarken buldu. Artık büyük bir çocuktan ziyade genç bir adamdı; ama tanıdık yüz hatlarında bir hata yoktu. Meşe yaprağından tacı biraz kaymış ve ona hafif çakırkeyif bir görünüm vermişti; ama heyecanının altında keskin, zeki bir yüz görebiliyordu. Arkadaşları sırtını sıvazlıyor, onu neşelendiriyor ve şakalaşıyorlardı; onların yanında tamamen evindeymiş gibi hissettiği belliydi. *Yerini buldu*, diye düşündü Mary, derinden etkilenerek. *O mutlu. Onu ruhunu geri kazanamayacağı kadar kötü yaralamadım. Kapıda pirinç levhası ve dışarıda arabasıyla olmak istediği her şey olacak.* Onunla göz göze gelmek ve bu anı mahvetmek istemediği için arkasını döndü. Onun geçmişinin bir parçasıydı ve neşeli, gürültülü şimdisinde yeri yoktu.

Yaşlı adama veda ederken yüzü parlıyordu.

"Bana bunu açıkladığınız için çok teşekkür ederim efendim. Böylesine olağanüstü bir şeyi gördüğüm için çok mutluyum."

Giderken şapkasını tekrar ona doğru eğdi, genç ve çekici bir kadının gülümsemesine olan takdirini kaybedecek kadar yaşlanmamış olduğunu görmekten memnun oldu.

Mary bunun nedenini tam olarak bilmiyordu ama John Sparrow'la karşılaşması bir şekilde endişeli zihnini yatıştırmaya başlamıştı. Onu böylesine kaygısız ve mutlu görmek Mary'yi o kadar uzun zamandır taşıdığı bir yükten kurtarmıştı ki, bu yükün ağırlığının farkına bile varmamıştı. Daha mutlu olmasa bile, Bay Hayward'ın hiçbir rol oynamadığı bir geleceği düşünmek için kendini daha kararlı hissediyordu. Eğer yolunu yalnız bulması gerekiyorsa, öyle olsun. Belki de bekâr bir kadının hayatı, herkesin ısrar ettiği kadar sefil ve aşağılayıcı olmak zorunda değildi. Belki de pek çok şey koşullara ve kadına bağlıydı. Ne de olsa, diye düşündü Mary, hiçbir zaman talihsiz Bayan Allen kadar yoksul ve çaresiz olmayacaktı. Kız kardeşlerinin evlilikleri onu bu kaderden kurtarmıştı. Ona her zaman yaşayacak bir yer sağlayacaklardı. Kendini hiçbir zaman genç hanımlara piyano öğretmek için kır evlerinin yollarında koştururken bulmayacak, bir sonraki şilini nereden bulacağını bilemeyecekti. Her zaman kendisine ait küçük bir yeri olacaktı; ve belki de düşünen bir kadının gerçekten ihtiyacı olan tek şey kendine ait bir odaydı. Okuyabilir ve çalışabilirdi. Hatta kendi kendine bir şeyler yazmayı bile deneyebilirdi. Bayan Macaulay bunun yapılabileceğini göstermişti. Neden o da onların izinden gitmesin? Bayan Bennet'ın kızı için uygun bir uğraş olarak göreceği bir şey değildi bu. Ama sonra annesi ondan ellerini çekmişti. Artık böyle konularda dilediği gibi düşünmekte özgürdü.

Bütün bunlar olurken Bayan Gardiner yeğenini izliyor, ne yapacağını bilemiyordu.

Düşün. Mary'nin irade gücüne hayranlık duyuyordu. Cesaretini alkışladı. Onu artık umutsuzca, çaresizce perişan halde görmediği için rahatlamıştı; ama tüm kuru gözlü metanetine rağmen, onda izlemesi acı veren bir şey vardı. Teslimiyet açıkça diğer seçeneğe tercih edilmeliydi, ama belki de sadece bu kadardı.

Bölüm 94

Mary sakın bir öğleden sonra zil sesini, ön kapının açıldığını ve bir ziyaretçinin geldiğini duyduğunda üst katta kitaplarını düzenliyordu. Kendini bu tür geliş gidişlere pek aldırış etmemek üzere eğitmişti -onu neden ilgilendirsinler ki? Kendini o kadar kaptırmıştı ki Bayan Gardiner'ın aceleyle merdivenlerden çıktığını duymadı, teyzesi nefes nefese kapıdan girip odasına girene kadar onu hiç fark etmedi.

"Mary, o burada! Tom burada-merdivenlerde-oturma odasında."

Meryem şaşkına dönmüştü. Bunlar uzun zamandır duymayı arzuladığı sözlerdi. Defalarca, karanlık, uykusuz gecelerde, sessiz öğleden sonraları havasız salonda, şehrin tozlu sokaklarında yürürken, bu sözlerin söylendiğini hayal etmiş, kulağa nasıl geleceğini, ne hissedeceğini, nasıl davranacağını merak etmişti. Ve şimdi gerçekten olmuştu, bu sözler söylenmişti ve o olduğu yere çakılıp kalmıştı, nutku tutulmuştu.

"Gel, böyle olmaz. Seni soruyor. Aşağı inmелisin."

Mary teyzesini görüyor, onun telaşını ve endişesini hissediyor, sesindeki kaygıyı duyuyordu; ama bütün bunlar bir şekilde ondan çok uzakta gibiydi. Sanki kendisinden tamamen ayrı bir yerde durmuş, teyzesini, odayı, kitaplarını, hepsini uzaktan izliyordu. Sonra aniden şok geçti -anladı- derin, ürpertici bir nefes aldı ve bir şekilde yeniden kendisi oldu.

"O gerçekten burada mı? Sonunda geldi mi?"

"Evet, evet, geldi ve sizinle konuşmak istiyor. Lütfen aşağı gel." Bayan Gardiner elini uzattı; ama Mary elini tutmadı.

"Yalnız bir dakikaya ihtiyacım var. Kendimi toparlamak için. Lütfen ona birazdan orada olacağımı söyleyin. Onu o kadar uzun süre bekledim ki, sanırım o da beni biraz bekleyebilir."

Bayan Gardiner yalvarırcasına ona baktı.

"Mary, sana yalvarıyorum, henüz öfkeli duygularına teslim olma. Ona bir şans ver. Bırak seninle konuşsun."

"Dinleyeceğim. Ama umarım o da beni dinler. Ne söylemek istediğimi tam olarak kafamda netleştirmeden aşağı inemem."

Bayan Gardiner tereddüt etti; ama Mary kıpırdıyamazdı. Teyzesi gittikten sonra boş gözlerle yazı masasına baktı, sonra başını yavaşça masanın serin ve pürüzsüz yüzeyine yasladı. Hafif ahşap cilası kokusunu alabiliyordu ve Charlotte Collins'in gurur duyduğu tarif kadar hoş olmadığını fark etti. Gözlerini kapadı ve bir dakika boyunca hareketsiz kaldı. Sonra doğrulup bir çekmeceye uzandı ve küçük siyah bir çanta çıkardı. İçinde Bay Collins'in ona verdiği Yunanca sözlüğü buldu ve sayfalarından, üzerine birkaç Yunanca kelime yazdığı tek bir kâğıt çıkardı.

Mutluluk kendimize bağlıdır.

Ona dikkatle baktı, sonra katladı ve elbisesinin önünden aşağı itti. Ancak o zaman saçlarını düzeltti ve aşağıya indi.

Misafir odasına girmek için büyük bir cesaret gerekiyordu. Kapının önünde bir an tereddüt etti. Sonra nasıl olduysa içeri girdi ve işte oradaydı, uzun pencerenin önünde durmuş sokağa bakıyordu. Koyu renk ceketli, esmer bir adam. Onu ne zaman düşünse, üzerinde hep dağlarda giydiği bol kahverengi paltosu olurdu. Şimdi buradaydı, şehir kıyafetleri içinde. Uzun boylu ve onu son gördüğünden daha zayıftı. Adam ona doğru döndüğünde şok oldu; adam en az kendisi kadar bitkin ve mutsuz görünüyordu.

"Bayan Bennet. Sizi tekrar gördüğüme ne kadar sevindiğimi anlatamam."

Adamın sesini duyunca neredeyse kendine hakim olamayacaktı; ama tereddüt etmemeye kararlıydı.

"Evet, efendim. Sanırım çok uzun zaman oldu."

Ona doğru ilerledi ve cevap vermek üzereydi ama Mary sözünü kesti.

"Bunu sadece bir nezaket olarak söylemedim. Sizi son gördüğümüzden bu yana neredeyse iki ay geçti."

"Biliyorum," diye cevap verdi, sesi ciddi idi. "Her gün saydım. Her saat başı."

Sessiz, güneşli salonda durdu, sanki bir teşvik olmadan ona doğru daha fazla ilerleyemeyecek gibiydi.

"Sizi ne kadar özlediğimi söylemek için buradayım. Ve sizin de beni özlemiş olup olmadığınızı öğrenmek için."

Çok kahverengi, diye düşündü Mary, yürüyüşü yüzünden bronzlaştığına şüphe yoktu. Bu, gözlerinin yüzünde çok parlak görünmesine neden oluyordu.

"Açıklamak için geldim, Mary, eğer izin verirsen. Ve senden af dilemeye. Bunu hak etmediğimi biliyorum. Ama yine de bağışlayacağını umuyorum."

Adını söylediğinde, teslim olması, içinde yükselen arzuya boyun eğmesi, istediği kadar konuşmasına ve açıklama yapmasına izin vermesi gerektiğini düşündü; ama kendini böyle bir teslimiyete direnmeye zorladı. Söylemeye kararlı olduğu şeyler vardı ve kendi asi duyguları bile bunu yapmasını engelleyemezdi.

"Bir kadının kendini bu şekilde öne atmasının alışılmış bir şey olmadığını biliyorum," dedi, sesinin kararlılığına şaşırarak, "ama umarım bu vesileyle önce benim konuşmama izin verirsiniz. Bu anın gerçekleşmesi halinde ne söyleyeceğimi düşünmek için epey zamanım oldu. Şimdi de öyle olduğuna göre, hata yapmamayı çok istiyorum. Oturalım mı?" Kanepeye doğru ilerledi ve orada, sırtı dik, başı dik bir şekilde yerleşti. Adam onun karşısında, sık sık oturduğu sandalyede yerini aldı. ve ona baktı, ciddi ve beklenti içinde.

"Kişisel bir gözlemle başlamama izin vereceğinizi umuyorum." Mary sözlerinin sert ve resmi olduğunu biliyordu; ama onları dikkatle seçmişti. Soğukkanlılığını kaybetmemeye kararlıydı ve sözlerinin soğukkanlılığı bunu korumasına yardımcı oldu.

"Kendimi bildim bileli dünyayı anlamak için aklımı kullanmaya çalıştım. Bir kadında çok çekici bir özellik olarak görülmediğinden, bu yüzden benimle alay edildi ve bana gülündü; ama hayatımın büyük bir bölümünde olduğu gibi yalnız ve mutsuz olduğum zamanlarda, bana yeterince hizmet etti."

Oturduğu yerde kıpırdandı. Gergindi; ama başlamıştı ve artık devam edebileceğini biliyordu.

"Sonra seninle tanıştım ve her şey değişti. Beni şiirle tanıştırdın. Bana doğal dünyanın güzelliğini gösterdin. Beni güldürdün. Bana sıcaklık, nezaket ve şefkat verdin. Kısacası, bana daha önce hiç yapmadığım gibi hissetmeyi öğrettin."

Hiç kıpırdamadan oturdu ve konuşmak için başka bir girişimde bulunmadı.

"Ve hissettim, Bay Hayward. Sizinle birlikteyken her türlü duyguyu yaşadım. Arkadaşlık olarak başladı ama kısa süre sonra sizin daha fazlasını hissettiğinizi düşünmeye başladım -umuduma izin verdim-."

Gözlerini yere indirdi. Devam etmek istiyordu ama bunu yaparken ona bakabileceğinden emin değildi.

"Bu beni çok mutlu etti. Aslında, daha önce hiç bu kadar mutlu olduğumu sanmıyorum. Ama sonra, Göller'de her şey ters gitti. Sevginizi kaybettiğimi hissettim ama nedenini bilmiyordum. Yapılacak en mantıklı şey, seni nasıl kırdığımı sormak ve fikir değişikliğinin nedenini bulana kadar pes etmemek olurdu. Ama duygularım beni alt etti. Öfkeliydim, kafam karışık, mutsuzdum ve sonunda hiçbir şey söylemedim. Sen de söylemedin."

Aşağıda, salonda, Bay Gardiner'ın değerli yaldızlı saati yarım saati çalmaya başladı. Çanı çok hareketliydi ve Mary saatin sesi bitene kadar durakladı.

"Seni sessiz tutan şeyin ne olduğunu söyleyemem. Tek bildiğim, konuşmadığım için aptalca bir pişmanlık duymaya başladığım. Ama o sırada sen gitmiştin. Ve hatamı düzeltmek için hiçbir şey yapamadım. Bir kadın olarak, harekete geçmenin bana düşmeyeceği söylendi. Tek yapabileceğim beklemektir. Bu öğleden sonraya kadar yaptığım da buydu."

Mary başını kaldırdı ve gözleri buluştu.

"Ama sanırım artık yeterince bekledim."

Öne doğru eğildi ve kelimeler ağzından dökülmeye başladı.

"Size söylemeliyim ki, efendim, birkaç hafta önce kendime bir söz verdim, eğer birbirimizi bir daha görürsek, artık kendimi tutmayacak, dünya ne düşünürse düşünsün konuşacak, harekete geçecektim. Siz kendinizi açık yüreklilikle ifade edecek cesareten yoksun olsaydınız da ben değildim. Sonuçları ne olursa olsun sana duygularımı itiraf edeceğime yemin ettim. Ben daha çok

Hissettiklerimi dürüstçe söyleyecek kadar cesur olmadığım için mutluluk şansını kaçırmaktansa gerçeği söyleyip aşağılanmayı göze alırım."

Artık o noktaya gelmişti, Mary'nin morali neredeyse bozulacaktı. Olduğu yerde kalamadı, ayağa kalktı ve kanepenin arkasında durdu, iki eliyle basma sırtını sıkıca kavradı, kendini her türlü edep, alçakgönüllülük ve iyi davranış kuralını çiğnemeye ve devam etmeye zorladı.

"Söylemek istediğim şey şu. Sizi seviyorum, Bay Hayward. Sizi çok uzun zamandır seviyorum ve hiç kimseyi sizi sevdiğim kadar sevemeyeceğimi biliyorum. Beni mutlu edebilecek tek erkek sizsiniz ve ben sizi çok özledim - ah, sizi çok ama çok özledim."

Sonunda kendine hakim olamadı, sesi kesildi ve bir hıçkırık kaçtı. Ve o daha ne olduğunu anlamadan, adam onun yanındaydı, onu kollarının arasına almış ve ona sıkıca sarılmıştı.

"Mary, benim sevgili Mary'm, söylediğin her şey, tam olarak hissettiklerim, seni çok derinden seviyorum Mary, seni incittiysem çok özür dilerim, bir daha asla yapmayacağım, tek istediğim seni hak ettiğin gibi sevmek, eğer izin verirsen hayatımın sonuna kadar."

Onu biraz serbest bıraktı, sadece gözlerinin içine ciddiyetle bakabilecek kadar.

"Sözlerindeki cesaret için, onları söyleyecek cesareti bulduğun için seni daha da çok seviyorum. Senin gibi kimse yok - bu kadar ciddi, bu kadar sert, bu kadar gerçek - seni nasıl sevmem?"

Adam kızın saçlarını okşadı; kız yüzünü kaldırıp ona gülümsedi ve adam onu şefkatle öptü. Bir an için kımıldamadılar, ama zafer kazanmış bir kucaklaşmayla, tamamen mutlu bir şekilde birlikte durdular. Başını onun kalbine yasladı, ait olduğu yerin orası olduğundan emindi.

"O zaman evlenecek miyiz?" diye fısıldadı kulağına. "Olabildiğince çabuk mu? Beni kocan olarak kabul eder misin, Mary?"

Mutluluktan ölebileceğini düşündü. Ama bu çok ender rastlanan bir durumdu, insanın en büyük dileği böylesine eksiksiz ve beklenmedik bir şekilde yerine getirildiğinde bile. Bu yüzden içinden geçen tüm sevince rağmen, makul sayılabilecek bir cevap verebildi.

"Oh, evet, Bay Hayward. Karınız olmaktan gurur duyarım, daha fazla istediğim bir şey yok."

Sanki kendileri ve birbirlerine duydukları aşk kadar büyüleyici, büyülü ve tamamen tatmin edici bir şey hayal etmek imkânsızmış gibi birbirlerine zevkle baktılar.

"Bana Tom demeyi öğrenmelisin, biliyorsun. Eğer evleneceksek, bu tamamen uygun!"

"Tom," diye tekrarladı sessizce. Bunu söylemek heyecan vericiydi ama aynı zamanda samimiydi de. Bunun ne anlama geldiğini -şimdi aralarının nasıl olacağını- düşündüğünde nefesini tuttu. "İlk başta biraz garip geliyor. Ama eminim alışacağım."

"Umarım öyledir. Öptüğüm bir kadına karşı Bay Hayward olmaya daha fazla katlanabileceğimden emin değilim."

"Gerçekten, utanç verici!"

Eğildi ve onu kanepeye götürüp birlikte oturmadan önce yanağından ve alnından çok nazıkçe tekrar öptü. Sonra kolunu ona doladı ve ilk kez saçlarının yakasının üzerinden nasıl kıvrıldığını fark etti. Bunun çok hoşuna gittiğini düşündü. Eninde sonunda parmaklarını saçlarında gezdirecek cesareti bulabilirdi ama henüz değil.

"Ah, Tom" -şimdi onun adını söyleyebileceğini hissediyordu- "kalbim o kadar dolu ki

-Ne söyleyeceğimi ya da hissettiklerimi nasıl tarif edeceğimi bilemiyorum."

"Söylemen gereken bir şey yok. Açıklama yapması gereken ben olmalıyım, sen değil."

Çevreleyen kolunu çekti ve ondan biraz uzakta oturdu.

"Mary, aşkıma karşılık verdiğin için çok minnettarım, çok ama çok minnettarım. Ama bunu hak ettiğimden emin değilim. Son aylardaki davranışlarımın hiçbirisi hak ettiğimi göstermiyor. Sana verdiğim acıyı ancak hayal edebilirim. Nasıl bu kadar aptal olabildim bilmiyorum."

Ayağa kalktı ve odanın içinde volta atmaya başladı.

"Eğer dinlemeye hazırsanız, yaptıklarımın hesabını vermek isterim. Onları ne mazur gösterebilirim ne de haklı çıkarabilirim -bana pek itibar etmediklerini biliyorum- ama sizi neden böyle davrandığım konusunda cahil bırakamam."

"İtiraf etmeliyim ki," diye cevap verdi, "gerçeği öğrenmeyi çok istiyorum."

Rahatlamış bir halde kanepeye döndü ve bir kez daha onun yanındaki yerini aldı. Sonra ona olan düşkünlüğünün kökenlerini anlatmaya başladı -nasıl

En başından beri onun arkadaşlığından ne kadar hoşlandığını, şiir üzerine yaptıkları sohbetlerin onu ne kadar mutlu ettiğini, onun varlığının giderek kendisi için ne kadar önemli hale geldiğini, mutluluğunun giderek daha fazla kaynağı olduğunu biliyordu. Buluşmalarını giderek artan bir zevkle dört gözle beklemiş, zevklerinin mükemmel bir şekilde uyuştüğünü düşünmüş, onun arkadaşlığında kendini başkalarınınkinden daha mutlu bulmuş, kısacası kısa süre içinde ona ciddi bir şekilde bağlanmıştı.

"Aslında seni sevdiğimi biliyordum," diye itiraf etti. "Ama bu konuda ne yapacağımı bilmiyordum. Kararsızdım. Sana bir teklifte bulunacak kadar büyük olmadığımından endişeleniyordum. Diyelim ki senin için fazla önemsizdim."

Mary şaşırmıştı. Sesini bulana kadar bir an geçti.

"Ama neden böyle olağanüstü bir şey düşünesiniz ki? Koşullarımız - ailelerimizin koşulları- o kadar da farklı görünmüyor."

"Hayır, belki de değil. Ama ablalarınızın durumu çok farklı. İkisi de çok zengin adamlarla evlendi. Bay Darcy'nin durumunda çok da güçlü. Benim beklentilerim saygın olsa da onunla yarışamaz. Sana asla Pemberley'i teklif edemeyeceğimi biliyordum Mary. Hatta Bayan Bingley'nin sahip olduğu şeyleri bile."

"Cidden umursayacağımı mı sanıyorsun?" Mary haykırdı. "Ben kız kardeşlerim *değilim*! Kendimi bildim bileli onlarla kıyaslanıyorum ama ben onlar gibi *değilim* ve olmak da istemiyorum! Benim beklentilerim çok farklı. Ve eğer bana sormuş olsaydınız, bunu size seve seve -hevesle- söyleyebilirdim!"

Kadının öfkesi Bay Hayward'ı gülümsetti. "Bunu daha önce anlamadıysam bile artık biliyorum." Uzandı ve onun saçlarını okşadı. "Konuşabileceğim halde konuşmadığım doğru. Ama cevap vereceğine inandığım bir planım vardı. Sana bir teklifte bulunma fikrinden vazgeçtiğimi düşünmemiştim. Sadece ertelediğimi düşündüm."

Evin ücra köşelerinden Gardiner'ların çocuklarının sesleri duyuluyordu birden, yüksek, kendinden emin, heyecanlı. Sabah derslerini bitirmiş olmalılar, diye düşündü Mary. Bay Hayward onlar salonun kapısını gürültüyle geçinceye kadar durakladı, sonra devam etti.

"Mesleğimde büyük bir ilerleme kaydetmenin eşiğinde olduğuma inanmak için nedenlerim vardı. Lakes'e gitmeden önce üzerinde çok uzun süre ve çok çalıştığım o iki davayı hatırlıyor musunuz? Onları kazanırsam benim için büyük bir adım olacağını biliyordum. Kendime bekleyip nasıl sonuçlanacaklarını görmem gerektiğini söyledim. Eğer başarılı olursam, sizinle dilediğim gibi konuşmak için daha iyi bir konumda olacaktım. Dünya kadar zamanım olduğunu sanıyordum. Ama sonra eski dostum Will Ryder ve maiyeti küçük çevremize geldi."

"Evet," diye yanıtladı Mary. "Ondan sonra hiçbir şey eskisi gibi olmadı."

Bay Hayward, "Başta Will'in tamamen Bayan Bingley'ye kapıldığını sanmıştım," diye devam etti. "Onu tercih ettiğini açıkça belli ediyordu. Bazen de sanki hayranlığı hoş karşılanmıyormuş gibi görünüyordu. Sanırım bir erkeğin böylesine açık bir beğeniye tamamen kayıtsız kalması zordur. Ama sonra sizi nasıl aradığını ve sizinle konuşmak için nasıl çaba gösterdiğini fark etmeye başladım. Bana sizi sık sık buraya çağırdığını söyledi. Sizdeki bir şey onun ilgisini çekiyordu ve ben de acaba siz -tam olarak duygularına karşılık vermediniz mi diyemeyeceğim ama- onun çok çekici biri olduğunu biliyorum. Diğer pek çok kişiyi etkilediği gibi sizi de etkileyip etkilemediğini bilmiyordum."

"Ve yine sormak zorundayım, benimle doğrudan konuşmayı düşünmediniz mi?"

"Keşke olsaydı. Ama sanırım ne cevap vereceğinizden korktum. Bence pek çok erkek bu konuda kendine güvenmiyor. Aslında hepimiz bu konularda olmamız gerektiği kadar cesur ya da kendimizden emin değiliz. Güvensizlik aramızda genellikle kabul edilenden çok daha yaygındır."

Biraz utanmış görünüyordu.

"Bazen huzursuz olsam da, henüz harekete geçebilecek durumda hissetmiyordum. Bunun yerine, kendimi işime verdim ve merhametsiz fikirleri kovmak için elimden gelen her şeyi yaptım. Sana olan hislerim şüphelerimden çok daha güçlü çıktı. Ve Göller'e yaptığımız geziye başladığımızda çok daha mutlu bir durumdaydım. Her iki davamı da kazanmıştım ve bunun sonucunda terfi etmiştim. Beklentilerim önemli ölçüde artmıştı. Artık size bir teklifte bulunacak kadar kendime güveniyordum ve bunu size sormaya kararlıydım. Neredeyse teklife başladığım birkaç durum oldu - neredeyse

O gün birlikte resim çizerken öyle yaptım. Ama ben konuşmak için doğru zamanı ve doğru yeri bulamadan Will Ryder ve ekibi bir kez daha yanımızda belirdi. İtiraf etmeliyim ki ne yapacağımı bilemedim."

"Onun gelişi için beni suçladığınızı, onu bir şekilde teşvik ettiğimi düşündüğünüzü sanmıştım."

"Onu gerçekten davet etmemiş olsanız bile, varlığının hoş karşılanmayabileceğini ima ettiğiniz gibi değersiz bir şüpheden kendimi kurtaramadım. Sana haksızlık ettim, biliyorum. Ama mutsuzdum ve sağlıklı düşünemiyordum. Sonra, bir gece handa yemek yedikten sonra Ryder'ın benimle işleri hakkında özel olarak konuşmak istediğini hatırlarsınız. Bana anlattıklarının sonucunda kendimi artık seni düşünmemem gerektiğine ikna ettim."

O konuşurken Mary, parmaklıklara yaslanıp iki adamın yoğun sohbetini izlerken belli belirsiz bir sıkıntıya kapıldığı gece, Bay Ryder'ın Rosings'te olup bitenlerin tüm hikâyesini arkadaşına anlattığını, Bayan Anne de Bourgh'un onaylanmayan evliliğini, Leydi Catherine'in öfkesini, daha sonra kızını mirastan mahrum bırakmaya ve onun yerine kişisel servetini kendi şaşkın ama minnettar başına bağışlamaya karar verdiğini fark etti. Bay Hayward'dan sadece bir arkadaş olarak değil, aynı zamanda bir avukat olarak da tavsiye istemiş ve böylesine hassas bir işlemle ilgili işlerin yürütülmesinde kendi adına hareket etmesi için ona yalvarmıştı.

"Böylesine acil bir talebi geri çeviremeyeceğimi hissettim. Ryder mutlak güven duyabileceği ve sağduyusuna tamamen güvenebileceği birini bulma konusunda endişeliydi. Leydi Catherine ona, durumuyla ilgili en ufak bir ipucu sızarsa kararını yeniden gözden geçirmesi gerektiğini söylemişti; ben de tam bir gizlilik yemini etmiştim. Doğal olarak, avukatlarının hazırladığı sözleşmeleri bana anlattı ve sonuç olarak, bir gün kendisine ne kadar cömertçe sağlanacağını tam olarak biliyordum. Barodaki zaferlerimden sonra bile kendim için en iyimser beklentilerimin oldukça üzerinde bir miktardı bu. Ve Ryder'ın senin hakkında iyi düşündüğünü biliyordum. O anda, sizinle niyetlendiğim gibi konuşmamın son derece onursuzca olacağına karar verdim. Eğer evet dersen -ki demeni çok istiyordum- herhangi bir teklifi kabul etme şansını elinden almış olacaktım.

Ryder'ın size yapabilecekleri, sizi benim sunabileceğim her şeyden çok daha avantajlı bir duruma sokabilirdi."

"Oh, Tom, daha fazla yanılamazdın! Bana bir seçenek sunmuş olsaydın, sana ne kadar değer verdiğimi, beklentileri ne olursa olsun seni her zaman başka bir erkeğe tercih edeceğimi söylerdim."

"Bunu şimdi biliyorum. Ama o zaman bu kadar emin değildim."

"Ne hissettiğimi sana nasıl açıklayabilirdim ki? Biz zavallı kadınlara izin verilen tüm küçük ipuçları ve işaretlerle sana nasıl hissettiğimi göstermek için elimden geleni yaptım. Ama bana sanki sana anlatmaya çalıştığım şeyi görmüyormuşsun ya da görmeyecekmişsin gibi geldi. Bana karşı olan duygularını yanlış anladığımı, sadece beni uzaklaştırmak istediğini düşünmeye başladım."

"Kendime, sana olan hislerime karşı kalbimi katılaştırmam gerektiğini, zalimce görünse de senin iyiliğin için hareket ettiğimi söyledim. Ryder teklifini yaptıktan sonra sana verdiğim zararın uzun sürmeyeceğini savundum. Ama kendime geri çekilmem gerektiğini söylemek başka bir şeydi. Bunu yapmaya çalışırken yüzündeki şaşkınlığı ve hayal kırıklığını görmek bambaşkaydı. Ve düşündüğüm gibi Ryder'ın hevesle boşluğa adım atmasını izlemek dayanılmazdı. Scaffell'deki o gün benim için neredeyse dayanılmazdı. Kendini sana beğendirmek için elinden geleni yapıyor gibiydi ve sen de onun bu çabalarını fark etmeye başlamıştın."

"Sana kızgın olduğumu kabul ediyorum ama o nazik ve takdirkâr davrandı. Duyguları konusunda kafası karışık görünmüyordu ve itiraf etmeliyim ki bunu teselli edici bulduğum bir an oldu."

"Sizi suçlayamam. Ama Ryder rehberin tavsiyesine uymayı ve yağmur başlamadan ayrılmayı reddettiğinde -senden destek istediğinde ve sen de verdiğinde- o kadar derinden yaralandım ki buna dayanamayacağımı düşündüm."

"Biliyorum, gördüm ve bunun için üzgünüm."

"Olmanıza gerek yok. İşleri yoluna koymak için pek çok fırsatım vardı ama bunları değerlendirmedim. Kendi suskunluğum, yersiz bir gurur ve onur duygusu beni kör etti. Ve sonra işleri daha da kötüleştirdim. Kendimi senin iyiliğin için olduğuna ikna edersem senden vazgeçebilecek gücüm olduğunu düşündüm. Ama Scaffell'den sonra, pratikte ne olması gerektiğine tanık olamayacağımı biliyordum."

Yani. Ryder kendini size her zamankinden daha büyük bir başarıyla tavsiye ederken, durup bundan sonra olacakları izlemem imkansızdı. Bu yüzden ayrıldım. Bayan Gardiner'a o mektubu yazdım ve olabildiğince hızlı ve umutsuzca kaçtım. Muhtemelen hayatımda yaptığım en düşüncesizce ve en aptalca hareketti."

Tekrar ayağa kalktı ve odanın içinde bir kez daha dolaşmaya başladı.

"Hampshire'a ulaşır ulaşmaz çok büyük bir hata yaptığımı anladım. Dünyada en çok sevdiğim kadından vazgeçmişim ve ne için? Sapkın bir onur düşüncesi için mi? Ne yapmam gerekiyordu? Bilmiyordum ve bu yüzden hiçbir şey yapmadım, en kötüsü de buydu. Felç olmuştum. Her gün Ryder'la nişanlandığınızı bildiren bir mektubun gelmesinden korkuyordum. Ve bu benim için bir işkenceye dönüştüğünde, tekrar kaçtım. Hiçbir mesajın beni bulamayacağı, düşüncelerimi düzene sokmak ve bundan sonra ne yapmam gerektiğini düşünmek için biraz huzur bulabileceğim bir yer aradım. Hertfordshire'daki Wye Vadisi'ne gittim ve Tintern Manastırı'nın yukarısında bir hafta boyunca yürüdüm."

Bunun üzerine Mary gülümsemekten kendini alamadı.

"Kendinizi Bay Wordworth'un 'sarp ve yüce kayalıkları' arasında mı teselli ettiniz?"

"Tahmin edilebilirim, değil mi? Ama yürüyüş zihnimi sakinleştirdi ve cesaretimi artırdı. Dünyaya geri dönmem gerektiğini anladım - Londra'ya dönmeli ve neler olduğunu keşfetmeliydim - ve işte buradayım."

Mary yumuşak bir sesle, "Bundan daha fazla memnun olamazdım," diye cevap verdi. Elini uzatarak onu tekrar yanına oturmaya davet etti. Bu kez başını onun omzuna yaslayan o oldu.

"Çok özür dilerim, Mary. Yanlış davrandım. Umarım beni affedersin."

"İkimizin de mantıksız davrandığı anlar oldu, bu doğru.

Ama sanırım artık her şeyin yolunda olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz."

"Yine de aklıma son bir gözlem geliyor. Daha önce size nasıl hissedeceğinizi öğrettiğimi söylemiştiniz. Bu çok cömertçe ama doğru olduğundan emin değilim. Bence duygular senin içinde her zaman çok derindi. Eğer bir şey yaptıysam, bu sadece seni bu duyguları inkâr etmeye değil, ortaya çıkarmaya teşvik etmek içindi."

"Bu doğru olsa bile," diye yanıtladı Mary, "yine de küçük bir başarı değil. Özellikle de bu duygular uzun süre bu kadar derine gömülü kaldıysa."

"Belki de. Ama eğer size değerli bir şey öğrettiysem, karşılığında ne kazandığımı da anlamamızı isterim. Sizden, sadece duyguları deneyimlemenin yeterli olmadığını öğrendim. Sen bana bir insanın duygularını harekete geçirecek cesareti bulması gerektiğini gösterdin. Mutluluğa ulaşma şansımız olacaksa, bunun için mücadele etmemiz gereken zamanlar vardır."

Onun elini tuttu ve kendi elinin içinde tuttu.

"Bunu kendim daha iyi ifade edebilir miydim emin değilim."

"Kendimi savunmak için şunu da ekleyebilirim: Seni daha az sevseydim, daha fazla cesaret edebilirdim. Kaybedeceklerimin farkındayken cesur olmak çok zordu."

Oda sıcacıktı ve ikisi de kendilerini hiç ummadıkları kadar mutlu bulmanın verdiği şansla heyecanlanmışlardı. O anda, sevgi dolu, arkadaşça bir sessizlik içinde birlikte oturmaktan daha çok istedikleri bir şey yoktu. Romantik olmayan bir durum gibi görünebilir; ama gerçekte, gerçek sevginin sağlamlığını, konuşmadan birlikte sessizce rahat kalabilme yeteneğinden daha iyi gösteren bir durum yoktur. Ve böyle huzurlu bir ortamda, birbirlerinden duydukları hazzı düşünerek bir süre öylece kaldılar, ta ki Bay Hayward aniden aklına bir şey getirene kadar.

"Mary! Neredeyse unutuyordum! Sana söyleyecek o kadar çok şeyim vardı ki, bu tamamen aklımdan çıkmış."

Ceketinin cebinden bir mektup çıkardı ve sanki varlığına şaşırmış gibi mektuba baktı.

"Londra'ya döndüğümde, beni bekleyen büyük bir yazışma yığını buldum. Biraz endişeyle eldim - hala aralarında gizlenmiş olan nişan duyurusuna rastlamaktan korkuyordum. Onun yerine bunu buldum."

Mary'ye uzattı. Kısa ve özdü.

Sevgili Bay Hayward,

Küçük tanışıklığımıza dayanarak size yazma cüretini gösteriyorum. Bu bir nezaket ihlali olabilir; ancak eminim ki bu notun içeriğini özömsediğinizde, izinsiz girişin haklı olduğu sonucuna varacaksınız.

Sanırım dün Bayan Bennet ile çay içtiğimi bilmek ilginizi çekecektir. Çok doğrudan olarak tanımlanabilecek bir sohbetin sonunda, bana arkadaşınız ve benim arkadaşım Bay Ryder ile evlenmek istemediğini söyledi.

ona karşı hiçbir sıcak duygu beslemiyordu. Aksine, bana sadece kendisini mutlu edebileceğini düşündüğü tek erkek olarak tanımladığı sana karşı derin bir sevgi hissettiğini söyledi.

Bunun utanmadığı bir gerçek olduğunu ve istediğimi yapabileceğimi beyan ettiği için, uygun gördüğünüz şekilde hareket etmeniz için bunu size iletmekte tereddüt etmedim.

Caroline Bingley

Mary hayretler içinde mektubu yere bıraktı.

"Vay be! Acı ve öfkeli bir kadın olduğunu biliyordum ama böylesine sıra dışı bir şekilde davranacağını hiç düşünmemiştim!"

"Gerçekten de öyle. Ama üzerimde çok canlandırıcı bir etkisi oldu. Okur okumaz en kötü korkularımın gerçekleşmediğini anladım. Ryder'la evli değildiniz. Aslında mektup, onun teklifini reddettiğinizi ima ediyordu. Ve bunu hak etmemiş olmama rağmen, davranışlarımın bana karşı olan duygularını yok etmediği anlaşıyordu."

Mektubu geri aldı ve katladı.

"Dün gece geç saatlerde okudum ve bugün ilk iş buraya geldim. Böyle bir etkisi oldu."

"Ama bununla ne kazanmayı umuyordu?" diye sordu Mary. "Onun nedenlerini tam olarak anlamadığımı itiraf etmeliyim."

"Belli ki mektubunun, sana karşı hissettiklerimi söylemem için beni harekete geçireceğini umuyordu. Ve bir kez kendimizi açıkladığımızda, Ryder'la olan avantajını kullanması için alan açılmış olacaktı."

"Çok cesurca bir hareketti," diye cevap verdi Mary. "Bu tür hilelere başvurmasına ben bile şaşırdım."

Bay Hayward neşeyle, "Ona çok kızacak bir yürek bulamıyorum," dedi. "Bana yazsa da yazmasa da seni bulmak için buraya gelirdim; ama hiç göndermemiş olmasından daha çabuk ve daha büyük bir başarı beklentisiyle geldim. Mutluluğumuzun en küçük parçasını bile ona borçlu olduğumuzu bilerek yaşamayı öğrenmeliyiz."

"Bu ilginç bir felsefi soru," diye gülümseyerek gözlemledi Mary, "kötü niyetle motive edilen bir iyiliğin gerçekten iyi olarak kabul edilip edilemeyeceği."

"Güzel bir teolojik nokta," diye yanıtladı Bay Hayward. "Bize böylesine mutlu bir son sağladığı sürece bunun bir önemi olduğundan emin değilim."

"Bunun Bayan Bingley'i ne kadar tahrik edeceğini bilmenin zevkime önemli ölçüde katkıda bulunduğunu itiraf etmem çok mu kötü?"

"Ahlakınız için iyi bir şey söylemiyor ama dürüstlüğünüz size itibar kazandırıyor."

Sonra onu tekrar kollarına aldı ve mutluluklarını ifade etmek için ikisinin de başka söz söylemesini gerektirmeyen yollar buldular.

Bölüm 95

Mary ve Tom'un iyi haberini alan Gardiner'ların memnuniyetini anlatmaya gerek yok. Çocukları dışında dünyada en çok sevdikleri iki insanın birbirleriyle birleşmeye karar vermiş olması onları hayal edilebilecek en büyük mutluluğa ulaştırmıştı. Düğün mümkün olan en kısa sürede yapılacaktı, kimse gecikme için bir neden görmüyordu. Mutlu çift Gracechurch Sokağı'nda evlenecekti, ancak hem Lizzy hem de Jane evlerini müsait hale getirmeyi teklif ettiler ve her ikisinin de düzenlemelerden memnuniyetle sorumlu olacaklarını beyan ettiler. Mary onların cömertliğinden çok etkilendi ve iyi dileklerinin içten olduğunu biliyordu; ama Bay Hayward'ın Londra'da bir tören yapılmasını arzu ettiğini itiraf etmesi onu memnun etti. Hayatını kız kardeşlerinin gölgesinde yeterince geçirmişti ve kendisi için yeni bir sayfa açılırken, bir kez daha onların göz kamaştırıcı parlaklığı tarafından görünmez kılınan soluk uyduları olarak başlamak istemiyordu. Bu kez yıldız o olacak, tüm gözler bir kez olsun onun üzerinde olacaktı.

Şehir düğününün bir diğer avantajı da, Mrs.

Bennet'ın katılmaya istekli olduğunu söyledi. Ve gerçekten de beklendiği gibi Mary'ye bir mektup yazarak sinirlerinin bu yolculuğa çıkmasına izin vermeyeceğini açıkladı. Ama mektubunda gerçek bir tatmin duygusu vardı. Tüm beklentilere rağmen, hayatının amacına ulaşmıştı.

-Bennet'ın tüm kız kardeşlerinin evlendiğini görece kadar yaşamıştı, özellikle de talihsiz gözlük olayından sonra asla bir koca bulamayacağından emin olduğu kızının bile. Durumunu öğrendikten sonra beyefendinin kendisine pek ilgi göstermedi. Sadece evliliğin gerçekleşmiş olması bile onu memnun etmeye ve elinden gelen sınırlı tebrikleri sunmaya yetmişti. Bu pek büyük bir lütuf sayılmazdı ama Mary bunu böyle kabul etmekten memnundu.

Hertfordshire'dan iki mektup daha geldi. Biri Charlotte'tan geliyordu ve iyi dileklerini içtenlikten çok kibar bir sıcaklıkla ifade ediyordu. İki oğlu da iyiydi, yeni bebek zıplıyordu ve sağlıklıydı. Ev, Mary'nin orada olduğu zamankinden daha temiz ve daha akıllı görünüyordu ve gül bahçesi güçlü bir şekilde gelişmişti. Bay Collins ona hatırlanmak için yalvardı. Sözlerini Longbourn'da onları ziyaret etmesi için bir davetle bitirdi ama hem kendisi hem de Mary bu davete asla icabet etmeyeceğini biliyordu. İkinci not Mary'yi çok daha fazla sevindirdi, çünkü bu notun ifade ettiği sevincin daha içten hissedilemeyeceğini biliyordu. Bayan Hill, Mary'nin bir gün hak ettiği mutluluğu bulacağını her zaman bildiğini -bunu ona sık sık söylememiş miydi- ve haklı olduğunu öğrenmekten daha büyük bir mutluluk duyamayacağını yazıyordu. Evlilik hediyesi olarak Mary'den düğün pastasından bir dilim istemiş, Mary de onu kırmamıştı.

Bay Ryder bile kısa ama neşeli bir not gönderecek kadar cömertti; bu notun aceleyle yazılmış olmasını mazur görüyordu. İtalya'ya gitmek üzereydi, ikisinin de uzun zamandır düşündüğünü bildiği ve son zamanlarda koşullarındaki iyileşme nedeniyle artık üstlenebilecek kadar güven duyduğu bir yolculuktu bu. Bir yol arkadaşından söz etmemişti ama kısa bir süre sonra Caroline Bingley'nin de seyahatine katıldığı ve ikisinin Cenova'nın dışında, denize bakan bir villaya yerleşerek karı koca gibi yaşadıkları öğrenildi. Bu şekilde tanımlanmalarını sağlayan ayinleri gerçekten yapıp yapmadıkları konusunda bir fikir birliği yoktu. Tom kuşkuluydu ama Mary, Bayan Bingley'nin iradesinin gücünü göz önünde bulundurarak ve herkesi kendisi kadar mutlu görme arzusunun etkisiyle, Bayan Bingley'nin gönlünden geçen zenginlik ve mevki sahibi bir adamla evlenme arzusuna, ne pahasına olursa olsun ulaştığına inanmayı tercih etti.

Düğünlerinden birkaç hafta önce, bir öğleden sonra Mary Londra'nın kuzeyindeki bir meydanda, Bay Hayward'la evlendikten sonra yaşayacakları boş evde tek başına duruyordu. Gözlükleri utanmadan burnuna takılı, elinde not defteri, ölçerek, düşünerek, planlayarak odaları dolaştı. Şimdi misafir odasında durmuş, büyük, uzun pencerelerden aşağıdaki bahçelere bakıyordu,

Tam olarak nasıl düzenlenmesi gerektiğini hayal ediyordu. Tüm kitapları için yeterince yer vardı -kendi kitapları bu duvarda yer almalı, rafların yanında da güneş altında okuyabileceği bir sandalye olmalıydı. Piyanosu da burada durmalıydı ve şöminenin etrafında, hem rahatlığı hem de sohbeti teşvik edecek şekilde yerleştirilmiş birkaç büyük kanepe olacaktı. Bu evin canlılık, kahkaha ve güzel sohbetlerle dolu şenlikli bir ev olacağına kararlıydı. Mümkün olduğunca Gracechurch Sokağı'na benzemeli, arkadaşların sık sık ziyaret ettiği, iyi yemeklerin servis edildiği ve kimsenin törene katılmadığı bir yer olmalıydı. Masaları iyi cilalamalı ve mümkün olduğunda üzerlerine çiçek koymalıydı. Kendine ait bir evi olmasını hiç beklemeyen biri için evin nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair fikirlerinin son derece isabetli olduğunu fark edince kendi kendine gülümsedi.

Kendine ait bir ev. Bunu düşündüğünde kalbi hâlâ biraz daha hızlı atıyordu. Ama bu, onu paylaşacağı kocasını düşündüğünde hissettiklerinin yanında hiçbir şeydi. O ve Tom evleneceklerdi. Sevdığı ve karşılığında kendisini seven bir adam bulmuştu. Ve burada, bu odalarda, bu evde birlikte bir hayat kuracaklardı. Bir zamanlar Lizzy'nin yaptığı gibi, bu kadar mutlu olmayı hak edip etmediğini kendi kendine sorduğu anlar oldu. Parmağını pencere panjurlarında gezdirirken, o anlardan birinin üzerine çöktüğünü hissetti. Bunun hiç yağanmamış olabileceğini düşündüğünde içinden bir ürperti geçti. Ama bu duygu uzun sürmedi. Yavaş yavaş, görkemli, beklenmedik mutluluğa verilecek en iyi yanıtın, ortaya çıkışı için açıklama aramak değil, sadece onu kucaklamak ve sevinmek olduğunu keşfetmişti. Bu yeni bir dersti ama ustalaşmasının uzun süreceğini düşünmüyordu. Odaya memnun bir bakış attıktan sonra son bir not aldı ve gitmeye hazırlandı. Duvar kâğıdı hakkındaki düşüncelerini Tom'a anlatmak için can atıyordu.

AYRICA JANICE HADLOW TARAFINDAN

*Bir Kraliyet Deneyi: Aşk ve Görev, Delilik ve İhanet - Kral George III ve
Kraliçe Charlotte'un Özel Yaşamları*

Yazar Hakkında

Martin Davidson

Janice Hadlow BBC'de yirmi yılı aşkın bir süre çalışmış ve bu sürenin on yılında yayıncı kuruluşun iki büyük televizyon kanalı olan BBC Two ve BBC Four'u yönetmiştir. Kent'teki Swanley School'da eğitim görmüş ve King's College London'dan tarih alanında birinci sınıf derece ile mezun olmuştur. Büyük Britanya Kralı George III'ün biyografisi olan *A Royal Experiment*'in yazarıdır. Halen Edinburgh'da yaşamaktadır. *The Other Bennet Sister* onun ilk romanıdır. E-posta güncellemeleri için [buradan](#) kaydolabilirsiniz.

Bu Henry Holt and Company e-kitabını satın aldığınız için teşekkür ederiz.

Özel teklifler, bonus içerik ve yeni çıkan kitaplar ve diğer harika okumalar hakkında bilgi almak için,
haber bültenlerimiz için kaydolun.

Sign Up

Veya us.macmillan.com/newslettersignup adresinden
bizi çevrimiçi ziyaret edin

Yazarla ilgili e-posta güncellemeleri için [buraya](#)
tıklayın.

DIĞER BENNET KARDEŞ. Telif Hakkı © 2020 Janice Hadlow tarafından. Tüm hakları saklıdır. Bilgi için
adres: Henry Holt and Co., 120 Broadway, New York, NY 10271.

www.henryholt.com

Kapak tasarımı Jaya Miceli'ye

ait

John Constable'ın kapak resmi, 1809 © Album / Alamy Stock Photo

Kongre Kütüphanesi basılı baskıyı aşağıdaki şekilde kataloglamıştır: İsimler:

Hadlow, Janice, yazar.

Başlık: Diğer Bennet kardeş : bir roman / Janice Hadlow.

Açıklama: İlk ABD baskısı. | New York : Henry Holt and Company, 2020. | Tanımlayıcılar:
LCCN 2019028704 | ISBN 9781250129413 (ciltli) | ISBN 9781250129437 (e-kitap)

Konular: GSAFD: Aşk hikayeleri.

Sınıflandırma: LCC PR6108.A354 O84 2020 | DDC 823/.92-dc23 LC
kaydı <https://lccn.loc.gov/2019028704> adresinde mevcuttur

İlk ABD Baskısı: Mart 2020

E-kitaplarımız tanıtım, eğitim veya iş amaçlı kullanım için toplu olarak satın alınabilir. Lütfen iletişime geçin
Macmillan Kurumsal ve Premium Satış Departmanı'na (800) 221-7945, dahili 5442 numaralı telefondan veya
MacmillanSpecialMarkets@macmillan.com adresine e-posta göndererek ulaşabilirsiniz.

Bu bir kurgu eseridir. Bu romanda tasvir edilen tüm karakterler, kuruluşlar ve olaylar ya yazarın hayal
gücünün ürünüdür ya da kurgusal olarak kullanılmıştır.

İçindekiler

Başlık Sayfası Telif
Hakkı Uyarısı
Teşekkür

Birinci Bölüm

Bölüm 1
Bölüm 2
Bölüm 3
Bölüm 4
Bölüm 5
Bölüm 6
Bölüm 7
Bölüm 8
Bölüm 9
Bölüm 10
Bölüm 11
Bölüm 12
Bölüm 13
Bölüm 14
Bölüm 15
Bölüm 16
Bölüm 17
Bölüm 18
Bölüm 19

Bölüm 20
Bölüm 21
Bölüm 22
Bölüm 23
Bölüm 24
Bölüm 25
Bölüm 26
Bölüm 27
Bölüm 28
Bölüm 29
Bölüm 30

İkinci Bölüm 31.

Bölüm
Bölüm 32
Bölüm 33
Bölüm 34
Bölüm 35
Bölüm 36
Bölüm 37
Bölüm 38
Bölüm 39
Bölüm 40
Bölüm 41
Bölüm 42
Bölüm 43
Bölüm 44
Bölüm 45

Üçüncü Bölüm

Bölüm 46
Bölüm 47
Bölüm 48
Bölüm 49

Bölüm 50
Bölüm 51
Bölüm 52
Bölüm 53
Bölüm 54
Bölüm 55
Bölüm 56
Bölüm 57
Bölüm 58
Bölüm 59
Bölüm 60
Bölüm 61
Bölüm 62
Bölüm 63
Bölüm 64
Bölüm 65
Bölüm 66
Bölüm 67
Bölüm 68
Bölüm 69
Bölüm 70
Bölüm 71
Bölüm 72
Bölüm 73
Bölüm 74
Bölüm 75
Bölüm 76
Bölüm 77
Bölüm 78
Bölüm 79
Bölüm 80
Bölüm 81
Bölüm 82
Bölüm 83

Bölüm 84

Dördüncü

Bölüm 85.

Bölüm

Bölüm 86

Bölüm 87

Bölüm 88

Bölüm 89

Bölüm 90

Bölüm 91

Bölüm 92

Bölüm 93

Bölüm 94

Bölüm 95

Ayrıca Janice Hadlow
tarafından Yazar Hakkında
Telif Hakkı

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.